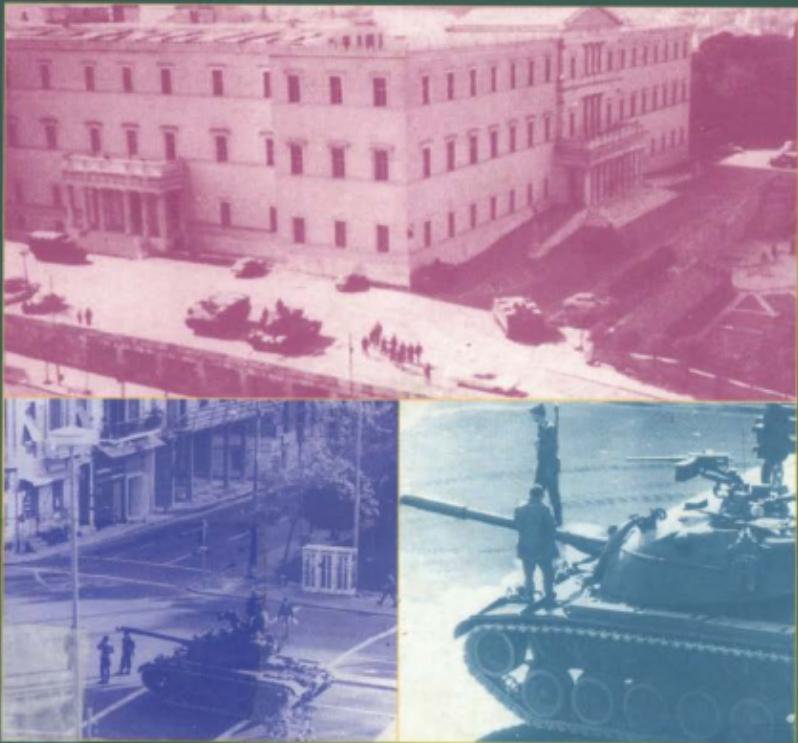

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ
1967 - 1974

ΚΑΛΕΝΤΗΣ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ
1967 - 1974

Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης
Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης

Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης
Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης
Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης
Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης

Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης

Επίσημη Εκδόση της Αντιστασιακής Διοίκησης

Σειρά: ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΑΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Υπεύθυνος σειράς: ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΕΝΤΗΣ
Τίτλος: ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ 1967-1974
Συγγραφέας: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΛΑΓΚΑΔΙΝΟΣ
Μακέτα εξωφύλλου: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΚΗΣ
Στοιχειοθεσία-Φιλμ-Μοντάζ: LEGATO Ε.Π.Ε.

© 1996 Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗΣ

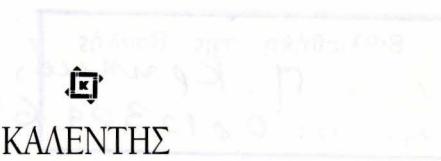
Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗΣ
Μαυρομχάλη 5
Τηλ.: 36.01.551 – FAX: 36.23.553
106 79 Αθήνα

ISBN 960-219-068-X

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ
1967 - 1974

Αγρίδη Σαρώπη
Εκδόσεις Αριστοτέλη
πρό την επιβεβαϊσμό της συντάξεως
παραδόθηκε στην αρχή της δημόσιας
προσφοράς της προτεραιότητας

ΚΑΛΕΝΤΗΣ

Βιβλιοθήκη της Βουλής

Αρ. Η.Κεντρού
13.: 0010302697

“Θέλω να νικήσω αφού δεν μπορώ να νικηθώ”

ΑΛΕΚΟΣ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗΣ

**“Κύριοι Στρατοδίκες,
δεν υπάρχει ωραιότερο κύκνειο άσμα
από τον επιθανάτιο ρόγχο ενώπιον των
πολυβόλων του εκτελεστικού
αποσπάσματος της τυραννίας”.**

ΑΛΕΚΟΣ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗΣ
(απόσπασμα από την απολογία του)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'	
Η προδικτατορική εποχή	
• Οργάνωση Νέων Ενώσεως Κέντρου (Ο.Ν.Ε.Κ.)	15
• Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία (Ε.ΔΗ.Ν.)	19
– Καταστατικό της Ε.ΔΗ.Ν	29
– Διακήρυξη αρχών της Ε.ΔΗ.Ν.....	32
– Ο λόγος του Γ. Παπανδρέου στα εγκαίνια των γραφείων της Ε.ΔΗ.Ν	41
• Λίγο πριν το πραξικόπημα.....	49
• Οι Δημοκρατικοί Σύνδεσμοι	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'	
Η εποχή των συνταγματαρχών	
• Το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967 – Οι πρώτες αντιστασιακές κινήσεις	75
• Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως (Ε.Κ.Δ.Α.)	84
• Η πρώτη δίκη των Χανίων	100
• Δημοκρατικό Εθνικό Κίνημα Αντιστάσεως (Δ.Ε.Κ.Α.)	103
• Η πρώτη επέτειος της Χούντας	109
• Το μήνυμα του Γ. Παπανδρέου.....	116
• Η Φιλική Εταιρεία.....	121
• Η Ελληνική Αντίσταση	125
• Η δίκη Παναγούλη	128
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'	
• Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα (ΠΑΚ)	203
• Η δίκη Βαλυράκη	228
• Η πρώτη δίκη του ΠΑΚ.....	232
• Ομάδα Αρχάκη	233
• Δημοκρατική Άμυνα	234
• Κνδεία Γεωργίου Παπανδρέου	239

• Δίκη Ζερβόπουλου-Χαραλαμπόπουλου.....	241
• Ελληνικό Δημοκρατικό Κίνημα.....	242
• Δίκη Φλέμιγκ-Ανδρουτσόπουλου	252
• Διαδήλωση και στα Γιάννενα	254
• Η αντίσταση στην Κρήτη – Δίκες στην Κρήτη / Η πρώτη κινητοποίηση.....	255
• Η δίκη της Λάρισας	259
• Η δίκη Καράντζη.....	261
• Η ομάδα Παπανίκου	262
• Η δίκη στο Στρατοδικείο Αθηνών τον Ιανουάριο του 1973 (Ζο Κλιμάκιο της Ελληνικής Αντίστασης)	265
• Η δίκη του Γιάννη Ζίγδη	268
• Η απόδραση του Νίκου Ζαμπέλη	269
• Απόδραση Βαλυράκη	272
• Δίκη 17 πολιτών (μνημόσυνο για τα 5 χρόνια απ' το θάνατο του Γέρου)	273
• Εθνικός Αντιδικτατορικός Στρατός.....	274
• Άλλη μια δίκη (Αν. Αναστασάδης – Ρ. Βρανάς)	274
• Κωνσταντίνος Γεωργάκης	275
• Σπύρος Μουστακλής	275
• Νικηφόρος Μανδηλαράς	278
• Αντίσταση - Απελευθέρωση - Ανεξαρτησία	278
• Επιτροπή σωτηρίας Αλ. Παναγούλη	279
• Κινήσεις Αξιωματικών	281
• Για τον Λεωνίδα Βασιλακόπουλο	282
• Απολογία Νίκου Στάππα	283
• Η περίπτωση Νίκου Στάπη	288
• Εκτοπίσεις – Άλλες δοκιμασίες – Πρόσκαιρες συλλήψεις	289
 ΕΠΙΛΟΓΟΣ	 301
Ιστορικό πμερολόγιο με τα σημαντικότερα γεγονότα της δικτατορίας	303

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΔΕΝ ΥΠΗΡΞΕ ποτέ στις προθέσεις μου να γράψω ιστορία, δεν διανοίθηκα ποτέ ότι μπορούσα να επιωμισθώ μία τόσο μεγάλη ευθύνη, ούτε σκέψηθηκα ότι μπορούσα να επιχειρήσω ένα τέτοιο τόλμημα. Αυτό το έργο ανήκει στους ιστορικούς και μάλιστα στους ιστορικούς, οι οποίοι βρίσκονται μακριά από τα γεγονότα που καλούνται να ερευνήσουν, να αναλύσουν, να τα ερμηνεύσουν και να τα παραδώσουν με κάθε αντικειμενικότητα στις γενιές του μέλλοντος. Και τούτο, γιατί όσο απομακρύνεται κανείς από τα γεγονότα, τόσο αποδυναμώνεται μέσα του το στοιχείο του υποκειμενισμού.

Και ενώ δεν υπάρχει η πρόθεση ιστορικής συγγραφής, είχα από παλιά την επιθυμία και ένιωθα την ανάγκη να καταγράψω, απλά, όσα γεγονότα θυμόμουν και να καταχωρίσω σε ένα βιβλίο, όσα στοιχεία μπορούσα να συγκεντρώσω σχετικά με την αντίσταση, εναντίον του καθεστώτος της Χούντας των Απριλιανών, όπως εκείνη αναπτύχθηκε από τον πολιτικο-ποιημένο τότε χώρο της Παράταξης του Κέντρου και της Νεολαίας του και από τις κοινωνικές εκείνες δυνάμεις που είχαν γαλουχηθεί με τα κρύγματα της Δημοκρατίας από τον Γεώργιο Παπανδρέου. Γιατί, όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, από τις δεκάδες δίκες που έγιναν, κατά τη ζωφερή εκείνη περίοδο, τις βαριές καταδίκες και μακροχρόνιες φυλακίσεις, τις πολυάριθμες εκτοπίσεις στελεχών, η συνεισφορά της Ένωσης Κέντρου και της Ε.Δ.Η.Ν ή καλύτερα των δυνάμεων της Κεντροαριστεράς, στον αντιδικτατορικό αγώνα, διεκδικεί τη μερίδα του λέοντα. Και δεν υπήρχε μόνο μεγάλη συμμετοχή. Υπήρξε και άμεση π αντίδραση στη δικτατορία, σχεδόν ταυτόχρονα με την επιβολή της από τους επίορκους συνταγματάρχες. Και αυτά τα επισημαίνουμε, χωρίς να θέλουμε να υποβαθμίσουμε καμιά άλλη συμμετοχή στον αγώνα.

Αρέσως, με την επιβολή της δικτατορίας, την ίδια μέρα, στελέχη της Νεολαίας προέβησαν αστραπαία σε όσες προληπτικές και προστα-

ιευτικές για τα στελέχη και τα μέλη ενέργειες, αλλά και, στη συνέχεια, σε όλες τις παρασκευαστικές πράξεις για την προετοιμασία της αντίστασης.

Και υπήρξε επίσης αυθόρυμπη η ένταξη σ' αυτό τον αγώνα δεκάδων στελεχών, τα οποία με κάθε τρόπο οργανωμένο ή και μερονωμένο, παρενόχλησαν, προκάλεσαν, κτύπισαν και πολέμησαν τη δικτατορία των Συνταγματαρχών.

Πολλά από τα γεγονότα τα οποία παραθέτουμε και είναι ελάχιστα αναλογικά μ' όλα όσα έλαβαν χώρα, δεν τα γνώρισε ούτε τότε, αλλά ούτε και αργότερα ο Ελληνικός Λαός. Και είναι θέβαιο ότι δεν τα γνωρίζουν οι μεταγενέστερες γενιές. Πολλές από τις δίκες, τις οποίες παραθέτουμε, δεν τις παρακολούθησε κανείς γιατί οι δίκες αυτές ή έγιναν κάτω από το σκοτάδι στους πρώτους καιρούς της δικτατορίας ή "υποβαθμίστικαν" από τον λογοκρινόμενο τύπο της εποχής εκείνης, μερικές μάλιστα για λόγους πολιτικών σκοπιμοτήτων αποσιωπήθηκαν εντελώς, ενώ σε άλλα γεγονότα δεν δόθηκαν οι πραγματικές διαστάσεις, αλλά ούτε το πραγματικό τους περιεχόμενο.

Στο παρόν βιβλίο καταγράφονται γεγονότα και πράξεις αντιστασιακού χαρακτήρα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εξαντλούνται όλα, όσα έλαβαν χώρα την εποχή εκείνη. Παραλείπονται πάρα πολλά και φυσικά όχι εκούσια, γεγονός για το οποίο είμαστε υποχρεωμένοι να ζητήσουμε την κατανόηση, γιατί δεν ήταν δυνατή η προσέγγιση σε όλες τις πηγές, αρχειακές και άλλες. Επίσης, η παράθεση των γεγονότων δεν γίνεται με αξιολογική σειρά.

Σε άλλες περιπτώσεις, παρατίθενται, ενδεχομένως στοιχεία ελλειπή, για τους ίδιους λόγους, ή διότι δεν υπήρξε δυνατή η διασταύρωση, ώστε να εξασφαλιστεί η πληρότητα και η ακρίβειά τους.

Η ιστορική αυτή καταγραφή δεν μπαίνει στις πολυδαίδαλες πτυχές της δράσης μιας εκάστης των οργανώσεων, γιατί έτσι θα κινδύνευε να παρεκκλίνει, έστω και μερικώς από την αλήθεια. Ούτε επιχειρεί να διεισδύσει ερευνητικά και αναλυτικά στις οδυνηρές πτυχές των ανα-

κριτικών κολαστηρίων, για τα οποία έγιναν αθρόες καταγγελίες σε δεκάδες από τις δίκες της Χούντας, ενώ καταγγέλθηκαν με δραματικές περιγραφές στο Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους Διεθνείς Οργανισμούς φρικτά βασανιστήρια, τα οποία συγκεκριμενοποιήθηκαν αργότερα στη δίκη των βασανιστών. Όλο αυτό το δραματικό κεφάλαιο της περιόδου εκείνης, παρούσα καταγραφή δεν το αναλύει, αλλά το προσυπογράφει στο ακέραιο.

Όπως προαναφέρθηκε, πιο καταγραφή αυτή επιχειρεί να περιγράψει τα γεγονότα και τη δράση του αντιστασιακού κινήματος που εκπρεύθηκε από το χώρο του Κέντρου και ειδικότερα της Ε.Δ.Η.Ν και δεν διανοείται να περιορίσει την αντιδικτατορική δράση των άλλων αντιστασιακών κινήσεων, οι οποίες δραστηριοποιήθηκαν είτε στα πλαίσια του Πατριωτικού Μετώπου, είτε σε εκείνα του Ρήγα Φεραίου και οι οποίες από κοινού αποτελούν την τριλογία του Αγώνα. Δεν θα πρέπει ακόμα να παραβλεφθεί η συμβολή και όλων εκείνων των δυνάμεων του συντηρητικού χώρου (Ελεύθεροι Έλληνες και άλλες κινήσεις), οι οποίες αντιστάθηκαν και μάτωσαν μαζί, για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στον τόπο μας.

Η τιμή του αγώνα είναι ενιαία και αδιαίρετη για όλους εκείνους, οι οποίοι υπακούοντας στη συνείδησή τους, αγωνίστηκαν ο καθένας με τον τρόπο που ο ίδιος έκρινε για την αναστύλωση των δημοκρατικών αξιών.

Περαίνοντας, αυτό το σύντομο προλογικό σημείωμα επιθυμώ και πάλι να ζητήσω εκ των προτέρων την κατανόηση για πολλά γεγονότα, τα οποία για λόγους αντικειμενικούς δεν κατέστη δυνατόν να συμπεριληφθούν στην παρούσα έρευνα.

Θέλω επίσης να τονίσω, ότι δεν αισθάνομαι άνετα που σε ορισμένα γεγονότα δεν μπόρεσα να αποσιωπήσω την προσωπική συμμετοχή. Ο σεβασμός απέναντι στην ιστορική αλήθεια μου επέβαλε να αξιολογήσω μερικά από αυτά, γιατί θεώρησα ότι η ιστορία δικαιούται να έχει τη δική της αυτόνομη ύπαρξη και πορεία.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω όλους όσοι συνέθαλαν στη συγγραφή αυτού του βιβλίου, με τη διάθεση των αρχειακών στοιχείων τους, όπως το Θανάση Κανελλόπουλο, τον Κώστα Τσακαρέστο, τον Γεώργιο Πρασιανάκη, του οποίου π συμβολή και ως υπερασπιστή στα 'Έκτακτα Στρατοδικεία πήταν συνεχής και αυθόρυπτη, του αείμνηστου Βαγγέλη Πετρίδη, του Γιώργου Συπιτάνου, του Νίκου Απανωμεριτάκη, του Φοίβου Ιωαννίδη, του Αντώνη Γκαζή και όλων όσοι συνέθαλαν με την αναφορά τους, σε περιστατικά και γεγονότα, με την οποία οδήγησαν στη διαστάυρωση και την ιστορική τους επιβεβαίωση.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Η ΠΡΟΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΕΝΩΣΕΩΣ ΚΕΝΤΡΟΥ (Ο.Ν.Ε.Κ.)

Η Ο.Ν.Ε.Κ. ήταν η επίσημη νεολαία της Ενώσεως Κέντρου. Συγκροτήθηκε από στελέχη των ειδικότερων χώρων και ομάδων κρότουσαν την Ένωση Κέντρου το καλοκαίρι του 1961. Η Οργάνωση αυτή, με πρόεδρο αρχικά τον Αλέκο Χρυσικόπουλο, για μικρό διάστημα και στη συνέχεια τον Απόστολο Κακλαμάνη, είχε την αγαθή τύχη να λάβει μέρος στον πρώτο Ανένδοτο Αγώνα και έτσι επέτυχε μια οργανωτική ανάπτυξη ιδιαίτερα ικανοποιητική για τα δεδομένα της εποχής. Με την πνευσία του Γεωργίου Παπανδρέου, ο οποίος στα 73 του χρόνια μπόρεσε να πηγθεί ενός νικηφόρου αγώνα, εξοπλίστηκε η νεολαία αυτή με τις θεμελιώδεις αρχές της Δημοκρατίας, της Πολιτικής Ελευθερίας, της Κοινωνικής Δικαιοσύνης και του Κράτους Δικαίου.

Στο όνομα αυτών των αρχών, οι νέοι έσπαζαν σιγά-σιγά τα δεσμά του αστυνομικού κράτους. Παράλληλα, ενθαρρύνονταν δυνάμεις της νεολαίας, οι οποίες αποβάλλοντας τους δισταγμούς και το φόβο, πύκνωναν τις τάξεις της Ο.Ν.Ε.Κ., και έτσι πριν από τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1963, είχε αναπτυχθεί οργανωτικά σε όλους σχεδόν τους νομούς της χώρας, με κρυφή πολλές φορές διείσδυση σε αρκετά χωριά. Ταυτόχρονα, η νεολαία σφυρπλατούσε το ιδεολογικό της περιεχόμενο, πάνω στις αρχές της Δημοκρατίας.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου ήταν αδιαμφισθήτος πήγέτης της Παράταξης και ίνδαλμα της νεολαίας, η οποία διακατεχόταν από πραγματικό πάθος για

Εκείνον. Όμως, μετά τις εκλογές της 16ης Φεβρουαρίου 1964 άρχισαν σιγά-σιγά μέσα στη Νεολαία, και υπό μορφή προβληματισμού, οι συζητήσεις για τη διαδοχή στο μέλλον, όταν, με την πάροδο του χρόνου, θα προέκυπτε αυτό το θέμα. Ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος είχε εκλεγεί βουλευτής και είχε ορκισθεί υπουργός Προεδρίας της κυβέρνησης του 1964, δεν είχε αποκτήσει ακόμα ερείσματα στη νεολαία. Οι προσανατολισμοί των νέων της οργάνωσης ήταν προς άλλες κατευθύνσεις, ιδίως προς Μπετούτακη και Ελάχιστοι προς Τσιριψάκο. Το κλίμα όμως, μέρα με τη μέρα, άρχιζε να αλλάζει χάρη στην προσπάθεια ορισμένων στελεχών της νέας γενιάς, τα οποία σε στενή συνεργασία με τον τότε διευθυντή του πολιτικού γραφείου του Ανδρέα Παπανδρέου, Αντώνιο Λιθάνη, άρχισαν την καλλιέργεια του προιφίλ του Ανδρέα Παπανδρέου στην οργάνωση και μάλιστα κατά τρόπο μεθοδικό και συστηματικό. Τα στελέχη, τα οποία ανέλαβαν αυτή τη συστηματική προσπάθεια, ήταν ο τότε πρόεδρος της ΟΝΕΚ, Λευτέρης Βερυθάκης και ο υπεύθυνος Οργανωτικού Παναγιώτης Κρητικός. Η προσπάθεια αυτή, άρχισε να φέρνει θετικά αποτελέσματα καταρχήν στην Αττική και στην υπόλοιπη χώρα αργότερα, σε στελεχιακό ψυστικά επίπεδο. Πρόσκαιρα, εμπόδιο στην προσπάθεια αυτή ήταν η νομαρχιακή επιτροπή Ηρακλείου Κρήτης, την οποία αποτελούσαν στελέχη προσκείμενα στον Κών. Μπετούτακη (Ζαρπετάκης, Δραμουντάνης, Νάθαινας κ.ά.), τα οποία ήταν διορισμένα από παλαιότερα. Για την αντικατάστασή τους χρειάστηκε ειδική απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής με την οποία συνεκαλείτο γενική συνέλευση των μελών της ΟΝΕΚ του νομού, με στόχο την ανάδειξη νέας νομαρχιακής επιτροπής. Το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή συνεκαλείτο γενική συνέλευση των μελών για ανάδειξη διοίκησης, σήμαινε ότι στη βάση είχε πλέον "περάσει" το προοδευτικό προιφίλ του Ανδρέα Παπανδρέου.

Τον Αύγουστο του 1964 και σε εκτέλεση της απόφασης της Κεντρικής Διοίκησης της ΟΝΕΚ, εκαλούντο με ανοικτή πρόσκληση από τον τοπικό τύπο, όλα τα μέλη της ΟΝΕΚ του νομού Ηρακλείου σε γενική συνέλευση στον κινηματογράφο "ΝΤΟΠΕ" της πόλης του Ηρακλείου, για την εκλογή αιρετής νομαρχιακής διοίκησης.

Την απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης της ΟΝΕΚ ανέλαβε να εκτελέσει επί τόπου τριμελής επιτροπή, αποτελούμενη από τα μέλη της Κεντρικής Διοίκησης Παναγιώτη Κρητικό, Γιώργο Μπιρδιμίρη και Πα-

ναγιώτη Ντρή, οι οποίοι κατέβηκαν για το σκοπό αυτό στο Ηράκλειο.

Εξαιτίας όμως επεισοδίων, τα οποία προκάλεσαν στελέχη προσκείμενα στον Κων. Μπτσοτάκη, με πρωταγωνιστές τους προαναφερθέντες, η συνέλευση ματαιώθηκε με αποτέλεσμα να καταργηθεί η διοίκηση αυτή και να διοριστεί με απόφαση του Γεωργίου Παπανδρέου, νέα διοίκηση, με πρόεδρο το στέλεχος της Νεολαίας Φοίβο Ιωαννίδην.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου σε συνεστίαση της ΟΝΕΚ.

Παραθέτουμε την ανακοίνωση όπως αυτή δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "Η Αλλαγή" του Ηρακλείου:

Η Κεντρική Επιτροπή της ΟΝΕΚ δι' αποφάσεώς της ληφθείσης κατά την τακτικήν συνεδρίασιν της 26-8-1964 καλεί άπαντα τα μέλη της ΟΝΕΚ της πόλεως Ηρακλείου εις Γενικήν Συνέλευσιν την 2-9-64 ημέραν Τετάρτην και ώραν 7ην μ.μ. εις τον κινηματογράφον "ΝΤΟΡΕ".

Η Γενική Συνέλευσης συγκαλείται ίνα αύτη ως κυρίαρχον όργανον αποφασίσει περί της αμέσου διενεργείας εκλογών ή μη.

Κατά την Γενικήν Συνέλευσιν θα παρευρίσκεται και κλιμάκιον της Κεντρικής Επιτροπής.

Ο Πρόεδρος
Ο Γεν. Γραμματεύς
α.α.

Ο υπεύθυνος επαρχιακών οργανώσεων
Πάνος Κρητικός

Η Κεντρική Έπιτροπή της Ο.Ν.Ε.Κ. δι' αποφάσεως της ληφθείσης κατά την τελικήν συνεδρίασιν της 26-8-1964 καλεῖ αλλιώς τα μέλη της Ο.Ν.Ε.Κ. της πόλεως Ηρακλείου είς 1 εις κήρυξη Συνέλευσης την 29-8-64 ήμέραν Τετάρτην κατ' ώραν ήην μ.μ. είς τὸν κινηματογράφον «ΝΤΟΡΕΙ».

Η Γενική Συνέλευσις συγκαλείται ίνα ωριή ώρα κυριαρχούσας δργαστηρίου αποφασίσει περὶ της διμέσου διενεργείας ἐκλογῶν ή μη.

Κατά την Γενικήν Συνέλευσιν θα παρευρίσκεται και κλιμάκιον της Κεντρικής Έπιτροπής.

Ο Πρόεδρος
Ο Γεν. Γραμματεύς

ά. α.
Ο υπεύθυνος επαρχιακῶν δργανώσεων
Πάνος Κρητικός

Η εφημερίδα Ηρακλείου
"Η Αλλαγή",
στην οποία δημοσιεύτηκε
η ανακοίνωση,
29-8-1964.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ (Ε.ΔΗ.Ν.)

ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ των πολιτικών γεγονότων της πολυτάραχης περιόδου 1960-1974 πολλοί ήταν εκείνοι, οι οποίοι είχαν τη συμμετοχή τους. Λίγοι όμως οι πολιτικοί φορείς, μέσα από τους οποίους ξεπίδνισαν κάποιες δυνάμεις, οι οποίες κινούμενες από το χρέος της δράσης και της συμμετοχής στους αγώνες του Λαού για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας είχαν την ανάλογη με τις δυνατότητές τους προσφορά.

Για την περίοδο της δικτατορίας 1967-1974 και την αντιδικτατορική πάλη, μείζονα αγωνιστική συμμετοχή είχε η Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία (Ε.ΔΗ.Ν.) και η ευρύτερη δημοκρατική παράταξη της Ένωσης Κέντρου του Γεωργίου Παπανδρέου, από τους κόλπους των οποίων αυθόρυμπτα ξεπίδνισαν δεκάδες αγωνιστές, στελέχη και μέλη, αλλά και απλοί οπαδοί, οι οποίοι αποκρινόμενοι στη φωνή της δημοκρατικής τους συνείδησης, μπόκιαν ενεργά στη δράση, παραπέμφθηκαν στα στρατοδικεία, εκτοπίστηκαν, αιμορράγησαν στα κελιά της Ασφάλειας, του ΕΑΤ/ΕΣΑ και των διωκτικών αρχών της δικτατορίας και στοιβάχτηκαν στα κελιά των φυλακών ολόκληρης της χώρας.

Η δημοκρατική αγωνιστική αντίσταση του Λαού μας εκφράστηκε κατά μεγάλο μέρος από το χώρο αυτό, όπως θα αποδειχτεί στην εξιστόρηση αυτή με την παράθεση γεγονότων, δικών και εγγράφων. Η ιστορία όμως, δεν έχει ρίζει το ανάλογο φως σ' αυτά τα γεγονότα και τα στοιχεία. Είναι ανάγκη λοιπόν να γίνεται τώρα, για ν' αποτελέσει πινγή για τον ιστορικό του μέλλοντος, αλλά και στοιχειώδη δικαίωση μιας άδολης και αγνής γενιάς, η οποία σ' αυτό τον αγώνα κινήθηκε από τα πλέον ανιδιοτελή κίνητρα.

Τριάντα περίπου χρόνια από την επιβολή της δικτατορίας και εικοσιδύο χρόνια μετά την κατάρρευσή της, έχει υπάρξει ικανή χρονική απόσταση, ώστε να δει κανείς με το φακό της αντικειμενικής ιστορικής θεώρησης τα γεγονότα και τα πρόσωπα και να τα παραδώσει στην κρίση της ιστορίας.

Πριν ασχοληθούμε όμως με την εξιστόρηση – π οποία θα είναι συνοπτική και ακριβόλογη των επιμέρους αντιστασιακών γεγονότων, θεωρούμε χρέος να αναφερθούμε στην κορυφαία αγωνιστική μορφή του αντιδικτατορικού αγώνα, τον Αλέκο Πλαναγούλη, Εδπνίτη, Γραμματέα της Ε.ΔΗ.Ν. Γλυφάδας προδικτατορικά, αγωνιστικό στέλεχος και στους δύο Ανένδοτους Αγώνες. Προερχόμενος μέσα από το φοιτητικό κίνημα της εποχής και από τους κόλπους της Ε.ΔΗ.Ν. και της ΟΝΕΚ, ο πρώτος αυτός αντιστασιακός, σφράγισε τη ζωή του με το μαρτυρικό του θάνατο και έκανε υπερήφανη τη γενιά του και τη νεολαία της Ε.ΔΗ.Ν., τα ιδιαίτερα της οποίας υπηρέτησε με συνέπεια και αυταπάρνηση.

Στο δημοκρατικό χώρο του Κέντρου, εντάσσεται και η άλλη πρωική μορφή, ο Σπύρος Μουστακλής, ο οποίος επίσης κατατάσσεται στο μαρτυρολόγιο του Αγώνα.

Αλλά, πριν μπούμε στην εξιστόρηση των γεγονότων του αντιδικτατορικού αγώνα, επιθυμούμε για την πληρέστερη κατατόπιση των αναγνωστών, ιδιαίτερα των νέων γενιών, να περιγράψουμε με λίγες γραμμές ποια πάταν η προδικτατορική Ε.ΔΗ.Ν..

Η Ε.ΔΗ.Ν. δημιουργήθηκε με απόφαση του ηγέτη της Ένωσης Κέντρου Γεωργίου Παπανδρέου στις αρχές του 1965 και τα εγκαίνια των κεντρικών της Γραφείων, τα οποία είχαν στεγαστεί σ' ένα νεοκλασικό κτίριο στη γωνία των οδών Ακαδημίας και Ομήρου στην Αθήνα, έγιναν από τον ίδιο τον Αρχηγό στις 3 Μαρτίου 1965, με μία εμπνευσμένη ομιλία, την οποία για ιστορικούς λόγους και όχι μόνο γι' αυτούς, παραθέτουμε αυτούσια σε άλλες σελίδες αυτής της ιστορικής έρευνας.

Πρόδρομος της Ε.ΔΗ.Ν. υπήρξε η ΟΝΕΚ (Οργάνωσις Νέων Ενώσεως Κέντρου), π οποία είχε αναπτύξει σημαντική δράση και π οποία διαλύθηκε από τον ίδιο τον Γεώργιο Παπανδρέου, τον Οκτώβριο του 1964.

Η ΟΝΕΚ, είχε σποκώσει στους ώμους της τον πρώτο Ανένδοτο Αγώνα και είχε συμβάλει στη νίκη της Ένωσης Κέντρου στις εκλογές της 3ης

Νοεμβρίου 1963 και της 16ης Φεβρουαρίου 1964. Τα κεντρικά γραφεία της ΟΝΕΚ ήταν στην οδό Κολοκοτρών 9. Ως ένα στοιχείο το οποίο μαρτυρεί τις μεγάλες οργανωτικές προσπάθειες για την ανάπτυξη της ΟΝΕΚ, κυρίως στην επαρχία και ενεργότερη συμμετοχή στον Αγώνα, παραθέτουμε αυτούσια εγκύλιο της 31-5-1963, την οποία εξέδωσε ο τότε γενικός γραμματέας Απόστολος Κακλαμάνης:

*'Ενωσις Κέντρου
Οργάνωσις Νέων
Χρ. Λαδά 2, Αθήναι
Τηλ. 228-443*

Εν Αθήναις τη 31 Μαΐου 1963

Συνάδελφε,

Η Διοίκησις της Οργανώσεώς μας απεφάσισε να ενταθή κατά την διάρκειαν του θέρους η προσπάθεια οργανώσεως των επαρχιών δια της χρησιμοποίησεως των εξ επαρχιών καταγομένων μελών μας ή και των Αθηναίων οι οποίοι θα φύγουν από την Αθήνα για τις θερινές τους διακοπές.

Παραλλήλως θα ολοκληρωθή και η οργάνωσης των τριών μεγάλων αστικών κέντρων Αθηνών-Πειραιώς και Θεσσαλονίκης. Η περίοδος των θερινών μηνών είναι κατ' εξοχήν κατάλληλος για την επιτυχία των οργανωτικών μας σκοπών, επιβάλλεται δε να εντείνουμε όλοι τις προσπάθειές μας αφού όπως υπεγραμμίσθη και από τον Αρχηγόν μας εις την Βουλήν δεν πρόκειται να υπάρξῃ τρίτη σύνοδος αυτής. Το φθινόπωρον ότε θα έχει συμπληρωθή και η λεξικογράφησης των εκλογικών καταλόγων την οποίαν η παράνομος Κυβέρνησης επεκαλείτο ως εμπόδιον δια την προσφυγήν εις εκλογάς, είναι περίπου βέβαιον ότι αι δυνάμεις της Δημοκρατίας θα ριψοθούν εις την εκλογικήν μάχην. Τα αποτελέσματα της μάχης αυτής τα οποία θα είναι η ολοκληρωτική δικαιώσις του υπερόχου αγώνος που διεξήγαγεν επί κεφαλής του Λαού π "Ενωσις Κέντρου" υπό την υψηλήν έμπνευσιν και καθοδήγησιν του Γεωργίου Παπανδρέου εξαρτώνται κατά μέγιστον ποσοστόν από

τας οργανωτικάς συνθήκας τας οποίας ημείς οι νέοι θα έχωμεν δημιουργήσοντας μέχρι και του τελευταίου χωρίου.

Από πράξη θα εξαρτηθή την εξάλειψη του κλίματος της φοβίας, της "κατατρομοκράτησης" των τρομοκρατών ώστε να μην επαναληφθεί το όργιον της 29ης Οκτωβρίου 1961, πια φοβίας και κινητοποίησης όλων των απλών και τιμών ανθρώπων, πια επιτυχία των προεκλογικών συγκεντρώσεων, πια επάνδρωσης των εκλογικών τημημάτων κλπ.

Παρακαλείσαι, λοιπόν, εφ' όσον πρόκειται έστω και επ' ολίγας πρέμας να μεταβής εις την επαρχίαν εξ ης κατάγεσαι και εις οιαδήποτε άλλην και ανεξαρτήτως της υπάρξεως πιπρόντης εις τον τόπον της μεταβάσεώς σου, όπως διέλθης εκ των κεντρικών γραφείων της Οργανώσεώς μας (Χρ. Λαδά 2, 8^η όροφος κ. Θεοδωράκον) και συμπληρώσης ειδικόν έντυπον, μέχρι 15ης Ιουνίου.

*Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
Ο Γένικος Γραμματεύς
Απόστολος Κακλαμάνης*

'Έχουν λεχθεί πολλά για τους λόγους, οι οποίοι οδήγησαν στη διάλυση αυτής της οργάνωσης από τον ιδρυτή της Γεώργιο Παπανδρέου. Σύμφωνα με τους επίσημους ισχυρισμούς, υποστηρίχθηκε ότι ο τόπος και το κόμμα που είχε πλέον αναλάβει ευθύνες κυβερνητικές, χρειαζόταν μια οργάνωση νεολαίας ανανεωμένη και προσανατολισμένη στα νέα δεδομένα της εποχής. Μια νεολαία, η οποία να στηρίζει την Κυβερνηση στο έργο της. Άλλοι όμως έλεγαν ότι οι ουσιαστικοί λόγοι της διάλυσης της ΟΝΕΚ ανάγονταν στο γεγονός ότι η νεολαία είχε διαπιστώσει κάποιες αποκλίσεις της κυβερνησης προς τα Δεξιά, μερικές από τις οποίες είχε επικριτικά επισημάνει με δημόσιες ανακοινώσεις της. Οι υπερπολυτελείς πριγκιπικοί γάμοι, η παραχώρωση αεροπλάνου για τις μετακινήσεις του Βασιλιά και η απόπειρα του υπουργού Εθνικής Άμυνας Π. Γαρουφαλιά να μετονομάσει, με Βασιλικό Διάταγμα, τον Εθνικό μας Στρατό σε "Βασιλικό Στρατό", ήταν πράξεις που είχαν προκαλέσει την εναι-

σθησία του δημοκρατικού λαού και ιδιαίτερα της Νεολαίας. Για την τελευταία αυτή περίπτωση η ΟΝΕΚ εξέδωσε δημόσια ανακοίνωση με την οποία ζητούσε την απομάκρυνση από την κυβέρνηση του υπουργού Εθνικής Άμυνας Πέτρου Γαρουφαλιά. Η δικαίωση των απόψεων της Νεολαίας στο συγκεκριμένο αυτό θέμα ήλθε λίγο αργότερα με το Ιουλιανό πραξικόπημα του 1965 και την αποστασία. Ενώ η νεολαία αγωνιζόταν για την ειφαρμογή της πολιτικής της κυβέρνησης της Ένωσης Κέντρου, ορισμένοι καλοθελητές, εκείνοι δηλαδή οι κύκλοι που είχαν επηρεάσει αρντικά την ασκούμενη πολιτική, μετέφεραν στο Γεώργιο Παπανδρέου ψευδείς πληροφορίες, με σκοπό να τον παραπλανήσουν, ότι δήθεν η Νεολαία έχει διαθρωθεί από τους Κομμουνιστές, ότι δεν ελέγχεται από το κόμμα και πρέπει να διαλυθεί. Τίποτε το ανακριβέστερο. Για την ιστορία, πρέπει να σημειώσουμε, ότι μεταξύ των μελών της κεντρικής διοίκησης της Νεολαίας κατά την εποχή της διάλυσης, ήταν οι Λευτέρης Βερυβάκης, Σπύρος Δωροθίνης, Γιάννης Τζαννετάκος, Δημήτριος Θεοδωράκος, Νίκος Κωνσταντόπουλος, Παναγιώτης Κρητικός και άλλοι.

Κατά την άποψή μας, ένας από τους ουσιαστικούς λόγους της διάλυσης της ΟΝΕΚ, ήταν και η απόφαση της διοίκησης της να οργανώσει το πρώτο της συνέδριο, με το οποίο θα έπαιε οριστικά το καθεστώς των διορισμένων διοικήσεων, γεγονός το οποίο δεν άρεσε στους κομματικούς κύκλους και έτσι οι κύκλοι αυτοί "υπέβαλαν", φαίνεται, στον Γ. Παπανδρέου την απόφαση της διάλυσης (παραθέτουμε την υπ' αριθμό 1 εγκύλιο, με την οποία προκηρυσσόταν το συνέδριο):

*Οργάνωσις Νέων Ενώσεως Κέντρου
Κεντρική Διοίκησης
Εγκύλιος No 1*

Ευχαρίστως σας αναγγέλλουμε ότι η Κεντρική Επιτροπή της Οργανώσεως Νέων Ενώσεως Κέντρου απεφάσισε την σύγκληση του Α' Πλανελληνίου Συνεδρίου της ΟΝΕΚ το οποίον θα λάθη χώραν εις Αθήνας εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του μπνός Δεκεμβρίου τρέχοντος έτους.

Είναι περιπτόν να τονίσωμεν και πάλι την σημασίαν του Συνεδρίου δια το δημοκρατικόν κίνημα νεολαίας του τόπου μας, απλώς υπογραμμίζομεν ωρισμένα σημεία τα οποία πρέπει να γίνουν κατανοπά υφ' όλων, δια να καταστή δυνατή π σύγκλοσις του Συνεδρίου.

Η Κ.Ε. έχει την γνώμην ότι υπάρχει απόλυτος αναγκαιότης του Συνεδρίου. Αφού π νεολαία μας αριθμεί ζωήν υπερτριετή και δράσιν αξιοθαύμαστον εις τον πολιτικόν στίθιον της χώρας έχει ωριμάσει αρκούντως ώστε με ρεαλισμόν ν' αντιμετωπίση τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει π Ελληνική Νεολαία και οφείλομεν να αντιμετωπίζομεν ως Οργάνωσις.

Λόγοι επιτακτικοί εξάλλου συνηγορούν εις την πραγματοποίησην του Συνεδρίου δια του οποίου ψιλοδοξείται π αντιμετώπισης πολλών από τα ζωντανά προβλήματα της Ελληνικής Νεολαίας αλλά και π επίλυσης πολλών οργανωτικών προβλημάτων μας, π ιδεολογική τοποθέτησης της Ελληνικής Νεολαίας, π εκλογή ανωτάτης αιρετής διοικήσεως κλπ.

Ζητούμε π την συνδρομήν όλων των μελών μας δια να πραγματοποιήσωμεν το συνέδριον. Από τούδε και εις το εξής θα ευρισκώμεθα εις συνέχη επαφή δι' εγκυκλίων κλπ.

*Δια την Κεντρικήν Επιτροπήν
Ο Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου
ππς ΟΝΕΚ
Ελευθέριος Βερυθάκης*

Στη συνέχεια της εγκυκλίου Βερυθάκη ακολουθεί π υπ' αριθ. 147/28-8-1994 εγκύκλιος του Οργανωτικού Γραφείου της ΟΝΕΚ, προς τις επαρχιακές οργανώσεις την οποία υπογράφει ο υπεύθυνος Οργανώσεων Επαρχιών Παναγιώτης Κρητικός και π οποία έχει ως εξής:

Ένωσις Επαρχιακών Οργανώσεων Νέων
 Κεντρική Διοίκηση
 Κολοκοτρών 9 – Α' Όροφος
 Τηλ. 230-212
 Αθήναι

Εν Αθήναις τη 28/8/1964

Αριθ. Πρωτ. 147 Εγκύλιος I
 Προς απάσας τας επαρχιακάς Οργανώσεις
 της ONEK

ΘΕΜΑ: Οργανωτική Κατάστασης

Εντέλλονται αι διοικήσεις των κατά τόπους Επαρχιακών Οργανώσεων όπως εντός του συντομωτέρου χρονικού διασπέματος αποστείλωσιν εις τα Γραφεία της Κεντρικής Διοίκησεως (Κολοκοτρών 9, α' όροφος), πλήρη στοιχεία των υπ' αυτών Οργανώσεων (Προεδρεία, αριθμόν μελών, ημερομηνία ιδρύσεως), προκειμένου να αποσταλώσιν κατατοπιστικάι Εγκύλιοι εν όψει του προετοιμαζόμενου Α' Πανελληνίου Συνεδρίου της ONEK.

Η έγκαιρος ενημέρωσης επί του ως άνω θέματος καθίσταται απαραίτητος. Τυχόν καθυστέρησης θα συνεπάγεται τον αποκλεισμόν της Οργανώσεως εκ του Συνεδρίου.

Δια το Κεντρικόν Συμβούλιον
 Υπεύθυνος Οργανώσεων Επαρχιών
 Πάνος Κρητικός

Η υπονόμευση όμως των προσπαθειών για το συνέδριο ήταν εμφανής και διάχυτο το κλίμα της επικείμενης διάλυσης.

Προσωπικά, επειδή διέκρινα τα κυοφορούμενα, θλιβόμουν γι' αυτά, και διαβλέποντας ταυτόχρονα τις προθέσεις της πηγεσίας, καθώς και μιά εσωτερική κρίση ελάχιστες μέρες πριν από τη δημόσια εξαγγελία της

διάλυσης της ΟΝΕΚ, είχα υποθάλει την παραίτησή μου. Για λόγους ιστορικούς παραθέτω και το κείμενο αυτής της παραίτησης:

Αθήναι τη 30-10-64

*Προς την Κεντρικήν
Επιτροπήν της ΟΝΕΚ*

Κύριοι Συνάδελφοι,

Διαπιστώνων τον τελευταίον καιρόν μίαν κατάστασιν π οποία απορρέει από αθέλητα ή πθελημένα, αλλεπάλληλα σφάλματα μελών της Κεντρικής Επιτροπής και οδηγεί αφεύκτως προς την καταστροφήν της Νεολαίας, με κάνει να σταθμίσω τις ευθύνες μου ως μέλος της Κεντρικής Επιτροπής. Δια να μη καταστώ εκών ή άκων συνεργός οδυνηρών ημερών δια την Νεολαίαν δια την οποίαν σε άλλους καιρούς εδώσαμεν όλοι ανεξαιρέτως το παν, υποβάλλω την παραίτησί μου από την θέσιν του μέλους της Κεντρικής Επιτροπής καθώς και από τας άλλας υπευθυνότητας τας οποίας η Κ.Ε. μου έκανε την τιμήν να μου αναθέσην.

*Μετά τημής
Πάνος Κρητικός
Μέλος της Κ.Ε.
Υπεύθυνος Επαρχιακού*

Αυτά συνέβησαν τον Οκτώβριο του 1964 και ευθύς αφέσως άρχισαν από το Γεώργιο Παπανδρέου και τους επιτελείς του οι διαθουλεύσεις και αναζητήσεις του νέου υφορέα της νεολαίας. Οι συζητήσεις αυτές κατέληξαν στην απόφαση να χρησιμοποιηθούν στην οργανωτική προσπάθεια της νέας οργάνωσης στελέχη και από την ΟΝΕΚ, αλλά και άλλα. Ανεξητίστο, επίσης, έμπειρος περί τα οργανωτικά, αλλά και με εγνωσμένη δημοκρατική ιστορία και ως τέτοιο πρόσωπο επελέγη ο Νίκος Νικολαΐδης παλαιό στέλεχος της σοσιαλιστικής νεολαίας του Γεωργίου Παπανδρέου, στέλεχος της Τράπεζας της Ελλάδος με σπουδές στην Αμερική (οργάνωση επι-

Επίντα τη 30-10-64

Προς την Κεντρική
Επιτροπή της Ο.Ν.Ε.Κ.

Κύριοι Συντάξεις.

Διαθέτουσαν τον περιελαϊκό μάρον μίαν αυτο-
μάρον και ουδεὶς συναρρέει αυτό "θέρευτα και" ηδειγμένα, αφο-
γειάρχηγα σφράγιδα τελών της Κεντρικής Επιτροπής μαζί
οι ορθογράφοι λύγων προς την απεκτόνωση της Κεντρικής
Επιτροπής λύγων προς την απεκτόνωση της Κεντρι-
κής Επιτροπής. Άντανε ότι την απεκτόνωση της Κεντρι-
κής Επιτροπής ήταν διάτοπη για την Αποδοχή της διαδικ-
ασίας της έργου μαζίς στην πόλη στην οποία άπειραν
το άδι, να ολοκληρωθεί την πραδικότητα της ζωής της
διονύ της περιοχής της Κεντρικής Επιτροπής, απεκτόνωση
και στην Αγγλία ~~και~~ συνεδριάση της Ο.Ν.Ε.Κ.
Κ. Ε. των επανεγγυών την τύπων, και των αναδίδειν

Μετά την
Α.Δ.Ν.

*
Μέλος της Κ.Ε.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ

Το χειρόγραφο της παραίτησης του Παν. Κρητικού

χειρόσεων), άνθρωπος ευφυής και με μεγάλη οργανωτική εμπειρία.

Η πρώτη προσωρινή διοίκηση της Ε.Δ.Η.Ν. συγκροτήθηκε από στελέ-
χη της παλαιάς οργάνωσης (ONEK) με επικεφαλής, όχι πλέον Πρόεδρο
όπως ήταν στην ΟΝΕΚ, αλλά Γραμματέα – ήταν μία σοσιαλιστική προώ-
θηση – για την ικανοποίηση των ευαισθησιών και αντιλήψεων της Νεο-

λαίας της εποχής εκείνης, αλλά Αρχηγός της Ε.ΔΗ.Ν. πάντα ο ίδιος ο ιδρυτής της, ο Γεώργιος Παπανδρέου. Γραμματέας της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ε.ΔΗ.Ν. ορίστηκε από τον Αρχηγό, ο Νίκος Νικολαΐδης και αναπληρωτής γραμματέας το στέλεχος της Ε.ΔΗ.Ν. και με αγωνιστική ιστορία στη Θεσσαλονίκη και τη Βόρεια Ελλάδα, Σωκράτης Μαυρομάτης. Μέλη της πρώτης διοίκησης πάντα οι: Παναγιώτης Κρητικός (υπεύθυνος Οργανωτικού), Άρης Πλάνος (υπεύθυνος Τύπου), Κυριάκος Ντηνιακός (υπεύθυνος Μορφωτικού), Γιάννης Δράκος (υπεύθυνος Συνδικαλιστικού), Νίκος Κωνσταντόπουλος (υπεύθυνος Σπουδαστικού), Αλέκος Ακριθάκης, Χαράλαμπος Ντόλκας, κ.α. Η Νομαρχιακή Επιτροπή Αττικής είχε γραμματέα το Νίκο Κωνσταντόπουλο και αργότερα τον Γιάννη Μάνο.

Η οργανωτική διάρθρωση της Ε.ΔΗ.Ν. πάντα: α) Νομαρχιακή Επιτροπή, β) Τοπική Επιτροπή, σε επίπεδο Κοινότητας και σε επίπεδο συνοικιών.

Αργότερα, μετά την Αποστασία, ιδρύθηκε και το λεγόμενο Εθνικό Συμβούλιο, το οποίο συνεδρίαζε σε βάση διψηνιαία και απαρτιζόταν από τους Γραμματείς των νομαρχιακών επιτροπών και από τους υπεύθυνους των οργανώσεων των χωρών του εξωτερικού (ένας υπεύθυνος για κάθε χώρα), καθώς και από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής.

Ο χώρος από τον οποίο στρατολογήθηκαν τα νέα μέλη της Ε.ΔΗ.Ν., πάντα κυρίως ο χώρος της ΟΝΕΚ και ο ευρύτερος δημοκρατικός χώρος, ο οποίος εκφραζόταν από την Ένωση Κέντρου και ασπαζόταν τις αρχές της. Η προσπάθεια αυτή δεν άργησε να αποδώσει πλούσιους καρπούς.

Η πημέρα των εγκαινίων της 3ης Μαρτίου 1965 θρήκε την Ε.ΔΗ.Ν. διαρθρωμένη και μαζικοποιημένη σε όλη τη χώρα, η δε εναρκτήρια και ιδρυτική ομιλία του Γ. Παπανδρέου, στην οδό Ακαδημίας και Ομήρου, έγινε μπροστά σε μια τεράστια συγκέντρωση νέων, οι οποίοι αποθέωναν τον ομιλητή με συγκλονιστικές εκδηλώσεις ενθουσιασμού.

Η οργανωτική ανάπτυξη πάντα γρήγορη και η 15η Ιουλίου 1965 πήρα της κατάρχησης του Πρωθυπουργού από τον Κων/νο Γλύζμπουργκ, θρήκε τη νεολαία πανέτοιμη.

Για την εντημέρωση του αναγνώστη αλλά και για τον ιστορικό του μέλλοντος, δίνουμε στη συνέχεια το καταστατικό της Ε.ΔΗ.Ν., το οποίο ίσχυσε ταυτόχρονα με την ίδρυσή της.

Από συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου της Ε.Δ.Η.Ν.

ΕΝΩΣΙΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ

1965

Άρθρον 1

Συμφώνως προς το άρθρον 8 του Καταστατικού του Κόμματος της Ενώσεως Κέντρου αποφασίζομεν την ίδρυσιν της Οργανώσεως των Νέων και εγκρίνομεν τον ακόλουθον Κανονισμόν της Οργανώσεως.

Άρθρον 2

Η οργάνωσις θα έχη την επωνυμίαν "Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία" (Ε.ΔΗ.Ν.).

Άρθρον 3

Σκοπός της Ε.ΔΗ.Ν. θα είναι η διάδοσης των αρχών της Πολιτικής, Οικονομικής και Κοινωνικής Δημοκρατίας. Επί πλέον η ανάληψης πρωτοβουλιών πνευματικών, κοινωνικών, αθλητικών και ψυχαγωγικών.

Άρθρον 4

α) Μέλη της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας γίνονται οι πολίται αμφοτέρων των φύλων, μέχρις πλικίας 30 ετών, οι οποίοι αποδέχονται τας αρχάς της αληθούς Δημοκρατίας και θα ζητήσουν την εγγραφήν των, την οποίαν εγκρίνουν αι κατά τόπους επιτροπαί της Ε.ΔΗ.Ν..

β) Τα μέλη υποχρεούνται: 1) να πειθαρχούν εις τας απόφασεις, 2) να διαδίδουν τας αρχάς της Ε.ΔΗ.Ν., 3) να μελετούν και να κυκλοφορούν τα έντυπα της Οργανώσεως και 4) να καταβάλλουν την συνδρομήν των.

γ) Διαγράφεται παν μέλος: 1) Εάν εκ της εν γένει στάσεώς του αποδεικνύπ, ότι έπαυσε να πιστεύει εις τας αρχάς της Οργανώσεως. 2) Εάν το ήθος του είναι ανάρμοστον.

Άρθρον 5

Αρχηγός της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας είναι ο Αρχηγός της Ενώσεως Κέντρου. Προς εκτέλεσην των αποφάσεων του Αρχηγού διορίζεται Θμελής Εκτελεστική Επιτροπή. Δύναται επίσης να ορισθή και Κεντρική Επιτροπή.

Άρθρον 6

Εις έκαστον Νομόν συγκροτείται Νομαρχιακή Οργάνωσις, εις την πρωτεύουσαν εκάστης Επαρχίας Επαρχιακή και εις έκαστον Δήμον ή Κοινότητα, Δημοτική ή Κοινοτική.

Τα μέλη της Νομαρχιακής Επιτροπής είναι εννέα (9), των λοιπών Επιτροπών πέντε (5). Εις εκ των μελών ορίζεται Ιραμματεύς. Δι' αποφάσεως των Επιτροπών κατανέμονται αι αρμοδιότητες. Εις την Νομαρχιακήν Επιτροπήν του Κόμματος συμμετέχει αυτοδικαίως και ο Ιραμματεύς της Οργανώσεως των Νέων. Το αντό ισχύει και δια τας επαρχιακάς οργανώσεις.

Εις την Επιτροπήν της Οργανώσεως της Ε.Δ.Η.Ν. του Νομού μετέχουν αυτοδικαίως ως μέλη και οι Ιραμματείς των Επαρχιακών Οργανώσεων.

Άρθρον 7

Μέχρι της ολοκληρώσεως της οργανώσεως της βάσεως και της διεξαγωγής νομίμων αρχαιρεσιών τα Συμβούλια των περιφερειακών και των άλλων τοπικών οργανώσεων διορίζονται υπό του Αρχηγού, ή υπό περιφερειακών οργάνων υπ' αυτού εξουσιοδοτημένων.

Άρθρον 8

Δι' αποφάσεως του Αρχηγού δύναται να συγκληθή Συνέδριον της Οργανώσεως. Δύνανται επίσης να εκδίδωνται και εσωτερικοί κανονισμοί της λειτουργίας της Ε.Δ.Η.Ν., εγκρινόμενοι υπό του Αρχηγού.

Εν Αθήναις 1 Ιανουαρίου 1965

*Ο Αρχηγός
Γεώργιος Παπανδρέου*

Για να αντιληφθεί όμως κανείς τον προοδευτικό και σοσιαλιστικό χαρακτήρα της οργάνωσης εκείνης, θα πρέπει να έχει υπόψη του την ιδεολογική διακήρυξη της Ε.Δ.Η.Ν., την οποία συνέταξαν στελέχη της Νεολαίας (Γιάννης Τζαννετάκος, Άρης Πλάνος κ. α.) και την οποία ενέκρινε ο Γεώργιος Παπανδρέου.

Δεν θα αναλύσουμε και δεν θα σχολιάσουμε το περιεχόμενό της, αλλά θα αιφίσουμε να συναγάγει αβίαστα τα συμπεράσματά του, ο αναγνώστης. Εμείς, θα πούμε μόνο, ότι ένα τέτοιο κείμενο θα κολάκευε πολλές νεότερες γενιές οι οποίες διεκδικούσαν τον τίτλο της προοδευτικότητας. (Παραθέτουμε το κείμενο αυτούσιο):

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ Ε.ΔΗ.Ν.

Η Ε.ΔΗ.Ν. είναι η οργανωτική έκφραση της γενιάς του Ανενδότου Αγώνα. Είναι η οργάνωση των Ελλήνων Δημοκρατικών Νέων που εκφράζοντας την θέληση του Λαού μας, απάντησαν μ' ενθουσιασμό στο σάλπισμα του Γ. Παπανδρέου και μπήκαν στην πρωτοπορία του αγώνα.

Ο Αγώνας είχε σκοπό και νόημα διπλό: ένα άμεσο, να φράζουμε το δρόμο στο φασισμό· και ένα απότερο, να κάνουμε τη συντριβή του φασισμού αφετηρία της μεγάλης πορείας για την Πρόοδο στο πλαίσιο της Δημοκρατίας.

Οπλισμένοι με την υπερηφάνεια και την αυτοπεποίθηση που μας έδωσε η επίτευξη του πρώτου, συνεχίζουμε τον αγώνα για την πραγμάτωση και του δευτέρου σκοπού που είναι ιδανικό της Γενιάς μας και ταυτόχρονα Πανελλήνια και Παγκόσμια Ελπίδα, την Πρόοδο στο πλαίσιο της Δημοκρατίας.

● Η Ε.ΔΗ.Ν. ΕΙΝΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Και ελληνική είναι η θέση μας μέσα στο διεθνή χώρο, απέναντι στα ιδεολογικά ρεύματα του καιρού μας, ανάμεσα στις διεθνείς αντιθέσεις και τις διαμάχες συμφερόντων.

Βρισκόμαστε σ' ένα κόσμο που τον εκφράζουν και τον διαμορφώνουν διάφορες ιδεολογίες και σχήματα. Όλα αυτά τα ιδεολογικά ρεύματα μπορούν να μπουν κάτω από μια μεγάλη διαιρέση, να χωρέσουν σε δυο κατηγορίες: Είναι η δη-

μοκρατική ιδεολογία και είναι οι ολοκληρωτικές ιδεολογίες.

Η πρώτη λατρεύει τον Άνθρωπο σαν αξία και τον θεωρεί σαν φορέα απολύτων δικαιωμάτων μέσα στην κοινωνική διάρθρωση. Πλαιρεί από τις κλασικές διακηρύξεις των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα ατομικά δικαιώματα με κύριο την Πολιτική και Ατομική ελευθερία και χωρίς να στέκεται στον στείρο φιλελευθερισμό, πλουτίζεται με τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών, ψιάνοντας να διαμορφώνει και τις ιδιωτικές σχέσεις ακόμα με κριτήριο τον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό.

Οι ολοκληρωτικές ιδεολογίες είναι, είτε ιδεολογίες που θυσιάζουν απροκάλυπτα τα λαϊκά συμφέροντα και τα δικαιώματα του πολίτη στα κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα της ολιγαρχίας, είτε είναι ιδεολογίες που επιδιώκοντας το κοινωνικό ιδεώδες, θυσιάζουν τον Άνθρωπο και καταπίγουν την Ελευθερία.

Για την Ελλάδα δεν υπάρχει άλλος δρόμος απ' τη Δημοκρατία: πάντοτε ήταν η πίστη του λαού μας. Κι αν ο ελληνισμός τράφηκε με μιαν ιδέα, αυτή ήταν η Ελευθερία κι ο σεβασμός στον Άνθρωπο.

Ο κόσμος σήμερα είναι χωρισμένος σε δύο ζώνες. Μια ζώνη από χώρες οικονομικά και πολιτικά ισχυρές. Μια ζώνη από χώρες οικονομικά και πολιτικά αδύνατες. Αποτέλεσμα του χωρισμού αυτού είναι ότι, οι δεύτερες από τη θέση τους είναι πολιτικά και οικονομικά εξαρτημένες απ' τις πρώτες, από την πλεονεκτική τους θέση ασκούν πιέσεις και επιφρούν πάνω στις άλλες χώρες.

Στην προσπάθειά τους για την επιβολή της πολιτικής τους, βρίσκουν οι ισχυρές χώρες ψυσικούς τους συμμάχους, μέσα στις υπανάπτυκτες, τους ανθρώπους ή τις ομάδες ανθρώπων που έχουν συμφέρον στη διαιώνιση της υπανάπτυξης στη χώρα τους. Γιατί η κατάσταση αυτή τους επιτρέπει να κρατούν ανάμεσα στα χέρια τους το μεγαλύτερο δυνατό

ποσοστό εξουσίας στις τρεις της εκφράσεις: πολιτική, οικονομική, κοινωνική.

Να κρατούν δηλαδή στα χέρια τους, στο μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό, την νομοθετική και εκτελεστική εξουσία, τα μέσα παραγωγής, και να επιβάλλουν στο μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό τις αξίες της ομάδος τους ή τις αξίες που συμφέρουν στην ομάδα τους, σαν αξίες του έθνους.

Το συμφέρον των ομάδων αυτών βρίσκεται σε αντίθεση με το συμφέρον ολόκληρου του εθνικού συνόλου. Η πολιτική, οικονομική και κοινωνική δύναμη των ομάδων αυτών είναι συνυφασμένη με την διαιώνιση της πολιτικής, οικονομικής, και κοινωνικής αδυναμίας του εθνικού συνόλου.

Ο αγώνας για την πρόσδοτο του έθνους είναι κατά συνέπεια άρρεντα δεμένος με τον αγώνα, για τον περιορισμό της εξάρτησης από το εξωτερικό, με τον αγώνα για την κατάκτηση απ' το λαό των εξουσιών που μονοπαλούν οι ξενόδουλες ποιοτιθοδρομικές ολιγαρχίες. Τον αγώνα αυτό έχουν να κάνουν όλες οι αδύνατες χώρες, που θέλουν να θαδίσουν το δρόμο της μεγάλης ανάπτυξης. Ξέρουν πως όταν θα έχουν φτάσει στο σημείο να κατακτήσουν την ευημερία, θα έχει καταχτηθεί και πιστόπτα στη διεθνή κοινωνία. Τότε το σχήμα "τα ισχυρά έθνη εκμεταλλεύονται τα αδύνατα" θα έχει παραχωρήσει τη θέση του στη διεθνή συνεργασία.

Στο στάδιο της οικονομικής ανάπτυξης βρίσκεται και η χώρα μας κι απ' αυτό το πραγματικό γεγονός διαμορφώνεται οι θέσεις μας:

Για να προχωρήσουμε έχουμε ανάγκη τη διεθνή συνεργασία κάτω από πνεύμα ισοτιμίας, την επιβολή σ' όλους τους άλλους, του σεβασμού της εθνικής ανεξαρτησίας μας. Έχουμε ανάγκη απ' την Ειρήνη που θα επιτρέψει σε μας και σ' όλο τον κόσμο την περισυλλογή στη δημιουργία και το ξεθάρρεμα στην ανταλλαγή πείρας, που θα μας ανοίξει το διεθνή χώρο για τη δημιουργική προβολή των πολιτιστικών μας αξιών.

● *Η Ε.Δ.Η.Ν. ΕΙΝΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ*

Η Δημοκρατία είναι το μεγάλο μας ιδανικό, π ολοκλήρωσή της στις τρεις αλληλένδετες έννοιες της, Πολιτική, Οικονομική, Κοινωνική, αποτελεί το περιεχόμενο του πιστεύω μας.

Πολιτική Δημοκρατία

Πιστεύουμε πως η βάση της δημοκρατίας είναι η πολιτική ελευθερία. Η ελευθερία σκέψης και γνώμης της διακίνησης των ιδεών, η ελευθερία του τύπου, η ελευθερία και το απαραβίαστο της συνείδησης, όπως κατοχυρώνονται απ' το δημοκρατικό Σύνταγμά μας, αποτελούν τη βάση του Δημοκρατικού μας Πολιτεύματος.

Πιστεύουμε όμως ότι, η καταξίωση του περιεχομένου της πολιτικής δημοκρατίας πραγματώνεται με την άσκηση της πολιτικής εξουσίας από το λαό, ειδικότερα όταν η πολιτική ισχύς περνά στην μεγάλη πλειοψηφία των εργαζόμενων ανθρώπων. Όταν δηλαδή το δημοκρατικό κόρμα περνά στην κυβέρνηση της χώρας για την εξυπηρέτηση των λαϊκών σκοπών, όταν προχωρεί στην εφαρμογή της πολιτικής ελεγχόμενο απ' τη λαϊκή βάση. Δεν είναι νοπτή πολιτική δημοκρατία όταν η εξουσία θρίσκεται στα χέρια των ολίγων: τότε το σύστημα είναι απόλυτη μοναρχία, είναι φασισμός, είναι "προοδευτική" δικτατορία κάτω από κοινοβουλευτικό ένδυμα.

Στο καθεστώς της πολιτικής δημοκρατίας, οι παράγοντες του πολιτεύματος και η διοικητική μηχανή συνεργάζονται αρμονικά για την εξυπηρέτηση του εθνικού συμφέροντος, που δεν είναι άλλο απ' την προβολή και πραγμάτωση των δικαιώματος της μεγάλης πλειοψηφίας του λαού για πρόσδοτο.

Για την αρμονική τους συνεργασία στην εξυπηρέτηση των λαϊκών συμφερόντων οι παράγοντες του πολιτεύματος πρέ-

πει να λειτουργούν και σωστά και με συνείδηση της αποστολής των. Η ανανέωση και η συνεχής προσαρμογή της διοικητικής μηχανής είναι αναγκαίες όχι μόνο για να λειτουργήσει σωστά μέσα στα σύγχρονα δεδομένα των αναγκών, όχι μόνο για να είναι χροντή διοίκηση, αλλά και για να μπολιαστεί με την πίστη του ότι υπάρχουν για την διακονία των λαϊκών αναγκών. Η ανανέωση μέσα στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού συστήματος είναι αναγκαία για την δημιουργία πνεύματος ευθύνης απέναντι στο λαό, που δεν εξαντλείται στην φροντίδα για την επανεκλογή του αντιπροσώπου του έθνους, αλλ' απλώνεται στο ν' αγκαλιάσει όλα τα προβλήματα των λαϊκών τάξεων.

Για να υπάρξει η ανανέωση των θεσμών, η ανταπόκρισή τους στο μεγάλο μήνυμα των καιρών, πρέπει οι λαϊκές τάξεις να πάρουν την πολιτική ισχύ στα χέρια τους. Μέσα απ' το δημοκρατικό τους κόρμα να προχωρήσουν στην διακυβέρνηση της χώρας, σταθερά χωρίς καρμιά υπαναχώρηση στην εξυπηρέτηση της λαϊκής ανάγκης και με το δημοκρατικό τύπο, όργανο προβολής της λαϊκής γνώμης, των λαϊκών πόθων, του λαϊκού συμφέροντος που είναι ταυτόχρονα και συμφέρον του συνόλου.

Οικονομική Δημοκρατία

Πιστεύουμε πως η ρύθμιση των οικονομικών σχέσεων μέσα στο σύγχρονο Κράτος πρέπει να γίνεται με βάση τις αρχές της οικονομικής δημοκρατίας.

Υπάρχει οικονομική δημοκρατία όταν όλες οι εργαζόμενες τάξεις αναλάβουν από ίση θέση, το διευθυντικό ρόλο στην παραγωγική διαδικασία. Όταν οι εργαζόμενες τάξεις, εργάτες – επαγγελματίες – βιοτέχνες και αγρότες μαζί με την ιδιωτική πρωτοβουλία και τους κυβερνητικούς εκπροσώπους και τους ειδικευμένους επιστήμονες, συνεργάζονται στο χάραγμα της Εθνικής οικονομικής πολιτικής, στο σχεδιασμό των συνολικών και μερικών οικονομικών προγραμμάτων.

Για να πάξουν το ρόλο που δικαιωματικά τους ανήκει οι εργαζόμενοι, για ν' αναλάβουν την οικονομική ισχύ που θα τους ανεβάσει στην οικονομική εξουσία που τότε θα πάψει νάναι προνόμιο της ολυγαρχίας, έχουν ν' αγωνιστούν μ' όλα τα μέσα που τους δίνει η ομαλή λειτουργία της πολιτικής δημοκρατίας.

Ειδικώτερα, με το δημοκρατικό συνδικαλισμό, με τη μόρφωση των πιο ειδικευμένων στελεχών για το γενικό μερικό προγραμματισμό της παραγωγής και της οικονομικής ανάπτυξης. Οι Αγρότες με την ανάπτυξη των συνεταιρισμών, μπορούν να βοηθήσουν διπλά τον εαυτόν τους: και για τα άμεσα και μακροπρόθεσμα οφέλη τους, και για την θεμελίωση της πολιτικής ισχύος τους.

Η οικονομική δημοκρατία, η ισότητα δηλαδή των μέχρι σήμερα σε θέση υποταγής ευρισκομένων, παραγωγικών δυνάμεων με τους άλλους παράγοντες της οικονομίας, χάνει το νόμιμά της χωρίς την άμεση σύνδεσή της με τον κύριο σκοπό της. Σκοπός της οικονομικής δημοκρατίας είναι η ευημερία όλων των ομάδων που αποτελούν το κοινωνικό σύνολο. Μέσο για την ευημερία του λαού είναι η μεγάλη ανάπτυξη των πλουτοπαραγωγικών πηγών της χώρας. Μέσο για την ευημερία του λαού είναι, η επίτευξη της μεγαλύτερου δυνατού βαθμού ανάπτυξης του εθνικού εισοδήματος με ταυτόχρονη δικαιότερη δυνατή κατανομή.

Κοινωνική Δημοκρατία

Πιστεύουμε ακόμα πως σήμερα δεν μπορεί να νοπθεί Δημοκρατία χωρίς κοινωνικό περιεχόμενο. Όταν με την πολιτική δημοκρατία ο εργαζόμενος είναι πολίτης ελεύθερος και με την οικονομική δημοκρατία του αναγνωρίζεται η ισότητη συμμετοχή στη διεύθυνση της οικονομίας της χώρας, τότε κατακτά και την κοινωνική ελευθερία.

Η κοινωνική δημοκρατία σημαίνει τη δικαιότερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος, δικαιότερη συμμετοχή στο συ-

νολικό κοινωνικό προϊόν, τη μεταφορά ποσού από τα υψηλότερα εισοδήματα για ενίσχυση των ασθενεστέρων.

Η κοινωνική δημοκρατία απαμβλύνει τις αντιθέσεις, εξανθρωπίζει το απόλυτο του δικαιώματος της ιδιοκτησίας· με τον κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος εξανθρωπίζει τον πολιτισμό μας.

Η κοινωνική δημοκρατία αποτελεί την εξασφάλιση των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών:

- *Tου δικαιώματος της εργασίας, χωρίς διακρίσεις φύλου και κοινωνικής προέλευσης. Να διαλέγει ο κάθε πολίτης, στην πατρίδα, το επάγγελμα που του ταιριάζει ανάλογα με την ικανότητα και τη φιλοδοξία του.*
- *Tου δικαιώματος της εργασίας κάτω από όρους που να μη θλάπτεται η σωματική υγεία και να μη θίγεται η αξιοπρεπεία του.*
- *Tου δικαιώματος για εκπαίδευση. Σ' όλα τα στάδια και σ' όλους τους τομείς με μόνο κριτήριο την πνευματική ικανότητα των σπουδαζόντων.*
- *Tου δικαιώματος για κρατική πρόνοια που να κατευθύνεται στην ανάπτυξη των φορέων και δυνατοτήτων για την εξασφάλιση της Λαϊκής Υγείας, στη δημιουργία προϋποθέσεων αναψυχής των εργαζόμενων.*

- *Tου δικαιώματος για στέγη.*
- *Tου δικαιώματος για επιμόρφωση. Νάρθει η μεγάλη τέχνη κοντά στους ανθρώπους του μόχθου. Να απλωθούν οι αξίες του λαϊκού μας πολιτισμού.*

Για να υπάρξει κοινωνική δημοκρατία, είναι απαραίτητο, με την προϋπόθεση της πολιτικής και οικονομικής δημοκρατίας, οι λαϊκές τάξεις να πάρουν στα χέρια τους την κοινωνική εξουσία. Για να υπερνικηθούν τα εμπόδια που αποτελούν τροχοπέδη στην προώθηση των εργαζόμενων στον ρόλο που τους αντίκει, για να ανθίσουν όλοι εκείνοι οι όροι που χρειάζονται οι λαϊκές τάξεις για να προβληθούν στην θέση που τους αρμόζει, πρέπει να πάρουν οι εργαζόμενοι στα

χέρια τους την κοινωνική ισχύ. Πρέπει οι λαϊκές τάξεις να αποκτήσουν συνείδοση του ρόλου των των αξιών που τις εκφράζουν και την επιβολή τους σαν εθνικών αξιών.

● Η Ε.ΔΗ.Ν. EINAI NEOLAIA

Η Ε.ΔΗ.Ν. είναι ΝΕΟΛΑΙΑ και στους ΝΕΟΥΣ απευθύνεται: Για τη μελέτη και αντιμετώπιση των προβλημάτων τους που είναι προβλήματα ιδεολογικά, οικονομικά και κοινωνικά, για ν' ακουστεί η φωνή των Νέων σ' όλα τα προβλήματα του Έθνους.

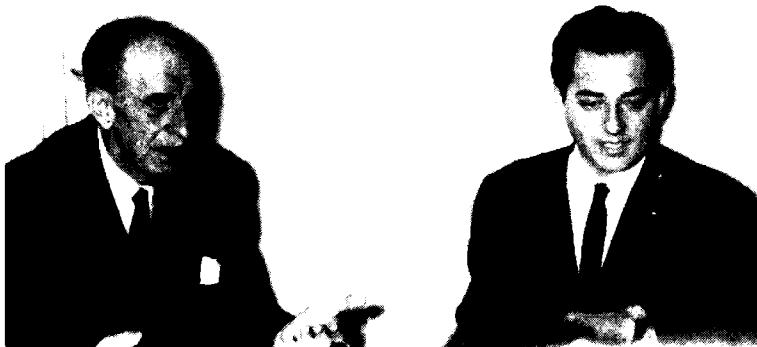
Η Ε.ΔΗ.Ν., μες στην εθνική αοριστία των ιδεών, μες στην καπίλευση του Έθνους και της Δημοκρατίας, καλεί τους Νέους στον Αγώνα για την Πρόοδο και την Ανάπτυξη, στον ωραίο αγώνα για τη Δημοκρατία. Η Δημοκρατία δίνει τις σωστές προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση των Νέων σαν ενεργών πολιτών στην κοινωνική ζωή. Μέσα στην αλπινή Δημοκρατία εκδηλώνεται αμέριστη η κοινωνική φροντίδα για την ψυχοσωματική ανάπτυξη του Παιδιού, ανοίγονται οι δυνατότητες για εκπαίδευση σ' όλες τις βαθμίδες, σ' όλους τους κλάδους.

Για τους Νέους, Δημοκρατία σημαίνει, να μπορούν να ζήσουν στην πατρίδα ελεύθεροι, με μόρφωση, με ίσες ευκαιρίες για εργασία, με δίκαιη αμοιβή και κοινωνική εξασφάλιση του μόχθου τους, με ατομική, κοινωνική και εθνική αξιοπρέπεια.

Ο αγώνας για την ολοκλήρωση της δημοκρατίας, για την μεγαλύτερη εξασφάλιση των κοινωνικών δικαιωμάτων των Νέων, είναι πολιτικός. Το νέο πνεύμα, η πίστη και η αγνόπτητη της Νεόπτηας που δεν πρόλαβε να μπει στο συμβιθασμό, που μπορεί να γεμίζει από ενθουσιασμό, πρέπει ν' αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για την πρόοδο, για τις ευρύτερες δημοκρατικές κατακτήσεις. Οι Νέοι στην πολιτική αποτε-

λούν την εγγύηση της δημοκρατίας, π απολιτικοποίηση των Νέων είναι νίκη της ολιγαρχίας.

Στους Νέους της πατρίδας μας ανήκει ο οργανισμός της Ε.ΔΗ.Ν. Είναι δικός τους, για την προετοιμασία τους σαν δημοκρατικών πολιτών, για την άντληση της αγωνιστικής γραμμής που θα φέρει την ΠΡΟΟΔΟ στο πλαίσιο της ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Ο Παν. Κρητικός, πρετοικό στέλεχος της Νεολαίας με τον Γ. Παπανδρέου στο Καστρί το 1965

Αυτό είναι το κείμενο της ιδεολογικής διακήρυξης της Ε.ΔΗ.Ν. το οποίο δημοσιεύτηκε στο τεύχος του περιοδικού "Δημοκρατία '65", που εξέδιδε το γραφείο Τύπου της Νεολαίας, με πολλές οικονομικές δυσκολίες.

Για να καταστεί όμως πληρέστερο το ιδεολογικό οπλοστάσιο της Ε.ΔΗ.Ν., πρέπει να παραθέσουμε εδώ ένα ακόμα σημαντικό κείμενο. Το λόγο του Γ. Παπανδρέου, τον οποίο εξεφώνησε κατά τα εγκαίνια των κεντρικών της γραφείων (Ομήρου & Ακαδημίας) την 3η Μαρτίου 1965:

**Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ
ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ Ε.Δ.Η.Ν.**

Δοκιμάζω μεγάλην χαράν δια την σπουδαίαν εκκίνησιν της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας. Άλλα την στιγμή, κατά την οποίαν πορευόμεθα προς το μέλλον, θέλω να ενθυμηθώ το παρελθόν, τον Ανένδοτον Αγώνα. Εις τον σκοτεινόν καιρόν του αστυνομικού κράτους η Νεότης, άτρομος, ανέλαβε την πρωτοπορίαν του αγώνος. Εδονήθη από τον παλμόν της Δημοκρατίας και εδόνησε τας ψυχάς των Ελλήνων, έως τας εσχατιάς της χώρας. Και υπήρξεν ο πρωτοπόρος της Νίκης. Της απονέμω σήμερον στέφανον δάφνης. Με τον κοινόν αγώνα, τον Ανένδοτον, της Νεότης και κατόπιν των απλών και ανωνύμων ανθρώπων του Λαού μας, εψήσαμεν εις την Αρχήν. Και είμεθα υπερήφανοι. Έχομεν το αίσθημα, ότι υπήρξαμεν άξιοι της εμπιστοσύνης του Λαού μας και των προσδοκιών της Νεότης. Όσα επηγγέλθημεν τα πραγματοιούμενως Κυθέρωνσις.

Είχομεν επαγγελθή την πραγματοποίησιν της αλποθούς Δημοκρατίας, της πολιτικής και της κοινωνικής. Και την πραγματοποιήσαμεν. Η πρώτη μεγάλη προσφορά προς τον Λαόν μας ήτο η Ελευθερία. Εις τον καιρόν του αστυνομικού κράτους, όπως λέγει ο εθνικός ποιητής, "ήσαν όλα σιωπηλά, γιατί τάσκιαζεν η φωθερά και τα πλάκωνε η σκλαβιά". Και τώρα είναι όλοι ελεύθεροι. Φίλοι και αντίπαλοι. Είναι ελεύθεροι και οι αντίπαλοι. Ελεύθεροι να μας υβρίζουν. Και είμεθα υπερήφανοι, όχι δια τας ύθρεις των, αλλά δια την ελευθερίαν των! Γνωρίζω πόσον άπειρος είναι η χαρά των απλών ανθρώπων του λαού μας, κατ' εξοχήν εις την ύπαιθρον, οι οποίοι ποσθάνοντο την κατάθλιψιν του αστυνομικού κράτους. Σήμερον αισθάνονται ανθρωπίνην αξιοπρέπειαν. Είναι υπερήφανοι ως άνθρωποι και ως Έλληνες. Και είμαι βέβαιος, ότι από αυτήν την πηγήν, κατ' εξοχήν, προέρχεται η

πίστις, η εμπιστοσύνη και η αγάπη, με την οποίαν μας περιβάλλει ο αγροτικός κόσμος της χώρας. Τότε, ο χωροφύλαξ πήτο ο τύραννος. Σήμερον είναι η νόμιμος τάξις. Σήμερον ισχύει ο αμοιβαίος σεβασμός. Και αυτός είναι ο νόμος της Δημοκρατίας. Επιθυμώ να επαναλάβω τον ορισμόν, απευθυνόμενος προς τα όργανα της τάξεως και προς τον Ελληνικόν λαόν: Ο αμοιβαίος σεβασμός είναι ο Κώδιξ της Δημοκρατίας. Ο πολίτης πρέπει να σέβεται τον νόμον εις το πρόσωπον του οργάνου της τάξεως. Και το όργανον της τάξεως πρέπει να σέβεται τον πολίτην, δια την ελευθερίαν και ασφάλειαν του οποίου υπάρχει. Ο νόμος του αμοιβαίου σεβασμού είναι ο σημερινός νόμος, ο οποίος ισχύει και αποτελεί την τιμήν και την δόξαν της Δημοκρατίας.

Αλλά πέραν της πολιτικής Δημοκρατίας, πέραν της Ελευθερίας, την οποίαν προσεφέραμεν και θα προσφέρωμεν παγίως εις το μέλλον, πέραν της καθιερώσεως της αρχής, ότι το φρόνημα είναι ελεύθερον και διώκεται μόνον η παράνομος πράξις, έχομεν θέσει εις ειφαρμογήν επίσης και την αρχήν της κοινωνικής Δημοκρατίας. Προστατεύομεν τον μόχθον των εργαζομένων ανθρώπων του λαού μας. Αυτή υπήρξεν η επαγγελία μας. Και αυτή είναι σήμερον η πολιτική μας. Αγωνιζόμεθα να κατασπή δικαιοτέρα η κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Εις τον παλαιόν καιρόν οι πλούσιοι εγίνοντο πλουσιώτεροι και οι πτωχοί πτωχότεροι. Σήμερον οι απλοί άνθρωποι του Λαού μας, οι εργαζόμενοι, αισθάνονται με πόσην τιμήν και με πόσην στοργήν προστατεύομεν τον ιερόν των ιδρώτα. Αγωνιζόμεθα να ικανοποιήσωμεν όλα τα δίκαια αιτήματα του λαού μας, την υγείαν, την στέγην, την εργασίαν και την παιδείαν, τα κοινωνικά δικαιώματα των συγχρόνων ανθρώπων.

Είμεθα υπερήφανοι δια την εκπαιδευτικήν μας μεταρρύθμισιν. Είμεθα υπερήφανοι επίσης δια τας υλικάς παροχάς, τας οποίας προσεφέραμεν εις τα τέκνα του Λαού μας. Θέτω το ερώτημα, όχι μόνον εις τους αντιπάλους, αλλά και εις τους φίλους μας: Είχον ποτέ ελπίσει ότι θα πήτο δυνατόν

να έχωμεν πραγματοποιήσει αυτάς τας παροχάς δια την πατέρειαν του λαού μας, τας οποίας απεδείξαμεν ότι και πθέλαμεν και πδυνάθημεν να προσφέρωμεν; Σήμερον η παθεία, ακόμη και εις την ανωτάτην εκπαίδευσιν είναι δωρεάν. Ουδείς πδύνατο να το διανοθή. Και όμως είναι πραγματικότης. Αυτή είναι η αλήθεια. Και αυτή είναι η δόξα μας. Η Ένωσις Κέντρου, ως Κυθέρωντσις, επιτελεί το καθήκον της. Άλλα έχει και μίαν καθυστέρησην, δια την οποίαν είναι υπεύθυνη. Καθυστέρησεν ως οργάνωσις. Επί εν έτος καθυστέρησαμεν ως οργάνωσις και ως πολιτική οργάνωσις και ως οργάνωσις της Νεότητος. Και είναι γνωστόν ότι η οργάνωσις πολλαπλασιάζει την απόδοσιν. Οι 10, χωρίς οργάνωσιν μένουν 10. Οι 10 με οργάνωσιν γίνονται 100. Εις την πρώτην περίπτωσιν γίνεται πρόσθεσις. Εις την δευτέραν πολλαπλασιασμός. Και αυτό είναι το χρέος, το οποίον πλέον οφείλομεν να επιτελέσωμεν. Η Ένωσις Κέντρου έχει προβή πίδη εις την πολιτικήν της οργάνωσιν, και βαδίζει προς την ολοκλήρωσίν της. Παραπλεύρως όμως προς την πολιτικήν της οργάνωσιν θεωρεί χρέος να προχωρήση και εις την ιδεολογικήν οργάνωσιν της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας. Και αυτό το χρέος εγκαινιάζομεν σήμερον.

Ποίοι είναι οι σκοποί, τους οποίους εναποθέτομεν εις την Ελληνική Δημοκρατική Νεολαίαν; Ο πρώτος και μέγας σκοπός είναι το κόρυφα της αληθούς Δημοκρατίας. Εάν δια τας άλλας πλικίας υπάρχουν άλλαι πρώται ανάγκαι, δια τους Νέους μία είναι η πρώτη μεγάλη ανάγκη, η Ιδέα, η Ιδεαλισμός, η Πίστις εις το Ιδεώδες. Και αυτή είναι η μεγάλη ικανοποίησις, την οποίαν προσφέρομεν ημείς και της οπίστης φορεύς είναι η Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία. Υψώνει την σημαίαν της αληθούς Δημοκρατίας, η οποία αποτελεί, όχι απλώς το παρόν, αποτελεί το μέλλον όλων των αληθών ανθρώπων της γης. Πρώτον στοιχείον της αληθούς Δημοκρατίας, εν ονόματι της οποίας διεξήχθη ο Ανένδοτος Αγών,

Με την αρχής
 και χαρούς
 να συγχαίρεται
 σαν ζωντανός.
 Σαν ζωντανός.

24-4-66.

Ιδιόγραφες ευχαριστίες και ευχές του Γεωργίου Παπανδρέου
προς τη Νεολαία (24-4-66)

είναι η Ελευθερία. Και αυτή είναι η απόλυτος υπεροχή της
ιδικής μας Νεολαίας από τας νεολαίας όλων των άλλων πα-
ρατάξεων. Διότι οι άλλοι επικαλούνται την Δημοκρατίαν,
δια να την καππλεύνονται. Ήμείς την επικαλούμεθα, δια να
την υπηρετούμεν. Αυτή είναι η διαφορά μας.

Η πρώτη μεγάλη αποστολή σας είναι η διαφώτιση του
Λαού, η κατάκτηση όλων των Νέων, εν ονόματι της αλπ-
θούς Δημοκρατίας, της πολιτικής και κοινωνικής, της πολι-
τικής Ελευθερίας και της κοινωνικής Δικαιοσύνης. Η άλλη
αποστολή σας είναι να γίνετε δημιουργικοί συνεργάται μας,
όπως άριστα είπεν εις την προσφώνησίν του ο φίλατος

Γραμματεύς της Επιτροπής Αθηνών, να γίνετε δημιουργικοί συνεργάται μας εις το έργον της Αλλαγής.

Και πέραν αυτών των δύο πρώτων σκοπών, υπάρχει και άλλος μεγάλος σκοπός. Οι νέοι, κατ' εξοχήν εις τας επαρχίας, πρέπει να γίνουν φορείς όλης της κινήσεως, όλης της ζωής του Λαού των επαρχιών. Σκοποί πνευματικοί, κοινωνικοί, αθλητικοί, ψυχαγωγικοί, πρέπει να γίνουν πρωτοβουλία της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας. Να γίνουν ο παλμός της υπαίθρου. Αυτή είναι η μεγάλη ευθύνη και η μεγάλη εντολή, την οποίαν αναλαμβάνουν.

'Έχομεν να παλαίσσομεν εναντίον δύο εχθρικών δυνάμεων. Εναντίον και της δεξιάς και της αριστεράς.

Ημείς, η Ένωσις Κέντρου, η αληθής Δημοκρατία, δεν είμεθα άρνησις, είμεθα θέσις. Άρνησις είναι τα δύο áκρα. Αρνούνται την Δημοκρατίαν. Καθ' όσον αφορά την δεξιάν, ειλικρινώς θα πυχόμεθα, και θα πάτο προς το καλόν του τόπου, εάν υπήρχεν ένα κόρμα, έστω συντηρητικόν, έστω αντιδραστικόν, το οποίον όμως θα ετίμα και θα εσέβετο τους θεσμούς της Δημοκρατίας. Το δυστύχημα είναι, ότι έχει το όνομα του δημοκρατικού κόρματος και εις την πραγματικότητα είναι αρνητής των θεσμών της Δημοκρατίας. Κάτω από έναν κοινοβουλευτικόν μανδύαν είναι Φασισμός. Το εγνωρίζαμεν από την πράξιν, τώρα το επιβεβαιώνομεν και από τα κείμενα. Εν ονόματι του Έθνους καππλεύεται και υπονομεύεται την Δημοκρατίαν. Επικαλείται τον κορμουνισμόν, όχι από λόγους ιδεολογικής πίστεως αλλά μόνον ως κομματικήν επιχείρησιν. Θέτω το ερώτημα και εις τους ιδίους: Εάν επρόκειτο μιαν ημέραν να εκλείψη ο κομμουνισμός, ποίος θα πάτο ο πλέον απαργύροπτος, ο πλέον τεθλιψμένος συγγενής; Η δεξιά. Δεν θα είχε πλέον λόγον υπάρξεως. Και δια τούτο όχι μόνον δέεται δια την ζωήν του κομμουνισμού, αλλά καθ' ημέραν τον εμφανίζει παντοδύναμον, δια να αντλήση εκείθεν λόγον υπάρξεως.

Έχομεν και την αριστεράν. Ονομάζεται δημοκρατικόν κόμμα και παραπλανά τον λαόν. Η αριστερά, ο Κομμουνισμός, δεν είναι Δημοκρατία, είναι Τυραννία. Καταργεί την Ελευθερίαν. Και αυτό είναι το υπέρτατον χρέος της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας εις τον ανοικτόν αγώνα: Να αποκαλύψη, ότι ο κομμουνισμός δεν έχει το δικαίωμα να ονομάζεται Δημοκρατικόν κόμμα, δεν έχει το δικαίωμα να παγιδεύηται Νεόπτη, δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί, συμφώνως προς την συνταγήν των πυγεών του, τον Δουρέιον Ίππον προς παραπλάνησην της Ελληνικής Νεολαίας. Εάν θέλουν τίμιον αγώνα πρέπει να ακολουθήσουν την ιδικήν μας ευθύτητα. Λέγομεν υπερηφάνως, είμεθα η Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία, η ιδεολογική οργάνωσης της Ενώσεως Κέντρου. Ας είπουν και εκείνοι – τους προκαλούμε ανδρικώς και τιμίως. Ας είπουν: Είμεθα κομμουνιστάι και όστις θέλει ας έλθη εις τας τάξεις μας. Αφού ισχυρίζονται ότι πιστεύουν εις τα ιδεώδη των, διατί δεν τα ομολογούν ενώπιον του λαού; Δεν έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήστε παγίδας προς παραπλάνησην, δεν έχετε το δικαίωμα να ονομάζεσθε δημοκρατικόν κόμμα, "Γρηγόρης Λαμπράκης". Είναι παγίς, είναι παραπλάνησις. Δεν είναι το όνομα ενός θύματος, είναι η ιδεολογία σας, η οποία πρέπει να αποκαλυφθεί ενώπιον του λαού. Και τότε, όσοι συνειδητώς θέλουν, ας προσέλθουν εις τας τάξεις σας. Ποίος σεβόμενος τα ιδεώδη του αρνείται να τα ονομάσῃ; Αυτή είναι η εντροπή της Ελληνικής αριστεράς. Αποκρύπτει τα ιδεώδη, εις τα οποία ισχυρίζεται ότι πιστεύει.

Αγαπητοί μου Φίλοι, Νέοι, ανέκαθεν έχω δοκιμάσει κατάπληξιν, ότι είναι δυνατόν ο κομμουνισμός, εις τας ευρωπαϊκάς χώρας, όπου υπήρξεν η πολιτική ελευθερία, να εύρη οπαδούς. Διότι όπου υπήρξε το βίωμα της πολιτικής ελευθερίας είναι αδιανόπτον να υπάρξουν άνθρωποι, οι οποίοι να σπρατευθούν εις σύστημα, το οποίον καταργεί την Δημοκρα-

τίαν και την Ελευθερίαν. Δια τους ανθρώπους, όσοι έζησαν την πολιτική ελευθερίαν εις τον ευρωπαϊκόν χώρον, μία μόνον ημέρα θα είναι η αποστολή: Να διαφυλάξουν την ελευθερίαν, την οποίαν είχον αποκτήσει και να την συμπληρώσουν με το αίτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, δια να γίνεται πλήρης, αλπήθης Δημοκρατία.

Αλλά αποτελεί παραλογισμόν, να σφαγάσουν πρώτον την Ελευθερίαν, π οποία και μόνον καταβιώνει τον άνθρωπον, να προχωρήσουν, υποτίθεται, εις την κοινωνική δικαιοσύνην και κατόπιν, μετά γενεάς, να αγωνισθούν δια να επανέλθουν και να αποκαταστήσουν και την πολιτική ελευθερίαν. Αυτός είναι ο παραλογισμός.

Αυτή λοιπόν πρέπει να είναι η απάντησις της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας απέναντι του κομμουνισμού, απέναντι της Νεολαίας "Λαμπράκη". Πρώτον: Αποκαλύψατε το αλπήθες όνομά σας, τερματίσατε τας παγίδας και τας απάτας σας και είπατε ότι είσθε κομμουνιστάι. Και κατόπιν, στρεφόμενοι προς τους Νέους, θα τους είπετε: Υπάρχει κανείς, ο οποίος πληροφορούμενος ότι η κίνησις είναι κομμουνισμός, ο οποίος περιέχει την τυραννίαν, την κατάλυσιν της ελευθερίας, υπάρχει Έλλην νέος, ο οποίος θα επέτρεπε εις τον εαυτόν του να στρατευθή προς κατάλυσιν της ελευθερίας εις την κοιτίδα της; Αυτή είναι η μάχη που οποίαν θα δώσετε προς την Νεολαίαν "Γρυγόριος Λαμπράκης". Φράγμα εις την ανόσιον προσπάθειαν θα είσθε σεις, νέοι της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας. Αυτή είναι η μεγάλη αποστολή σας.

'Έχετε την μεγάλην τιμήν ότι στρατεύεσθε από τα αλπήθια ιδεώδη, από την αλπήθη Δημοκρατίαν, την ελευθερίαν και την Κοινωνική Δικαιοσύνην. Με την υπερηφάνειαν ότι υπερασπίζετε τα αλπήθια ιδεώδη των ανθρώπων, θα αντιμετωπίσετε την βίαν της δεξιάς και την βίαν της αριστεράς. Θα αποκαλύψετε και τον κοινοβουλευτικόν μανδύαν του φασι-

σμού και των δημοκρατικόν μανδύαν του κομμουνισμού δια να νικήσετε εις τον ελεύθερον στίβον. Κοινοβουλευτικός είναι ο μανδύας της ΕΡΕ, δημοκρατικός είναι ο μανδύας της ΕΔΑ. Άλλα π ΕΡΕ κάτω από τον κοινοβουλευτικόν μανδύαν είναι φασισμός και π ΕΔΑ κάτω από τον δημοκρατικόν μανδύαν είναι κομμουνισμός. Και πρείς είμεθα π Ελληνική Δημοκρατική Νεολαία. Κάτω από την τιμίαν, την ένδοξον σπουδαίαν μας, πορεύεσθε προς τον Λαόν.

Νέοι, σας συνοδεύομεν με την εμπιστοσύνην και την αγάπην μας. Είμαι βέβαιος ότι όπως π Ένωσις Κέντρου εις τον εκλογικόν αγώνα ενίκησε τον Νοέμβριο και εθριάμψευσε τον Φεβρουάριον, σήμερον, μέχρις 6 μπνών, σας δίδω προθεσμίαν, θα έχετε την Νίκην. Και εις την πρώτην επέτειον θα εορτάσωμεν τον Θρίαμβον. Σας υπόσχομαι, ότι και εγώ και οι συνεργάται μου θα σας παράσχωμεν αμέριστον ηθικήν ενίσχυ-

Μέλη της Διοίκησης της Ε.Λ.Η.Ν. με τον Γ. Παπανδρέου

σιν. Και είμαι βέβαιος, ότι και ο νέος αυτός Ανένδοτος Αγών, τον οποίον σεις αναλαμβάνετε, θα φθάση εις θρίαμβον.

Με αυτήν την χαρμόσυνον προσδοκίαν, Νέοι της Ελλάδος, Νέοι της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας, σας ασπάζομαι και σας απευθύνω εγκάρδιον χαιρετισμόν.

Εκατοντάδες οργανώσεις είχαν δημιουργηθεί σε πόλεις και χωριά, αλλά και στο εξωτερικό, ιδιαίτερα στη Γερμανία. Η πινακίδα της Ε.ΔΗ.Ν. εδέσποζε σε πλατείες χωριών και πόλεων όλης της χώρας. Η δε μαζικότητα ήταν πρωτοφανής. Το Πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου και ο δεύτερος Ανένδοτος, που ξεκίνησε από την ημέρα εκείνη, κατέσπεσε την Ε.ΔΗ.Ν. αιχμή αυτού του Αγώνα, με αποτέλεσμα να συρρικνώνεται μέρα με τη μέρα όλο και περισσότερο η Νεολαία Λαμπράκη, η οποία στις μέρες της Ο.Ν.Ε.Κ., αλλά και τους πρώτους μήνες της Ε.ΔΗ.Ν. ήταν η μαζικότερη πολιτική νεολαία της χώρας.

Οστόσο, όπως τονίστηκε και πριν, ορισμένες ενέργειες της Κυθέρωντος, (Βασιλικό αεροπλάνο, οι προκλητικοί γάμοι, απόπειρα ονομασίας του Στρατού Ξηράς σε Βασιλικό), είχαν ως αποτέλεσμα την έντονη δυσαρέσκεια του Λαού. Η δυσαρέσκεια αυτή, όπως είναι φυσικό, ήταν εντονότερη στη νεολαία, με αποτέλεσμα να μειωθεί το αγωνιστικό φρόντιμα της Ε.ΔΗ.Ν., με ανάλογη ανάπτυξη της Νεολαίας Λαμπράκη. Αυτή η σχέση κράτησε μέχρι το Ιουλιανό Πραξικόπημα, το οποίο έγινε αφορμή να αλλάξει το κλίμα.

Πρέπει, με την ευκαιρία αυτή, να τονιστεί ότι οι σχέσεις της Ε.ΔΗ.Ν. και των Λαμπράκηδων ήταν σχέσεις κοινής αγωνιστικής πορείας, με κοινό στόχο τη δεξιά και την πολιτική της. Γι' αυτό έθρισκαν σημεία συνεργασίας, ιδιαίτερα στο Φοιτητικό Κίνημα. Αντίθετα, οι σχέσεις με την EPEN (Νεολαία της EPE) χαρακτηρίζονταν από αντιπαλότητα, γιατί η οργάνωση αυτή αποτελούσε την έκφραση των αυταρχικών ιδεών της συντηρητικής παράταξης. Κάποια προσέγγιση γινόταν με την μετριοπαθή πτέρυγα, την οποία εκπροσωπούσε ο Χάρης Καρατζάς, οπαδός του

Πλαναγιώτη Κανελλόπουλου, ο οποίος αργότερα προωθήθηκε στην περιοχή της συντηρητικής Νεολαίας (ΕΡΕΝ).

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Η 21η Απριλίου αιφνιδίασε πολλούς, μαζί δε και τη νεολαία, η οποία προετοιμάζονταν για τις εκλογές της 28ης Μαΐου, όπως αυτές είχαν προγραμματιστεί από τις αρχές της άνοιξης του 1967, ταυτόχρονα διλαδή με την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον τότε αρχηγό της ΕΡΕ Πλαναγιώτη Κανελλόπουλο. Όμως σ' ενα στέλεχος της νεολαίας, το οποίο τότε υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία στη Βέροια, υπήρχαν όχι απλώς έντονοι φόβοι, αλλά σχεδόν βεβαιότητα ότι θα εκδηλωθεί πραξικόπεμπα για να αποτραπεί η επάνοδος της Ένωσης Κέντρου στην εξουσία. Το στέλεχος αυτό δεν ήταν άλλο από τον Αλέκο Παναγούλην. Τις σκέψεις αυτές τις είχε συζητήσει κατ' επανάληψη με στελέχη της Νεολαίας (Πλαναγιώτη Κρητικό και Γιάννη Δράκο), πιστεύω όμως και με άλλα, σε συναντήσεις που είχε μαζί τους, το Μάρτιο και τον Απρίλιο του 1967, στην Αθήνα. Στις συναντήσεις εκείνες ο Αλέκος Παναγούλης, όχι μόνο επέμενε στις προβλέψεις αυτές, αλλά τόνιζε και την ανάγκη δημιουργίας μυστικών αντιστασιακών οργανώσεων προ της Δικτατορίας, ώστε να είναι έτοιμες να δράσουν αμέσως με την επιβολή της. Μάλιστα δε, μελετούσε μετά πάθους ένα εγχειρίδιο του Στρατού ("Περί κατασκευής εκρηκτικών μηχανισμών"), το οποίο είχε προμποθευτεί από τον αδελφό του υπολοχαγό των Λ.Ο.Κ. Γεώργιο Πλαναγούλην.

Παράλληλα, ο Άλ. Πλαναγούλης σε συνεργασία με τον τότε γραμματέα της Ε.Δ.Η.Ν. Πιερίας Τάσο Τερζήν, είχε προβεί στην αναζήτηση χώρου στο Αιγαίνιο, για την εγκατάσταση τυπογραφείου, στο οποίο σύμφωνα με τις σκέψεις του Πλαναγούλη θα τυπώνονταν προκηρύξεις, προ της Δικτατορίας, με συνθήματα και περιεχόμενο εναντίον των σκοτεινών δυνάμεων που θα την επέβαλλαν, μεταξύ των οποίων θα ήταν τα Ανάκτορα και οι Αμερικανοί. Οι προκηρύξεις αυτές θα ριγνόντουσαν κατά κύριο λόγο στην Αθήνα. Είχε ακόμα επιλέξει ο Αλέκος Πλαναγούλης και τις επωνυμίες των αντιστασιακών οργανώσεων, ανάλογα με τον προορισμό και το ρόλο τους. Για τις προκηρύξεις, είχε επινοήσει την οργάνωση "Μ.Ο.Δ.Α." (Μαχητικές Ομάδες Δημοκρατικής Αντίστασης), για τους εκρηκτικούς μηχανισμούς

είχε επινοήσει την οργάνωση "Λ.Α.Ο.Σ. (Λαϊκές Αντιστασιακές Ομάδες Σαμποτέρ). Αλλά, ήθελε ο μεγάλος αυτός αγωνιστής προέκταση αυτών των οργανώσεων και στο Στρατό και έτσι είχε καταστρώσει σχέδιο για την οργάνωση "Α.ΔΗ.Σ." (Ανττππος Δημοκρατικός Στρατός).

Αυτές ήταν οι σκέψεις και τα σχέδια του Αλέκου Πλαναγούλη, τους δύο μήνες προ της επιβολής της δικτατορίας της 21ης Απριλίου.

Τη βεβαιότητα αυτή, ο Αλέκος Πλαναγούλης σχημάτισε από το κλίμα και την περιφρέουσα ατρόσφαιρα στο Στρατό, καθώς και από βαθιά εκτίμηση των γεγονότων, σε συνδυασμό με τις αντιλίψεις των ανακτόρων και του συμμαχικού παράγοντα. Θέλω να καταγράψω εδώ μία παραγγελία, που μου έδωσε στο τέλος Φεβρουαρίου του 1967, στο ημιυπόγειο καφενείο (τότε) της οδού Ακαδημίας και Σίνα. Είχε πει τότε σε μένα και στο Γιάννη Δράκο: "Επειδή, εγώ είμαι στρατιώτης και δεν μπορώ να πάω στο Καστρί, να πάτε να πείτε στον Παπανδρέου, ότι η δικτατορία είναι ζήτημα ημερών και να λάθει τα μέτρα του. Του το λέει αυτό, ένας απλός στρατιώτης. Ένα στοιχείο που ενισχύει αυτή την άποψη, είναι ότι τον τελευταίο καιρό σε καίριες μονάδες της Αττικής τοποθετήθηκαν Συνταγματάρχες, ενώ προβλέπονται διοικητές αυτών των μονάδων αξιωματικοί μικρότερου βαθμού (Αντισυνταγματάρχες). Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι ο πραξικοπηματίας είναι ομοιόθαβδός τους και μόνο σε συμμαθητές του θα έχει εμπιστοσύνη". Αυτό βέβαια δεν το μεταφέραμε στον Γεώργιο Παπανδρέου, γιατί πιστεύαμε ότι δεν υποτιμούσε και εκείνος αυτόν τον κίνδυνο. Και για να είμαστε δίκαιοι απέναντι της ιστορίας θα αναφερθούμε σε ένα γεγονός. Το Φεβρουάριο του 1967, η Ε.Δ.Η.Ν., έχει στη διάθεσή της πληροφορίες για την επίσκεψη του Τζων Νταίν ακόλουθου της Αμερικανικής Πρεσβείας σε γραμματείς διαφόρων οργανώσεων στην επαρχία (Σωκράτη Μαυρομάτη - Θεσσαλονίκη, Βλητόνικη Απόστολο - Λάρισα, Αντώνη Πίκολο - Μυτιλήνη, Φοίβο Ιωαννίδη - Ηράκλειο), που διερευνούσε να διαπιστώσει πώς θα έβλεπε η νεολαία μία κυβέρνηση συνεργασίας της συντηρητικής παράταξης και της Ένωσης Κέντρου, όπως είχε συμβεί στη Δυτική Γερμανία, αλλά και αλλού. Οι πληροφορίες αυτές είχαν έλθει στην Κεντρική Διοίκηση της Νεολαίας, αλλά δεν είχαν αξιοποιηθεί. Όταν όμως, συνέθη το επεισόδιο στο ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας, όπου σε συνέντευξη Τύπου ο Ανδρέας Παπανδρέου, καταιφερόμενος κατά τότε αμερικανικής πολιτικής, και, εκθειά-

ζόντας τον Τζων Κένεντη, προκάλεσε την προκλητική και προσβλητική αποχώρηση, από τη συνέντευξη εκείνη, του Τζων Όουενς, μορφωτικού ακόλουθου της Αμερικανικής Πρεσβείας, η Ε.ΔΗ.Ν., κατά τρόπο, είναι αλήθεια, όχι ορθόδοξο, (γιατί δεν είχε γνώση η διοίκηση της, παρά μόνο ελάχιστα μέλη), εξέδωσε μία σκληρή και βίαιη ανακοίνωση κατά της Αμερικανικής Πρεσβείας, κατηγορώντας την για ανάμειξη στα εσωτερικά πράγματα της χώρας, μνημονεύοντας τα περιστατικά του Τζων Ντάι και του Χάρτλεϋ, πρόξενου Θεσσαλονίκης. Η ανακοίνωση αυτή πήρε έκταση (δημοσιεύτηκε από όλο τον Τύπο), αλλά πήρε πρωτοσέλιδη παρουσίαση στις ειφημερίδες "Μεσημβρινή" και "Εθνος". Συντάκτης αυτού του κειμένου ο Πλαγιώπης Κρητικός, καθ' υπαγόρευση του ίδιου του Ανδρέα Παπανδρέου. Δακτυλογράφος, μία υπάλληλος την οποία είχε φέρει από το ΚΕΠΕ και ήταν της εμπιστοσύνης του Ανδρέα Παπανδρέου, η οποία παρέδιδε τις δακτυλογραφημένες σελίδες στον Δημήτρη Μαρούδα προς άμεση συναρμολόγησή τους και διοχέτευση (επειδή πίεζε ο χρόνος) στον Τύπο από τον Μπάμπη Αγάθο, παρουσία και του Αντώνη Λιθάνη. Χώρος σύνταξης και δακτυλογράφησης της ανακοίνωσης αυτής ήταν το σπίτι του Ανδρέα Παπανδρέου, σπν οδό Γκύζη του Παλαιού Ψυχικού.

Η ανακοίνωση αυτή εκδόθηκε από την Ε.ΔΗ.Ν., αλλά χωρίς τη συμμετοχή ή την έγκριση του γραμματέα της Ε.ΔΗ.Ν. Νίκου Νικολαΐδην, αλλά και χωρίς απόφαση της διοίκησης.

Η αναστάτωση που προκλήθηκε στο Κόμμα της Ένωσης Κέντρου από τη δημοσίευσή της, αλλά και η οργή του Γεωργίου Παπανδρέου ήταν μεγάλη. Η επόμενη μέρα ήταν ημέρα πρόσκλησης από τον Γεώργιο Παπανδρέου, ως Αρχηγού της Ε.ΔΗ.Ν., για εξηγήσεις. Σπν πρόσκληση αυτή δεν συμμετείχε ο Νίκος Νικολαΐδης λόγω "διπλωματικής ασθενείας", η οποία ασθένεια είχε γνωστοποιηθεί στον Γεώργιο Παπανδρέου πριν από την έκδοση της ανακοίνωσης. Οι εξηγήσεις που δόθηκαν στο Γεώργιο Παπανδρέου όταν ανεβήκαμε στο Καστρί δεν ήταν πειστικές. Και η κατακλείδα της απάντησής του ήταν καταλυτική, η οποία πέρα από τη δραματική της προειδοποίηση ανέδιδε και μία πικρία, μία θλίψη γιατί γνώριζε ότι η νεολαία υπάκουεις αλλού και όχι σ' Εκείνον. Την παραθέτουμε: "Σας κάνω έκκληση", είπε, "αφήστε με αυτό το διάστημα να είμαι αρχηγός, μήπως μπορέσω και σώσω τίποτα. Θα γίνει δικτατορία. Και αν γίνει δικτατο-

ρία, η γενεά σας θα απωλεσθεί". Δεν χρειάζεται να τονισθεί πόσο οδυνηρά επιθεβαιώθηκε ο μεγάλος αυτός πολιτικός και σ' αυτή την πρόβλεψη.

Η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ Ε.Δ.Η.Ν.

(Τα κύρια σημεία, όπως αναδημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα "Εθνος" την 6.3.1967).

"Η Ε.Δ.Η.Ν. φέρει εις την δημοσιότητα ενεργείας και ερωτήσεις, εις τας οποίας προέθη ο κ. Τζών Νταίν της αμερικανικής πρεσβείας, εις επαφάς του μετά πγετικών στελεχών της Ε.Δ.Η.Ν., κατόπιν ιδικής του πρωτοβουλίας.

Παρατίθενται, επίσης, ανάλογα περιστατικά, τα οποία αφορούν δύο άλλους εκπροσώπους της αμερικανικής πρεσβείας, ήτοι τον κ. Χάρτλεϋ και τον διαδεχθέντα αυτόν εις το αμερικανικό προξενείον Θεσσαλονίκης. Τα περιστατικά αυτά – τονίζεται – δεν είναι τα μόνα, δεδομένου ότι και άλλοι παράγοντες της δημοσίας ελληνικής ζωής έχουν τύχει της ιδιαιτέρας τιμῆς να δεχθούν επίσκεψιν του κ. Τζών Νταίν εις τον κύκλον της δραστηριότητός του, κατά την ανάμεξή του εις τα ελληνικά εσωτερικά πολιτικά προβλήματα. Και τα στοιχεία αυτά, έχουν ως εξής:

Α. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Ο κ. Χάρτλεϋ, προ της αποχωρίσεώς του από την Ελλάδα, επεσκέφθη πρώτον τον κ. Σωκράτην Μαυρομάτην, αναπληρωτήν γενικόν γραμματέα της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ε.Δ.Η.Ν. και υπεύθυνον της περιφερειακής Διοικήσεως Μακεδονίας, δεύτερον τον κ. Γεώργιον Τζόανον, γραμματέα Ε.Δ.Η.Ν. νομού Θεσσαλονίκης και τους κ.κ. Λεβεντάκην και Πλαστήρα του Σπουδαστικού Κίνηματος Βορείου Ελλάδος. Εις κοινήν συζήτησιν (εγένοντο με πρωτοβουλίαν του κ. Χάρτλεϋ 3-4 συναντήσεις) μετ' επιμονής εζητούσε απαντήσεις εις τα κατωτέρω ερωτήματα:

- 1) Ποία είναι η επιρροή της Ε.Κ. στον φοιτητικό χώρο;
- 2) Τι πιστεύουν οι φοιτηταί δια τον Βασιλέα;

- 3) Ποία π οργανωτική ανάπτυξης της Ε.ΔΗ.Ν.;
- 4) Ποία π επιφρού του Ανδρέα Παπανδρέου εις τον δημοκρατικό χώρον; Και
- 5) Τι εκπροσωπεί ο Ανδρέας Γ. Παπανδρέου από πλευράς ψήφου;

Ο διαδεχθείς τον κ. Χάρτλεϋ μετέβη στο δικηγορικό γραφείο του κ. Σωκρ. Μαυρομάτη και αφού συνεστήθη, μεταξύ άλλων εζήτησε να πληροφορηθή: Τί σημαίνει και πώς αντιλαμβάνεται το σύνθημα "Η Ελλάδα στους Έλληνες".

B. ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ. Ο κ. Τζων Νταίπ επεσκέψθη αρχικώς τον κ. Φαρσάρη, γραμματέα Ε.ΔΗ.Ν. νομού Ηρακλείου, εις το γραφείον του, και, ακολούθως, τον κ. Φοίθον Ιωαννίδην περιφερειακόν υπεύθυνον Ε.ΔΗ.Ν. Κρήτης - Δωδεκανήσου και εις το συζήτησιν, διαρκέσασα μίαν περίπου ώραν, και εις το ακολουθήσαν, εν συνεχείᾳ, γεύμα, εζήτησε να πληροφορηθή και, παραλλήλως, εξέθεσεν απόψεις και γνώμας:

- 1) Πώς μπορεί να δοθή μία λύσις εις το ελληνικό πολιτικό πρόβλημα και ποία προσωπική σας γνώμη.
- 2) Ότι ο Βασιλεύς δεν είναι δυνατόν να δεχθή, ότι επλανθή.
- 3) Ποία π γνώμη σας δια τον Ανδρέα Γ. Παπανδρέου;
- 4) Ποία π γνώμη σας δια την γραμμήν, που ακολουθεί ο Ανδρέας Γ. Παπανδρέου;
- 5) Η γραμμή του Ανδρέα Γ. Παπανδρέου είναι η ίδια με του Γεωργίου Παπανδρέου;
- 6) Ποία π απίχηση του Ανδρέα Γ. Παπανδρέου εις την Κρήτην και ποία π του Νικήτα Βενιζέλου;
- 7) Ο Τζων Κέννεντυ μετά τον θάνατόν του, έγινε μεγάλος και αυτό παρετηρήθη ιδιαίτερα εις την Ευρώπην. Και
- 8) Η γνώμη του για τον Ρόμπερτ Κέννεντυ. Σε περιφροντικό τόνο εδήλωσε: "Είναι δημαγωγός, λαοπλάνος και πολιτικός του δρόμου".

Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΗ - ΛΕΣΒΟΣ. Ο κ. Τζων Νταίν επεσκέψθη τον γραμματέα Ε.ΔΗ.Ν. Λέσθου κ. Αντώνιον Πίκολον, εις τον οποίο έθεσε τα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1) Ποία π εκλογική δύναμις της Ε.Κ. εις την νήσον σας;
- 2) Τι γνώμην έχετε για τον Α. Γ. Παπανδρέου;
- 3) Ποία π γνώμη σας δια τους αποστάτας;
- 4) Τί νομίζετε, θα επανεκλεγή ο Γαλπνός;
- 5) Έχει Οργανώσεις π Ε.ΔΗ.Ν. σε όλο το νησί;
- 6) Τί ποσοστόν νομίζετε, ότι θα πάρη π Ε.Κ. εις τας εκλογάς; Και
- 7) Τι γνώμην έχετε δια τον Βασιλέα;

Δ. ΛΑΡΙΣΑ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ. Ο κ. Τζων Νταίν επεσκέψθη τον κ. Απόστολον Βλπτσάκην, γραμματέα της Ε.ΔΗ.Ν. νομού Λαρίσης, εις τον οποίον έθεσε, μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1) Ποία π γνώμη σας δια το επικρατούν πολιτικόν κλίμα;
- 2) Πιστεύετε, ότι π Ε.Κ. θα φέρη αυτοδυναμίαν κατά τας εκλογάς ή όχι;
- 3) Ποία π γνώμη σας δια μίαν μετεκλογικήν συνεργασίαν Ε.Κ. και Ε.Ρ.Ε.;
- 4) Διατί να μην ακολουθηθή και εις την Ελλάδα το παράδειγμα του Κίζινγκερ της Γερμανίας ή της Ιταλίας, όπου υπάρχει συνεργασία σοσιαλιστικών και δεξιών κομμάτων; Και

Η Ε.ΔΗ.Ν., εν συμπεράσματι, με την σειράν της, επιθυμεί να θέση τα εξής ερωτήματα:

- 1) Πώς δικαιολογεί π αμερικανική πρεσβεία την δραστηριότητα αυτήν των εκπροσώπων της, π οποία αποτελεί ανάμειν εις τα εσωτερικά πολιτικά προβλήματα της χώρας μας;
- 2) Πώς ο υπουργός των Εξωτερικών κ. Οικονόμου - Γκούρας και επί τη βάσει ποίων στοιχείων αναλαμβάνει αυτήν την κάλυψην αυτής της δραστηριότητος των αμερικανικών υπηρεσιών εις την Ελλάδα;

3) Είναι π γνώμη των υπευθύνων δια την αμερικανικήν εξωτερικήν πολιτικήν καθώς και της παρούσης Κυβερνήσεως εις την Ελλάδα, ότι επεμβάσεις αυτού του τύπου βοηθούν την ανάπτυξιν καλών σχέσεων μεταξύ δύο συμμάχων χωρών ή μήπως οδηγούν εις την δημιουργίαν κλίματος αμοιβαίας δυσπιστίας, π οποία υπονομεύει τας σχέσεις των; Και

4) Διερωτάται π Ε.ΔΗ.Ν. εάν υπάλληλος ξένης πρεσβείας δύναται να προβαίνη εις τόσον μειωτικάς παρατηρήσεις δι' Αμερικανούς πυγτώρας, ως ο αείμνπστος Πρόεδρος Τζων Κέννεντυ και ο γερουσιαστής Ρόμπερτ Κέννεντυ".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΩΜΗΡΟΥ 19 - ΤΗΛ. 633-310.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΧΟΥ.

Τούτης της περιόδου δεν έχει τη διαρροή της στην απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

η. Α. Α. Σε θέση να μην γίνεται η απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Από την Μ. Β. Ρ., η οποία διατάσσεται στην απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

α) Ο Τ. Ι. Ο. προτίμως στην απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

• Την απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

β) Ο Τ. Ι. Ο. προτίμως στην απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

γ) Ο Τ. Ι. Ο. προτίμως στην απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Την απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Η απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Η απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Η απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

Η απόφαση της Δημοκρατίας στην οποία απορρίφθηκε η απόφαση της Εγκυρωτικής Βούλησης της 6 Οκτωβρίου 1967.

· προφυτώσεις μετ' αρχής
 παλαιότερης στάσης στην περιοχή της Κρήτης
 περίπου τον 2ο και 3ο πύργο της
 Σεβαστίας.

Η ΕΔΗΝ ενισχύει τη
 θέση της ως οργανισμός των επιμετα-
 λατινικών πολιτισμών στην
 μεσογειακή περιοχή της Ευρώπης
 και της Αφρικής.
 Την προστασία της ΕΔΗΝ προστατεύει
 η Επιτροπή Επιμεταλλαγών
 της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 προστατεύει την παραδοσιακή
 γεωργία της Ευρώπης
 επί της οποίας έχει διατεθεί
 η προστασία της Ε.Ε.
 Η ΕΔΗΝ προστατεύει την παραδοσιακή
 γεωργία της Ευρώπης.

Van' f. drie dagers en 2d dag
verdwenen en dan weer
dienst. De volgende dag
was de vloot al verdwenen en
de boot was niet meer aan
de kant gezet door de boot
die niet gevonden kon worden
en dat was een oorzaak dat de boot
niet terug kon komen omdat
de boot niet gevonden kon worden
van de boot die niet gevonden
kon worden.

had been for London this
After the speech was made
or would be reported to the
Liberals in the north of England
as a paper written by Special
also said in London
~~in~~ ~~not~~ ~~not~~
Ex parte Sir John
Robertson Secretary

Ο Ανδρέας Παπανδρέου επισκεπτόμενος τα Γραφεία της Ε.Δ.Η.Ν.
(Ομήρου και Ακαδημίας). Τον υποδέχονται μέλη της Διοίκησης

ΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Πριν μπούμε στην αντιδικτατορική δράση της Ε.Δ.Η.Ν. και των άλλων κεντροαριστερών δυνάμεων θα σταθούμε σε ορισμένα περιστατικά.

Όπως, είναι γνωστό, με την ανάθεση της πρωθυπουργίας στον Παναγιώτη Κανελλόπουλο, δρομολογήθηκαν και οι βουλευτικές εκλογές για την 28η Μαΐου 1967 και άρχισαν οι προετοιμασίες της εκλογικής αναμέτρησης. Κανείς δεν αμφέβαλε, σε όποια πλευρά και αν ανήκε, έστω και αν δεν το ομολογούσαν όλοι, ότι το αποτέλεσμα των εκλογών της 28ης Μαΐου θα ήταν συντριπτικό κατά των "συμμαχικών δυνάμεων" του Ιουλιανού πραξικοπήματος (Ανακτόρων, Αποστατάν, συμμαχικού παράγοντα) και υπέρ της Ενώσης Κέντρου και προσωπικά υπέρ του Γεωργίου Παπανδρέου, ουσιαστικά δε υπέρ της κεντροαριστεράς και του Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος την εξέφραζε. Εν όψει αυτού του βέβαιου αποτελέσματος, οι δυνάμεις της ανωμαλίας, έχαναν στην κυριολεξία τον ύπνο τους, γιατί πίστευαν ότι η νίκη αυτή θα είχε ρεβανσιστικό χαρακτήρα εναντίον τους. Πίστευαν, μάλιστα ότι την Ένωση Κέντρου δεν την ελέγχει ο Γεώργιος Παπανδρέου, αλλά ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος δεν ενέπνεε τότε καμία εμπιστοσύνη στο πολιτικό και οικονομικό κατεστημένο. Την άποψη αυτή διοχέτευαν και διάφοροι κύκλοι ακόμη και κομματικοί, στο Γεώργιο Παπανδρέου.

Από τη γενικότερη αυτή εκτίμηση απέρρεε ένας αδιόρατος φόβος σε ορισμένους, ότι ο τόπος δεν ήταν βέβαιο ότι θα οδηγηθεί σε εκλογές. Ενώ, άλλοι είχαν τη βεβαιότητα ότι η ανώμαλη περίοδος είχε λήξει και ότι είχε ανοίξει ο δρόμος για την ομαλοποίηση της πολιτικής ζωής. Ας σημειωθεί εδώ ότι πολύ λίγες μέρες πριν από την 21η Απριλίου ο Λεωνίδας Κύρκος (βουλευτής τότε της ΕΔΑ) σε κομματική ομιλία επιχειρηματολογούσε και ανέλυε τους λόγους για τους οποίους δεν ήταν δυνατόν να γίνει δικτατορία στον τόπο. Ο Ανδρέας Παπανδρέου, σε άλλη του δημόσια ομιλία έλεγε στο ακροατήριο πως θα υπάρξει αντίδραση του λαού και τόνιζε, πως αν συμβεί κάτι τέτοιο θα "κατέθει στις πλατείες και τους δρόμους". Πέραν όμως και έξω από τις διεργασίες, οι οποίες γεννιόντουσαν σε σκοτεινούς εγκεφάλους θεοσκότεινων κύκλων, όλοι ετοιμάζονταν για την εκλογική αναμέτρηση και ο Ανδρέας Παπανδρέου πραγ-

Ο Ανδρέας Παπανδρέου σε ομιλία του στη Θεσσαλονίκη

ματοποιούσε την πρώτη "προεκλογική" ομιλία του λίγες ώρες πριν την εκδήλωση της δικτατορίας, δηλαδή στις 20 Απριλίου, στις 8.00 το βράδυ, εγκαινιάζοντας τα γραφεία των Δημοκρατικών Συνδέσμων στην οδό Σόλωνος (παραπλεύρως της Νομικής Σχολής). Ήταν δε οι Δημοκρατικοί Σύνδεσμοι μία οργάνωση, καθαρά «ανδρεϊκή», η οποία είχε πρόεδρο τον Λευτέρη Βερυβάκη. Η οργάνωση Δημοκρατικοί Σύνδεσμοι εκάλυπτε ένα δυναμικό μέσης πλικίας, επιστημόνων και επαγγελματιών, οι οποίοι για πολλούς και διαφόρους λόγους και κυρίως νοοτροπίας, δεν μπορούσαν να ενταχθούν ούτε στο κόμμα, αλλά ούτε και στη Νεολαία, για λόγους πλικίας. Και έτσι, επινοήθηκε το σχήμα αυτό από τους στενούς συνεργάτες του Ανδρέα Παπανδρέου, Γιάννη Αλευρά, Αντώνη Λιθά-

vn, Γιάννη Σκουλαρίκη, κ.α. Οι Δημοκρατικοί Σύνδεσμοι ήταν οργάνωση χωρίς πολύ μεγάλη πολιτική διαφάνεια και η διάρθρωσή της στηρίζοταν στο ακτινωτό σύστημα, με άμεσο στόχο την ευελιξία στην κινητοποίησή της, ώστε σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, σε χρόνο μηδέν, να επιτυγχάνεται η μέγιστη, η καθολική στο μέτρο του δυνατού κινητοποίηση. Η διάρθρωση αυτή ήταν εκείνη που ιδιαίτερα είχε ανησυχήσει τις αστυνομικές αρχές και τις παρακρατικές δυνάμεις της εποχής. Η οργάνωση ήλθε σαν αντιστάθμισμα της παρουσίας του Ομίλου "Αλέξανδρος Παπαναστασίου" (των Σημίτη, Παπασπυλιόπουλου), ο οποίος όμιλος δεν είχε φιλική τοποθέτηση προς τον Ανδρέα Παπανδρέου. Είχε δέ ο Όμιλος «Αλέξανδρος Παπαναστασίου» ελιτίστικο χαρακτήρα και γι' αυτό η οργάνωση αυτή δεν έπαιρνε μέρος στους μαζικούς αγώνες του λαού.

Ο λόγος του Ανδρέα Παπανδρέου στα εγκαίνια των γραφείων των Δημοκρατικών Συνδέσμων (Σόλωνος και Σίνα) το βράδυ της 20.4.1967:

Αισθάνομαι απόψε μεγάλη συγκίνηση. Γιατί απευθύνομαι στα πρωτοποριακά στελέχη του αγώνα για τη Δημοκρατία, την πρόοδο, την Εθνική Ανεξαρτησία, την Εθνική Αναγέννηση.

Στρατευθήκατε στον αγώνα για να προσφέρετε. Στρατευθήκατε στον αγώνα χωρίς φευδαισθήσεις. Έτοιμοι για το δημιουργικό έργο της αύριο. Έτοιμοι για τον εκλογικό αγώνα. Έτοιμοι για τις δύσκολες μάχες, αν οι σκοτεινές δυνάμεις αποφασίσουν να βυθίσουν τη χώρα ακόμη μια φορά στο σκότος.

Συναντώμαστε σήμερα για να αποχαιρετιστούμε. Ο καθένας, σύμφωνα με τις οδηγίες του, θα πάρη τη θέση του στη μάχη. Θα δώση τον καλύτερο εαυτό του. Θα προσφέρη, με τηνίκι βέθαιν, έτοιμος πάντα για κάθε θυσία.

Προσκληπτήριον

«Πορευθήτε και διδάξατε». Η αφύπνιση, η απελευθέρωση, η αποδέσμευση των προβληματισμένων δυνάμεων του λαού μας είναι όρος απαράθατος για τη μεγάλη εκλογική μας νίκη. Η νέα γενιά, η φωτισμένη, η μαχητική, η πρωτοπόρα νέα γενιά σας περιμένει. Σας περιμένει επίσης και η ώριμη γενιά της Εθνικής Αντιστάσεως. "Πορευθήτε και διδάξατε". Για να μπουν τα στελεχιακά θεμέλια για την αξιοποίηση της μεγάλης αυριανής νίκης. Για να πορευθή το Έθνος προς τα εμπρός.

Στο λίγο χρόνο που σας μένει, σας καλούμε να ολοκληρώσετε την εσωτερική σας στελέχωση. Να πραγματοποιήσετε τη μεγαλύτερη δυνατή ανάπτυξή σας στην Αθήνα και στην επαρχία.

Σας καλούμε να ξεχωρίσετε στα χωριά, στο βουνό και στον κάμπο, για να εμπνεύσετε και να εμπνευσθήτε απ' τον ώριμο, απλό Έλληνα της υπαίθρου. Για να δώσετε και να πάρετε πάθος και αγωνιστικότητα. Για να διαφωτίσετε και να διαφωτιστήτε. Γιατί το μέλλον του έθνους και του λαού μας κρίνεται από το έργο της αύριο.

Σας καλούμε για να επαγρυπνήσετε για την ελεύθερη, αθίαστη, ανόθευτη έκφραση του ψυρονήματος του αδούλωτου λαού μας. Ενός λαού, που αξίζει όλο τον σεβασμό μας και κάθε θυσία. Και αν υπάρξη θία, αν υπάρξη πρόκληση, αν γίνη προσπάθεια να θιασθή η θέληση του λαού μας, να νοθευθή το εκλογικό αποτέλεσμα να αντιτάξετε την δημοκρατική αντίσταση, την αντιθία.

Στο μεγάλο, το δύσκολο, το θαρραλέο έργο σας, σας συνοδεύουν οι ευχές μας. Σας συνοδεύει επίσης και η γνώση πως είμαστε κι εμείς στις επάλξεις του αγώνα. Έτοιμοι κι εμείς, όπως κι εσείς, να προσφέρουμε ό,τι μας ζητηθή στον μεγάλο αγώνα για το λυτρωμό του έθνους.

Λαός και θεσμοί

Ο διορισμός του Κανελλόπουλου από τον Βασιλέα ολοκλήρωσε το βασιλικό πραξικό πότη της 15ης Ιουλίου του 1965. Είχε προσφέρει η δημοκρατική παράταξη στον Βασιλέα "κλάδον ελαίας". Είχε ζητήσει τον διορισμό αμερόληπτης υπηρεσιακής κυθερνήσεως, που είτε ύστερα από την ψήφιση της απλής αναλογικής είτε άμεσα θα οδηγούσε τη χώρα σε τίμιες, ελεύθερες, αδιάβληπτες εκλογές. Για να εκφραστή ελεύθερα, αθίαστα πιο κυριαρχική θέληση του αδούλωτου λαού μας.

Αλλά ο Βασιλεύς απέρριψε την προσφορά. Προχώρησε στην ανάθεση της εντολής στον Κανελλόπουλο, στην E.P.E, στο κόμμα της μειοψηφίας, για να κάνει "αδιάβληπτες" εκλογές. Κι έτσι ταυτίστηκε η E.P.E. με την εύνοια του Βασιλέως κι ο Βασιλεύς με την E.P.E. Ήγινε κομματάρχης.

Και είχε το δικαίωμα πιο δημοκρατική παράταξη, η Ένωση Κέντρου, να θέσπισε καθεστωτικό. Είχε το δικαίωμα. Γιατί ο Βασιλεύς ανέτρεψε την λαοπρόβληπτη κυθέρνησή της. Γιατί την κατηγόρησε για "εσχάτη προδοσία". Γιατί πρόσθεσε το κύρος του στην απίστευτη κατηγορία πως στελέχη της Ενώσεως Κέντρου συνωμότησαν για να επιβάλουν στην Ελλάδα "δικτατορία ελεεινής μορφής". Γιατί έκανε ό,τι του είναι δυνατό να διασπάσῃ τη δημοκρατική παράταξη, να κατασκευάσῃ μανδύα για την μεγάλη, την ουσιαστική παραβίαση του Συντάγματος της χώρας. Και γιατί τελικά προτίμησε να ταυτιστήσει με την E.P.E. Να γίνει κομματάρχης.

Κι όμως, δεν άσκησε αυτό το δικαίωμα πιο δημοκρατική παράταξη. Γιατί πονεί το έθνος και τον ελληνικό λαό. Γιατί ήταν, είναι και θα είναι παράγοντας ομαλότητος στην εξέλιξη της πολιτικής ζωής της χώρας. Είπε στον Βασιλέα: Οι εκλογές που έρχονται θα κρίνουν τους θεσμούς. Όχι το αποτέλεσμά τους. Γιατί αυτό είναι δεδομένο. Η νίκη πιο συντριπτική της δημοκρατικής παρατάξεως, του λαού μας, είναι δεδομένη. Οι θεσμοί θα κριθούν από τον τρόπο που θα γίνουν οι

εκλογές. Αν είναι εκλογές τίμιες, αδιάθλπτες, ομαλές, χωρίς την άσκηση βίας ψυχολογικής ή σωματικής, έχει καλώς. Ξεκινήσαμε στη λεωφόρο τη μεγάλη για την επούλωση των πληγών του έθνους, για την ομαλή πορεία προς την εθνική αναγέννηση, προς το φωτεινό μέλλον, που ανίκει δικαιωματικά στο λαό μας. Αν γίνη προσπάθεια όμως να χαλκιδευθή το φρόντημα του λαού μας, να παραβιαστή π θέλησή του, να ασκηθή βία σ' όλες της μορφές, τότε θα μείνουμε στρατευμένοι, θα απαντήσουμε, θα δώσουμε τη μάχη, θα μείνουμε στις επάλξεις του αγώνα και θα προσφέρουμε, όσος χρόνος κι αν χρειασθή, όση υπομονή κι επιμονή αν χρειασθή, ό, πι μας ζητηθή, ακόμα και τη ζωή μας. Γιατί είμαστε λαός φιλότιμος, περήφανος, ελεύθερος κι ανδρείος.

Ο λαός κυρίαρχος

Οι θέσεις του αγώνα είναι κρυστάλλινες. Μάχεται ο ελληνικός λαός για να επιβάλη τα αναφαίρετα δικαιώματά του. Δικαιώματα, που κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα, αλλά που έχουν παραβιασθή χωρίς αιδώ, χωρίς αισχύνη. Μάχεται ο ελληνικός λαός για να περάση π έξουσία στα χέρια του. Για να είναι Ο Λαός Κυρίαρχος. Ο Βασιλεύς να βασιλεύει μόνον. Να σταθή πάνω από τα κόμματα. Να μην αναμιγνύεται στην διακυβέρνηση και στη διοίκηση της χώρας. Γιατί στην Ελλάδα ο λαός και μόνον ο λαός είναι κυρίαρχος. Γιατί δεν είναι π Ελλάδα φέουδο κι οι Έλληνες κολλίγοι.

Για να ανίκη π Στρατός στο Έθνος. Γιατί προέρχεται από το λαό. Είναι λαός. Δεν έχει ανάγκη ο Βασιλεύς από πραιτωριανούς. Ασπίδα του είναι το Σύνταγμα. Και ο στρατός είναι π ασπίδα του έθνους. Και υπάγεται ο στρατός στη νόμιμη κυβέρνηση της χώρας, κυβέρνηση που αναδείχτηκε απ' π νόμιμη αιστη, ελεύθερη θέληση του λαού μας.

Για να ανίκη Η Ελλάδα στους Έλληνες. Γιατί είναι π Ελλάδα χώρα ελεύθερη, κράτος ανεξάρτητο. Διαλέγει τις συμμαχίες της με βάση το εθνικό και μόνον συμφέρον της.

Εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της στο ακέραιο. Διεκδικεί στο ακέραιο τα δικαιώματά της. Μέσα στα πλαίσια της συμμαχίας κινείται, έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να κινηθή, για την ανάπτυξη οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων μ' όλες τις χώρες της υφαλίου. Και στα εσωτερικά της χώρας μας δεν επιτρέπουμε την επέμβαση των ξένων. Είτε είναι φίλοι είτε όχι.

Τότε, μόνον τότε, όταν περάση τη εξουσία στο λαό, θα θέσουμε όλοι οι Έλληνες, ο ένας πλάι στον άλλον, τα θεμέλια της Εθνικής Αναγεννήσεως.

Ο εκσυγχρονισμός

Για να γίνη π Ελλάδα χώρα Δημοκρατική. Για να εδραιωθή π η πολιτική, π κοινωνική, π οικονομική δημοκρατία. Για να είναι όλοι οι Έλληνες, Έλληνες. Όλοι ίσοι απέναντι στο νόμο. Για να πάντη η διαίρεση του λαού μας σε Έλληνες και πυμέλληνες. Για να καταργηθή το παρακράτος, το αστυνομικό κράτος, το παρασύνταγμα. Για να σαρωθούν τα ψηφίσματα, τα έκτακτα μέτρα, οι φάκελοι, τα πιστοποιητικά κοινωνικών φροντημάτων.

Η νίκη

Για αυτό π νίκη θάναι δικιά μας. Γι' αυτό π θία, αν υπάρξη, θα εξουδετερωθή από την αντιθία. Γι' αυτό π δημοκρατική παράταξη, π Ένωση Κέντρου, ο Γεώργιος Παπανδρέου, θα κυθερνήση.

Θα κυθερνίσουμε για να περάση Η Εξουσία στο Λαό. Για να είναι Ο Λαός Κυρίαρχος. Για να ανήκη Ο Στρατός στο Έθνος και Η Ελλάδα στους Έλληνες.

Για να θέσουμε όλοι οι Έλληνες, ο ένας πλάι στον άλλο, τα θεμέλια της Εθνικής Αναγεννήσεως. Για να γίνη π Ελλάδα χώρα Δημοκρατική, Κράτος Σύγχρονο, για να προχωρήσουμε με βήμα γοργό στην Ανάπτυξη, για να επιβιώσουμε στο διεθνή ανταγωνισμό.

Θα νικήσουμε για να προχωρήσουμε προς το μέλλον. Για να παραδώσουμε στη Νέα Γενιά μια Ελλάδα που να της ανήκει.

*Ζήτω π Δημοκρατία!
Ζήτω π Ελλάδα!*

Τον Ανδρέα Παπανδρέου προσφώνησε εκ μέρους της Ε.Ε. των Δημοκρατικών Συνδέσμων ο γεν. γραμματέας Λευτέρης Βερυθάκης ως εξής:

«Κύριε Υπουργέ,

Η τελευταία μάχη άρχισε. Ήτο εξ αρχής δεδομένον, ότι οσαδίποτε πραξικοπήματα και αν επιχειρούντο, οποιεσδήποτε παγίδες και αν εμπχανεύοντο οι σκοτεινές δυνάμεις της ανωμαλίας, ο Λαός θα νικούσε. Άλλα πλέον εδείχθη, ο Λαός ακάθεκτος πορεύεται προς την νίκην. Σ' αυτή τη μάχη και σ' αυτή τη νίκη οι Δημοκρατικοί Σύνδεσμοι φιλοδοξούν πρωτόπρο ουμβολή. Γι' αυτό αισθάνονται σήμερα βαθιά τη διάκριση που τους προσγίνεται με την παρουσία σας εδώ. Και αισθάνονται επίσης βαρειά την ευθύνη της αποστολής που μέλλει να τους ανατεθή. Να είσθε όμως βέβαιος, να είναι βέβαιος ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός, ότι θα φιλοτιμηθούν να ανταποκριθούν και να την υπερβάλλουν γιατί ο αγώνας της 28ης Μαΐου έχει πλέον δειχθή και βιωθή από τον Λαό. Δεν είναι για την κυβέρνηση, αλλά είναι για την ύπαρξη, είναι για την υπόσταση των στοιχειωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων του Λαού, είναι για τους θεσμούς. Είναι, τέλος, για το αν και κατά πόσον ο Λαός θα είναι κυρίαρχος εις τον τόπον του και π Ελλάς θα ανίκη σ' αυτόν».

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, εκείνο το βράδυ δεν περιορίστηκε μόνο στο λόγο που προαναφέραμε. Με αιφορμή ορισμένες ερωτήσεις που του έγιναν από μέλη των Δημοκρατικών Συνδέσμων, βρήκε την ευκαιρία να απαντήσει στις προκλήσεις και τις απειλές της τότε Δεξιάς, σε σχέση με

τη σκευωρία του ΑΣΠΙΔΑ. Έκανε λόγο περί μιάς "δικαστικής χούντας, η οποία συμμετέχει μαζί με τη στρατιωτική χούντα στη μεγάλη σκευωρία ενάντια στο 'Εθνος, στο στρατό και τη χώρα".

Είπε τα εξής:

«Αγαπητοί μου φίλοι, μέλη των Δημοκρατικών Συνδέσμων. Αισθάνομαι απόψε μια πρόσθετη υποχρέωση. Να σας μιλήσω για το περιβότο θέμα της ανακρίσεως για τον ΑΣΠΙΔΑ. Κυκλοφορούν είτε από δόλο, είτε από αφέλεια, αδέσποτες φήμες. Φήμες, που προκαλούν άλλοτε την θυμπδία κι άλλοτε την απδία.

'Έχω συντηθίσει να μιλώ με απόλυτη ευθύτητα. Έτσι θα σας μιλήσω και απόψε. Εζήτησε ο ανακριτής την άρση της ασυλίας μου. Η επιτροπή δικαιοσύνης, στην πλειοψηφία της, αποφάσισε εναντίον της άρσεως. Άλλα π Βουλή διαλύθηκε χωρίς να πάρῃ απόφαση. Έπαυσα να είμαι βουλευτής απ' τη μέρα της διαλύσεως. Είναι σε θέση ο ανακριτής να με καλέσει για απολογία όποτε θέλει. Και είναι σε θέση, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να διατάξῃ την προφυλάκισή μου. Υπάρχει βέβαια και το πασίγνωστο πια άφρο 30 της Ποινικής Δικονομίας. Σύμφωνα μ' αυτό το άφρο μπορεί ο υπουργός Δικαιοσύνης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του υπουργικού συμβουλίου, να διατάξῃ την αναστολή της διώξεως προσώπων που κατηγορούνται για πολιτικά αδικήματα. Άρα π προφυλάκισή μου απαιτεί την σιωπηρή έγκριση της Κυβερνήσεως της EPE. Αυτά είναι τα απλά δεδομένα της υποθέσεως.

'Έχουμε διακηρύξει, π Ένωση Κέντρου κι εγώ προσωπικά, και επαναλαμβάνω απόψε: Πως π υπόθεση ΑΣΠΙΔΑ είναι π πιο επαίσχυντη σκευωρία που εξυφάνθηκε ποτέ σε βάρος της λαϊκής κυριαρχίας, της Δημοκρατίας και του Εθνικού Στρατού. Είναι μια άτιμη υπόθεση που κατασκευάστηκε από σκευωρούς για να δικαιολογήσουν την παραβίαση του Συντάγματος, την ανατροπή του Γεωργίου Παπανδρέου από

τον Βασιλέα και την συνέχισην της εκτροπής από το Σύνταγμα μέχρι σήμερα. Η κατηγορία πως η δημοκρατική παράταξη συνωμότησε για να αλλάξει το καθεστώς, για να επιβάλη στη χώρα δικτατορία, είναι κατασκεύασμα παραφρόνων και πλιθίων. Παραφρόνων, γιατί οδηγούν τον τόπο στο διχασμό και την ανωμαλία. Ηλιθίων, γιατί η όλη διαδικασία, από τον Λαγάνη μέχρι το Στρατοδικείο και την απόφασή του, αποδεικνύει απόλυτη περιφρόνηση για τη νομοσύνη του ελληνικού κοινού.

'Έχουμε επίσης διακρίζει, π. Ένωση Κέντρου κι εγώ προσωπικά και επαναλαμβάνω απόψε: Πως στη μεγάλη σκευωρία απέναντι στο έθνος, στο στρατό και τη χώρα μας συμμετέχει μαζί με τη στρατιωτική Χούντα και τη δικαστική Χούντα. Αυτά που λέω δεν είναι υποθέσεις. Είναι σκληρή, αδήριτη πραγματικότητα. Θα υπάρξη π. ευκαιρία να αποκαλυφθή το ανόσιο έργο της δικαστικής Χούντας και να παρδοθούν στην γενική περιφρόνηση, στον γενικό στιγματισμό, τα ονόματα των μελών της δικαστικής Χούντας και τα ανήθικα έργα τους.

Βρίσκονται σήμερα στη φυλακή αθώοι Έλληνες αξιωματικοί. Συλλαμβάνονται και προφυλακίζονται κάθε μέρα αθώοι Έλληνες πολίτες. Και γίνονται αυτά πάνω σε προεκλογική περίοδο. Και με κυθέρνηση την EPE.

Με προειδοποιούν κάθε μέρα πως όπου νάναι θάρρθη π. κλίση του ανακριτή. Μη σας φαίνεται παράξενο. Είναι εκλογική περίοδος. Και π. EPE είναι τόσο έντρομη, τόσο βέβαιη για την συντριβή της στις εκλογές, που έχει ανάγκη να φυλακίση τους πολιτικούς της αντιπάλους.

Μας μιλούν για την αδέκαστη δικαιοσύνη. Ας απαντήσουν σ' ένα απλό ερώτημα: Είναι τυχαίο τάχα πως η δίωξή μου γίνεται πάνω στις εκλογές; Πάνω στην ώρα που ετοιμάζομαι ν' αποδυθώ στον εκλογικό αγώνα;

Αλλά π. EPE είναι δειλή, είναι θρασύδειλη. Έτσι είναι π. Δεξιά. Το κόμμα της εθνικής μειοδοσίας, της εθνοκαππλεί-

ας, των ξένων συμφερόντων, της συναλλαγής, των διαδρόμων των ανακτόρων και των ξένων πρεσβειών.

Όταν απευθύνονται σε μας, κάνουν λάθος στην διεύθυνση. Δεν μας νοιάζει τι κάνουν με την κλήση. Είτε την στείλουν, είτε δεν την στείλουν. Ας το αποφασίσουν οι ίδιοι.

Αν την στείλουν, γι' αυτό τους βεβαιώνω σήμερα, θα πάρουν τη μόνη απάντηση που αρμόζει σε σκευωρούς, την μόνη απάντηση που θα εννοήσην η δικαστική Χούντα.

Αν μου την στείλουν, θα πάρουν την μόνη απάντηση που άνδρες όρθιοι, στρατιώτες του αγώνα για τη δημοκρατία και τον εθνικό λυτρωμό μπορούν να δώσουν.

Γιατί είμαι κι εγώ, όπως και σεις, στρατιώτης σ' έναν αγώνα για την πατρίδα μας, τη λευτεριά του λαού μας, την ευημερία των παιδιών μας. Και στον αγώνα αυτόν είμαστε αποφασισμένοι να δώσουμε ό, τι διαθέτουμε.

Γι' αυτό στην Ελλάδα η Δημοκρατία και θα νικήση και θα εδραιωθή. Γι' αυτό η εξουσία θα περάση στο λαό, για να αντικειται στην Ελλάδα στους Έλληνες και να θέσουμε όλοι μαζί τα θεμέλια μιας Νέας Ελλάδας που θα αντικειται στη Νέα Γενιά.

Να καταργηθούν τα προνόμια. Τα προνόμια της οικονομίκης ολιγαρχίας. Για να έχουν όλοι οι Έλληνες την ίδια ευκαιρία για ένα καλύτερο αύριο. Για να μπορούν όλοι οι Έλληνες, είτε έρχονται από καλύθια, είτε από μέγαρο, την ίδια δυνατότητα να αξιοποιήσουν το σύντομο πέρασμά τους από τη γη. Για να αναλάβην επί τέλους η πολιτεία τις ευθύνες της απέναντι στον πολίτη. Για να εξασφαλίση την Υγεία, την Παιδεία, τη Στέγη, την Απασχόληση, την Σύνταξη.

Για να γίνην π Ελλάδα Κράτος Σύγχρονο. Για να προχωρήσουμε στον εκσυγχρονισμό του κράτους. Να προχωρήσουμε στη Διοικητική Μεταρρύθμιση. Για να παύση η υπογραφή να αντικαθιστά την πράξη. Για να παίξη τον αποφασιστικό της ρόλο στην τοπική μονάδα και στην περιφέρεια. Για να καταργηθή ο συγκεντρωτισμός των Αθηνών. Για να ανέβην χρήγορα, αποφασιστικά στην εκπαιδευτική στάθμη του λαού μας. Για να ολοκλη-

ρώσουμε πν Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Για να ξανάρθη το φως στη χώρα, που φάτισε πν ανθρωπότητα. Για να φτάξουμε έναν υπεύθυνο, ανεξάρτητο, Δημοκρατικό Συνδικαλισμό. Που είναι όρος απαράθατος για πν απελευθέρωση της εργατικής τάξεως.

Για να προχωρήσουμε με γρήγορο ρυθμό στην Οικονομική Ανάπτυξη. Με Πρόγραμμα που να κινητοποιεί όλες τις εθνικές δυνάμεις. Πρόγραμμα, που να οδηγή στη γρήγορη άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας. Στη δίκαιη κατανομή των καρπών της προσόδου. Πρόγραμμα που να ελευθερώση πν ελληνική οικονομία απ' πν υποδούλωση στο κατεστημένο, στα μονοπωλιακά συγκροτήματα, ξένα και ντόπια, σε ζένες χώρες.»

Κλείνοντας αυτήν πν αναφορά στην προ της δικτατορίας περίοδο θα αναφέρουμε ένα ακόμα περιστατικό, που τότε δεν ήταν δυνατό να αξιολογηθεί, αλλά εκ των υστέρων αποδεικνύεται ότι έχει τη σημασία του, αλλά και υποδηλώνει ταυτόχρονα πόσο καλά ήταν προετοιμασμένη η δικτατορία, ώστε να εξασφαλισθεί η επιτυχία της. Στις τέσσερις πριν από πν 21η Απριλίου πημέρες 17-18-19 και 20 Απριλίου είχαν προγραμματισθεί οι εκλογές στα τέσσερα έπτη της Νομικής Σχολής για την ανάδειξη των συνδικαλιστών κατά έτος. Η ψηφιφορία, ως γνωστό, διεξαγόταν όλη πν πημέρα και το βράδυ με το κλείσιμο της κάλπης γινόταν η διαλογή των ψηφοδελτίων, παρουσία εκατοντάδων φοιτητών από όλες τις σχολές, με ταυτόχρονην ανακοίνωσην των σταυρών προτιμήσεως. Η διαδικασία αυτή έφθανε έως τις πρωινές ώρες. Στις 17 Απριλίου έγιναν οι εκλογές για το 4ο έτος της Νομικής Σχολής (άρχιζαν παραδοσιακά οι εκλογές πάντοτε από το τελευταίο έτος και συνεχίζονταν στα επόμενα, κάθε επόμενη μέρα για το επόμενο έτος). Στις 18 Απριλίου έγιναν οι εκλογές για το 3ο έτος και στις 19 Απριλίου οι εκλογές για την ανάδειξη των εκπροσώπων του 2ου έτους. Οι εκλογές του 1ου έτους δεν έγιναν ποτέ, γιατί όπως ανακοινώθηκε πν προηγούμενη πημέρα, η διαδικασία εκλογών για το πρώτο έτος της σχολής αναβάλλονταν σε άλλη πημερομηνία, γιατί πν πημέρα εκείνη, όπως είχε διαμπνυθεί από τα ανά-

κτορα, θα επισκεπτόταν τη Νομική Σχολή εθιμοτυπικά ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος. Αυτό σήμαινε ότι ο ιθύνων νους της δικτατορίας είχε μελετήσει τα πάντα και είχε φροντίσει απόλυτα για την εξασφάλιση του στοιχείου του αιφνιδιασμού. Ήθελε τη νύχτα του πραξικοπήματος, ειδικότερα δε τη δευτέρα πρωινή ώρα που θα κατέβαζαν τα άρματα στην Αθήνα, να μην υπάρχει μαζική συγκέντρωση και μάλιστα συγκέντρωση των φοιτητών στο Πλανεπιστήμιο. Και "ψρόντισε" να αναβάλει τις εκλογές του Α' έτους της Νομικής Σχολής Αθηνών, οι οποίες είχαν οριστεί να γίνουν την 20η Απριλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΩΝ

ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ 21ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967 ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Η ΝΥΚΤΑ της 20ης προς 21ης Απριλίου 1967, ήταν η μάυρη μέρα από την οποία γεννήθηκε το τέρας των συνταγματαρχών που έμελλε να καταργήσει τις πολιτικές ελευθερίες του Λαού, να οπισθιδρομήσει οικονομικά και κοινωνικά τον τόπο και να σωρεύσει εθνικές συμφορές με τον ακρωτηριασμό του Ελληνισμού στην Κύπρο. Ήταν η ώρα δύο, μετά τα μεσάνυχτα, όταν οι ερπύστριες των αρμάτων με τον ανατριχιαστικό πήχο έρποντος θηρίου, διετάρασσαν τον ύπνο των Αθηναίων, για να ακολουθήσει η αιφύνιση με εκείνο το παγερό μήνυμα ότι ο στρατός ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας και ότι αναστέλλονται οι διατάξεις του Συντάγματος που εξασφάλιζαν το δημοκρατικό πολίτευμα και τις ελευθερίες των Ελλήνων και τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών.

Το χρέος των ελεύθερων πολιτών ανέκυπτε επιτακτικό: Αντίσταση! Το χρέος της Νεολαίας επιτακτικότερο: Αντίσταση! Η Νεολαία γαλουχημένη με τα κηρύγματα του Γεωργίου Παπανδρέου, τα κηρύγματα της αληθινής δημοκρατίας, ήταν το αναιφλέξιμο δαδό για να αποτελέσει την αφετηρία του αγώνα. Το 114, σύνθημα των δύο ανένδοτων αγώνων, γινόταν αυνυοχώρπτο αίτημα της στιγμής, γιατί δεν επρόκειτο πλέον για την τήρηση του Συντάγματος, αλλά για την αποκατάσταση του Συντάγματος.

Το πρωί της 21ης Απριλίου, είναι βέβαιο, ότι οι νέοι της Ε.Δ.Η.Ν., με το άκουσμα από το ραδιόφωνο ότι ο στρατός ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας, μία σκέψη έκαναν: πώς θα λάθουν μέρος σε αντιστασιακές ενέργειες και πράξεις κατά της επιβληθείσης πλέον δικτατορίας. Γιατί οι

νέοι πίστευαν στη Δημοκρατία. Πίστευαν, ότι μόνο με την αντίσταση του λαού θα καταρρεύσει η δικτατορία. Και πίστευαν επίσης ότι μόνο με γενναίες αντιστασιακές πράξεις θα προκληθεί η διεθνής συμπαράσταση.

Το πρώι της 21ης Απριλίου δεν λειτούργησαν στην Αθήνα ούτε τηλέφωνα, ούτε αστικές συγκοινωνίες, ούτε ταξί. Τα πάντα είχαν εξουδετερωθεί. Και οι συγκεντρώσεις πέραν των τριών ατόμων είχαν κηρυχθεί "παρανομες", σύμφωνα με τη στρατιωτική διαταγή. Ωστόσο, όμως, κινήσεις στελεχών της Ε.ΔΗ.Ν. υπήρξαν αμέσως, από το πρώι της ημέρας εκείνης.

Ο Λευτέρης Βερυθάκης, ο οποίος ήταν Γραμματέας των Δημοκρατικών Συνδέσμων, είχε κινηθεί από το πατρικό του σπίτι που διέμενε τότε, στην οδό Χρυσάφη 17, στο Βύρωνα και είχε πάει στο γραφείο του στην οδό Ζωοδόχου Πηγής 4. Εκεί είχε φθάσει και ένα μέλος των Συνδέσμων ο Αδαμόπουλος, ο οποίος έμενε στην οδό Ιπποκράτους.

Ο Παναγιώτης Κρητικός κινήθηκε από την οδό Μαραθώνος 16, που έμενε, στο Μεταξουργείο και διαμέσου των στενών της περιοχής Μεταξουργείου, Αγίου Παύλου, Πλατείας Βάθης, Μουσείου, Εξαρχείων, έφθασε στην περιοχή Ακαδημίας και από απόσταση προσπαθούσε να διαπιστώσει αν είχαν καταληφθεί τα γραφεία της Ε.ΔΗ.Ν. στην οδό Ακαδημίας και Ομήρου. Διεπίστωσε ότι κάτι τέτοιο δεν είχε συμβεί. Εδώ, πρέπει να αναφερθεί ότι τα γραφεία της Ε.ΔΗ.Ν. δεν κατελήφθησαν ούτε αργότερα, ούτε έγιναν συλλήψεις στελεχών της οργάνωσης την πρώτη θραδιά, όπως έγιναν σε επίπεδο κομματικών και ιδιαίτερα κοινοβουλευτικών στελεχών, (Αν. Παπανδρέου, Γ. Αλευράς, Γ. Ζίγδης, Ηλ. Κατριβάνος, Γ. Σερπάνος, Στ. Μπίρης κ.λπ.). Αφού διαπίστωσε ότι τα γραφεία ήταν απαραβίαστα κατευθύνθηκε στο γραφείο του Λευτέρη Βερυθάκη όπου εκεί συνάντησε τους δύο προαναφερθέντες. Σε λίγο κατέφθασε και ο Κώστας Παπαναγιώτου. Η πρώτη σκέψη που ρίχτηκε εκείνη τη στιγμή ήταν να καταστραφούν τα αρχεία της Ε.ΔΗ.Ν., των Δημοκρατικών Συνδέσμων και το αρχείο του Ανδρέα Παπανδρέου στο γραφείο του επί της οδού Ακαδημίας. Η επόμενη σκέψη ήταν να οργανώσουμε αντίσταση κατά της δικτατορίας. Έτσι αποφασίστηκε: α) Να μνη κοιμηθούμε τις πρώτες τουλάχιστον ημέρες στα σπίτια μας και προς τούτο να ειδοποιήσουμε όσα μέλη μπορούσαμε, β) να διαπιστώσουμε ποιοί δεν έχουν συλληφθεί και να αποκτήσουμε διακριτική επαφή. Την ίδια στιγμή ο Λευτέρης Βε-

ρυθάκης κατευθύνθηκε στα γραφεία των Δημοκρατικών Συνδέσμων στην οδό Σόλωνος. Ο Παναγιώτης Κρητικός και ο Κώστας Παπαναγιώτου, ο οποίος εργαζόταν στο γραφείο του Ανδρέα Παπανδρέου της Ακαδημίας 76 και είχε κλειδιά, κατευθύνθηκαν στο γραφείο αυτό και κατέστρεψαν όλα τα σημαντικά έγγραφα, καίγοντάς τα στην τουαλέτα και μέσα σε ένα μεταλλικό δοχείο απορριμμάτων για την αποτροπή κινδύνου πυρκαγιάς. Εκεί ο Κώστας Παπαναγιώτου από συναισθηματισμό ανελύθη σε κλάματα για να πάρει την ενθαρρυντική απάντηση του Κρητικού: "Μπν κλαις. Θα τους γκρεμίσουμε γρίγορα".

Στη συνέχεια, την ίδια πρώτη ημέρα ο Κρητικός κινήθηκε με το αυτοκίνητο του Αδαμόπουλου μέσω Κολωνακίου, Παγκρατίου, Νέου Κόσμου προς Καλλιθέα, όπου επισκέφθηκε στα σπίτια τους τον Κώστα Ανδρουσόπουλο γραμματέα Νομαρχιακής Επιτροπής Ε.ΔΗ.Ν. Αττικής και τον Δημήτρη Θεοδωράκο διευθυντή των γραφείων της Ε.ΔΗ.Ν., ο οποίος είχε και τα κλειδιά της οργάνωσης. Επιστρέφοντας από την Καλλιθέα και οι τρεις προαναφερθέντες στο δρόμο προς την Ε.ΔΗ.Ν., στην περιοχή Εξαρχείων, συνάντησαν και το μέλος της Ε.ΔΗ.Ν. Παναγιώτη Γαλατσέλη και σε ένα άλλο σημείο της διαδρομής τα αδέλφια - μέλη της Ε.ΔΗ.Ν., Κώστα και Γιώργο Κόκκορη, από το Γύθειο και όλοι μαζί κατευθύνθηκαν στα γραφεία της Ε.ΔΗ.Ν. Αφού αμπαρώθηκαν, επιδόθηκαν αμέσως στην καταστροφή του ογκώδους αρχείου της. Ο Κρητικός με τον Γαλατσέλη κατέστρεψαν στο δεύτερο όροφο τα αρχεία της Εκτελεστικής Επιτροπής που ήταν αρχείο για όλη την Ελλάδα και ο Ανδρουσόπουλος με το Θεοδωράκο και τους αδελφούς Κόκκορη κατέστρεψαν το αρχείο της Νομαρχιακής Επιτροπής στο ισόγειο και στο υπόγειο όπου τα έκαιγαν σε ένα παλαιό τζάκι.

Το μόνο αρχείο που πήραμε μαζί μας ήταν το ευρετήριο των μελών της Αθήνας κατ' αλφαριθμητική σειρά σε τέσσερα ή πέντε βιβλία, τα οποία έκρυψε στο πατάρι του σπιτιού της η μπτέρα του μέλους της Ε.ΔΗ.Ν. Καλλιθέας Σταύρου Μανιατέλλη και τα οποία διασώθηκαν μεταφερθέντα αργότερα στη Μυτιλήνη.

Τα βιβλία αυτά, παραδόθηκαν πολύ αργότερα, το 1987, από το Σταύρο Μανιατέλλη και τον Κώστα Τσακαρέστο στον τότε Πρόεδρο της Βουλής Γιάννη Αλευρά ως τον αρμοδιότερο. Υποθέτω να αποτελούν μέρος

του Αρχείου του Γιάννη Αλευρά. Μετά τον αιφνιδιασμό τις πρώτες μέρες της δικτατορίας, τα στελέχη της Ε.ΔΗ.Ν. ανέπτυξαν μια έντονη κινητικότητα κυρίως στην Αθήνα, με στόχο την επικοινωνία μεταξύ τους και την διερεύνηση διαθέσεων και προθέσεων για το τι δέον γενέσθαι. Πρωτοστατούσαν στις κινήσεις αυτές στελέχη από τα διοικητικά όργανα της Ε.ΔΗ.Ν.: (Εκτελεστική Επιτροπή – Νομαρχιακή Επιτροπή) τα οποία επιδίωκαν επαφές με τα στελέχη των τοπικών οργανώσεων. Το ίδιο γινόταν και σε πολλές επαρχιακές πόλεις με αυτόνομη λειτουργία, κυρίως στην Κρήτη και τη Θεσσαλονίκη. Στην Αθήνα επίσης, όσα στελέχη του κόμματος της Ένωσης Κέντρου δεν είχαν συλληφθεί τις πρώτες μέρες, άρχισαν να αναπτύσσουν την μεταξύ τους επικοινωνία και αναζητούσαν τρόπους επαφής με τη νεολαία, για τη στελέχωση αντιστασιακών οργανώσεων.

Στα πλαίσια αυτών των επιδιώξεων, στελέχη της Νεολαίας, τα οποία ήθελαν να δράσουν κατά του καθεστώτος, έκαναν διάφορες συναντήσεις σε σπίτια μελών της οργάνωσης της Ε.ΔΗ.Ν. και του κόμματος που κατά την εκτίμησή τους ήταν ανεπιήρυπτα από τις διωκτικές δυνάμεις της δικτατορίας. Γινόταν μάλιστα η εκτίμηση, ότι οι δυνάμεις αυτές κυρίως της Αστυνομίας Πόλεων δεν είχαν ακόμα προσαρμοστεί στο μηχανισμό της δικτατορίας, ώστε να τεθούν αποτελεσματικά στην υπηρεσία της. Εξάλλου, τις πρώτες μέρες, η δικτατορία είχε κυρίως στρέψει το ενδιαφέρον της στο στελεχιακό δυναμικό της ΕΔΑ και ιδίως την πρώτη νύχτα με τις εκτεταμένες εκείνες συλλήψεις χιλιάδων μελών και οπαδών στον Ιππόδρομο και σε άλλους χώρους, που στη συνέχεια οδηγήθηκαν στους γνωστούς τόπους εξορίας (Λακκί Λέρου και αλλού).

Την βραδιά του πραξικοπήματος από τους πρώτους που συνελήφθησαν ήταν φυσικά ο Γεώργιος Παπανδρέου. Συνελήφθη στο σπίτι του στο Καστρί, από πολυάριθμο απόσπασμα με επικεφαλής το λοχαγό Δημήτριο Δαδιώτη, ο οποίος σε μια στιγμή απευθυνόμενος στον Γεώργιο Παπανδρέου του είπε: "Κύριε Πρόεδρε, έχουμε εντολή να σας μεταφέρουμε και παρακαλώ να μας ακολουθήσετε." Τότε, ο "Γέρος", με πικρόχολο χι-

ούμορ του είπε: "Παιδί μου, σας περίμενα νωρίτερα. Αργήσατε". Η συνοδεία του Δαδιώτη μετέφερε τον Αρχηγό της Δημοκρατικής Παράταξης στο στρατόπεδο Τεθωρακισμένων στο Γουδί. Ανάλογη πορεία είχε και ο Πλαναγιώτης Κανελλόπουλος, καθώς και πολλά στελέχη της κυβέρνησής του. Της κυβέρνησης που είχε ορκισθεί την 3.4.1967 για να οδηγήσει τη χώρα στις εκλογές την 28η Μαΐου του ίδιου χρόνου.

Τα σημαντικότερα στελέχη της Ένωσης Κέντρου, που συνελήφθησαν την πρώτη βραδιά οδηγήθηκαν επίσης στο Γουδί. Μεταξύ αυτών, ο Ανδρέας Παπανδρέου (τραυματισμένος στο πόδι), ο Γιάννης Αλευράς, ο Πλαυσανίας Κατσώτας και πολλοί άλλοι.

Μάλιστα σε μία στιγμή, ο Γιάννης Αλευράς συναντήθηκε φευγαλέα με τον Πλαναγή Παπαληγούρα. Τον ρώτησε: "Πώς εσύ εδώ;", νομίζοντας ότι η δικτατορία ήταν έργο των στρατηγών σε σύμφραξη με τα ανάκτορα και την ανοχή της κυβέρνησης, αλλά όταν είδε έντονη την δυσφορία του Παπαληγούρα αντελήφθη ο ευφυέστατος Αλευράς ότι από άλλο άντρο είχε εκπορευθεί το πραξικόπημα.

Η μετακίνηση των κρατουμένων από το Γουδί έγινε λίγες μέρες μετά. Πολλοί από αυτούς οδηγήθηκαν στο Πικέρμι ως εξής: Εντελώς αιφνιδιαστικά και σε ελάχιστο χρόνο τους επιβίθασαν δύο-δύο σε στρατιωτικά αυτοκίνητα και με πολλούς ψρουρούς στο καθένα, τα οποία αφού σχημάτισαν φάλαιγγα, ξεκίνησαν προς άγνωστη κατεύθυνση. Ήταν βαθύ το σκοτάδι, τα αυτοκίνητα κλειστά με μουσαμάδες και κανείς δεν ήξερε προς τα πού τους πηγαίνουν. Μετά την πάροδο κάποιου χρόνου η φάλαιγγα σταμάτησε. Η στάση αυτή, η οποία έγινε με βάση το σχέδιο ασφαλείας, για αλλαγή αυτοκινήτων και ψρουράς, ήταν αιφορμή να κάνουν όλοι τη σκέψη ότι είχαν φτάσει στον τόπο της εκτέλεσης. Ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο οποίος για άλλη μία φορά –σε ώρα κινδύνου– ήταν μαζί με τον Πλαυσανία Κατσώτα (η πρώτη ήταν στο ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας στα Δεκεμβριανά, το 1944) είπε στο στρατηγό με ψυχραμία: "Πλαυσανία, τετέλεσται". Ο δε Κατσώτας, αγκαλιάζοντας το γιό του Σπύρο, είπε με λυγμούς: "Παιδί μου, σε πήρα στο λαϊμό μου".

Το σημείο στο οποίο σταμάτησαν ήταν στο τμήμα του δρόμου από το Σταυρό Αγίας Παρασκευής μέχρι την Παλλήνη. Εκεί τους παρέλαθε άλλη ψρουρά με εντολή να συνεχίσει την πορεία προς το Πικέρμι. Στο Πι-

κέρμι ο καθένας τοποθετήθηκε σε χωριστό δωμάτιο. Εκτός από τους Ανδρέα Παπανδρέου και Γιάννη Αλευρά που τοποθετήθηκαν μαζί σε ένα δωμάτιο (το ζήτησαν οι ίδιοι) για να υποθοποθάει ο Γιάννης Αλευράς τον Ανδρέα Παπανδρέου, όσο διάστημα διαρκούσε ο τραυματισμός του.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου από το Πικέρμι μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού, λόγω ελαφρού κρυολογήματος και αφού παρέμεινε εκεί μέχρι τις 14 Μαΐου, τον πίγαν στο Καστρί και τον έθεσαν "υπό περιορισμό κατ' οίκον" μέχρι τις 7 Οκτωβρίου 1967, οπότε και χαλάρωσαν τον περιορισμό και έτσι είχε την ευχέρεια να επικοινωνεί με μερικούς φίλους του, πάντα υπό την επιτήρηση άγρυπνων φρουρών.

Στο χώρο του Κέντρου οι πραξικοπηματίες, όπως αναφέρθηκε, έκαναν συλλήψεις την πρώτη νύχτα, κυρίως κοινοβουλευτικών στελεχών με πρώτο τον Αρχηγό της Ένωσης Κέντρου, Γεώργιο Παπανδρέου, καθώς και τους Γιάννη Αλευρά, Γιάννη Ζίγδη και πολλούς άλλους, κοινοβουλευτικά κυρίως στελέχη, ιδίως εκείνα που αποτελούσαν την αριστερή πτέρυγα και ακολουθούσαν τον Ανδρέα Παπανδρέου και τα οποία εθεωρούντο "επικίνδυνα" να προβούν σε αντιστασιακές ενέργειες κατά του καθεστώτος.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος συνελήφθη στο σπίτι του την ίδια νύχτα και μάλιστα κατά τρόπο δραματικό (στην προσπάθειά του να διαφύγει έκοψε το πόδι του), μεταφέρθηκε τις πρώτες πρωινές ώρες στο Γουδί όπου εκρατείτο στο ίδιο κελί μαζί με το Γιάννη Αλευρά. Οι συνθήκες της κράτησης ήταν άθλιες και η μεταχείριση βάρβαρη και βάναυση. Ανύπαρκτο το ενδιαφέρον για τη θεραπεία του ποδιού που είχε σχίστει και την όλη φροντίδα την είχε αναλάβει ο Γιάννης Αλευράς. Τις αναγκαίες του μετακινήσεις τις έκανε στηριζόμενος στον ώμο του συγκρατούμενου και φίλου του Γιάννη Αλευρά. Εκεί σ' αυτούς τους χώρους της δοκιμασίας σφυρολατήθηκε μία ισχυρή φιλία π οποία είχε αρχίσει μερικά χρόνια πριν.

Μετά από ολιγοήμερη παραμονή των δύο ανδρών στο Γουδί μεταφέρθηκαν στο Πικέρμι απ' όπου λίγο μετά ο Ανδρέας Παπανδρέου προιφυλακίστηκε στις φυλακές Αθέρωφ ως "ενεχόμενος στον Ασπίδα", για ν' αφεθεί ελεύθερος με τα μέτρα της αμνηστίας το Δεκέμβριο του 1967, μετά το αποτυχημένο "κίνημα" του Κων/νου Γλύξμπουργκ. Ο Γιάννης

Αλευράς μαζί με άλλα στελέχη της Ένωσης Κέντρου (Ηλ. Κατριβάνος, Γ. Σερπάνος, Τ. Κεφαλληνός, Στ. Μπίρης, Ι. Ζίγδης, Θ. Παπαναγιώτου κ.ά.) μεταφέρθηκαν στη Φολέγανδρο. Μετά από μία ανάπauλa λόγω της αμνηστίας το Δεκέμβριο του 1967, εκτοπίστηκε στον Άγιο Ευστράτιο, όπου ζούσε σε μιά άθλια σκηνή και σε μιά άλλη ο Άγγελος Αγγελούσης, για να μεταφερθεί αργότερα στον Άγιο Νικόλαο Κυνουρίας και στη συνέχεια στις φυλακές Κορυδαλλού.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου που υπήρξε ο πρώτος στόχος της συνωμοσίας για την ανατροπή της κυβέρνησης της Ε.Κ. Στη φωτογραφία, μαζί με τον Γιάννη Αλευρά, κρατούμενος της χούντας στο Πικέρμι το 1967.

Όσα από τα επώνυμα στελέχη του κόμματος και της νεολαίας διέψυγαν τη σύλληψη την πρώτη ημέρα της δικτατορίας, πήραν μέτρα ασφαλείας. Έτσι πέρασαν στην ημιπαρανομία, η οποία στην αρχή περιοριζόταν στην εγκατάλειψη της μέχρι την 20η Απριλίου κατοικίας τους, καθώς και την εγκατάλειψη των συνηθισμένων μέχρι τότε χώρων συνάντησης. Την δε επικοινωνία τους την έκαναν με διακριτικό τρόπο και συνθηματικά ραντεβού.

Έτσι, τα στελέχη της νεολαίας Κώστας Ανδρουτσόπουλος, Πλαναγιώ-

της Κρητικός, Μαίρη Μωραΐτου είχαν καταφύγει σε ένα ισόγειο διαμέρισμα των Εξαρχείων μισθωμένο από το μη "σεσημασμένο" τότε φοιτητή της Νομικής και μέλος της Νεολαίας Πλαναγιώτη Γαλατσέλη. Ο Ανδρέας Χριστοδουλίδης σε άλλο χώρο, ο Κώστας Σπυριδάκης αλλού, ενώ ο Νίκος Νικολαΐδης με πολλές περιπέτειες κατόρθωσε να διαφύγει στο εξωτερικό. Για τη δημιουργία της πρώτης οργάνωσης και τον τρόπο δράσης της έγιναν πολλές προπαρασκευαστικές συναντήσεις προς ανταλλαγή απόψεων, από στελέχη μόνο του κόμματος στην αρχή, από στελέχη μόνο της νεολαίας και του κόμματος μαζί, καθώς και από στελέχη μόνο της νεολαίας μεταξύ τους. Μία πρώτη συνάντηση την 22 Απριλίου 1967 έγινε σε σπίτι της Καλλιθέας μεταξύ Ανδρουτσόπουλου, Κρητικού, Μωραΐτου, Χριστοδουλίδη και γραμματέων τοπικών οργανώσεων. Κύριο αντικείμενο της συνάντησης αυτής ήταν η εξασφάλιση ατόμων προς διανομή προκηρύξεων, οι οποίες επρόκειτο να εκτυπωθούν λίαν συντόμως. Άλλη συνάντηση έγινε σε σπίτι του Κολωνακίου, πολυπλοθέστερη, με τους ανωτέρω και επιπλέον τον Ανδρέα Σταυρουλάκη, κ.ά. Εκεί ετέθη ωμά το πρόβλημα ότι "ο αγώνας θα έχει κόστος, γιατί θα είναι δυναμικός γιατί θα γίνει με όλα τα μέσα" και όσοι θα λάβουν μέρος να δηλώσουν ρητά ότι είναι αποφασισμένοι για όλα, όπως και όσοι δεν επιθυμούν να λάβουν μέρος επίσης να το δηλώσουν, αλλά να "ξεχάσουν όπι συμμετείχαν σ' αυτή τη συνάντηση". Μία ακόμα συνάντηση έγινε στα γραφεία των πτυχιούχων Βιομηχανικής Σχολής, (στην οδό Σατωθριάνδου) μεταξύ των Τάκη Κατσικόπουλου, Πλαναγιώτη Κρητικού, Παύλου Νικολαΐδη, προέδρου των πτυχιούχων και του αείμνηστου Κώστα Παπαναστασίου, με σκοπό την ανάπτυξη της αντίστασης στην επαρχία.

Τρίτη συνάντηση έγινε το πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου στο σπίτι του Σπύρου Νικολάου προς το τέρμα της οδού Γ' Σεπτεμβρίου. Εκεί έγινε συνάντηση στελεχών του κόμματος με εκπροσώπους της Νεολαίας. Συμμετείχαν ο Γιάννης Χαραλαμπόπουλος, ο οποίος είχε διαφύγει τη σύλληψη και είχε περάσει στην παρανομία, ο Αντώνης Λιθάντης, ο Σπύρος Νικολάου και ορισμένοι άλλοι και από τη νεολαία ο Πλαναγιώτης Κρητικός και ο Λευτέρης Βερυβάκης. Αντικείμενο της συνάντησης ήταν η συγκρότηση οργάνωσης η οποία θα έκανε την πρώτη της εμφάνιση με προκηρύξεις στο Λεκανοπέδιο της Αττικής. Η επίσπευση μιας τέτοιας ενέργειας

ήταν επιβεβλημένη να γίνει από το χώρο του Κέντρου, γιατί ήδη η αριστερά συνερχόταν από το πρώτο σοκ και ήταν επικείμενη η δράση της με συνέπεια να κερδίσει την πρωτοπορία του αντιδικτατορικού αγώνα, άρα και τις εντυπώσεις για τις μελλοντικές πολιτικές εξελίξεις.

Στη συνάντηση αυτή έγινε συζήτηση για τον τίτλο της οργάνωσης και καταλήξαμε στον τίτλο "Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως" (ΕΚΔΑ), τίτλος ο οποίος είχε σχεδόν προαποφασιστεί σε άλλη σύσκεψη, που είχε γίνει πριν, από μικρότερο αριθμό προσώπων. Τότε μάλιστα έγινε η πρόταση να αναλάβει την προεσία ο Γιάννης Χαραλαμπόπουλος, εκείνος όμως αντιπρότεινε συλλογική προεσία, αλλά τελικά, δεν ελήφθη συγκεκριμένη απόφαση για το θέμα αυτό.

Σπις 24 Μαΐου – καταζητούμενος από την πρώτη μέρα της δικτατορίας – συνελήφθη ο Γιάννης Χαραλαμπόπουλος, ο οποίος μεταφέρθηκε στη Σχολή Χωροφυλακής. Εν συνεχείᾳ στο Μαρούσι και από εκεί στη Σύρο, όπου αργότερα οδηγήθηκαν και πολλά από τα εξόριστα στελέχη της Φολέγανδρου. Πέραν αυτών είχαν εκτοπισθεί εκεί ο εκδότης του συγκροτήματος "Βήμα-Νέα" Χρήστος Λαμπράκης, ο Στρατηγός Γεώργιος Ιορδανίδης, ο Δημοσθένης Θεοχαρίδης, κ.ά.

Με την απόπειρα Πλαναγούλη τον Αύγουστο του 1968, συνελήφθησαν πολλά στελέχη του Κέντρου, μεταξύ των οποίων και ο Γιάννης Χαραλαμπόπουλος, όπου εκτοπίστηκε στην Κατούνα Αιτωλοακαρνανίας και αργότερα στη Μακρακώμη Φθιώτιδας, όπου είχε γίνει το κέντρο πολλών εκτοπισμένων. Αργότερα, κατά την εξέγερση του Πολυτεχνείου συνελήφθη και πάλι, για να εκτοπιστεί πλέον στη Γυάρο από την οποία απελευθερώθηκε μετά την πτώση της δικτατορίας.

Να σημειωθεί ακόμα ότι εναντίωση στο δικτατορικό καθεστώς είχε επιδείξει και ο αδελφός του, Κώστας Χαραλαμπόπουλος, με αντίστοιχες συλλήψεις και διώξεις, οι οποίες συνέβαλαν στον κλονισμό της υγείας του και τον πρόωρο χαμό του. Όπως δεν είναι άσχετες και εκείνες του τρίτου αδελφού, αείμνηστου Χρήστου Χαραλαμπόπουλου, για τη δράση του οποίου γίνεται λόγος σε άλλες σελίδες.

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ
(ΕΚΔΑ)**

Το Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως (Ε.Κ.Δ.Α.). ήταν η πρώτη οργάνωση που δημιουργήθηκε από το χώρο του Κέντρου και της Νεολαίας του.

Η οργάνωση αυτή, είχε ευρύτατο δίκτυο στην Αθήνα και τα προάστια και έδρασε τις πρώτες κιόλας πημέρες με συνθήματα στους τοίχους, αλλά και χειρόγραφα μικρά ψένγι βολάν, αναπαραγόμενα με μαρκαδόρο, τα οποία έπεσαν σε διάφορα σημεία της Αττικής. Τις πρώτες μέρες επίσης, εμφανίστηκε με την πρώτη προκήρυξη. (Κυκλοφόρησε συνολικά τρεις προκηρύξεις).

Η πρώτη προκήρυξη, την οποία συνέταξε το πυγετικό κλιψάκιο (Πεπονής, Λιβάνης, Κατσικόπουλος) κατάγγελνε τη δικτατορία, επεσήμανε τις τραγικές συνέπειες της στα δικαιώματα του Λαού, τις συνέπειες στην οικονομία και στα εθνικά θέματα και καλούσε το λαό σε αντίσταση κατά του τυραννικού καθεστώτος. Την προκήρυξη αυτή ανέλαβε και έριξε σε όλη σχεδόν την Αθήνα και τα προάστια της, δίκτυο μυημένων στην οργάνωση ΕΚΔΑ στελεχών της Ε.Δ.Η.Ν. τη νύχτα της 9ης Ιουνίου 1967. Αποτέλεσμα αυτής ήταν να γίνουν εκτεταμένες συλλήψεις. Συνελήφθησαν πολλά στελέχη της οργάνωσης από την Ασφάλεια Προαστίων, τα οποία αιφού βασανίστηκαν και ανακρίθηκαν επί ένα και πλέον μίνα προιφυλακίστηκαν στις φυλακές Αθέρωφ και στον Κορυδαλλό. Ακολούθως, με κατηγορητήριο την παράθαση του Νόμου ΔΞΘ, τον 509 και τα σχετικά άρθρα του Ποινικού Κώδικα περί διασποράς ψευδών ειδήσεων "δυνάμενων να εμβάλουν εις ανησυχίαν τους πολίτες", "περί υπονόμευσης του εθνικού νομίσματος", "περί συμμορίας", κ.λπ., παραπέμφθηκαν σε δίκη ενώπιον του Έκτακτου Στρατοδικείου Αθηνών 35 κατηγορούμενοι στις 23 Αυγούστου 1967. Η δίκη αυτή κράτησε μόνο τρεις πημέρες, 23 έως 25 Αυγούστου, γιατί έγινε με ταχύτατες διαδικασίες και χωρίς την ελάχιστη δημοσιότητα. Και τούτο γιατί η δίκη αυτή ήταν δίκη αμιγών κεντρώων και οι δικτάτορες δεν επέτρεψαν την παρουσία φωτογράφων και δημοσιογράφων, ελλήνων και ξένων, γιατί με τη δημοσιότητά της θα κατέρρεε ο ψευδής ισχυρισμός του καθεστώτος, ότι δηλαδή η "επανάστασις" έγινε

για την αποτροπή του κομμουνιστικού κινδύνου και επίσης θα κατέρρεε το προβαλλόμενο διεθνώς επιχείρημα ότι οι ελάχιστες μεμονωμένες αντιδράσεις προέρχονται μόνον από κομμουνιστές. Έτσι, η δίκη αυτή πνήγκε στην κυριολεξία στη σιωπή και ο Ελληνικός Λαός δεν πληροφορίθηκε ότι στην αντίσταση, από την πρώτη στιγμή είχαν μπει οι δυνάμεις της Κεντροαριστεράς και της Νεολαίας της. Και επίσης δεν δόθηκε η ευκαιρία να ακουστούν οι απολογίες των κατηγορουμένων στελεχών, οι οποίες πάντα ήταν όλες ένα κατηγορητήριο εναντίον του καθεστώτος, με συνέπεια ο "επιστρατευμένος" Βασιλικός Επίτροπος Γεώργιος Κατωπόδης, αντιεισαγγελέας Πρωτοδικών να ωρύεται και να διακόπτει τους κατηγορουμένους, "γιατί είχαν το "θράσος" όπως ισχυρίστηκε, να στρέφονται εναντίον της "επαναστάσεως", π οποία έσωσε τη χώρα από τη φαυλοκρατία και τον κομμουνισμό!

Είναι κρίμα που δεν υπάρχουν πρακτικά για να απαθανατιστεί και ο λίθελος του Βασιλικού Επιτρόπου και οι απολογίες των κατηγορουμένων σ' εκείνη την πρώτη μεγάλη δίκη των νεολαίων της Ε.ΔΗ.Ν. Αθήνας και στελεχών της Ένωσης Κέντρου.

Παραθέτουμε στη συνέχεια αποσπάσματα από τις προκρύξεις, που αποτέλεσαν και μέρος του κατηγορητήριου, καθώς και το τμήμα εκείνο της απόφασης με τις ποινές και τις αθωώσεις σκοπιμότητας.

Η πρώτη προκήρυξη της οποίας αντίγραφο δεν διασώθηκε είχε τον τίτλο: "Εθνικόν Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως", έγραφε δε μεταξύ άλλων και τα εξής:

"Καλούμεν τον Ελληνικό Λαό σε καθολική εθνική αντίσταση για την κατάλυση του καθεστώτος της τυραννίας του οικονομικού και κοινωνικού μαρασμού, για να βγούμε από τον κατίφορο που οδηγεί στη διεθνή απομόνωση της χώρας μας, εξαγγέλλουμε την ίδρυση του Εθνικού Κινήματος της Δημοκρατικής Αντιστάσεως. Στις γραμμές του συσπειρώνονται οι ζωντανές δυνάμεις του τόπου. Άμεσος στόχος η κατά-

λυση του Φασισμού του Μεσαιωνικού σκοταδισμού. Επανάστασις αληθινή είναι αυτή που ανεβάζει τις λαϊκές δυνάμεις στην εξουσία, που καταλύει τα προνόμια, τις βάσεις της υποταγής και των αντιλαϊκών δυνάμεων, για να γκρεμίσουμε τους νεοφασίστες των στρατοπέδων, των βασανιστρίων, των εξοριών, απευθυνόμαστε σε όλους τους Έλληνες από οι ανδήποτε κομματική τοποθέτηση, απομονώστε τους ελάχιστους που συνεργάζονται με τη δικτατορία, τους ψευδοεπιστήμονες και ψευτοδιανοούμενους. Εργάζεσθε λίγο, αποδίδετε ελάχιστα, ξοδεύετε τα απαραίτητα. Η δικτατορία θα πέσει κάτω από τα πλήγματα της λευτεριάς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μην εξυπηρετείτε τους ψευδοτουρίστες που προσπαθεί να κουβαλάσει τη δικτατορία για την προπαγάνδα της. Δώστε τους να καταλάβουν ότι δεν είμαστε υπάνθρωποι για να μας επισκέπτονται στο σκλαβοπάζαρο".

Η δεύτερη προκήρυξη με τον τίτλο "Άλιθεια και Αντίστασις" επίσης έγραψε:

"Το ένα μετά το άλλο εξαγγέλλονται τα "απαγορεύονται" των νέων δικτατόρων. Το βασίλειο του τρόμου απλώνεται απ' άκρη σε άκρη στη χώρα και όλος ο πολιτισμένος κόσμος, αληθινοί και ψεύτικοι φίλοι δεν διστάζουν να διακρηύσουν ότι στην Ελλάδα εγκαταστάθηκε ο επάρατος, ο καταδικασμένος, ο αποτρόπαιος φασισμός..."

Μία απάντηση σε όλα. Αντίστασις. Με την συμπαράσταση όλων των Ευρωπαϊκών χωρών και άλλων ελεύθερων λαών, των λαών της Βαλκανικής, των πνευματικών ανθρώπων των Η.Π.Α. που δεν έχουν υποκύψει στο μακαρθισμό και της Ε.Σ.Σ.Δ. Οι Έλληνες διπλωμάτες στο εξωτερικό ανάξιοι και επίορκοι...

Ντροπή... μην αγοράζετε ειφημερίδες, μην μπλέκετε σε εορταστικές πανηγυρικές εκδηλώσεις, μην αγοράζετε λαχεία, σκευφείτε αυτούς που συλλαμβάνονται και ψυλακίζο-

νται, ακολουθείτε τα συνθήματα της παθητικής αντίστασης, πιστά, χωρίς διακοπή".

Η τρίτη προκήρυξη με τον τίτλο "Ελλάς και Τυραννία" περιείχε τα εξής:

"Ο Λαός θα ρίξει στα τάρταρα τους βρυκόλακες της τυραννίας, τους δολοφόνους των πεπρωμένων της φυλής. Άνθρωποι απορρίματα της φυλής, έστρεψαν τα όπλα που τους είχε εμπιστευθεί ο λαός για την προστασία της ελευθερίας τους, εναντίον της. Εκτύπωσαν προδοτικά την πατρίδα και την ελευθερία για να εγκαθιδρύσουν δικτατορία ελεεινής μορφής, για να περάσουν τον πρώτο κιόλας μήνα από την επιβολή στην εμπορική κερδοσκοπική επιχείρηση, που έχουν μεταθάλλει το κράτος. Ο πλούτος κατασπαταλάται σε μυστικά κέρδη. Έλληνες οργανώστε τη Δημοκρατική αντίσταση του λαού, συνεχίστε την παθητική αντίσταση στη Δικτατορία, απομονώστε τους συνεργάτες της Τυραννίας, κλείστε τα αυτιά σας στα φεύδη των δικτατόρων, διαφωτίστε με όλα τα μέσα τους ξένους για την καταστροφή του λαού. Η δικτατορία συσσωρεύει ερείπια και καταστροφές στη χώρα. Πλήρης οικονομική αποδιοργάνωση, πλήρης διάλυση του κρατικού μπχανισμού, η δραχμή έχει φύγει ήδη από τη βάση της, τα εισαγόμενα από το εξωτερικό είδη άρχισαν κιόλας να σπανιζούν. Η παραγωγή μειώνεται, ενώ η ανεργία αυξάνει. Η δυστυχία χτυπά ήδη την πόρτα του Λαού."

Κατ' ακολουθία των προκηρύξεων αυτών το κατηγορητήριο του επιτρόπου έγραφε:

"Δια της πράξεως των δε ταύτης ενήργησαν αντεθνική προπαγάνδα και μετέδωσαν πληροφορίες και συνθήματα δυνάμενα να φέρουν αντισυχία και φόβο στους πολίτες και να διαταράξουν οπωδήποτε τη δημόσια τάξη, εκδηλώνο-

ντας έτοι την απείθειά τους προς την υπ' αριθμ. 1/83-4-67 προκόρυξη του ΓΕΣ. Είναι ένοχοι οι αυτοί ως άνω κατηγορούμενοι του ότι κατά τους αυτούς ως άνω τόπους και χρόνους καθ' οιονδήποτε τρόπο διέσπειραν ψευδείς ειδήσεις και φήμες επιπλέον να φέρουν αντισυχία και φόβο στους πολίτες, να ταράξουν τη δημόσια πίστη και να κλονίσουν την εμπιστοσύνη του κοινού προς τις ένοπλες δυνάμεις και προς το εθνικό νόμισμα, με την σύνταξη, πολυγράφηση, τοιχογόληση και διανομή των ως άνω προκηρύξεων με το εκτεθέν ως άνω περιεχόμενό τους διέσπειραν ψευδείς και συκοφαντικές ειδήσεις και φήμες σε αόριστο αριθμό προσώπων, μη συνδεομένων μεταξύ τους με συγγενικό ή προσωπικό δεσμό, εν γνώστη τους ότι είναι επιπλέον να φέρουν αντισυχία και φόβο στους πολίτες και να ταράξουν την περί το εθνικό νόμισμα πίστη και την προς τις ένοπλες δυνάμεις εμπιστοσύνη του κοινού".

Παραθέτουμε τα ονόματα των κατηγορούμένων της πρώτης μεγάλης δίκης της Ε.Δ.Η.Ν. και των στελεχών της Ένωσης Κέντρου με την έναντι για τον καθένα επιβληθείσα ποινή όπως αυτή προκύπτει από την 388/67 απόφαση του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών:

«Κατεδίκασε τους κηρυχθέντες ενόχους:

1. Πεπονήν Αναστάσιον εις ψυλάκισιν πέντε (5) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, ψυλάκισιν τριών (3) ετών δια την περιύθρισιν αρχής, ψυλάκισιν πέντε (5) ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων (100.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερητικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά τέσσερα (4) έτη και ώρισεν συνολικήν ποινήν ψυλακίσεως εννέα (9)

ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 30.6.67 έως 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον οκτώ (8) ετών, δέκα (10) μηνών και τεσσάρων (4) ημερών.

2. Λιθάντινον Αντώνιον εις φυλάκισιν πέντε (5) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών δια την περιύβρισιν αρχής, φυλάκισιν πέντε (5) ετών και χρηματικήν ποινήν εκατό χιλιάδων (100.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την θαρυτέραν κατά τέσσερα (4) έτη και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως εννέα (9) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 3.7.67 έως 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον οκτώ (8) ετών, δέκα (10) μηνών και επτά (7) ημερών.

3. Κατσικόπουλον Πλαναγιώτην εις φυλάκισιν πέντε (5) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών δια την περιύβρισιν της αρχής, φυλάκισιν πέντε (5) ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων (100.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την θαρυτέραν τούτων κατά τέσσερα (4) έτη και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως εννέα (9) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 4.7.67 έως και 25.8.67 ήτοι εις τοιαύτην από σήμερον οκτώ (8) ετών, εννέα (9) μηνών και εικοσιεννέα (29) ημερών.

4. Βερυθάκην Ελευθέριον εις φυλάκισιν πέντε (5) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών δια την περιύβρισιν Αρχής, φυλάκισιν πέντε (5) ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων (100.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την θαρυτέραν κατά τέσσερα (4) έτη και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως εννέα (9)

ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 13.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον οκτώ (8) ετών, εννέα (9) μηνών και δεκαεπτά (17) πμερών.

5. Ανδρουτσόπουλον Κωνσταντίνον εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών και χρηματική ποινή είκοσι χιλιάδων (20.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 11.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον τεσσάρων (4) ετών, εννέα (9) μηνών και δεκαπέντε (15) πμερών.

6. Κροπικόν Παναγιώτην εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών και χρηματική ποινή είκοσι χιλιάδων (20.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 12.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον τεσσάρων (4) ετών, εννέα (9) μηνών και δεκαέξι (16) πμερών.

7. Σταυρουλάκην Ανδρέαν εις φυλάκισιν ενός (1) έτους δια την συνέργειαν εις απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαοκτώ (18) πμερών.

8. Χατζηπριγκελάκην Νικόλαον εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την συνέργειαν εις απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του

από 4.7.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον οκτώ (8) μηνών και οκτώ (8) πμερών.

9. Κεφαλονίτην Στέφανον εις φυλάκισιν ενός (1) έτους δια την συνέργειαν εις απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 16.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και είκοσι (20) πμερών.

10. Βιδάκην Μιχαήλ εις φυλάκισιν ενός (1) έτους δια την συνέργειαν εις απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαεννέα (19) πμερών.

11. Ηλιακόπουλον Γεώργιον εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών και χρηματική ποινή είκοσι χιλιάδων (20.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 12.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον τεσσάρων (4) ετών, εννέα (9) μηνών και δεκαέξι (16) πμερών.

12. Λαμπρόπουλον Ιωάννην εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μηνές και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 11.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαπέντε (15) πμερών.

13. Μωραΐτην Γεώργιον εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδόσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξποσεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μίνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαεννέα (19) ημερών.

14. Μαυρομάτην Νικόλαον εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδόσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξποσεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μίνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 12.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην την από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαέξι (16) ημερών.

15. Παπαντώνην Ταξιάρχην εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδόσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξποσεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μίνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαεννέα (19) ημερών.

16. Μωραΐτου Μαίρην εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών

δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς της από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαεννέα (19) ημερών.

17. Σαββίδην Λουκάν εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαοκτώ (18) ημερών.

18. Αργυράκην Νικόλαον εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς εππύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαοκτώ (18) ημερών.

19. Φλουράκην Αλέξανδρον εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν

οκτώ (8) μηνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξπεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαοκτώ (18) πμερών.

20. Καπετανιάν Βασίλειον εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξπεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 11.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαπέντε (15) πμερών.

21. Αλέκου Αναστάσιον εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 11.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαπέντε (15) πμερών.

22. Φουρνάρην Θεοχάρην εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γνν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέ-

κα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 11.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαπέντε (15) πημερών.

23. Τελέλην Αναστάσιον εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 12.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαέξι (16) πημερών.

24. Ταγκούλην Χρήστον εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μήνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 13.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαεπτά (17) πημερών.

25. Πετροπουλάκον Σταύρον εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000)

μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξπεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μπνες και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μπνών και δεκαοκτώ (18) πημερών.

26. Σταθούλιαν Κωνσταντίνον εις φυλάκισιν τεσσάρων (4) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν τριών (3) ετών και χρηματική ποινή είκοσι χιλιάδων (20.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξπεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως πέντε (5) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 14.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον τεσσάρων (4) ετών, εννέα (9) μπνών και δεκαοκτώ (18) πημερών.

27. Κοτσαμπαζόγλου Ελευθέριον εις φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν ενός (1) έτους δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν ενός (1) έτους και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων (10.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξπεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως τριών (3) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 16.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον δύο (2) ετών, εννέα (9) μπνών και είκοσι (20) πημερών.

28. Βαλυράκην Ανδρέαν εις φυλάκισιν δέκα (10) μπνών δια την απείθειαν εις Δ/γν Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μπνών δια την περιύθρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μπνών και χρηματική ποινή πέντε χιλιάδων (5.000)

μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μηνές και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 13.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαεπτά (17) ημερών.

29. Γερονικολόν Κωνσταντίνον εις φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 16.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον ενός (1) έτους, εννέα (9) μηνών και είκοσι (20) ημερών.

30. Κουρέτην Γεώργιον εις φυλάκισιν δύο (2) ετών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν ενός (1) έτους δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν ενός (1) έτους και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων (10.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά ένα (1) έτος και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως τριών (3) ετών μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον δύο (2) ετών, εννέα (9) μηνών και δεκαεννέα (19) ημερών.

31. Φωτόπουλον Ηλίαν εις φυλάκισιν δέκα (10) μηνών δια την απείθειαν εις Δ/γνην Στρατ. Αρχής, φυλάκισιν οκτώ (8) μηνών δια την περιύβρισιν της Αρχής, φυλάκισιν δέκα (10) μηνών και χρηματική ποινή πέντε χιλιάδων (5.000) μεταλλικών δραχμών δια την διασποράν ψευδών ειδήσεων. Εσώρευσεν τας συντρέχουσας του αυτού είδους στερπτικάς της ελευθερίας ποινάς επιπύξησεν την βαρυτέραν εξ αυτών κατά δύο (2) μηνές και ώρισεν συνολικήν ποινήν φυλακίσεως ενός (1) έτους μειουμένης κατά τον χρόνον της προφυλακίσεώς του από 15.6.67 έως και 25.8.67 εις τοιαύτην από σήμερον εννέα (9) μηνών και δεκαεννέα (19) ημερών.

Επέβαλεν αλλοπλεγγύως εις τους καταδικασθέντας τα της δίκης έξοδα και τέλη, ως και τα αναγόμενα εις τας διαληφθείσας πράξεις άτε τούτων προξενηθέντων εκ μεγάλης αμελείας, εισπρακτέα κατά νόμον, τα αναγόμενα εις τους αθωωθέντας κατηγορουμένους κατελόγησε τω Δημοσίω.

Απειράνθη ότι δεν υφίσταται υποχρέωσις του Δημοσίου δι' αποζημίωσιν των αθωωθέντων Κεραμυδά Ιωάννου, Μαλακού Γεωργίου και Πλαναγούλη Ευστάθιου δια την 14.6.67, 11.6.67 και 17.6.67 αντιστοίχως μέχρι και 25.8.67 χρόνου προφυλακίσεώς των καθ' όσον ούτοι εγένοντο υπαίτιοι ταύτης εκ μεγάλης των αμελείας.

Επεκύρωσεν τας γενομένας κατασχέσεις περί ων αι από 11, 13, 15, 16, 17/6/67 και 6/7/1967 δεκατέσσερεις (14) εκθέσεις κατασχέσεις και διέταξε την δήμευσιν των δια των ως άνω κατασχέσεων, κατασχεθέντων εντύπων, χάρτου, φακέλλων, δύο (2) πολυγράφων, τριών (3) γραφομηχανών και λοιπών εν γένει εντύπων ως ταύτα λεπτομερώς περιγράφονται εν ταῖς εν τη δικογραφίᾳ ως άνω εκθέσεσιν κατ' οίκον ερεύνης και κατασχέσεις.

Διέταξε δια ψήφων τριών έναντι δύο (3-2) την αναστολήν εκτελέσεως των καταγνωσθεισών ποινών εις τους Σταυρουλάκην Ανδρέαν, Χατζημιχλάκην Νικόλαον, Λαμπρόπουλον Ιωάννην, Μωραΐτην Γεώργιον, Μαυρομάτην Νικόλαον, Πλαπαντώνη Ταξιάρχην, Μωραΐτου Μαίρην, Σαββίδην Λουκάν, Αργυράκην Νικόλαον, Φλουράκην Αλέξανδρον, Καπετανιάν Βασίλειον, Αλέκου Αναστάσιον, Φουρνάρην Θεοχάρην, Τελέλην Αναστάσιον, Ταγκούλην Χρήστον, Πετροπουλάκον Σταύρον, Βαλυράκην Ανδρέαν και Φωτόπουλον Ηλίαν επί τριετίαν.

Απειράνθη παμψηφεί ότι δεν συντρέχει περίπτωσις αναστολής ουδέ μετατροπής εις χρηματικήν τοιαύτην των επιβληθεισών ως άνω ποινών φυλακίσεως εις τους Κεφαλονίτην Στέφανον και Βιδάκην Μιχαήλ.

Εγνώρισεν εις τους κατηγορουμένους ο Πρόεδρος, εις

όσους εχορηγήθη αναστολή, τους όρους υψ' ούς εχορηγήθη αυτοίς πα αναστολή εκτελέσεως της ποινής, κατά τας γενικάς διατάξεις του Ποινικού Κώδικος και τας συνεπείας αυτής.

Εγένετο αυθημερόν το παρόν πρακτικό, υπογραφέν νομίμως».

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Σκευπέας Γρηγόριος – δικαστικός σύμβουλος Β' τάξης.
Στρατοδίκες:

Μπονώτης Σωκράτης – ταγματάρχης πεζικού

Στυλιανόπουλος Ιωάννης – ταγματάρχης δ/σεων

Νίκας Ευάγγελος – ταγματάρχης πεζικού

Βαμβατζίκος Παναγιώτης – ταγματάρχης πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Κατωπόδης Γεώργιος – αντιεισαγγελέας

Αντιδράσεις στελεχών με προπαρασκευαστικές πράξεις είχαν υπάρξει και σε πολλές άλλες περιοχές της χώρας, όπου στελέχη της Ε.ΔΗ.Ν. έδρασαν αυτόνομα και ασύνδετα με το Κέντρο και τα οποία ή διέφυγαν τη σύλληψη ή συνελήφθηκαν με όλες τις γνωστές συνέπειες. Πρέπει, στο σημείο αυτό, να αναφερθεί η δράση του Αντώνη Γκαζή (Τραμματέα της Ε.ΔΗ.Ν. Χανίων) και άλλων στελεχών από την Ε.ΔΗ.Ν., όσο και από την ευρύτερη τότε Αριστερά, όπως ο γιατρός Ανδρέας Αρχοντάκης και άλλοι, που σχημάτισαν αντιστασιακή ομάδα, η οποία κινήθηκε στην περιοχή Χανίων. Το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή στην οργάνωση υπήρχαν μέλη προερχόμενα από την τότε ΕΔΑ, έκανε το καθεστώς στη δίκη αυτή, η οποία προηγήθηκε της δίκης του ΕΚΔΑ, να δώσει δημοσιότητα για να δείξει ότι η αντίσταση στρεφόταν κατά του αστικού καθεστώτος και από τους κομμουνιστές. Ότι δηλαδή δεν απέβλεπε στην αποκατάσταση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Το γεγονός αυτό προκάλεσε τη διαμαρτυρία ενός εκ των συγκατηγορουμένων στη δίκη του ΕΚΔΑ, του Τάκη Κατσικόπουλου, ο οποίος σε κάποιο στάδιο της δίκης απευθυνόμενος στους στρατοδίκες τους είπε: "Γιατί δεν τολμούν τα αφεντικά σας να δώσουν δημοσιότητα στην παρούσα δίκη, όπως δώσανε και στη δίκη των

Χανίων; Να σας δώσω εγώ την απάντηση" συνέχισε "γιατί εδώ τα στελέχη προέρχονται όλα από την Ένωση Κέντρου και τη Νεολαία της και δεν σας συμφέρει".

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Την 27η Ιουλίου του 1967 στο Έκτακτο Στρατοδικείο Χανίων, παραπέμφθηκε να δικαστεί μία ομάδα νέων της πόλης, οι περισσότεροι από τους οποίους προήρχοντο από τις τάξεις της Ε.ΔΗ.Ν., αλλά και ορισμένοι από την τότε ΕΔΑ και τη Νεολαία Λαμπράκη.

Η δικτατορία για να "δικαιολογήσει" την παρουσία της χαρακτήρισε την κίνηση εκείνη μετωπική (κομμουνιστική) και στρεψόμενη δύναμη κατά του κοινωνικού καθεστώτος, το οποίο π δικτατορία ήλθε να προσπίσει.

Οι συλληφθέντες στην ομάδα εκείνη, αφού βασανίστηκαν, παραπέμφθηκαν να δικαστούν με σωρεία κατηγοριών. Τις κατηγορίες "εθεμελίωσε" η διωκτική αρχή στις προκηρύξεις, τις οποίες η οργάνωση αυτή κυκλοφόρησε στην πόλη των Χανίων, τον Μάιο και τον Ιούνιο του 1967.

Παραθέτουμε ένα μικρό απόσπασμα, μιας από τις προκηρύξεις αυτές: "Οι τύχες του Έθνους ευρίσκονται αυτήν την στιγμή στα χέρια μιας συμμορίας αλπτών με χρυσές επωμίδες, οι στρατοκράτες της χούντας οχυρωμένοι στα τάνκς του ξένου επικυριάρχου με την υπογραφήν του Βασιλιά και με την συνδρομήν των δυνάμεων της Εθνικής υποτέλειας του Νεοφασισμού, των ορκισθέντων εχθρών του Λαού, με μεθόδους φασιστικής βαρβαρότητας απεργάζονται την υποταγήν και εξανδραποδισμόν του Λαού και του Έθνους, κλπ."

Στη δίκη αυτή παραπέμφθηκαν και καταδικάστηκαν με την υπ' αριθ. 35/1967 απόφασην ο εκτελωνιστής Μπριλλάκης Πιαύλος του Γεωργίου, σε ψυλάκιση οκτώ (8) ετών και έξι (6) μηνών κατά συγχώνευση. Ο δικηγόρος Γκαζής Αντώνιος του Κων/νου, σε ψυλάκιση τεσσάρων (4) ετών και πέντε (5) μηνών, ο γιατρός Αρχοντάκης Ανδρέας, σε ψυλάκιση επτά (7) ετών και τριών (3) μηνών, ο έμπορος Ζερβουδάκης Ιωσήφ, σε ψυλάκιση ενός (1) έτους, ο μαθητής, τότε, Αγγελάκης Νικόλαος του Νικολάου, σε ψυλάκιση ενός (1) έτους, ο Μιχάλης Καλατζαντωνάκης του

Γεωργίου, σε φυλάκιση τεσσάρων (4) μηνών, χωρίς μετατροπή. Δύο ακόμα κατηγορούμενοι στη δίκη αυτή οι Γκαζής Φίλιππος και Μαρκετάκης Παντελής αθωώθηκαν.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Αντώνης Γκαζής συνελήφθη άλλες δύο φορές κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Η μία ήταν τον Μάρτη του 1971 για συμμετοχή του στο ΠΑΚ και η άλλη με το κίνημα του Ναυτικού τον Ιούνιο του 1973.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Νόθακ Γεώργιος – στρατιωτικός δικαστικός σύμβουλος

Β' τάξης

Στρατοδίκες:

Βολιωνιτάκης Γεώργιος – ταγματάρχης πεζικού

Τσουλέας Δημήτριος – ταγματάρχης πεζικού

Λιοδάκης Ιωάννης – λοχαγός διαβιθάσεων

και Πλαναγόπουλος Κων/νος – λοχαγός πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Θάνος Δημήτριος

Επανερχόμενοι στην οργάνωση του ΕΚΔΑ, πρέπει να τονίσουμε ότι μετά τις καταδίκες των στελεχών της, για κάποιο μικρό διάστημα η ΕΚΔΑ αποδιοργανώθηκε, αλλά αργότερα συγκροτήθηκε από στελέχη που απέμειναν εκτός φυλακών, αφού πρώτα για την παραπλάνηση των διωκτικών αρχών άλλαξαν τον τίτλο της οργάνωσης και από Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως (ΕΚΔΑ), τον μετέτρεψαν σε Δημοκρατικό Εθνικό Κίνημα Αντιστάσεως (ΔΕΚΑ).

Αυτή η οργάνωση είχε κέντρο την Αθήνα και την Πάτρα και τα μέλη της υπήρχαν στελέχη της Ένωσης Κέντρου, των Δημοκρατικών Συνδημών και της Νεολαίας, πολλά από τα οποία συνελήφθησαν και κρατήθηκαν στις φυλακές Πατρών και Τριπόλεως, καθώς και στην Ασφάλεια Αθηνών, μέχρι το «κίνημα» του τότε βασιλιά Κων/νου Γλύξ μπουργκ (Δεκέμβρης του 1967), όπου καλύφθηκαν από τη γνωστή αμνηστία του Παπαδόπουλου.

Παραθέτουμε τα ονόματα των συλληφθέντων του κλιμακίου αυτού

από τα πρακτικά της Βουλής, όπως αυτά καταχωρίθηκαν από τον αγωνιστή της Αντίστασης, καθ' όλη τη διάρκεια της τυραννίας, ιδιαίτερα στα γεγονότα της Νομικής τον Φεβρουάριο του 1973, βουλευτή ΠΑ.Σ.Ο.Κ. αείμνηστο Γιάννη Κουτσοχέρα.

Η μνημόνευση των ονομάτων στην Βουλή έγινε με αιφορμή επερώτηση του Γιάννη Κουτσοχέρα και του Αγαμέμνονα Κουτσόγιωργα, η οποία αφορούσε σε ένα από τα θύματα της δικτατορίας και πιγετικό στέλεχος της οργάνωσης Δ.Ε.Κ.Α.: τον Θανάση Τσιμπούκη, τον οποίο η Δημοκρατία δεν είχε ακόμα αποκαταστήσει. Δυστυχώς, ούτε και σήμερα. Τα άλλα στελέχη που είχαν συλληφθεί και πολλά από τα οποία είχαν θασανιστεί ήταν οι: Ανδρέας Τσιμπούκης, Αλέξανδρος Μαρασλής, Ιωάννης Κούκος, Σπύρος Σώκαρης, Νικόλαος Κιζίλος, Δημήτριος Κώης, Γεώργιος Καραζέρης, Ανδρέας Κακουρόπουλος, Κωνσταντίνος Κουμανιώτης, Γεώργιος Κωστούρος, Πραξιτέλης Κουτσόγιωργας, Αγαμέμνων Κουτσόγιωργας, Κωνσταντίνος Καρκάτσας, Γεώργιος Δελής, Αλέξανδρος Παπάς, Γεώργιος Μουστάκης, Αθανάσιος Μπαλάσης, Δημήτριος Κόλλιας, Ιωάννης Δεπούντης, Μαρία Σπολιωτακάρα, Τιτίνα Τζίφα, Ιωάννης Μάζης, Διονύσης Μπαράκος, Σωτήρης Κατραβάς, Ανδρέας Μπάψης, Νίνα Ασημακοπούλου, Νικόλαος Ασημακόπουλος, Γρηγόρης Υψηλάντης, Θεόδωρος Κόκκινος, Απόστολος Κακλαμάνης, Σπύρος Αναστασιάδης, Ελένη Βούλγαρη, Λάκης Τσούγγος, Πλαναγιώτης Δάλας, ο ιερέας Αθανάσιος (Παπαφλέσσας) και ο Νικόλαος Χάμψας (Πρακτικά Βουλής, Συνεδρίαση της 4ης Νοεμβρίου 1975, σελίδα 490). Οι συλλήψεις αρχικά ήταν πολύ περισσότερες και εκτεινόντουσαν σε πολλά σημεία της χώρας (Πάτρα, Λουτράκι, Αθήνα), οι δε θασανισμοί του Αθανάσιου Τσιμπούκη απασχόλησαν το Συμβούλιο της Ευρώπης και αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής της Διεθνούς Αμνηστίας.

Παραθέτουμε εδώ μια από τις προκρητίζεις του ΔΕΚΑ, η οποία έχει τη μορφή δελτίου δεκαπενθήμερης έκδοσης.

**ΔΕΛΤΙΟΝ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ (Δ.Ε.Κ.Α.)
Δεκαπενθήμερη Έκδοση - Αθήνα - Σεπτέμβριος 1967**

ΝΑ ΦΥΓΟΥΝ

Ένα πεντάμηνο διακυβερνήσεως της χώρας από τους ψευτοεπαναστάτες έφθασε για να να διαλυθούν και οι τελευταίες αυταπάτες των λιγοστών εκείνων αφελών που πίστεψαν στην «αναγκαιότητα» του πραξικοπήματος των παρανοϊκών της 21ης Απριλίου.

Ένα πεντάμηνο εξουσίας στα χέρια της τυχοδιωκτικής τριανδρίας έφθασε για να διαλυθή κάθε έννοια κράτους, δικαίου και πιθικής. Είχαν επαγγελθή «αξιοκρατία» και έχουν επιβάλλει την απέστερη μορφή «αισχροκρατίας». Αντί για «διοικητική εξυγίανση» προσπαθούν να μεταβάλλουν τους κρατικούς λειτουργούς σε ανδράποδα και ο χαριεδισμός έχει ανατρέψει κάθε ιεραρχία. Ελλείψει έστω και ολιγαρίθμων επιστημονικών στελεχών, οι στενοί συγγενείς των καταλαμβάνουν τις θέσεις-κλειδιά του κρατικού μηχανισμού. Η οικονομία που είχε αντέξει στη μεγάλη δοκιμασία της πολιτικής ανωμαλίας μετά το Ιουλιανό πραξικόπημα του 1965, έχει σήμερα φθάσει στα χείλη του γκρεμού. Η χώρα βρίσκεται σε πλήρη διεθνή απομόνωση. Ο «δίσκος επαίτείας», που περιφέρουν ανά την υφόλιο, με ικεσίες και προσφορές αποικιακών όρων, ούτε καν το ενδιαφέρον του ληστρικού διεθνούς κεφαλαίου κατορθώνει να προσελκύση. Ακόμα και ο Φαρούκ και ο Μαχαραγιάδες της Αιγαίκης δεν δέχονται να δανείσουν τα κεφάλαιά τους, παρά τους υπέρογκους τόκους και τις ρήτρες ασφαλείας που τους προσφέρουν. Στον τομέα της Παιδείας, αφού ανέτρεψαν την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, επαναφέρουν στα σχολεία τον σκοταδισμό του προπερασμένου αιώνα. Και στις ένοπλες δυνάμεις οι διαλυτικές επιδράσεις των χιτλερίσκων έχουν προσλάβει επικινδυνές διαστάσεις.

ΔΕΛΤΙΟΝ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ (Δ.Ε.Κ.Α.)
ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΤΗΡΗ ΕΚΔΟΣΗ - ΑΘΗΝΑ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1967

ΝΑ ΦΥΓΟΥΝ

"Ένα πογιάρημα διεκδικείσθεως της χώρας άπή τους φευτοπεναστάτες έγινε να διαλέγουν και σε τελευταίες αύστητότες τών λιγοστών ζεινών αψεκάνων που είποτε φαντάζην «άναγκατήτη» τού πραξικοπήματος τών παρανοίων της 21ης Απριλίου.

"Ένα ποντέρημα έσυναντις μια χέρια της τυχοδικωτικής τριανδρίας έφθασε γιατί να «ιδιούν κάτια μαρτυρία στρατιωτικούς και θήλων». Ήτταν επαγγελθή «παρατηρητής» ήταν ο πατέλλει της άνδετερης μορφή «αίσχορκρατίας». Άντη για «διοικητική έξιν, ιανγκ» προσπάθουν να μεταβάλλουν τους κρατικούς λειτουργούς σε άνδρικοδομή, με ό χαριτειλημάς έχει άνατρεψει κάθε ζεραρία. Βλέπετε εστι, κατέλαβε την πρατητηριανή θέσης ιανγκατήρων στελεχών, οι στενοί συγγενείς των καταστρεφούντων θέσης ιανγκατήρων στελεχών, οι στενοί συγγενείς των άνδρικοδομών, με ό χαριτειλημάς έχει άνατρεψει κάθε ζεραρία. Ή ίκαν μία πού είχε ουτεξει στη μεγάλη δοκιμασία της πολιτικής ζώνων αλιεών πετού το Ιουλίο του πραξικοπήματος του 1965, έχει άπιστο φθάσει στη χειλή του γεράτη θεού, ο οποίος μεταρρύθμισε τον πληρωτή εποιδούμητο. Ο «διοικος έπιντερης» π ο πρατητηριανούς εναντίον την υπότιτλο, με ικετείς και προσφορές ζώνων αλιεών, ούτε καν την ιανγκατήρων του ληπτηρικού διεθνούς κεφαλαίου, κατέρριψε να πρατητηριανός, η οποία ήταν ο δρογός κατό της Μαγαραγιάτης της Αφρίδης. Ή από δύστυχη, ότι σχετικά με τα κεφαλαία τους, πάρα τούς θέτερογκους ρυπούς κατέλαβε της ζώνης μαρσαλίας τους που τους προσφέρουν. Στόν τομέα της Ημαθίας, όπου διετεργάτων την ιανγκατήρων πετρεραμένου αλιεύα, κατέστησε ένοπλες δημοτικές οι διαρκείτερές αλιεύσεις των κτητερικών έχουν προσλάβει έπειτα από την παραγωγή των ζώνων.

Μέσα σήμερα, σε «μανίκια πατατοπροΐσης» πού έχει καταλάβει τους άρχοντας ιανγκατήρων σε γενικές πρωτορανής, Το «Κρυνός διατρέχει κίνημάν», μέσω της πρωτορανής παρατητικών του νεοφιλοσιμού συνδέεται με αυτή την έπιβίωση του θεού.

Έτσι δύναται να αποτελέσει την ιανγκατήρων κατάσταση κακή ή λαϊκή δργή είναι πλέον άκαρδαχτείν. Η ιανγκατήρων είναι η μεταλλική αξιωματική του θεού.

Κανένας «πλούτος» δύναται να λανθάνει ούτε για τό θρόνο, ούτε για την άλλους φυλετικούς κατέρρευσης τους...

ΜΙΣΙΛΛΑΟΟΣΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΑΒΕΙΑΣ ΣΥΝΤΗΞΕΙΑ

Μετέ αύριο τον πρώτο πλήγμα με βιβλία, έφμερές κατέρρευσε την περιφέρεια των ιανγκατήρων απαγόρευσε η Χρυσά ήδα κατέρρευσε τους ιανγκατήρων, η άνταρτη παραχώρους Γ. Πακαδοπούλου, έκυκλορόρρησε αύριες τούς ιανγκατήρων πετρετούς κατάλογος με πάνω από έκτη τίτλους μιθιλών κατέρρευσε την περιοδική «Εκπαιδυντικού» φιλοκουμουνιστικού» προτεχουμένου. Ήδην η πρωταρχία δείγματα «νέων Ελλήνων»

ΑΝΑΡΕΑ ΠΑΠΑΝΑΟΥΔΟΣ: Απροκράτις κατέρρευσε, Βιογραφία

Άγιο αύτον, λιτότερον τον ιανγκατήρων κατέρρευσε την πρωτοπομπούντιστρες κινητούς διαδρόμους κατέρρευσε, Από αύριον με γλυπτώσεις παρτιλαπτικάς (δύος τόνων μπορεί να καλούνται από την Αγγλική έφμερές ή πατακάς, Τι θελερός κατάτημα, έπιορκε του Συντάγματος, Βιογραφίας - ούτενει Πρωθυπουργές - Κ. Κόλλιας)

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΠΑΠΑΓΡΗΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ιστορια του Ελληνικού «Εθνους» (Σέ έκδοτη ιανγκατήρων έπιμελεία Β. Βέτη, η παταγάντη του Πανεπιστημίου, Αθηνών κατέρρευσε)

ΕΥΑΓ. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΥ: Φιλοσοφίας κατέρρευσε, κατέρρευσε Αγώνες κατέρρευσε την Ιανγκατήρων

ΜΠ. ΡΑΣΣΕΑ: Τύπωσης, ιανγκατήρων φιλοσοφίας, Γάμος κατέρρευσε Σπρατηγού ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ: Η ιανγκατήρων Πέντε άνθρωποις πατέρων κατέρρευσε, κατέρρευσε η φυσική ο ΦΑΚΕΛΔΟΣ ΛΕΠΙΔΑ. Το έγινε να κάτι για όλα αυτά διαπαρές άποργητης του φασιστικού πραξικοπήματος ή. Παπανούτσος τις τέλευτες, το κατέλοιπε, αύτης της πρετερούχων πνευματικής έκστασης, την οποία διαρρέει περιστοκές του παρέθωσαν το οσδόφυντον της θεού του για την ταχείατη την πατακή. Αλήθεια τί έπέγινε ή

Φωτοτυπία από ένα Δελτίο του Δημοκρατικού Εθνικού Κινήματος Αντιστάσεως

„σεροτυπία“ που είχε έξαγγελει ό ἐπαίσχυντος...”

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΤΑ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΜΑΣ

Συνεχίζοντας στο δέξιωτερικό δύοένα καί πιο δύντονες...” ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως στον δύναμι τοῦ Βαλλινικοῦ λαοῦ για τὴν αἰνιματάσταση τῶν ἔλευθερῶν του. Οἱ δημοκρατικὲς κυβεργήσεις, τὰ κόμματα, οἱ δημοχώσεις, δὲ διεθνῆς τύπος καὶ τὰ ραδιόφωνα μὲ ἐπίσημος θέσεις, σχόλια καὶ μέρα πιέζουν σὲ δισφυκτικὸν βαθμό τους νεφραίστες;

Ζει πρόσφατες δηλώσεις τους οἱ Ὑπουργοί τῶν 'Εξωτερικῶν τῶν Σκαγδαρειανῶν χωρῶν, τῆς Φινλανδίας, 'Ολλανδίας καὶ Βελγίου, κατεδίκασαν ἀπερίφρωτα τὸ ἀνελεύθερο καθεστώς τῆς 'Ελλάδος.

Τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρύπης ποὺ διποτελεῖται ἀπὸ κοινοθουκευτικούς ἐκπρούς τοῦ Κύριαν, γιτεύματος μισθώσιον ΙΓ' ἡγεμονίας, ἀπότος ἐνός ἱταλοῦ μοναρχικοῦ - τοῦ πατέτες ικονικού καθεστώς τῆς 'Ελλάδος γαὶ ζήτησε τὴν ἀμεσὴ ἀποκατάσταση τῆς 'Ελλασθμούσης τοῦ πρώην 'Αντικαγγελάριο τῆς Αὔστριας BR, PITTELMAN γιτ τὴν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας στὴν 'Ελλάδα. 'Επιτροπὴ γιατὶ τὴν ἀμερικατάσταση τῆς 'Ελλάδος συγκροτήθηκε καὶ ἀπὸ 'Αμερικανούς Γερουσιαστές ὑπὲρ τὸν φοιλιμιαράτη.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπή τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς ἀποφίσισε τὴν μή χορήγηση διάνειον ΙΓ' ἑκατ., δολαρίων πρὸς τὴν 'Ελλάδα, καί τοι ἡ ἔγκυοτη τοῦ εἰδικοῦ νίκαιαν πρὸς τὴν πραξικοπήματος. Η ἴδια τούχη διαμενει καὶ τὸ ὑπόδοιπο τῆς ΕΕ τοῦ Σ.Ε.Τ.Ε.Τ. δολαρίων πιεσώσεως τῆς Εύρωπαίκης Τραπέζης 'Επενδύσεων.

.. Τῷ Συνέδρῳ τοῦ 'Εργατικοῦ Κόσμου τῆς Μ. Βρεττανίας υἱοθέτησε ψήφο μὲ τὸ δῆμο Οηγενίτη, ἀπὸ τὴν Κυβερνηση πιά ἀμοσοσιτικὴ στάση ανατελεῖ γιτ τὴν Χάντα καὶ τὴν ἀπόσπατη τῆς 'Ελλάδος ἀπὸ τὸ NATO καὶ ἄλλους διεθνεῖς ὄργανοι μόνους.

.. 50 περίκοινοί μιερικανοί γερουσιασταὶ ζητοῦν μὲ ἡδύνημα τους ἀπὸ τὸ 'Ιπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν, ἡ Διεθνῆ Τράπεζα, τὸ Διεθνές Νομισματικὸν Ταμείον ἀλπ., γινο μὲ παροχὴ δανεών πρὸς τὴν 'Ελλάδα μέχρι ἀποκατάστασεως τῆς δημοκρατίας.

.. 2 "μάρτυρες" κατηγορίας τοῦ Α. Παπανδρέου κατέφυγαν στέξ H.P.A. ποὺ δηλώσεις τους ἀνακαλούν τις καταθέσεις τους ποὺ είχαν κάνει κατόπιν κακοτείν.

ΤΟ ΞΕΝΟ ΚΡΦΑΛΑΙΟ

Οἱ ξένοι ἐπιχειρηματίες ποὺ ἔξαφαλίζουν ἀποικιακὸν προνόμια ἀπὸ τὴν 'Ελλασθμονή χρούγαται πρέπει να γνωρίζουν ὅτι μετά τὴν αἰνιματάσταση τῆς δημοκρατίας θα ANARΧΟΦΡΟΥΝ ὀλεῖ οἱ συμβάσεις καὶ δοσεις ἀπὸ αὐτές περιλαμβάνονται ἐντελῶς ἀπάραδεκτος όρους (τύπου π.χ. TOKEN) 8'άκμωσοῦν.

"Ο ΓΡΑΤΑΣ ΔΕΗΝ ΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ / Ι: ΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Ο ΚΥΡΙΑΚΗΟΣ ΛΑΟΣ, ΤΟΥ ΟΗΔΟΥ ΤΗΝ ΘΕΑΣΕΙΝ ΕΥΦΡΑΖΕΙ Η ΚΥΡΗΓΗΣΙΣ, ΚΑΙ ΤΑΣ ΔΙΑΓΑΓΡΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΚΘΕΑΙ Ο ΕΓΡΑΤΟΣ" ΓΥΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
('Από τὴν Κέντρον τῆς Απελευθερώσεως ΙΩ 'Οκτ, 1944)

ΟΥΤΕ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ
Κάνε δριχμή στή Χούντα σφρέφεται ἐναντίον τῶν συμφερόντων μας.

10 - 10 - 10 - 10 - 10 --- ΔΙΚΑ --- 10 - 10 - 10 - 10 - 10 -

Με δυο λόγια, π «μανία καταστροφής» που έχει καταλάβει τους αρχομανείς σατραπίσκους είναι πρωτοφανής. Το Έθνος διατρέχει κίνδυνο. Η απομάκρυνση των παρανοϊκών του νεοφασισμού συνδέεται με αυτή την επιβίωση του Έθνους.

Εάν δεν εκδιωχθούν όσο είναι ακόμη καιρός, π Λαϊκή Επανάσταση θα είναι η μόνη Διέσοδος. Η αγανάκτηση και π λαϊκή οργή είναι πλέον ακατάσχετη. Να φύγουν είναι η καθολική αξίωση του Έθνους.

Κανένα «άλλοθι» δεν μπορεί να ισχύση ούτε για το θρόνο, ούτε για τους άλλους φανερούς και «αφανείς» υποστηρικτές τους.

ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΑΘΕΙΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Μετά από τον πρώτα πίνακα με βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά «αντεθνικού» περιεχομένου των οποίων την κυκλοφορίαν απαγόρευσε η Χούντα διά χειρός του «ισχυρού» συνταγματαρχίσκου Γ. Παπαδοπούλου, εκυκλοφόρησε αυτές τις μέρες και δεύτερος κατάλογος με πάνω από εκατό τίτλους βιβλίων και περιοδικών «κομμουνιστικού» φιλοκομμουνιστικού περιεχομένου. Ιδού κορυφαία δείγματα του είδους:

Ανδρέα Παπανδρέου: Δημοκρατία και Εθνική Αναγέννησις.

Κομνηνού Κων.: Γεώργιος Παπανδρέου, Βιογραφία.

Από αυτούς λοιπόν τους κομμουνιστές και φιλοκομμουνιστές κινδύνευε ο λαός μας; Από αυτούς μας γλίτωσε ο παραλαπίας (όπως τον αποκαλούν οι Αγγλικές εφημερίδες Παττακός); Τι θλιβερό κατάντημα, επίορκε του Συντάγματος, Εισαγγελέα - οιονεί Πρωθυπουργέ - Κ. Κόλλια!

Αλλά και μια σταχυολογημένη συνέχεια:

Κων/νου Παπαρρηγόπουλου: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (σε εκδοτική επιμέλεια Ν. Βέη, αποθανόντος καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ακαδημαϊκού).

Ευάγγ. Παπανούτσου: Φιλοσοφία και Παιδεία. Αγάνες και Αγωνία για την Παιδεία.

Μπ. Ράσσελ: Τι πιστεύω. Προβλήματα φιλοσοφίας. Γάμος και Ηθική.

Στρατηγού Μακρυγιάννη: Η Δίκη του. Πέντε ανθολογίες ποίησης και πεζογραφίας και φυσικά ο Φάκελος Ασπίδα. Τι έχει να πει για όλα αυτά ο ρυπαρός απολογητής του φασιστικού πραξικοπήματος Θ. Παπακωνσταντίνου, το κατάλοιπο αυτό της πλειστοκένου πνευματικής εποχής, που οι αγράμματοι στρατοκράτες του παρέδωσαν το ραδιόφωνο και τον τύπο για να παριστάνται τον Γκαίμπελ. Αλήθεια τι απέγινε π «ελευθεροτυπία» που είχε εξαγγείλει ο επαίσχυντος;

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΜΑΣ

Συνεχίζονται στο εξωτερικό ολοένα και πιο έντονες οι εκδηλώσεις συμπαραστάσεως στον αγώνα του Ελληνικού Λαού για την αποκατάσταση των ελευθεριών του. Οι δημοκρατικές κυβερνήσεις, τα κόμματα, οι οργανώσεις, ο διεθνής τύπος και τα ραδιόφωνα με επίσημες θέσεις, με διαμαρτυρίες, σχόλια και άρθρα πιέζουν σε ασφυκτικό βαθμό τους νεοφασίστες:

– Σε πρόσφατες δηλώσεις τους οι Υπουργοί των Εξωτερικών των Σκανδιναβικών χωρών, της Φινλανδίας, Ολλανδίας και Βελγίου, κατεδίκασαν απερίφραστα το ανελεύθερο καθεστώς της Ελλάδος.

– Το Συμβούλιο της Ευρώπης που αποτελείται από κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους 17 Κρατών, κατεδίκασε ομοφώνως – εκτός ενός ιταλού μοναρχικού – το δικτατορικό καθεστώς της Ελλάδος και ζήτησε την άμεση αποκατάσταση της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Επίσης συγκροτήθηκε Διακοινοβουλευτική Επιτροπή υπό τον πρώντο Αντικαγγελάριο της Αυστρίας Br. Pitterman για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Επιτροπή για την Δημοκρατία στην Ελλάδα συγκροτήθηκε και από Αμερικανούς Γερουσιαστές υπό τον Φούλμπραιτ.

– Η εκτελεστική επιτροπή της Κοινής Αγοράς αποφάσισε την μη χορήγηση δανείου 10 εκατ. δολλαρίων προς την Ελλάδα, καίτοι η έγκρισή του είχε γίνει προ του πραξικοπήματος. Η ίδια τύχη αναμένει και το υπόλοιπο της εξ 70 εκατ. δολλαρίων πιστώσεως της Ευρωπαϊκής Τραπέζης Επενδύσεων.

– Το Συνέδριο του Εργατικού Κόμματος της Μ. Βρετανίας υιοθέτησε ψήφισμα με το οποίο ζητείται από την Κυβέρνηση πιο αποφασιστική στάση απέναντι στην Χούντα και την αποροπή της Ελλάδος από το NATO και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

– 50 περίπου αμερικανοί γερουσιασταί ζητούν με υπόμνημά τους από το Υπουργείον των Εξωτερικών, τη Διεθνή Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κ.λπ., την μη παροχή δανείων προς την Ελλάδα μέχρι αποκαταστάσεως της Δημοκρατίας.

– 2 «μάρτυρες» κατηγορίας του Α. Παπανδρέου κατέψυγαν στις Η.Π.Α. και σε δηλώσεις τους ανακαλούν τις καταθέσεις τους που είχαν κάνει κατόπιν πιέσεων.

ΤΟ ΞΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Οι ξένοι επιχειρηματίες που εξασφαλίζουν αποικιακά προνόμια από την ξενόδουλη χούντα θα πρέπει να γνωρίζουν ότι μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας θα ANΑΘΕΩΡΗ-ΘΟΥΝ άλες οι συμβάσεις και όσες από αυτές περιλαμβάνουν εντελώς απαράδεκτους όρους (τύπου π.χ. TOKEN) θ' ακυρωθούν.

«Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΔΕΝ ΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ. ΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΛΑΟΣ, ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΤΗΝ ΘΕΛΗΣΙΝ ΕΚΦΡΑΖΕΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ. ΚΑΙ ΤΑΣ ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΚΤΕΛΕΙ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ» (Γεώργιος Παπανδρέου: Από τον Λόγο του της Απελευθερώσεως, 18 Οκτ. 1944)

ΟΥΤΕ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ

Κάθε δραχμή στην Χούντα στρέφεται
εναντίον των συμφερόντων μας.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ

Την 21 Απριλίου 1968 συμπληρωνόταν ένας χρόνος της τυραννίας των συνταγματαρχών. Οι φυλακές είχαν γερίσει με αγωνιστές, οι τόποι της εξορίας και της εκτόπισης επίσης. Ο Λαός εγκαταλειμένος από φίλοις και συμμάχους, προδομένος και από ορισμένους από αυτούς, υπέφερε καρτερικά τη σκλαβιά του και έβλεπε με αθεβαιότητα το μέλλον του. Και ετοιμαζόταν να γιορτάσει το δεύτερο Πάσχα δουλείας. Τι σύμπτωση, αλήθεια! Η 21η Απριλίου 1968 ήταν ημέρα του Πάσχα και ο πρώτος δεσμώτης της Χούντας, ο Γεώργιος Παπανδρέου έστειλε το πρώτο μήνυμα μέσω του BBC, με το οποίο κατήγγελλε την τυραννία.

Το μήνυμα αυτό του Γεωργίου Παπανδρέου, που ήταν και ο τελευταίος δημόσιος λόγος του μεγάλου πολιτικού, έχει την ιστορία του. 'Ήταν φυσικά ιδέα και σύλληψη δική του αλλά την έθεσε υπόψη δύο στενών συνεργατών του, στο Καστρί, που τον συντρόφευαν μετά την άφση του κατ' οίκον περιορισμού, μια μέρα του Απριλίου του 1968. Στον Γιώργο Καράτση και τον Ανδρέα Μοθωνιό. Την ιδέα του μπούματος την θρήκαν ελκυστικότατα και ενδιαφέρουσα και ανέλαβαν την ευθύνη της δημοσιοποίησής του.

Το κείμενο δεν ήταν μόνο εκείνο το οποίο μεταδόθηκε από το ραδιοφωνικό σταθμό του BBC. Υπήρχε μία ακόμα σκληρότερη παράγραφος, η οποία οδηγούσε κατ' ευθείαν στο Στρατοδικείο και για την οποία έγινε μεγάλη προσπάθεια από τους συνεργάτες του, ώστε να ενδώσει ο Γεώργιος Παπανδρέου στην απάλειψή της.

Δεν θα εξιστορίσουμε εμείς τα περιστατικά, τα σχετικά με την εγγραφή του μπούματος, γιατί διατρέχουμε τον κίνδυνο των παραλείψεων. Θα τα εξιστορίσει ένας από τους παρόντες στην προετοιμασία, την εγγραφή και την προώθηση του μπούματος αυτού, ο Ανδρέας Μοθωνιός, όπως ο ίδιος τα αφηγείται στην εφημερίδα "Ημεροσία" της 3ης Νοεμβρίου 1974:

«Με τις γαλάζιες πυτζάμες του, το ανοικτό γκρίζο πλεκτό ριγμένο στους ώμους, τις μαύρες λουστρινένιες παντούφλες κι ένα ολόδροσο τριαντάφυλλο στο χέρι, που κάθε στιγμή το μύριζε, ο Γεώργιος Παπανδρέου καθισμένος σε μια θαθειά πολυθρόνα στην απέριττη σαλονοτραπεζαρία του σπιτιού του στο Καστρί, μας μιλούσε εκείνο το πρωινό της Τετάρτης, 10 Απριλίου 1968, όπως τόσες και τόσες άλλες φορές. Μόνοι

ακροατές του ο Γιώργος Καράτσης και ο υποφαινόμενος. Δεν ήσαν πολοί οι επισκέπτες των τελευταίων τεσσάρων μηνών, ύστερα από την άρση του δεύτερου «κατ’οίκον περιορισμού» που είχε επιβληθεί στον αδάμαστο Ηγέτη της Δημοκρατίας και του Λαού. Όχι από εγκατάλειψη πάθος για ενδεχόμενες συνέπειες των ίδιων των επισκεπτών, αλλά από ανπουχία μήπως οι συγχένες επισκέψεις προκαλέσουν την Χούντα και θέσει τον Πρόεδρο σε νέο περιορισμό.

Οι άνθρωποι του σπιτιού, που μια ολόκληρη 25ετία ήσαν πάντα παρόντες, είχαν απομακρυνθή βίαια. Ο Μήτσος Καράμπελας, ο ταγματάρχης της ασφαλείας του Προέδρου, είχε πάρει λίγο πριν το δρόμο της εξορίας για την Τίλο. Ο Γεράσιμος Παπαγρήστου, ο οδηγός του, είχε μετατεθή αναιτιολόγητα στο Καρπενήσι και ο Κώστας Καράκος, ο χωροφύλαξ είχε κι αυτός μετατεθή στην Θεσσαλία. Π’ αυτό κάθε μέρα τα πρωινά ανέβαινε ο Γιώργιος Καράτσης κι ο υποφαινόμενος άλλοτε το πρωί κι άλλοτε τα απογεύματα.

Ήταν 10 Απριλίου, μες στην καρδιά της άνοιξης κι ο τόπος μοσχοβολούσε από τα πεύκα και τα τριαντάφυλλα, τα αγαπημένα λουλούδια του Προέδρου, που είχαν βαλθεί εκείνη την Άνοιξη, την τελευταία του Μεγάλου Γέρου, να είναι πιο όμορφα και πιο μεθυστικά από κάθε άλλη χρονιά.

«Τριαντάφυλλα και χωροφύλακες...». Ήταν η αποστομωτική απάντηση στον φευδολόγο Αμερικανό Γερουσιαστή Πουσίνσκυ, όταν λίγους μήνες μετά την 21 Απριλίου επισκέφθηκε το Καστρί και δήθεν έκπληκτος εξέφρασε τον ... ενθουσιασμό του για την «άνετη διαβίωση» του Προέδρου.

– Είσθε τυχερός που διαβιούτε σ’ αυτόν τον Παράδεισο. Και τί τριαντάφυλλα!! Είπε δείχνοντας τον κάποιο.

– Τριαντάφυλλα και χωροφύλακες!! απάντησε πικρά ο Πρόεδρος, δείχνοντας με τη σειρά του τους πάνοπλους φρουρούς μέσα στον κάποιο, δίπλα στα τριαντάφυλλα.

Και το σκπνικό έμεινε πάντα το ίδιο στους 18 μήνες που έζησε ο αδάμαστος Ηγέτης του Λαού και αρχάγγελος της Δημοκρατίας. Με ίχωρίς τριαντάφυλλα, αλλά πάντα με τους βλοσυρούς χωροφύλακες, άλλοτε με στολή και με τόμιγκαν, μέσα στον κάποιο, και άλλοτε με πολιτικά να γυροφέρνουν το σπίτι ολόκληρο το 24ωρο.

– Αλήθεια, σκεψθήκατε ότι την επομένη Κυριακή έχουμε την επέτειο της 21ης Απριλίου, που συμπίπτει μάλιστα με την ημέρα του Πάσχα; Απεφάσισα να απευθύνω με την ευκαιρία αυτή ένα μήνυμα προς τον Ελληνικόν Λαόν και θα αναλάβετε σεις να το διοχετεύσετε στους ξένους ανταποκριτάς.

– Κύριε Πρόεδρε, του απόντησα, η αποστολή στο εξωτερικό είναι εύκολη. Άλλα φοβάμαι ότι η μετάδοσή του θα έχη συνέπειες για Σάς. Θα σας συλλάβουν ή το ολιγότερο θα σας θέσουν και πάλιν υπό περιορισμόν.

– Ένας νέος περιορισμός, Κύριε Πρόεδρε, πρόσθεσε ο Γ. Καράτσης, θα έχη ίσως σοβαρές συνέπειες για την υγεία σας.

– Είμαι έτοιμος για όλες τις συνέπειες. Δεν δικαιούμαι να σωπάσω. Θα πάτω ανανδρία εκ μέρους μου π σιωπή, όταν άλλοι σύρονται στις φυλακές και τις εξορίες. Έχω υπέρτατο καθήκον να εμψυχώσω τον Λαόν. Είμαι ο πιέτης του και του το οφείλω. Και προ παντός το οφείλω εις την Νεόπτη, π οποία καταλαμβάνει σιγά - σιγά τις θέσεις της στην πρωτοπορία της Αντιστάσεως. Την Παρασκευή θα έχω έτοιμο το κείμενο. Θα το δακτυλογραφήσω, Ανδρέα και θα μεριμνήσετε για την αποστολή του. Μόνο να προσέξετε πολύ, γιατί αν συλληφθήτε κι εσείς δεν θα μου μείνητη άνθρωπος γι' αυτό το σπίτι.

Κατεβαίνοντας στην Αθήνα κι ενώ οδηγούσα το αυτοκίνητο μου πήλθε ξαφνικά η ιδέα:

– Σκέπτομαι, Γιώργο, είπα στον Καράτση, πως μιά και απεφάσισε ο Πρόεδρος να απευθύνη το μήνυμα αδιαφορώντας για τις συνέπειες, θα πάτω εκπληκτικό αν το μήνυμα πάτων μαγνητοφωνημένο. Να ακουσθή π φωνή του Προέδρου. Νομίζω πως οι συνέπειες θα πάτων οι ίδιες ενώ οι εντυπώσεις του Λαού θα είναι συγκλονιστικές.

Μόνο που δεν με φίλποσε ο Γιώργος. Ενθουσιασμένοι και βαθύτατα συγκινημένοι αποφασίσαμε να το εισηγηθούμε την επομένη στον Πρόεδρο. Και πράγματι, την άλλη μέρα το πρωί ανακοινώσαμε την ιδέα μας στον Πρόεδρο. Μας κοίταξε μελαγχολικά και μας είπε:

– Ξεχνάτε πως έχω να μιλήσω ένα ολόκληρο χρόνο. Είμαι κουρασμένος, π φωνή μου δεν έχει τους παλιούς τόνους και την παλιά ένταση. Φοβούμαι πως θα απογοπεύση τον Λαό και θα είναι καταστροφή.

– Κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχει περίπτωσις να απογοητεύστε τον Λαό πφωνή σας. Σημασία δεν έχει ο τόνος και π έντασης, σημασία έχει το περιεχόμενο του μηνύματος. Και όσο γι' αυτό ξέρουμε πως θα είναι κεραυνός.

– Μη παρασύρεσθε από τον ενθουσιασμό σας. Η φωνή μου δεν είναι πιά η ίδια παλιά. Έχει ραγίσει από την αχροποτία και την αδράνεια...

– Θα δοκιμάσουμε, Κύριε Πρόεδρε, και είμαι βέβαιος πως θα διαπιστώσετε πως δεν έχετε δίκιο.

– Θα δοκιμάσουμε και θα ακούσουμε, για να επιτρέψω την μετάδοσή του.

– Δηλαδή θα ασκήσετε λογοκρισία, παρετήρηση γελώντας.

– Φωνηκρισίαν, κύριε. Το θλιβερόν προνόμιον της λογοκρισίας ανήκει εις τους τυράννους μας. Θα ακούσω το μήνυμα και μάλιστα στην μεγαλυτέρα δυνατή ένταση του μαγνητοφώνου και θα κρίνω.

– Μα θα μας ακούσουν απ' έξω τα «παιδιά»...

– Αυτά θα τα αναλάβω εγώ...

– Δηλαδή;

– Βρήτε γρήγορα δίσκους και ταινίες από ομιλίες μου.

Τοποθετήσαμε στο μαγνητόφωνο μια ταινία από την προεκλογική ομιλία του Προέδρου στην Πλατεία Κλαυθμώνος στα 1964.

– Δυνατά, πολύ δυνατά και ανοίξτε το παράθυρο. Παρακαλούθησετε με τρόπο τους χωροφύλακες.

Η ατμόσφαιρα ήρεμη, γαλήνια, σχεδόν ειδυλλιακή, δονήθηκε μέσα σε λίγα λεπτά από τον υπερούσιο λόγο του Μεγάλου Ηγέτη:

Λαέ των Αθηνών, Λαέ της Ελλάδος!

Και μυριόστομην η ιαχή της λαοθάλασσας ξεχύθηκε από το παράθυρο, σκέπασε τον κάπιο, τα τριαντάφυλλα, το δρόμο και τους χωροφύλακες:

Δη – μο – κρα – τία! Πα – πα – νδρέ – ου!

Ο πράσινος φράκτης εμπόδιζε τη θέα του δρόμου. Έτρεξα επάνω στην κρεβατοκάμαρα του Προέδρου και πίσω από την κουρτίνα είδα τον ένα ψυρουρό αλαφιασμένο να καλεί με βίαιες κινήσεις τους άλλους. Έτρεξαν κοντά και άλλοι δύο και ταραγμένοι παρακολούθουσαν τον ένθεο λόγο του Ηγέτη της Δημοκρατίας και τις δοξαστικές ιαχές του πλήθους, προσπαθώντας να καταλάβουν τι συμβαίνει. Δεν πέρασε πολλή ώρα και το

αστυνομικό τους δαιμόνιο εθριάμβευσε!! Ένας χείμαρρος γέλιου τους πλημμύρισε και κτυπούσε κοροϊδευτικά ο ένας τον άλλο με σπασία και μπορούσα εύκολα να εικάσω από ό, πιέζεται ό, πι δεν άκουα, για να αναφέρουν, σίγουρα αργότερα στ' αφεντικά τους πως ο Γέρος ραμολίρισε...

Το τέχνασμα του Προέδρου είχε πιάσει και θα συνεχίζοταν ώς την πμέρα της εγγραφής του μπνύματος.

– Πάει, τούστριψε του Γέρου, και τόρριξε στα περασμένα μεγαλεία!!

– Για διατάραξι της κοινής ποσχίας μπορεί να με διώξουν, είπε γελώντας ο Πρόεδρος, αλλά θα σκεψθούν οι «καλοί» άνθρωποι, πως δεν αξίζει να μου στερίσουν την ανάδυνη γι' αυτούς χαρά της αναδρομής σε παλιές μέρες δόξης!! Κι ετοί θα κάνουμε άνετα και ακίνδυνα την δουλειά μας.

Την Παρασκευή, 12 Απριλίου, ανέβηκαν ύστερα από ειδοποίηση, στο Καστρί ο αείμνηστος Νικόλαος Μπακόπουλος και ο κ. Ανδρέας Κοκκέθης. Ήθελε ο Πρόεδρος να τους διαβάση το μάνυμα, γιατί έδινε πάντα ιδιαίτερη σημασία στη γνώμη και την κρίση και των δύο. Όταν τελείωσε η ανάγνωση ο Μπακόπουλος είπε:

– Κύριε Πρόεδρε, κανείς δεν έχει το δικαίωμα να σας εμποδίσει να απευθυνθήτε στον Λαό. Άλλα δεν έχετε κι εσείς το δικαίωμα να διακινδυνεύσετε, όχι πλέον μία νέαν απομόνωσιν, αλλά την παραπομπή σας στο Στρατοδικείο με άγνωστες συνέπειες. Είσθε ο Ηγέτης του Λαού και δεν δικαιούσθε να θέσετε εν κινδύνω την ζώνη σας. Η παράγραφος που απευθύνεσθε εις τας Ενόπλους Δυνάμεις θα σας στείλη κατ' ευθείαν στον Στρατοδικείο. Σας παρακαλώ, Κύριε Πρόεδρε, να την αφαιρέσετε πάντα την τροποποιήσετε.

– Συμφωνώ με τον Νίκο, είπε και ο κ. Κοκκέθης. Σας παρακαλώ να μας ξαναδιαβάσετε την περικοπή αυτή.

Την ξαναδιάβασε ο Πρόεδρος και ο κ. Κοκκέθης του είπε:

– Κύριε Πρόεδρε, δεν θα σας επιτρέψουμε να δώσετε πην ευκαιρία, που ασφαλώς περιμένει η Χούντα, να σας στείλη στο Στρατοδικείο, για να να σας εξοντώση. Δεν θα μας συγχωρήση ποτέ ο Λαός ότι δεν σας εμποδίσαμε.

Ο Πρόεδρος προέβαλε επίμονες αντιρρήσεις, αλλά ο Μπακόπουλος επιμένοντας ότι θα θεωρηθή «υποκίνησις εις στάσιν» με βεβαίαν την παραπομπή στο Στρατοδικείο και ο κ. Κοκκέθης με την γνωστή πειστικότητα του λόγου του, που την έκαναν ακαταμάχητη οι άνθρωποι τόνοι

που χρησιμοποιούσε, έπεισαν τελικά τον Πρόεδρο να απαλείψει την επικίνδυνη περικοπή.

Αλλά αξίζει να γίνεται γνωστή ώς το τέλος η μικρή ιστορία της μαγνητοφωνήσεως του μπονύματος και της αποστολής του στο εξωτερικό.

Την επομένη το πρωί ειδοποίησα τον κ. Νίκο Αλεξίου, του Γραφείου Τύπου της Ενώσεως Κέντρου, ότι την Δευτέρα θα του παρέδιδα την ταινία για να την παραδώσει με την σειρά του στον ανταποκριτή του BBC.

Την ίδια μέρα το απόγευμα και την επομένη, Σάββατο πρωί, συνεχίστηκε αδιάκοπα το θαυμαστό τέχνασμα του Προέδρου. Και οι φυουροί – και ασφαλώς και τ' αφεντικά τους – πίστευαν πιά πως ο Γέρος ξαναμαράθηκε...

Το Σάββατο το απόγευμα ανεβήκαμε στο Καστρί ο αείμνηστος Άρης Καχριμάνης – που μαζί υπηρετήσαμε τον Γεώργιο Παπανδρέου αδιάλειπτα από το 1941 – ο Γιάννης Ευαγγελάτος, που υπηρέτησε στο ιδιαίτερο Γραφείο του από το 1962, και ο υπογράφων. Στρωθήκαμε αμέσως στη δουλειά. Ο Άρης και ο Γιάννης ετοίμαζαν το μαγνητόφωνο και πρόσθεσαν τρία μέτρα καλώδιο στο μικρόφωνο για να αποφύγουμε τους μικροφωνισμούς κι εγώ δακτυλογραφούσα το κείμενο. Ο Πρόεδρος παρακολούθησε και κάθε τόσο σχολίαζε.

– Υποπτεύομαι πως στο τέλος θα τα μπερδέψετε με όλα αυτά τα σύρματα.

Και λίγο αργότερα: – Αν τελικώς μας αντιληφθούν δεν θα δυσκολευθούν να μας δέσουν. Τους προσφέρουμε πλουσιοπαρόχως όλα τα μέσα: Θα θρούν αρκετό σύρμα για όλους μας.

– Άρη παιδί μου, εσύ πρέπει να φύγης. Έχεις τώρα γυναίκα και παιδί, δεν πρέπει να διακινδυνεύστης.

Η δοκιμή δεν ικανοποίησε τον Πρόεδρο και δικαίως.

– Τα βλέπετε; Δεν θα με αναγνωρίσουν ο Λαός.

– Έ! όχι και δεν θα σας αναγνωρίσουν, αντέτεινε ο Άρης. Δεν είναι τόσο αλλοιωμένη η φωνή σας, όσο το ύφος σας. Είναι αυτό που έχετε πι πεπενιλημένα, ότι στην ανάγνωση παίρνετε μπδέν. Η ανάγνωσης είναι για σας δοκιμασία και μόνο ο λόγος από στήθους έχει φτερά.

– Νομίζω κι εγώ, Κύριε Πρόεδρε, ότι αύριο που θα είσθε ξεκούραστος όλα θα πάνε καλά.

Και δεν είχαμε άδικο. Το άλλο πρωί, Κυριακή των Βαΐων, όλα πήγαν κατ' ευχήν. Το αποτέλεσμα πάνταν εκπληκτικό. Σε λίγο, η ατμόσφαιρα εδονείτο από το μήνυμα του Προέδρου που αναμετέδιδε το μαγνητόφωνο σε όλη την ένταση. Η φωνή με τον γνωστό παλμό και το γνώριμο σφρίγος, σχεδόν νεανική ήταν η ίδια η φωνή που επί μια πεντηκονταετία σχεδόν, συνήρπαξε τον Ελληνικό Λαό, ενέπνεε την αισιοδοξία και το πάθος στους φίλους και εξουθένωντες τους αντιπάλους. Και σε λίγες μέρες, η ίδια αυτή φωνή θα ξαναγύριζε επί πτερύγων ανέμων για να εμπνεύση θάρρος και αισιοδοξία στον θασανισμένο Λαό μας.

Ο Πρόεδρος πάνταν ενθουσιασμένος, ενώ οι χωροφύλακες απ' έξω συνέχιζαν να καγκάζουν με τα «παιδιαρίσματα» του Προέδρου και ούτε καν πλησίασαν ν' ακούσουν. Αυτούς τους ενδιέφεραν μόνον ενέργειες και πράξεις που στρέφονται εναντίον του καθεστώτος και όχι αναδρομές σε περασμένα μεγαλεία...

Είχαμε όμως την αγωνία μήπως θυγαίνοντας από το σπίτι μας ψάχουν. Γι' αυτό θγήκα πρώτος εγώ, χωρίς την τανία και το χειρόγραφο, και αδιάφορος μπήκα στο αυτοκίνητο. Πήγα στην Ν. Ερυθραία στο φαρμακείο Γεροντέλλη, παλαιού φίλου του Προέδρου, αγόρασα θαυμάκι αρκετό, ασπρίνες, οινόπνευμα και γύρισα στο σπίτι 19ατώντας, όταν κατέθηκα από το αυτοκίνητο επιδεικτικά το δέμα για να εφπουχάσουν οι χωροφύλακες...

Αργότερα θγήκαμε στον κήπο και κόψαμε μερικά τριαντάφυλλα και μετά τυλίξαμε τα κοτσάνια με τα χειρόγραφα του μηνύματος, ενώ έδενα την τανία με σπάγγο και «σελοτέιπ» ανάμεσα στα... πόδια μου μέρος κάπως ασφαλές για απόκρυψι...

Στις 2 μ.μ αποχαιρετήσαμε τον Πρόεδρο, που μας ευχάριστηκε καλή επιτυχία και προσοχή. Την τελευταία στιγμή ζήτησα να του πάρω μια φωτογραφία με την μηχανή που είχα φέρει μαζί μου. Δυστυχώς το φίλμ ήταν έγχρωμο, το φως λίγο στο χάλλ και η φωτογραφία είναι πολύ αδύνατη. Και είναι η τελευταία φωτογραφία του Προέδρου. Εκείνη την ώρα μου ήταν αδύνατο να προβλέψω όχι μόνο ότι θα ήταν η τελευταία φορά που τον αντίκριζα ζωντανό...

Το μήνυμα αυτό το παρέδωσε ο Ανδρέας Μοθωνιός στο Νίκο Αλεξίου, ο οποίος και το προώθησε στο BBC:

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

«Η πημέρα της Αναστάσεως του Κυρίου συμπίπτει εφέτος με την επέτειο της Σταυρώσεως του Λαού μας. Το στρατιωτικό πραξικόπημα της 21ης Απριλίου κατήργησεν όλας τας ελευθερίας. Κατήργησε την ελευθερίαν του Τύπου. Αι εψημερίδες δεν λογοκρίνονται απλώς, αλλά γράφονται από τα όργανα της Χούντας. Το περιεχόμενον είναι ομοιόμορφον, διαφέρουν μόνον οι τίτλοι. Κατήργησε την ελευθερίαν του λόγου. Ουδείς δύναται να ασκήσῃ έλεγχον. Παραπέμπεται αμέσως εις το στρατοδικείον, το οποίον επιβάλλει ποινάς πολυετών φυλακίσεων. Άλλα και χωρίς να ομιλήσουν, χιλιάδες πολίται συλλαμβάνονται και εκτοπίζονται εις ερημικάς νήσους υπό αυτοπράν αστυνομικήν επιτήρησιν. Κατελύθη πελευθερία του συνέρχεσθαι. Αποτελεί αδίκημα και υπάγεται εις το στρατοδικείον συγκέντρωσις και ολίγων ανθρώπων.

»Ισχυρίζεται η Χούντα ότι αποκατέστησε την τάξιν. Άλλα δεν είναι πελαγείς του νόμου, πελαγείς των ελευθέρων ανθρώπων, είναι πελαγείς του φόβου, πελαγείς των στρατοδικείων, και είναι το κοινόν γνώρισμα όλων των ολοκληρωτικών καθεστώτων.

»Η Χούντα, δια να δικαιολογήση το πραξικόπημα, κατεσκεύασεν ένα μύθον, ότι κατά τας επικειμένας τότε εκλογάς της 28ης Μαΐου θα επεχειρείτο κορμουνιστική επανάστασις. Και διά να την προλάβουν επεχειρησαν το πραξικόπημα. «Η σωτηρία της πατρίδος – είπον – είναι ο υπέρτατος νόμος» και επρόλαβαν να γίνουν σωτήρες. Η σωτηρία της πατρίδος είναι πράγματι ο υπέρτατος νόμος αλλά, όταν υπάρχει ο κίνδυνος. Και κίνδυνος δεν υπήρχε. Από τας εκλογάς της 28ης Μαΐου θα προέκυπτεν απλώς, καθώς όσοι εκ των υστέρων αναγνωρίζουν, παντοδύναμος π Ένωσις Κέντρου, το μέγα δημοκρατικόν κόρμα της χώρας. Και π Ένωσις Κέντρου, καθώς επανειλημμένως είχομεν διακηρύξει, πτο και ιδεολογικώς αυτόνομος και πολιτικώς αυτοδύναμος. Η αλήθεια είναι ότι προς ματαίωσιν της ιδικής μας εκλογικής νίκης κατεσκευάσθη ο μύθος του κορμουνιστικού κινδύνου και επεχειρήθη το πραξικόπημα. Και την πλήρη απόδειξην ότι δεν υπήρξεν ο κίνδυνος κορμουνιστικής επαναστάσεως έχει προσκομίσει αυτή η Χούντα. Επί εν έτος επιδίδεται εις ερεύνας και δεν κατώρθωσε να ανεύρηπ ούτε εν όπλον, όχι μόνον εις τον ιδικόν μας δημοκρα-

τικόν κόσμον, αλλά ούτε και εις τους κομμουνιστάς. Ούτε, εν. Πώς λοιπόν θα εγίνετο επανάστασις ενός αόπλου λαού εναντίον ενός πανόπλου κράτους; Μόνον πλίθιοι είναι δυνατόν να πιστεύουν αυτόν τον μόθον.

»Η Χούντα διακρηττεί τώρα ότι επιδίδεται εις την αναγέννηση της πατρίδος. Καταγγέλλει το “φαύλον παρελθόν” και όμως ουδέποτε, ούτε εις τας χειροτέρας περιόδους του κοινοβουλευτισμού, είχεν υπάρξει τόση δημαγωγία και τόση ευνοιοκρατία. Απελύθησαν όλοι ανεξάρτετος όσοι είχαν εκλεγτή από τον λαόν, δήμαρχοι, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, συμβούλια συνεταιρισμών, δικηγορικών και ιατρικών συλλόγων και εν γένει πάσης αιφετής αρχής, και αντικατεστάθησαν με τους συγγενείς και τους ευνοούμενους, κύριον έργον των οποίων είναι η αποστολή τηλεγραφημάτων ευγνωμοσύνης και η οργάνωσης υποδοχών. Και απελύθησαν αυθαιρέτως χιλιάδες εντίμων αξιωματικών και υπαλλήλων. Ψεύδος εχροαιμοποίησεν η Χούντα προς κατάληψη της αρχής. Το ψεύδος επικειμένης κομμουνιστικής επαναστάσεως. Και τώρα χρησιμοποιεί νέον ψεύδος προς παραμονή της. Χρησιμοποιεί την απάτην του επικειμένου δημοψηφίσματος και εν συνεχείᾳ των εκλογών εις αόριστον μέλλον. Διά την Ιννούτη σεπτεμβρίου έχει ορισθεί η ενέργεια δημοψηφίσματος επί του νέου Συντάγματος. Ποιόν θα είναι το νέον Σύνταγμα ουδείς ακόμη γνωρίζει. Η δικτατορία συντάσσει το Σύνταγμα της δημοκρατίας. Εν τω μεταξύ δημοσιεύει καθημερινάς εις τον Τύπον άρθρα ενός σχεδίου Συντάγματος, το οποίον κατέρτισεν μία επιτροπή και ζητεί επ' αυτών την γνώμην των πολιτών. Εις αντάλλαγμα της πλήρους καταπάτεως του Συντάγματος η Χούντα προσφέρει εις τον λαόν την μελέτην του Συντάγματος. Εις την τυραννίαν προσθέτει και τον εμπαιγμόν. Και καλείται ο λαός να μετάσχη εις το δημοψηφίσμα, ενώ θα γνωρίζει ότι με οιανδήποτε έκβασίν του την επομένην η Χούντα θα ευρίσκεται και πάλιν εις την αρχήν, δια να έχην επισημάνει τους θαρραλέους αντιπάλους της. Διότι αντίπαλοι είναι όλοι και θα τους εξυγιάνω με φυλακίσεις και εξορίας.

»Απευθύνομαι προς τας ενόπλους δυνάμεις της χώρας, εννοώ την πυξημένην εθνικήν των ευαισθησίαν, π οποία εξηγεί ότι την 21ην Απριλίου παρεπλανίθησαν από το μέγα ψεύδος ότι επέκειτο κομμουνιστική επανάστασις. Άλλα τώρα το ψεύδος έχει αποκαλυφθή. Ούτε υπήρξεν ούτε υπάρχει κίνδυνος κομμουνιστικής επαναστάσεως. Κι όμως η Χού-

ντα παραμένει ακόμη εις την αρχήν. Διατί;

»Και τώρα απευθύνομαι προς τον ελεύθερον κόσμον. Είχομεν ελπίσει, έπειτα από τον Δεύτερον Παγκόσμιον πόλεμον, ότι ο φασισμός είχεν οριστικώς συντριβή και ότι δεν πδύνατο πλέον να εμφανισθή, τουλάχιστον εις την Ευρώπην. Και όμως συνέθη. Και αποτελεί εντροπήν δι' ημάς ότι έκαμε την αρχήν από την πατρίδα μας, την Ελλάδα, την κοιτίδα της δημοκρατίας. Άλλα π τύχην της Χούντας δεν πρόκειται να είναι γεγονός μόνον τοπικόν. Θα αποτελέση παράδειγμα και θα ενθαρρύνη πάθα απογοπτεύση επιδόξους δικτάτορας και εις άλλας χώρας. Διά τούτο απευθύνομαι προς τον ελεύθερον κόσμον, τους λαούς και τας κυβερνήσεις των. Ζητούμεν και την ιδικήν των αλληλεγγύην και συμπαράστασιν. Λεν ζητούμεν επέμβασιν εις την εσωτερικήν μας χώρην, αλλά έχουν δικαίωμα να ρυθμίζουν την δικήν των πολιτικήν και μία διεθνής απομονωσίς, και πολιτική και οικονομική, της Χούντας θα οδηγήσει εις την άμεσον κατάρρευσή της. Και αυτήν επικαλούμεθα εξ ονόματος του υποδούλου ελληνικού λαού, τον οποίον εκπροσωπούμεν. Ο ελεύθερος κόσμος με αυτήν την πρωτοβουλίαν και θα τιμήση και θα προστατεύση τον εαυτόν του. Θα καταστή άγιος του ονόματός του».

Η παράγραφος που παραλείφθηκε με την επιμονή των φίλων του ήταν περιέχει:

«... Εις τα Δημοκρατίας Κυρίαρχος είναι ο Λαός. Ο Λαός κυβερνά και ο Στρατός υπακούει. Σήμερα συμβαίνει το αντίστροφον: Ο Στρατός, μία μικρά μερίς του Στρατού –π Χούντα– κυβερνά και ο Λαός υπακούει. Έγινε δούλος. Σεις στρατευμένα τέκνα του Ελληνικού Λαού, δέχεσθε αυτήν την κατάστασιν; Άλλα σεις έχετε αποστολήν να προασπίζετε και την εθνική και την πολιτικήν Ελευθερίαν. Διατί παραβαίνετε τον όρκον σας και καταργείτε τας πολιτικάς Ελευθερίας και υποδουλώνετε τον Λαόν και τους γονείς και τους αδελφούς και τα τέκνα σας; Και η Χούντα δεν έχει μόνον υποδουλώσει τον Λαόν. Έχει επίσης εξαρθρώσει και τον Στρατόν. Δεν υπάρχει πλέον Στρατός. Και το γνωρίζετε. Διότι το ζήτε. Δεν υπάρχει ιεραρχία. Απετάχθησαν χιλιάδες από τον Στρατόν, όσοι δεν ήθελαν να είναι όργανα της Χούντας. Και Επιτροπαί κατωτέρων αξιωματικών ρυθμίζουν την τύχην των ανωτέρων. Είναι αυτός Στρατός; Και ανέχεσθε να διαρκέση;...».

Wien. ~~Die~~ Ai a capitolis sic
tempore invaserat ~~is~~ ^{ab} ^{Reich} ¹⁸⁰⁵, d) f. V. d' gau
zu zwei ^{1/2} ögros reis Vierec.
Für die Reparationen ¹⁸⁰⁵ ~~ist~~ ^{die} öfentliche opfer.
~~Die~~ ¹⁸⁰⁵ prövnt ai. 7100.
V. 1805. ¹⁸⁰⁵ ¹⁸⁰⁵ ¹⁸⁰⁵ ¹⁸⁰⁵ ¹⁸⁰⁵ ¹⁸⁰⁵

Φωτογραφία του χειρογράφου (In σελίδα) του μπνύματος του Γεωργίου Παπανδρέου, το οποίο διοχετεύτηκε μαγνητοφωνημένο στο Β.Β.С. και ακούστηκε στην πρώτη επέτειο του Απριλιανού Πραξικοπήματος (21.4.1968).

Ο Γέρος της Δημοκρατίας μετά τη σύλληψή του, στο ΝΙΜΙΤΣ όπου μεταφέρθηκε από το Πικέρμι. (Αρχείο Γιάννη Μανουσάκη)

Έτσι τέλειωσε το πρώτο έτος της δικτατορίας. Μετά τις αμνηστευτικές πράξεις του Παπαδόπουλου, οι οποίες απελευθέρωσαν μεγάλο αριθμό εκτοπισθέντων στελεχών της Ένωσης Κέντρου στη Φολέγανδρο και αλλού, ιδιαίτερα της κοινοβουλευτικής της ομάδας, τόσο αυτά όσο και άλλα στελέχη της μεγάλης Δημοκρατικής Παράταξης, καθώς και στελέχη της Ε.Δ.Η.Ν, δεν κάθησαν με σταυρωμένα τα χέρια. Επειδή μάλιστα τελούσαν έκτοτε υπό συνεχή παρακολούθηση, ως σεσήμασμένοι, αναζητούσαν νέους τρόπους επικοινωνίας μεταξύ τους και μεθόδους συγκρότησης αντιστασιακών πυρίνων, ομάδων και οργανώσεων, με τις οποίες θα κτυπούσαν το καθεστώς.

Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Έτσι, τους πρώτους μήνες του 1968, συγκροτήθηκε μια νέα μικρή αντιστασιακή ομάδα, με μέλη τον Πλαναγιώτη Κρητικό, Κυριάκο Ντηνιακό, Γεώργιο Τύμβιο (Κύπριο), Γεώργιο Θεοδωρακόπουλο, Κωνσταντίνο Στρατινάκη, Νικόλαο Παπανικολάου, Αναστάσιο Βλαχάκο, Λημίτριο Τσιώτο και με τον τίτλο «Φιλική Εταιρεία», στη δράση της οποίας πολλές φορές έγινε αναφορά και από ξένους ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Η οργάνωση αυτή, έδρασε επί μακρό χρονικό διάστημα αρχικά με προκρήτες χειρόγραφες και πολυγραφημένες αργότερα, τις οποίες μάλιστα δημοσιοποιούσε ρίχοντάς τες κάτω από τις πόρτες. Κυρίως όμως είχε επινοήσει ένα δικό της σύστημα διακίνησης. Το σύστημα «διδασκαλίας δι' αλληλογραφίας», όπως, με χιουμοριστικό τρόπο, τον είχαν χαρακτηρίσει στελέχη της. Είχε τυπώσει η οργάνωση αυτή και είχε στη διάθεσή της χιλιάδες φακέλους αλληλογραφίας με παραπλανητικό αποστολέα και εικονική διεύθυνση όπως π.χ. Φοροτεχνικό Γραφείο «Η εγγύηση», οδός Α, αριθμός Β.

Με τους φακέλους αυτούς ταχυδρομούσε προκηρύξεις σε παλαιά μέλη της Ε.Δ.Η.Ν, αλλά και σε αθηναϊός πολίτες, τα ονόματα των οποίων έπαιρνε από τους τηλεφωνικούς καταλόγους. Τις επιστολές αυτές έστελνε από διάφορα ταχυδρομεία της Αθήνας και του Πειραιά.

Τον τελευταίο μάλιστα καιρό, διοχέτευσε τέτοιου είδους προκηρύξεις και σε δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και σε στελέχη της χούντας. Είναι

κρίμα που δεν διασώθηκε ούτε ένα αντίτυπο από τις προκρηπύξεις αυτές και – ούτε καν εκείνο που αποτελούσε και την ιδρυτική της οργάνωσης, διακήρυξη, π οποία είχε ενδιαιφέρον περιεχόμενο. Ένα αντίτυπο, το οποίο είχε κρύψει ο συντάκτης της προκήρυξης και ιδρυτής της οργάνωσης Παναγιώτης Κρητικός στα κεραμίδια μιας εξωτερικής τουαλέτας στην οδό Μεσογείων 19, της Αγίας Βαρβάρας Αιγαίων, όταν το αναζήτησε στα τέλη του 1973, θρήκε μια πολτοποιημένη μάζα.

Για την οργάνωση της Φιλικής Εταιρείας παραθέτουμε ακόμα δύο περιστατικά:

α. Το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Μαρτίου 1971 κλιμάκιο της Φιλικής Εταιρείας (Κρητικός-Τσώτος) με την ευκαιρία εκδρομής εργαζομένων στα Καλάθρυτα, πήγε στη Μονή της Αγίας Λαύρας και εκεί έδωσε τον εξής περίπου όρκο: «Πίστη στη Δημοκρατία και το Κοινοθουλευτικό Πολίτευμα. Ποτέ προσκύνημα και υποταγή στο δικτατορικό καθεστώς της 21ης Απριλίου 1967 και αγώνας μέχρι τέλους». Αυτό το περιστατικό δείχνει την πίστη των νέων της εποχής στα ιδανικά της Δημοκρατίας.

β. Στις 24 Ιουνίου 1972 ή την 1η Ιουλίου 1972, ημέρα Σάθθατο, κλιμάκιο της Φιλικής Εταιρείας, αποτελούμενο από τους Παναγιώτη Κρητικό και Δημήτρη Τσώτο, με το αυτοκίνητο του τελευταίου πήγε στα Τρικάλα, να μελετήσει το χώρο των φυλακών, την ευρύτερη περιοχή και κυρίως ένα ιδιωτικό οιφθαλμιατρείο, στο οποίο μεταφερόταν συχνά ο κρατούμενος στις φυλακές Τρικάλων Λευτέρης Βερυθάκης, για την παρακολούθηση των ματιών του, προκειμένου να οργανώσουν την απόδρασή του. Μελέτησε ιδιάτερα και τις διεξόδους διαφυγής προς Μέτσοβο και Άρτα. Μάλιστα δε, το κλιμάκιο για να μην αφήσει ίχνη δεν κατέλυσε σε ξενοδοχείο, αλλά κοιμήθηκε μέσα στο αυτοκίνητο σε κάποια ερημική θέση.

Μια ιδέα που είχε συλλάβει η Φιλική Εταιρεία η οποία δεν υλοποιήθηκε από έλλειψη υλικών μέσων αλλά και ειδικού προσωπικού, το οποίο πήταν αναγκαίο για το εγχείρημα, πήταν π εξής: Με κοινή συνεργασία των οργανώσεων «Φιλική Εταιρεία» και του «Ελληνικού Δημοκρατικού Κινήματος» είχε αποφασισθεί να καταληφθεί πλοίο της Γραμμής Παιραιά - Κρήτης και να οδηγηθεί στην Ιταλία. Το σχέδιο προέβλεπε την επιβίβαση ομάδος κομμάντος από τον Πειραιά, πριν από την αναχώρησή του, π οποία γινόταν την 6η μ.μ.

Στην ομάδα θα συμπεριλαμβάνονταν ένας πλοιάρχος, ένας ασυρματίστης και ένας μηχανικός, οι οποίοι θα πλαισιώνονταν από ένοπλους αγωνιστές. Τα όπλα, θα μεταφέρονταν από τον καθένα χωριστά μέσα στη βαλίτσα του, ο οποίος και θα επιβιβαζόταν μόνος του ως απλός και ανύποπτος επιβάτης.

Η κατάληψη του πλοίου θα εκδηλωνόταν λίγο πριν φτάσει στα Χανιά, τις πρωινές ώρες, με την εξουδετέρωση του πλοιάρχου, τόν ασυρματιστή και του μηχανικού, οι οποίοι θα αντικαθίσταντο από αντιστοίχους αξιωματικούς της ομάδας. Η ομάδα προβλεπόταν τουλάχιστον 20μελής, τα μέλη της οποίας θα ήταν αποφασισμένα να κάνουν και χρήση των όπλων, εάν συναντούσαν αντίδραση, από οποιονδήποτε και κυρίως από την ασφάλεια του πλοίου. Το πλοίο θα κατευθυνόταν στην Ιταλία, στην οποία τα μέλη του εγχειρήματος θα ζητούσαν πολιτικό άσυλο. Το όλο σχέδιο προέβλεπε: α) Εξασφάλιση του αναγκαίου οπλισμού, όπου και ανεζητείτο σε πηγές της Κρήτης και του εξωτερικού. β) Ειδικευμένο προσωπικό (καπετάνιος, μηχανικός και ασυρματιστής) για το οποίο συναντούσαμε μεγάλες δυσκολίες. γ) Επιβίβαση στο πλοίο μεγάλου φορτηγού αυτοκινήτου με καύσιμα για τη χρησιμοποίησή τους στην περίπτωση που θα είχαμε έλλειψη. Είχαμε ακόμα προβλέψει τη σχετική επισήμανση του πλοίου, μετά την κατάληψη, από τις αρχές της δικτατορίας, αλλά υπολογίζαμε ότι αυτό θα συνέβαινε, όταν το πλοίο θα ήταν εκτός χωρικών υδάτων και εν πάσει περιπτώσει, αποκλείαμε τον θομβαρδισμό, διότι πιστεύαμε ότι δεν τολμούσε η χούντα κάτι τέτοιο, αφού θα είχαμε ανεβάσει όλους τους επιβάτες (γυναικόπαιδα) στο κατάστρωμα του πλοίου. Ταχύπλοα σκάφη που τυχόν θα μας προσέγγιζαν θα αντιμετωπίζονταν με τα δικά μας όπλα, αφού και εκείνα δεν θα μπορούσαν να βάλουν κατά του πλοίου από το φόβο να μπν προκαλέσουν αθώα θύματα, αλλά και κίνδυνο ναυαγίου.

Αυτό ήταν το σχέδιο, το οποίο είχε καταστρωθεί, με λεπτομέρειες, από τους Πλαν. Κρητικό και Γιώργο Ανωμερίτη, αλλά διαιωνιζόταν η μη ειφαρμογή του από την αδυναμία εξεύρεσης οπλισμού και αξιωματικών, και το οποίο τελικά δεν υλοποιήθηκε λόγω και της εξάρθρωσης του Ελληνικού Δημοκρατικού Κινήματος. Πρέπει να σημειώσουμε ότι το σχέδιο αυτό είχε εκπονηθεί πριν από την ανάλογη ανταρσία του λοχαγού Γκαλβάο στην Πορτογαλία.

Πρέπει να τονιστεί ότι ένας από τους βασικότερους λόγους, οι οποίοι συνέθεταν την αδυναμία ανάπτυξης αντιστασιακού κινήματος κατά της δικτατορίας, ήταν η έλλειψη οικονομικών πόρων, καθώς και η έλλειψη εμπειρίας σε συνωμοτικούς αγώνες, αλλά και η έλλειψη σωστής, υπεύθυνης και σοβαρής καθοδήγησης. Από πουθενά δεν υπήρχε θούθεια ούτε για να αγοραστεί μια κόλλα χαρτί, ούτε για τα έξοδα κίνησης των μελών των οργανώσεων. Θυμάμαι περίπτωση αγωνιστή του Ελληνικού Δημοκρατικού Κινήματος (ομάδα Ανωμερίτη), ο οποίος μετέφερε ωρολογιακή θύμη μέσα σε πλαστική σακούλα με το τρόλεϋ, περιμένοντας ώρες στη στάση και με τον κίνδυνο να εκραγεί από τον συνωστισμό των επιθατών μέσα στο όχημα. Αν ήταν δυνατό να υπάρξει αντίσταση χωρίς οικονομικά μέσα!

Στις συσκέψεις υποστηρίζαμε πάντοτε την ανάγκη να υπάρξουν τα στοιχειώδη οικονομικά μέσα, για δύο κυρίως λόγους. Για να υπάρξει επάρκεια των μέσων δράσης (εκρηκτικά, έντυπα και όπλα), γιατί πιστεύαμε πάντοτε στον ένοπλο αγώνα και επίσης, το κυριότερο, για να μεταφερθεί ο αγώνας από τη «νομιμότητα» στην «παρανομία». Να χτυπιέται δηλαδή η δικτατορία από επώνυμους και ανώνυμους, από γνωστούς και αγνώστους, οι οποίοι θα περνούσαν σε παράνομη δράση. Πιστεύαμε ότι μια τέτοια τακτική θα γενίκευε τον αγώνα, θα διεύρυνε το αγωνιστικό μέτωπο με την ευρύτερη συμπαράσταση του Λαού, κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η «Φιλική Εταιρεία», με την επωνυμία αυτή, στο μέτρο των οικονομικών δυνατοτήτων της έδρασε με αυτόν τον κλειστό τρόπο. Μερικά από τα μέλη της (Τάσος Βλαχάκος, Νικόλαος Παπανικολάου, Κώστας Στρατινάκης, Γεώργιος Τύμφιος, Παναγιώτης Κρητικός), συνελήφθησαν στο τέλος Απριλίου του 1969 και κρατήθηκαν στην Ασφάλεια Αθηνών μέχρι το τέλος Μαΐου 1969, – όχι για τη συμμετοχή τους στη Φιλική Εταιρεία – αλλά για άλλη αντιστασιακή δραστηριότητα, την οποία είχαν αναπτύξει κατά τον εξής τρόπο: Ο Παναγιώτης Κρητικός παράλληλα με τη συμμετοχή του στη «Φιλική Εταιρεία» και την «Ελληνική Αντίσταση», είχε ενταχθεί και στο Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα (ΠΑΚ) από την ίδρυσή του. Στα πλαίσια αυτής της σύνδεσης διατηρούσε επαφές με τον Γιάννη Αλευρά και τον Τάκη Τουλούπα.

Προκηρύξεις του ΠΑΚ τις οποίες παρέλαβε ο Παναγιώτης Κρητικός από το κλιμάκιο του ΠΑΚ εσωτερικού, τις προώθησε σε μέλη της Φιλικής Εταιρείας, προκειμένου να τις διακινήσουν. Ένα μέλος της οργάνωσης αυτής έριχνε τις εν λόγω προκηρύξεις στην περιοχή της οδού Καλλιρόης κάτω από τις πόρτες των πολυκατοικιών. Εντελώς συμπτωματικά έριξε και μια προκήρυξη σε πολυκατοικία, στην οποία διέμενε υφυπουργός της Χούντας. Αποτέλεσμα αυτής της άτυχης σύμπτωσης πάνταν να συλληφθεί επ' αυτοφάρω από το φρουρό και να εξαρθρωθεί κλιμάκιο της Φιλικής Εταιρείας: Στρατινάκης, Βλαχάκος, Παπανικολάου Τύμβιος και, τελευταίος, ο Παναγιώτης Κρητικός. Η δίμπνη ανάκριση στην οδό Μπουμπουλίνας, δεν κατάφερε να αποκαλύψει την οργάνωση Φιλική Εταιρεία, γιατί κανείς δεν εγνώριζε τον τίτλο, εκτός από τον τελευταίο, αλλά ούτε και να οδηγήσει σε συλλήψεις στελεχών του ΠΑΚ, γιατί ένα ταχυδρομικό τέχνασμα που είχε επινοηθεί έπεισε τις ανακριτικές αρχές, ότι ένα από τα μέλη πάντα παραλήπτης των προκηρύξεων ταχυδρομικώς και από άγνωστο αποστολέα.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ»

Την Άνοιξη του 1968, άρχισαν οι προπαρασκευαστικές πράξεις για τη δημιουργία της «Ελληνικής Αντίστασης». Η Ελληνική Αντίσταση είναι πι πρώτη δυναμική αντιστασιακή οργάνωση, π οποία με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παναγούλη, έδρασε με το εγχείρημα κατά του προσώπου του Δικτάτορα το πρωί της 13ης Αυγούστου 1968. Οργανωτής και εκτελεστής του εγχειρήματος ο Αλέξανδρος Παναγούλης, συνεπικουρούμενος από ομάδα στελεχών της οργάνωσης. Πολιτικός καθοδηγητής και νους της οργάνωσης ο Λευτέρης Βερυβάκης.

Τα γεγονότα, όπως διαδραματίστηκαν με την απόειρα και μετά από αυτή, ιδιαίτερα γύρω από την ηρωική μορφή του πρωταγωνιστή (βασινιστήρια, μαρτύρια κ.λπ.), έχουν εξιστορηθεί κατά καιρούς και με πολλές λεπτομέρειες. Άλλωστε, η στενή σχέση π οποία μας συνδέει με τον πρωταγωνιστή μας καθιστά τους πλέον ακατάλληλους για μια αντικειμενική εξιστόρηση.

Εδώ, θα περιοριστούμε μόνο σε μια σύντομη καταγραφή της προϊστορίας της οργάνωσης και θα αποδώσουμε τη δράση της «Ελληνικής

Αντίστασης» με βάση το «κατηγορητήριο» των ανακριτικών αρχών και την «δικαστική απόφαση». Ήταν, πρέπει να τονιστεί, ότι η δίκη αυτή δεν ήταν μόνο η συγκλονιστικότερη και μεγαλύτερη δίκη της Αντίστασης κατά της δικτατορίας. Ήταν επίσης και μια ακόμα αποκλειστική δίκη στελεχών της Ε.ΔΗ.Ν και της Ένωσης Κέντρου, με κορυφαίο τον Αλέκο Πλαναγούλη, Γραμματέα της Ε.ΔΗ.Ν Γλυφάδας.

Η δίκη αυτή, άρχισε την 1 Νοεμβρίου 1968. Επειδή όμως συνέπεσε με την κηδεία του Γεωργίου Παπανδρέου, μεγαλοράρτυρα της Δημοκρατίας, διεκόπη για λίγες μέρες και επαναλήφθηκε αργότερα.

Ήταν, η εποχή κατά την οποία οι δικτάτορες δεν μπορούσαν να αποφύγουν τη δημοσιότητα και έτσι δόθηκε η ευκαιρία να ακουστούν στα πέρατα του κόσμου οι φωνές των αγωνιστών, ιδιαίτερα του Αλέκου Πλαναγούλη, ο οποίος με το απαράμιλλο θάρρος του γενναίου αγωνιστή κατακεραύνωσε το τυραννικό καθεστώς, προκάλεσε τους δικτάτορες και συγκίνησε την παγκόσμια κοινή γνώμη με τη γενναιότητα και την αποφασιστικότητα με την οποία αντιμετώπισε και την κατηγορία και την απόφαση. Δεν μπορούμε εδώ να μη σημειώσουμε την τελευταία αποστροφή της «απολογίας» του, η οποία ήταν ένα δριμύ «κατηγορώ» εναντίον των τυράννων και των κακουργημάτων τους.

Περαίωνε, ο Αλέξανδρος Πλαναγούλης την τυπική απολογία του με την εξής δραματική αποστροφή, η οποία πρέπει να αποτελέσει δίδαγμα για κάθε δημοκρατικό πολίτη και πηγή έμπνευσης για κάθε νέο:

«Δεν υπάρχει, κύριοι στρατοδίκαι, ωραιότερο κύκνειο άσμα από τον επιθανάτιο ρόγχο, ενώπιον των πολυβόλων του εκτελεστικού αποσπάσματος της τυραννίας». Και με την τελευταία λέξη κατέδειχνε τους εκπροσώπους της τυραννίας με μια χαρακτηριστική κίνηση του δακτύλου του αρχίζοντας την κίνηση αυτή από το βασιλικό επίτροπο αριστερά, φθάνοντας μέχρι το γραμματέα, δεξιά.

Όσο οι χρονικές αποστάσεις μακραίνουν, τόσο αντικειμενικοποιείται η αξιολόγηση των γεγονότων και των προσώπων.

Σήμερα, 20 χρόνια από το θάνατο του κορυφαίου αντιστασιακού, του

Αλέξανδρου Παναγούλη, μπορούμε εξουδετερώνοντας, στο μέτρο του δυνατού, κάθε υποκειμενισμό, να αξιολογήσουμε τον αγωνιστή, τον ήρωα, τον άνθρωπο, το νεολαίο.

Ο Αλέκος Παναγούλης πίστευε βαθιά στα ιδανικά της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής Δημοκρατίας, έτσι όπως το περιεχόμενό της το είχε προσδιορίσει ο Γεώργιος Παπανδρέου και όπως αναλυόταν στην ιδεολογική διακήρυξη της Ε.ΔΗ.Ν.

Μαχόταν για την πολιτική ελευθερία και την κοινωνική δικαιοσύνη και πίστευε μετά πάθους στην αξιοκρατία. Το αίσθημα του φόβου ήταν άγνωστο στην ψυχή του. Ήταν τολμηρός και παράτολμος, ευαίσθητος στη δυστυχία και σκληρός στην αδικία. Αγωνιζόταν για την επικράτηση των αρχών του, τις οποίες πίστευε και αδιαφορούσε για τα αξιώματα, τα οποία ήθελε να αντλούν την υπόστασή τους πάντοτε από το λαό. Γι' αυτό προτιμούσε να είναι ο αιφετός γραμματέας της Ε.ΔΗ.Ν Γλυφάδας.

Γαλουχημένος στους κόλπους μιας αυστηρής στρατιωτικής οικογένειας, είχε αποκτήσει τον αγέρωχο χαρακτήρα, αλλά όχι και την πειθαρχία.

Ήταν ατίθασος. Έκανε εκείνο που του υπαγόρευε η δική του ψυχική παρόρμηση, αδιαφορώντας για τις αντιδράσεις.

Είχε την ευτυχία να ανατραφεί από μια αγέρωχη μάνα, η οποία στο όνομα της εκτέλεσης του καθήκοντος, δεν είχε να ζηλέψει τίποτε από τις μπτέρες του «ταν ή επι ταξ».

Αυτό το περιβάλλον, μαζί με τα κηρύγματα του Γεωργίου Παπανδρέου τον είχαν προετοιμάσει για γενναίες και τολμηρές πράξεις. Και τις πράξεις αυτές ανελάμβανε να τις εκτελέσει με το βλέμμα στραμμένο στους ορίζοντες των οραμάτων. Και αδιαφορούσε για το οποιοδήποτε κόστος. Η Γενιά του 114 στην οποία ανήκε, αισθάνεται υπερήφανη γιατί υπήρξε ο Εκλεκτός της.

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΝΟΠΛΗΣ ΠΑΛΗΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ»

Για να κατανοήσουμε, τι σήμαινε ένοπλη αντίσταση την εποχή εκείνη και στα πλαίσια της εν λόγω οργάνωσης, παραθέτουμε τις βασικές αρχές της, τις οποίες εκαλούντο να ειφαρμόσουν τα στελέχη της, όπως μας τις περιέγραψε ο Λευτέρης Βερυβάκης:

1. Ο καθένας να ξέρει και να λέει ό,τι πρέπει και τίποτε περισσότερο.
2. Όπου χρειάζεται ένας θα χρησιμοποιείται ένας κι όχι δύο. Όπου δύο, δύο και όχι τρεις.
3. Τυφλή πειθαρχία στις διαταγές της πγεσίας και απόλυτη πίστη στην τελική νίκη.
4. Απόλυτη άρνηση σε περίπτωση συλλήψεως έστω κι αν η σύλληψη έγινε επ' αυτοφώρω.
5. Ψυχραιμία και σημουριά στην εκτέλεση της οποιασδήποτε ενέργειας.
6. Αποβολή κάθε συναισθηματισμού κατά την εκτέλεση της οποιασδήποτε διαταγής. Ο συναισθηματισμός δημιουργεί δισταγμούς και ο δισταγμός αποτυχία.
7. Κάθε ενέργεια όταν γίνεται ψύχραιμα και με αποφασιστικότητα θα πετύχει. Καθένας και υπεύθυνος δια την τήρηση της μυστικότητας σε ό,τι γνωρίζει.
8. Να πνίγετε τον ενθουσιασμό που δημιουργούν οι επιτυχίες και την απογοήτευση που θα δημιουργούν οι αποτυχίες της οργάνωσης. Ποτέ μην παρασύρεσθε σε εξόμολογήσεις.

Η ΔΙΚΗ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ

Να πώς παρουσίαζε μια ειφορείδα της εποχής εκείνης την έναρξη της μεγάλης δίκης: «*Ήρχισεν η δίκη Πλαναγούλη και των 14 Συνεργατών του*».

«*Tην 8.30 πρωινήν, σήμερον, ήρχισεν ενώπιον του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών, συνεδριάζοντος εις την αίθουσαν του επί της οδού Ακαδημίας, αριθ. 5 Αναθεωρητικού, η δίκη των 15 μελών της τρομοκρατικής οργανώσεως «Εθνική Αντίσταση». Ως γνωστόν, η ανωτέρω οργάνωσης διοργάνωσεν και εχρηματοδότησεν την αποτυχούσαν δολοφονικήν απόπειραν κατά του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως κ. Γεωργίου Παπαδόπουλου.*

Του Στρατοδικείου προεδρεύει ο επιστρατευμένος εφέτης κ. Πλαν. Βουγάς. Την έδραν του Βασιλικού Επιτρόπου κατέχει ο τελών, επίσπης, εν επιστρατευσεις Εισαγγελέυς Πλημμελειοδικών κ. Ιω. Λιαπίς και την του Γραμματέως ο υπολοχαγός της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης κ. Σωτ. Μασούρος.

Το εδώλιον κατέχουν οι εν προφυλακίσει διατελούντες:

- 1) Αλέξανδρος Βασ. Παναγούλης, ετών 30, τέως σπουδαστής του Πολυτεχνείου Αθηνών.
 - 2) Νικόλαος Κων. Λεκανίδης, ετών 29, ιδιωτικός υπάλληλος εξ Αθηνών.
 - 3) Ιωάννης Μ. Κλωνιζάκης, εκ Χανίων, πολιτικός μηχανικός, ετών 28.
 - 4) Νικόλαος Πλαν. Ζαμπέλης, ετών 23, οδηγός αυτοκινήτων, εκ Λευκάδος.
 - 5) Ελευθέριος Δημ. Βερυβάκης, δικηγόρος, εκ Χανίων, ετών 33.
 - 6) Γεώργιος Μιχ. Ελευθεριάδης, ετών 34, οδηγός ταξί, εξ Αλικαρνασσού Κρήτης.
 - 7) Γεώργιος Στυλ. Αθράμπης, ετών 29, επίσης οδηγός ταξί, εκ Μαντινείας Καλαμών.
 - 8) Ευστάθιος Γ. Γιώτας, ετών 28, ασκούμενος δικηγόρος, εξ Αμφικλείας Λοκρίδος.
 - 9) Αρτέμιος Μ. Κλωνιζάκης, ετών 32, ιατρός εκ Χανίων.
 - 10) Αντώνιος Βαρθ. Πρίντεζης, ετών 28, υπάλληλος ξενοδοχείου, εξ Αθηνών.
 - 11) Μιχαήλ Ιω. Παπούλας, ετών 36, μηχανικός αυτοκινήτων, εκ Καλύμνου.
 - 12) Αλέξανδρος Χαρ. Σιγάλας, ετών 37, οδηγός ταξί, εξ Αθηνών.
 - 13) Δημήτριος Βασ. Τιμογιανάκης, ετών 61, ιδιωτικός υπάλληλος, εκ Μικράς Ασίας.
 - 14) Βασίλειος Θεοφ. Αναστασόπουλος, ετών 27, ιδιωτικός υπάλληλος εκ Λεβίδιου.
 - 15) Ιωάννης Αγγ. Βαλασέλης, ετών 31, ιδιωτικός υπάλληλος, εξ Αθηνών.
- Οι δικαιόμενοι είναι άπαντες κάτοικοι της πρωτευούσης. Και έχουν παραπεμφθή: α) Διά παράθασιν του Α.Ν. 509/47 περί προστασίας του κοινωνικού καθεστώτος, κατ' εξακολούθησιν, β) δι' απείθειαν εις διαταγήν της υπ' αριθ. 1 προκηρύξεως του Γ.Ε.Σ. εν συνδυασμώ προς τον νόμον ΔΞΘ περί καταστάσεως πολιορκίας, γ) ο εξ αυτών Παναγούλης δια λιποταξίαν εις το εξωτερικόν και απόπειραν ανθρωποκτονίας του κ. Πρωθυπουργού και δ) οι υπόλοιποι 14 δια συνεργίαν εις το ανωτέρω αδίκημα.

Σημειωτέον ότι κατά την ισχύουσαν στρατιωτικήν ποινικήν νομοθεσία τα ανωτέρω αδικήματα επισύρουν ποινές φυλακίσεως, προσωρινής καθείρξεως κ.λπ. μέχρι θανάτου.

Κατά το πόρισμα της διεξαχθείσης προανακρίσεως, υπό του ταγματάρχου Πεζικού Ε.Α. 1) Σ.Σ.Α. κ. Θεοδ. Θεοφιλογιαννάκου, έχουν προκύψει αδιάσειστα επιβαρυντικά στοιχεία, ως ενεχομένων εις την εκδικαζόμενην τρομοκρατικήν υπόθεσιν και κατά των κάτωθι: 1) Ανδρέα Γ. Παπανδρέου, 2) Πολυκάρπου Γεωρκάτζη τέως υπουργού Εσωτερικών και Εθνικής Αμύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας, 3) Παύλου Ιω. Βαρδινογιάννη, πολιτικού, 4) Νικολάου Γ. Νικολαΐδη, αέργου, πρώην πρετικού στελέχους της Ε.Δ.Η.Ν. και 5) Ευσταθίου Βασ. Πλαναγούλη, λιποτάκτου αξιωματικού και αδελφού του αυτούργουν της αποπείρας Αλ. Πλαναγούλη.

Οι ανωτέρω δεν εισάγονται εις δίκην ως μη συλληφθέντες. Κατ' αυτών μετά την απαγγελίαν της αποφάσεως του εκτάκτου Στρατοδικείου θα διεξαχθή συμπληρωματική ανάκρισις.»

Η δίκη κράτησε 9 ημέρες (1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 και 18 Νοεμβρίου) και συγκλόνισε, όχι μόνο το Πλανεταρίνιο, αλλά και τη διεθνή κοινή γνώμη.

Από τη λήξη της ακροαματικής διαδικασίας την 12 Νοεμβρίου μέχρι την ημέρα έκδοσης της απόφασης την 18 Νοεμβρίου μεσολάθισαν αρκετές μέρες. Αυτό και μόνο είναι αρκετό για να διαπιστώσει κανείς, εκείνο το οποίο συνέβη: Η μεγάλη διαμάχη, η οποία είχε ξεσπάσει στους κόλπους της Χούντας για την απόφαση. Η μια πλευρά είχε την άποψη ότι έπρεπε να καταδικαστούν σε θάνατο και ο Πλαναγούλης και ο Βερυθάκης. Άλλη άποψη υποστήριζε την καταδίκη σε θάνατο μόνο του Πλαναγούλη και τρίτη άποψη πήταν εκείνη που για λόγους πολιτικούς δεν ήθελε καμιά θανατική καταδίκη.

Αντί όμως άλλων στοιχείων και περιγραφών της μεγάλης αυτής αντιστασιακής δίκης και των πρωταγωνιστών της, παραθέτουμε στη συνέχεια το παραπεμπικό του Α.Π.Α.Ε.Σ.Α. προς τον Βασιλικό Επίτροπο του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών, αυτούσιο και άνευ περικοπών, έστω και αν πολλά στοιχεία επαναλαμβάνονται σε άλλα σημεία.

Ο Αλέκος Παναγούλης αγέρωχος απέναντι στους στρατοδίκες

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ – ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ
ΜΕΤΑ ΠΕΙΣΤΗΡΙΩΝ

Α.Π.Α.Ε.Σ.Α/ΤΡΑΦ. ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 1646

» B.Y. 1083

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΒΑΣ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΛΙΚΕΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

Λαθόντες υπ' όψιν την δια της υπ' αριθ. Φ.453.12/526 / 889663/
11-10-1968 Δ/γίς Γ.Ε.Σ./Ιον Ε.Γ. διαβιβασθείσαν ημίν ένορκον προανά-
κρισιν κατά των:

1. Παναγούλη Αλεξάνδρου του Βασιλείου
2. Λεκανίδη Νικολάου του Κωνσταντίνου

3. Κλωνιζάκη Ιωάννου του Μάρκου
4. Ζαμπέλη Νικολάου του Παναγιώτου
5. Βερυθάκη Ελευθερίου του Δημητρίου
6. Ελευθεριάδη Γεωργίου του Μιχαήλ
7. Αθράμη Γεωργίου του Στυλιανού
8. Γιώτα Ευσταθίου του Γεωργίου
9. Κλωνιζάκη Αρτεμίου του Μάρκου
10. Πρίντεζη Αντωνίου του Βαρθολομαίου
11. Παπούλα Μιχαήλ του Ιωάννου
12. Σιγάλα Αλεξάνδρου του Χαραλάμπους
13. Τιμογιαννάκη Δημητρίου του Βασιλείου
14. Αναστασοπούλου Βασιλείου του Θεοφάνους και
15. Βαλασέλη Ιωάννου του Αγγέλου, κατηγορουμένων
απάντων μεν επί παραβάσει του Α.Ν. 509/47 εν συναυτουργίᾳ κατ'
εξακολούθησιν, επί πλέον δε των Παναγούλη Αλεξάνδρου επί α) λιπο-
ταξία εις το εξωτερικόν, β) αποπέίρα ανθρωποκτονίας και γ) παρανόμω
κατοχή πολεμικών όπλων και εκρηκτικών υλών, Λεκανίδη Νικολάου,
Ζαμπέλη Νικολάου και Κλωνιζάκη Ιωάννου επί α) απλή συνεργία εις
απόπειραν ανθρωποκτονίας και β) απειθεία εις διαταγήν της Στρατιωτι-
κής Αρχής, Αθράμη Γεωργίου και Γιώτα Ευσταθίου επί απειθεία εις
διαταγήν της Στρατιωτικής Αρχής. Επειδή εκ της ενεργητείσης ενόρκου
προανακρίσεως προέκυψαν τα κάτωθι πραγματικά περιστατικά:

ΑΙΠΟΤΑΞΙΑ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ Α.Δ. – ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ

1. Ο Στρατιώτης Παναγούλης Αλέξανδρος, υππρετών εις 81 Σύνταγ-
μα Πεζικού (Βέροια) και νοοπλευόμενος εις 266 Ημικινητόν Στρατιω-
τικόν Νοσοκομείον Διακομιδών (Βέροια), την 27ην Μαΐου 1967 έλαβεν
εξιπήριον δια την Μονάδα του, εις πν έδει να παρουσιασθή αυθημερόν.
Ούτος δεν έπραξε τούτο, αλλ' ούτε παρουσιάσθη εντός της προς μετα-
μέλειαν και επάνοδον τεταγμένης προθεσμίας των δύο πημερών από της
ως άνω απουσίας του, καταστάς ούτω υπαίτιος του αδικήματος της λι-
ποταξίας από 30ης Μαΐου 1967.
2. Ο Α.Δ. Παναγούλης αφιχθείς εις Θεσσαλονίκην αυθημερόν επέβη

αεροσκάφους και αφίχθη εις Αθήνας την πρωίαν της επομένης. Πάραυτα μετέβη εις την εν Γλυφάδα και επί της οδού Ασκληπιού 61 οικίαν των γονέων του, εις πν παρέμεινεν μέχρι του απογεύματος της αυτής. Αναχώρων εζήτησε και έλαβε παρά των γονέων του χρήματα, ισχυρισθείς ότι θα επανήρχετο αυθημερόν εις την Μονάδα του (όρα κατάθεσιν μπρός του). Ούτος δεν έπραξεν τούτο, αλλά παρέμεινεν εις Αθήνας μέχρι της 17ης Ιουνίου 1967 φιλοξενούμενος υπό των φίλων του Λεκανίδη Νικολάου και Κλωνιζάκη Ιωάννου τους οποίους εγνώριζεν από τους κοινούς πολιτικούς αγώνας της Ενώσεως Κέντρου. Κατά την εν Αθήναις παραμονήν του κατέβαλεν προσπάθειαν να εξασφαλίσῃ ξένον διαβατήριον, ίνα σύτο αναχωρήσῃ δια το εξωτερικόν, όπερ και τελικάς επέτυχεν μέσω της γνωστής του Νίκης Ζωγονά παρά του Κυπρίου σπουδαστού της Πλαντείου Σχολής, Χρήστου Ζώπου, υιού του εν Κύπρω διαμένοντος κομμουνιστού Χαραλάμπους Ζώπου.

3. Την 18ην Ιουνίου 1967 ανεχώρησεν αεροπορικώς εξ Αθηνών δια Λευκωσίαν χροσμοποιήσας το ανωτέρω διαβατήριον, κατευθυνθείς εις χωρίον Γεροσκόπου Πάφου και εις την οικίαν του Χαραλάμπους Ζώπου ένθα παρέμεινε επί μιαν εβδομάδα, ως φίλος του υιού του Χρήστου, υπό το όνομα Αλέκος Αλεξίου, δικηγόρος. Κατά σύστασιν του κομμουνιστού Χαραλάμπους Ζώπου μετέβη εις Λευκωσίαν και συνεδέθη μετά του Βουλευτού Λυσσαρίδη, στενού συνεργάτου του ΑΚΕΛ και προσωπικού ιατρού του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, από τον οποίον εζήτησε προστασίαν, διότι εν τω μεταξύ είχεν ήδη αποκαλυφθή η δια του διαβατηρίου Χρήστου Ζώπου είσοδός του εν Κύπρω και κατεζπείτο από τας διωκτικάς αρχάς. Λόγω του γνωστού θορύβου περί το όνομά του και της επακολουθησάσης καταδίκης πατρός και υιού Ζώπου (όρα έγγραφον Αστυνομίας Λευκωσίας αρ. Φ. ΤΑΕ/23/1(ΥΙ)12-12-67, μαρτυρικήν κατάθεσιν αντ/ρχου Πλαίσιον και υπαστυνόμου Μπάμπαλην) καθίσταται δυσχερής η παραμονή του εν Κύπρω.

4. Κατά την παραμονή του εις Κύπρον βοηθείται υπό του Λυσσαρίδη, κρυπτόμενος εις διαιφόρους οικίας, έρχεται εις επαφήν με ανθρώπους του περιβάλλοντος τουύτου, εκπαιδεύεται εις την χρήσιν τυποποιημένων εκρηκτικών υλών και την κατασκευήν τοιούτων δι' υλικών τα οποία κυκλοφορούν εις το εμπόριον, τελικώς δε έρχεται εις επαφήν με τον Κύ-

πριον υπουργόν των Εσωτερικών Πολύκαρπον Γεωρκάτζην (όρα κατάθεσιν Αντρχού Ππλίτση και απολογίας Πλαναγούλη, Κλωνιζάκη). Πάντα ταύτα λαμβάνουν χώραν καθ' ον χρόνον ο Αλ. Πλαναγούλης διώκεται επισήμως υπό των Κυπριακών αρχών (όρα έγγραφον Αρ. Φ. ΤΑΕ/23/1 ΥΥ/12-12-67 του Αρχηγείου Αστυνομίας Λευκωσίας προς Γενικόν Δι/ντήν Αστυνομίας Αθηνών – Ιντερπόλ).

5. Την 27ην Ιανουαρίου 1968, τη επεμβάσει Π. Γεωρκάτζη, χορηγείται εις τούτον κανονικόν Κυπριακόν διαβατήριον υπό τα στοιχεία Μάριος Ανδρέου και με φωτογραφίαν του καταζητουμένου Πλαναγούλη, πήτις μέχρι της στιγμής εκείνης είχεν τύχει ευρυτάτης δημοσιεύσεως εις τον Κυπριακόν τύπον (όρα υπ' αριθ. Α. 01402 Διαβατήριον Υπουργείου Εσωτερικών Κύπρου – Τμήμα μεταναστεύσεως).

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΡΩΜΗ

6. Δια του ρηθέντος διαβατηρίου και υπό την προστασίαν του Υπουργείου Εσωτερικών – Κύπρου ο Α. Πλαναγούλης αναγωρεί την 28ην Ιανουαρίου 1968 αεροπορικώς εκ Λευκωσίας εις Λίθανον και εκείθεν την επομένην αφικνείται εις Ράμπην υπό τα αυτά στοιχεία ταυτότητος (όρα διαβατήριον, απολογία ιδίου και δελτίον εισόδου εις αερολιμένα Ράμπης). Εις την Ράμπην συναντά τον εκεί διαμένοντα αδελφόν του Στάθην και αποκτά επαφήν με τον Νικόλαον Νικολαΐδην μετά του οποίου συνδέεται δια στενής φιλίας ως προκύπτει και εκ της εν τη δικογραφίᾳ υπαρχούσης φωτογραφίας. Έκτοτε επιλέγει ταύτην ως μόνιμον διαμονήν δεδομένου ότι η Ράμπη εξασφαλίζει εις τούτον πολλάς ανέσεις και γνωριμίας. Δεν προσέφυγεν εις τας Ιταλικάς αρχάς, ίνα ζητήσην πολιτικόν άσυλον, ισχυριζόμενος ότι εφοβήθη μήπως εκδοθή υπ' αυτών εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν. Ο πραγματικός όμως λόγος είναι διότι επιθυμεί την παρανομίαν, ώστε να κινήται ευχερώς και ανεξελέγκτως (όρα απολογίαν τούτου).

7. Εις την Ράμπην εγκαθίσταται μετά του αδελφού του και του Ν. Νικολαΐδην εις πολυτελώς επιπλωμένον διαμέρισμα, κείμενον εις την περιοχήν των εν Ράμπη ξένων Πρεσβειών. Έχει δε εις την διάθεσιν του μετά του Ν. Νικολαΐδη πολυτελές γραφείον εις τον αυτόν χώρον, ένθα και τα

γραφεία του σοσιαλιστικού κόμματος της Ιταλίας (όρα μαρτυρικήν κατάθεσιν Λελάκη).

8. Ο N. Νικολαΐδης διατρίβων εν Ρώμη ως πολιτικός φυγάς, άλλοτε πηγετικόν στέλεχος της Ε.Δ.Η.Ν και διεκδικών εν τω εξωτερικώ την πηγεσίαν της Ενώσεως Κέντρου, καθιστά τον A. Παναγούλην υποχείριον όργανον παρέχων αυτώ πλήρη οικονομικήν άνεσιν από απόψεως διαμονής και δυνατότητος μετακυνήσεως όχι μόνον εντός της Ιταλίας αλλά και εκτός αυτής. Η στενή μεταξύ τούτων συνεργασία αποβλέπει εις τον συντονισμόν των ενεργειών του αγώνος του εξωτερικού μετά τον εσωτερικού, εις τον οποίον ο Νικολαΐδης δίδει εις τον Παναγούλην πρωτεύοντα ρόλον (όρα μαρτυρικήν κατάθεσιν Λελάκη και απολογίαν Παναγούλη).

9. Εκ Ρώμης ο Παναγούλης πραγματοποιεί επανειλημμένας μετακινήσεις εις Παρισίους, τόσον μόνος όσον και με τον N. Νικολαΐδην, σκοπός των οποίων είναι η πραγματοποίησης αντιστοίχων συναντήσεων μετά τον εν Παρισίοις διαμένοντος A. Παπανδρέου. Εν τη απολογίᾳ του ο A. Παναγούλης τας ως άνω συναντήσεις αυτού τε και του N. Νικολαΐδη περιορίζει εις τον αριθμόν 5 (πέντε) κατά το μέχρι του πρώτου 15νθημέρου του μηνός Μαΐου 1968 χρονικόν διάστημα, γεγονός όπερ επαλπθεύεται εκ του κατασχεθέντος προσωπικού του πμερολογίου και εκ των καταθέσεων των μαρτύρων Λελάκη και Ζωγραφάκη. Αντικείμενον των συναντήσεων αυτών ήτοντο η έναρξης δράσεως εις το εσωτερικόν της Ελλάδος. Κατά την πρώτην συνάντησην ο A. Παπανδρέου εξέφρασε έντονον πικρίαν δια την στάσιν του Ελληνικού Λαού, ο οποίος δεν είναι διατεθειμένος να αναλάβῃ δράσιν εν Ελλάδι και ότι προς τούτο πρέπει να οργανωθούν δυναμικαί ομάδες, τόσον εις το εξωτερικόν όσον και εις το εσωτερικόν δια την ανατροπήν του κρατούντος καθεστώτος. Η τοιαύτη δράσης θα προεκάλει σύγχυσιν εις τους εν Ελλάδι κυβερνώντας, θα ενίσχυε την θέσιν των εν τω εξωτερικώ Ελλήνων πολιτικών, έναντι των υποστηρικτών φύλων των, θα προεκάλει την επέμβασιν τούτων και τελικώς θα επέφερε το ποθπτόν αποτέλεσμα. Το ίδιον περιεχόμενον είχον και οι υπόλοιποι συναντήσεις μετά τον A. Παπανδρέου.

10. Αφ' ετέρου εις Ρώμην οι A. Παναγούλης και N. Νικολαΐδης έχουν επανειλημμένας συναντήσεις μετά τον εν Ρώμη διαμένοντος τέως πολιτικού Π. Βαρδινογιάννη, του οποίου αμφότεροι τυγχάνουν παλαιό-

θεν γνωστοί, το δε περιεχόμενον των συναντήσεων τούτων παραμένει το ίδιον (όρα μαρτυρικήν κατάθεσιν Λάμπρου, αντ/ρχου Πηλίτον και απολογίας Κλωνιζάκη, Α. Παναγούλη). Εν Ράμπη ο Α. Παναγούλης επιδιώκει συναντήσεις με πάσης τοποθετήσεως πολιτικά πρόσωπα, προς τούτο δε από μπνός Φεβρουαρίου συχνάζει εις το Ξενοδοχείον Κάρλτον, ένθα διέμενε ο εις την ακολουθίαν του Βασιλέως ανήκων Στρατηγός Δόθας. Πλέον των ανωτέρω επαφών ο Α. Παναγούλης διατηρεί κατά την περίοδον ταύτην, επαφήν μετά της Κύπρου, ως προκύπτει εκ της εις το ημερολόγιο του σπιμειώσεως περί επιστροφής «ΑΡΗ», ψευδώνυμον του Κυπρίου Παναγιώτου, τον Μάρτιον του 1968.

11. Κατά το ως άνω χρονικόν διάστημα ο Παναγούλης πραγματοποιεί ταξείδιον εις Ζυρίχην κατά μήνα Μάρτιον και εις Γενεύην κατά Μάιον 1968 (όρα ημερολόγιον τούτου) χαρακτηριστικά των κατά την περίοδον ταύτην μετακινήσεων του Α. Παναγούλη είναι η οικονομική άνεσις, η ποικιλία των φροντιμάτων των πολιτικών προσώπων μετά των οποίων συναντάται και η ευκολία μετά της οποίας δέχεται να συνεργασθή μετά των ανωτέρω. Τούτο θέλει τύχει εν τω καταλλήλω χώρω της αρμοδιούσης αξιολογήσεως. Ήνα καταστή όμως κατανοητή περαιτέρω εξέλιξης των γεγονότων δέον θάσει του περιεχομένου των εν τη δικογραφία μαρτυρικών καταθέσεων να ανατρέξωμεν εις τον αμέσως μετά την Επανάστασιν της 21ης Απριλίου 1967 χρόνον.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΩΠΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ «ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΜΕΤΩΠΟΝ» ΚΑΙ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ»

12. Η επιτυχία της Εθνικής Επαναστάσεως της 21ης Απριλίου πνεύδισε τους πάντας και ιδίᾳ την πνεύσιαν του Κ.Κ.Ε. Δια των γενομένων συλλήψεων κομμουνιστικών στελεχών κατά την πρώτην νύκτα της επαναστάσεως εξηρθρώθησε ο παράνομος μπχανισμός του ΚΚΕ και απεστελεχώθησαν κατά το πλείστον αι μαχητικά ομάδες δράσεως τούτου πλην ωρισμένων στελεχών, άτινα διέφυγον ή δεν είχον εκδηλωθεί. Ούτω μετά την επανάστασιν τα εν τω εσωτερικώ και εξωτερικώ δυναμικά στοιχεία του ΚΚΕ προσεπάθησαν να επιτύχουν την αναδιοργάνωσιν του παρανόμου μπχανισμού του, επί τω σκοπώ όπως, εν μεν τω εσωτερικώ,

τελούν εν αναμονή δημιουργίας καταλλήλων συνθηκών προς δράσιν, εν δε τω εξωτερικώ, προσεταιρισθούν απάσας τας πολιτικάς δυνάμεις μετά των οποίων θα πδύνατο το KKE να αποκτήση επαφήν. Η νέα γραμμή του KKE στηρίζεται και δια μιαν ακόμη φοράν εις την προσφιλή τακτικήν των «πλατειών συνεργασιών» (όρα γνωστόν σχέδιον Αργυροπούλου – Βεγλερή το οποίον προέβλεπε την εκ των κάτω εξέγερσιν και ένοπλον δράσιν της Νεολαίας Λαμπράκη και της Ε.ΔΗ.Ν.).

Εφαρμογή της γραμμής ταύτης, μετά την επανάστασιν της 21ης Απριλίου 1967 έχουμεν δια της δημιουργίας υπό του KKE της παρανόμου μετωπικής κομμουνιστικής οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Πατριωτικόν Μέτωπον», εις πν, ως γνωστόν, συνειργάσθησαν οργανωθέντες ομού, γνωστοί Κομμουνισταί, ως οι Θεοδωράκης Μίκης, Μπριλάκης Αντώνιος, Φιλίνης Κων/νος και Δρακόπουλος Χαράλαμπος μετά εθνικοφρόνων, ως οι Λελούδας Ιωάννης, Λελούδα Θεοδώρα και Ακρίτα Σύλβα, καταδικασθέντες υπό του εκτάκτου στρατοδικείου Αθηνών το παρελθόν έτος. Εις το αυτό πλαίσιον ανήκει και η δράσης της παρανόμου οργανώσεως «Δημοκρατική Άμυνα». Η συνεργασία της μορφής ταύτης από του τέλους του 1967 και εντεύθεν είναι πλήρης, πλην άπασαι αι προσπάθειαι του KKE και των ετέρων συνεργαζόμενων οργανώσεων εις το να παρασύρουν τον Ελληνικόν Λαόν και να τον στρέψουν εναντίον της Εθνικής Επαναστάσεως, απέτυχον.

13. Εκτός ωρισμένων κατ' επάγγελμα αναρχικών και μεριονωμένων ατόμων, των οποίων τα συμφέροντα κυρίως επλήγησαν δια της Επαναστάσεως της 21ης Απριλίου, ουδείς έτερος εστράφη εναντίον ταύτης. Επί της προκειμένης υποθέσεως το KKE δια των εν τω εξωτερικώ οργάνων του, επιδιώκον την μετά του πολιτικού κόσμου επαφήν, διπυκολύνθη προς την κατεύθυνσιν ταύτην μεγάλως από της εξόδου του Α. Παπανδρέου κατά μήνα Ιανουαρίου 1968.

Επιστέγασμα των ανωτέρω επαφών, αίτινες διήρκεσαν επ' αρκετόν χρόνον, υπήρξεν η γνωστή συμφωνία μεταξύ Α. Παπανδρέου, αρχηγού του ΠΑΚ και Α. Μπριλάκη, εκπροσώπου του «Πατριωτικού Μετώπου», δια της οποίας απεφασίσθη η συνένωσις της δράσεως των ανωτέρω οργανώσεων, ήτοι ανάληψης τρομοκρατικής δραστηριότητος και ενόπλου αγώνος εις το εσωτερικόν της χώρας.

14. Ούτω σύμπας ο εν τω εξωτερικώ παλαιοκομματισμός, τίθεται και πάλιν εις την υπηρεσίαν του ελλοχεύοντος ΚΚΕ υπό την κάλυψη της κατά της επαναστάσεως αντιστάσεως, ώστε δέκα εξ μίνας μετά την επανάστασιν της 21ης Απριλίου 1967 έθεσεν εις εφαρμογήν την τακτικήν μέθοδόν του δια την πραγματοποίησην του σταθερώς τελικού στρατηγικού του σκοπού, ήτοι της εγκαθιδρύσεως κομμουνιστικού καθεστώτος. Εις την κατηγορίαν των ανωτέρω προσώπων ανίκουν οι ιδρυταί και τα μέλη της εν τω εξωτερικώ συσταθείσης οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση», η οποία ενεκαινίασεν την δράσιν της την 13ην Αυγούστου, δια της γνωστής δολοφονικής ενεργείας κατά του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως και της τοποθετήσεως των πρώτων βομβών εντός των Αθηνών. Η «Ελληνική Αντίσταση» ιδρύθηκε εις Ράμπην από Φεβρουαρίου μέχρις Απριλίου 1968. Οι ιδρυταί της οργανώσεως ταύτης ανίκουν φαινομενικάς εις την κεντροαριστεράν παράταξην, εν τη ουσίᾳ όμως η ανατρεπτική οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» είναι καθαρώς μετωπική οργάνωσης, διότι ο εκ των αρχηγών ταύτης Α. Παπανδρέου, συνδέεται δια της γνωστής συμφωνίας μετά Μπριλλάκη, ωσαύτως δε ο έτερος εκ των αρχηγών Ν. Νικολαΐδης, άμεσος συνεργάτης του Α. Παπανδρέου, συνδέεται στενώς μετά του πρώτην Υπουργού Π. Βαρδινογιάννη, απάντων εν τω εξωτερικώ ευρισκομένων. Οι σκοποί της οργανώσεως ταύτης ταυτίζονται απολύτως μετά των σκοπών του ΚΚΕ. Η συνεργασία του ΚΚΕ και της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» είναι πλήρης και επισημοποιείται δια του προαναφερθέντος συμφώνου μεταξύ Α. Παπανδρέου και Α. Μπριλλάκη (όρα μαρτυρικάς καταθέσεις αντ/ρχου Πλλίτση, ταγ/ρχου Φαθατά, αστυνόμου Μάλλιου και αστυνόμου Μπάμπαλη).

15. Εις την όλην διαδικασίαν ιδρύσεως της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» μετέχει ως πηγετικόν στέλεχος και ο Α. Παναγούλης μετά του αδελφού του Ευσταθίου, προθυμοποιείται δε να αναλάβητε άμα και την υλοποίησην, από πλευράς στελεχώσεως ταύτης. Η αποφασισθείσα διάρθρωσης της ανωτέρω οργανώσεως, ως αύτη απεικονίζεται εις το ανευρεθέν και κατασχεθέν αρχείον του Α. Παναγούλη, το οποίον επιψελώς απεκρύπτετο εις την οικίαν του εκ των στενών συνεργατών του Λεκανίδη Νικολάου επί της οδού Πριάμου 34 Αγ. Δημητρίου, προβλέπει τα κάτωθι κλιμάκια:

- α. Εθνικός Απελευθερωτικός Στρατός (Ε.Α.Σ)*
- β. Λαϊκές Αντιστασιακές Ομάδες Σαμποτάζ (ΛΑΟΣ)*
- γ. Μαχητικές Ομάδες Νεολαίας (Μ.Ο.Ν)*
- δ. Πανελλήνια Λαϊκή Μαζική Οργάνωσις Συμπαραστάσεως (ΠΑΛ-ΜΟΣ)*

16. Η απλή και μόνον ανάγνωσις της ανωτέρω διαφθρώσεως άγει πάντα λογικόν άνθρωπον εις την διαπίστωσιν ότι και η μορφή ταύτης ταυτίζεται απολύτως προς την γνωστήν κατά την κατοχήν κρυπτοκομμουνιστικήν οργάνωσιν του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (Ε.Α.Μ). Και αύτη διέθετεν αντιστοίχως τον ΕΛΑΣ, την ΟΠΛΑ, την ΕΠΙΟΝ και την Εθνικήν Αλληλεγγύην. Συντονιστής όλων των κλιμακίων είναι ο Α. Παναγούλης υπό το ψευδώνυμον «Ανίκποτος» (όρα κατασχεθέν αρχείον). Δίδεται προτεραιότης, εις την συγκρότησιν και ανάληψιν δράσεως του κλιμακίου των ΛΑΟΣ, η επάνδρωσις του οποίου ανατίθεται εις τον Α. Παναγούλην. Κατά τας τελευταίας εις Ρώμην και Παρισίους επαιφάς καθωρίσθησαν αντικειμενικοί σκοποί της οργανώσεως, η έναρξης δράσεως εν τω εσωτερικώ δι' εντυπωσιακών ανατρεπτικών ενεργειών πότι, τοποθέτησις εκρηκτικών και εμπροστικών βομβών εις κεντρικά σημεία των Αθηνών, εις τουριστικά ξενοδοχεία και ξένας Πρεσβείας, ανατινάξεις σιδηροδρομικών γραμμών και εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας (υποσταθμοί ΔΕΗ, ΟΤΕ), δολοφονικάι απόπειραι, ιδίως κατά των πρωτεργατών της Εθνικής Επαναστάσεως με πρώτον στόχον το πρόσωπον του Προέδρου της Κυβερνήσεως, αίτινες πραγματοποιούμενοι ήθελον προκαλέσει πανικόν εις τον Ελληνικόν λαόν, κλίμα ανωμαλίας, ανασφαλείας, μπονεισμόν ως εκ τούτου, του τουριστικού ρεύματος και τελικώς την επέμβασιν των ξένων προς ανατροπήν του κρατούντος εν Ελλάδι πολιτεύματος.

ΠΡΩΤΗ ΑΦΙΞΙΣ Α. ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

17. Την 8ην Μαΐου 1968 ο Παναγούλης μεταβαίνει εκ Ρώμης εις Παρισίους, ένθα λαμβάνει τας τελικάς οδηγίας και τα απαραίτητα οικονομικά μέσα και την 14ην του ιδίου μηνός αναχωρεί μέσω Ρώμης εις Ρόδον αεροπορικώς, την δε επομένην αφικνείται εις Αθήνας υπό τα στοιχεία

Μάριος Ανδρέου (όρα σχετικήν θεώρησιν διαβατηρίου και κατασχεθέν προσωπικόν πμερολόγιον). Άμα τη αφίξει του μεταβαίνει και φιλοξενείται εις την επί της οδού Κορμούλη 44 κατοικίαν του πολιτικού μηχανικού Ιωάννου Κλωνιζάκη, συγκατοικούντος μετά του αδελφού του ιατρού Αρτεμίου Κλωνιζάκη.

Ειρήσθω εν παρόδῳ ότι μετά του πρώτου εκ των ανωτέρω ο Παναγούλης από της αναχωρήσεώς του εξ Ελλάδος, διετήρει αλληλογραφίαν.

18. Εις την από 7- 2- 68 συνταχθείσαν εν Ρώμη υπό Α. Παναγούλη επιστολήν αναγράφονται μεταξύ άλλων συνθηματικώς τα εξής: «πιστεύω να έχης ψροντίση για μια στοιχειώδη στελέχωση ενός καταστήματος. Θα σου χρειάζονται μέχρι 8 υπάλληλοι της δικής σου εμπιστοσύνης» (όρα κατασχεθέίσαν επιστολήν εις οικίαν Κλωνιζάκη επί της οδού Κορμούλη και απολογίαν I. Κλωνιζάκη). Επίσης συναντάται κεχωρισμένως μετά του Ν. Λεκανίδη εις την οικίαν τούτου επί της οδού Πριάμου 34, Αγιος Δημήτριος, τον οποίον προορίζει δια πγετικόν ρόλον των ΛΑΟΣ. Τους ανωτέρω κατά τας επανειλημμένας συναντήσεις ενημερώνει δια την ίδρυσιν της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση». Αι σχετικάι προς Ιωάννην Κλωνιζάκην οδηγίαι και πληροφορίαι διατυπώνται εν τη απολογία του ιδίου επί λέξει: «Κατά μήνα Μαΐου του 1968 ήλθε ένα θράδυ εις το σπίτι μου κρατών ένα σάκκο ταξειδίου και διενυκτέρευσε εις την οικίαν μου. Κατά την συζήτησην μου είπε ότι έγινε εις το εξωτερικόν μια οργάνωσις αντιστάσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση», ότι είχε συναντήσεις με τον Ανδρέα Παπανδρέου και τον Ν. Νικολαΐδην. Αν δε ενθυμούμαι καλώς και με τον Βαρδινογιάννην.

Επίσης είπε ότι π οργάνωσις είχε ως αποστολήν να προβή εις διαφόρους δυναμικάς ενέργειάς δια τοποθετήσεις βομβών, ότι είχεν επιλυθή το οικονομικόν πρόβλημα από τους εν τω εξωτερικώ συνεργάτας του και ότι τα εκρηκτικά θα εστέλλοντο επίσης εκ του εξωτερικού.

Κατόπιν των ανωτέρω σιωπηρώς προσεχώρησα εις την οργάνωσιν και μου ανέθεσε να ανεύρω άτομα έμπιστα τα οποία να ενταχθούν εν καιρώ εις την οργάνωσιν. Επίσης μου είπε ότι θα εστέλλοντο άτομα δι' εκπαίδευσιν μέσω Ιταλίας εις Κύπρον, Αλγέριον, Γαλλίαν όπου θα λειτουργούσαν σχολεία. Επίσης μου είπε να εύρω ένα χαρτοφύλακα να μου

δώσοι μια σφραγίδα του τμήματός του επί χάρτου και εν καιρώ να ανατεθή εις τούτον η συλλογή σχετικών προς την χωροφυλακήν πληροφοριών και μύποις άλλων ανδρών των Δυνάμεων Ασφαλείας ...

Επίσης μου ανέθεσε να ενοικιάσω τρία έως τέσσαρα σπίτια εις Κυψέλην, Πλ. Βάθης και Σταθμόν Λαρίσης, τα οποία θα εχρησιμοποιούντο δια την αποθήκευσιν εκρηκτικών υλών και απόκρυψιν προσώπων εν καιρώ. Τα ενοίκια θα μου κατεβάλλοντο εκ των χρημάτων τα οποία θα ήρχοντο εκ του εξωτερικού. Επίσης μου είπε να αγοράσω ωρισμένα υλικά ως φάκελλα, χαρτί αλληλογραφίας, καρφιά και να εξασφαλίσω διευθύνσεις Μηχανικών δια να τους στέλλω εν καιρώ εφημερίδα της οργανώσεως, π οποία θα εξεδίδετο εις το εξωτερικόν. Σχετικώς με την εκπαίδευσιν μου είπε ότι εξεπαιδεύθη εις Κύπρον και ότι η εκπαίδευσις των άλλων θα ήτο δέκα πέντε έως είκοσι πημερών».

19. Αι προς Ν. Λεκανίδην οδηγίαι διατυπούνται ωσαύτως εν τη απολογίᾳ του ιδίου επί λέξει. «Κατά μήνα Μάιον πλήθε εκ του εξωτερικού με διαβατήριον πιθανόν υπό τα στοιχεία Ευγενικός. Μίαν ημέραν πλήθε εις την επί της οδού Πριάμου 34 οικίαν μου και μετ' ολίγον, επειδή πιθανόν να ήρχοντο οι δικοί μου φύγαμε και καθίσαμε σε ένα μπαρ της πλατείας Υμηττού, ώρα περίπου 17.30- 18.00. Εκεί μου είπε ότι στο εξωτερικό γίνεται μια οργάνωσις π οποία έχει ως σκοπόν την ανατροπήν της Κυθερώσεως. Ότι πλήθε δια να επιτύχη επαφές και ότι είχε έλθει και προηγουμένως κατά μήνα Iανουάριον, πιθανώς, οπότε δεν είχε μπορέσει να με ιδίη. Επίσης μου είπε για να ενοικιάσω κανένα σπίτι να κρύβεται, πλην όμως χρήματα δεν μου είχε δώσει. Επίσης μου είπε ότι εις το εξής θα συναντιόμαστε κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας, καθ' πν θα συζητούσαμε περί ραντεβού δια την ιδίαν ημέραν, αλλά αυτό θα ίσχυε δια την 20.00 ώρα της επομένης και επί της διασταυρώσεως των οδών Αχαρνών και Χένδεν. Δεν ενθυμιούμαι εάν συναντηθήκαμε άλλη φορά. Διότι ο Παναγούλης έφυγε δια το εξωτερικό, μάλλον Ιταλία. Πλάνως προτού φύγει μου είχε δώσει επτά σφραγίδες που θρέθησαν στην οικίαν Μεθώντης 58α και μου είχε ειπή να αγοράσω χαρτί για γράψιμο, ξύλα για τις σφραγίδες, κόλλα δια κόλλημα και διάφορα άλλα μικροεργαλεία ήτοι σιφυρί, κατσαβίδι, λίμα και πρόκες».

20. Κατά την ιδίαν περίοδον ο Παναγούλης πραγματοποιεί δύο συνα-

ντήσεις εις την οικίαν του Ιωάννου Κλωνιζάκη μετά του ευρισκομένου κατά τον αυτόν χρόνον εν Αθήναις Υπουργού των Εσωτερικών Κύπρου Πολυκάρπου Γεωρκάτζη, το περιεχόμενον των οποίων παρατίθεται αυτολεξεί, ως διαλαμβάνεται εν τη απολογίᾳ Ι. Κλωνιζάκη:

«Το τρίτον δεκαήμερον του Μαΐου μίαν πρέραν περί την 18.30 ώραν πήγα μετά του Παναγούλη με το αυτοκίνητό μου εις τον Προφήτην Ηλίαν Παγκρατίου, και μετ' ολίγον πλήθε ο υπουργός των Εσωτερικών της Κύπρου Γεωρκάτζης μετά του οποίου πήγαμε εις το σπίτι μου οδός Κουρμούλη 44. Τούτον ο Παναγούλης μου τον εσύστησεν ως Νικηφόρον. Έγώ όμως τον εγνώρισα, διατί τον ήξευρα από τις φωτογραφίες. Μου το ωμολόγησε δε κατόπιν και ο Παναγούλης. Την επομένην και περί ώραν 15.30 πήγα εις την διασταύρωσιν των οδών Αχαρνών και Νιρβάνα και τον μετέφερα εις το σπίτι μου όπου τον περίμενε ο Παναγούλης. Κατά τας συναντήσεις αυτάς δεν παριστάμην εγώ αλλά ως με εθεβαίωσεν ο Παναγούλης συνεζητήθη το θέμα της οικονομικής βοηθείας και της διαθέσεως όπλων και εκρηκτικών. Επίσης ότι η αποστολή των όπλων και εκρηκτικών θα ερυθμίζετο λεπτομερώς. Ειδικώς δε ελέχθη ότι τα εκρηκτικά ιδύνατο να στέλλωνται δια του διπλωματικού σάκκου, πράγμα το οποίον πήτο δύσκολον δια τα όπλα. Είχε κλεισθή ραντεβού και δια την επομένην, το οποίο θα επραγματοποιείτο εφ' όσον ο Γεωρκάτζης είχε να προσθέσει τι εις τα μέχρι τούδε λεχθέντα, πλην δεν επραγματοποιήθη. Είς μιαν από τας δύο συναντήσεις ως μου είπεν ο Παναγούλης, συνετάγθη και κώδιξ αλληλογραφίας με καρμπόν επί λευκού φύλλου χάρτου με ορθογώνια παραλληλόγραμμα εντός των οποίων θα ενεγράφοντο οι ενδιαφέρουσαι λέξεις. Τα γράμματα θα εστέλλοντο μέσω του Άρπ. Το ψευδώνυμον του Γεωρκάτζη είναι Ακρίτας. Επίσης ο Παναγούλης μου είπεν ότι ο Άρπς πήτο ο μεσάζων μεταξύ Κύπρου- Ρώμης και Έλλαδος». Πίνεται ιδιαίτερα μνεία του γεγονότος ότι εις την συνάντησην των Παναγούλη - Κλωνιζάκη μετά του Κυπρίου υπουργού Π. Γεωρκάτζη, την λαθούσαν χώραν παρά τον Προφήτην Ηλίαν Παγκρατίου, ο εκ τούτων Παναγούλης πήτο ενδεδυμένος με στολήν υπολογαγού. Ως μας εξηγεί ο Ι. Κλωνιζάκης η στολή ανήκει εις τον αδελφόν του Γεώργιον Παναγούλην, λιποτάκτην του Ελληνικού Στρατού, πν ούτος προ της αναχωρήσεώς του δια το εξωτερικόν είχεν εγκαταλείψει εις την οι-

κίαν αδελφών Κλωνιζάκη. Επίσης επί του ταξί μετά του οποίου αφίχθη ο Π. Γεωρκάτζης επέβαινε και μια κοπέλλα της οποίας η ωραία εμφάνισις ενεποίησεν εντύπωσιν εις τον Ι. Κλωνιζάκην. Σφόδρα πιθανολογείται ότι πρόκειται περί της συζύγου του Γεωρκάτζη.

21. Ο Α. Πλαναγούλης εν τη απολογίᾳ του καταθέτει ότι, κατά την εν Αθήναις παραμονήν του, αι εν γένει επαφάι με πρόσωπα είναι άσχετοι προς την δραστηριότητα της παρανόμου οργανώσεως και ότι π εν Ελλάδι άφιξής του εσκόπει εις την διαπίστωσιν της δυνατότητος αναπτύξεως παρανόμου δράσεως. Ο ισχυρισμός ούτος είναι πασιφανάς ψευδής ως προκύπτει εκ των προεκτεθέντων αποδεικτικών στοιχείων.

ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΕΙΣ ΡΩΜΗΝ - ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΚΥΠΡΟΥ

22. Την 8ην Ιουνίου 1968 ο Α. Πλαναγούλης ανεχώρησεν εξ Αθηνών δια Ρώμην και πάλιν αεροπορικώς. Ο ίδιος δεν ενθυμείται ακριβώς την πμερομηνίαν, την εντοπίζει όμως ως πμέραν Σάββατον του πρώτου δεκαπτέρου μηνός Ιουνίου, γεγονός όπερ επαληθεύεται εκ της θεωρίσεως του διαβατηρίου υπό τα στοιχεία Μάριος Ανδρέου. Κατά την εν Ρώμη παραμονήν του συναντάται με τα ίδια πρόσωπα ως και πρότερον. Το περιεχόμενο των συναντήσεων τούτων καταχωρείται, ως έχει εν τη απολογίᾳ του αυτολεξεί: «Εκεί συνέντησα τα ίδια πρόσωπα με τα οποία είχα επαφάς μέχρι τούδε εις Ρώμην και Παρισίους. Ανέφερα τας εντυπώσεις μου λεπτομερώς εις Νικολαΐδην, ήτοι ότι πή δυνατή η έναρξης αγώνος εις την ταχθείσαν προθεσμίαν, αλλά έπρεπε να θοηθηθώ εις την ενέργειάν μου οικονομικώς και εξήγησα ότι δια να οργανώσω δίκτυον χρειάζονται σπίτια, αυτοκίνητα και άνθρωποι οι οποίοι δεν θα εργάζονται και θα ζουν στην παρανομίαν. Ο Νικολαΐδης με εβεθαίωσε ότι από αυτής της πλευράς να είμαι ήσυχος και ότι έχει προς τούτο την σύμφωνον γνώμην του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά δια να εμπεδωθή η ενίσχυσις αυτή πρέπει να επιτύχη η πρώτη εντυπωσιακή ενέργεια».

23. Αφού ανέφερε τα ανωτέρω εις τους ιεραρχικώς προϊσταμένους του την 29ην Ιουνίου ανεχώρησεν μετά του Νικολαΐδην εκ Ρώμης δια Λίθανον και εκείθεν εις Λευκωσίαν υπό τα στοιχεία Αντώνιος Καραπέτρος με Ελληνικόν διαβατήριον εμφανώς πλαστογραφημένον. Εις το αερο-

δρόμιον Λευκωσίας τους υπεδέχθη ο Πλαναγιώτου «Άρης» και τους ωδήγησε εις το ξενοδοχείον Έλση όπου διέμειναν καθ' όλην την διάρκειαν της εν Κύπρω παραμονής των, διετέθη δε και ασφάλεια εκ δύο αστυφυλάκων. Ο Α. Παναγούλης καταθέτει ότι ο σκοπός της μεταβάσεως του εις Κύπρον ήτο *η εξασφάλισις βοηθείας με εκρηκτικά και χρήματα, χωρίς να αναφέρη συγκεκριμένα ονόματα μετά των οποίων συνειργάσθη, άγνωστον δια ποίον λόγον.* Αν συνδυάσωμεν όμως τας συναντήσεις του Α. Παναγούλη μετά Π. Γεωρκάτζη κατά μήνα Μάιου εν Αθήναις και εις την οικίαν Κλωνιζάκη, καθ' ας είχον παραμείνει εκκρεμείς αι λεπτομέρειαι της εκ Κύπρου αποστολής στρατιωτικού υλικού και χρημάτων, δεν είναι δύσκολον να εξαχθή το βέβαιον συμπέρασμα ως προς τον συγκεκριμένον σκοπόν της εν Κύπρω μεταβάσεως Α. Παναγούλη και Ν. Νικολαΐδην. Το ανωτέρω συμπέρασμα επιρρωνύεται και εξ αυτής της απολογίας του εκ των αρχηγών των ΛΑΟΣ, Ι. Κλωνιζάκη, εχούσης εις το σημείον τούτο επί λέξει ως εξής: «Ο Παναγούλης κατά το χρονικόν διάστημα από πρώτου δεκαπέμέρου Ιουνίου 1968 μέχρι 17ης Ιουλίου 1968, ότε ευρίσκετο εις το εξωτερικόν, μου είπε ότι μετέβη εις Λευκωσίαν Κύπρου. Κατά την μετάβασίν του τον παρέλαβε άνθρωπος του Γεωρκάτζη, τον εγκατέστησε σε ξενοδοχείο και ότι διέθεσεν δια την ασφάλειάν του δύο αστυφύλακας. Επίσης μου είπε ότι τον περιποιήθηκε πολύ, ότι εμπήκε εις το αυτοκίνητό του δύο έως τρεις φορές και ότι ερρυθμίσθησαν α λεπτομέρειαι της αποστολής όπλων, εκρηκτικών και χρημάτων. Ούτω τελικώς τα εκρηκτικά και χρήματα θα εστέλλοντο δια δεμάτων εντός του διπλωματικού σάκκου. Τούτο επιβεβαιούται και εκ του γεγονότος ότι το τελευταίον Σάββατον προ της αποπείρας, όταν ανοίχθηκε το δέμα ο Παναγούλης είπε «δεν έστειλαν χρήματα».

24. Ούτω πασίδηλον καθίσταται ότι πρωτεύοντα ρόλον εις μεν την Ράμπην διεδραμάτισαν οι Π. Βαρδινογιάννης, Ν. Νικολαΐδης και Α. Παπανδρέου, εις δε την Λευκωσίαν ο Π. Γεωρκάτζης, όστις εμφανίζεται του λοιπού ως στρατιωτικός αρχηγός της παρανόμου οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» υπό το ψευδώνυμον «Ακρίτας», ήτις πλέον διαθέτει πλήρη οικονομικήν άνεσιν και στρατιωτικόν υλικόν δια την αξιοποίησιν του οποίου απαιτείται *η επάνδρωσις της οργανώσεως και η αποστολή τούτου εις την Ελλάδα (όρα μαρτυρικήν κατάθεσιν Αντ/ρχου Ππ-*

λίτοπ, απολογίας Παναγούλη, *I. Κλωνιζάκη και Λεκανίδην*). Υπό του Π. Γεωρκάτζη εξησφαλίσθη, βάσει προγράμματος π αποστολή των εκρηκτικών και χρημάτων μέσω του διπλωματικού σάκκου της εν Αθήναις Κυπριακής Πρεσβείας. Δια την υλοποίησιν της οδού ταύτης ο Α. Παναγούλης δίδει εντολάς εις τον αρχηγόν των ΛΑΟΣ Ν. Λεκανίδην, του οποίου π απολογία ως προς το σημείο τούτο έχει αυτολεξεί ως εξής: «Κατά την συνάντησην της 18- 20 Ιουλίου που έδωσε εντολή να πηγαίνω στην Κυπριακή Πρεσβεία κάθε Σάββατο στις 12.45 και να ερωτώ εάν ήρθε ένα δέμα δια τον κύριον Βασίλειον Χριστοδούλου. Πράγματι μέχρι την ημέρα της αποπείρας πήγα και τα τέσσαρα Σάββατα συνεχώς, τα οποία συμπίπουν με τις πημερομηνίες 20 Ιουλίου, 27 Ιουλίου, 3 Αυγούστου και 10 Αυγούστου. Τα δύο πρώτα Σάββατα ήτοι την 20 και 27 Ιουλίου πήγα, αλλά δεν υπήρχε δέμα δια τον κ. Χριστοδούλου. Την 3ην Αυγούστου μεταβάς εκ νέου εις την Κυπριακή Πρεσβεία παρέλαθον ένα δέμα υπό τα στοιχεία «Κύριον Βασίλειον Χριστοδούλου, θα ζητηθή από την Κυπριακήν Πρεσβείαν». Μου το έδωσε μια σωματώδης κοπέλλα και μάλιστα μου είπε ότι είναι πολύ θαρύ. Δεν υπέγραψα καμμία απόδειξη, ούτε μου ζήτησαν στοιχεία ποιός είμαι. Το πήγα στο σπίτι του Ιωάννου Κλωνιζάκη (Ολύμπιος) όπου περίμενε ο Παναγούλης. Εγώ έφυγα διότι επειγόμουν να πάω στο εργοστάσιο και την ιδίαν πημέραν μαζί με το κουτί μετέφερα και το περιεχόμενον, περίπου δέκα τεμάχια μεγάλα εκρηκτικής ύλης TNT, εις την οικίαν Μεθώνης 58α. Ο Παναγούλης δεν έμεινε ικανοποιημένος, διότι περίμενε να έχη το δέμα γράμμα και χρήματα, επί πλέον το επόμενον Σάββατο πήγα και πάλι στην Κυπριακή Πρεσβεία την 12.45 και παρέλαθα ένα δέμα σαν αυτό το προπογούμενο και το ίδιο θάρος. Θυμάμαι ότι είχε αργήσει να έλθη ο σάκκος και όταν ανοίχθηκε φώναξαν ποιός είναι ο Βασίλειος Χριστοδούλου, απήντησα εγώ και μου τον δώσανε. Κατά το άνοιγμα του σάκκου παρίσταντο τρία ή τέσσαρα πρόσωπα, κατά πάσα πιθανότητα εκ του προσωπικού της Πρεσβείας. Το άνοιγμα του σάκκου έγινε εις το γραφείον το οποίον έχει είσοδον από τον προθάλαμον και ευρίσκεται μεταξύ ενός γραφείου με χαλιά, κειμένου αριστερά της εισόδου και της εισόδου της ρεσεψιόν, της ευρισκομένης απέναντι από την κυρίαν είσοδον. Παραλαβών το δέμα μετέβην εις το σπίτι του Ολύμπιου εις τα Πατήσια. Εκεί περίμενε ο Παναγούλης και

I. Κλωνιζάκης, το έδωσα εις τον Πλαναγούλη και έψυγα για να προλάβω να πάω στο εργοστάσιο «ΣΟΦΤΕΞ». Μετά την εργασία μου έφαγα έξω και πήγα στο σπίτι του Ολύμπιου και καθίσαμε μέχρις ότου σκοτείνασε, οπότε φύγαμε δια την Μεθώνης 58α, μαζί με το περιεχόμενο του δέματος. Το δέμα περιείχε TNT, δεν ενθυμούμαι πόσα κομμάτια, εν κυτίον χάρτινον εις μέγεθος και όγκου περίπου $0,10 \times 0,08 \times 0,06$ μ. ένα ρόλο θραδύκαυστο και δύο κουτιά μαύρα των 100 πυροκροτητών έκαστον. Όταν την 10-8-68 πήραμε το δέμα και το άνοιξε μου είπε το απόγευμα ότι δεν είχε χρήματα και ψράμμα, αλλά ήλπιζε ότι θα είχε με το επόμενο δέμα, δεδομένου ότι θα ερχόταν δέμα κάθε Σάββατο».

25. Ενταῦθα σημειούται η φράσις του Ν. Λεκανίδη «δεδομένου ότι θα ερχόταν δέμα κάθε Σάββατο». Τούτο επαλπθένται ωσαύτως εκ του κατασχεθέντος προσωπικού πμερολογίου του Α. Πλαναγούλη, εις το οποίον όλαι αι πμερομπνίαι των Σαββάτων του έτους 1968, πίτι από 3ης Αυγούστου, εις πν αντιστοιχεί η παραλαβή του πρώτου δέματος εκρηκτικών εκ της εν Αθήναις Κυπριακής Πρεσβείας, μέχρι και της 28ης Δεκεμβρίου 1968, είναι πριθυμπένοι και επισεσημασμένοι δια ωσιδούς σχήματος. Η αριθμοσις άρχεται από τον αριθμόν 1, την 3ην Αυγούστου και λήγει με τον αριθμό 22, την 28ην Δεκεμβρίου 1968. Συνεπώς τα δύο προπογύμενα της 3ης Αυγούστου Σάββατα, καθ' α μετέβη ο Ν. Λεκανίδης κατ' εντολήν Α. Πλαναγούλη εις πν εν Αθήναις Κυπριακήν Πρεσβείαν προς παραλαβήν δέματος, ως ανωτέρω εξετέθη, απετέλουν δια τον Πλαναγούλην προσπάθειαν ενημερώσεως και αναγνωρίσεως του παραλίποντος Λεκανίδη. Εις το σημείον αυτό δέον να τονισθή ότι ο Α. Πλαναγούλης απέκρυψε την αλήθεια από τον άμεσον συνεργάτην του Λεκανίδην, ως και εν συνεχεία έπραξεν, θεβαιώσας τούτον ότι τα δέματα δεν περιείχον χρήματα, δεδομένου ότι κατά το άνοιγμα των δεμάτων ουδείς έτερος παρίστατο. Όθεν γεγονός αναμφισβήτητον εν προκειμένω τυγχάνει ότι εντός των παραληπθέντων δύο δεμάτων, εκτός των εκρηκτικών, περιείχοντο και χρήματα.

26. Την 11ην Ιουλίου ο Πλαναγούλης αναχωρεί εκ Κύπρου αεροπορικώς δια Ρώμην, όπου παραμένει επί δύμερον (όρα θεώρησιν υπ' αριθμ. 64255 διαβατηρίου και κατασχεθέν προσωπικόν πμερολογίου τούτου εν ω εμφαίνεται αναλυτικώς η παραμονή του εν Κύπρῳ). Συναντά τους

Αρχηγούς της οργανώσεως και λαμβάνει από τον Ν. Νικολαΐδην εντολάς και το χρηματικόν ποσόν των τριών χιλιάδων δολλαρίων (όρα απολογίαν ιδίου).

ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΦΙΞΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

27. Την 17ν^η Ιουλίου αφικνείται εις Αθήνας αεροπορικώς και κατευθύνεται εις οικίαν Ι. Κλωνιζάκη. Τα της συναντήσεως, ως ταύτα είναι διατυπωμένα εν τη απολογίᾳ του έχουν ως εξής:

28. «Κατά την 15^η Ιουλίου 1968, ένα βράδυ, όταν πήγα εις το σπίτι μου βρήκα εκεί τον Παναγούλη και μου είπε ότι είχεν έλθει από την Ιταλίαν. Μου είπεν ότι διεφώνησε με τον Α. Παπανδρέου, διότι ζητούσε η οργάνωσις να υπαχθή εις το ΠΑΚ, ότι ήτο απολύτως εξισφαλισμένη η χρηματοδότησις εκ του εξωτερικού ως και ο τρόπος αποστολής εκρηκτικών διά της Κύπρου, ως προανέφερα. Επίσης μου είπεν ότι είχεν αρκετά χρήματα και υπολογίζω να είχε προχείρως εις την τσέπην του περίπου τριάκοντα έως σαράντα χιλιάδες δραχμές. Κοιμήθηκε εις το σπίτι μου μερικές βραδυές. Επειδή δε εγώ δεν είχα αγοράσει τα υλικά μου έδωσε 100 δολλάρια και αργότερα δύο χιλιάδες δραχμές».

29. Ο Α. Παναγούλης εις την απολογίαν του καταθέσει ότι άμα τη αφίξει του εις Αθήνας επελήφθη της επανδρώσεως της οργανώσεως. Πρόκειται ως προανεψέρθη περί της επανδρώσεως του κλιμακίου των ΛΑΟΣ (Λαϊκές Αντιστασιακές Ομάδες Σαμποτάζ), αι οποίαι συμφώνως προς τας διαταγάς τας οποίας είχεν, έπρεπε να είναι έτοιμοι προς δράσιν, ευθύς ως ελάμβανε την εντολήν. Το κλιμάκιον τούτο θάσει των στοιχείων τα οποία προκύπτουν εκ του κατασχέθέντος προσωπικού του αρχείου περιλαμβάνει επτά ομάδας. Εκ τούτων δίδει προτεραιότητα εις την επάνδρωσιν των τεσσάρων επιλέγων ως αρχηγούς τους Ιωάννην Κλωνιζάκην (πολιτικόν μπγανικόν) υπό το ψευδώνυμο «Ολύμπιος», Ελευθέριον Βερυθάκην (δικηγόρον) υπό το ψευδώνυμο «Πολύθιος», Γεώργιον Ελευθεριάδην (οδηγόν ταξί) υπό το ψευδώνυμο «Νικόπατας», Νικόλαον Ζαμπέλην (οδηγόν λεωφορείου) υπό το ψευδώνυμο «Νικηφόρος» και τον Γεώργιον Αθράμη (οδηγόν ταξί) υπό το ψευδώνυμον «Αγνός» εις τον οποίον δεν απεκάλυψεν τον πραγματικόν ρόλον τον

οποίον έμελλε να αναλάθη. Τον συντονισμό των τεσσάρων τούτων ομάδων αναθέτει εις τον Ν. Λεκανίδην (ιδιωτικόν υπάλληλον) υπό το ψευδώνυμον «Λευκός», τον οποίον παρουσιάζει ως Υπολήγον της ΚΥΠ.

Η αποκάλυψις και η σύλληψις των ανωτέρω συνεργατών εγένετο εκ της ομολογίας του Α. Παναγούλη, ως προκύπτει εκ του σχετικού τμήματος της απολογίας τούτου παρατιθέμενου αυτουσίως: «Ως αμέσους συνεργάτας μου επέλεξα τους Λεκανίδην Νικόλαον, Κλωνιζάκην Ιωάννην, Βερυβάκην Ελευθέριον, Ζαμπέλην Νικόλαον και Ελευθεριάδην Γεώργιον εις τους οποίους ανεκοίνωσα την αποστολή τους. Όλοι τους δε δέχθηκαν να μπουν στην οργάνωσην αφού τους διαθεθαίωσα ότι δύσκολα θα μας ανεκάλυψε η ασφάλεια. Τους έδωσα εντολήν να μυήσουν και άλλους, αλλά με προσοχή χωρίς να λένε ότι πιο πάνω από αυτούς είμαι εγώ. Προγραμματίσαμε ενοικίασιν πέντε διαμερισμάτων, αλλά μέχρι 13ης Αυγούστου είχαμε ενοικιάσει μόνον ένα, της οδού Μεθώνης».

30. Εκ των ανωτέρω συνεργατών του, τους Ν. Λεκανίδην, Ι. Κλωνιζάκην και Ε. Βερυβάκην εμύποσεν κατά την προηγουμένην εις Αθήνας αφίξην του, τον Γ. Ελευθεριάδην είχε εξασφαλίσει ως στενόν φίλον του από τον Ιουνίου 1967 και μόνον τον Ν. Ζαμπέλην εμύποσε κατά τον Ιούλιον του 1968. Τον Γ. Αθράμην εμύποσεν ο Ν. Λεκανίδης. Άπαντες οι ανωτέρω συμφώνως προς την σύνθεσιν της οργανώσεως ώφειλαν να εντάξουν εις την ομάδα των τέσσαρας συνεργάτας της εμπιστοσύνης των (όρα κατασχέθηντας πίνακας συνθέσεως και λοιπόν αρχείον) και να ανεύρουν από μίαν έως τέσσαρας οικίας ή διαμερίσματα κατάλληλα, προκεμένου να ενοικιασθούν ταύτα υπό της οργανώσεως και να χρονιμοποιηθούν ως γιάφκες, αποθήκες και εργαστήρια. Τα ενοίκια ως και τα λοιπά έξοδα θα κατεβάλλοντο υπό της οργανώσεως. Χαρακτηριστικόν είναι αι δυσκολίαι τας οποίας συνίντησαν οι αρχηγοί των ομάδων εις την συμπλήρωσην της συνθέσεώς των. Ούτω ο Α. Παναγούλης πναγκάσθη να παρέμβηται κατ' επανάληψην εις την προσπάθειαν μυήσεως των μελών των ομάδων. Τελικώς επετεύχθη η επάνδρωσης των ομάδων Ι. Κλωνιζάκη και Γ. Ελευθεριάδη, αλλά δια προσώπων ακαταλλήλων. Ο εκ των αρχηγών του Κλιμακίου των ΛΑΟΣ Ι. Κλωνιζάκης, από της πρώτης αφίξεως εν Ελλάδι του Α. Παναγούλη ενέταξε εις την ομάδα του τους Ευστάθιον Γιώταν, ασκούμενον δικηγόρον, υπό το ψευδώνυμον «Δημο-

οθέντης» και Αρτέμιον Κλωνιζάκη, ιατρόν, υπό το ψευδώνυμον «Γαύρος». Ο ίδιος καταθέτει εν τη απολογίᾳ του ότι εμύπσε και τον Ιωάννην Προκοπίου, έμπορον, υπό το ψευδώνυμον «Τακτικός», πλην όμως δεν εθεβαιώθη ανακριτικώς η ανάμιξη τούτου εις την οργάνωσην. Εις τον Γιώταν του οποίου η μύησις αλοκληρώθη διά δύο προσωπικών μετά του Πλαναγούλην επαφών ανετέθη υπό του αρχηγού του η εκτύπωσις καρτών, προς αποστολήν υπό της οργανώσεως σχετικού εντύπου εις διαφόρους αποδέκτας. Το απόγευμα της 13ης Αυγούστου μετέβη με τον I. Κλωνιζάκην δια της παραλιακής οδού Βαρκίζης - Λαγονησίου πέραν του σημείου της αποπέιρας, προς αναζήτησην και παραλαβήν του Α. Πλαναγούλη (όρα απολογίας I. Κλωνιζάκη και Γιώτα). Επίσης των παρεδόθησαν υπό I. Κλωνιζάκη την 15ην Αυγούστου 1968 τα αναγκαία εκρηκτικά δια την κατασκευήν τεσσάρων βομβών, τας οποίας θα ετοποθετεί ούτος εις διάφορα σημεία των Αθηνών (όρα απολογίας I. Κλωνιζάκη, Γιώτα και έκθεσιν ερεύνης και κατασχέσεως κατοικίας Γιώτα).

Εις τον Α. Κλωνιζάκην ανετέθη επί του παρόντος υπό Α. Πλαναγούλην παρακολούθησις των ραδιοφωνικών εκπομπών Παρισίων και Λονδίνου, άμα δε εγνώριζεν λεπτομερείας της αποπέιρας και της εν γένει δραστηριότητος της οργανώσεως. Ο εκ των αρχηγών του κλιμακίου των ΛΑΟΣ, Γ. Ελευθεριάδης ενέταξεν εις την ομάδα του τους Αντώνιον Πρίντεζην, υπάλληλον ζενοδοχείου, υπό το ψευδώνυμον «Ελπιδοφόρος», Αλέξανδρον Σιγάλαν, οδηγόν ταξί, υπό το ψευδώνυμον «Νέος», Παπούλαν Μιχαήλ, μηχανικόν οχημάτων υπό το ψευδώνυμον «Πρόδρομος» και Δημήτριον Τιμογιαννάκην, ιδιωτικόν υπάλληλον, υπό το ψευδώνυμον «Φλόγας». Εις Πρίντεζην όστις εμυήθη και προσωπικώς υπό του Α. Πλαναγούλη, μέχρι της πμερομηνίας της συλλήψεώς του, δεν προέκυψε ανάθεσης συγκεκριμένης εντολής προς δράσιν. Διά τους Σιγάλαν και Παπούλαν, οίτινες εμυήθησαν υπό Ελευθεριάδη και εγνώριζον την ενταύθα παρουσίαν του Α. Πλαναγούλη, δεν διεπιστώθη ωσαύτως ενεργός συμμετοχή εις την ανατρεπτικήν δράσιν της οργανώσεως, πλην του γεγονότος ότι ήσαν απλά μέλη ταύτης. Ο Τιμογιαννάκης εμυήθη υπό του Ελευθεριάδη, πλην η συμμετοχή του εις την δραστηριότητα της οργανώσεως περιορίζεται εις την πάλπον θενζίνης προς Ελευθεριάδην, ήτις εν συνεχεία εχροσιμοποιήθη υπό Πλαναγούλη εις την κατασκευήν των αυτοσχε-

δίων εμπροστικών βομβών. Υπήρξε τόσον μεγάλη π. δυσκολία εις την επάνδρωσιν των ομάδων, ώστε ο Γ. Ελευθεριάδης, αδυνατών να συγκροτήσῃ την ομάδα του, ενέταξεν εις ταύτην μέλη του στενού οικογενειακού του περιβάλλοντος.

31. Ενώ συνεχίζεται η προσπάθεια της στελεχώσεως των ομάδων σαμποτάζ, ο Α. Πλαναγούλης, μετ' ολιγοήμερον διαμονήν εις κατοικίαν αδελφών Κλωνιζάκη, εγκαθίσταται εις το υπό του Ν. Λεκανίδην «Λευκός» ενοικιασθέντον κρηπιδώγετον της οδού Μεθώνης 58α, το οποίον επί του παρόντος αποτελεί εν τούτω αποθήκην και το εργαστήριον της οργανώσεως, γνωρίζουν δε τούτο μόνον οι Α. Πλαναγούλης και Ν. Λεκανίδης. Κατά την διάρκειαν την ημέρας κοιμάται ή μελετά τα οργανωτικά θέματα ή ασχολείται με την κατασκευήν κρύπτης εντός της αποθήκης του κρηπιδώγετου (όρα απολογίαν Λεκανίδη). Πολλάκις, την ημέραν παραμένει εις οικίαν αδελφών Κλωνιζάκη επί της οδού Κορμούλη 44, όπου ως επί το πλείστον πραγματοποιεί και συναντήσεις. Τας νύκτας πραγματοποιεί συνωμοτικάς επαφάς μετά των συνεργατών του ή και ετέρων προσώπων, των οποίων επιδιώκει την μύποι από 21.00 έως 24.00 ώρας συνήθως και είτα, ως επί το πλείστον, καταλήγει εις νυκτερινά κέντρα διασκεδάσεως, περί των οποίων θα αναφερθώμεν κατωτέρω. Δια τας μετακινήσεις ταύτας χρησιμοποιεί πολλάκις εναλλάξ τα οχήματα των συνεργατών του Ν. Λεκανίδη, Γ. Ελευθεριάδη, Ν. Ζαμπέλη και ταξί. Διατηρεί αλληλογραφίαν μετά του εξωτερικού, παραλίπτης της οποίας είναι ο Ι. Κλωνιζάκης «Ολύμπιος», όστις είναι εξουσιοδοτημένος να ανοίγει ταύτην, πν ακολούθως παραδίδει εις τον Α. Πλαναγούλην. Κατά πάσαν πιθανότητα αποδέκτης της αλληλογραφίας του είναι και άλλος τις μη αποκαλυψθείς. Το περιεχόμενον της αλληλογραφίας είναι διατυπωμένον είτε βάσει κώδικος, είτε παραβολικώς ή και βάσει προγενεστέρας συμφωνίας μετά του αποστολέως, ως προς ωρισμένας λέξεις και τας ημερομηνίας. Ούτω προκειμένου να «κρυπτογραφηθή» μια ημερομηνία προστίθεται εις μην και δύο ημέραι. Παραδείγματος χάριν η ημερομηνία 13η Αυγούστου «κρυπτογραφείται» ως 15η Σεπτεμβρίου (όρα απολογίαν Ι. Κλωνιζάκη και επιστολήν Τάσου εκ Ρώμης υπό ημερομηνίαν 8ης Αυγούστου 1968). Ετέρα οδός αλληλογραφίας είναι διά του δέματος του διπλωματικού σάκκου της εν Αθήναις Κυπριακής Πρεσβείας.

32. Κατά την εν Αθήναις παραμονήν του ο Α. Παναγούλης διατηρεί επαφήν μετά της μπτρός του Αθηνάς Παναγούλη. Ούτω συμφώνως προς την απολογίαν του Ι. Κλωνιζάκη, ούτος κατά διαταγήν του Α. Παναγούλη περί την 8ην Αυγούστου 1968 συνηντήθη άπαξ μετ' αυτής έξωθι του φαρμακείου Μαριωπούλου και παρέλαθεν εν δέμα. Το περιεχόμενον του δέματος εξ εκρηκτικών, εγνώριζεν ο Κλωνιζάκης, δεν προκύπτει όμως εάν το εγνώριζε και η παραδούσα τούτο, ήτις εν τη καταθέσει της παραδέχεται μόνον ότι επραγματοποιήθη η συνάντησης της οποίας το αντικείμενον ήτο άσχετον. Κατά την κοινή λογικήν δέον να γίνηται δεκτόν εν προκειμένω ότι πράγματι το δέμα εδόθη εις Κλωνιζάκην και ότι πάντη Παναγούλη, εγνώριζε της ενταύθα παρουσίας του υιού της Αλέκου, πιθανόν όμως να μη εγνώριζεν το περιεχόμενον τούτου.

ΛΗΨΙΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΑΠΟΠΕΙΡΑΣ ΕΚ ΡΩΜΗΣ - ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

33. Ενώ ο Παναγούλης ασχολείται με τας επαφάς και διασκεδάσεις εν Αθήναις, περί των οποίων ουδέν ανακοινώ εις τους στενούς συνεργάτας του, λαμβάνει την 5ην Αυγούστου επιστολήν από Ρώμην.

Η απολογία του ως προς το σημείον τούτο έχει επί λέξει ως εξής:

«Την 5ην Αυγούστου 1968 λαμβάνω επιστολήν εκ Ρώμης από Νικολαΐδην. Δι' αυτής ωρίζετο ως ημερομηνία εκτελέσεως του Πρωθυπουργού πι 13η Αυγούστου. Αμέσως προσεπάθησα να εξακριβώσω την τακτική ημεροπίσιαν κίνησιν του Πρωθυπουργού. Μετά διημέρον δε εξηκρίθωσα ότι ο Πρωθυπουργός έμενε εις περιοχήν Λαγονισίου και ότι ξεκινούσε περίπου την 07.30 καθ' εκάστην προς Αθήνας. Επί δύο συνεχή θράδυα εργάσθηκα μόνος μου δια την προετοιμασίαν της υπονομεύσεως και μέχρι το θράδυ της Κυριακής 11- 8- 68 είχα ολοκληρώσει την εργασίαν πλην της συνδέσεως των καλωδίων. Στις προπαρασκευές αυτές ήμουνα μόνος μου, εις τας μετακινήσεις μου δε χρησιμοποιούσα ταξί ή λεωφορείο».

34. Κατά τας πρέρας αυτάς λαμβάνει ο Ι. Κλωνιζάκης επίσης επιστολήν εκ Ρώμης, υπό ημερομηνίαν 1 Αυγούστου 1968, σταλείσαν υπό Ν. Νικολαΐδην, υπό το ψευδώνυμον «Τάσος», ήτις πρημνεύθη υπό Ι. Κλωνιζάκη διά του Κώδικος. Εις ταύτην ο Ν. Νικολαΐδης παραπονείται ότι

ο Παναγούλης κάνει λάθη εις την σύνταξιν των επιστολών και δεν δύναται να κατανοήσει το περιεχόμενον. Του συνιστά δε να μη γράψει ανοικτά ποτέ (όρα κατασχεθείσαν επιστολήν Τάσου υπό πμερομπνίαν *Inς Augoύστου 1968*, συνημμένον κώδικα αλληλογραφίας και απολογίαν *Κλωνιζάκη*). Ο Α. Παναγούλης εις το προεκτεθέν τμήμα της απολογίας του ισχυρίζεται ότι μετά την εκ Ρώμης ληφθείσαν επιστολήν *N. Nikolaΐδην*, δια της οποίας καθορίζεται ως πμερομπνία δολοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως π 13η Αυγούστου, άρχεται των αναγνωρίσεων και προπαρασκευών της αποπείρας μόνος του. Το τοιούτον ελέγχεται αναληθές δεδομένου ότι εκ του συνδυασμού των απολογιών *N. Λεκανίδη*, *I. Κλωνιζάκη* και *N. Ζαμπέλη* προκύπτει ότι ούτοι μετέχουν απασών των προπαρασκευαστικών ενεργειών της αποπείρας. Ο λόγος της τακτικής ταύτης του Α. Παναγούλη, εν προκειμένω, είναι ανεξήγητος, δεδομένου ότι ίδη έχει προβλήσει την αποκάλυψιν των ως άνω ατόμων ως αμέσων συνεργατών του.

35. Ο Α. Παναγούλης δια την υλοποίησιν του σχεδίου της κατά του Πρωθυπουργού αποπείρας ανέπιτυξε την κατωτέρω δραστηριότητα:

a. Την βνη Αυγούστου συναντά τον Λεκανίδην και δια του ιδιοκτήτου αυτοκινήτου του τελευταίου, μεταβαίνουν αμφότεροι προς Σούνιον, μέσω Σταυρού - Κορωπίου - Βαρκίζης, δρομολόγιον το οποίον ακολουθεί πάντοτε κατά την ημέραν ο Παναγούλης, δεδομένου ότι εις την περιοχήν της Γλυφάδας είναι γνωστός και καταζητείται υπό της Αστυνομίας. Σκοπός της μεταβάσεως ταύτης είναι η αναγνώρισις της διαδρομής την οποίαν ακολουθεί το προεδρικόν αυτοκίνητον από Βαρκίζης μέχρι Λαγονησίου και ο εντοπισμός του καταλλήλου σημείου διά την απόπειραν. Πρώτη στάσις κατά την διαδρομήν, περί ώραν 17.30 της αυτής, επραγματοποιήθη εις το μετά την Βάρκιζαν υπάρχον εν τη οδώ τούνελ, το οποίον, αφού ο Παναγούλης εξήτασε επισταμένως, απέκλεισε. Μετά ταύτη συνεχίσθη η πορεία με την εξέτασιν των υπαρχόντων οχητών ένθεν και ένθεν του τούνελ, τελικώς δε επέλεξε τον παρά τον 31ον χιλιόμετρον ευρισκόμενον οχητόν και τούτο διότι ούτος ήτο στενός και ο δρόμος εις το σημείον αυτό είχε κλίσιν και κρημνόν προς την θάλασσαν ώστε, το προεδρικόν αυτοκίνητον μετά την δολιοφθοράν

να ανετρέπετο προς τον κρημνόν. Μετά ταύτα επέστρεψαν αμφότεροι μέσω Σουνίου εις Αθήνας.

- β. Την 7ην Αυγούστου, ημέραν Τετάρτην, μετέβησαν μετά την 24.00 ώραν οι A. Πλαναγούλης, N. Ζαμπέλης και N. Λεκανίδης εις το σπίτιόν της αποπείρας δια προς τούτο ενοικιασθέντος υπό του Ζαμπέλη «Νικηφόρος» I.X. αυτοκινήτου, χρώματος λευκού, μάρκας Σκόντα, αντίκοντος εις τον Κνιθάκην Παύλον. Εκεί ο δύο πρώτοι ειργάσθησαν περίπου τρεις ώρας εν τη προσπαθεία των όπως κτίσουν τον οχετόν, δια την βυθυμάτωσιν των εκρηκτικών υλών, ο δε τελευταίος μετά του αυτοκινήτου μετέβη εις κέντρον της Βαρκίζης ένθα παρέμεινε μέχρι της 04.00 ώρας, ότε διπλήθεν εκ του προαναφερθέντος σπιτιού και παρέλαβεν τούτους. Προ της αναχωρήσεως εξ Αθηνών διπλήθον εκ της οικίας αδελφών Κλωνιζάκη, όπου ο A. Πλαναγούλης είχεν ετοιμάσει μίγμα εκ τομέντου και αμμοχαλίκου, τα οποία υλικά είχεν προηγουμένως αγοράσει ο Μηχανικός I. Κλωνιζάκης εκ του εμπορίου διά του Εμμανουήλ Χοχλάκη. Η προαναφερθείσα διαρκείας τριών ωρών προσπάθεια κτισίματος του οχετού απέτυχεν. Τούτο οφείλεται εις το γεγονός ότι το μίγμα είχε «πίξει», λόγω του μεσολαβήσαντος μεγάλου χρονικού διαστήματος, αφ' ενός μεν διά την μεταφοράν του εξ Αθηνών εις τον τόπον της αποπείρας, αφ' ετέρου δε διά την συγκέντρωσιν λίθων προς έναρξιν της εργασίας κτισίματος.
- γ. Τούτ' αυτό εγένετο και την επομένην υπό των ιδίων προσώπων άνευ αποτελέσματος. Την 10ην Αυγούστου, ημέραν Σάββατον, ο Πλαναγούλης μετά του Λεκανίδη, διαθέσαντος προς τούτο το όχημά του, μετέβησαν εις το επιλεγέν σπιτείον, με σκοπόν την διάνοιξιν οπής δια καλεμίου εις την οροφήν του οχετού και την τοποθέτησιν ανέλαβε να εκτελέση μόνος ο Πλαναγούλης, του Λεκανίδη αναμένοντος και πάλιν εις Βάρκιζαν. Μετά τρίωρον, ότε ο Λεκανίδης μετέβη προς παραβήν του, του είπε ότι δεν επέτυχε την διάνοιξιν οπής και ότι απεφάσισε την τοποθέτησην των εκρηκτικών εις δύο οπάς, εις το άνοιγμα του οχετού προς την πλευράν του θυνουό (όρα και έκθεσιν πραγματογνωμοσύνης λοχαγών Μαραγκού και Παπαγεωργίου).
- δ. Την 11ην Αυγούστου ημέραν Κυριακήν, περί το μεσονύκτιον, οι

Παναγούλης και Ζαμπέλης, δι' αυτοκινήτου του τελευταίου, μετέβησαν και πάλιν εις το σημείον της αποπέιρας, ένθα οι δύο πρώτοι ειργάσθησαν δια την τοποθέτησην των εκρηκτικών, τα οποία είχον μεταφερθή διά του αυτοκινήτου του Λεκανίδη. όποις ανέμενε και πάλιν εις Βάρκιζαν. Μετά τρίαρον περίπου μετέβη ο Λεκανίδης και παρέλαβεν τους Παναγούλην και Ζαμπέλην, τους οποίους και μετέφερεν εις Αθήνας.

ε. Την πρώταν της 12ης Αυγούστου, πήραν Δευτέραν, οι Λεκανίδης και Παναγούλης μετέβησαν μέσω Βαρκίζης, εις το σημείον της αποπέιρας, ίνα διαπιστώσουν τα μέτρα ασφαλείας, την ταχύτητα των σχημάτων συνοδείας του Πρωθυπουργού, ως και την ώραν διελεύσεως εκ του προαναφερθέντος σημείου. Μετά το πέρας της ανωτέρω αποστολής επέστρεψαν αμφότεροι εις οικίαν Κλωνιζάκη, όπου και ανεπαύθησαν μέχρι του απογεύματος.

στ. Είτα μετέβησαν εις το επί της οδού Μεθώνης 58α κρποφύγετον, ένθα ποσχαλίθησαν με την τελικήν προετοιμασίαν αυτοσχεδίων εμπροποτικών βομβών. Από της 21.00 ώρας της 12ης Αυγούστου ανεχώρησαν εκ του κρποφυγέτου της οδού Μεθώνης και κατηύθυνθησαν εις το πεδίον του Άρεως, ένθα τους ανέμενε ο Ι. Κλωνιζάκης «Ολύμπιος». Ακολούθως ο Παναγούλης εποποθέτησε μιαν εμπροποτικήν βόμβαν, της οποίας την ακριβή θέσιν υπέδειξεν εις τον Κλωνιζάκην και του ανέθεσεν να προβή εις πυροδότην ταύτης την πρώταν της επαμένης και περί ώρα 07.15. Μετά ταύτα ο Ι. Κλωνιζάκης παρέδωκεν εις τον Παναγούλην, παρουσία του Λεκανίδη, επισταλήν ληφθείσαν το απόγευμα της ιδίας πρέμας της οποίας αποστολεύς ήτο ο «Τάσος», ψευδώνυμον του εν Ρώμη διαμένοντος Ν. Νικολαΐδην, υπό πμερομηνίαν 8η Αυγούστου 1968. Η αξιολόγηση ταύτης θα λάθη χώραν εις έτερον σημείον της παρούσης. Εκείθεν ο Παναγούλης και Λεκανίδης μεταβαίνουν εις καταφύγιον Λυκαβηπτού και κάτωθεν του Ναϊδρίου του Αγίου Ιωδώρου. Ο πρώτος εκ τούτων προέβη εις την τοποθέτησην τριών εμπροποτικών βομβών, την πυροδότησην των οποίων ανέθεσεν εις τον Ν. Ζαμπέλην «Νικηφόρον», την δε θέσιν τούτων υπέδειξεν εκ των υστέρων, μεταβάς μετ' αυτού ειδικώς προς τούτο.

- ζ. Μετά ταύτα μετέβησαν εις το έπερον κρυφόμενον της οδού Μονεμβασίας αρ. 2, όπου συντητήθησαν μετά του Γεωργίου Αθράμη «Αγνός». Ομού οι τρεις μεταβαίνουν παρά τον λόφον Φιλοπάππου - Ακρόπολιν, ένθα ο Παναγούλης εποποθέτησεν δύο βόμβας εμπροστικάς, αναθέσας άμα την πυροδότησην τούτων εις τον Γ. Αθράμην διά την 07.15 της επομένης. Εκείθεν μεταβαίνουν εις Άλος Ζαππείου πλησίον του αράλιματος Ξελιθρώντου, όπου ο Παναγούλης εποποθέτησε δύο εμπροστικάς βόμβας, την πυροδότησην των οποίων ανέθεσεν εις τον Λεκανίδην διά την πρώιαν της επομένης. Μετά την τοποθέτησην των εμπροστικών βομβών εις τα προεκτεθέντα σημεία οι Παναγούλης και Λεκανίδης μεταβαίνουν εις «Σουβλαζίδικο» κείμενον επί της πλατείας του πρακτορείου της Ολυμπιακής Αεροπορίας, παρά την Λεωφόρον Συγγρού, ένθα περί την 24.00 ώραν αφικνείται ο Ν. Ζαμπέλης βάσει ραντεβού, καθορισθέντος από της προτεραίας, έχων μεθ' ευτού, επί ενοικίω το δις χρονιμοποιηθέν μέχρι τούδε αυτοκίνητον του Παύλου Κνιθάκη. Εκείθεν επιβαίνοντες άπαντες επί του αυτοκινήτου του Ν. Ζαμπέλη μεταβαίνουν εις τον Λυκαβηττόν και υποδεικνύεται εις Ν. Ζαμπέλην η θέσης των προηγουμένων τοποθετηθεισών υπό Παναγούλη εμπροστικών βομβών και δίδεται η εντολή πυροδοτήσεως τούτων διά την 07.15 ώραν της πρωίας της 13ης Αυγούστου.
- η. Μετά τούτο επακαλουθεί η τοποθέτησης εμπροστικών βομβών υπό Παναγούλη και Ζαμπέλη εις τα κάτωθι πολυσύγχρονα σημεία των Αθηνών:
- (1) Προ του καταστήματος Ντέρος, επί της οδού Αμερικής.
 - (2) Επί της οδού Ακαδημίας αρ. 3, ένθα το Έκτακτον Σγραφοδικείον Αθηνών.
 - (3) Εντός υπονόμου επί των οδών Γ' Σεπτεμβρίου και Στουρνάρα.
 - (4) Επί του τοίχου Κλινικής Πλαγών επί της οδού Καποδιστρίου. Άποστι αι ανωτέρω βόμβας απετελούντο εξ εκρυπτικής ύλης μετά πυροδοτικού μηχανισμού επιθραδύνσεως, ώστε να εκφραγούν εις διάφορα χρονικά διαστήματα. Η εργασία της τοποθετήσεως των εκρυπτικών βομβών επερατώθη τας πρωινής ώρας της 13ης Αυγούστου.

- θ. Ακαλούθως οι Παναγούλης και Ζαμπέλης συνπντάθποαν μετά του λεκανίδη, όστις παραλαβόν το αυτοκίνητο του Ζαμπέλη μετέβη εις οικίαν Κλωνιζάκη, παρά του οποίου παρέλαθε την υπό του σηφασθείσαν την προτεραίαν δωδεκάθολτον μπαταρίαν αυτοκινήτου, ως και ποσότητα τριακοσίων (300) μέτρων καλωδίου. Προηγουμένως ο Ν. Λεκανίδης είχεν παραλάβει εκ της οικίας του το «μαγιό», ίνα, ως θα αναπτυχθή κατωτέρω, το θέσει εις την διάθεσιν του Παναγούλη. Συναντηθέντες εκ νέου παρά το Σύνταγμα - Μακρυμάννη οι Α. Παναγούλης, Ν. Λεκανίδης και Ν. Ζαμπέλης και περατώσαντες πίδη τας τοποθετήσεις βομβών εκκινούν πλέον δια του δρομολογίου Λ. Συγγρού - Γλυφάδα - Βάρκιζα - Ζίον χιλιόμετρον, όπου αφήθησαν περί την 05.30 ώραν, εις το σημείον όπου έμελλε να επακολουθήση πεντερέα δολοφονίας του Πρωθυπουργού. Καθ' οδόν ο Παναγούλης αφήρεσε τα ενδύματά του, εφόρεσε το μαγιό και διέταξε τον Ζαμπέλην να τον αναμένει καθ' όλη την διάρκειαν της πρωίας εις το μετά το τούνελ εξοχικόν κέντρον, εις δε τον Λεκανίδην να αναμένει εις την ακτή Βάρκιζης, πράγμα το οποίον έπραξαν αμφότεροι. Όταν εστάθμευσαν εις το σημείον της αποπείρας οι Παναγούλης και Λεκανίδης παραλαβόντες το καλώδιον και την μπαταρίαν κατέπλθον. Ο Λεκανίδης μετέφερε την μπαταρίαν εις την ακτήν, πίλαισε το καλώδιον μέχρι της ακτής και επανίλθην εις την δημοσίαν οδόν, όπου μετά δεκάλεπτον επέστρεψεν ο Ζαμπέλης και επιβάσει νέου του αυτοκινήτου, ανεγώρησαν δι' Αθήνας. Ο Παναγούλης συνέδεσε το καλώδιον, το εκάλυψεν επιμελώς, τόσον εντός του οχετού δοσού και εγγύς αυτού, ακαλούθως δε μετέβη εις την ακτήν εποπθέτης την μπαταρίαν εις σταθεράν θέσιν, δημιουργών θράχου, συνέδεσε τον ένα πόλον της μπαταρίας μετά του καλωδίου, του ετέρου άκρου απογυμνωθέντος εις μίκος πέντε περίπου εκατοστών, ίνα κατά την επιθυμητήν στιγμήν αποκαταστήση το πλεκτρικόν κύκλωμα δια της επαφής του άκρου του καλωδίου μετά του ελευθέρου πόλου της μπαταρίας και αναμένει την διέλευσην του πρωθυπουργικού οχήματος.
- i. Ενώ σύντος είχον τα πράγματα, το εις το εξωτερικόν εδρεύον Αρχηγείο της αντιρεπτικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση», βέβαι-

ον ον περί της επιγυγής της πρώτης φάσεως του επί μακρόν χρόνων προπαρασκευασθέντος σχεδίου, το οποίον ως γνωστόν πειστάμενο δια την φάσιν ταύτην την δαλοφονίαν του Πρωθυπουργού και την αναστάτωσιν της περιοχής Αθηνών δια των αλλεπαλλήλων εκφήξεων των τοποθετηθεισών εκρυπτικών και εμπροποτικών βομβών, εξέδωκε το κάτωθι ανακοινωθέν επιδοθέν την 08.00 ώραν της 13ης Αυγούστου εις τον εν Παρισίοις Διευθυντήν του Πρακτορείου Αστοστέγετν Πρες Μόρρις Ρόζεμπεργκ:

«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ»

ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΥΤ. ΕΥΡΩΠΗ

ΠΑΡΙΣΙ 13 Αυγούστου 1968

Ανακοινωθέν αρ. 1.

Η «Ελληνική Αντίσταση», π πανελλήνια στρατιωτικά συγκροτημένη οργάνωση αντιστάσεως, έκαμε σήμερα, ύστερα από μπνών συστηματική συγκρότηση και προετοιμασία την πρώτη της εμφάνιση.

Το κέντρον δράσεως ήταν η περιοχή των Αθηνών και των προαστίων του. Εχρησιμοποιήθησαν κυρίως μονάδες των Λαϊκών Αντιστασακών Ομάδων Σαμποτάζ (Λ.Α.Ο.Σ.), των δυνάμεων σαμποτάζ της «Ελληνικής Αντίστασης». Πολλαὶ νάρκαι και βόμβαι εξερράγουσαν εις στρατιωτικάς και αστυνομικάς εγκαταστάσεις, κυβερνητικά κτήρια, κεντρικούς δρόμους και πλατείες.

Οι φλόγες, ο καπνός και οι εκφήξεις εδημιούργησαν, μαζί με τις σειρίνες των πυροσθετικών και αστυνομικών σχημάτων, πολεμικήν ατμόσφαιρα. Κατά την πρώτη φάση των επιχειρήσεων εχρησιμοποιήθησαν επίσης σε περιαρισμένη κλίμακα μονάδες του Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού (Ε.Α.Σ.). Ο Ε.Α.Σ. είναι η αντέρτικη δύναμη της «Ελληνικής Αντίστασης».

Μονάδες της Μαχητικής Οργάνωσης Νεολαίας (Μ.Ο.Ν.) διένειμαν ταυτοχρόνως χυλιάδες φυλλάδια με την πρώτην προκήρυξη της «Ελληνικής Αντίστασης» προς τον λαό. Οι προγραμματισθέσεις για την πρώτη πέμπτη επιχειρήσεις συνεχίζονται σύμφωνα με το σχέδιο, το οποίο πρ-

Βλέπει ασθαρότερες επιθέσεις. Περισσότερες πληροφορίες θα δοθούν με τα επόμενα ανακοινωθέντα. Τέλος.

36. Τα εν ρω κεφαλαίω τούτω σαντιγυχθέντα θεμελιούνται εκ του συνδυασμού των καταθέσεων των μαρτύρων, αστυνόμων Μάλλιου, Μπάρμπαλη, εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης και κατασχέσεως βομβών και αυτοκινήτων, απολογιών κατηγορουμένων Παναγούλη, Λεκανίδη, Ζαρπέλη και Κλωνιζάκη και ανακοινωθέν (βλέπε ταύτα).

Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΚΑΙ Η ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΟΥ

37. Την 07.30 περίπου η πρωθυπουργική συνοδεία εκκινεί εκ της εν τω συνοικισμώ Καλυθίων κατοικίας και κατευθύνεται προς Αθήνας. Την 07.40 - 07.42 ώραν η συνοδεία του Πρωθυπουργού, προηγουμένων των δύο δικυκλιστών και κινουμένων εκατέρωθεν της οδού, διπλήθεν εκ του σημείου υπονομεύσεως. Προηγούντο τα δίκυκλα, εις μικρόν απόστασιν πκαλούθει το Πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον και εις ἐπί μικροτέραν απόστασιν, ἵτοι περί τα 10 μέτρα, πκαλούθει το αυτοκίνητον ασφαλείας του Πρωθυπουργού. Μετά την διέλευσην, εκ του υπονομευμένου οχετού, του αυτοκίνητου ασφαλείας κατά πέντε (5) περίπου μέτρα και ενώ το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον ευρίσκετο εις απόστασιν περί τα 20 μέτρα, εγένετο ἔκρηξις, συν δε κόνεος και λίθων ανήρχετο προς τον ουρανόν, ενώ εκκωφαντικός κρότος εκάλυψε την περιοχήν. Η ἔκρηξις πυρνίδιασ τους πάντας και ως εκ τούτου τόσον το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον ὅπου και της συνοδείας εστάθμευσαν.

38. Μετά τον φυσιολογικόν αιφνιδιασμόν τον οποίο υπέστησαν τα παριστάμενα δρյματα ασφαλείας, εβήτασαν το σημείον της εκρήξεως και ταυτοχρόνως δια του ασυρματοφόρου ειδοποιήθησαν οι αρμόδιοι και πάραντα απεστάλη δύναμις δια την ἔρευναν και σύλληψιν του δράστου. Μεταξύ των πρώτων μέτρων τα οποία λαμβάνονται είναι η απαμόνωσης της περιοχής εις ακτίνα πλέον των πεντακοσίων μέτρων από του σημείου της δολιοφθοράς, ώστε να γίνη αντιληπτή πάσα κίνησις ανθρώπου εις την περιοχήν. Η διέλευσης ενός λευκού «κρις- κραφτ» εγγύς της ακτής, εδημιούργησεν αργικώς την εντύπωσιν ότι τούτο διεδραμάτισε

ρόλον εις την διαφυγή του δράστου, πλην όμως π μετ' αλίγιον ανακάλυψις του καλωδίου το οποίον κατπυθύνεται εκ του σπομίου του οχετού προς την ακτήν και π αντέρεσις ακολούθως της μπαταρίας επί της ακτής, δημιουργείται θρόμψη και εις απόστασιν ουχί μεγαλυτέραν των πεντηκοντά (50) μέτρων, απέκλεισαν το ενδεχόμενον διαφυγής του δράστου δια του κρις- κραυγής. Τα άκρα του καλωδίου ήσαν γυμνά και το εν εξ αυτών σπαθερώς προσπριμοσμένον εις τον ένα πόλο αυτής. Κατόπιν τούτου καθίσταται φανερόν ότι οι δράσται ευρίσκονται εγγύς και άρχεται συστηματική έρευνα της Βραχώδους ακτής. Η διαμόρφωσης της ακτής είναι διακεκομμένη και καθιστά την έρευναν δυσχερή. Την έρευνα των ανδρών συνεπλήρωντε και π εκ του αέρος τοιαύτη δι' ελικοπτέρου.

39. Περί την 09.30 ώραν ανακαλύπτεται ο δράστης εντός κρύπτης κάτωθι θράχου και υπό την απειλήν περιστρόφου εξέρχεται, συρόμενος υπτίως. Ο δράστης φέρων αρμυχός ειρ' αλοκλήρου του γυμνού σώματος, ενδεδυμένος μόνον με μαγιό και κατάχλωμος την δύνιν, ερωτιθείς μετ' αλίγιον περί των συνενδρών του απίντησεν: «Μόνος μου το έκανα δεν είναι άλλος». Παρά ταύτα π έρευνα συνεχίσθη δια την ανεύρεσιν και σύλληψιν τυχόν συνεργατών, πλην άνευ αποτελέσματος. Το σημείον εις ο συνελήφθη κρυπτόμενος ο Α. Πλαναγούλης, απέχει περί τα εκατόν πεντηκοντά (150) μέτρα εκ του σημείου, εις ο ευρέθη π μπαταρία, ως δε ωμολόγησεν ακολούθως κατά την απολογίαν του, μετά την απογυγόνωσαν ενέργειαν της δολοφονικής αποπείρας, επίδιπλαν εις την θάλασσαν και έφθασεν καλυμβόν μέχρι του σημείου συλλήψεώς του. Παρατίθεται αυτολεξί και το σχετικόν τμήμα της απολογίας τούτου: «Όταν είδα τα προηγούμενα της συνοδείας δίκυκλα ενέτεινα την προσοχή μου και λίγο πριν περάσει το δύχτη του Πρωθυπουργού έφερα εις επαφήν το ελεύθερον σύρμα του καλωδίου με τον αντίστοιχον πόλον της μπαταρίας και έγινε π έκρηξις. Τι επέτυχε δεν μπόρεσα να διαπιστώσω διότι αμέσως εθούτηξα στη θάλασσα. Η καλύμβησης πήτο δύσκαλος, λόγω του κυματισμού της θαλάσσης και του Βραχώδους της ακτής. Δι' αυτό εις απόστασιν περίπου 200 μέτρα δταν είδα μια τρύπα κάτω από ένα Βράχο απεφάσισα να παραμείνω επ' αλίγιον διά την ξεκουρασθώ διότι εν τω μεταξύ είχα κτυπήσει εις το γόνατό μου και με πημόδιζε εις την καλύμβησην. Είχε περάσει πέδη αρκετή ώρα και πκούνοντο φωνές εις την περιοχήν. Κατόπιν

τούτου μου τίτλο αδύνατον να εξέλθω της κρύπτης, διότι θα γινόμουν αντιληπτός. Τελικώς εκεί παρέμεινα πλέον της ώρας όταν ήκουσα μια φωνή να λέπι: «Έβησα έξω». Έτσι έγινε η σύλληψή μου» (όρα έκθεσιν συλλήψεως και επ' αυτοφώρω βεβαιώσεως εγκλήματος, έκθεσιν πραγματογνωμοσύνης Λοχαγών Μαρμαρού και Παπαγεωργίου, μαρτυρικάς καταθέσεις Μοιράρχου Κυρκιλή, Υπαστυνόμου Αντωνοπούλου, Ενωμοτάρχου Κατοαντώνη, Χωροφυλάκου Βαγγελάκου και Δημητρίου).

40. Μετά την ως ανωτέρω εκτεθείσαν σύλληψην του δράστου της αποπέρας δαιλοφονίας του Γρωθυπουργού, ούτος ωδηγήθη εις την αρμοδίαν ανακριτικήν αρχήν. Κατά την επακαλούσθισσαν ανάκρισιν ωμολόγησεν αρχικώς ότι είχε τοποθετήσει την προτεραιότητα εις διάφορα σημεία των Αθηνών εκρηκτικάς θόρμας. Αύται αφηρέθησαν την νύκτα της 13/14 Αυγούστου τη υποδείξει επί τόπου υπό του Α. Παναγούλη, δοτις εν τη εξελίξει της ανακρίσεως απεκάλυψε τους προσαναφερθέντας συνεργάτας του, Ν. Λεκανίδην, Ι. Κλωνιζάκην, Γ. Ελευθεριάδην και Ν. Ζαμπέλην, των οποίων εππολούθησεν η σύλληψη υπό των αρχών ασφαλείας. Ταυτοχρόνως έγινοντο έρευναι τόσον εις τα αποκαλυφθέντα δύο κρηποφύγετα των οδών Μεθώνης 58α και Μονεμβασίας 2 (Κουκάκι), δύον και εις τας κατοικίας Α. Παναγούλη και λοιπών συνεργατών, καθ' ας ανευρέθησαν τα, εις τας εν τη δικογραφία υπαρχόντας εκθέσεις κατασχέσεων, αναφερόμενα στρατιωτικά υλικά και χρήματα. Εκ της ανακρίσεως προέκυψεν η χρησιμοποίησης υπό της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» των αυτοκινήτων Ν. Λεκανίδη, Ι. Κλωνιζάκη, Γ. Ελευθεριάδη και Π. Κυθάκη ενοικιασθέντας προς τούτο υπό Ν. Ζαμπέλη δια χρημάτων της οργανώσεως.

41. Κρίνεται αναγκαίον εν προκειμένω όπως γίνηται ιδιαιτέρα μνεία του ανευρέθητος και κατασχεθέντος προσωπικού αρχείου του Α. Παναγούλη και της οργανώσεως. Τούτο διαλαμβάνει τα κάτωθι:

- Τρία διαθατάρια** υπό τα στοιχεία ταυτόπτοις Μάριος Ανδρέου, Αντώνιος Καραπέτρος και Ελευθέριος Ευγενικός. Εκ τουτών το υπό τα στοιχεία Μάριος Ανδρέου, είναι επίσημον και εξεδόθη υπό της Κυπριακής Δημοκρατίας, την 27η Ιανουαρίου 1968, παραμονήν της αναχωρήσεως του εκ Κύπρου φέρων φωτογραφίαν του ιδίου, εχρησιμοποιήθη δε εις δίλος τας αφιξανσχωρήσεις εις Αθήνας.

8. Προσωπικόν πμεραλόγιον του Α. ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ εντός του οποίου είναι κατακεχωρισμένα τα πέδη αξιολογηθέντα στοιχεία. Επί πλέον σημειώνεται ιδιαιτέρως ότι εν τη πμερομηνίᾳ της 13ης Αυγούστου είναι γεγραμμένον δι' εντόνων στοιχείων το σημείον του σπαιρού και διάθενται αυτού οι αριθμοί 27/28, εξ ου συνάγεται ότι η πμερομηνία της δαλοφορίας του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνίσεως είχεν προγραμματισθεί από την 17η Ιούλιου, δεδομένου ότι από την πμερομηνίας εκείνης φρέσκαι ο αριθμοίς των μελών. Εν τω ευρετηρίω τηλεφώνων είναι αναγεγραμμένος ο αριθμός τηλεφώνου 8705817 του Θ. Μινέικου, συνεργάτου του Α. Παπανδρέου.

γ. **Σχέδια οργανώσεως.** Άπαντα έχουν γραφεί δια χειρός Α. Παναγούλη, περιλαμβάνονταν δε την σύνθετην της οργανώσεως, τα ψευδώνυμα των υπαρκτών δοσον και ανυπάρκτων μελών, τους επιλεγόντας στόχους, πίνακα αλικών κατασκευής εκρηκτικών και εμπροστικών βομβών, τας βασικάς αρχές της οργανώσεως και το σχέδιον ενέργειας.

Αι βασικαί αρχαί, παρατιθέμενοι αυτολεξεί έχουν ως κατωτέρω:

- «1. Ο καθένας να ξέρει και να λέει ότι πρέπει και τίποτε περισσότερο.
2. Όπου χρειάζεται ένας θα χρησιμοποιείται ένας και όχι δύο. Όπου δύο, δύο και όχι τρεις.
3. Τυφλή πειθαρχία στις διαταργές της πηγεσίας και απόλυτη πίστη στην τελική Νίκη.
4. Απόλυτη άρνηση σε περίπτωση συλλίψεως, έστω και αν η σύλληψη έγινε επ' αυτοφώρῳ.
5. Ψυχραιμία και σπουριά στην εκτέλεση της οποιαδήποτε ενέργειας.
6. Αποβολή κάθε συναισθηματισμού κατά την εκτέλεση της οποιαδήποτε διαταργής. Ο συναισθηματισμός δημιουργεί δισταγμούς και ο δισταγμός την απογυγμά.
7. Κάθε ενέργεια όταν γίνεται ψύχραιμα και με αποφασιστικότητα θα πετύχει. Καθένας είναι υπεύθυνος δια την τήρηση της μυστικότητος σε δ. π γνωρίζει.
8. Να πνίγετε τον ενθουσιασμόν που θα δημιουργούν οι επιτυχίες και

- την απογοήτευση που θα δημιουργούν οι απογοχίες της οργανώσεως. ΠΟΤΕ να μην παρασύρεσθε σε «εξομολογήσεις».
9. Θεμελίωση της Ηθικής μεταξύ των μελών. Κανένας δεν θα μας βοηθήσει, δεν θα δεχθεί να μας κρύψει στο σπίτι του αν συμβεί έστω και ένα κρούσμα ασυμβίβαστο προς την πιθανή και την νοοτροπίαν του Λαού μας.
 10. Υπομονή. Οι καταζητούμενοι να μην κυκλοφορούν παρά μόνο όταν είναι τελείως απαραίτητο.
 11. Να μην κρατάτε σημειώσεις και να αποφεύγετε να θυμάστε ονόματα. Στο κροσφύγετο που υπάρχουν ωλικά και όπλα, αν βρεθείτε ΠΟΤΕ δεν θα παραδοθείτε, θα δώσετε μάχη.
 12. Στις ομάδες των βουνών εντάσσονται καταζητούμενοι ή δοσοί από την αρχή εκφράσουν αυτή την επιθυμία και εκπαιδευτούν ειδικά.

ΑΠΟΛΥΤΗ - ΤΥΦΛΗ - ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΩΜΟΤΙΣΜΟΥ*

Όσον αφορά το σχέδιον ενέργειας, δια την πρώτην ημέραν προβλέπει συγχρόνως με την δαλοφονικήν ενέργειαν κατά του Προέδρου της Κυβερνήσεως, την πυροδότησην εμπροστικών βομβών εις τα δασύλλια Φιλοπάππου, Ακροπόλεως, Ζαππείου, Λόφου Μουσών, Λόφου Στρέφη, Λυκαβηττού, Εθνικού Κήπου και Πεδίου του Άρεως. Εις τας προσθάσεις των ανωτέρω σημείων θα ερρίπτοντο καριφιά δια την παρεμπόδισιν επεμβάσεως πυροσβεστικών οχημάτων. Τας επομένας ημέρας θα εξερρηνύοντο και αι τοποδεστηθείσαι εκρηκτικάι βόμβαι.

δ. Κώδικες αποκρυπτογραφίσεως αλληλογραφίας μεταξύ των οπίων και ο εις την οικίαν Κλωνιζάκη συνταχθείς υπό Π. Γεωργάκη - A. Παναγούλη.

ε. Επιστολή N. Νικαλαΐδην προς A. Παναγούλην εκ Ρώμης υπό πμερομηνίαν διπλ Αυγούστου 1968 έχουσα ούτω: Αγαπητέ Γιάννη Έλλαβα το από 3 τ.μ. γράμμα σου και χάρτικα που είσθε δλοι καλά και ιδιαίτερα αυτό που μου γράφεις ότι μπορείς να έλθης εδώ στις 15 Σεπτεμβρίου. Εγώ το θεαρώ σίγουρο και θα σε περιμένω με ανοικτές αγκάλες. Σίγουρο λοιπόν γιατί άρχισα πάντη τις εποιμασίες. Ο

φίλος μας Άρης έχει θυμώσει μαζί σου για κάπι υπονοούμενα που του έγραψες. Τα διάβασε η γυναίκα του έγινε έξω φρεγών δια τις υποτιθέμενες μουρνταριές του. Μου είπε να σου γράψω και να μη του ξαναγράψως. Προσωπική μου γνώμη είναι ότι δεν έχει θυμώσει καθάλου, αλλά φοβάται απλώς πων γυναίκα του και δεν θέλει να βλέπει ότι παίρνει γράμματα από σένα, μπν του φέρει καμιά γλόστρα στο κεφάλι. Ο Κλεάνθης με πτν Αιφροδίτη θα περάσουν από εκεί με αυτοκίνητο στις 27 Σεπτεμβρίου. Θα έλθουν μάλλον με το Ferry-Boat στον Πειραιά. Τους είπα ότι επειδή εσύ θα λείπης κατά πάσα πιθανότητα λόγω ταξειδίου σου, θα σε παρακαλέω να στέλλης κανένα γνωστό σου να τους παραλάβη. Φρόντισε σε παρακαλώ αν και τους έγραψα να αναθάλουν για λίγες μέρες το ταξείδι τους ώστε να είσαι εσύ εκεί. Περιμένω νέα σου. Γράψε μου πότε- πότε αν και ξέρω ότι έχεις πολλές δουλειές και είσαι πολυάσχολος.

Φιλικώτατα
Τάσος»

42. Όταν π επιστολή εδόθη υπό I. Κλωνιζάκη εις το πεδίον του Άρεως περί πτν 21.00 ώραν της 12ης Αυγούστου εις τον Παναγούλην και ανεγνώσθη υπό τούτου επί παρουσία Κλωνιζάκη και Λεκανίδη, ούτος εξήγησε ότι πρέπει να γίνη οπωροδίποτε η δολοφονία του Πρωθυπουργού την 13ην Αυγούστου. Σχετικώς με το εν π επιστολή αναφερόμενον αυτοκίνητον εξήγησε ότι τούτο θα πήρχετο την 15ην Αυγούστου, με φέρρυ μηντ έκ Κύπρου εις τον Πειραιά και ότι θα είχεν εκρηκτικά, οπλισμόν και πυρομαχικά. Η αναγωγή των πμερομπνιών της επιστολής εις 13ην και 15ην Αυγούστου γίνεται βάσει της εις έτερον σημείον εκτεθείσας μεθόδου, συμφώνως προς τας εξηγήσεις τας παρασχεθείσας υπό A. Παναγούλη. Κατόπιν όμως της συλλήψεως του A. Παναγούλη την 13ην Αυγούστου, ο Λεκανίδης έσπειλε τον I. Κλωνιζάκην πτν πρώιαν της 15ης Αυγούστου εις λιμένα Πειραιώς, προς παραλαβήν του εκ Κύπρου αναμενομένου στρατιωτικού ωλικού, την δε επομένην μετέβη ο ίδιος πλην δεν κατέστη δυνατή η ανέρεσης της αναμενομένης Μεροεντές. Ως διεπιστώθη την 16ην Αυγούστου αφήχθη εκ Κύπρου ατμοπλοϊκώς αυ-

τοκίνπτον τύπου Μεροεντές, αντίκον εις τον εν Αθήναις νομικόν Σύμβουλον της Κυπριακής Πρεσβείας σύμματι Άκην Ιακώβου. Προδίλως ο εκ Κύπρου αφίχθεις «Κλεάνθης» πήτο ο Ιακώβου και το συναμενόμενον στρατιωτικόν υλικόν αφίχθη δια του ανωτέρω σχήματος (όρα απολογίας I. Κλωνιζάκη και Ν. Λεκανίδη).

43. Τα εν τω κεφαλαίω τούτο εξιστορούμενα πραγματικά γεγονότα άπινα διεδραματίσθησαν μετά την ενέργειαν της κατά του Πρωθυπουργού δαλοφορικής αποπέίρας, πλέον των μαρτυρικών καταθέσεων των οργάνων ασφαλείας, ταγήρχου Φαβατά, μοιράρχου Κυρκιλλή, υπαστυνόμων Αντωνιούπολου, Μάλλιου, Μπάμπαλη, ενωμοτάρχου Κατσαντώνη, χωροφυλάκων Βεγγελάκου και Δημητρίου, των απαλογιών του δράστου και των συνεργών της αποπέίρας I. Κλωνιζάκη, Ζαμπέλη, Λεκανίδη, επηρωνύονται αδιασείστως και εκ του κατασχέθηντος φρεγίου της οργανώσεως και του παντοειδούς υλικού, διόπειρη επικαλύπτεται και δια φωτογραφιών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΙΣ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

44. Εκ της προεκτεθείσης περιγραφής των γεγονότων, βάσει του εν τη δικογραφία υπάρχοντος αποδεικτικού υλικού, προκύπτουν σαφώς, πιθανοτάς, οι ιθύνοντες και οι σκοποί της παρανόμου οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση». Ούτω αρχικάς πι δημιουργήθησα γέφυρα επαιφών μεταξύ Ρώμης - Παρισίων, με πρωτεργάτες τους Α. Παπανδρέου, Ν. Νικολαΐδην και Π. Βαρδινογιάννην, συνετέλεσεν εις την ίδρυσην της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση», πι μετέπειτα δε μεταξύ Ρώμης - Λευκωσίας, με πρωτεργάτες τους Ν. Νικολαΐδην και Π. Γεωργάτζην σύνδεσις, συνετέλεσεν εις την υλοποίησην των σκοπών ταύτης.

45. Ως κατάλληλον δρχανον δια την επάνδρωσιν του τρομοκρατικού κλιμακίου των ΛΑΟΣ, επελέγη ο Α. Παναγούλης, του οποίου την πολιτείαν γνωρίζουν καλάς άπαντες οι αρχηγοί της παρανόμου οργανώσεως, ως αύτη αναλύεται εν τω επομένω κεφαλαίω. Ούτος αποτελεί την μόνην ελπίδα των υπό του Α. Παπανδρέου αναληφθεισών υποχρεώσεων έναντι του συνεταίρου του Α. Μπριλλάκη, αρχηγού του Πατριωτικού Μετώπου. Οι ανωτέρω αρχηγοί δύως, δεν λησμονούν τας προσωπικάς των αντιζηλίας και ούτω ο Α. Παπανδρέου πειράται να θέση υπό τον απο-

κλειστικόν του έλεγχον την μετωπικήν αρμάνωσιν «Ελληνική Αντίσταση», με αποτέλεσμα να επέλθη ποία τις ψυχρότης. Αύτη καθίσταται εμφανής εκ του γεγονότος ότι ο Α. Παπανδρέου ενώ υπεσχέθη την πλήρη οικονομικήν συμπαράστασιν, από του μπόσ Απριλίου 1968, καλυστεργεί εις την διάθεσιν χρηματικού ποσού εκατόν πεντάκοντα (150.000) χιλιάδων δραχμών και προσπάθει να αποκτήσῃ ιδιαιτέραν επαφήν με Α. Παναγούλην δια του εμπίστου συνεργάτου του Βαλασέλη.

46. Πράγματι η επαφή αύτη επιτυγχάνεται δια του πόδι μερυμένου δικηγόρου Βεριθάκη Ελευθερίου, αρχηγού κλιμακίου των ΛΑΟΣ, υπό το ψευδώνυμον «Πολύθιος». Η τοιαύτη επαφή απολήγει εις την συνάντησιν της 8ης Αυγούστου 1968, παρά την πλατείαν παιδικής χαράς Κουκακίου, μεταξύ Αβράμη (Αγνάς) και Βαλασέλη (εξάδελφος κυρίου Πετροπούλου), καθ' πν ο Βαλασέλης δίδει φάκελλον περιέχοντα επτά χιλιάδας δραχμών, τας οποίας έλαβεν από τον Α. Παπανδρέου, ενώ ταυτοχρόνως επιζητεί μετ' επιμονής επαφήν απ' ευθείας με τον αρχηγόν (Παναγούλην). Η επιμονή του Βαλασέλη προς συνάντησιν του Παναγούλη αποτελεί τον κύριον σκοπόν της αποσταλής του, πτοι να θέση ο Α. Παπανδρέου τον Παναγούλην υπό τον οικονομικόν του έλεγχον. Εν τω μεταξύ η ενίσχυσις της οργανώσεως εξυπηρετείται πόδι μέσω Κύπρου, τόσον δια χρημάτων δόσον και δια στρατιωπικού αλικού. Εν τη προσπάθεια του ταύτη ο Α. Παπανδρέου, ευθύς ως συλλαμβάνεται ο Α. Παναγούλης, σπεύδει δια των γνωστών δηλώσεών του να εξάρη τούτον, επί τω αποκλειστικώ σκοπώ δύως εμφανίση εαυτόν ως τον μόνον αρχηγόν της οργανώσεως και ως εκ τούτου καρπωθή τας μελλοντικάς τυχών επιτυχίας των μη συλλιπφθέντων μέχρι της στιγμής ταύτης λοιπών μελών της οργανώσεως (όρα και γνωστάς δηλώσεις Α. Παπανδρέου περί του δράστου Παναγούλη και της αποπείρας γενικώς δημοσιευθείσας εις Ελληνικόν και Ξένον Τύπον). Τονίζεται ενταύθα ότι ο Βεριθάκης (Πολύθιος) ενταγχείται εις κλιμάκιον των ΛΑΟΣ, και δη εις πηγετικήν θέσιν, σίγη συνωμοτικάς επαφάς τόσον με Α. Παναγούλην δόσον και με Ι. Βαλασέλην, εκπρόσωπον του Α. Παπανδρέου. Ούτος απέφυγεν επιμελώς να συνδεθή μετά των υπολοίπων κλιμακίων των ΛΑΟΣ, τούτο δε έπραττε διόπι κατά το έτος 1967 είχε καταδικαστή υπό του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών εις ποινήν καθείρξεως, συνεπεία ουμμετοχής του εις ετέ-

ραν ανατρεπτικάν οργάνωσιν και ως εκ τούτου π φωτογραφία του είχεν δημοσιευθεί εις τον αθηναϊκόν τύπον και πτο δυνατόν να αναγνωρισθή. Προστίθεται ότι ούτος εξήλθε των Φυλακών, με την χορηγηθείσαν αμνοπτίαν, κατά τον μίνα Δεκέμβριον 1967. Ο ίδιος παραδέχεται ότι έλαθεν από Α. Παναγούλην ενταλάς τας οποίας αναλυτικώς αφηγείται εν τη απολογίᾳ του. Προστίθεται ότι η επαφή μεταξύ Λεκανίδη και Βερυθάκη είχε καθορισθεί δια της τοποθετίσεως σπηλιωμάτων εις κρύπτην τινά πλοιόν της εκκλησίας Προφήτη Ηλίου Παγκρατίου, την οποίαν ο Α. Παναγούλης υπέδειξεν εις αμφοτέρους κεχωρισμένως.

47. Κατά την διάρκειαν των ανακρίσεων και δη την νύκτα της 20ης Αυγούστου 1968 ανεφέρθη υπό των οργάνων δεκανέων Πετρίδη Νικολάου και Μήτρα Ιωάννου, οι οποίοι μέχρι της 22.00 ώρας εξέτελουν καθίκοντα φυλάξεως του κροαφυγέτου της οδού Μεθώνης 58α, ότι περί ώραν 20.30 της αυτής ήκουσαν συνθηματικόν θόρυβον επί του παραθύρου του κροαφυγέτου. Πάραντα εξήλθεν ο εκ τούτων δεκανεύς Πετρίδης, όστις αντελήφθη να αναχωρή κατά την σπηγμήν ταύτην επενυμένως το υπ' αριθμόν 274181 I.X. αυτοκίνητον τύπου Μίνι, χρώματος θυσσινί. Ο συλληφθείς τας νυκτερινής ώρας της αυτής, οδηγός του ανωτέρω αυτοκίνητου Αναστασόπουλος Βασιλείος, παρεδέχθη ότι αδίγει το αυτοκίνητον την ως άνω ώραν εις την περιοχήν ταύτην, ότι επραγματοποίησεν ελιγμούς προ του κροαφυγέτου και ότι τυγχάνει γνωστός του Λεκανίδη. Εξ αυτών και μόνον αναντιρρήτως συνάγεται ότι ούτος τυγχάνει μέλος της οργανώσεως υπό το φευδώνυμον «Κυνηγός» με αποστολήν συνδέσμου και πληροφοριοδότου.

48. Εκ του συνάλου του ανακριτικού υλικού προέκυψεν ότι π οργάνωσις «Ελληνική Αντίσταση» ενισχύθη οικονομικά ως κάτωθι:

a. Την δην Ιουνίου 1968 ο Α. Παναγούλης απέστειλεν επιστολήν εκ Ρώμης προς I. Κλωνιζάκην εν αρχή της οποίας αναγράφει ότι την 7ην του ιδίου μηνός απέστειλεν επιταγήν εκ τριακοσίων μάρκων (δρά κατασχεθείσαν επιστολήν εν τη δικογραφία).

b. Την 22αν Ιουνίου 1968 ο ίδιος απέστειλεν επιστολήν εκ Ρώμης προς Λεκανίδην εντός της οποίας περιείχστο πεντήκοντα χιλιάδες λιρέτες, εις το τέλος δε τούτης ο Α. Παναγούλης πληροφορεί των αποδέκτην της επιστολής ότι εάν δεν αποστείλη και άλλο θα

του δώστη προσωπικώς κατά το προσχές ταξείδιόν του εις την Ελλάδα (όρα κατασχεθείσαν επιστολήν).

- γ. Την 6ην Ιουλίου 1968 ο Ευστάθιος Παναγούλης απέστειλεν επιστολήν εκ Ράμπης προς N. Λεκανίδην εις την οποίαν αναγράφει ότι ο τελευταίος δεν του απήντησε εάν έλαβε τα χρήματα που του έστειλε χωρίς να καθορίζειν εν αυτή εις ποιόν ποσόν ανήρχυντο ταύτα (όρα κατασχεθείσαν επιστολήν).
- δ. Προ της κατά την 17ην Ιουλίου 1968 αφίξεως του A. Παναγούλη εις Αθήνας ο N. Νικολαΐδης παρέδωκε εις τούτον εν Ράμπη, το ποσόν των τριών χιλιάδων δολλαρίων (όρα απολογίαν ιδίου).
- ε. Την 8ην Αυγούστου 1968 ο A. Παναγούλης έλαβεν από A. Παπανδρέου το χρηματικόν ποσόν των 7.000 δραχμών, το οποίον ο δεύτερος τούτων απέστειλε μέσω του υπαλλήλου της αεροπορικής εταιρείας «Σαμπένα» I. Βαλασέλη (όρα απολογίας Βαλασέλη, Αθράμπ και Λεκανίδη) και
- στ. Σημαντικόν χρηματικόν ποσόν απεστάλη εις Παναγούλην υπό Π. Γεωρκάτζη εντός των δεμάτων τα οποία περιείχον εκρηκτικά, χωρίς να καταστή δυνατό να διαπιστωθή το ύψος τούτου.
49. Εκ των ανωτέρω χρηματικών ποσών διετέθησαν δια τας ανάγκας της οργανώσεως:
- Εις I. Κλωνιζάκην επί πλέον των 300 μάρκων, εδόθησαν υπό A. Παναγούλη δραχμαί 2.000 και εν χαρτονόμισμα των 100 δολλαρίων (αγορά μπαταρίας, καλωδίων, τοιμέντου και ετέρων υλικών, όρα απολογίαν I. Κλωνιζάκη).
 - Εις N. Λεκανίδην επί πλέον των 50.000 λιρεττών, εδόθησαν υπό A. Παναγούλη εν χαρτονόμισμα των 100 δολλαρίων και περίπου 6.000 δραχμαί κατά διάφορα χρονικά διασπόρατα (ενοικιάσεις διαμερισμάτων, αυτοκινήτων και λοιπών υλικών όρα απολογίαν Λεκανίδη).
 - Εις Αθράμπην υπό N. Λεκανίδην εδόθησαν 3.500 δραχμαί (μίσθωσης κρηπαρυγέτου οδού Μονεμβασίας 2, όρα απολογίας Αθράμπ και Λεκανίδη).
 - Εις Ελευθεριάδην υπό A. Παναγούλη 750 δραχμαί (προμήθεια θενζίνης, όρα απολογίαν Ελευθεριάδη).

ε. Εις Ζαμπέλην υπό Ν. Λεκανίδην 600 δραχμαί (ενοικιάσεις αυτοκινήτων, δύρα απολογίας αμφοτέρων).

50. *Εκ των γενομένων εις οικίας και κρηπαφύγετα ερευνών κατεσχέθουσαν:*

a. Εις οικίαν Α. Πλαναγούλη επί της αδού Ασκληπιού 61 - Γλυφάδα 3.015 δολλάρια, 24.000 δραχμαί και 15 χρυσαί λίραι (δύρα σχετικάς εκθέσεις κατασχέσεων) και

B. Εις κρηπαφύγετον Μεθώνης 5θα, 2.800 δολλάρια εις χαρτονομίσματα των 100 (δύρα σχετικής έκθεσης).

51. *Ως σαιρώς καταφαίνεται εκ των ανωτέρω π οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» διέθετεν άρθρον οικονομικά μέσα, τα οποία ο Α. Πλαναγούλης διεχειρίζετο εν λευκώ. Τονίζεται ιδιαιτέρως ότι παρά το ανωτέρω γεγονός ο Α. Πλαναγούλης δεν ενεφάνιζε την πραγματικήν οικονομικήν κατάστασην εις τους αμέσους συνεργάτας του I. Κλωνιζάκην και N. Λεκανίδην, άγνωστον δια πολον λόγον, προφανάς δύνας ἐπραξει τούτο κινούμενος ιδιοτελώς, επί τω σκοπώ δύνας καρπωθή σπηλαντικόν μέρος τούτων. Απόδειξην αποτελεί το γεγονός ότι εν τη οικία του ανευρέθησαν 3.015 δολλάρια, 24.000 δραχμαί και 15 χρυσαί λίραι, επιμελώς κειρυμένα εντός στρώματος.*

52. *Το ανευρεθέν στρατιωτικόν υλικόν αναλύεται ως κάτωθι: α) Περίστροφα πλήρη στρατών, δύο, β) Εκρηκτικά ύλαι τυποποιημένοι, είκοσι δύο λίβροι, γ) Πυροκροτηταί κοινοί, 205, δ) Πυροκροτηταί πλεκτρικοί 2, ε) Πυραγωγόν σχοινίον βραδύκαυστον, μέτρα 11, στ) Πυρίτης μελανή, γραμμάρια 1.400, ζ) Μπλανισμοί επιβραδύνσεως, 17, π) Καλώδιον δίκλωνον πλέον των 100 μέτρων, θ) Φυσίγγια τυφεκίου διαμετρήματος 0.30, 40, ι) Λοιπά υλικά δύρα σχετικάς εκθέσεις κατασχέσεως.*

53. *Κατά την διάρκειαν των ανακρίσεων κατεσχέθουσαν τα κάτωθι I.X. αυτοκίνητα: Υπ' αριθμ. 274181 τύπου Mivi Ήστεν, υπ' αριθμ. 121036 τύπου Όπελ Ρέκορτ, υπ' αριθμ. 77413 τύπου Φ.Β. και υπ' αριθμ. 121561 τύπου Σκόντα. Τούτο εγένετο, διότι τα ανωτέρω αυτοκίνητα εχρησιμοποιήθησαν ως μέσα δια την δράσιν της παρανόμου μετωπικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση».*

ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΡΧΗΓΩΝ - ΜΕΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

54. Κατόπιν των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών π ευθύνη ενός εκάστου των αρχηγών-μελών της παρανόμου αντεθνικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» εντοπίζεται ως κάτωθι:

1. **Παπανδρέου Ανδρέας του Γεωργίου.** Υπήρξεν εκ των ιδρυτών της οργανώσεως, συμμετείχε κατ' επανάληψην εις κτινάσ συσκέψεις μετά των Ν. Νικολαΐδη και Α. Παναγούλη, καθ' ας απειφασίσθη π ίδρυσης της οργανώσεως και οι σκοποί ταύτης, ήτοι η έναρξης δράσεως εν τω εσωτερικώ δι' εντυπωσιακών ανατρεπτικών ενέργειών (τοποθέτησης εκφυγικών και εμπροστικών βομβών εις κεντρικά σημεία των Αθηνών, δαλοφορικά απόβειρα ιδίως κατά των πρωτεργατών της Εθνικής Επαναστάσεως, με πρώτον στόχον το πρόσωπον του Προέδρου της Κυβερνήσεως), αίπινες πραγματοποιούμεναι ήθελον προκαλέση πανικόν εις τον Ελληνικόν λαόν, κλίμα ανωμαλίας, ανασφαλείας, μπδενισμό σχεδόν, ως εκ τούτου, του τουριστικού ρεύματος και τελικώς πην επέμβασιν των ξένων προς ανατροπήν του κρατούντος κοινωνικού συστήματος. Έκτοτε ενίσχυνεν οικονομικώς πην οργάνωσιν δι' αποστολής χρημάτων, μέσω προσώπων της εμπιστοσύνης του, άπινα εν τέλει παρεδίδοντο εν Ελλάδι εις Α. Παναγούλην. Η ανάμιξης του Ανδρέα Παπανδρέου εις οργανώσεις εχούσας ως σκοπόν πην ανατροπήν του σε Ελλάδι κρατούντος πολιτεύματος είναι παγία τούτου γραμμή. Ούτω διεδραμάτισε πρωτεύοντα ράλον εις πην ανατρεπτικήν οργάνωσιν «ΑΣΠΙΔΑ», πη π ίδρυσης επραγματοποιήθη επί των πημέρων της διακυβερνήσεως της χώρας υπό πη της Ενώσεως Κέντρου, εχούσης τότε ειρείαν κοινωνιολευτικήν πλειοψηφίαν, δι' πη αιτίαν και παρεπέμφθη δια βουλεύματος της τακτικής Δικαιοσύνης εις το ακροατήριον. Τελικώς τελών εν προφυλακίσει και εν αναμονή προσδιορισμού της δίκης του, έτυχεν αμνηστίας παρά της Εθνικής Κυβερνήσεως κατά τον μήνα Δεκέμβριον του 1967. Είναι γνωστή επίσης π τοποθέτησης του ανωτέρω, τέως βουλευτού και Υπουργού, εις τον κεντροαριστερόν πολιτικόν χώρον και αι επαφαί και αι ερωτοτροπίαι τούτου, κατά μεν τον προ πη της 21ης Απριλίου 1967 χρόνον

μετά της διοικούστης επιτροπής της ΕΔΔ, υποκαταστάτου του ΚΚΕ, πήγια δια της υποστηρίξεως την οποίαν του προσέφερεν, τον είχεν καταστήσει πειθήνιον δρյανθν της, κατά δε τον μετέπειτα χρόνον και δη από της αναχωρήσεώς του εξ Ελλάδος κατά μίνα λανουάριον 1968 και εντεύθεν, μετά του δρώντος εν τα εξωτερικά παράνομου μηχανισμού του ΚΚΕ μετά του οποίου, αφού υποκατέστησε στενήν συνεργασίαν και ενεκαλπώθη τους πατίους σκοπούς του, οίτινες είναι η ανατροπή του κρατούντος εν Ελλάδι πολιτεύματος, ανεμήθη ενεργώς εις την συγκρότησην αντιρεπτικών οργανώσεων εν οις το ΠΑΚ, υπό την προσωπικήν του πηγοίαν και η «Ελληνική Αντίσταση», ης υπήρξεν εκ των βασικών ιδρυτικών-πρετερικών μελών. Επιστράγιος της ρπθείσης θέσεως και συνεργασίας του δινώ ατόμου είναι η συμφωνία της 1ης Αυγούστου 1968 εν Ράμπ, μεταξύ του Αντωνίου Μπριλλάκη, εκπροσώπου του ΚΚΕ και της παράνομου κομμουνιστικής οργανώσεως «Πατριωτικόν Μέτωπον» και του ιδίου, ως εκπροσώπου του ΠΑΚ.

2. **Νικολαΐδης Νικάλαος** του Γεωργίου. Υπήρξεν εκ των ιδρυτών της οργανώσεως, συμμετείχεν εις απάσας σχεδόν τας συσκέψεις τόσον με Α. Παπανδρέου και Παναγούλην, εις Παριούς, δασού και με Π. Βαρδινογιάννην και Παναγούλην, εν Ράμπ. Οροίως μετέβη αεροπορικώς εις την Λευκωσίαν μετά του Α. Παναγούλη και συναντηθέντες αρμόδιοι περί τας αρχάς Ιουλίου 1968 μετά Πολυκάρπου Γεωρκάτζη, ερρύθμισαν τας λεπτομερείας του εφοδιασμού της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» δια στρατιωτικού υλικού, της ασφαλούς αποστολής τούτου δια του διπλωματικού σάκκου της εν Αθήναις Κυπριακής Πρεσβείας και της σοβαράς οικονομικής ενισχύσεως εκ Κύπρου ταύτης. Μέσω τούτου διογετεύονται άπασαι αι εντολαί των εν τα εξωτερικώ ειρισκομένων αρχηγών της οργανώσεως, καθ' ς χρόνον ο Α. Παναγούλης ευρίσκεται εν Ελλάδι, δια καδικοποιημένων επιστολών, ας αποστέλλει ο ίδιος μέσω Ι. Κλωνιζάκη χρονιμοποιών το φευδώνυμον «Τάσος» και ετέρου προσώπου, μη αποκαλυφθέντος υπό της ανακρίσεως, αίτινες παραδίδονται εις Παναγούλην. Ο ίδιος δίδει την εντολήν της δαλοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως, καθο-

ρίζων άμια και πην πμερομπνίαν ταύτης. Ο ίδιος προ της αναχωρήσεως του Α. Παναγούλη εκ Ράμης παραδίδει εις αυτόν το χρηματικόν ποσόν των τριών χιλιάδων (3.000) δολλαρίων προερχόμενον εκ των εν τω εξωτερικών πόρων της οργανώσεως. Ειρίσθω εν παρόδω ότι ο Ν. Νικαλαΐδης συμμετείχεν και εις ετέραν ανατρεπτικήν οργάνωσην εν Πάτραις, υπό την επωνυμίαν «ΔΕΚΑ», πίπις αποκαλυφθείσα εξηρθρώθη. Τα μέλη ταύτης καταδικασθέντα κατά το έτος 1967 υπό του Εκτάκτου Στρατοδικείου, έτυχον αμηνοπίσιας των παρελθόντα Δεκέμβριον.

3. **Βαρδινογιάννης Παύλος** του Ιωάννου. Συμμετείχε κατ' επανάληψιν εις κοινάς συσκέψεις μετά των Ν. Νικαλαΐδη και Α. Παναγούλη, εν Ράμη, καθ' ας απεγνωσθεί π ίδρυσης της οργανώσεως, χωρίς να διακριθωθή περαιτέρω ανάμιξης τούτου.
4. **Γεωργάτζης Παλύμαρπος**. Υπουργός των Εσωτερικών και Εθνικής Αμύνης της Κύπρου. Η ενεργός ανάμιξης τούτου εις τον αποκλειστικόν εφοδιασμόν της οργανώσεως δια παντοειδούς στρατιωτικού υλικού, το οποίον αποστέλλει δι' επισήμου οδού εις Ελλάδα (διπλωματικός σάκκος) και π εν γένει οικονομική ενίσχυσης ταύτης τυχχάνει σκανδαλώδης και προκαλεί κατάπληξην διόπι σπανίως, αν μη ουδέποτε εμφανίζεται εις πρόσωπα κατέχοντα επισήμους θέσεοις. Έχει το φευδώνυμον «Ακρίτος», είναι ο στρατιωτικός αρχηγός της οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση», πραγματοποιεί επαφάς με τους Ν. Νικαλαΐδην και Α. Παναγούλην εν Κύπρῳ, καθ' ας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειαι της αποστολής του στρατιωτικού υλικού και χρημάτων εις την Ελλάδα και ετέρας δύο εις Αθήνας με Α. Παναγούλην κατά το τρίτον δεκαήμερον του μηνός Μαΐου 1968 εις την οικίαν του πολιτικού μηχανικού Ι. Κλωνιδάκη επί της οδού Κορμούλη αρ. 44. Επίσης καλύπτει απαλύτως τον καταζητούμενον Α. Παναγούλην κατά την πρώτην μετάβασην τούτου εν Κύπρῳ, ότε παρέμεινε εκεί επί εν περίποιον εξάμπτων, τελικώς δε τον εφοδιάζει με γυνίσιον κανονικόν κυπριακόν διαβατήριον φέρον την φωτογραφίαν του Α. Παναγούλη και με στοιχεία συνομαπνύμου Μάριος Ανδρέου και δια τούτου ο Α. Παναγούλης εξασφαλίζει αναχωρησην εκ Κύπρου και εν συνεχεία ανέτους εν τω

εξωτερικά μετακινήσεις. Ούτος συ Κύπρω, δια πην κάλυψιν των κινήσεων του Α. Παναγούλη και δια πην αποστολήν των εκφοκτικών δια του διπλωματικού σάκκου χρησιμοποιεί τον Κύπριον Ρήγιον Ανδρέαν, Διευθυντήν της ΚΥΠ Κύπρου, χωρίς επέραν ανάμιξην του τελευταίου εις πην οργάνωσην «Ελληνική Αντίσταση», καθ' ότι δεν διεπιστώθη τοιούτον. Επίσης δια τας επαιφάς Λευκωσίας - Ρώμης χρησιμοποιεί ως δρηγανού Κύπριον με το επώνυμον Παναγιώτου, του οποίου ωσαύτως διεπιστώθη ενεργός ανάμιξης εις πην οργάνωσιν. Ούτος αποτελεί τον σύνδεσμον μεταξύ Λευκωσίας - Ρώμης, χωρίς να εξακριβωθή ο τρόπος κατά τον οποίον ελάμβανε χώραν η σχετική επικοινωνία και ο ακριβής ρόλος τον οποίον είχε εις πην οργάνωσιν.

5. **Παναγούλης Ευστάθιος** του Βασιλείου. Συμμετέσχε των επαιφών και συσκέψεων του Ν. Νικαλαΐδην μετά του αδελφού του Α. Παναγούλη, μεθ' ων διέμενεν ομού, είτα δε μετά πην αναχώρησην του τελευταίου εις Ελλάδα, διατηρεί αλληλογραφίαν μετ' αυτού, μεταβιβάζων εντολάς εκ Ρώμης προς τούτον σχετικάς με πην οργάνωσην «Ελληνική Αντίσταση». Δεν κατέστη δυνατόν να εξακριβωθή το ψευδώνυμον το οποίον έχει, πλην υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τυγχάνει τουλάχιστον απλούν μέλος πην άνω οργανώσεως.
6. **Παναγούλης Αλέξανδρος** του Βασιλείου. Υπήρξεν πηγετικόν στέλεχος πην οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» και αρχικώς κατά πην ίδρυσιν ταύτης εν γω εξωτερικώ, είτα δε εν Ελλάδι και εκτελεστικόν δρηγανούν ταύτης. Ευρίσκεται εις πην κορυφήν πην πυραμίδος του δυναμικού κλημακίου πην οργανώσεως υπό τον τίτλον ΛΑΟΣ, υπό το ψευδώνυμον «Ανίκηπος». Η ώλη δραστηριότης τούτου από του χρόνου καθ' ο εγκατέλειψε αυθαιρέτως τας τάξεις του στρατού, κπρυχθείσ λιποτάκτης, μέχρι πης επ' αυτοφώρω συλλήψεώς του κατά πην δολοφονικήν απόπειραν πην 13ης Αυγούστου 1968, εις βάρος του Προέδρου πην Εθνικής Κυβερνήσεως, ανεπτύχθη και εξετέθη λεπτομερώς εις το ιστορικόν πην παρούσης. Ενταίθα δια να δοθή μια εικών πην προσωπικότητος του Α. Παναγούλη, παρέχονται τα κάτωθι επίσημα στοιχεία:

Έχει φάκελλον εις πην Υποδιεύθυνσιν Γενικής Ασφαλείας Αθη-

νών, εν ω αναγράφονται ότι εν έτει 1956 έλαβε μέρος εις απηγορευμένην φοιτητικήν συγκέντρωσιν και ετραυματίσθη εις σύγκρουσιν μετ' Αστυνομικών. Την 2αν Ιουνίου 1956 συνελήφθη ως ύποπτος κλοπής. Την 2αν Μαΐου 1957 συνελήφθη υπό των αρχών Χαρκίτης, διότι ανατίχως ετραυμάτισε τον ιδιώτην Σταθόπουλον Παναγιώτην. Την 20ην Μαρτίου 1959 συνελήφθη υπό του Τμήματος Ασφαλείας Γλυφάδας, διότι διέρρηξε το κατάστημα οικοδομικών υλικών Χαλδούπη και αφήρεσε 230 δραχμάς και εν ωρολόγιον. Την 1ην Ιανουαρίου 1964 συνελήφθη υπό υπαλλήλων του Β' Αστυνομικού Τμήματος, διότι δια μαχαίρας επετέθη εντίσιον ιδιώτου, επιτεθείς άμα και κατά των αστυνομικών.

Κατά την 1ην Ιουνίου 1966 στρατιώτης ων συνελήφθη υπό του ΑΓ' Αστυνομικού Τμήματος και απεστάλη εις τον εισαγγελέα Πλημμελήκων κατηγορούμενος επί γεντυμοισιών. Από της εισόδου του εις το Παλιτεγνείον εγένετο μέλος της νεολαίας της Ενώσεως Κέντρου και συνειρήσθη στενώτατα μετά των κομμουνιστών. Το ποινικόν μπρών του είναι βεβαρυμένον. Ούτος εισήχθη εις Ανωτάτην Σχολήν Μηχανολόγων- Ηλεκτραλόγων του Εθνικού Μετοοίθου Παλιτεγνείου το έτος 1960 κατόπιν επιτυχών εισιτηρίων εξετάσεων, και ενεγράφη εις Α' Τάξιν αυτής κατά το ακαδημαϊκόν έτος 1960- 61. Κατά την διάρκειαν του ριθέντος έτους, προήχθη εις Β' Τάξιν, εις πν και ενεγράφη. Είτα απερρίφθη διαδοχικώς κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1961- 62 εκ της εποίσιας πρόσδου, 1962- 63 και 1963- 64, εκ των επαναληπτικών προσαγωγικών εξετάσεων. Κατά το ακαδημαϊκόν έτος 1964- 65 ενεγράφη, δια 4ην φοράν, εις Β' Τάξιν, μη προσελθών εις τας επαναληπτικάς προσαγωγικάς εξετάσεις, έκτοτε δεν ενεγράφη. Κατά την ανάκρισιν εν αρχή προέβη εις αυθορμήτους ομαλογίας, απεκάλυψεν εν μέρει την δράσιν του και τινάς εκ των συνεργατών του, είτα δράσης προφανώς μεταμεληθείς δια την εξάρθρωσιν της οργανώσεως, την οποίαν αντελήφθη, πλλαζε στάσιν και έκτοτε αρνείται τα πάντα.

Επίσης τονίζεται ιδιαιτέρως ότι πλείστα σημεία των αρχικών ομολογιών του μετά την εξάρθρωσην της οργανώσεως του, ελέγχονται μη ανταποκρινόμενα εις την πραγματικότητα.

- 7. Λεκανίδης Νικόλαος** του Κων/λου. Υπήρξεν πηγεικόν στέλεχος των ΛΑΟΣ υπό το ψευδώνυμο «Λευκός». Εμυθίθη εις ταύτην υπό του Α. Παναγούλη εκ των πρώτων. Συμμετέχει σχεδόν απάσης της δραστηριότητος της παρανόμου αντεθνικής οργανώσεως, ως αύτη αναλυτικώς αναγράφεται εις το ιστορικόν της παρούσης, άμα δε παρέσχε συνδρομήν εις τον Α. Παναγούλην, προ της δαλοφονικής αποπείρας, εις απάσας τας προπαρασκευαστικάς πράξεις δια της μεταφοράς των εκρηκτικών και του ιδίου εις το επιλεγέν σημείον (31ον χιλιόμετρον της παραλιακής οδού Σουνίου - Αθηνών).
- 8. Κλωνιζάκης Ιωάννης** του Μάρκου. Υπήρξεν πηγεικόν στέλεχος των ΛΑΟΣ υπό το ψευδώνυμο «Ολύμπιος». Εμυθίθη εις ταύτην υπό του Α. Παναγούλη εκ των πρώτων. Συμμετέχει σχεδόν απάσης της δραστηριότητος της ανατρεπτικής οργανώσεως, ως αύτη εν τα ιστορικά εκτίθεται, άμα δε παρέσχεν συνδρομήν προ της δαλοφονικής ενέργειας Α. Παναγούλη προς αυτόν διά της αγοράς υλικών, μεταξύ των οποίων της μπαταρίας και των καλωδίων, ως και της προμηθείας των υλικών του μήγματος τοπέντου κατασκευασθέντος εν τη οικίᾳ του.
- 9. Ζαρπέλης Νικόλαος** του Παναγιώτου. Υπήρξεν πηγεικόν στέλεχος των ΛΑΟΣ, υπό το ψευδώνυμο «Νικιφόρος». Εμυθίθη εις ταύτην υπό Α. Παναγούλη. Συμμετέχει εις αρκετάς ενέργειας της ανατρεπτικής οργανώσεως, ως αύται αναγράφονται εν τα ιστορικά, άμα δε παρέσχε συνδρομήν προ της δαλοφονικής αποπείρας Α. Παναγούλη, προς αυτόν, εις τας περισσοτέρας των προπαρασκευαστικών πράξεων, δια της μεταφοράς υλικών και τοποθετήσεις των εκρηκτικών καταλλίλως (θυσιάστωσις εκρήξεως).
- 10. Βερυθάκης Ελευθέριος** του Δημητρίου. Υπήρξεν πηγεικόν στέλεχος των ΛΑΟΣ, υπό το ψευδώνυμο «Πολύθιος». Εμυθίθη εις την οργάνωσην υπό Α. Παναγούλη. Συνέδεσε τον Βαλασέλην Ιωάννην, εκπρόσωπον του Α. Παπανδρέου, όστις μετέφερεν χρήματα τούτου άγνων και παρέδωσεν εις Αθράμην Γεώργιον (Αγνός). Εδέχθη εντολάς του Α. Παναγούλη όπως συγκεντρώση διευθύνσεις προσωπικοτήτων της Ελλάδος, ως και ετέρας τας οποίας αφηγείται λεπτομερώς εν τη απολογίᾳ του. Απέψυγε συστηματικώς να

Αντιέρης Βεροβάκης - Στάθης Γιώτας - Γιάννης Κλωνιζάκης.
Στο Εκτόκτο Στρατοδικείο Αθηνών.

συνδεθή μετά των υπολοίπων κλιμακίων των ΛΑΟΣ, διατηρών
επαφήν απ' ευθείας με Α. Παναγούλην.

11. Ελευθεριάδης Γεώργιος του Μιχαήλ. Υπήρξεν πρετικόν στέλεχος των ΛΑΟΣ, υπό το φευδώνυμο «Νικίτας». Ήμερόθη εις την οργάνωσην υπό Α. Ηλαντρούλη, ο ίδιος δε ερύπιος τους Ηλαντρούλαν Μιχαήλ «Φιλάνθρωπος», Σημάλαν Αλέξανδρον «Νέος», Ηρίντεζην Αντώνιον, «Ελιποδοφόρος» και Τιμογιαννάκην Δημήτριον «Φλόγις». Ήγόρασε την θενάρην από πρατήριον Τιμογιαννάκη Α., ήτις εγραπτομοιάθη δια την κατασκευήν των αυτοσχεδίων εμμρποτικών θορυβών. Σενικάς ανέπτυξε μεγάλην δραστηριότητα δια την επάνδρωσην του κλιμακίου του.

12. Αθράμης Γεώργιος του Στυλιανού. Ήμερόθη εις την οργάνωσην υπό Ν. Λεκανίδη, υπό το φευδώνυμο «Άγιος». Ηροέθη εις την μίσθισην του διαμερίσματος Μονεμβασίας αρ. 2, όπερ εγραπτομοιάθη ως κρυπτοφύγετον, εις ο ανειρέθησαν εκρηκτικά και εν περιστροφον. Επίσης ανέλαθε την ποροδότησην της Βόρβας Φιλοπάπου και παρέλαθεν από Βαλασέλην Ιωάννην τα χρήματα, άγνα απέστειλε ο Α. Ηλανδρέου δια την οργάνωσην και παρέδωσεν εν συνεχείᾳ εις Ηλαντρούλην.

13. Σιώτας Ευστάθιος του Ιεωργίου. Ήμερόθη εις την οργάνωσην υπό Ι. Κλωνιζάκη και Α. Ηλαντρούλη, υπό το φευδώνυμο «Αιμοσθένης». Είναι απλούν μέλος της ομάδας Ι. Κλωνιζάκη, εξετύπωσε κατά διατητήν τούτου κάρτας δια την αποστολήν υπό της οργανώσεως αχετι-

κού εντύπου προς διαφόρους αποδέκτας και ανέλαβε την τοποθέτησην εκρηκτικών βομβών μετά την 13ην Αυγούστου 1968, αίτινες και ανευρέθησαν κατά την εν τη οικία του γενομένην έρευναν.

14. **Κλωνιζάκης Αρτέμιος** του Μάρκου. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό Α. Παναγούλη υπό το ψευδώνυμον «Γάβρος». Υπήρξεν απλούν μέλος της ομάδος Ι. Κλωνιζάκη. Εις τούτον ανετέθη υπό της οργανώσεως π παρακολούθησης των ραδιοφωνικών εκπομπών Λονδίνου και Παρισίων. Εγνώριζε λεπτομερείας της δραστηριότητος της οργανώσεως και ιδία σχετικώς με την δολοφονικήν ενέργειαν εις θάρος του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως.
15. **Πρίντελης Αντώνιος** του Βαρθολομαίου. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό του Παναγούλη Α. και Ελευθεριάδη Γ. υπό το ψευδώνυμον «Ελπιδοφόρος». Υπήρξεν απλούν μέλος της ομάδας Ελευθεριάδη, χωρίς ιδιαιτέραν δράσιν μέχρι της ημερομηνίας συλλήψεώς του.
16. **Παπούλας Μιχαήλ** του Ιωάννου. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό Ελευθεριάδη Γ. υπό το ψευδώνυμον «Φιλάνθρωπος». Είναι απλούν μέλος της ομάδος Ελευθεριάδη, χωρίς ιδιαιτέραν δράσιν μέχρι της ημερομηνίας συλλήψεώς του.
17. **Σιγάλας Αλέξανδρος** του Χαραλάμπους. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό Ελευθεριάδη Γ. υπό το ψευδώνυμον «Νέος». Είναι απλούν μέλος της ομάδος Ελευθεριάδη Γ., χωρίς ιδιαιτέραν δράσιν μέχρι της ημερομηνίας συλλήψεώς του.
18. **Τιμογιαννάκης Δημήτριος** του Βασιλείου. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό Ελευθεριάδη Γ. με το ψευδώνυμον «Φλόγας» είναι απλούν μέλος της ομάδας Ελευθεριάδη Γ., χωρίς ιδιαιτέραν δράσιν μέχρι της συλλήψεώς του.
19. **Αναστασόπουλος Βασίλειος** του Θεοφάνους. Δεν εξηκριβώθη υπό ποίου εμυήθη εις την οργάνωσιν. Είναι μέλος της οργανώσεως υπό το ψευδώνυμον «Κυνηγός», με αποστολήν να εκτελί χρέπ συνδέσμου και πληροφοριοδότου.
20. **Βαλασέλης Ιωάννης** του Αγγέλου. Εμυήθη εις την οργάνωσιν υπό Α. Παπανδρέου εις το εξωτερικόν. Υπήρξεν αντιπρόσωπος του Α. Παπανδρέου εν Ελλάδι, με αποστολήν την παρακολούθησην της οργανώσεως και την παράδοσιν χρημάτων προς ταύτην.

Επειδή μετά ταύτα, εκ των ανωτέρω εκτεθέντων πραγματικών περιστατικών, επαρκείς και αποχρώσαι προκύπτουσιν ενδείξεις, ικανά όπως στηρίζωσι δημοσία επ' ακροατηρίου κατηγορίαν κατά των ως άνω κατηγορουμένων, απάντων μεν επί παραβάσει του άρθρου 2 εν συνδ. προς 1 του Α.Ν. 509/47 εν συναυτουργία κατ' εξακολούθησιν, επί πλέον δε των Πλαναγούλη Αλεξάνδρου επί α) λιποταξία εις το εσωτερικόν, β) αποπείρα ανθρωποκτονίας και γ) παρανόμω κατοχή πολεμικών όπλων και εκρηκτικών υλών, Λεκανίδη Νικολάου, Ζαμπέλη Νικολάου και Κλωνιζάκη Ιωάννου επί α) απλή συνεργία εις απόπειραν ανθρωποκτονίας και β) απειθεία εις διαταγήν της Στρατιωτικής Αρχής, Αθράμη Γεωργίου και Γιώτα Ευσταθίου επί απειθεία εις διαταγήν της Στρατιωτικής Αρχής, πράξεις τελεσθείσαις εν Αθήναις και αλλαχού κατά το από μπνός Φεβρουαρίου 1968 μέχρι και του δευτέρου 10ημέρου μπνός Αυγούστου 1968, προβλεπομένοις και τιμωρουμένοις υπό των άρθρων 2, 3 παρ. 1, 44θ, 47, 49 παρ. 1 Σ.Π.Κ., 12, 26 παρ. 1, 27 παρ. 1, 42 παρ. 1, 45, 47, 83, 94 παρ. 1, 98, 299 παρ. 1 και 462 Π.Κ., 2 εν συνδ. προς 1 Α.Ν. 509/47, ως ετροποποιήθη υπό του άρθρου 6 του Ν.Δ. 4234/62, υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 εν συνδ. προς 7/67 προκρύξεων ΑΤ Ε Σ, Β.Δ. 835/62, άρθρ. 1 παρ. 3 και 5 του Ν. 2218/52 εν συνδ. προς Ν. 286/14, 5, 9 και 10 Ν. Δ Ξ Θ/1912 και Η/67 Συντακτικής Πράξεως και δέον όπως παραπεμφθώσιν ενώπιον του ακροατηρίου του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών και δικασθώσιν επί ταύταις.

Επειδή νόμιμος συντρέχει περίπτωσις όπως διαταχθή παράτασις της προφυλακίσεως των κατηγορουμένων Πλαναγούλη Αλέξανδρου, Λεκανίδη Νικολάου, Κλωνιζάκη Ιωάννου, Ζαμπέλη Νικολάου, Αθράμη Γεωργίου, Ελευθεριάδη Γεωργίου, Βερυθάκη Ελευθερίου, Γιώτα Ευσταθίου, Κλωνιζάκη Αρτεμίου, Πρίντεζη Αντωνίου, Βαλασέλη Ιωάννου, Παπούλα Μιχαήλ, Σιγάλα Αλεξάνδρου και Αναστασοπούλου Βασιλείου, διατηρουμένης της ισχύος των κατ' αυτών εκδοθέντων αντιστοίχως υπ' αριθ. 10/68, 11/68, 12/68, 20/68, 13/68, 14/68, 22/68, 15/68, 21/68, 17/68, 23/68, 19/68, 16/68 και 18/68 προανακριτικών ενταλμάτων προφυλακίσεως μέχρις οριστικής εκδικάσεως των προκειμένων κατ' αυτών κατηγοριών.

Επειδή εκ των εκτεθέντων πραγματικών περιστατικών προκύπτει συμμετοχή εις τας ανωτέρω πράξεις της παραβάσεως του Α.Ν. 509/47 και αποπείρας ανθρωποκτονίας και των Παπανδρέου Ανδρέου, Νικολαΐδη Νικολάου, Βαρδινογιάννη Παύλου, Γεωρκάτζη Πολυκάρπου και Παναγούλη Ευσταθίου, των οποίων δεν κατέστη δυνατή η σύλληψη, ως ευρισκομένων εν τω εξωτερικώ και δέον όπως υποβληθή ημίν η παρούσα δικογραφία μετά την εκδίκασην της προκειμένης υποθέσεως, δια την άσκοπην ποινικής διώξεως κατά των ειρημένων επί τας άνω πράξεοι.

Επειδή κατ' ἄρθρον 5 του Ν. Δ.Ξ.Θ/1912 τα Στρατιωτικά Δικαστήρια τυγχάνουσιν αρμόδια, ανεξαρτήτως ιδιότητος των αυτοψγών ή συνεργών, δι' ἀπαντα τα κατά της ασφαλείας του Κράτους, του Πολιτεύματος και της Δημοσίας Τάξεως και Ειρήνης εγκλήματα.

Επειδή αναντιρρήτως τα δι' αι κρίνονται παραπεμπτέοι οι παρόντες κατηγορούμενοι εγκλήματα στρέφονται κατά τε της ασφαλείας του Κράτους, του πολιτεύματος και της Δημοσίας Τάξεως και ειρήνης, τούτω τω λόγω αρμόδιο προς εκδίκασην των ανωτέρω αξιοποίηντων πράξεων τυγχάνει το Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, εις ου την εδαφικήν περιφέρεια ετελέσθησαν αι πράξεις και κατ' ἄρθρον 251 Σ.Π.Κ. και δια τας εν τη αλλοδαπή τελεσθείσας τοιαύτας.

Επειδή άλλως, ἀπαντα τα ανωτέρω εγκλήματα τυγχάνουσι συναφή κατ' ἄρθρον 129 Κ.Π.Δ. και 434 Σ.Π.Κ. υφίσταται δε και συναιτιότης μεταξύ των κατηγορουμένων και εκ των ανωτέρω λόγων και κατά τας συνδεδυασμένας διατάξεις του ἄρθρου 5 Ν. Δ.Ξ.Θ/1912, 128, 129 και 130 Κ. Π.Δ., ανακύπτει ομοίως η αρμοδιότης του αυτού ως είρηπται Εκτάκτου Στρατοδικείου.

Διάταυτα

Ιδόντες και τα ἄρθρα 383, 384, 386 Σ.Π.Κ. 5 και 7 Ν.Δ.Ξ.Θ/1912 και Β.Δ. 280/21- 4- 67, κυρωθέν δια της υπ' αριθ. Β/67 Συντακτικής Πράξεως θέσαντας εις εφαρμογήν τον νόμον Δ.Ξ.Θ/1912.

Παραπέμπομεν εν ενώπιον του ακροατηρίου του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών τους: 1) Παναγούλην Αλέξανδρον του Βασιλείου, ετών

30, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αθήναις, τέως σπουδαστήν του Ε.Μ.Π. και νυν στρατιώτην, 2) Λεκανίδην Νικόλαον του Κων/νου ετών 29, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αθήναις, ιδιωτικόν υπάλληλον, 3) Κλωνιζάκην Ιωάννην του Μάρκου, ετών 28, γεννηθέντα εν Χανίοις Κρήτης και κατοικούντα εν Αθήναις, πολιτικόν μηχανικόν, 4) Ζαμπέλην Νικόλαον του Παναγιώτου, ετών 23, γεννηθέντα εν Μαραντοχώρια Λευκάδος και κατοικούντα εν Αθήναις, οδηγόν αυτοκινήτου, 5) Αθράμπην Γεώργιον του Στυλιανού, ετών 29, γεννηθέντα εν Μαντινείᾳ Καλαμάτας και κατοικούντα εν Αθήναις, οδηγόν αυτοκινήτου, 6) Ελευθεριάδην Γεώργιον του Μιχαήλ, ετών 34, γεννηθέντα εν Αλικαρνασσῷ Κρήτης και κατοικούντα εν Αθήναις, οδηγόν αυτοκινήτου, 7) Βερυθάκην Ελευθέριον του Δημητρίου, ετών 33, γεννηθέντα εν Χανίοις Κρήτης και κατοικούντα εν Αθήναις, δικηγόρον, 8) Γιώταν Ευστάθιον του Γεωργίου, ετών 28, γεννηθέντα εν Αμφικλείᾳ Λοκρίδος και κατοικούντα εν Αθήναις, ασκούμενον δικηγόρον, 9) Κλωνιζάκην Αρτέμιον του Μάρκου, ετών 32, γεννηθέντα εν Χανίοις Κρήτης και κατοικούντα εν Αθήναις, ιατρόν, 10) Πρίντεζην Αντώνιον του Βαρθολομαίου, ετών 28, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αθήναις, υπάλληλον ξενοδοχείου, 11) Βαλασέλην Ιωάννην του Αγγέλου, ετών 31, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αθήναις, ιδιωτικόν υπάλληλον, 12) Παπούλαν Μιχαήλ του Ιωάννου, ετών 36, γεννηθέντα εν Καλύμνῳ Δωδεκανήσου και κατοικούντα εν Αθήναις, μηχανικόν αυτοκινήτων, 13) Σιγάλαν Αλέξανδρον του Χαραλάμπους, ετών 37, γεννηθέντα και κατοικούντα εν Αθήναις, οδηγόν αυτοκινήτου, 14) Τιμογιαννάκην Δημήτριον του Βασιλείου, ετών 61, γεννηθέντα εν Μικρά Ασίᾳ και κατοικούντα εν Αθήναις, ιδιωτικόν υπάλληλον και 15) Αναστασόπουλον Βασίλειον του Θεοφάνους, ετών 27, γεννηθέντα εν Λεβιδίῳ Αρκαδίας και κατοικούντα εν Αθήναις, ιδιωτικόν υπάλληλον, απάντων Ελλήνων και Χριστιανών Ορθοδόξων, ίνα δικασθώσιν ως υπαίτιοι του όπι:

A. Απαντες:

Ιδιώται όντες πλην του πρώτου Στρατιώτου του 81 Σ.Π., εν Αθήναις και αλλαχού κατά το από μπνός Φεβρουαρίου 1968 μέχρι και του δευτέρου 10ημέρου μπνός Αυγούστου 1968 χρονικόν διάστημα από κοινού, δια πλειόνων πράξεων συνιστωσάν εξακολούθησιν ενός και του αυτού

εγκλήματος, επεδίωξαν την εφαρμογήν ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαίων μέσων ανατροπήν του πολιτεύματος και του κρατούντος κοινωνικού συστήματος και ενήργησαν υπέρ της εφαρμογής αυτών προσπλυτισμόν, ήτοι άπαντες οι ανωτέρω συμφετέχον εις την επι πανυμίαν «Ελληνική Αντίσταση», πειδητά και αρχηγοί τυγχάνουσιν ο τέως Βουλευτής και υπουργός της Ενώσεως Κέντρου Παπανδρέου Ανδρέας και ο τέως γενικός γραμματεύς της Ε.Δ.Η.Ν. Νικολαΐδης Νικόλαος, ο πρώτος των οποίων αρχηγός τυγχάνων και της παρανόμου οργανώσεως Π.Α.Κ. (Πανελλήνιον Απελευθερωτικόν Κίνημα), συνήνωσε την δράσιν τούτης (Π.Α.Κ.) δια του υπογραφέντος συμφώνου μεταξύ τουτού και του τέως Βουλευτού της Ε.Δ.Α. και πρετικού στελέχους του Κ.Κ.Ε. Μπριλλάκη Αντωνίου μετά της υπό του τελευταίου τούτου εκπροσωπουμένης κομμουνιστικής - μετωπικής οργανώσεως Π.Μ. (Πατριωτικόν) και ήτις οργάνωσις «Ελληνική Αντίσταση» διαρθρωθείσα κατά το γνωστόν κομμουνιστικόν συνωμοτικόν σύστημα τύπου Ε.Α.Μ., υπό τα κλιμάκια Ε.Α.Σ. (Εθνικός Απελευθερωτικός Στρατός), Λ.Α.Ο.Σ. (Λαϊκές Αντιστασιακές Ομάδες Σαμποτάζ), Μ.Ο.Ν. (Μαχητικές Ομάδες Νεολαίας) και Π.Α.Λ.Μ.Ο.Σ. (Πανελλήνια Λαϊκή Μαζική Οργάνωσις Συμπαραστάσεως), ανέλαβε παράνομον εν Ελλάδι δράσιν προς βιαίαν ανατροπήν του εν τη χώρα κρατούντος κοινωνικού συστήματος και πολιτεύματος, προς πραγμάτωσιν δε των ανωτέρω ανατρεπτικών σκοπών, άπαντες μεν ενήργησαν προσπλυτισμόν προς επάνδρωσιν και στελέχωσιν της οργανώσεως, οι εκ τούτων δε παρόντες εχροσιμοποίησαν προσέτι την συνωμοτικήν διάρθρωσιν της οργανώσεως, δια της εξευρέσεως οικιών- κρηπαφυγέτων, κατοχής και χρήσεως μέσων κινήσεως (αυτοκινήτων), ομοίως κατοχής και χρήσεως των εκ του εξωτερικού παρανόμως και τη συνεργασία διπλωματών της Δημοκρατίας της Κύπρου αποστελλομένων υπό του Υπουργού Εσωτερικών και Εθνικής Αμύνης ταύτης Γεωρκάτζη Πολυκάρπου, εκρηκτικών υλών και άλλων μπχανικών και τεχνικών μέσων προς διάπραξιν βιαιοπραγιών κατά προσώπων και πραγμάτων, ήτοι δολιοφθορών (σαμποτάζ), ανατινάξεων και καταστροφών διαφόρων κτιρίων αρχών, κοινωφελών οργανισμών και ιδρυμάτων, ιστορικών μνημείων, δημοσίων ή δημοτικών άλσεων, ως και δολο-

φονιών πρωτεργατών της Επαναστάσεως ή άλλων δημοσίων ανδρών της πγέτιδος τάξεως και οίτινες έκδηλοι σκοποί συμπίπτουν και ταυτίζονται απολύτως προς τους πασιδήλως γνωστούς, ως επιδιωκομένους υπό του εκτός νόμου ευρισκομένου ΚΚΕ, ήτοι της θιαίας ανατροπής του εν Ελλάδι κρατούντος κοινωνικού συστήματος και πολιτεύματος και καταλήψεως της φρχής υπό τούτου (Κ.Κ.Ε.), ειδικώτερον δε προς επίτευξιν του ανωτέρω σκοπού οι

1) Παναγούλης Αλέξανδρος μυηθείς εις την ανωτέρω ανατρεπτικήν οργάνωσιν εν τη αλλοδαπή υπό των ιδρυτών και αρχηγών Παπανδρέου Ανδρέου και Νικολαΐδη Νικολάου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών, ανέλαβεν υπό το φευδώνυμον «Ανίκπτος» την επάνδρωσιν της οργανώσεως εν Ελλάδι, την εκτέλεσιν δολιοφθορών και δολοφονιών, δι' ο και ελθών κατ' επανάληψιν εν Ελλάδι μέσω Ρώμης δια πλαστών διαθατηρίων υπό διάφορα φευδώνυμα, εμύπαε τους Λεκανίδην Νικ., Κλωνιζάκην Ιωάννην, Κλωνιζάκην Αρτέμιον, Ελευθεριάδην Γεώργιον, Ζαμπέλην Νικ., Πρίντεζην Αντώνιον, Βερυβάκην Ελευθέριον και Γιώταν Ευστάθιον, προς επιτυχίαν δε των σκοπών της οργανώσεως εξένυρε και εμίσθωσε δια χρημάτων της οργανώσεως, αποστελλομένων εκ του εξωτερικού και δια του διπλωματικού σάκκου της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας, οικίας, ίνα χρησιμοποιηθώσιν ως κρηπσφύγετο, τόποι συναντήσεων, αποκρύψεως μελών και εκρηκτικών υλών της οργανώσεως, παρέλαβε ομοίως τα δια του διπλωματικού ως άνω σάκκου αποστελλομένας εκρηκτικάς ύλας, συνηντήθη εν Αθήναις κατ' επανάληψιν, φέρων μάλιστα στολήν Αξ/κού, μετά του Υπουργού της Κυπριακής Δημοκρατίας Γεωρκάτζη Πολυκάρπου, στρατιωτικού αρχηγού της οργανώσεως, διπύθυνε το εν Ελλάδι και υπό τούτου επανδρώθεν κλιμάκιον των Α.Α.Ο.Σ. και ανέλαβε την επάνδρωσιν εν καιρώ και συντονισμόν των λοιπών κλιμακίων της οργανώσεως, απεδέχθη την εντολήν της εν τη αλλοδαπή πγεσίας της οργανώσεως δολοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως Παπαδοπούλου Γεωργίου δια την 13 Αυγούστου 1968, ως και την τοποθέτησιν εμπροστικών και εκρηκτικών βομβών εις διάφορα επίκαιρα σημεία και κτίρια της περιοχής των Αθηνών, ίνα δια της εκρήξεως τούτων επιτευχθή αναταραχή, πανικός και διασάλευσις γενικώς της δημοσίας τάξεως

κατά την ανωτέρω πημέραν της δολοφονικής ενεργείας, εκτελέσας απάσας τας ενεργείας τας αγούσας εις την πραγμάτωσιν της ανωτέρω εντολής, δια της τοποθετίσεως εκρηκτικών υλών εις οχετόν επί της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου και παρά το 31ον χιλιόμετρον ταύτης, των οποίων προεκάλεσε την έκρηξιν, καθ' πν στιγμήν διήρχετο το πρωθυπουργικόν όχημα, ως επίσης δια της κατόπιν των ως άνω ειδικών εντολών τοποθετίσεως δυο εμπροστικών βομβών παρά τον λόφον Φιλοπάππου, αναθέσας την πυροδότησιν τούτων εις τον Αθράμπν Γεώργιον την 07.15 ώραν της 13 Αυγούστου 1968, μιας εμπροστικής βόμβας εις την Ακρόπολιν, ης π ανάφλεξις θα ελάμβανε χώραν δια μηχανισμού επιβραδύνσεως, δυο εμπροστικών βομβών εις Άλσος Ζαππείου, εγγύς του αγάλματος Ξυλοθραύστου, αναθέσας την πυροδότησιν τούτων εις τον Λεκανίδην Νικόλαον την αυτήν ως άνω ώραν, τριών εμπροστικών βομβών εις Λυκαβηττόν και κάτωθεν του Ναϊδρίου του Αγ. Ισιδώρου, αναθέσας την πυροδότησιν τούτων εις τον Ζαμπέλην Νικόλαον την αυτήν ως άνω ώραν, μιας εκρηκτικής βόμβας μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως προ του καταστήματος Ντέρος επί της οδού Αμερικής, μιας εκρηκτικής βόμβας μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως επί της οδού Ακαδημίας 3, ένθα το 'Έκτακτον Στρατοδικείον Αθηνών, μιας εκρηκτικής βόμβας μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως εντός του υπονόμου επί των οδών Γ' Σεπτεμβρίου και Στουρνάρα, μιας εκρηκτικής βόμβας μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως επί του τοίχου της Κλινικής Παγώντι επί της οδού Καποδιστρίου, μιας εκρηκτικής βόμβας μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως εις την γωνίαν των οδών Πατησίων και Καποδιστρίου όπισθεν κατανεμπού Ο.Τ.Ε., μιας εμπροστικής βόμβας εις το Πεδίον του Αρεως, αναθέσας την πυροδότησιν ταύτης εις τον Κλωνιάκην Ιωάννην την 07.15 ώραν της 13 Αυγούστου 1968.

2) **Λεκανίδης Νικόλαος**, μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως ανέλαβεν υπό το ψευδώνυμον «Λευκός» τον συντονισμόν των συγκροτηθεισών τεσσάρων ομάδων αρέσου δράσεως του κλιμακίου Λ.Α.Ο.Σ., εμύποσε τον Αθράμπν Γεώργιον, όστις και εμίσθωσε τη εντολή του δια χρημάτων της οργανώσεως διαμέρισμα επί της οδού Μονεμβασίας 2, ίνα χρησιμοποιήται ως κροποφύγετον, εμίσθωσε δια τον αυτόν σκοπόν εντο-

λί του Παναγούλη Αλεξ. και δια χρημάτων της οργανώσεως διαμέρισμα επί της οδού Μεθώνης 58α, απεδέχθη εντολήν του Παναγούλη Αλεξ. εξευρέσεως και μυστισμού εμπίστων και καταλλήλων ατόμων δια την επάνδρωσιν των ομάδων του κλιμακίου «Λ.Α.Ο.Σ.», παρέλαβε την 3ην και 10ην Αυγούστου 1968 δυο δέματα παρά της Κυπριακής Πρεσβείας αποσταλέντα εκ Κύπρου υπό συνθηματικά στοιχεία έκαστον «Βασίλειον Χριστοδούλου θα ζητηθή από την Κυπριακήν Πρεσβείαν» περιέχοντα εκρηκτικήν ύλην Τ.Ν.Τ., θραδύκαυστον καλώδιον, πυροκροτητάς και διάφορα χρηματικά ποσά, άτινα παρέδωκεν εις τον Παναγούλην Αλεξανδρον, προέβη εις την αγοράν εργαλείων προς κατασκευήν εμπροστικών θομβών, παρίστατο κατά την τοποθέτησιν τούτων υπό Παναγούλη Αλεξ. και επυροδότησε την πρωίαν της 13 Αυγούστου 1968 την τοποθετηθείσαν ως άνω εις Ζάππειον, διέθεσε και εχρησιμοποίησεν ιδιόκτηπον επιθατικόν αυτοκίνητον όχημα προς επίτευξιν των σκοπών της οργανώσεως και κινήσεων του Παναγούλη Αλεξανδρου, ανέλαβε την αρχηγίαν του κλιμακίου Λ.Α.Ο.Σ. μετά την σύλληψιν του ειρημένου και έδωκεν εντολήν εις τον Κλωνιζάκην Ιωάννην τοποθετήσεως εμπροστικών θομβών εις διάφορα σημεία της πόλεως των Αθηνών, παραδόσας εις τούτον και τας αναγκαίας εκρηκτικάς ύλας, ως επίσης όπως την 15 Αυγούστου 1968 παραλάθη εκ του λιμένος Πειραιώς όχημα Μερσεντές αποσταλέν εκ Κύπρου μετά στρατιωτικού υλικού, μεταβάς προς τον σκοπόν τούτον και ο ίδιος την επομένην 16ην Αυγούστου 1968 και ανέμενεν δι' οχήματος εις προκαθορισθέν σημείον εν τη περιοχή Βαρκίζης προς παραλαβήν του Παναγούλη Αλεξανδρου μετά την δολοφονικήν ενέργειαν.

3) Κλωνιζάκης Ιωάννης, μυσθείς υπό του Παναγούλη Αλεξανδρου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως ανέλαβε την αρχηγίαν ομάδος του κλιμακίου Λ.Α.Ο.Σ. υπό το ψευδώνυμον «Ολύμπιος», εμύποσε και ενέταξεν εις την ομάδα του τους Γιώτα Ευστάθιον και Κλωνιζάκην Αρτέμιον, απέκρυψε τον Παναγούλην Αλεξ. εις την επί της οδού Κορμούλη 44 οικίαν του, ένθα και επραγματοποιήθησαν δυο συναντήσεις τούτου (Παναγούλη) μετά του Γεωρκάτζη Πολυκάρπου, καθ' ας συνεζητήσαν θέματα της οργανώσεως περί οικονομικής ενισχύσεως και διαθέσεως όπλων και εκρηκτικών υλών μερίμνη του δευτέρου, απεδέχθη εντολήν του Παναγούλη Αλεξανδρου εξευρέσε-

ως οικιών προς μίσθωσιν δια χρημάτων της οργανώσεως, ίνα χρησιμοποιώνται ως κρηπσφύγετα και μυήσεως εμπίστων ατόμων δια την επάνδρωσιν της ομάδος του και εν καιρώ των άλλων κλιμακίων της οργανώσεως, ως επίσης και Χωροφύλακος δια την παράδοσιν σιφραγίδος της υπηρεσίας του επί ύψους και αναθέσεως εν καιρώ εις τούτον αποστολής συλλογής πληροφοριών και μυήσεως ανδρών των δυνάμεων Ασφαλείας, παρελάμβανε την εκ του εξωτερικού, επ' ονόματί του αποστελλομένην αλληλογραφίαν του Παναγούλη Αλεξ., πν και παρέδιδεν εις τούτον μετά την αποκρυπτογράφησιν δια συνθηματικού κώδικος και έδωκεν εντολήν εις τον Γιώταν Ευστάθιον, μετά την δολοφονικήν απόπειραν του Προέδρου της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως, τοποθετήσεως εκρηκτικών βομβών εις διάφορα σημεία της πόλεως των Αθηνών, παραδώσας εις τούτον και την αναγκαιόσαν εκρηκτικήν ύλην.

4) **Ζαμπέλης Νικόλαος** μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου υπό το ψευδώνυμον «Νικηφόρος» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απέκρυψε περίστροφον τούτουν και παρίστατο κατά τας τοποθετήσεις των ως άνω εμπροστικών και εκρηκτικών βομβών, εις διάφορα σημεία περιοχής Αθηνών, αποδεχθείς την πυροδότησιν των τοποθετηθεισών τοιούτων εις Λυκαβηττόν, εμίσθωσεν I.X. επιβατικόν αυτοκίνητον όχημα του Κνιθάκη Παύλου δια την εξυπηρέτησιν αναγκών της οργανώσεως και κινήσεων του Παναγούλη Αλεξάνδρου και ανέμενεν εις προκαθορισθέν σημείον παρά την τοποθεσίαν «Αγία Παρασκευή» προς παραλαβήν του ειρημένου μετά την δολοφονικήν ενέργειαν.

5) **Αθράμης Γεώργιος** μυηθείς υπό του Λεκανίδη Νικολάου υπό το ψευδώνυμον «Αγνός» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, εμίσθωσεν εντολήν τούτου δια χρημάτων της οργανώσεως διαμέρισμα επί της οδού Μονεμβασίας αριθ. 2, ίνα χρησιμοποιήται ως κρηπσφύγετον, απεδέχθη εντολήν του Παναγούλη Αλεξάνδρου πυροδοτήσεως των τοποθετηθεισών ως άνω εμπροστικών βομβών εις λόφον Φιλοπάππου και παρέλαθε αποσταλέν χρηματικόν ποσόν εξ 7.000 δραχμών παρά του Παπανδρέου Ανδρέου, δια του εκπροσώπου του Βαλασέλη Ιωάννου προς οικονομικήν ενίσχυσιν της οργανώσεως, όπερ και παρέδωκεν εις Παναγούλην Αλέξανδρον.

6) Ελευθεριάδης Γεώργιος μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, ανέλαβεν υπό το ψευδώνυμον «Νικήτας» την αρχηγίαν ομάδος του κλιμακίου Λ.Α.Ο.Σ., εμύσης τους Πρίντεζην Αντώνιον, Παπούλαν Μιχαήλ, Σιγάλαν Αλέξανδρον και Τιμογιαννάκην Δημήτριον και προέβη εις την αγορά 12 γαλλονίων βενζίνης, άτινα παρέδωκεν εις τον Παναγούλην Αλέξανδρον δια την κατασκευήν αυτοσχεδίων εμπροστικών βομβών.

7) Βερυθάκης Ελευθέριος μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, ανέλαβεν υπό το ψευδώνυμον «Πολύθιος» την αρχηγίαν ομάδος του κλιμακίου «Λ.Α.Ο.Σ.», απεδέχθη εντολήν του ειρημένου συνεργατής μετά του Λεκανίδη Νικολάου, μυήσεως εμπίστων και καταλλήλων ατόμων δια την επάνδρωσιν της ομάδος του, συγκεντρώσεως πληροφοριών περί των διευθύνσεων κατοικιών προσωπικοτήτων της χώρας και αποκατέστησε τον σύνδεσμον του εν Ελλάδι κλιμακίου της οργανώσεως μετά του Παπανδρέου Ανδρέου δια του Βαλασέλη Ιωάννου, προσωπικού απεσταλμένου και συνεργάτου τούτου (Παπανδρέου).

8) Γιώτας Ευστάθιος μυηθείς υπό των Παναγούλη Αλεξάνδρου και Κλωνιζάκη Ιωάννου και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, ενετάγη εις την υπό τον δεύτερον ομάδα του κλιμακίου «Λ.Α.Ο.Σ.» υπό το ψευδώνυμον «Δημοσθένης», εξετύπωσεν τη εντολή τούτου (Κλωνιζάκη) κάρτας δια την αποστολήν εν καιρώ υπό της οργανώσεως εντύπου (εψημερίδος) προς διαφόρους αποδέκτας και απεδέχθη εντολήν του ιδίου μετά την δολοφονικήν ενέργειαν τοποθετήσεως εκρηκτικών βομβών εις διάφορα σημεία της πόλεως των Αθηνών, παραλαβών προς τούτο και τας αναγκαιούσας εκρηκτικάς ύλας.

9) Κλωνιζάκης Αρτέμιος μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου υπό το ψευδώνυμον «Γαύρος» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απεδέχθη εντολήν τούτου παρακολούθησεως των ραδιοφωνικών εκπομπών Λονδίνου και Παρισίων και ενημερώσεώς του σχετικώς.

10) Πρίντεζης Αντώνιος μυηθείς υπό του Παναγούλη Αλεξάνδρου και Ελευθεριάδη Γεωργίου υπό το ψευδώνυμον «Ελπιδοφόρος» και εν

γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απεδέχθη εντολήν του πρώτου όπως κατά διάφορα χρονικά διαστήματα παραδίδηται αυτών καταστάσεις των διερχομένων ατόμων εκ του ξενοδοχείου «Εσπέρια», ούτινος ετύγχανεν υπάλληλος.

11) **Βαλασέλης Ιωάννης** μυηθείς υπό του Παπανδρέου Αινδρέου υπό το ψευδώνυμον «Εξάδελφος Πετροπούλου» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απεδέχθη εντολήν τουύτου συλλογής πληροφοριών περί της εν Ελλάδι δραστηριότητος της οργανώσεως και ενημερώσεως αυτού και παρέλαθε παρ' αυτού το χρηματικόν ποσόν των 7.000 δραχμών, όπερ παρέδωκε τη εντολήν του εις τον Αθράμπη Γεώργιον, εκπρόσωπον του Παναγούλη Αλεξάνδρου, προς οικονομικήν ενίσχυσιν της οργανώσεως.

12) **Παπούλας Μιχαήλ** μυηθείς υπό του Ελευθεριάδη Γεωργίου υπό το ψευδώνυμον «Πρόδρομος ή Φιλάνθρωπος» και εν γνώσει τελών των ως άνω σκοπών της οργανώσεως απεδέχθη εντολήν τουύτου μυήσεως και ετέρων ατόμων εμπίστων και καταλλήλων δια την επάνδρωσιν των κλιμακίων της οργανώσεως και εξευρέσεως και παραδόσεως κενών κυτίων υγρών φρένων δια τας ανάγκας της οργανώσεως.

13) **Σιγάλας Αλέξανδρος** μυηθείς υπό του Ελευθεριάδη Γεωργίου υπό το ψευδώνυμον «Νέος» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απεδέχθη εντολήν τουύτου μυήσεως εμπίστων και καταλλήλων ατόμων δια την επάνδρωσιν των κλιμακίων της οργανώσεως.

14) **Τιμογιαννάκης Δημήτριος** μυηθείς υπό του Ελευθεριάδη Γεωργίου υπό το ψευδώνυμον «Φλόγας» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, διέθεσε 12 γαλλόνια βενζίνης διά τας ανάγκας της οργανώσεως και δη δια την κατασκευήν αυτοσχεδίων εμπροστικών βομβών.

15) **Αναστασόπουλος Βασίλειος** μυηθείς, παρ' αγνώστου εισέτι, υπό το ψευδώνυμον «Κυνηγός» και εν γνώσει τελών των ως άνω ανατρεπτικών σκοπών της οργανώσεως, απεδέχθη την εντολήν συνδέσμου και πληροφοριούστου της οργανώσεως, ειδικώς δε την 20.30 ώραν της 20ης Αυγούστου 1968 μετέβη εις το επί της οδού Μεθώνης 58α κρηπιδύγετον, του οποίου την ύπαρξιν εγνώριζον οι Παναγούλης Αλέξαν-

δρος και Λεκανίδης Νικόλαος, προς κατόπτευσιν και παροχήν πληροφοριών εις έτερα μέλη της οργανώσεως, μη συλληφθέντα μέχρι της ανωτέρω χρονολογίας.

Εκ των ανωτέρω οι Παναγούλης Αλέξ., Λεκανίδης Νικ., Κλωνιζάκης Ιωάννης, Ζαμπέλης Νικ., Βερυθάκης Ελευθέριος και Ελευθεράδης Γεώργιος ήσαν αρχηγοί, οι δε λοιποί απλοί συστασιώται, υπό ιδίως βαρείας περιπτώσεις άπαντες.

Εξετέλεσαν δε τας ανωτέρω πράξεις υπό την ιδιαιτέραν επιβαρυντικήν περίπτωσιν της τελέσεως αυτών εν δημοσίω τόπω παρόντων πολλών.

Β. Παναγούλης Αλέξανδρος επί πλέον

Στρατιωτικός ον, ήτοι Στρατιώτης του 81 Σ.Π. 1) επί της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου και παρά το 31ον χιλιόμετρον ταύτης την 13 Αυγούστου 1968 αποφασίσας να εκτελέσην κακούργημα, τουτέστιν ν' αποκτείνη ἔτερον εκ προθέσεως, επεχείρησε πράξην περιέχουσαν τουλάχιστον αρχήν εκτελέσεως, ήτοι συμμετέχων υπό το ψευδώνυμον «Ανίκητος» της εν τη αλλοδαπή ιδρυθείσης παρανόμου μετωπικής ανατρεπτικής οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση», ανέλαβε παρά ταύτης δια κρυπτογραφικής επιστολής αποσταλείσης εκ Ρώμης παρά του Ν. Νικολαΐδην την ειδικήν εντολήν όπως αποκτείνη τον Πρόεδρον της Εθνικής Επαναστατικής Κυθερώσεως Γεώργιον Παπαδόπουλον την 13ην Αυγούστου 1968, πν αποδεχθείς, αφίχθη εμπροθέσεως εν Αθήναις, επιλέξας δε ως λυσιτελές και τελεσφόρον μέσον πραγματώσεως της ανθρωποκτόνου αποστολής του την δι' εκρήξεως ειδικού εκρηκτικού οργάνου, υπ' αυτού κατασκευασθησομένου ανατίναξιν ωρισμένου σημείου του υπεδάφους και του ασφαλτικού τάππητος της οδού εκ της οποίας κατά συνίθειαν διήρχετο το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον τας πρωινάς ώρας, προέβη εις τας αναγκαίας προς επίτευξιν του αναληφθέντος εγχειρήματος ενεργείας, τοποθετήσας παρά το 31ον χιλιόμετρον της παραλιακής οδού Αθηνών - Σουνίου και εις καταλλήλως υπονομευθέντεν υπ' αυτού σημείον του υποστρώματος ταύτης κάτωθι μικρού οχετού ποσότητα εκρηκτικής ύλης μεγίστης ισχύος, μεθ' ης συνέδεσε τον ένα πόλον ζεύγος συρματίνου πλεκτροφόρου καλωδίου από αποστάσεως πεντήκοντα περίπου μέτρων, μετά του εκείσε αποκρυβέντος

συσσωρευτού (μπαταρίας), ίνα καθ' ον χρόνον θα διήρχετο άνω του υπονομευθέντος σημείου της οδού το φέρον τον Πρωθυπουργόν αυτ/τον, δια της συνδέσεως επί του συσσωρευτού του υπ' αυτού χειριζόμενου ετέρου πόλου, προκαλέση την αναγκαίαν πλεκτρικήν εκκένωσιν, την αυτόθροον έκρηξην της δυναμίτιδος, την ανατίναξην της μικράς γεφύρας άνωθεν του οχετού μετά την υποστρώματος και του ασφαλτικού τάππητος ταύτης και της συγχρόνου άμα ανατινάξεως του οχήματος, επιτυγχανομένου του βεβαίου θανάτου του εν αυτώ επιβαίνοντος Πρωθυπουργού, εκπληρώσας δε απάσας τας ανωτέρω ενεργείας του μεθοδικώς επί δίμερον την ρηθείσαν πμερομπνίαν και περί ώραν 07.40 μετά σχολαστικήν παρατήρησιν του καθ' εκάστην ακολουθητέου χρονικώς και τοπικώς δρομολογίου της εκ Λαγονήσου προς Αθήνας διαδρομής του Πρωθυπουργού δια του αυτοκινήτου του, προυκάλεσε την ανωτέρω έκρηξην και την ανατίναξην άμα της οδού, πλην το δια της αρδομένης πράξεως του επιδιωχθέν αποτέλεσμα δεν επήλθεν εκ λόγων ανεξαρτήτων της θελήσεως του και δη διότι εξ εσφαλμένου υπολογισμού της αποστάσεως λόγω του κινουμένου στόχου και της ανωμάλου μορφολογίας του εδάφους, η έκρηξης και π επακολουθήσασα καταστροφή συνετέλεσθη μετά την πάροδον δευτερολέπτων τινάων από της διελεύσεως του εφ' ου επέβαινεν ο Πρωθυπουργός αυτοκινήτου ως και του εις απόστασιν πέντε (5) περίπου μέτρων κινουμένου όπισθεν τούτου οχήματος των οργάνων ασφαλείας. 2) *Εν Στρατοπέδω του 81 Σ.Π. την 27- 7-1967 ισχύοντος του Ν. Δ.Ξ.Θ/1912 «Περί καταστάσεως πολιορκίας», λαθών παρά του, εις ο ενοσοπλεύτεο 266 πμικινπτού Στρατιωτικού Νοσοκομείου Διακομιδών, εξιτήριον ίνα παρουσιασθή εις την μονάδα του αυθημερόν, δεν παρουσιάσθη κατ' αυτήν, ως ώφειλεν, ουδ' εντός της υπό του νόμου τεταγμένης προς μεταμέλειαν και επάνοδον προθεσμίας των δυο πμερών από της βεβαιωθείσης ως άνω απουσίας του, αλλά την 13- 8- 68, καθ' πν συνελήψθη επ' αυτοφώρω παρά το 31ον χιλιόμετρον της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου υπό οργάνων του Αστυνομικού Τμήματος Κορωπίου, καταστάσης ούτως υπαίτιος λιποταξίας εις το εσωτερικόν από 30- 5- 1967. 3) *Εν Αθήναις κατά το από Μαΐου 1968 μέχρι 13- 8- 1968 χρονικόν διάστημα κατείχε παρανόμως πολεμικά όπλα και εκρηκτικάς ύλας ήτοι εις διάφορα κροσφύγετα και δη εν (1) περίστρο-**

φον Σμιθ γουέσον 0,38 υπ' αριθ. 142918 πλήρες σφαιρών, τρεις βόμβας της μιας λίθρας T.N.T. με τοποθετημένους τους πυροκροτητάς και μηχανισμούς επιβραδύνσεως και δυο τεμάχια T.N.T. της 1/2 λίθρας επί της οδού Μονεμβασίας, αριθ. 2, δυο κυτία πυροκροτητών των 100 τεμαχίων έκαστον Nobel No 6 Βρετανικής κατασκευής, δέκα μέτρα βραδύκανστον πυραγωγόν σχοινίον, δυο σακκούλας νάυλον περιέχουσα εκάστη 700 γραμμάρια μελανήν πυρίτιδα, εξ LBSTNT (δύναμιτιδα), δέκα επτά πυροδοτικούς μηχανισμούς μετ' επιβραδύνσεως τριών ημερών, δέκα ψυσίγγια περιστρόφου 0,38, εν ψυσίγγιον Τόμσον, τεσσαράκοντα ψυσίγγια τυφεκίου M1, επί της οδού Μεθώνης 58a, εν περίστροφον 0,38 υπ' αριθ. 658086 Σμιθ γουέσον πλήρες σφαιρών επί της οδού Ζήνωνος 8, τρεις πλάκας εκρηκτικής ύλης M2, εκάστη 2 1/2 λίθρών, ενσωματωμένας σταθερώς δια πισσοτικής ταινίας και εμπυρευματισμένας δια δυο πλεκτρικών πυροκροτητών εντός διατορήματος επί του τοίχου του υπονομευθέντος οχετού παρά τον 31ον χιλ. της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου, μιαν βόμβαν εξ εκρηκτικής ύλης εντός οπίς της επί της οδού Ακαδημίας 3 οικοδομής, τρεις εμπροστικάς βόμβας εξ εκρηκτικής ύλης εις Λυκαβηττόν κάτωθεν Ναϊδρίου Αγ. Ισιδώρου, δυο εμπροστικάς βόμβας εξ εκρηκτικής ύλης εις δυτικήν πλευράν Λόφου Φιλοπάπου, μιαν εμπροστικήν βόμβα εξ εκρηκτικής ύλης εις δυτικήν πλευράν του δασυλίου Ακροπόλεως, δυο εμπροστικάς βόμβας εξ εκρηκτικής ύλης εντός του άλους Πεδίου Άρεως, μιαν εκρηκτικήν βόμβαν εξ εκρηκτικής ύλης μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως όπισθεν κατανεμπού του Ο.Τ.Ε. επί του τοίχου της κλινικής Παγώντων επί της οδού Καποδιστρίου 4, μιαν εκρηκτικήν βόμβαν εξ εκρηκτικής ύλης και μηχανισμού επιβραδύνσεως όπισθεν κατανεμπού του Ο.Τ.Ε. επί της γωνίας των οδών Πατησίων και Καποδιστρίου, μιαν εκρηκτικήν βόμβα εξ εκρηκτικής ύλης μετά μηχανισμού επιβραδύνσεως προ του καταστήματος Ντέρος επί της οδού Αμερικής, επτά τεμάχια εκρηκτικής ύλης της 1/2 λίθρας, εν μέτρον βραδύκανστον παραγωγόν σχοινίον επί της οδού Μεθώνης 58a, άνευ αδείας της κατά νόμον αρμοδίας αρχής.

Γ. Λεκανίδης Νικόλαος επί πλέον

1) *Εν Αθήναις κατά το από δης έως 13ης Αυγούστου 1968 χρονικόν*

διάστημα, ενώ ο Πλαναγούλης Αλεξ. επί της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου και παρά τον 31ον χιλιόμετρον ταύτης την 13 Αυγούστου 1968 αποφασίσας να εκτελέσουν κακούργημα, τουτέστιν ν' αποκτείνη έτερον εκ προθέσεως, επεχείρησε πράξιν περιέχουσαν τουλάχιστον αρχήν εκτελέσεως μήποι συμμετέχων υπό το ψευδώνυμον «Ανίκπτος» της εν τη αλλοδαπή ιδρυθείσης παρανόμου μετωπικής ανατρεπτικής οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση», ανέλαθε παρά ταύτης δια κρυπτογραφικής επιστολής αποσταλείσης εκ Ρώμης παρά του Ν. Νικολαΐδην την ειδικήν εντολήν όπως αποκτείνη τον Πρόεδρον της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως Γεώργιον Παπαδόπουλον την 13ην Αυγούστου 1968, πν αποδεχθείς, αιφήθη εμπροθέσμως εν Αθήναις, επιλέξας δε ως λυσιτέλες και τελεσφόρον μέσον πραγματώσεως της ανθρωποκτόνου αποστολής του την δι' εκρήξεως ειδικού εκρηκτικού οργάνου υπ' αυτού κατασκευασθησομένου ανατίναξιν ωρισμένου σπμείου του υπεδάφους και του ασφαλτικού τάππος της οδού εκ της οποίας κατά συντίθειαν διηρχετο το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον τας πρωινάς ώρας, προέθη εις τας αναγκαίας προς επίτευξιν του αναληφθέντος εγχειρήματος ενεργείας, τοποθετήσας παρά τον 31ον χιλιόμετρον της παραλιακής οδού Αθηνών - Σουνίου και εις καταλλήλως υπονομευθέν υπ' αυτού σπμείον του υποστρώματος ταύτης κάτωθι μικρού οχετού ποσότητα εκρηκτικής ύλης μεγίστης ισχύος, μεθ' ης συνέδεσε τον ένα πόλον ζεύγους συρματίνου πλεκτροφόρου καλωδίου από αποστάσεως πεντήκοντα περίπου μέτρων μετά του εκείσε αποκρυβθέντος συσσωρευτού (μπαταρίας), ίνα καθ' ον χρόνον θα διηρχετο άνω του υπονομευθέντος σπμείου της οδού το φέρον τον Πρωθυπουργόν αυτ/τον, δια της συνδέσεως επί του συσσωρευτού του υπ' αυτού χειριζόμενου ετέρου πόλου, προκαλέση την αναγκαίαν πλεκτρικήν εκκένωσιν, την αυτόθροον έκρηξην της δυναμίτιδος, την ανατίναξιν της μικράς γεφύρας άνωθεν του οχετού μετά του υποστρώματος και του ασφαλτικού τάππος ταύτης και της συγχρόνου άμα αναπινάξεως του οχήματος, επιτυγχανομένου του βεβαίου θαύάτου του εν αυτώ επιβαίνοντος Πρωθυπουργού, εκπληρώσας δε απάσας τας ανωτέρω ενεργείας του μεθοδικώς επί δύνερον την ριθείσαν πμερομπνίαν και περί ώραν 07.40 μετά σχολαστικήν παρατήρησην του καθ' εκάστην ακολουθητέου χρονικώς και τοπικώς δρομολογίου της εκ Λαγονησίου προς Αθήνας διαδρομής του

Πρωθυπουργού δια του αυτοκινήτου, προυκάλεσε την ανωτέρω έκρηξην και την ανατίναξιν άμα της οδού, πλλν το δια της αρξαμένης πράξεώς του επιδιωχθέν αποτέλεσμα δεν επήλθεν εκ λόγων ανεξαρτήτων της θελήσεώς του και δη διότι εξ εσφαλμένου υπολογισμού της αποστάσεως λόγω του κινουμένου στόχου και της ανωμάλου μορφολογίας του εδάφους, π. έκρηξις και π. επακολουθήσασα καταστροφή συνετελέσθη μετά την πάροδον δευτερολέπτων τινών από της διελεύσεως του εφ' ου επέβαινεν ο Πρωθυπουργός αυτοκινήτου ως και του εις απόστασιν πέντε (5) περίπου μέτρων κινουμένου όπισθεν τούτου οχήματος των οργάνων ασφαλείας, ούτος εκ προθέσεως παρέσχεν εις τον ανωτέρω αυτουργόν οιανδήποτε συνδρομήν προ της τελέσεως της υπό τούτου διαπραγθείσης ως είρπται αδίκου πράξεως της αποπείρας αιθρωποκτονίας πτοι συμμετέχων υπό το ψευδώνυμον «Λευκός» της παρανόμου ανατρεπτικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» και λαθών γνώσιν της εις τον Αλεξ. Παναγούλην δοθείσης υπό της οργανώσεως ταύτης ειδικής εντολής δολοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως, ως και του μέσου, δι' ου ούτος θα εξετέλει την αποστολήν του, ομού μετ' αυτού επέλεξε το πρόσφορον σημείον της παραλιακής οδού Σουνίου - Αθηνών, όπερ πότο ευχέρες να υπονομευθή, μετέφερε άπαντα τα ανωτέρω εκρηκτικά υλικά εις το σημείον της υπονομεύσεως, εις ον χώρον κατά το πλείστον από δης μέχρι της 13 Αυγούστου, μετέφερεν ομοίως δια του Ι.Χ. αυτοκινήτου του τους Παναγούλην Αλ. και Ζαμπέλην Νικόλαον προς υπονόμευσιν της οδού, ετοποθέτησεν αυτοπροσώπως και δι' ιδίας δυνάμεως τον συσσωρευτήν (μπαταρίαν), εις ο σημείον ανευρέθη, και εξέτεινεν από του σημείου τούτου μέχρι του υπονομευθέντος χώρου, ένθα ευρίσκοντο τα εκρηκτικά, το ζεύγος του συρματίνου καλωδίου, αίτινες ενέργειαι ήσαν πρόσφοροι και συνέκλινον άπασαι, καθ' ο αναγκαία, εις την πραγμάτωσιν της υπό του ειρημένου αυτουργού τελέσεως της κυρίας πράξεως.

2) Κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και κατά το από Ιουλίον 1968 μέχρι 16- 8- 1968 χρονικόν διάστημα ππείθησεν εις την υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 προκήρυξιν Α/ΤΕΣ, δι' ης απαγορεύεται η κατοχή υπό ιδιωτών πυρομαχικών και εκρηκτικών υλών παντός είδους άνευ ειδικής αδείας της οικείας Στρατιωτικής ή Αστυνομικής Αρχής πτοι κατελήψθη κατέχων εις κρηπσφύγετον επί της οδού Μεθώνης 58α δυο κυτία πυροκροτητών των

100 τεμαχίων έκαστον Nobel No 6 βρετανικής κατασκευής, δέκα μέτρα βραδύκαυστον πυραγωγόν σχοινίον, δύο σακκούλας νάυλον περιέχουσα εκάστη 700 γραμμάρια μελανήν πυρίτιδα, εξ LBSTNT (δυναμίτιδα), δέκα επτά πυροδοτικούς μπχανισμούς, μετ' επιβραδύνσεως τριών πμερών, δέκα φυσίγγια περιστρόφου 0,38, εν φυσίγγιον τόμον, τεσσαράκοντα φυσίγγια τυφεκίου M1, επτά τεμάχια εκρηκτικής ύλης της 1/2 λίθρας και εν μέτρον βραδύκαυστον πυραγωγόν σχοινίον, άνευ αδείας της κατά νόμον αρμοδίας αρχής.

Δ. Ζαμπέλης Νικόλαος επί πλέον

1) Εν Αθήναις κατά το από 7ης έως 13 Αυγούστου 1968 χρονικόν διάσπημα, ενώ ο Πλαναγούλης Αλέξ. επί της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου παρά το 31ον χιλιόμετρον ταύτης την 13η Αυγούστου 1968 αποφασίσας να εκτελέσῃ κακούργημα, τουτέστιν ν' αποκτείνη έτερον εκ προθέσεως επεχείρησης πράξιν περιέχουσαν τουλάχιστον αρχήν εκτελέσεως ήτοι συμμετέχων υπό το φευδώνυμον «Ανίκπος» της εν τη αλλοδαπή ιδρυθείσης παρανόμου μετωπικής ανατρεπτικής οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση» ανέλαβε παρά ταύτης δια κρυπτογραφικής επιστολής αποσταλείσης εκ Ράμης παρά του Ν. Νικολαΐδην την ειδικήν εντολήν όπως αποκτείνη τον Πρόεδρον της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως Γεώργιον Παπαδόπουλον την 13ην Αυγούστου 1968, πν αποδεχθείς, αφίχθη εμπροθέσμως εν Αθήναις, επιλέξας δε ως λυσιτελές και τελεσφόρον μέσον πραγματώσεως της ανθρωποκτόνου αποστολής του την δι' εκρήξεως ειδικού εκρηκτικού οργάνου υπ' αυτού κατασκευασθησομένου ανατίναξιν ωρισμένου σπηλείου του υπεδάφους και του ασφαλτικού τάππος της οδού εκ της οποίας κατά συνάθειαν διήρχετο το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον τας πρωινάς ώρας, προέβη εις τας αναγκαίας προς επίτευξιν του αναληφθέντος εγχειρήματος ενεργείας, τοποθετήσας παρά το 31ον χιλιόμετρον της παραλιακής οδού Αθηνών - Σουνίου και εις καταλλήλως υπονομευθέντεν υπ' αυτού σπηλείον του υποστρώματος ταύτης κάτωθι μικρού οχετού ποσότητα εκρηκτικής ύλης μεγίστης ισχύος, μεθ' ης συνέδεσε τον ένα πόλον ζεύγους συρματίνου πλεκτροφόρου καλωδίου από αποστάσεως πεντίκοντα περίπου μέτρων μετά του εκείσε αποκρυβέντος συσσωρευτού (μπαταρίας), ίνα καθ' ον χρόνον θα διήρχετο άνω του υπονομευθέντος σπ-

μείον της οδού το φέρον των Πρωθυπουργών αυτ/τον δια της συνδέσεως επί του συσσωρευτού του υπ' αυτού χειριζόμενου ετέρου πάλου, προκαλέση την αναγκαίαν πλεκτρικήν εκκένωσιν, την αυτόθροον έκρηξιν της δυναμίτιδος, την ανατίναξην της μικράς γεφύρας άνωθεν του οχετού μετά του υποστρώματος και του ασφαλτικού τάππτος ταύτης και της συγγρόνου άμα ανατίναξεως του οχήματος, επιτυγχανομένου του θεβαίου θανάτου του εν αυτώ επιβαίνοντος Πρωθυπουργού, εκπληρώσας δε απάσας τας ανωτέρω ενεργείας του μεθοδικώς επί δύμερον την ρηθείσαν πμερομπνίαν και περί ώραν 07.40 μετά σχολαστικήν παρατήρησιν του καθ' εκάστην ακολουθητέου χρονικώς και τοπικάς δρομολογίου της εκ Λαγονησίου προς Αθήνας διαδρομής του Πρωθυπουργού δια του αυτοκινήτου του, προυκάλεσε την ανωτέρω έκρηξην και την ανατίναξην άμα της οδού, πλην το δια της αρξομένης πράξεως του επιδιωχθέν αποτέλεσμα δεν επίλθεν εκ λόγων ανεξαρτήτων της θελήσεως του και δη διότι εξ εσφαλμένου υπολογισμού της αποστάσεως λόγω του κινουμένου στόχου και της ανωμάλου μορφολογίας του εδάφους, π έκρηξις και η επακολουθήσασα καταστροφή συνετελέσθη μετά την πάροδον δευτερολέπτων τινών από της διελεύσεως του εφ' ου επέβαινεν ο Πρωθυπουργός αυτοκινήτου ως και του εις απόστασιν, πέντε (5) περίπου μέτρων κινουμένου όπισθεν τούτου οχήματος των οργάνων ασφαλείας, ούτος εκ προθέσεως παρέσχεν εις τον ανωτέρω αυτούργον οιανδήποτε συνδρομήν προς της τελέσεως της υπό τούτου διαπραχθείσης ως είρηπται αδίκου πράξεως της αποπείρας ανθρωποκτονίας πτοι συμμετέχων υπό το ψευδώνυμον «Νικηφόρος» της παρανόμου ανατρεπτικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» και λαβών γνώσιν της εις τον Παναγούλην Α. δοθείσης υπό της οργανώσεως ειδικής εντολής δολοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Κυβερνήσεως ως και του μέσου, δι' ου ούτος θα εξετέλει την αποστολήν του, ομού μετ' αυτού δια προσωπικής εργασίας προέβη εις απάσας τας προπαρασκευαστικάς εργασίας προς υπονόμευσιν του ρρθέντος σπμείου της οδού, άμα δε μετέφερεν δια μισθώσεως I.X. επιβατικού αυτοκινήτου άπαντα τα χρονιμοποιηθέντα εκρηκτικά και λοιπά υλικά της ανατίναξεως ως και τους Παναγούλην Α. και Λεκανίδην Ν., απίνες ενέργειαι, ήσαν πρόσφοροι και συνέκλινον άπασαι, καθ' ο αναγκαίοι, εις την πραγμάτωσιν της υπό του ειρημένου αυτούργον τελέσεως της κυρίας πράξεως.

2) Κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και κατά το από Ιουλίου 1968 μέχρι 19- 8- 1968 χρονικόν διάστημα ππείθησεν εις την υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 προκήρυξιν Α/ΤΕΣ, δι' ης απαγορεύεται η κατοχή υπό ιδιωτών όπλων παντός είδους άνευ ειδικής αδείας της οικείας Στρατιωτικής ή Αστυνομικής Αρχής, ήτοι κατελλήφθη κατέχων επί της οδού Ζήνωνος 8 το υπ' αριθ. 658086 περίστροφον 0,38 Σμιθ γουέσον πλήρες σφαιρών, άνευ αδείας της κατά νόμον αρμοδίας αρχής.

E. Κλωνιζάκης Ιωάννης επί πλέον

1) Εν Αθήναις κατά το πρώτον δεκαπέμερον του μηνός Αυγούστου 1968, ενώ ο Παναγούλης Αλέξ. επί της δημοσίας οδού Αθηνών - Σουνίου και παρά τον 31ον χιλιόμετρον ταύτης την 13 Αυγούστου 1968 αποφασίσας να εκτελέσῃ κακούργημα, τουτέστιν ν' αποκτείνη έτερον εκ προθέσεως, επεχείρησε πράξιν περιέχουσαν τουλάχιστον αρχήν εκτελέσεως ήτοι συμμετέχων υπό το ψευδώνυμον «Ανίκπτος» της εν τη αλλοδαπή ιδρυθείσης παρανόμου μετωπικής ανατρεπτικής οργανώσεως υπό την επωνυμίαν «Ελληνική Αντίσταση» ανέλαβε παρά ταύτης δια κρυπτογραφικής επιστολής αποσταλείσης εκ Ρόμης παρά του Ν. Νικολαΐδην την ειδικήν εντολήν όπως αποκτείνη τον Πρόεδρον της Εθνικής Επαναστατικής Κυθερίσεως Γεώργιον Παπαδόπουλον την 13ην Αυγούστου 1968, πν αποδεχθείς, αφίγθη εμπροθέσμως εν Αθήναις, επιλέξας δε ως λυσιτελές και τελεσφόρον μέσον πραγματώσεως της ανθρωποκτόνου αποστολής του την δι' εκρήξεως ειδικού εκρηκτικού οργάνου υπ' αυτού κατασκευασθοσμένου ανατίναξιν ωρισμένου σημείου του υπεδάφους και του ασφαλτικού τάπτος της οδού εκ της οποίας κατά συνήθειαν διήρχετο το πρωθυπουργικόν αυτοκίνητον τας πρωινάς ώρας, προέβη εις τας αναγκαίας προς επίτευξιν του αναληφθέντος εγχειρήματος ενεργείας, τοποθετήσας παρά το 31ον χιλιόμετρον της παραλιακής οδού Αθηνών - Σουνίου και εις καταλλήλως υπονομευθέν υπ' αυτού σημείον του υποστρώματος ταύτης κάπωθι μικρού οχετού ποσότητα εκρηκτικής ύλης μεγίστης ισχύος, μεθ' ης συνέδεσε τον ένα πόλον ζεύγους συρματίνου πλεκτροφόρου καλωδίου από αποστάσεως πεντήκοντα περίπου μέτρων μετά του εκείσε αποκρυβέντος συσσωρευτού (μπαταρίας), ίνα καθ' ον χρόνον θα διήρχετο άνω του υπονομευθέντος σημείου της οδού το φέρον τον

πρωθυπουργόν αυτ/τον δια της συνδέσεως επί του συσσωρευτού του υπ' αυτού χειριζόμενου ετέρου πόλου, προκαλέσον την αναγκαίαν πλεκτρικήν εκκένωσιν, την αυτόθροον έκρηξιν της δυναμίτιδος, την ανατίναξιν της μικρής γεφύρας άνωθεν του οχετού μετά του υποστρώματος και του ασφαλτικού τάππιτος ταύτης και της συγχρόνου άμα ανατινάξεως του οχήματος, επιτυγχανομένου του βεβαίου θανάτου του εν αυτώ επιβαίνοντος Πρωθυπουργού, εκπληρώσας δε απάσας τας ανωτέρω ενεργειάς του μεθοδικώς επί δύμερον την ρυθείσαν πημερομπνίαν και περί ώραν 07.40 μετά σχολαστικήν παραπήρησιν του καθ' εκάστην ακολουθητέου χρονικής και τοπικής δρομολογίου της εκ Λαγονησίου προς Αθήνας διαδρομής του Πρωθυπουργού δια του αυτοκινήτου του, προυκάλεσε την ανωτέρω έκρηξιν και την ανατίναξιν άμα της οδού, πλην το δια της αρξαμένης πράξεως του επιδιωχθέν αποτέλεσμα δεν επήλθεν εκ λόγων ανεξαρτίτων της θελήσεως του και δη διότι εξ εσφαλμένου υπολογισμού της αποστάσεως λόγω του κινουμένου στόχου και της ανωμάλου μορφολογίας του εδάφους, π έκρηξις και π επακολουθήσασα καταστροφή συνετέλεσθη μετά την πάροδον δευτερολέπτων τινών από της διελεύσεως του εφ' ου επέβαινεν ο Πρωθυπουργός αυτοκινήτου ως και του εις απόστασιν πέντε (5) περίπου μέτρων κινουμένου όπισθεν τούτου οχήματος των οργάνων ασφαλείας, ούτος εκ προθέσεως παρέσχεν εις τον ανωτέρω αυτούργον οιανδήποτε συνδρομήν προ της τελέσεως της υπό τούτου διαπραγθείσης ως είρηται αδίκου πράξεως της αποπείρας ανθρωποκτονίας ήτοι συμμετέχων υπό το φευδώνυμον «Ολύμπιος» της παρανόμου ανατρεπτικής οργανώσεως «Ελληνική Αντίσταση» και λαθών γνώσιν της εις τον Πλαναγούλην Α. δοθείσης υπό της οργανώσεως ταύτης ειδικής εντολής δολοφονίας του Προέδρου της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως ως και του μέσουν, δι' ου ούτος θα εξετέλει την αποστολήν του, προέβη κατ' εντολήν τούτου εις την αγοράν ενός συσσωρευτού (μπαταρίας), καλωδίου και υλικών μείγματος τσιμέντου απάντων χροσιμοποιηθέντων δια την υπονόμευσιν του οχετού και πραγματοποίησιν της δολοφονίας, αίτινες ενέργειαι ήσαν πρόσφοροι και συνέκλινον άπασαι, καθ' ο αναγκαίοι, εις την πραγμάτωσιν της υπό του ειρημένου αυτούργού τελέσεως της κυρίας πράξεως.

2) Κατά τον αυτόν ως άνω τόπον και κατά το από Ιουλίου 1968 μέχρι

19- 8- 1968 χρονικόν διάστημα ππείθησεν εις την υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 προκήρυξιν Α/ΤΕΣ, δι' ης απαγορεύεται η κατοχή υπό ιδιωτών εκροπτικών υλών παντός είδους, άνευ ειδικής αδείας της οικείας Στρατιωτικής ή Αστυνομικής Αρχής πίτοι κατελήφθη κατέχων εις την επί της οδού Κορμούλη 44 οικίαν του πέντε πυροκροτητάς, άνευ αδείας της αρμοδίας κατά νόμον Αρχής.

ΣΤ. Αθράμης Γεώργιος επί πλέον

Εν Αθήναις κατά το από Ιουλίου 1968 μέχρι 19- 8- 1968 χρονικόν διάστημα ππείθησεν εις την υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 προκήρυξιν Α/ΤΕΣ, δι' ης απαγορεύεται η κατοχή υπό ιδιωτών όπλων παντός είδους και εκροπτικών υλών, άνευ ειδικής αδείας της οικείας Στρατιωτικής ή Αστυνομικής Αρχής, πίτοι κατελήφθη κατέχων εις κρηπιδώματαν επί της οδού Μονεμβασίας 2 το υπ' αριθ. 142918 περίστροφον 0,38 Σμιθ γουέσον πλήρες σφαιρών, τρεις βόμβας της μιας λίθρας TNT (δυναμίτιδος) με τοποθετημένους τους πυροκροτητάς και μπχανισμούς επιβραδύνσεως και δυο τεμάχια TNT της 1/2 λίθρας έκαστον.

Ζ. Γιώτας Ευστάθιος επί πλέον

Εν Αθήναις κατά το από Ιουλίου 1968 μέχρι 19- 8- 1968 χρονικόν διάστημα ππείθησεν εις την υπ' αριθ. 1 παρ. 4/67 προκήρυξιν Α/ΤΕΣ, δι' ης απαγορεύεται η κατοχή υπό ιδιωτών εκροπτικών υλών άνευ ειδικής αδείας της οικείας Στρατιωτικής Αρχής πίτοι κατελήφθη κατέχων εις την επί της οδού Υψηλάντου 5 οικίαν του δυο τεμάχια τυποποιημένης εκροπτικής ύλης TNT, άνευ αδείας της αρμοδίας κατά νόμον Αρχής.

Ήτοι επί παραβάσει των ως άνω άρθρων.

Διατάσσομεν την παράτασιν της προιφυλακίσεως των κατηγορουμένων Παναγούλη Αλεξάνδρου, Λεκανίδη Νικολάου, Κλωνιζάκη Ιωάννου, Ζαμπέλη Νικολάου, Αθράμη Γεωργίου, Ελευθεριάδη Γεωργίου, Βερυβάκη Ελευθερίου, Γιώτα Ευσταθίου, Κλωνιζάκη Αρτεμίου, Πρίντεζη Αντωνίου, Βαλασέλη Ιωάννου, Παπούλα Μιχαήλ, Σιγάλα Αλεξάνδρου και Αναστασοπούλου Βασιλείου, διατηρουμένης της ισχύος των κατ' αυτών εκδοθέντων αντιστοίχως υπ' αριθ. 10/68, 11/68, 12/68, 20/68, 13/68, 14/68, 22/68, 15/68, 21/68, 17/68, 23/68, 19/68, 16/68 και

18/68 προανακριτικών ενταλμάτων προφυλακίσεως, μέχρις οριστικής εκδικάσεως των προκειμένων κατ' αυτάν κατηγοριών.

Διατάσσομεν προς τούτοις άνευ αναθολής υπό του Προέδρου σύγκλησιν του Στρατοδικείου προς εκδίκασην των προκειμένων κατηγοριών και διαβιβάζομεν συνημμένως τα σχετικά, δια την εκτέλεσην της παρούσης.—

Εν Αθήναις, 17 Οκτ. 1968

ΦΑΙΔΩΝ ΓΚΙΖΙΚΗΣ

Ακριβές Αντίγραφον

Συντ/ρχης - Α.Π.Α.Ε.Σ.Α.

Γραφείον Δικαστικού

ΚΗΡΥΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Το Έκτακτο Στρατοδικείο των Αθηνών, μετά από τη γνωστή δυστοκία και την άγρια σύγκρουση στο παρασκήνιο, η οποία είχε κορυφώσει την αγωνία όχι των κατηγορούμενων, αλλά της ελληνικής και διεθνούς κοινής γνώμης, π οποία πήταν στραφμένη στην αίθουσα του παλαιού στρατοδικείου της οδού Ακαδημίας, εμφανίστηκε σε ένα ακροατήριο νεκρικής σιγής και μέσα στην παγερή ατμόσφαιρα ο πρόεδρος του Στρατοδικείου Μπουγάς ανακοίνωσε την απόφαση, με την οποία καταδικάζοταν με την ποινή του θανάτου ο Αλέκος Πλαναγούλης και μάλιστα δις, την ποινή των ισοβίων δεσμών ο Λευτέρης Βερυθάκης, σε κάθειρξη επτά (7) ακόμα κατηγορούμενοι, σε ποινές φυλάκισης άλλοι τρεις και άλλοι τέσσερις αθωώνονταν για τους γνωστούς λόγους σκοπιμότητας. Οι καταδίκες όλων συνοδεύονταν και από την παρεπόμενη ποινή της πολυνεούς στέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων.

Αναλυτικά:

Αλέκος Πλαναγούλης — θάνατος (δις),

Λευτέρης Βερυθάκης — ισόβια κάθειρξη

Γιάννης Κλωνιζάκης — 24 ετών κάθειρξη

Νίκος Λεκανίδης — 23 ετών κάθειρξη

Νίκος Ζαμπέλης — 18 ετών κάθειρξη

Γεώργιος Ελευθεριάδης — 18 ετών κάθειρξη

Γεώργιος Αθράμης — 16 ετών κάθειρξη

Ευστάθιος Γιώτας — 10 ετών κάθειρξη

Αρτέμης Κλωνιζάκης — φυλάκιση 4 ετών με τριετή αναστολή

Τζάννος Βαλασέλης — φυλάκιση 2 1/2 ετών και

Αντώνιος Πρίντεζης — φυλάκιση ενός έτους με αναστολή.

Το 'Εκτακτο Στρατοδικείο αθώωσε τους Δημήτριο Τιμογιαννάκη, Αλέξ. Σιγάλα, Βασίλειο Αναστασόπουλο και Μιχάλη Παπούλα.

Η είδηση μεταδόθηκε σαν αστραπή από όλα τα διεθνή πρακτορεία σε όλο τον κόσμο και οι πρώτες αντιδράσεις από προσωπικότητες διεθνούς κύρους, εκδηλώνονται από την πρώτη κιόλας μέρα. Ο Πάπας, ο Πρόεδρος των Η.Π.Α., πρωθυπουργοί ευρωπαϊκών χωρών, οργανώσεις Διεθνούς Αμνοστίας και ανάμεσα σ' όλους ο Ανδρέας Παπανδρέου υψώνουν φωνή διαμαρτυρίας και αξιώνουν τη μη εκτέλεση της θανατικής ποινής του Αλέκου Πλαναγούλη. Τις ίδιες ώρες η Χούντα διχάζεται και πάλι. Αυτή τη φορά, όχι για το ύψος της ποινής, αλλά για την εκτέλεση ή μη της θανατικής ποινής. Στη σύγκρουση αυτή, την οποία δεν μπορούμε να γνωρίζουμε με λεπτομέρειες, επικράτησαν οι «μετριοπαθείς», με κριτήριο το πολιτικό κόστος της χούντας διεθνώς και έτσι ο Αλέκος Πλαναγούλης δεν εκτελείται, αλλά ρίχνεται στα διάφορα κολαστήρια αρχικά, για να καταλήξει στο τσιμεντένιο κλουβί του Μπογιατίου, όπου επί έξι περίπου χρόνια υπήρξε το θύμα του μαρτυρολογίου των τυράννων.

Από το κελί αυτό με τη βοήθεια του σερνού, αιφανούς και ανιδιοτελούς αγωνιστή Γεώργιου Μωράκη, κατάφερε την 5-6-1969 να αποδράσει, αλλά για κακή του τύχη, εκείνοι στους οποίους είχε καταφύγει για να ζητήσει προστασία και απόκρυψη όχι μόνο δεν την πρόσφεραν ειλικρινά, αλλά «υπέκυψαν» και στο δέλεαρ της επικήρυξης, με συνέπεια να τον καταδώσουν στη χούντα. Άκουαν οι «πατριώτες» αυτοί στο όνομα Δημήτριος Πλατίσας ο ένας, υπάλληλος αεροπορικής εταιρείας, και Περδικάρης Πλαναγώτης, υπάλληλος Πανεπιστημίου Αθηνών, ο άλλος.

Πέρα από εκείνα που αναφέρονται στο παραπεμπτικό κατηγορητήριο και το οποίο περιορίζεται σε ό,τι έχει προκύψει από τα στοιχεία, θεωρούμε αναγκαίο να παραθέσουμε λίγες ακόμα σκέψεις για τον μεγάλο ήρωα όχι μόνο της γενιάς μας, αλλά όλων των τελευταίων γενιών, μετά τον πόλεμο, τονίζοντας μερικές από τις αρετές και ιδιαίτερα το θάρρος, την παρροσία και την εντιμότητά του, στοιχεία, τα οποία τον καθιστούσαν πρότυ-

πο. Και το θεωρούμε αναγκαίο για να τονιστεί το κοινό αυτών των αξιών σήμερα, εποχή ιδιαίτερης κοινωνικής και πολιτικής παρακμής.

Όσοι γνωρίζαμε και ζήσαμε από κοντά τον ήρωα της αντιδικτατορικής πάλης Αλέκο Παναγούλη, αναπολούμε την πρωική μορφή του σε κάθε στιγμή και ιδιαίτερα σε εκείνες που αποτελούν ορόσημα και σταθμούς της δράσης του.

Η 13η Αυγούστου είναι μια σημαντική ημέρα για τον Αλέκο Παναγούλη και για την Αντίσταση γιατί συνδέεται με την πρωικότερη πράξη της Αντίστασης, όπως ήταν η απόπειρα κατά του τυράννου.

Μας έρχεται στο νου η φωτογραφία του, που δημοσιεύτηκε στις ευπρεπίδες της εποχής με τη λεξάντα ότι ο εικονιζόμενος, παρ' ολίγον «δολοφόνος» του δικτάτορα, είναι ο «λιποτάκτης» υπολοχαγός των ΛΟΚ, Γεωργίος Παναγούλης. Εμείς που γνωρίζαμε περί τίνος επρόκειτο, όταν είδαμε, σε κάποιο κρυστύγετό μας στα Μέγαρα, τη φωτογραφία με τη λεξάντα αυτή, χαμογελάσαμε με ικανοποίηση γιατί καταλάβαμε ότι ο Αλέκος είχε κάνει με επιτυχία την πρώτη παραπλανητική του κίνηση, δίνοντας τον αναγκαίο χρόνο διαψυγής στους συντρόφους του. Όσοι έχουμε γνωρίσει από κοντά την ανάκριση, ξέρουμε τι σημαίνει παραπλάνηση των ανακριτικών αρχών. Τις οδηγεί (παραπλάνηση) στο σκοτάδι.

Με την ευκαιρία αυτής της ιερής μνήμης, εμείς οι φίλοι και συνεργάτες του κάνουμε τη μελαγχολική διαπίστωση που προκύπτει από το μεγάλο κενό που έχει αφήσει ο πρόωρος, ανεξηγητός και άδικος θάνατός του.

Με τη διαπίστωση αυτή έρχεται συνειρμικά και η άλλη διαπίστωση, την οποία κάνουμε και αιφορά την πολιτική, κοινωνική και πθική παρακμή που μαστίζει τον τόπο μας, ιδιαίτερα τούτες τις κρίσιμες ώρες. Μια παρακμή, π οποία διαπερνά όλους τους αρμούς της κοινωνίας μας.

Η κατάσταση αυτή έχει τελματώσει την κοινωνία μας, έχει απονεύρωσει τα πθικά και πατριωτικά αντανακλαστικά της νεολαίας μας και έχει οδηγήσει το κοινωνικό σύνολο σε μια στάση μοιρολατρείας, περιμένοντας ίσως κάποιο θαύμα, το οποίο θα ανατάξει τις δυνάμεις του έθνους, έτσι ώστε να μπορέσει να αποκρούσει, ακμαίο και αποφασιστικό τους κινδύνους, οι οποίοι όχι μόνο είναι ορατοί, αλλά «ψηλαφήσιμοι». Και λείπουν οι δημόσιοι άνδρες της απόφασης και του αποτελέσματος. Οι άνδρες του παραδείγματος δια της θυσίας.

Η απουσία των γενναίων αποσαθρώνει το αναγκαίο αγωνιστικό κοινωνικό επίστρωμα της συγκεκριμένης εποχής ενός έθνους. Η απουσία τους υποθοβεί την κοινωνική, ποθική και πολιτική αποδυνάμωση του λαού και έτσι ο λαός αυτός υποτάσσεται στη δειλή μοίρα του και δέχεται απελπιστικά αδύναμα την αρνητική πορεία της ιστορίας.

Όταν στις κρίσιμες ώρες, δεν υπάρχουν οι λίγοι γενναίοι για να μπουν μπροστά, αναγκαία λείπουν και οι πολλοί για να ακολουθήσουν. Αυτή την ώρα, αυτούς τους καιρούς, το 'Εθνος, ο Λαός πρέπει να βρει τους γενναίους του. Πρέπει να τους δημιουργήσει.

Είναι π άρα της μεγάλης υπέρβασης της παφακμής που μαστίζει το 'Εθνος. Τούτος ο Λαός πρέπει όχι μόνο να επιβιώσει πάνω στο θράχο τον οποίο ζει τρεις χιλιάδες τώρα χρόνια, ως Προμηθέας δεσμώπτης. Πρέπει επιτέλους, να γίνει και Προμηθέας Πυριφόρος, γιατί έχει τον ιστορικό προορισμό να το πράξει και οι νέες συγκυρίες που έχουν δημιουργηθεί αποτελούν στην Ενωμένη Ευρώπη τις προϋποθέσεις αυτής της προσφοράς.

Η παναγούλεια ρήση «Θέλω να νικήσω, αφού δεν μπορώ να νικηθώ», πρέπει να γίνει δόρυ και ασπίδα της ιστορικής συνείδησης του 'Εθνους και πόλος συσπείρωσης όλων των δυνάμεων του Ελληνισμού, όπου γης.

Το 'Εθνος από αυτήν την κρίση, πρέπει να θγει αλώθητο και ακέραιο. «Πρέπει να νικήσει, γιατί δεν μπορεί να νικηθεί».

Η «Ελληνική Αντίσταση», όπως είναι γνωστό, είχε λάθει μεγάλες οργανωτικές διαστάσεις και στο εξωτερικό. Δεκάδες νέοι, κυρίως φοιτηπέτες είχαν σπεύσει να ενταχθούν στις τάξεις της για να υπηρετήσουν μέσα από αυτές την υπόθεση της αποκατάστασης της Δημοκρατίας. Στο όνομα αυτού του Αγώνα, οι νέοι ορκιζόντουσαν όρκο θαρύ και ιερό να αγωνιστούν με όλες τις δυνάμεις τους και να προσφέρουν κάθε θυσία που θα εζητείτο για τον λυτρωμό του Λαού.

Ο όρκος αυτός δινόταν με το χέρι στο Ευαγγέλιο, ενώπιον μαρτύρων και εκπροσώπων της οργάνωσης.

Για όλα αυτά συντάσσονταν και σχετικό πρακτικό.

Παραθέτουμε στη συνέχεια φωτοτυπία ενός τέτοιου κειμένου, που δείχνει την ορκωμοσία του μέλους της Ελληνικής Αντίστασης, Μάριου Ιωαννίδην, αδελφού του Φοίβου Ιωαννίδην.

SAA **AMERICAN AIRLINES**
PEARLIC ANHYDRATE **COPOLYMER**
RESIN **RESISTANCE**
PLASTIC CHEMICALS

.....μημέρα, 19/5/1968.....μημέρα Δευτέρα.....τού μηνδες Μαΐου.....
 τού έτους 1968....., δι μπογιάτραμένος. Μάιος, Ιανουάριος.....
('Αντασ').....σερβιτ. Επεξετα Κορήτης.....ετών 30.....
 Σύμως Εθνικούς των στελεχών της Επαναστατικής Ένωσης Επαναστατικής
 Ι).....Αναπότομος (ΑΝΑΠΑΤΟΥΜ Σ)
 2)...Διάτα (ΔΙΑΤΑΣΙΩΣΗΣ)
 τον Ιούνιον πάρα καθ ζήτειν ταυτικό μέλος της αρχής πατέρων της
 Επαναστατικής Ένωσης Επαναστατικής
 "Ηε την θεούθερη θελησθή μου καθ την θίληγιστη θέσηση νότι γηγενειών
 με πάτερα, συνέπεται, κάτοικους καθ οικιστρώντος της εάν ταναυθρώμενα
 "Επαναστατικής Ένωσης Επαναστατικής, ηντα πάτερα, ηντα μάρκετ πάτερα η ηντα
 ηντα πάτερα

1 A N C - C R A I

Z A C : K O M . I

- I) Ηδη πειρατείαν ἔδιλυτα τεῖς ἐπεισώντος καὶ δόπηγες τῶν ἡ νωτέρων μου μέσα εἶται "Οργήνωστα
 - II) Ήδη πειρατείαν καὶ σχολεστείκην τοῦς κανονισμούς καὶ τεῖς διεπιτάχεις τῆς "Οργήνωσεως
 - III) Ήδη πειρατείαν δίλει μου τεῖς δυνάμεις καὶ δίλει μου τὴν ἐνεργητικήν τητα γιατὶ τὴν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν μαζί λέσεινταιν τοῦ λεροῦ καὶ τῶν Υγίνων μαζί
 - IV) Ήδη μηδεόδων ἔκονσται η ἔκονσται, αεὶ ποτεοεδήξαται σωθῆσθαι καὶ Ζεῦς, τέ σταλέχη καὶ τὰ ματικά τῆς δόπηγεσσαν
 - V) Ήδη προσέρθεται τεῖς πηρατείες μου μὲν αὐτούσιες καὶ πετεπλανητή μέχρι τῆς πειλατείης υπέκει χωρές νά ἐπιβιώσεων κανένα δεσμός δίλει μή προσποτείαν

• Октябрь

of ~~Mathesis~~

O όρος που έδιναν οι ανθρώποι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (Π.Α.Κ.)

ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ του 1968, ο Ανδρέας Παπανδρέου μετά την αποφυλάκισή του, είναι γνωστό ότι με διαθατήριο το οποίο χορήγησε το Υπουργείο των Εσωτερικών, έψυχε στο εξωτερικό. Οι τρόποι φυγής στο εξωτερικό, στην πρώτη φάση της δικτατορίας, ήταν δύο. Η παράνομη διαφυγή, η οποία απαιτούσε ασφαλή διοργάνωση, από ανθρώπους αναγνωρισμένης εμπιστοσύνης, ισχυρές διασυνδέσεις για την εξεύρεση μέσων και με διασφαλισμένη τη μυστικότητα και πάντα με πιθανούς τους κινδύνους όχι μόνο να αποτύχει η διαφυγή, αλλά και να αποθεί και μοιραία. Κλασικό παράδειγμα η περίπτωση Μανδηλαρά, η οποία είχε και τραγικό αποτέλεσμα. Ο άλλος τρόπος ήταν εκείνος της «νόμιμης διαφυγής» με την αναγκαία για το καθεστώς «συγκατάθαση».

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, όπως είναι γνωστό, είχε συλληφθεί την πρώτη νύχτα της δικτατορίας στο σπίτι του στο Παλαιό Ψυχικό (Γκύζη 58), με το γνωστό περιπετειώδη και οδυνηρό τρόπο. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η βραδιά εκείνη ήταν μια από τις σπάνιες βραδιές που κοιμήθηκε στο σπίτι αυτό. Συνήθιζε να αλλάζει κατοικία, γιατί πάντοτε οι φίλοι του το εισηγούντο.

Αμέσως, οδηγήθηκε στο Γουδή και από εκεί στο Πικέρμι μαζί με τον Γιάννη Αλευρά και άλλους συλληφθέντες.

Πολύ γρήγορα όμως, το καθεστώς ψρόντισε να τον απομονώσει από όλους τους άλλους, απαγγέλλοντας την «κατηγορία» για συμμετοχή στον «ΑΣΠΙΔΑ» και έτσι τον προφυλάκισε στις φυλακές Αθέρωφ σε ένα κελί μοναχικό το οποίο είχε πρόσθιαση στην εσωτερική ταράτσα των φυλακών πάνω στην οποία του επέτρεπαν να κάνει βόλτες κατά τις ώρες της «εξόδου» από το κελί του. Εκεί είχαν την ευκαιρία και οι προφυλακισμένοι της

ΕΚΔΑ να τον αντικρίζουν από το προαύλιο του εφιβείου και να τον χαιρετούν με ένα συνθηματικό τρόπο, «χτενίζοντας» δηλαδή το κεφάλι με πτυν πάλμη. Ο Ανδρέας Παπανδρέου ανταπέδιδε το χαιρετισμό με τον ίδιο τρόπο.

Παράλληλα, «συνεχίζονταν» οι ανακρίσεις για το άλλο σχέδιο σκευωρία, του «Ελικώνα» για το οποίο είχαν προψυλακίσει τους στρατηγούς Ευτ. Τζάκη, Παπαϊωάννου, τον συνταγματάρχη Ανδρέα Σδράλλη, τον ταγματάρχη Μανώλη Σταγάκη, τον πολιτικό υπάλληλο της Κ.Υ.Π. Γιάννη Παπαδημητρόπουλο κ.ά. και στο οποίο σχέδιο «ενοχοποιούσαν» και τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Μετά την έξοδό του στο εξωτερικό, ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν επαναπάτηκε, περιψένοντας την ωρίμανση των πραγμάτων για τη συγκομιδή των καρπών. Η υποδούλωση του λαού μας, τα βασανιστήρια των αγωνιστών, οι οιμωγές και οι γύροι του πόνου άγγιζαν τις χορδές της ευαισθησίας του. Γι' αυτό δεν περίμενε την ωρίμανση των καρπών με το αίμα και το δάκρυ, αλλά επιζητούσε την οργάνωση των αγώνα για την κατάλυση της τυραννίας. Έτσι, άρχισε αμέσως τις επαιφές και τις συναντήσεις με στελέχη του δημοκρατικού χώρου όπου κατέληξαν γρήγορα στη συγκρότηση του Πανελλήνιου Απελευθερωτικού Κινήματος (ΠΑΚ) στο οποίο συσπειρώθηκαν αρκετές δυνάμεις, από όλους τους πολιτικούς χώρους, ιδιαίτερα από το χώρο της ευρύτερης κεντροαριστεράς.

Το ΠΑΚ είχε χαρακτήρα εθνικοπελευθερωτικό, γιατί πίστευε – και έτσι ήταν – ότι η χούντα ήταν ξενόδουλη, είχε επιβληθεί έξωθεν και για την ανατροπή της πρόσβλεπε μόνο στον δυναμικό, στον ένοπλο αγώνα. Με αυτόν επεδίωκε το ΠΑΚ, όχι μόνο την πτώση της χούντας, αλλά και την αποδέσμευση της χώρας από την ξένη εξάρτηση. Πίστευε επίσης στη ριζική και βαθιά μεταρρύθμιση της ελληνικής κοινωνίας με στόχο τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της.

Έτσι, προωθούσε την οργάνωσή του με αυστηρές συνωμοτικές προδιαγραφές και προετοίμαζε τα στελέχη του κατάλληλα, ώστε να ανταποκριθούν στην αποστολή τους με τρόπο αποφασιστικό και αποτελεσματικό. Το πώς έβλεπε τον Αγώνα και πώς οραματίζεται το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας το ΠΑΚ, φαίνεται από το «Εγχειρίδιο για το Πολιτικό Δίκτυο Εσωτερικού του ΠΑΚ», το οποίο εξέδωσε στο εξωτερικό σε μικρό σχήμα 0,7 x 0,5 για να αποκρύπτεται εύκολα ως εγκόλπιο και το

οποίο καταχωρίζουμε αυτούσιο στη συνέχεια. Το εγχειρίδιο αυτό αφορούσε το πολιτικό δίκτυο του ΠΑΚ εσωτερικού, τη διάρθρωση των οργανώσεων και τους κανόνες ανάπτυξης, λειτουργίας και δράσης και προδιέγραψε με σαφήνεια τον «εθνικοαπελευθερωτικό» χαρακτήρα του και τους στόχους του, οι οποίοι δεν απέβλεπαν μόνο στην επαναφορά των πολιτικών πραγμάτων της προ της 20ης Απριλίου 1967 εποχής, αλλά στη δημιουργία μιας εθνικά ανεξάρτητης Ελλάδας και στην εμπέδωση μιας γνήσιας σοσιαλιστικής κοινωνίας.

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΑΚ**

«.....Η ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΓΛΗ. Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΑ ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗ. ΚΑΙ Η ΚΑΤΟΧΗ ΕΙΝΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ. ΚΑΙ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΜΜΙΑ — ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΝ ΘΑ ΦΘΑΣΕΙ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ, ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ, ΤΗΝ ΧΩΡΙΣ ΟΡΟΥΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΣΜΑ ΠΟΥ ΕΧΑΛΚΕΥΣΕ Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΑΤΛΑΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ. ΓΙ ΑΥΤΟ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΣ...»

**ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΑΡΧΗΓΟΣ ΠΑΚ**

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΣ

Η χούντα στην Ελλάδα δεν είναι παρά μια στυγνή μορφή κατοχής της πατρίδας μας από τις Ηνωμένες Πολιτείες στα πλαίσια του ΝΑΤΟ. Η μετατροπή της Ελλάδας στις 21 Απριλίου 1967 σε ψφούριο του Πενταγώνου και σε ξέφραγο αμπέλι για το δυτικό μονοπώλιακό κεφάλαιο πρέπει να τοποθετηθεί στα γενικότερα ιστορικά πλαίσια της αποικιοποίησης της Νότιας Ευρώπης: Πορτογαλία, Ισπανία, Τουρκία, Ελλάδα. Οι χώρες αυτές είναι οι φτωχότερες της Ευρώπης. Είναι ταυτόχρονα και οι πηγές

φθηνής εργασίας για τους Ευρωπαίους του Βορρά. Έχουν καταστεί οι Μαύροι της Ευρώπης. Και η Βόρεια Ευρώπη τι κάνει; Από τη μια μεριά δυσανασχετεί με τη στυγνή αυτή μορφή του Αμερικάνικου επεκτατισμού - κι ίσως ακόμα φοβάται πως θάρθει κι η σειρά της. Από την άλλη μεριά όμως παίζει και το ρόλο συνετάριου και μεσάζοντα του Αμερικάνικου κεφαλαίου. Και είναι αυτός ο ρόλος τόσο προσδοκόφρος θραγυπρόθεσμα, ώστε η προσαρμογή της στις επιταγές της Αμερικής να είναι σχεδόν πλήρης. Δικαιολογία τους πάντα πως η αναμέτρηση των δυο υπερδυνάμεων στη Μεσόγειο καθιστά τη «σύμμαχο» Ελλάδα κλειδί στην προώθηση των στρατηγικών συμφερόντων του NATO.

Αυτά είναι τα δεδομένα που προσδιορίζουν τη μορφή του αγώνα του Ελληνικού λαού. Αυτά είναι τα δεδομένα που υποχρεώνουν τους Έλληνες να αποδυθούν σ' ένα αγώνα Εθνικοαπελευθερωτικό, σ' έναν αγώνα που δεν θα τελειώσει παρά μόνον όταν η Ελλάδα γίνει χώρα ανεξάρτητη, ουδέτερη προς τα ψυχροπολεμικά μπλοκ, σοσιαλιστική και δημοκρατική.

Κάθε άλλη πορεία, κάθε άλλη μορφή αγώνα αποτελεί συνθηκολόγηση με τις δυνάμεις κατοχής, αποδοχή της χούντας - του στρατοκρατικού, νεοαποικιακού καθεστώτος που κυβερνά την πατρίδα μας με τα όπλα του NATO. Γιατί καμιά δεν υπάρχει δυνατότητα επιλογής από μέρους της Αμερικής μιας πιο «πολιτισμένης» μορφής κατοχής σαν κι αυτή που ταυτίζομε με την περίοδο της δεκαετίας του '50. Φυσικό είναι βέβαια, οι πηγείς που ιστορικά πρακτόρευαν την «εξωραϊσμένη» κατοχή της πατρίδας μας, να εναποθέτουν όλες τις ελπίδες στις φιλελεύθερες δυνάμεις της Αμερικής αλλ' ακόμα και της Ευρώπης. Να ονειρεύονται τον παραμερισμό της χούντας και την αντικατάστασή της από άλλα πειθήνια όργανα του Πενταγώνου, στα πλαίσια όμως κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Τέτοια ευχολόγια στηρίζονται σε βαθειά άγνοια της ιστορίας. Γιατί η επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας στην Ελλάδα από το Πεντάγωνο ήταν αποτέλεσμα ιστορικών διαδικασιών που δεν επιτρέπουν επάνοδο στο παρελθόν. Ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα καταργίθηκε γιατί ο ώριμος Ελληνικός λαός άρχιζε να τον αξιοποιεί σε μια πορεία που υπενόμενε τα σχέδια του Πενταγώνου για μιαν Ελλάδα - προγεφύρωμα του NATO, για μιαν Ελλάδα - αποικία των μονοπωλιακών συμφερόντων της δυτικής ολιγαρχίας. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο αντι-

καταστάθηκε το παλιό πολιτικό κατεστημένο από τους μπχανισμούς του παρακράτους που ελεγχότανε πλήρως από τις Αμερικανικές υπηρεσίες. Έχουν καμμιά εγγύηση οι Ηνωμένες Πολιτείες πως αύριο αν επανέλθει η Ελλάδα στο κοινοβουλευτικό σχήμα του παρελθόντος, ο λαός μας θα αλλάξει τακτική, δεν θα αναλάβει ένα νέο ανένδοτο; Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει. Ο λαός μας ύστερα από χρόνια στυγνής κατοχής με επισφράγισμα το αγκυροβόλιο του Έκτου Στόλου, δεν έχει πια καμμιά φευδαίσθηση για το ρόλο της Αμερικής στην πατρίδα μας αλλά και για τη φύση της στρατιωτικής δικτατορίας. Γι' αυτό το Πεντάγωνο, δεν πρόκειται να επιτρέψει, εφ' όσον του περνάει από το χέρι, κοινοβουλευτικές διαδικασίες στην Ελλάδα όπως τις ξέραμε.

Αναπόφευκτο είναι το συμπέρασμα πως ο αγώνας μας είναι απελευθερωτικός. Ιστορικά, υπάρχουν δυο βασικοί τύποι τέτοιων αγώνων. Στη μία περίπτωση, την πγεσία αναλαμβάνει η εθνική κεφαλαιοκρατική τάξη. Στην άλλη, οι πρωτοποριακές δυνάμεις του καταπιεζόμενου λαού – των εργατών, των αγροτών, των βιοτεχνών. Η ελληνική όμως κεφαλαιοκρατία είναι εξαρτημένη και παρασιτική. Και αυτό ισχύει επίσης για το τμήμα της πολιτικής πγεσίας που την εκφράζει. Μπορεί να αποδεχθεί κάτω από ορισμένες συνθήκες συμμετοχή σε αντιχουντικό αγώνα, στο μέτρο όμως που αυτό δεν την φέρνει σε άμεση σύγκρουση με τους πάτρονές της – το Πεντάγωνο και το Αμερικανικό οικονομικό κατεστημένο. Γι' αυτό περιορίζεται στο να ικετεύει την «προστάτιδα» δύναμη να της δώσει αυτή την ευκαιρία να κυβερνήσει σε πλαίσια κοινοβουλευτικά. Μα τη «προστάτιδα» όμως δύναμη οριστικά κατάρυπσε την κοινοβουλευτική διαδικασία με βάση την εμπειρία των δύο ανένδοτων. Γι' αυτό, αυτός ο δρόμος είναι κλειστός. Δεν οδηγεί πουθενά.

Αναγκαστικά λοιπόν, ο Ελληνικός Εθνικοαπελευθερωτικός Αγώνας θα στρηγθεί στις πλατείες λαϊκές δυνάμεις, θα πάρει χαρακτήρα ταυτόχρονα αντι-ιμπεριαλιστικό, σοσιαλιστικό και δημοκρατικό. Άλλος τύπος αγώνα δεν έχει ιστορικό νόημα. Υπάρχει μόνο η διαζευκτική δυνατότητα αποδοχής της κατοχής. Κι αυτό είναι φυσικά κάτι που ο περνφανός λαός μας ποτέ δεν θα δεχθεί.

Πρέπει ν' αντιμετωπίσουμε όμως το κρίσιμο, αναπόφευκτο ερώτημα: Πώς είναι δυνατό ο Ελληνικός λαός ν' αναμετρηθεί δυναμικά με την υπερ-

δύναμη της Δύσης; Μήπως πρέπει να συμπεράνουμε πως η επιλογή του λαού μας είναι ανάμεσα στο ραγιαδισμό και στον ρομαντικό δονκχωτισμό;

Το ΠΑΚ πιστεύει χωρίς κανένα ενδοιασμό πως ο Εθνικοαπελευθερωτικός Αγώνας όχι μόνο αποτελεί τον μοναδικό αντίλογο στον ραγιαδισμό, αλλά είναι ταυτόχρονα ιστορικά εφικτός. Γιατί; Όλοι αποδέχονται πως το σύστημα ελέγχου πάνω στον ελληνικό χώρο είναι επιφανειακό. Η χούντα – σαν πράκτορας του Αμερικάνικου υπεριαλισμού – δεν κατάφερε να δημιουργήσει λαϊκό έρεισμα, λαϊκή βάση, δεν κατόρθωσε δηλαδή να μεταβληθεί σε γνήσιο ντόπιο φασισμό. Γι' αυτό ο ελληνικός λαός, κάτω από συγκεκριμένες αλλά προσιτές προϋποθέσεις, μπορεί να αναμετρηθεί επιτυχώς με την χούντα και να καταλάθει την εξουσία – με τη συμπαράσταση και των στρατευμένων παιδιών του.

Στον αγώνα του αυτό ο Ελληνικός λαός πρέπει να επιδιώξει συμμαχίες. Η ευθύνη για την επίτευξή τους βαρύνει τους εκπροσώπους του λαού στο εξωτερικό. Οι συμμαχίες βέβαια πρέπει ν' ανταποκρίνονται στους στόχους του αγώνα. Και ο αγώνας μας είναι αντιυπεριαλιστικός. Είναι αγώνας για μια ενεργά ουδέτερη Ελλάδα σε μια ουδέτερη Μεσόγειο. Φυσική συνέπεια είναι να επιδιώξουμε συμμαχίες με τ' απελευθερωτικά κινήματα του τρίτου κόσμου. Αναμφίβολα, σύμμαχοί μας είναι όλες οι γνήσια προοδευτικές δυνάμεις του Δυτικού κόσμου που μάχονται κι αυτές για ένα όραμα μιας δίκαιης, σοσιαλιστικής και δημοκρατικής κοινωνίας και για την παγκόσμια ειρήνη. Και πρέπει επίσης να καλλιεργήσουμε ενεργά αλλά χωρίς συμβιθασμούς τη δυνατότητα μιας νέας στάσης των σοσιαλιστικών χωρών.

Και ο αγώνας δεν είναι αγώνας των φίλων μας. Είναι αγώνας του Ελληνικού λαού. Και η τιμή και η δόξα μα κι οι θυσίες είναι δικές του. Γιατί χωρίς τη δική μας απόφαση προσφοράς στο θωμό του οράματός μας κανείς δεν πρόκειται να μας θοπήσει ουσιαστικά.

Το εσωτερικό θ' αναδείξει τους αγωνιστές και τη νέα πγεσία που θα επωμισθεί το κύριο βάρος του απελευθερωτικού αγώνα και θα θεμελιώσει την Ελλάδα της αύριο. Κάτω από τις συνθήκες του αγώνα, στη σπρερινή του φάση, το εξωτερικό πρέπει να προσφέρει τον επιτελικό συντονισμό του αγώνα.

Εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας σημαίνει αντίσταση – αντίσταση δυναμική, αντίσταση μ' όλα τα μέσα. Μα δυναμικές αντιστασιακές πράξεις

που είναι αποκομμένες από τη μάζα του λαού, που δεν συμβαδίζουν με τη λαϊκή συνείδηση και τους αγώνες ενός λαού σ' όλα τα επίπεδα δεν αποτελούν τη λύση. Αναμφίβολα, η δυναμική αντίσταση κάτω από τις σπουδεινές συνθήκες έχει πλατειά ανταπόκριση στη μάζα του λαού. Άλλα για την αποφασιστική ανάπτυξή της, για να προωθήσουμε σε κλιμακωμένη, γενικευμένη δυναμική αναμέτρηση με τις δυνάμεις κατοχής, απαιτείται ταυτόχρονα και παράλληλα πλατειά πολιτική δικτύωση του λαού μας. Θα πρέπει να είναι σ' όλους σαφές πως δυναμική αντίσταση χωρίς πολιτική συνείδηση, πολιτική οργάνωση, πολιτικό στήριγμα δεν μπορεί να πετύχει τελικά τους στόχους της, όπως θα πρέπει να είναι επίσης σαφές πως πολιτική δράση που δεν οδηγεί στη δυναμική αναμέτρηση, την ανοικτή σύγκρουση υπονομεύει τον αγώνα του λαού μας.

Αναμφισθήτητα την ενότητα των λαϊκών δυνάμεων είναι απαραίτητος όρος της επιτυχίας. Δεν πρέπει όμως ποτέ να ενότητα να γίνει και παγίδα. Συχνά δεν αναζητιέται μονάχα η ενότητα. Αναζητιέται η ενότητα στα πλαίσια ενός μίνιμου προγράμματος που ευνούχιζει εξ υπαρχής τον αγώνα. Ενότητα με δυνάμεις που ιστορικά πρακτορεύουν τους κατακτητές της χώρας μας, υπονομεύει, υποσκάπτει, ψθείρει τον αγώνα του λαού μας. Η ενότητα πρέπει να στηρίζεται σε σωστές διαπιστώσεις πάνω στο χαρακτήρα του αγώνα. Πρέπει ν' αναγνωρίζει πως η χούντα δεν είναι παρά μόνο το προσωπείο της Αμερικάνικης κατοχής. Η ενότητα πρέπει να διακηρύξει σαν μίνιμου πρόγραμμα – μετά τη νίκη – την χωρίς περιορισμούς λαϊκή κυριαρχία, ώστε αδέσμευτα ο λαός, στα πλαίσια συντακτικής εθνοσυνέλευσης ν' αποφασίσει τη μορφή του πολιτεύματος, του κοινωνικού συστήματος καθώς και τον προσανατολισμό της χώρας στο διεθνή χώρο. Και πρέπει η ενότητα να υιοθετήσει στρατηγική που ν' ανταποκρίνεται στις αντικειμενικές συνθήκες, που ν' αναγνωρίζει ότι μόνον ο μαχητικός, δυναμικός αγώνας, η σύγκρουση με τις δυνάμεις κατοχής οδηγεί στη λευτεριά, την ανεξαρτησία, τη λαϊκή κυριαρχία.

Εθνικοαπελευθερωτικός Αγώνας με αόριστους, μεσοβέζικους στόχους δεν γίνεται. Κανείς δεν θα προσφέρει τις απαραίτητες θυσίες στον βωμό του αγώνα για να ξαναγυρίσουμε στις 20 Απρίλη του 1967. Πρέπει το νέο όραμα να είναι κρυστάλλινο, ξεκάθαρο, πέρα από οποιαδήποτε αμφισθήτηση ή ασάφεια.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΚ

Το Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα (ΠΑΚ) εργάζεται για την ανάπτυξη του απελευθερωτικού κινήματος με στόχους:

- την Εθνική Ανεξαρτησία*
- την Λαϊκή Κυριαρχία*
- την Κοινωνική Δικαιοσύνη και*
- την Δημοκρατική Διαδικασία.*

Ο αγώνας του ΠΑΚ για μια Ελληνική Δημοκρατία σπρίζεται στην αρχή πως η Εθνική Ανεξαρτησία αποτελεί προϋπόθεση για την πραγμάτωση της Κοινωνικής Δικαιοσύνης – στα πλαίσια μιας Σοσιαλιστικής Κοινωνίας, και πως η Κοινωνική και Οικονομική ισότητα των πολιτών αποτελεί προϋπόθεση για την πραγμάτωση της Πολιτικής Δημοκρατίας. Γι' αυτό ο αγώνας του ΠΑΚ είναι πρώτιστα και κατά κύριο λόγο αγώνας για την απελευθέρωση της Ελλάδας από τα αποικιακά δεσμά που εχάλκευσε ο αμερικανικός υπεριαλισμός στα πλαίσια της Ατλαντικής Συμμαχίας. Για το ΠΑΚ, το στρατοκρατικό καθεστώς της χούντας δεν είναι παρά μια ιδιαίτερα στυγνή μορφή αποικιοποίησης της Ελλάδας. Η δυναμική ανατροπή του από τις δυνάμεις του λαού είναι προϋπόθεση, αλλά μόνο προϋπόθεση, για την ώρα που η Ελλάδα θα είναι εθνικά ανεξάρτητη, που ο Ελληνικός Λαός θα είναι κυρίαρχος στη χώρα του, που θα έχουν τεθεί στέρεα τα θεμέλια μιας Σοσιαλιστικής και Δημοκρατικής Ελλάδας.

Το ΠΑΚ αγωνίζεται και θα αγωνισθεί με όλα τα μέσα για την ανατροπή της χούντας, για την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων του βαναυσου καθεστώτος της, για την άμεση αποφυλάκιση όλων των πολιτικών κρατουμένων, για την αποκατάσταση όλων των θυμάτων της δικτατορίας και για την συνολική ακύρωση του νομοθετικού και διοικητικού έργου της χουντικής περιόδου – συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων επενδύσεων με κυβερνήσεις, καθώς και για την κατάργηση όλων των ανελευθέρων μέτρων του παρελθόντος.

Το ΠΑΚ θα συνεχίσει τον αγώνα του ώς την ώρα που η Ελλάδα θα είναι εθνικά ανεξάρτητη, που ο ελληνικός λαός θα είναι κυρίαρχος στη χώρα του, και που θα έχουν τεθεί στέρεα τα θεμέλια μιας σοσιαλιστικής και δημοκρατικής Ελλάδας.

Το ΠΑΚ απορρίπτει απερίφραστα οποιεσδήποτε συμφωνίες ανάμεσα σε πολιτικές ή αντιστασιακές οργανώσεις που θα περιώριζαν την ελευθερία του ελληνικού λαού να καθορίσει ο ίδιος το μέλλον του.

Οι κατακτήσεις του ελληνικού λαού θα εξασφαλισθούν στα πλαίσια ενός νέου Συντάγματος που θα προέλθει από μια ελεύθερη και αθίαστα εκλεγμένη Συντακτική Εθνοσυνέλευση.

Η Εθνοσυνέλευση θα αποφασίσει:

1. Για τη μορφή του πολιτεύματος.
2. Για το κοινωνικό σύστημα της χώρας.
3. Για τους κανόνες που διέπουν τον προσανατολισμό της χώρας στο διεθνή χώρο.

Το ΠΑΚ θα υποβάλει στον Ελληνικό Λαό και την Συντακτική Συνέλευση σχέδιο Συντάγματος που θα στηρίζεται στις παρακάτω αρχές:

1. Τα βασικά δικαιώματα του πολίτη προστατεύονται από τον Χάρτη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Η ελευθερία γνώμης και εκφράσεως, η ελευθερία οργανώσεως για την επίτευξη συλλογικών σκοπών στα πλαίσια του Συντάγματος, το απαραθίστατο του απόμονου, κατοχυρώνονται συνταγματικά και προστατεύονται από ανεξάρτητη δικαιοσύνη.

2. Συνταγματικά κατοχυρώνονται:

a) Η κοινωνική ιδιοκτησία – δηλαδή, η εθνική, περιφερειακή, δημοτική, κοινοτική και συνεταιριστική ιδιοκτησία και εκμετάλλευση των παραγωγικών μονάδων της χώρας. Αυτό δεν αφορά θέσηα τη μικρή αγροτική, εμπορική και βιοτεχνική επιχείρηση.

Στόχος μας θέβαια δεν είναι η μίμηση του πατερναλιστικού ή κρατικού σοσιαλισμού που χαρακτηρίζει πολλές σοσιαλιστικές χώρες. Γιατί η κομματική γραφειοκρατία σ' αυτές τις χώρες έχει μεταβληθεί σε κατεστημένο που μονοπαλεί τις κρίσιμες για τη χώρα αποφάσεις. Πιστεύουμε σε αποκεντρωτικό σοσιαλισμό συγκεκριμένης μορφής. Πρώτο, επιχειρήσεις που ξεπερνούν τα όρια της διοικητικής περιφέρειας, ανήκουν απ' τη φύση τους στο εθνικό επίπεδο – οπότε ιδιοκτήτης τους είναι το κράτος. Δεύ-

τέρο, επιχειρήσεις που εξυπηρετούν συγκεκριμένο δίμο ή κοινότητα – οπότε ιδιοκτήτης τους είναι ο δίμος ή η κοινότητα. Τρίτο, π γη παραμένει ιδιοκτησία του αγρότη αλλά προωθείται συστηματικά η ένταξη όλων των αγροτικών επιχειρήσεων σε παραγωγικούς συνεταιρισμούς που θα είναι η κυρία μορφή της παραγωγικής μονάδας της υπαίθρου.

Σε όλες τις περιπτώσεις οι εργαζόμενοι αναδεικνύουν τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων. Τα διοικητικά όμως αυτά συμβούλια συντονίζουν τις αποφάσεις τους με τη γραμμή που τους δίνεται από την κοινότητα, το δίμο, την περιφέρεια ή το κέντρο – ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης.

β) Το δικαίωμα εργασίας του Έλληνα της υπαίθρου και της πόλης, π δωρεάν παιδεία και η κοινωνική ασφάλιση για όλους τους Έλληνες.

γ) Η κοινωνική και οικονομική ισότητα των δύο φύλων.

3. Συνταγματικά κατοχυρώνονται επίσης τα γενικά πλαίσια της τοποθετήσεως της χώρας στο διεθνή χώρο.

α) Η χώρα κατ' αρχήν είναι αντίθετη σε κάθε στρατιωτική συμμαχία ή συνασπισμό, ο οποίος μπορεί να στρέφεται ενάντια στην ειρήνη και την αυτοδιάθεση των λαών.

β) Η χώρα δεν συμμετέχει σε συμμαχίες που υπονομεύουν την εθνική της ανεξαρτησία ή που περιορίζουν τα κυριαρχικά δικαιώματα του ελληνικού λαού πάνω στις ένοπλες δυνάμεις ή στο ελληνικό έδαφος.

γ) Η χώρα δεν συμμετέχει σε συμμαχίες που οδηγούν στην πόλωση του ευρωπαϊκού ή μεσογειακού χώρου.

4. Οι θρησκευτικές πεποιθήσεις είναι ελεύθερες. Ο διαχωρισμός Κράτους και Εκκλησίας κατοχυρώνεται συνταγματικά.

5. Η χώρα αποκεντρώνεται. Περιφερειακά Συμβούλια – που εκλέγονται άμεσα από το λαό της περιφέρειας – ευθύνονται για τα περιφερειακά θέματα ένδεκα περίπου περιφερειών της χώρας. Η εξουσία τους περιορίζεται σε περιφερειακά δημοσιονομικά θέματα καθώς και σε θέματα περιφερειακού προγραμματισμού και περιφερειακής ασφαλείας.

6. Ο Πρόεδρος της Νέας Ελληνικής Δημοκρατίας εκλέγεται άμεσα από τον λαό για περιορισμένη θητεία. Ο Πρόεδρος είναι εκπρόσωπος του Κράτους.

7. Συνέλευση των Περιφερειακών Συμβουλίων εκλέγει τα δύο τρία

των μελών Εθνικού Συμβουλίου Οικονομικής και Κοινωνικής Αναπτύξεως (ΕΣΟΚΑ).

Η κυβέρνηση της χώρας ορίζει το ένα τρίτο των μελών του ΕΣΟΚΑ. Πρόεδρος του ΕΣΟΚΑ είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Το ΕΣΟΚΑ με την τεχνική συμπαράσταση ενός διοικητικά ανεξάρτητου και αυτόνομου Εθνικού Κέντρου Κοινωνικού και Οικονομικού Προγράμματος (ΕΚΟΠ), διατυπώνει και αναθεωρεί το πρόγραμμα της χώρας σε αρμονία με τα αντίστοιχα περιφερειακά προγράμματα αναπτύξεως.

8. Το πρόγραμμα του ΕΣΟΚΑ είναι δεσμευτικό και για την κυβέρνηση της χώρας και για τα περιφερειακά συμβούλια – στο μέτρο που τα αφορά – εκτός εάν πλέον των δύο πέμπτων των μελών του ΕΣΟΚΑ αντιτίθενται, οπότε το πρόγραμμα κατατίθεται στη Βουλή.

Αναθεώρηση του προγράμματος του ΕΣΟΚΑ από τη Βουλή απαιτεί πλειοψηφία των δύο τρίτων.

9. Η Βουλή εκλέγεται άμεσα από το λαό σε εθνική βάση.

10. Η κυβέρνηση προέρχεται από τη Βουλή και πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη της. Ευθύνεται για την εξωτερική πολιτική, την εθνική άμυνα και την Εκτέλεση του προγράμματος αναπτύξεως της χώρας. Οι αστυνομικές υπηρεσίες ελέγχονται αποκλειστικά από περιφερειακά και τοπικά συμβούλια. Η κυβέρνηση κινείται μέσα στα πλαίσια που καθορίζονται από τη Βουλή.

11. Οι σχέσεις κυβερνήσεως και περιφερειακών συμβουλίων, των δήμων και των κοινοτήτων, διέπονται από το Σύνταγμα. Ερμηνευτική (του Συντάγματος) νομοθεσία της Βουλής – που αφορά αυτές τις σχέσεις – απαιτεί ψήφο δύο τρίτων της Βουλής και έγκριση της Συνελεύσεως Περιφερειακών Συμβουλίων με πλειοψηφία τριών πέμπτων.

12. Δήμοι και Κοινότητες αυτοδιοικούνται. Δημοσιονομικά και διοικητικά χαίρουν ανεξάρτησίας απέναντι και στην κυβέρνηση και στα περιφερειακά Συμβούλια.

13. Το πρόγραμμα αναπτύξεως της χώρας καθορίζει το γενικό πλαισίο εισοδηματικών ανακατανομών – που αφορούν την εθνική, την περιφερειακή, τη δημοτική και την κοινοτική οικονομία.

14. Το Δικαστικό Σώμα αυτοδιοικείται. Η διάρθρωσή του, η επάνδρωσή του και η λειτουργία του καθορίζονται από το Ανώτατο Συμβούλιο

Ελληνικής Δικαιοσύνης (ΑΣΕΔ). Τα μέλη του Συμβουλίου εκλέγονται για μικρά, περιορισμένης διαρκείας θητεία από τη Βουλή και τη Συνέλευση Περιφερειακών Συμβουλίων. Απαιτείται πλειοψηφία τεσσάρων πέμπτων των δύο αυτών σωμάτων για την πλήρωση θέσεων στο ΑΣΕΔ.

15. Το Συμβούλιο Επικρατείας – τμήμα του Δικαστικού Σώματος ερμηνεύει το Σύνταγμα σε ό,τι αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στους οργανισμούς που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

16. Τα εργατικά Συνδικάτα και οι Συνεταιρισμοί αποτελούν θεσμούς ανεξάρτητους από το κράτος.

17. Οι Ένοπλες Δυνάμεις ανήκουν στο Έθνος και υπόκεινται στην εξουσία της νόμιμης κυβερνήσεως της χώρας. Η διαπαιδαγώηση του στρατού γίνεται σύμφωνα με τους νόμους και το πνεύμα της Νέας Ελληνικής Δημοκρατίας.

18. Σε κάθε περιφέρεια της χώρας δημιουργείται Εφεδρική Εθνοφρουρά. Όλοι ανεξάρτητα οι πολίτες ορισμένης πλικίας είναι υποχρεωμένοι να ανήκουν στην Εθνοφρουρά εκτός εάν απαλλαγούν για λόγους υγείας. Η Εθνοφρουρά όλων των περιφερειών αποτελεί Ενταίο Σύστημα. Διοικείται από το Ανώτατο Συμβούλιο Εφεδρικής Εθνοφρουράς (ΑΣΕΕ), που εκλέγεται από τη Συνέλευση των Περιφερειακών Συμβουλίων. Η Εθνοφρουρά έχει αρμοδιότητα για την προστασία του Συντάγματος σε περίπτωση που θα επιχειρηθεί η βίαιη κατάλυση του. Σε περίπτωση πολέμου εντάσσεται στις Ένοπλες Δυνάμεις.

19. Η τηλεόραση και το ραδιόφωνο ανήκουν στον ελληνικό λαό. Διευθύνονται από Επιτροπή που εκλέγεται από τη Συνέλευση Περιφερειακών Συμβουλίων και που έχει ταυτόχρονα την εμπιστοσύνη της Βουλής.

ΤΟ ΠΑΚ ΚΑΛΕΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΣΑ ΚΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΝΑ ΕΝΩΣΟΥΝ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥΣ Σ' ΕΝΑ ΜΑΧΗΤΙΚΟ, ΓΙΓΑΝΤΙΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ. ΕΤΣΙ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΕΤΣΙ ΘΑ ΘΕΣΟΥΜΕ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ. ΕΤΣΙ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΕΤΣΙ

- Ο ΛΑΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ
- Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΘΑ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ και
- Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

A. Σχήμα: Για να προχωρήσουμε σε κλιμακωμένη, γενικευμένη δυναμική αναμέτρηση με τις δυνάμεις κατοχής, απαιτείται πλατειά πολιτική δικτύωσης του λαού μας. Αυτό είναι ευθύνη της πολιτικής οργάνωσης (Π.Ο.). Τι εννοούμε με πλατειά πολιτική δικτύωση; Όχι βέβαια προσπάθειες να ενταχθούν στις τάξεις της Π.Ο. πολυάριθμά μέλη για δημιουργία μεγάλης μαζικής οργάνωσης. Μια τέτοια προσπάθεια θα ήταν καταδικασμένη κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Εννοούμε όμως ένα καλά οργανωμένο πολιτικό δίκτυο που οι ρίζες του θα φθάνουν σ' όλους τους τομείς της ζωής στο εργοστάσιο, στο γραφείο, στο σχολείο, παντού. Έτσι με την πλατειά επαιφή μέσα στο λαό μας, η Π.Ο. καθοδηγεί, πολιτικοποιεί, προετοιμάζει το λαό μας για την τελική δυναμική αναμέτρηση.

Το σχήμα της Π.Ο. πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους του αγώνα και τις συνθήκες. Οι παρούσες συνθήκες της στρατιωτικής δικτατορίας περιορίζουν τις διάφορες μορφές σχημάτων και επιβάλλουν σχήμα τέτοιας μορφής που να μειώνεται πά ακόμα και να εκλείπει ο κίνδυνος εξαρθρώσεως του όλου κινήματος σε περίπτωση ρωγμής. Είναι ευκολόνόπτο πως το σχήμα εκείνο που θα συγκέντρωνε όλες τις δυνάμεις της οργάνωσης κάτω από ένα επιτελείο μέσα στην Ελλάδα πρέπει να αποκλείεται σαν πολύ επικίνδυνο. Το σχήμα που ανταποκρίνεται στις παρούσες ανάγκες είναι το αποκεντρωμένο. Στο σχήμα αυτό, η όλη Π.Ο. αποτελείται από πολλές ομάδες μικρού σχετικά αριθμού ατόμων, πά κάθε μια με δικό της επιτελείο που δεν συνδέονται άμεσα και κατά συνέπεια δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Έτσι, και στη χειρότερη περίπτωση της τελείας εξάρθρωσης μιας ομάδας, οι άλλες παραμένουν ανέπαφες.

Στην παρούσα τουλάχιστον φάση, για λόγους καθαρά ασφάλειας, τον επιπλέοντα συντονισμό των ομάδων θα προσφέρει η οργάνωση εξωτερικού. Η φάση όμως αυτή είναι καθαρά προσωρινή. Στην πορεία του αγώνα η πυγεσία του αγώνα πρέπει να περάσει και θα περάσει στο εσωτερικό.

Μέσα στα γενικά πλαίσια της αποκεντρωμένης πολιτικής οργάνωσης και στην πορεία του αγώνα, οι αγωνιστές μέσα στην Ελλάδα θα θρουν τον καλύτερο τρόπο για τη δημιουργία και τη λειτουργία των ομάδων της πολιτικής οργάνωσης. Πιο κάτω, με τον τίτλο «Λειτουργία», δίνεται

ένας τρόπος, αφήνεται όμως στην κρίση των αγωνιστών να το προσαρμόσουν στις ανάγκες και τις συνθήκες.

B. Λειτουργία:

1. Η θασική μονάδα της Π.Ο. είναι ο πυρήνας, που αποτελείται από 3-5 μέλη.
2. Η ομάδα περιλαμβάνει μέχρι και δέκα (10) πυρήνες.
3. Η ίδρυση και εποπτεία της ομάδας γίνεται από την Διοικούσα Επιτροπή (Δ.Ε.).
4. Η Δ.Ε. ορίζεται από το ΠΑΚ με ειδική διαδικασία.
5. Η ίδρυση των πυρήνων που θ' αποτελέουν την ομάδα γίνεται ως εξής: Κάθε μέλος της Δ.Ε. αναλαμβάνει την ίδρυση και εποπτεία ενός έως δύο πυρήνων. Για το σκοπό αυτό επιλέγει ένα πρόσωπο την απολύτου εμπιστοσύνης του που πληροί τους όρους να γίνει μέλος και αφού τον οργανώσει, επιλέγουν μαζί τα υπόλοιπα μέλη του πυρήνα. Το μέλος αυτό θα είναι μελλοντικά ο σύνδεσμος του πυρήνα με την Δ.Ε. Ο σύνδεσμος του πυρήνα δεν θα γνωρίζει άλλο μέλος της Δ.Ε. εκτός από αυτόν που τον οργάνωσε. Εκτός από τον σύνδεσμο, κανένα άλλο μέλος του πυρήνα δεν γνωρίζει μέλη της Δ.Ε.
6. Τα μέλη του πυρήνα γνωρίζονται μεταξύ τους και κατά καιρούς συνέρχονται σε μυστικές συνεδριάσεις.
7. Η Δ.Ε. συνέρχεται σε τακτικές μυστικές συνεδριάσεις και (α) καθορίζει προτεραιότητα της μιας ή της άλλης δράσης και το βάρος που θα δοθεί σε κάθε τομέα δράσης ανάλογα με τις συνθήκες, το κλίμα, το χρόνο και γενικά τις εξελίξεις, (β) κάνει απολογισμό δουλειάς και κριτική πάνω στη δράση με σκοπό να βρεθούν καλύτεροι τρόποι δουλειάς, (γ) μελετά τις πολιτικές εξελίξεις και στέλνει τις απόψεις της στην οργάνωση εξωτερικού (Ο.Ε.) για θέματα τακτικής, (δ) συγκεντρώνει το πληροφοριακό υλικό που μεταφέρεται από τους πυρήνες και το μεταβιβάζει στην Ο.Ε., (ε) μελετά την απήχηση που έχουν στο λαό οργάνωση εξωτερικού (Ο.Ε.) για θέματα τακτικής, (δ) συγκεντρώνει το πληροφοριακό υλικό που μεταφέρεται από τους πυρήνες και το μεταβιβάζει στην Ο.Ε., (ε) μελετά την απήχηση που έχουν στο λαό οι γενικές γραμμές της οργάνωσης και εισπηγείται σχετικά στην Ο.Ε., (ζ) για όλα τα θέματα λαθαίνει

υπ' όψιν τις απόψεις των πυρήνων, (η) μεταφέρει στους πυρήνες μέσω των συνδέσμων τις αποφάσεις, τη γραμμή του ΠΑΚ και το υλικό που λαβαίνει από την Ο.Ε.

8. Ανάλογα είναι και τα θέματα που ασχολείται στις συνεδριάσεις του ο πυρήνας.

9. Η Δ.Ε. ορίζει ένα μέλος της ως σύνδεσμο με την Ο.Ε. Η επαφή των δύο τμημάτων της οργάνωσης γίνεται μέσω του συνδέσμου με ειδική διαδικασία.

10. Κάθε μέλος της οργάνωσης έχει υποχρέωση να κρατά την ιδιότητά του ως μέλος υπό απόλυτον εχεμύθεια (βλ. επίσης κανόνες προφύλαξης). Σε περίπτωση που του γίνει πρόταση συμμετοχής στην οργάνωση από άλλο μέλος που δεν γνωρίζει την ιδιότητά του πρέπει να αρνηθεί ν' αποκαλύψει το γεγονός ότι είναι οργανωμένος.

11. Η Δ.Ε., ο πυρήνας και γενικά κάθε μέλος της οργάνωσης πρέπει ν' αναπτύσσει πρωτοβουλία πάνω στην δράση μέσα στις γενικές γραμμές της οργάνωσης, κυρίως πάνω σε θέματα που ζητούν άμεση λύση. Τι θα κάνουμε, πρέπει ή όχι, πώς και πότε, είναι ερωτήματα που πρέπει ν' απαντώνται από τους ίδιους τους αγωνιστές έχοντας υπ' όψιν τους στόχους του αγώνα και την γραμμή της οργάνωσης.

Γ. Δράση:

1. Να διαδώσει πλατειά στον ελληνικό λαό την ουσία του ελληνικού προβλήματος, τους στόχους, την στρατηγική και την τακτική του αγώνα όπως εκφράζεται από το ΠΑΚ. Να φροντίσει για την πλατειά εξάπλωση των ιδεολογικών θέσεων του ΠΑΚ για την αυριανή μετακατοχική Ελλάδα.

2. Να στέλνει στην οργάνωση εξωτερικού πληροφορίες βασισμένες σε συγκεκριμένα γεγονότα σχετικά με (α) κλίμα που επικρατεί στον κάθε τομέα ζωής (εργοστάσιο, σχολείο, πανεπιστήμιο, δημόσια και ιδιωτική υπηρεσία, χωριό, στρατό κ.λπ.), (β) την προπαγάνδα της χούντας (ανάλυση των προγραμμάτων του ραδιοφώνου και τηλεόρασης και την επίδρασή τους στο λαό, σύστημα προπαγάνδας στο στρατό), (γ) τις πιέσεις που ασκεί το καθεστώς πάνω στο λαό (συλλήψεις, βασανισμοί, απολύσεις, ψυχολογική βία). Ονόματα και στοιχεία βασανιστών, πρακτόρων και συνεργατών της χούντας, (δ) σκάνδαλα του καθεστώτος

(καταχρήσεις, ρουσφέτια, δωροδοκίες, συμβάσεις με ντόπιους και ξένους μεγαλοκαρχαρίες εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της χώρας), (ε) τις αντιδράσεις του λαού προς τη χούντα (κάθε μορφή αντιστασιακής δράσης, παθητικής και δυναμικής), (ζ) την ανταπόκριση του λαού στις αρχές, τη γραμμή και τον αγώνα του ΠΑΚ, (η) τις αντιδράσεις της χούντας στις αρχές, τη γραμμή και τον αγώνα του ΠΑΚ, (ι) την αμερικανική κατοχή (bos στόλος, αεροπορικές βάσεις, αδικήματα Αμερικανών εις βάρος πολιτών κ.λπ.).

3. Να συγκεντρώσει πληροφορίες που βαρύνουν το καθεστώς και που σκοπίμως αποκρύπτονται από το καθεστώς και να τις διαδίδει πλατειά στον ελληνικό λαό (σκάνδαλα, καταχρήσεις, αδικίες της χούντας και των Αμερικανών).

4. Να αξιοποιεί τις αντιθέσεις ανάμεσα στο λαό και τις δυνάμεις κατοχής και να οξύνει τις αντιθέσεις στις τάξεις του εχθρού. Αυτό είναι ένας από τους στόχους του αγώνα και η επιτυχία του απαιτεί έντονη δράση στους τομείς 1 και 3.

5. Να συμβάλλει άμεσα ή έμμεσα σε αγώνες διεκδικητικούς – όπως ο αγώνας των φοιτητών – με στόχο την πολιτικοποίηση, το ξάπλωμα και το βάθεμα της σύγκρουσης ανάμεσα στο λαό και τις δυνάμεις κατοχής.

6. Να φροντίζει για την ηθική και υλική ενίσχυση και κάθε είδους συμπαράσταση στις ανάγκες των θυμάτων της δικτατορίας και ιδιαίτερα τους φυλακισμένους αγωνιστές μας και τις οικογένειές τους. Στον τομέα αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Η αμέριστη συμπαράσταση και αγάπη μας στους ήρωες φυλακισμένους αγωνιστές και σ' όλα τα θύματα του αγώνα είναι το ελάχιστο που μπορούμε να προσφέρουμε αυτήν τη στιγμή για τις μεγάλες θυσίες τους.

7. Την απόκρυψη και προστασία διωκομένων αγωνιστών.

8. Την εξεύρεση οικονομικών πόρων για την ενίσχυση του αγώνα.

Η προτεραιότητα και το βάρος που θα δοθεί στον κάθε τομέα δράσης καθορίζεται από τις συνθήκες, το κλίμα, το χρόνο και γενικά τις εξελίξεις.

Προϋπόθεση για την επιτυχία στον κάθε τομέα δράσης είναι η πλατειά επαφή της Π.Ο. με το λαό μας. Πώς επιτυγχάνεται η επαφή; (α) με προσγώρηση μελών της Π.Ο. σε σωματεία, φοιτητικούς συλλόγους,

συνδικαλιστικές οργανώσεις, συνεταιρισμούς, δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ., (β) με στρατολόγηση μελών από τις πιο πάνω οργανώσεις, (γ) με αξιοποίηση κάθε φιλίας και γνωριμίας που έχουν τα μέλη της Π.Ο. με μέλη των παραπάνω οργανώσεων, (δ) με αξιοποίηση φιλίας και γνωριμίας και με στρατολόγηση μελών σ' ορισμένα επαγγέλματα που έχουν επαφή με πλατειές μάζες λαού, όπως γιατροί, δικηγόροι, γεωπόνοι, δάσκαλοι, καθαρίστριες, θυρωροί, κουρείς, γκαρσόνια κ.λπ.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ

Είναι υποχρέωση του κάθε αγωνιστή να τηρεί τους κανόνες προφύλαξης όπως και την πολιτική γραμμή της οργάνωσης.

1. Υποχρέωσή σου είναι να κρατάς μυστικές τις ενέργειες και τις συζητήσεις της οργάνωσης χωρίς να ανακοινώνεις ποτέ σε κανένα τα μυστικά της. Με τη σκέψη και μόνο πως οι άνθρωποι μιλούν στον ύπνο τους, είναι αρκετό να διαφύγει ένα μυστικό που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποκάλυψη προσώπων και πραγμάτων. Ασφαλώς οι φίλοι σου που τους έχεις εμπιστοσύνη, είναι άξιοι εμπιστοσύνης, αλλά γιατί να περιμένεις από αυτούς να κρατήσουν ένα μυστικό από άλλους φίλους τους αν εσύ ο ίδιος δεν μπορέσεις να το κρατήσεις για τον εαυτό σου. Φλυαρώντας για τις δουλειές της οργάνωσης κάνεις έγκλημα εναντίον του εαυτού σου, των συναγωνιστών σου, της οργάνωσης και εναντίον του λαού μας. Αν κάθε μέλος της οργάνωσης δεν φλυαρεί, αλλά κρατά μυστικά τις δουλειές της, τότε και σε περίπτωση εισχωρήσεως χαριεδών ή πρακτόρων της χούντας δεν θα μπορέσουν να μάθουν πολλά πράγματα παρά μονάχα τις δουλειές που θ' αναλάβουν.

2. Δεν πρέπει να ξέρεις για την οργάνωση περισσότερα από όσα απαιτεί η δουλειά που εσύ ο ίδιος κάνεις. Να μην κάνεις ποτέ ερωτήσεις προς άλλους συναγωνιστές για τη σύνθεση των διαιφόρων επιτροπών και αρμοδιοτήτων. Να μην κάνεις ερωτήσεις για το που ψυλάγεται το αντιστασιακό ή το πολιτικό υλικό της οργάνωσης. Τέτοιους είδους ερωτήσεις δεν είναι απλώς εκδήλωση περιέργειας αλλά έγκλημα. Και είναι έγκλημα γιατί όσο περισσότεροι άνθρωποι τα ξέρουν αυτά τόσο δυσκο-

λότερο γίνεται σε περίπτωση συλλήψεων, κατασχέσεων, ανακρίσεων, να εξακριβωθούν οι αιτίες και να θρεθεί ο χαφιές. Με την περιέργειά σου και τις ερωτήσεις σου προκαλείς υποψίες για το πρόσωπό σου και διευκολύνεις το χαφιέ που κρύβεται.

3. Δεν πρέπει ποτέ να μιλάς και να μην επιτρέπεις σε κανένα να λέει περιπτώτα πράγματα σε καμμιά περίπτωση. Για τον πυρήνα που ανήκεις δεν πρέπει να μιλάς ποτέ σε κανέναν παρά μονάχα σε αρμόδια πρόσωπα που ξέρεις πως εκπροσωπούν το ΠΑΚ. Μόνο καλά πειθαρχημένο κίνημα μπορεί νάνι ταυτόχρονα καλά συνωμοτικά θεμελιωμένο, ζωντανό και δραστήριο, που θα είναι σε θέση να προστατεύσει τους αγωνιστές.

4. Ποτέ μη κρατάς επάνω σου ούτε στο σπίτι σου διευθύνσεις και σπημειώσεις που μπορούν να χρονιμοποιηθούν εναντίον σου ή εναντίον των φύλων σου. Ποτέ να μην κρατάς διευθύνσεις και σπημειώσεις για σπίτια συναντήσεων, αποθήκες, γραφεία κ.λπ. Αν είσαι αναγκασμένος να γράψεις ονόματα ή διευθύνσεις, γράψτα έτσι που κανένας άλλος να μην μπορεί να το διαβάσει, δηλαδή κρυπτογραφικά. Μη ξεχνάς όμως πως δεν υπάρχει τίποτα που να μη μπορεί ν' αποκρυπτογραφηθεί. Γι' αυτό το σπημείωμα να το κάνεις σε μικρό χαρτάκι με μικρά γράμματα και να το κρατάς έτσι που αν σε πάσουν να μπορείς να το καταστρέψεις ή και να το καταπείς ακόμα. Καταστρέφοντας τα χαρτιά που κρατάς έχεις πιθανότητα και ο ίδιος να γλυτώσεις και να προφυλάξεις και άλλους απ' τη σύλληψη.

5. Πηγαίνοντας σε ραντεβού ή συνεδρίαση, πρέπει έντεχνα και προσεκτικά να εξακριβώσεις αν σε παρακολουθούν. Πρέπει να ξέρεις όμως ότι η νευρικότητα, η ανεπιτίδεια εξακρίβωση, το να βλέπεις πίσω σου άτεχνα, το να συμπεριφέρεσαι μυστηριωδώς, συγκεντρώνει πάνω σου την προσοχή της αστυνομίας και φέρνει τα ίδια λυπτηρά αποτελέσματα όπως και η έλλειψη επαγρύπνησης και η επιπόλαια συμπεριφορά. Μη ξεχνάς πως είναι ευκολότερο να εξακριβώσεις αν σε παρακολουθούν στα έρημα μέρη και στους άδειους δρόμους. Είναι όμως ευκολότερο να ξεφύγεις στους πολυσύχναστους δρόμους, στις αγορές κλπ.

6. Όταν αναλάβεις δουλειά σε πόλη την οποία δεν γνωρίζεις καλά, πρέπει να επισημάνεις καφενεία, εστιατόρια, καταστήματα, τα οποία έχουν περισσότερο από μια έξοδο, ώστε όταν σε παρακολουθούν, να παρασύρεις τον χαφιέ σ' ένα απ' αυτά τα μέρη για να ξεφύγεις απ' την πί-

σω πόρτα. Επίσης άλλος τρόπος διαφυγής είναι ο κινηματογράφος. Όταν όμως δεν μπορείς να ξεφύγεις γιατί αυτός που σε παρακολουθεί είναι έξυπνος, τότε πρέπει να τον παρασύρεις σ' ερημικό δρόμο, να τον χτυπήσεις αιφνιδιαστικά και σε ευαίσθητο σημείο του σώματος και να φύγεις αμέσως. Άλλος τρόπος διαφυγής είναι το τραίνο, το λεωφορείο, το ταξί. Αφού προσποιείσαι τον αδιάφορο, την τελευταία στιγμή ππόδας σ' ένα από τα μέσα συγκοινωνίας και φεύγεις. Άλλα πρέπει να κατέβεις στον επόμενο σταθμό ή λίγα τετράγωνα πιο κάτω. Γιατί αν συνεχίσεις το ταξίδι υπάρχει κίνδυνος να ειδοποιήσει αυτός που σε παρακολουθούσε και ν' αναλάβει άλλος την παρακολούθηση στον επόμενο σταθμό. Γι' αυτό δεν πρέπει να τους δώσεις καιρό. Ποτέ να μην χρησιμοποιείς το αυτοκίνητό σου το οποίο είναι επισημασμένο από την αστυνομία όταν πας να συναντήσεις ανθρώπους που ανίκουν στην οργάνωση. Για να διαπιστώσεις αν σε παρακολουθούν, σταματάς σε βιτρίνα, προσποιούμενος πως κοιτάς. Τότε βλέπεις πίσω σου με τρόπο. Αν δεις ανθρώπους σταματημένους, αμέσως να σκεφθείς πως ένας απ' αυτούς μπορεί να σε παρακολουθεί. Αφού προχωρήσεις, σταματάς και πάλι και αν δεις κάποιον απ' αυτούς που επεσήμανες προπογούμενως, τότε πρέπει να φυλάγεσαι.

7. Ποτέ δεν πρέπει ένα στέλεχος να έρθει σε συνάντηση για δουλειά της οργάνωσης με άνθρωπο που υποτίθεται ότι είναι δικός μας αλλά δεν είμαστε σίγουροι. Πρέπει να τον συναντήσει άνθρωπος που ξέρει λιγότερα πράγματα ώστε αν πρόκειται για παγίδα να μην μάθουν πολλά.

8. Στις συγκεντρώσεις και συζητήσεις που κάνεις μ' άλλα μέλη της οργάνωσης σε κλειστό χώρο πρέπει πάντα το ραδιόφωνο να είναι ανοιχτό. Αυτό δυσκολεύει την πυγογράφηση της συζήτησης. Πρέπει πάντα να έχεις υπ' όψιν σου πως δεν υπάρχει σίγουρο μέρος μα κανένα για ελεύθερες και ανοιχτές συζητήσεις. Όταν πρόκειται για ονόματα θα πάταν καλύτερο να το γράψεις, να το δουν οι άλλοι και να το κάψεις αμέσως. Το αυτοκίνητό σου είναι επίσης επικίνδυνο για ελεύθερες συζητήσεις. Όταν μιλάς σ' ένα δωμάτιο που υπάρχει τηλέφωνο, πρέπει ν' αφαιρέσεις το κομμάτι του τηλεφώνου από το μέρος που μιλάμε. Δηλαδή να ξεθιδώσεις το στρογγυλό κομμάτι του τηλεφώνου από το μέρος που μιλάμε και να το βάλεις το τηλέφωνο στη θέση του. Όταν χτυπήσει, το βιδώνεις πάλι και μιλάς. Αφού τελειώσει, το ξεθιδώνεις πάλι. Κατ' αυτό τον τρόπο το τηλέφωνο δεν

αχροπτεύεται αλλά δεν γίνεται όμως και επικίνδυνο. Με τα μοντέρνα πλεκτρονικά μπγανήματα, ο εχθρός μπορεί ν' ακούσει τα πάντα στο τηλεφωνικό κέντρο ακόμα και όταν είναι κλειστό. Επίσης ένα άλλο πλεκτρονικό μπγάνημα που χρονιμοποιεί ο εχθρός, μπορεί ν' ακούσει τα πάντα μέσα σ' ένα σπίτι από απόσταση και διακοσίων μέτρων ακόμα. Γι' αυτό πρέπει πάντα να είσαι προσεχτικός στις συζητήσεις σου.

9. Όταν μάθεις πως πιάσαν ένα από τους ανθρώπους μας, πρέπει να κάψεις ό, τι χαρτιά έχεις στο σπίτι σου. Γράμματα, κώδικες, προπαγανδιστικά υλικά και οτιδήποτε άλλο μπορεί να χρονιμοποιηθεί σε θάρος σου. Αν έχεις πολεμικό υλικό, πρέπει να το κρύψεις σε σίγουρο μέρος, αλλά αν είναι εύκολο να ξέρει κάποιος από πριν ώστε αν σε πιάσουν να μπνη πάει χαμένο. Απ' τη στιγμή που θα μάθεις πως πιάσαν τους συναγωνιστές σου πρέπει αμέσως ν' αλλάξεις κατοικία, να μπνη πας σε μέρη που σύγχαζες στο παρελθόν με τους φίλους σου. Να περιμένεις να περάσει π μπόρα και αφού διαπιστώσεις πως δεν έμαθαν τίποτα για σένα, τότε να θγεις και να προσπαθήσεις να έρθεις σε επαφή και πάλι με τους ανθρώπους σου. Άλλα μετά απ' τη σύλληψη συναγωνιστών σου τα προφυλακτικά μέτρα πρέπει να είναι δρακόντεια. Γιατί ο εχθρός μπορεί να ξέρει για σένα αλλά περιμένει να έρθεις σ' επαφή με άλλους αγωνιστές για τους οποίους μπορεί να μη ξέρει. Ο πιο σίγουρος τρόπος για συζήτηση είναι έξω – περίπατος σε ερημικό μέρος χωρίς πολλούς διαβάτες. Όχι όμως για περισσότερο από δύο άτομα.

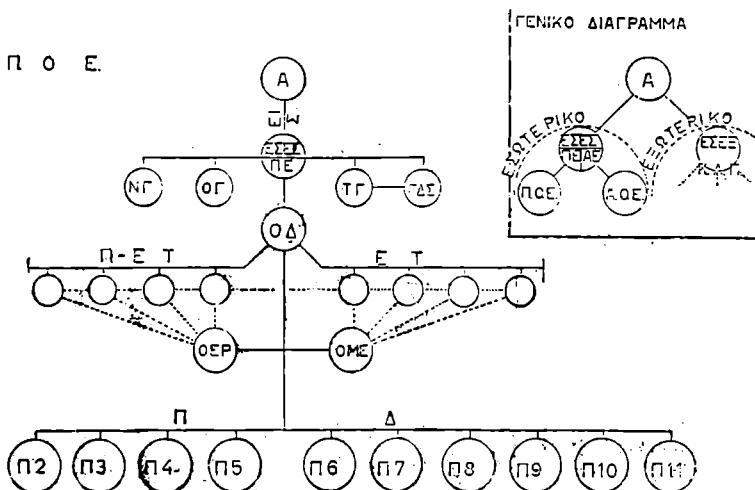
10. Είναι υποχρέωση του κάθε αγωνιστή να ασκεί το σώμα του και να αντέχει στις κακογιγίες. Πρέπει να μάθεις να ζεις λιτή ζωή χωρίς πολλές ανέσεις. Πρέπει να μάθεις να αντέχεις στη σκληρή ζωή, στη ζέστη, στο κρύο, στην πείνα. Δεν πρέπει να αφήσεις ποτέ τον εαυτό σου να αποκτήσει αδυναμίες που θα βλάψουν την αγωνιστικότητά σου. Ο εχθρός μπορεί να εκμεταλλευτεί τις αδυναμίες σου για να σε παγιδεύσει. Παράδειγμα γυναίκες, ποτό, χαρτιά, ιππόδρομος. Αυτές είναι πολυτέλειες που δεν επιτρέπονται σε σένα που έθεσες τον εαυτό σου σ' αυτόν τον υπέροχο αγώνα για την ελευθερία του λαού μας. Αν οι συνθήκες σου το επιτρέπουν, πρέπει να πηγαίνεις στο γυμναστήριο να γυμνάζεσαι, να μάθεις καράτε ή πυγμαχία για να είσαι πάντοτε έτοιμος ν' αντιμετωπίσεις τον εχθρό ψυχολογικά και σωματικά. Πρέπει να είσαι πάντα έτοιμος να σκοτώσεις ακόμα αν

οι ανάγκες το επιβάλουν. Πρέπει να μάθεις να ζεις για τον αγώνα μονάχα και να είσαι έτοιμος ψυχολογικά να αντιμετωπίσεις τον εχθρό όταν συλληφθείς. Όταν μπει ένα καινούργιο μέλος στην οργάνωση πρέπει να του μάθεις όλους τους κανόνες προστασίας που ξέρεις εσύ.

Σχεδιάγραμμα του ΠΑΚ για την επέκταση της δράσης του στην Ελλάδα

Το Π.Α.Κ. στο εσωτερικό εκπροσωπήθηκε από προδικατορικούς φίλους του Ανδρέα Παπανδρέου και ιδίως εκείνους του κοινοβουλευτικού χώρου της Ένωσης Κέντρου, με επικεφαλής τους Γιάννη Αλευρά, Γιάν-

"Η διάρθρωση της οργανώσεως του ΠΑΚ κατά τα πρότυπα του ΚΚΕ εις χείρας των αρχών ασφαλείας" όπως έγραψε με περισσότερη αυταρέσκεια πλέοντα των αρχείων.

νη Χαραλαμπόπουλο, Γεώργιο Παπαδημητρίου, Αντώνη Λιβάνη, Τάκη Τουλούπα κοντά στους οποίους υπήρχε μεγάλος αριθμός στελεχών και αναφέρουμε ειδικότερα τους Μένιο Κουτσόγιωργα, Τάκη Παπαγεωργόπουλο, Νίκο Βγενόπουλο κ.ά. Τα στελέχη αυτά άλλοτε τελούσαν υπό εκτόπιση, άλλοτε ήταν «ελεύθερα» με τα εκάστοτε «μέτρα», τα οποία έπαιρνε η χούντα για εξωτερική κατανάλωση. Σε κάθε περίπτωση, βρίσκονταν υπό ασφυκτική παρακολούθηση και ουσιαστική εξουδετέρωση, ώστε να μπνεί σε δυνατή παναμική αγώνα.

Έτσι, ο αγώνας του ΠΑΚ στη δυναμική του μορφή έπρεπε να περάσει σε στελέχη, τα οποία ήταν κατά τεκμήριο έχων από την άμεση επιτίρπση, στελέχη εκτός πάσης υποψίας. Για τους λόγους αυτούς, έπρεπε να στρατολογηθούν νέα στελέχη και να εκπαιδευτούν. Έτσι, επιβραδύνθηκε η δυναμική έναρξη του αγώνα. Εδώ, πρέπει να τονιστεί ότι ο Γιάννης Αλευράς, ο οποίος αποτελούσε την πηγεσία του εσωτερικού του ΠΑΚ, από τον Αύγουστο του 1968 που συνελήφθη για δεύτερη φορά και προϊψλακίστηκε στον Κορυδαλλό, για μακρό χρονικό διάστημα, εν συνεχεία περιπλήθε τους τόπους εξορίας Άγιο Ευστράτιο και Άγιο Νικόλαο Κυνουρίας.

Η πολιτική πγεσία του τομέα εσωτερικού του ΠΑΚ κυκλοφορούσε κατά καιρούς προκηρύξεις και έκανε ανακοινώσεις στους ξένους ραδιοσταθμούς για τη δράση της οργάνωσης, απιπύθυνε ακόμα και ευχές με περιεχόμενο αντιστασιακό χαρακτήρα. Ένα τέτοιο ευχετήριο και ταυτόχρονα προσκλητήριο κείμενο πάνταν και αυτό που έστειλε με την ευκαιρία του νέου έτους 1969 σε δημοκρατικούς πολίτες και το οποίο έγραψε:

ΔΙΑΠΕΛΛΗΝΙΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ

ΤΩ Π.Α.Κ. ΚΑΙ ΕΥΧΕΤΑΙ

Χρόνια πολλά

ιωλ

Εύτυχισμένος καὶ δημοκρατικὸς ὁ καινοθργιος Χρόνος

ΚΑΙ ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΕΙ,

"Όπως έντυχότες εἰς τὰς τάξεις τον." Όπως τοῦ έντυχόσθητε μὲ δλας
επειδή δυνάμεις εἰς τὸν ὑπέρ τοῦ δασοῦ καὶ τῆς δημοκρατίας βγῶντα του,
επειδὴ δικτύεος. Ήντι μαχητικήν πρωτοπορεύεν τῆς δημοκρατικῆς περατεῖεως,
τῆν αἰχμήν τοῦ ξέρους προσπίσσεως τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐργαστήριον
εἰς τοῦ δημοσίου σημερινού μαχηταί καὶ τῷ αθριαντὶ στελε-
χη της.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ χρονὶ τῆς Ματέρος, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς θουλείας, εἰς την
καὶ γωνὴ τῆς Ματούλης, ἐγκατένει τὴν Εὔπολον προστύχοητε, μας τοὺς τὰς
θετικὰς ὑπηρεσίας μας. Διετοῦ δὲν εἶπεθα τοὺς ήγωμένους, διοικηταίνους
καὶ διενόσοτοι, εὐηγέρμα

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΟΑ ΝΙΚΗΕ.

ΠΑΚ / Ευχές

**«ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ
ΤΟΜΕΥΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ**

*To Π.Α.Κ. σας εύχεται χρόνια πολλά και Ευτυχισμένος και
Δημοκρατικός ο καινούργιος Χρόνος και σας προσκαλεί,*

Όπως ενταχθήτε εις τας τάξεις του. Όπως το ενισχύσπε με όλας σας τας δυνάμεις εις τον υπέρ του Λαού και της Δημοκρατίας αγώνα του, διότι αποτελεί: Την μαχητικήν πρωτοπορίαν της Δημοκρατικής παρατάξεως, την αιχμήν του ξίφους προασπίσεως της Δημοκρατίας και το εργαστήριον εις το οποίον ομιλεύονται οι σπηλεινοί μαχηταί και τα αυριανά στελέχη της.

Και επειδή π φωνή της Πατρίδος, κατά τους χρόνους της δουλείας, είναι και φωνή της Δημοκρατίας, αναμένει την άμεσον προσχώρησή σας και τας θετικάς υπηρεσίας σας. Διότι εάν είμεθα όλοι πνωμένοι, ωργανωμένοι και ανένδοτοι, σύντομα

H ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΘΑ ΝΙΚΗΣΗ.»

Επίσης, το πιγετικό κλιψάκιο του ΠΑΚ εσωτερικού είχε συντάξει και τον τύπο του όρκου, τον οποίο έδινε ο κάθε αγωνιστής, ο οποίος εντασόταν στο ΠΑΚ.

Ο όρκος είχε ως εξής:

**«ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ
Τομεύς Εσωτερικού**

Αντί Μνημοσύνου

Κάθε αγωνιστής της Δημοκρατίας ας δώσει τον κάτωθι όρκον:

«Ορκίζομαι εις την αθάνατον μνήμην του υπό της Χούντας δολοφονηθέντος φλογερού Εθνικού Ηγέτου Γεωργίου Παπανδρέου, ότι θα συνεχίσω τον υπέρ του Λαού και της Δημοκρατίας αγώνα του, μέχρι της τελικής νίκης.»

Π.Α.Κ.»

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Κλειδώνεται της αυτοκρατίας δεύτερη την κάτισθι θρόνο:
 "Μυρίζουμε εδει την έδηνασον μυητήν ταῦ θρόνος χοθνε
 δελεφονθέντος φωτεροῦ" Βένικον Ἀγγελίου Μάλαναρεύ,
 θει τοι συνεχέστω τὸν θεῖρον παῦν καὶ τῆς αυτοκρατίας δημητρεῖ του,
 οὐδεὶς τῆς τελευτῆς νέποντα.

Π.Α.Κ. Ε.Κ.

Π.Α.Κ / Ορκος

Πρέπει να σημειωθεί ότι η σηφαργίδα του ΠΑΚ εσωτερικού παρίστανε ένα ανατέλλοντα πλίο και ένα σπίτι της ελληνικής υπαίθρου.

Η αντιστασιακή δραστηριότητα του ΠΑΚ, στο εσωτερικό, εκδηλώθηκε με τη συγκρότηση διαιφόρων μαχητικών οργανώσεων, οι οποίες έδρασαν στα πλαίσια των οργανωτικών κανόνων και προδιαγραφών του εγχειρίδιου, αλλά και στα πλαίσια των προφορικών εντολών του ιδρυτή και αρχηγού του, του Ανδρέα Παπανδρέου, καθώς και στα πλαίσια του πνεύματος που διαμόρφωναν οι πολιτικές ανακοινώσεις και εγκύλιοι του ΠΑΚ στο εξωτερικό.

Στα πλαίσια αυτά δημιουργήθηκε οργάνωση με τους Ξενοφώντα Πελοποννήσιο, Γιάννη Κορωναίο, Γρηγόρη Κασιμάτη, Αντώνη Τρίτση, κ.λπ., η οποία εκδηλώθηκε με προκρήτεις, αλλά κυρίως με δυναμικές ενέργειες, όπως πάταν η μεγάλη και ισχυρή έκρηξη θόμβας, την οποία τοποθέτησε στον Εθνικό Κύπο ο Γιάννης Κορωναίος στις 3.10.1970 και π οποία εξερράγη, όπως είχε προγραμματιστεί, την ώρα που συνομιλούσε ο δικτάτορας Γ. Παπαδόπουλος, με τον τότε υπουργό της Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α. Λαφρτ.

Η οργάνωση αυτή εξαρθρώθηκε δυστυχώς από τις διωκτικές αρχές της δικτατορίας και τα μέλη της προσήγθησαν σε δίκη ενώπιον του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών του Μάρτιο του 1972. Η δίκη αυτή αποτέλεσε ένα ακόμα βήμα καταγγελίας του δικτατορικού καθεστώτος

και απεκάλυψε τις ωμότητες και τα βασανιστήρια, τα οποία υπέστησαν τα μέλη της. Έδωσε ακόμα τη δυνατότητα στη διεθνή κοινή γνώμη να αντιληφθεί ποιο πάνταν το καθεστώς στην Ελλάδα, ποιοι το επέβαλαν και για ποιους λόγους το στήριζαν.

Πριν από αυτή τη δίκη είχε προηγηθεί η δίκη μιας άλλης δυναμικής οργάνωσης του ΠΑΚ, εκείνης του Σήφη Βαλυράκη. Την οργάνωση αυτή συγκρότησαν στελέχη της δημοκρατικής παράταξης και της νεολαίας του ευρύτερου δημοκρατικού χώρου, με επικεφαλής, τον Σήφη Βαλυράκη.

Η ΔΙΚΗ ΒΑΛΥΡΑΚΗ

Την 21 Ιανουαρίου του 1972 άρχισε στο 'Εκτακτο Στρατοδικείο των Αθηνών, η δίκη του Σήφη Βαλυράκη και επτά άλλων αγωνιστών του ΠΑΚ, οι οποίοι και εκείνοι είχαν συγκροτήσει οργάνωση στα πλαίσια των γενικών αρχών του ΠΑΚ, η οποία είχε αρχίσει έντονα την αντιδικαστορική της δράση. Η δυναμική αυτή ομάδα εξαρθρώθηκε κατά το τέλος του έτους 1971. Υπέστησαν όλοι οι συλληφθέντες, ως συνίθιτος, φρικτά βασανιστήρια και εν συνεχείᾳ οδηγήθηκαν στο Στρατοδικείο. Το 'Εκτακτο Στρατοδικείο εξέδωσε στις 22.1.1972 την υπ' αριθ. 1/72 απόφαση, με την οποία επιβλήθηκαν οι εξής ποινές:

Στον Σήφη Βαλυράκη κάθειρξη επτά (7) χρόνια, στον Γιάννη Κυριαζή κάθειρξη εννέα (9) χρόνια, στον Ζαχαρία Καραγιώτα φυλάκιση δύο (2) χρόνια, στον Σπύριο Σπηλιόπουλο φυλάκιση δύο (2) χρόνια, στον Βασίλη Νικολόπουλο φυλάκιση δύο (2) χρόνια, στον Γιάννη Χρυσάφη φυλάκιση ένα (1) χρόνο, στον Γιάννη Λενέπτη ένα (1) χρόνο φυλάκιση με πενταεπί αναστολή και στον Δημήτρη Κύργιο φυλάκιση δυόμισι (2 1/2) χρόνια.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ:

Πρόεδρος: Καραχάλιος Ευγένιος – έφεδρος αντ/ρυπς δικαστικού.

Στρατοδίκες:

Σουράνης Ανδρέας – επίλαρχος τεθωρακισμένων

Σαρδέλης Δημήτριος – ταγματάρχης πεζικού

Θεοδωρόπουλος Ευάγγελος – ταγματάρχης πεζικού

Φαραώνης Δημήτριος – λοχαγός πεζικού

Αναστασόπουλος Ανδρέας – ταγματάρχης πεζικού αναπληρωματικό μέλος.

Ο Βαλυράκης και οι συναγωνιστές του στο Έκτακτο Στρατοδικείο.

Διακρίνονται οι Ζ. Καραγιώτας, Ι. Κυριαζής, Σ. Βαλυράκης. Δεύτερη σειρά:

Δ. Κύργιος, Ι. Χρυσάφης, Β. Νικολόπουλος και Σπ. Σπηλιόπουλος.

Η δεύτερη μεγάλη δίκη του ΠΑΚ με δεκαπέντε (15) κατηγορούμενους, όλα στελέχη της Ένωσης Κέντρου και της Νεολαίας της, άρχισε ενώπιον του Έκτακτου Στρατοδικείου Αθηνών την 17η Μαρτίου 1972. Οι αγωνιστές αυτοί εκαπγορούντο για σωρεία αντιδικτατορικών πράξεων και ενεργειών, οι οποίες έλαβαν χώρα από τον Ιούνιο του 1969 μέχρι τον Ιανουάριο του 1971.

Της δίκης αυτής προπονήθηκε μια μακρά περίοδος οδυνηρών ανακρίσεων από τις διωκτικές αρχές της χούντας (ΕΑΤ/ΕΣΑ) κατά την οποία οι ανακρινόμενοι υπέστησαν σκληρά, σκληρότατα βασανιστήρια. Οι ανακρίσεις απέκτησαν άγριο χαρακτήρα λόγω της τρομακτικής ισχύος θόμ-

θας, την οποία είχε τοποθετήσει ο Γιάννης Κορωναίος στον Εθνικό Κήπο και π οποία εξέρραγη, όπως προαναφέρθηκε κατά την ώρα της συνομιλίας του Αμερικανού υπουργού Εθνικής Άμυνας Μάλβιν Λαιρντ με τον δικτάτορα Γεώργιο Παπαδόπουλο στο πολιτικό γραφείο του τελευταίου. Αλλά, ο κυριότερος λόγος των σκληρών και απάνθρωπων βασανιστηρίων ήταν ότι της οργάνωσης αυτής πήγεται ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου, για τον οποίο η δικτατορία έτρεψε βαθύτατο μίσος και διότι π οργάνωση είχε σαφώς δυναμικό και επαναστατικό χαρακτήρα και αυτό ήταν εκείνο που η χούντα ήθελε να κάμψει με κάθε τρόπο. Ήθελε να κτυπήσει, με κάθε τρόπο το ΠΑΚ για να αποθαρρύνει κάθε ανάπτυξή του. Η ομάδα αυτή είχε αναπτύξει έντονη δράση σε επίπεδο διακίνησης υλικού, είχε συγκεντρώσει αρκετές ποσότητες εκρηκτικών, τις οποίες εφύλασσε σε διάφορους χώρους, οι οποίοι δεν ανακαλύφθηκαν ποτέ. Επίσης, είχε αναπτύξει άρτιο σύστημα κωδικοποιημένης επικοινωνίας, τόσο μεταξύ των μελών της (ψευδώνυμα, αριθμοί, σύνθετα σύμβολα), όσο και στην επικοινωνία με τον πηγέτη του ΠΑΚ Ανδρέα Παπανδρέου.

Στα πλαίσια αυτής της επικοινωνίας, έγιναν πολλές συναντήσεις στελεχών του ΠΑΚ εσωτερικού με αντίστοιχα του εξωτερικού, συναντήσεις και εκτός και εντός Ελλάδας, επικοινωνίες στελεχών του δυναμικού ΠΑΚ με στελέχη του πολιτικού ΠΑΚ, καθώς και κώδικες με τους οποίους καταγράφονταν πολλοί από τους υπό προσθόλιν στόχους της χούντας.

Μια επιπλέον δραστηριότητα της οργάνωσης αυτής ήταν και π ο κατ' εντολήν του Ανδρέα Παπανδρέου οργάνωση απόδρασης στο εξωτερικό, του επικεφαλής του ΠΑΚ στο εσωτερικό, Γιάννη Αλευρά, ο οποίος εκρατείτο εξόριστος στον Άγιο Ευστράτιο. Προς το σκοπό αυτό, μέλη του ΠΑΚ κινήθηκαν και προς την περιοχή αυτή και μελέτησαν τρόπους απόδρασης και διαφυγής, διατηρούντες επαφή με το ΠΑΚ εξωτερικού, το οποίο οργάνωνε πλωτό μέσο, με το οποίο θα πραγματοποιείτο η φυγάδευση. Η όλη επιχείρηση ονομάστηκε με τον κωδικό «Αλέξανδρος», αλλά πριν καν γίνει η όποια απόπειρα, η χούντα μετέθεσε τον Γιάννη Αλευρά από τον Άγιο Ευστράτιο στον Άγιο Νικόλαο Κυνουρίας, ακολούθως δε, το κλιμάκιο, επιδιδόμενο στο κύριο έργο της αντίστασης, άφησε να παρέλθει χρόνος προς εφτυσυχασμό του αντιπάλου, εν συνεχείᾳ δε, εξαρθρώθηκε από τις διωκτικές αρχές της χούντας.

Οι κατηγορούμενοι στη δίκη αυτή, κατά τη σειρά που παραπέμφθηκαν πίστων:

Νικόλαος Αλευράς, Νικόλαος Φαρμάκης, Γεώργιος Παπαστρατής, Κων/νος Κανελλόπουλος, Θωμάς Κυριαζής, Ιωάννης Κορωνάιος, Ανδρέας Φραγκιάς, Σταμάτης Κρητικάς, Χρύσα Μπαρμπαγιαννέρη, Πάνος Κορωνάιος, Αγαμέμνων Κουτσόγιωργας, Θεόδωρος Κόκκινος, Γρηγόρης Κασιμάτης, Νικόλαος Βγενόπουλος και Ξενοφών Πελοποννήσιος.

Οι κατηγορίες πήταν «σύσταση προς τέλεση πράξεων εκρίζεων, κατοχή και χρήση εκρηκτικών για πράξεις στρεφόμενες κατά της ασφάλειας του Κράτους» κλπ.

Μετά από ακροαματική διαδικασία πέντε πμερών το Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών την 21 Μαρτίου 1972 από τους δεκαπέντε κατηγορούμενους κατεδίκασε τους 11 και αθώωσε χάριν της κατά ψαινόμενο «αντικειμενικότητας» τους τέσσερις.

Καταδικάστηκαν: ο Νικόλαος Αλευράς σε φυλάκιση δεκαοκτώ (18) μηνών, ο Νικόλαος Φαρμάκης σε φυλάκιση δεκαπέντε μηνών, ο Κων/νος Κανελλόπουλος σε φυλάκιση ενός (1) έτους με πενταετή αναστολή, ο Θωμάς Κυριαζής σε φυλάκιση ενός (1) έτους με πενταετή αναστολή, ο Γιάννης Κορωνάιος σε φυλάκιση οκτώ (8) ετών, ο Ανδρέας Φραγκιάς σε φυλάκιση τεσσεροπεντήσιτο (4 1/2) χρόνων, ο Παναγιώτης Κορωνάιος σε φυλάκιση δύο (2) χρόνων, ο Γρηγόρης Κασιμάτης σε φυλάκιση τριών (3) χρόνων, ο Νικόλαος Βγενόπουλος σε φυλάκιση δυόμισι (2 1/2) χρόνων και ο Ξενοφώντας Πελοποννήσιος σε φυλάκιση έξι (6) ετών.

Αθωώθηκαν οι: Σταμάτης Κρητικάς, Χρύσα Μπαρμπαγιαννέρη, Αγαμέμνων Κουτσόγιωργας και ο Θεόδωρος Κόκκινος.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ:

Πρόεδρος: Βουγάς Παναγιώτης (εφέτης)

Στρατοδίκες

Τζαννετάτος Γεράσιμος

Κωνσταντόπουλος Γεώργιος

Πιλιχός Μιχαήλ
Βασιλακόπουλος Ιωάννης
Σπυρόπουλος Χαράλαμπος (αναπληρωματικός)

Η δίκη των 15 του Π.Α.Κ: Από αριστερά: N. Βιγενόπουλος, Ξ. Πελοποννήσιος,
I. Κορωναίος. Δεύτερη σειρά: Π. Κορωναίος, Θ. Κόκκινος, Γρ. Κασιμάτης.
Τρίτη σειρά: Γ. Παπαστράτης, N. Φαρμάκης, N. Αλευράς, Στ. Κρυπτικάς,
A. Φραγκιάς (ώρθιος), M. Κουτσόγιωργας, Θ. Κυριαζής, K. Κανελλόπουλος

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ Π.Α.Κ.

Δεν έχει καταγραφεί με ακρίβεια ποια ήταν η πρώτη δίκη του Π.Α.Κ, από όσες έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Υπήρξαν δεκάδες καταδίκες μεμονωμένων πολιτών, οι οποίοι στο όνομα της αποκατάστασης της Δημοκρατίας και υπακούοντας μόνο και αυθόρυμπα στη φωνή της συνείδησης σε συνδυασμό με το προσκλητήριο, το οποίο ήταν εγερτήρια σάλπιγγα της προτίμοτής τους έστελνε, έμπιαναν μόνοι τους στον αγώνα ή με αυτοσχέδιο μπχανισμό ή με χειρόγραφη προκήρυξη ή με συνθήματα στους τοίχους. Ένα κλιμάκιο του Π.Α.Κ, το οποίο είχε

αναπτύξει αντιστασιακή δράση με προκηρύξεις και άλλες αντιδικτατορικές ενέργειες πάντα εκείνο το οποίο εξαρθρώθηκε τον Ιανουάριο του 1969 και το αποτελούσαν οι Βασίλειος Παπαφλίππου, Αθανάσιος Κανελλόπουλος, Παναγιώτης Γεωργόπουλος και άλλα στελέχη, τα οποία διέψυγαν τη σύλληψη ή και δεν έρχονται στη μνήμη μας.

Τα στελέχη αυτά οδηγήθηκαν στο Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών την 15η Μαΐου του 1969 για παράθαση του νόμου 509 και άλλες κατηγορίες και τα οποία καταδικάστηκαν ο μεν Αθανάσιος Κανελλόπουλος σε φυλάκιση πέντε (5) ετών, οι δε Β. Παπαφλίππου και Π. Γεωργόπουλος σε φυλάκιση δύο (2) ετών με αναστολή. Υπερασπιστές (συνήγοροι) στη δίκη αυτή πάνταν οι αγωνιστές Ευάγγελος Γιαννόπουλος και Φοίβος Κούτσικας, όπως και σε δεκάδες άλλες δίκες, όταν οι ίδιοι δεν πάντα φυλακή, ή εξορία.

ΟΜΑΔΑ ΑΡΧΑΚΗ

Στα πλαίσια του αγώνα κατά της δικτατορίας πρέπει να αναφερθεί η δυναμική δράση (με εκρήξεις θυμβών) της οργάνωσης την οποία συγκροτούσαν οι Αλέκος Αρχάκης και Δημήτριος Λέκκας, οι οποίοι καταδικάστηκαν σε βαριές ποινές από έκτακτο Στρατοδικείο και ειδικότερα ο Αλέκος Αρχάκης σε κάθειρξη δεκαέξι (16) ετών και ο Δημήτριος Λέκκας σε κάθειρξη δεκάμιστ (10 1/2) ετών (αρ. αποφ. 633/1969), αφού προηγουμένως δοκίμασαν τα οδυνηρά βασανιστήρια των ανακριτικών αρχών.

Η δράση της οργάνωσης αυτής εξελίχθηκε μέχρι το φθινόπωρο του 1969 και έληξε με τη σύλληψη των δύο στελεχών.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Καραθανάσης Σωτήρης

Στρατοδίκες:

Μαστοράκης Δημήτριος – αντ/ρήγης πεζικού

Κοντογιώργος Χαράλαμπος – ταγματάρχης πεζικού

Ψύχας Αριστείδης – ταγματάρχης πεζικού

Σίτας Κων/νος – ταγματάρχης πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Λιαπής Ιωάννης

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ AMYNA

Τον Μάιο του 1967, στελέχη από τον ευρύτερο δημοκρατικό χώρο, ίδρυσαν τη Δημοκρατική Άμυνα, η οποία έκανε την πρώτη εμφάνιση με τη διακήρυξή της τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου.

Η Δημοκρατική Άμυνα προήλθε από στελέχη της Ε.ΔΗ.Ν. (Νίκος Κωνσταντόπουλος, Χ. Ντόλκας, Κώστας Τσακαρέστος, Μιχ. Μιχόπουλος, κ.ά.), από στελέχη των Δημοκρατικών Συνδέσμων (Ανδριτσάκης Πλαν. κ.ά.), από στελέχη του Κόμματος της Ένωσης Κέντρου, όπως οι θουλευτές Γιώργος Μυλωνάς, Στέργιος Χασαπίδης και τα στελέχη Λούλης, ο Στρατηγός Γεώργ. Ιορδανίδης, Γεώργιος-Αλέξανδρος Μαγκάκης κ.ά., και από στελέχη του ίδιου χώρου που είχαν συγκροτήσει προδικτατορικά τον Όμιλο «Αλέξανδρος Παπαναστασίου», όπως ο Β. Φίλιας, Σπ. Παπασπλιόπουλος, Γερ. Νοταράς, Κ. Σοφούλης, Αστ. Στάγκος, Σάκης Καράγιωργας και ο Κώστας Σημίτης, ο οποίος αργότερα προσχώρησε στο ΠΑΚ, καθώς και από στελέχη της Σοσιαλιστικής Δημοκρατικής Ένωσης (Χαρ. Πρωτοπαπιάς). Η δραστηριότητα της Δημοκρατικής Άμυνας αναπτύσσεται στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (Πλαύλος Ζάννας, Στέλιος Νέστωρ, Γεώργιος Σιπιτάνος, οι καθηγητές Αριστόθουλος Μάνεσης και Δημ. Ευρυγένης). Αρχισε και εκείνη τη δράση της με τη σύνταξη και διανομή προκρύζεων κατά του καθεστώτος της χούντας. Αφού συλλαμβάνονται τα πρώτα μέλη της (Γερ. Νοταράς, Χαρ. Πρωτοπαπιάς, Κων. Τσακαρέστος, Χ. Ντόλκας) χάνει πρόσκαιρα τη συνοχή της για να δραστηριοποιηθεί στη συνέχεια, ιδιαίτερα με το κλιμάκιο του Ναυτικού, με το οποίο το Νοέμβριο του 1967 άρχιζε την τοποθέτηση βομβών.

Το πρώτο κλιμάκιο της Δημοκρατικής Άμυνας αρχίζει να εξαρθρώνεται τον Ιανουάριο του 1968 και ένας αριθμός στελεχών του παραπέμπεται τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου στο 'Εκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών. Το Στρατοδικείο, ύστερα από πολυήμερη διαδικασία (3 έως 8 Ιουλίου 1968) κατά τη διάρκεια της οποίας καταγγέλθηκαν φοβερά βασανιστήρια, επέβαλε στους περισσότερους θαρίες ποινές, ενώ ορισμένα από τα στελέχη αυτά τα κήρυξε αθώα. Με την υπ' αριθμ. 407/1968 απόφαση και με βασική κατηγορία την παράθαση του ν. 509 το Στρατοδικείο

έκρινε ένοχους και επέβαλε τις αντίστοιχες ποινές: Στο Νοταρά Γεράσιμο κάθειρξη 10 ετών, στον Πρωτοπαππά Χαράλαμπο ένοχο για 509 (4 προς 1)(*), στον Σοιφούλην Κων/νο κάθειρξη 5 ετών, στον Τσακαρέστο Κων/νο ένοχο για 509 (3 προς 2)(*), στον Πολίτη Ανδρέα (Ναυτικό) κάθειρξη 8 ετών, στον Ντόλκα Χαράλαμπο ένοχο για 509 (3 προς 2)(*), στον Σοιφό Γεώργιο δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή, στον Μαργαρίτη Αντώνιο (Ναυτικό) δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή, στον Καρακιτσάκη Πλαναγώτη (Ναυτικό) δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή, στον Μαρμαρινό Ιωάννη (Ναυτικό) δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή, στον Ρέκκα Ευστάθιο (Ναυτικό) δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή, στον Γιαμπούρανη Ιωάννη δύο (2) χρόνια φυλάκιση με αναστολή.

Αθώωσε δε τους:

Παπαδημητρίου Βασίλειο (Ναυτικό), Οικονομάκη Ιωάννη (Ναυτικό), Τζήμα Βασίλειο (Ναυτικό), Μέγα Νικόλαο (Ναυτικό), Μαυροβουνιώτη Αθανάσιο (Ναυτικό), Κατσούγκρη Γεώργιο (Ναυτικό), Σκαλτσά Ανδρέα (Ναυτικό), Παντελή Βασίλειο (Ναυτικό), Κυριακή Κων/νο, οι οποίοι δύος πάντα όλοι προφυλακισμένοι. Η δίκη διαχωρίστηκε ως προς τους καταζητούμενους Βασίλειο Φίλια και Σπίλιο Παπασπυλιόπουλο.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ:

Πρόεδρος: Τέντες Αριστείδης – (εφέτης)

Στρατοδίκες:

Νίκας Ευάγγελος – ταγματάρχης πεζικού

Ιωαννίδης Βασίλειος – ταγματάρχης πεζικού

Πηλιχός Μιχαήλ – ταγματάρχης πεζικού

Ζουλίνος Χαράλαμπος – ταγματάρχης πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Αναστασόπουλος Κων/νος

Η Δημοκρατική Άμυνα, δεν σταμάτησε τη δράση της με την εξάρ-

Σημ. (*): Κρίθηκαν μη επικίνδυνοι για τη Δημόσια Τάξη και Ασφάλεια. Όσοι θεωρήθηκαν μη επικίνδυνοι για τη Δημόσια Τάξη και Ασφάλεια κρίθηκε ότι ενέπιπταν στην «αμνηστία» που είχε δώσει ο Δικτάτορας στις 20.12.67 και αποφυλακίστηκαν. Σκοπιμότητα της Γεν. Ασφ. Αθηνών κυρίως για τον Μπάμπη Πρωτοπαππά διότι πίεζε το SPD. (Από Αργείο Κ. Τσακαρέστου).

θρωση του πρώτου κλιμακίου και τη δίκη τους τον Ιούλιο του 1968. Συνέχισε να αναπτύσσεται, να οργανώνεται και να δρά, τόσο στην Αθήνα, όσο και στη Θεσσαλονίκη και το δεύτερο κλιμάκιό της, το οποίο είχε αναπτύξει σημαντική δράση στη συμπρωτεύουσα, εντοπίζεται και εξαρθρώνεται από τον Μάιο έως τον Ιούνιο του 1968.

Το κλιμάκιο αυτό είχε αναπτύξει έντονη δράση με τη διακίνηση, πρώθηση και διανομή σειράς αντιδικτατορικών εντύπων και ιδιαίτερα το έντυπο «Δημοκρατική Άμυνα», προς κάθε κατεύθυνση.

Η δίκη της Δημοκρατικής Άμυνας έγινε από 6 έως 12 Νοεμβρίου 1968 στο Έκτακτο Στρατοδικείο Θεσσαλονίκης, το οποίο καταδίκασε όλους τους κατηγορούμενους.

Με την υπ' αριθμ. 181/1968 απόφαση του Στρατοδικείου αυτού καταδικάστηκαν οι: Στέλιος Νέστωρ σε κάθειρξη 16 1/2 χρόνια και 10 χρόνια στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων, Γεώργιος Σιπιτάνος σε κάθειρξη 7 1/2 χρόνια και 10 χρόνια στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων, ο Παύλος Ζάννας σε κάθειρξη 10 1/2 χρόνια και στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων επί δέκα έτη και ο Κων/νος Πύρδας, ο Σωτήρης Δέδες και ο Αργύρης Μαλτσίδης σε κάθειρξη 5 1/2 χρόνια και δεκαετή στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων ο καθένας.

Δεν πρέπει και εδώ να παραλείψουμε τις καταγγελίες φρικτών βασανιστηρίων, οι οποίες αργότερα επιβεβαιώθηκαν και από το Συμβούλιο της Εύρωπης.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πρόεδρος: Καραπάνος Φωκίων

Στρατοδίκες:

Παπαδημητρόπουλος Γεώργιος – αντ/ρχης πεζικού

Γιαλιτάκης Μιχαήλ – αντ/ρχης πεζικού

Πανουργιάς Παναγιώτης – ταγματάρχης πεζικού

Ευαγγελόπουλος Απόστολος – ταγματάρχης πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Ανδρεουλάκος Αθανάσιος – αντιεισαγγελέας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης.

Η τρίτη και πολυαριθμότερη δίκη της Δημοκρατικής Άμυνας γίνεται

στο 'Εκτακτο Στρατοδικείο της Αθήνας, στο τέλος Μαρτίου με αρχές Απριλίου του 1970 και διαρκεί δεκαέξι (16) ημέρες (από 27.3.1970 έως 12.4.1970).

Στη δίκη αυτή, π οποία έλαβε μεγάλη δημοσιότητα, καταγγέλθηκαν φρικτά βασανιστήρια και η διεθνής κοινή γνώμη αντελήφθη για μια ακόμα φορά ποιό ήταν το τυραννικό καθεστώς των Αθηνών. Στη δίκη αυτή κατηγορήθηκαν για ανατρεπτικές κατά του καθεστώτος ενέργειες και ειδικότερα για παράθαση του Α.Ν. νόμου 509/1947 (ήταν ο βασικός νόμος με τον οποίο παραπέμπονταν στα 'Εκτακτα Στρατοδικεία όλοι οι αγωνιστές κατά της χούντας, συνοδευόμενος βέβαια και από δεκάδες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, αλλά ενίστε και διατάξεις και άλλων αναγκαστικών νόμων).

Στη δίκη αυτή παραπέμφθηκαν να δικαστούν 35 στελέχη της Δημοκρατικής Έμμης.

Με την υπ' αριθμ. 136/1970 επιβλήθηκαν οι εξής ποινές:

Στον Διονύσιο Καράγιωργα ισόβια κάθειρξη (ο Βασ. Επίτροπος είχε ζητήσει θάνατο), στο στρατηγό Γεώργιο Ιορδανίδην οκτώ (8) χρόνια κάθειρξη, Ιωάννη Σταράκη κάθειρξη δεκαοκτώ (18) χρόνια, στον Γεώργιο-Αλέξανδρο Μαγκάκη κάθειρξη δεκαοκτώ (18) χρόνια, στον Σπύρο Λουκά κάθειρξη δεκαοκτώ (18) χρόνια, στον Γιάννη Κομποτιάτη κάθειρξη δεκαπέντε (15) χρόνια, στον Αντώνη Μιχαλακέα κάθειρξη δέκα (10) χρόνια, στον Δημήτρη Κωτσάκη κάθειρξη δέκα (10) χρόνια, στον Αθανάσιο Φίλια κάθειρξη οκτώ (8) χρόνια, στον Ιωάννη Βασιλείου κάθειρξη οκτώ (8) χρόνια, στον Νίκο Κωνσταντόπουλο κάθειρξη οκτώ (8) χρόνια, στον Χαράλαμπο Πρωτόπαππα κάθειρξη οκτώ (8) χρόνια, στον Κώστα Τσακαρέστο κάθειρξη επτά (7) χρόνια, στον Γιάννη Παπαδόπουλο κάθειρξη επτά (7) χρόνια, στον Δημοσθένη Κονάρη κάθειρξη επτά (7) χρόνια, στον Θεοχάρη Παπαμάργαρη φυλάκιση πέντε (5) χρόνια, στον Πέτρο Καπαγερώφ φυλάκιση πέντε (5) χρόνια, στον Βίκτωρα Παπαζήση φυλάκιση πέντε (5) χρόνια, στον Μάνο Δελούκα φυλάκιση πέντε (5) χρόνια, στον Θεοφάνη Πάκο φυλάκιση τρία (3) χρόνια, στη Φωτεινή Μιχαηλίδην τρία (3) χρόνια με αναστολή, στον Πέτρο Παπαδόπουλο ένα (1) χρόνο με αναστολή, στην Βασιλική Ζωγράφου φυλάκιση πέντε (5) χρόνια με αναστολή, στον Κων/νο Μανιάτη φυλάκιση πέντε

(5) χρόνια με αναστολή, στον Χρίστο Ροκόφυλλο φυλάκιση πέντε (5) χρόνια με αναστολή, στη Βενετία Σταυροπούλου πέντε (5) χρόνια με αναστολή. Αθώωσε τους Παναγιώτη Τσαγκαράκη, Παναγιώτη Ανδριτσάκη, Κων/νο Δρούτσα, Θεοφάνη Ματσιούλα, Αθανάσιο Μιχαλακέα, Ευάγγελο Νιτσόπουλο και Γεώργιο Κοσμά.

Κατηγορούμενοι στη δίκη της Δημοκρατικής Άμυνας. Διακρίνονται: Γ. Ιορδανίδης, Σ. Καράγιωργας, Γ. Παπαδόπουλος, Ν. Κωνσταντόπουλος, Χρ. Ροκόφυλλος κ.ά.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Ατσάλης Κων/νος – έφεδρος αντ/ρχης δικαστικού.

Στρατοδίκες:

Ψύχας Αριστείδης – ταγματάρχης πεζικού

Παπαθεοδώρου Βασίλειος – ταγματάρχης πεζικού

Νοδάρος Νικόλαος – ταγματάρχης πεζικού

Παπανικολάου Απόστολος – ταγματάρχης πεζικού

Κανελέας Παναγιώτης – ταγματάρχης πεζικού (αναπληρωματικό μέλος)

Βασιλικός Επίτροπος: Λιαπής Ιωάννης – έφεδρος ταγματάρχης δικαστικού

ΚΗΔΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Την πρώτη Νοεμβρίου 1968 πέθανε στον Ευαγγελισμό ο Γεώργιος Παπανδρέου και από την επομένη εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα στο παρεκκλήσιο του Αγίου Ελευθερίου η σορός του δίπλα στον Μητροπολιτικό Ναό. Η μεταφορά της σορού του από το νοσοκομείο έγινε αργά τη νύχτα της 1ης Νοεμβρίου με ισχυρά μέτρα ασφαλείας για το φόθο εκδηλώσεων του λαού, τις οποίες η χούντα στις δηλώσεις της ονόμαζε ασχημίες και έκτροπα...

Παρά το προχωρημένο της ώρας, μεγάλος αριθμός νέων ήταν συγκεντρωμένος στον Ευαγγελισμό και υποδέχθηκε την έξοδο της σορού με εκδηλώσεις και χειροκροτήματα. Το ίδιο έγινε και στη Μητρόπολη, όπου μεγαλύτερος αριθμός υποδέχτηκε το Γέρο της Δημοκρατίας. Από την επομένη άρχισε το λαϊκό προσκύνημα.

Χιλιάδες λαού, παρά τα μέτρα τρομοκρατίας, τα οποία είχε λάβει η κυθέρνηση των δικτατόρων, παρήλασαν προ της σωρού του μεγαλομάρτυρα της Δημοκρατίας για να πλημμυρίσει το κέντρο της Αθήνας την επομένη, πρέμα της κηδείας του, Κυριακή 3 Νοεμβρίου 1968.

Τί σημαντική, αλήθεια, πηρεμονία για τη Δημοκρατία!

Η 1η Νοεμβρίου 1968, πρέμα του θανάτου του Γεωργίου Παπανδρέου. Την 1η Νοεμβρίου του 1920 είχε χάσει τις εκλογές ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Η 3η Νοεμβρίου 1968 ήταν η πρέμα της κηδείας του Γεωργίου Παπανδρέου. Η 3η Νοεμβρίου 1963 ήταν πρέμα της πρώτης μεγάλης νίκης του εναντίον της EPE στις εκλογές της πημέρας εκείνης, και η δικαίωση του πρώτου Ανένδοτου Αγώνα, Εκείνου, του Λαού και της Νεολαίας του. Η νεκρώσιμη ακολουθία εψάλη στις 11.30 το πρωί χοροσταντούντος του αρχιεπισκόπου της χούντας Ιερωνύμου (δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς).

Επικήδειους εκφώνησαν, ο Νικόλαος Μπακόπουλος, παλαιός επιστήθιος και αφοσιωμένος φίλος του εκλιπόντος και ο πολιτικός του αντίπαλος, ο αείμνηστος Παναγιώτης Κανελλόπουλος.

Και οι δύο, δεν περιορίστηκαν μόνο στην προσωπικότητα του Γεωργίου Παπανδρέου. Αναφέρθηκαν και στους αγώνες του για τη Δημοκρατία και επίσης άφοναν αιχμηρούς υπαινιγμούς για το καθεστώς, αλλά ταυτό-

χρονα με παραστατικό τρόπο έπλεξαν το εγκώμιο του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Η πομπή προς το Α' Νεκροταφείο ήταν τεράστια. Προηγούνταν τα χιλιάδες στειφάνια, τα οποία κρατούσαν στελέχη της Ε.Δ.Η.Ν., ακολουθούσε π σορός και χιλιάδες ήταν εκείνοι οι πολίτες, ιδιαίτερα οι γυναίκες, που συνόδευαν το νεκρό. Ο Λαός ολόκληρος είχε μετατρέψει την εκδήλωση σε διαδήλωση. Οι αρχές της χούντας είχαν αιφνιδιαστεί και δεν έκρυβαν τον αιφνιδιασμό τους. Κάτω από τα υπόστεγα, στις παρυφές των κεντρικών οδών, ένστολοι, αλλά και αστυνομικοί με πολιτική περιθολή, με το ύφος τους και την κατάπλιξή τους έκαναν περισσότερο αποκαλυπτικό το ρόλο τους.

Η εκδήλωση αυτή για τη χούντα ήταν μια επικίνδυνη πρόκληση και έπρεπε να αντιμετωπιστεί. Έπρεπε κυρίως να προληφθούν οι επιπτώσεις της. Έτσι, προχώρησε σε συλλίψεις 41 πολιτών, κυρίως νέων, τους οποίους με τις γνωστές κατηγορίες (αντίσταση, περιύθριση αρχής κ.λπ.), τους παρέπεμψε στο 'Έκτακτο Στρατοδικείο το οποίο με την υπ' αριθμ. 756/68 απόφασή του (π 757/68 ήταν η απόφαση του Παναγούλη) «απειφάνθη»:

Στους Λιονάκη Στυλιανό, Αραμπατζόγλου Νικόλαο, Δημητρέλλο Κων/νο, Ευαγγελάτο Στέφανο, Κατσανεβάκη Στυλιανό και Παναγιωτόπουλο Ιωάννη, φυλάκιση ενάμισι (1 1/2) χρόνο στον καθένα. Στους Καρουμπή Γεώργιο, Γιαννόπουλο Χρήστο, Σωτηροπούλου Ιωάννα, Αλατάρη Σεραφείμ, Χατζόλα Αλέξανδρο, Καργόπουλο Νικόλαο, Κυλπάση Αριστείδη, Τσαντίλη Αναστασία, Δουλάρη Σίμο, Τσάνο Δημήτριο, Μωραΐτη Πιαύλο, Ζώη Λάμπρο, Λουθέρδη Μαρία, Καλκαβούρα Παναγιώτη, ποινή φυλάκισης δύο (2) ετών για τον καθένα.

Στους Παπαναστασίου Νικόλαο, Αποστολόπουλο Δημήτριο, Δανηλάτο Σπύρο, Κοπελούντη Γεώργιο, Αλτεμήση Χρήστο, Βογιατζάκη Κων/νο, ποινή φυλάκισης δυόμισι (2 1/2) ετών για τον καθένα.

Στους Πίτσο Αθανάσιο, Μιχελάκη Μιχαήλ, Κατσιούλα Σπυρίδωνα, Βογιατζόγλου Ιωάννη, ποινή φυλάκισης τριών (3) ετών στον καθένα.

Ακόμα, καταδίκασε σε φυλάκιση τρισήμισι (3 1/2) ετών τον Βλασσόπουλο Ευστάθιο, τον Δημήτριο Τριάμπελα σε φυλάκιση τεσσερισήμισι (4 1/2) ετών και τον Κων/νο Τζούθαλη σε ποινή φυλάκισης τεσσάρων (4) ετών και οκτώ (8) μηνών. Οι ποινές ήταν κατά συγχώνευση και οι

κατηγορίες απείθεια σε διαταγή στρατιωτικής αρχής, περιύβριση αρχής, αντίσταση κατά της αρχής, κ.λπ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το ευεργέτημα της αναστολής επί πενταετία δόθηκε στους Βογιατζόγλου Ιωάννη, Σωτηροπούλου Ιωάννα, Λουθέρδη Μαρία και Τσαντίλη Αναστασία.

Ακόμα, το δικαστήριο της Χούντας, έθεσε υπό την ευθύνη και την επιμέλεια των γονέων τους, δυο αντίλικα παιδιά, τα οπόια είχαν παραπεμφθεί, τον Νικόλαο Βρεττό και τον Δημήτριο Χατζή.

Αθώωσε δε τους Δαμιανάκη Εμμανουήλ, Κακουλίδη Κυριάκο, Κασφίκη Δημήτριο, Σακκαλή Ευστράτιο και Στρούμπο Λεωνίδα.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ:

Πρόεδρος: Κουτουρίσης Κων/νος – ειφέτης

Στρατοδίκες:

Ψύχας Αριστ. – ταγματάρχης πεζικού

Λιούτας Αθανάσιος – ταγματάρχης πεζικού

Μοδαρός Νικόλαος – ταγματάρχης πεζικού

Λάπας Χαράλαμπος – λοχαγός πεζικού

ΔΙΚΗ ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ – ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

Η πίστη και η αφοσίωση πολλών Ελλήνων Αξιωματικών στα ιδανικά της Δημοκρατίας και της Ελευθερίας δεν τους άφησε αδιάφορους. Η ταπείνωση μάλιστα, την οποία ένιωθαν οι βαθύτατα δημοκρατικοί αξιωματικοί από τους επίορκους «συναδέλφους» τους αποτελούσε ένα ακόμα στοιχείο-κίνητρο για την ανάπτυξη δράσης κατά του καθεστώτος.

Οστόσο όμως, οι δημοκρατικοί αξιωματικοί αποτάχθηκαν από την πρώτη στιγμή και ελάχιστοι ήταν εκείνοι οι οποίοι δεν είχαν κινήσει ισχυρές υποψίες για τα δημοκρατικά τους φρονήματα και είχαν παραμείνει στο στράτευμα.

Άλλωστε, η παρακολούθηση ήταν ασφυκτική και η δυνατότητα ακόμα και συζήτησης μεταξύ έστω και δύο αξιωματικών ανύπαρκτη. Μέσα σ' αυτό το κλίμα της τρομοκρατίας και του ζόφου, υπήρξαν αξιωματικοί

γενναίοι, αποφασιστικοί και τολμηροί, οι οποίοι αντιμετώπισαν δυναμικά τη δικτατορία.

Ο αείμνηστος ταγματάρχης ε.α. Χρήστος Χαραλαμπόπουλος και ο ταγματάρχης Γιάννης Ζερβόπουλος, και οι δυο μαζί οργάνωσαν στα Γιάννενα και στη Θεσσαλονίκη αντίσταση, προκαλώντας τους τυράννους στο κέντρο της δυνάμεως τους, δηλαδή μέσα στο στράτευμα. Επειδή ο Γιάννης Ζερβόπουλος είχε διασυνδέσεις με στελέχη της «Δημοκρατικής Άμυνας» η ομάδα αυτή χαρακτηρίστηκε ως η πρώτη οργάνωση της Δ. Α., στο στράτευμα.

Τα βασανιστήρια των αξιωματικών αυτών ήταν από τα φρικτότερα που υπέστησαν αγωνιστές της δημοκρατίας, οι δε καταδίκες τους από το Έκτακτο Στρατοδικείο, καταδίκες κάθειρξης και για τους δύο.

Η οργάνωση αυτή ανέπτυξε αντιστασιακή δραστηριότητα από το καλοκαίρι του 1967 στη Θεσσαλονίκη, όπου υπηρετούσε ο Γιάννης Ζερβόπουλος (1090 Ε.Α.) καθώς και στα Γιάννενα, όπου υπηρετούσε ο υπολοχαγός τότε, Χρήστος Χαραλαμπόπουλος.

Το Έκτακτο Στρατοδικείο Θεσσαλονίκης, με την υπ' αριθμ. 113/1968 απόφασή του, καταδίκασε τον Γιάννη Ζερβόπουλο σε κάθειρξη δεκαπεντέμισι (15 1/2) ετών και τον Χρήστο Χαραλαμπόπουλο σε κάθειρξη δέκα (10) ετών.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Καραπάνος Φωκίων

Στρατοδίκες:

Ζουρέλης Γεώργιος – αντ/ρχης μηχανικού

Τσακίρης Κων/νος – αντ/ρχης πεζικού

Παπασπύρου Γεώργιος – ταγμ/ρχης πεζικού

Αρβανιτόπουλος Κων/νος – ταγμ/ρχης πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Βαμβακόπουλος Άγγελος

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ»

Η αντιστασιακή οργάνωση Ε.Δ.Κ. εμφανίζεται αρχικά τον Σεπτέμβρη του 1967 με τον τίτλο «Δημοκρατική Ένωση».

Αναπτύσσει δράση συνεχή μέχρι τον Οκτώβρη του 1969 χωρίς κανέ-

να απ' τα στελέχη και μέλη της να εντοπιστεί απ' τις χουντικές αρχές, παρά τις πολύμορφες πράξεις αντίστασης.

Τα στελέχη και μέλη της οργάνωσης προέρχονταν απ' τους νεολαί-στικους χώρους της Ε.ΔΗ.Ν. και Δ.Ν.Λ., στην πλειοψηφία τους φοιτη-τές της ΑΣΟΕΕ, της Νομικής, του Πολυτεχνείου και της Παντείου.

Βασικά στελέχη στις δυναμικές ομάδες δράσης ήταν οι Γιώργος Ανωμε-ρίτης, Δημήτρης Παπαϊωάννου, Δημ. Ασπιακόπουλος, Δημ. Γατόπουλος, Βασίλης Ράπανος, Κάτια Χουλιάρα, Γιάννης Μυλωνάς, Δημήτρης Κατσαρός, Δημοσθένης Δεσποινιάδης κ.ά. Σύνδεσμος της οργάνωσης αυτής με την ΕΚΔΑ και την Ελληνική Αντίσταση ήταν ο Πλαναγιώτης Κρητικός, ο οποίος συναντούσε μόνο τον επικεφαλής της οργάνωσης Γεώργιο Ανωμερίτη.

Η οργάνωση περνάει δύο κύριες φάσεις:

A' ΦΑΣΗ(1967-1968)

Το ξεκίνημα γίνεται με δημιουργία πολλών ομάδων (σε 4άδες) που βασικά ασχολούνται με το μοίρασμα εντύπων στους δρόμους και στις Σχολές της Αθήνας. Τα έντυπα αυτά, είτε τυπώνονταν σε αυτοσχέδιους πολύγραφους, ή έρχονταν από το εξωτερικό.

Σ' αυτή τη φάση η οργάνωση τυπώνει προκρήξεις στη ΧΑΝ Αθη-νών, όπου κάνει και τις αναγκαίες συναντήσεις.

Επίσης μέσω του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών συνδέεται με ξένους αντιφασίστες που μεταφέρουν επιστολές, χρήματα, όπλα, εκρ-κτικά, πολύγραφους κ.λπ., σ' όλο το διάστημα των 2 χρόνων δράσης, χωρίς ποτέ να συλληφθούν ή να γίνουν έστω γνωστοί.

Στην φάση αυτή επίσης πέιφτουν οι πρώτες βόμβες και γίνονται εκρή-ξεις με αυτοσχέδιους μηχανισμούς σε συγκεκριμένους στόχους. Οι βα-σικές θέσεις που μπίκαν στο ξεκίνημα ήταν:

1. Απελευθέρωση της χώρας απ' τη στρατοκρατική κλίκα.
2. Κυβέρνηση εθνικής ενότητας.
3. Εκλογή εθνικής συντακτικής συνέλευσης για νέο σύνταγμα.
4. Ελεύθερη εκλογή του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας.
5. Αποδέσμευση απ' τα ξένα συμφέροντα.

Η οργάνωση επιλέγει εν τω μεταξύ τη δυναμική μορφή αντίστασης, με κάθε μέσο. Ταυτόχρονα γίνεται ξεκίνημα συντονισμού δράσης μ' όλες τις άλλες οργανώσεις που είχαν παράλληλους στόχους και ιδιαίτερα με το ΠΑΚ αμέσως μετά την ίδρυσή του. Σ' αυτή τη φάση (1968) η δράση διαρθρώνεται ως εξής:

1. Επαφή με το ΠΑΚ. Στην Στοκχόλμη με τον πρόεδρο Ανδρέα Παπανδρέου, στην Ευρώπη με τον εκπρόσωπό του Θανάση Μινέικο. Οι συναντήσεις γίνονται από τον Γ. Ανωμερίτη.

2. Επαφή με την Ε.Κ. Δυτ. Γερμανίας – ομάδα «Δημοκρατία» με συντονιστή τον Παναγιώτη Κρητικό – και ιδιαίτερα με τους Γιώργο Στ. Παπαδόπουλο, Γ. Βουκελάτο, Α. Μαρόπουλο, Ανδρ. Χριστινίδη, Η. Χατζηπανδρέου, Η. Κατσούλη, Ν. Τζαθάρα και άλλους. (Οι επαφές γίνονται από τους Δημοσθένη Δώδο και Γιώργο Ανωμερίτη στο Bad Godesberg και Aachen).

3. Με αντιφασιστικούς κύκλους της Φρανκφούρτης (Vim Van Ess, Ανδρέα Αρνάκη).

Στόχος των επαφών αυτών πέρα απ' τις πολιτικές εκτιμήσεις ήταν η εξέταση τρόπων και το μέγεθος της βούθειας που θα μπορούσε να δοθεί.

Πράγματι τόσο το ΠΑΚ όσο και η ομάδα «Δημοκρατία» της Βόννης δίνουν βούθεια στη «Δημοκρατική Ένωση».

Για λόγους όμως που έχουν σχέση με τα γενικότερα θέματα της εποχής εκείνης, η βούθεια ήταν ελάχιστη.

Κοινή εκτίμηση ήταν πως οι οργανώσεις εξωτερικού, μπλοκαρισμένες στα δικά τους εσωτερικά προβλήματα ήταν αδύναμες να βοηθήσουν αποτελεσματικά τη δυναμική αντίσταση στην Ελλάδα.

4. Η δράση της οργάνωσης στην κυκλοφορία εντύπων είναι η ακόλουθη:

α. Κυκλοφορία τρυκ με συνθήματα όπως «Κάτω η Χούντα», «Δημοκρατία», «Όλοι στον Αγώνα».

β. 'Έκδοση και κυκλοφορία χέρι με χέρι της περιοδικής έκδοσης που τυπώνονταν στην Ελλάδα «Δημοκρατία 68».

γ. Κυκλοφορία εντύπων του ΠΑΚ, με τις θέσεις της οργάνωσης και την προσωπικότητα του προέδρου του Α. Παπανδρέου, που στέλνονταν απ' το εξωτερικό.

δ. Κυκλοφορία με το ταχυδρομείο των κειμένων της επιτροπής Νομικών του ΠΑΚ. (π.χ. Η συνταγματική απάτη Σεπτ. 68).

ε. Έκδοση εφημερίδας «Δημοκρατία» της Δυτ. Γερμανίας που κυκλοφορούσε στην Ελλάδα, με τυπωμένο πλαστό πρόσθετο εξώφυλλο, με το ταχυδρομείο σε ανοιχτούς φακέλους εντύπων.

στ. Κυκλοφορία του Δελτίου που τυπωνόταν στο εξωτερικό από τη Διοίκηση του Συνδικάτου Μεταλλοθιομηχανίας (IGM).

ζ. Κυκλοφορία όλων των ομιλιών του Α. Παπανδρέου που έκανε στο εξωτερικό, χιλιάδων ανακοινώσεων της οργάνωσης προς τον τύπο, τα ένα ραδιόφωνα κ.λπ Η κυκλοφορία γινόταν με το ταχυδρομείο, από διαφορετικούς τόπους, μέσα σε παραπομένους φακέλους.

5. Στο ίδιο διάστημα η οργάνωση κάνει τις πιο κάτω δυναμικές ενέργειες:

α. Έκρηξη βόμβας με υλικές ζημιές στις 26 Σεπτέμβρη 1968, 3 μέρες πριν το δημοψήφισμα του '68 στην οδό Βαλαωρίτου, δίπλα στην είσοδο μιας Δ/νσης του ΥΠ. Εξωτερικών, την ώρα που ο «υπουργός» Προεδρίας Κυβέρνησης της Χούντας, αδερφός του δικτάτορα Χαρ. Παπαδόπουλος μιλούσε για το χουντικό Σύνταγμα στους ξένους ανταποκριτές.

β. Έκρηξη βόμβας στην είσοδο της Νομικής Σχολής (Σόλωνος) με υλικές ζημιές, που συμπίπτει με την έναρξη των μαθημάτων της νέας χρονιάς.

γ. Βόμβα τοποθετημένη στην είσοδο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (Ακαδημίας) και προκαλεί σπραγαντικές ζημιές.

δ. Έκρηξη βόμβας τοποθετημένης στην οδό Βαλαωρίτου 7, στις 10:35 της 24.10.68 με υλικές ζημιές.

ε. Στις 14.12.68 την ώρα που μιλούσε ο Παπαδόπουλος στη Βουλή έκρηξη βόμβας στον κινηματογράφο «Παλλάς» ενώ παίζονταν τα χουντικά επίκαιρα.

στ. Βόμβα στα γραφεία του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων (οδός Ξενοφώντος) σ' ένδειξη διαμαρτυρίας για την οικονομική υποστήριξη που έδιναν με κάθε τρόπο στη δικτατορία.

ζ. 'Εκρηξη μπχανισμού σε αυτοκίνητο χουντικού επίσημου στην οδό Αμαλίας, έξω από το κτίριο Μποδοσάκη.

η. 'Έκρηξη μπχανισμού στο Σύνταγμα Χωροφυλακής Μακρυγιάννη στη γωνία Διον. Αρεοπαγίτου και Μακρυγιάννη στις 23:35 της 22.12.68.

Στο διάστημα αυτό γίνονται καινούργιες εκτιμήσεις κάτω απ' τα δεδομένα της κατάστασης όπως διαμορφώθηκε το πρώτο εξάμηνο του 1969. Αυτές ήταν:

(α) Είχε γίνει υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων μαζικής δουλειάς στην Ελλάδα.

(β) Η θοίθεια απ' το εξωτερικό ήταν ασήμαντη, πράγμα που σήμαινε ότι η οργάνωση έπρεπε να στηρίζεται μόνο στις δικές της δυνάμεις.

(γ) Είχε ήδη αρχίσει η αντιδικία ανάμεσα στις πηγεσίες των διαφόρων (στο εξωτερικό) αντιστασιακών οργανώσεων, διασπάσεις κ.λπ. γεγονός που δυσκόλευε ακόμα περισσότερο τις οποιεσδήποτε αντιστασιακές ενέργειες στην Ελλάδα.

(δ) Οι Αμερικανοί όλο και δυνάμωναν την υποστήριξή τους στη Χούντα. Στόχος έπρεπε να είναι οι Αμερικανοί κι οι περιουσίες τους.

(ε) Η ασφάλεια κι οι υπόλοιπες διωκτικές αρχές είναι ανίκανες και μόνο από δικά τους λάθη πιάνονταν οι αγωνιστές.

(στ) Ο μόνος δρόμος είναι τα δυναμικά χτυπήματα στη Χούντα και τους προστάτες της με ρεαλιστικές θέσεις κι αντάρτικη τακτική.

'Ετσι γίνονται νέες επιφέρεις με άλλες ιδεολογικά συγγενείς και παράλληλης δράσης οργανώσεις, με σκοπό την αλληλοθοήθεια και το συντονισμό δράσης των ενεργών μελών των οργανώσεων στην Ελλάδα που εν τω μεταξύ από τα μέσα του 1969 έχουν υποστεί θαριά πλήγματα.

'Ετσι γίνονται:

α. Επιφή με το ΠΑΚ (συνάντηση στο Αμβούργο (Atlantic Hotel) του Γιώργου Ανωμερίτη με τον πρόεδρο Ανδρ. Παπανδρέου τον Μάιο του 1969).

β. Συνάντηση με την Ένωση Κέντρου Δυτ. Γερμανίας και την ομάδα «Δημοκρατία» στη Βόννη που πραγματοποιείται τον Ιούνιο με τον Γιώργο Ανωμερίτη και τον Αύγουστο με τον Δημοσθένη Δώδο.

γ. Συνάντηση στην Αθήνα με τα στελέχη της «Δημοκρατικής Άμυνας» Νίκο Κωνσταντόπουλο και Γιάννη Παπαδόπουλο.

δ. Συνάντηση με τον Πλαναγιώτη Κρητικό απ' τη μεριά της «Ελληνικής Αντίστασης».

ε. Συνάντηση με στελέχη της «Φιλικής Εταιρείας» Α.Π.Φ.Α., «Δημοκρατική Αντίσταση».

Απ' όλες αυτές τις συναντήσεις βγαίνει το συμπέρασμα ότι το αντιφασιστικό κίνημα περνάει δύσκολες στιγμές, μα παρ' όλα αυτά η δραστηριότητα πρέπει να ενταθεί στο επίπεδο της δυναμικής αντίστασης.

Β' ΦΑΣΗ (1968-1969)

Έτσι η οργάνωση περνάει στη δεύτερη φάση της με καινούργια χαρακτηριστικά δράσης.

Περιορίζεται σε συνεχή δράση 3-4 ομάδων, ενώ οι υπόλοιπες πέψηται σε αδράνεια. Οι λόγοι θασικά είναι δύο:

(i) Πρώτα να μειωθούν οι κίνδυνοι σύλληψης λόγω του είδους της δυναμικής δράσης (θόμβες, σαμποτάζ κ.λπ.).

(ii) Δεν υπήρχαν τόσα μέσα δράσης, ώστε να δουλεύουν τόσοι πολλοί αγωνιστές. Η δράση εξάλλου με έντυπα είχε περιοριστεί στο ελάχιστο και οι διασυνδέσεις με το εξωτερικό μεγάλωναν τους κινδύνους σύλληψης.

Ταυτόχρονα με το εργαστήριο κατασκευής εκρηκτικών μπγάνισμάων, δημιουργείται και εργαστήριο κατασκευής εκρηκτικών υλών (TNT). Την όλη δουλειά αναλαμβάνει ο χημικός-μπγανικός Δημήτρης Παπαϊωάννου. Ο ίδιος κοντά στον πολύγραφο που είχε σταλεί από το εξωτερικό, κατασκευάζει:

(i) Αυτοσχέδιους πολύγραφους οινοπνεύματος.

(ii) Μαζί με τον Δημοσθένη Δεσποινάδη 4 ραδιοσταθμούς που λειτούργησαν δοκιμαστικά για μικρό διάστημα στα 23 SW τον Σεπτέμβρη Οκτώβρη του 1969.

(iii) Σύστημα κατασκευής περιβλήματος βομβών που ενώ αύξανε την εκρηκτική ικανότητα μείωνε στο ελάχιστο τους κινδύνους βλάβης ανθρώπινης ζωής.

Η δραστηριότητα της οργάνωσης «Ελληνικό Δημοκρατικό Κίνημα» στη φάση αυτή γίνεται γνωστή απ' τις πιο κάτω ενέργειες:

1. Στέλνει σ' όλα τα ξένα πρακτορεία ειδήσεων ένα κείμενο διαμαρτυρίας του Αλέκου Παναγούλη βγαλμένο απ' τις ψυλακές Μπογιατίου που γίνεται πρώτη σελίδα σ' όλες τις εφημερίδες του κόσμου και ιδιαίτερα στις ευρωπαϊκές (π.χ. κύριο άρθρο στην πρώτη σελίδα της αγγλικής «SUN»).

2. a. Στέλνει τη διακήρυξή της, στις πρεσβείες όλων των χωρών του κόσμου τυπωμένη σε 4 γλώσσες.

b. Κυκλοφορεί το περιοδικό «Δημοκρατία 69» στην Ελλάδα.

3. Τοποθετεί δύο εκρηκτικούς μπχανισμούς μεγάλης δύναμης στο ξενοδοχείο «Γαλαξίας» της οδού Ακαδημίας.

'Όπως σημειώνεται στην ανακοίνωση Τύπου του ΕΔΚ (εθδομάδα 5-12 Οκτωβρίου 1969), η έκρηξη έγινε «με την ευκαιρία της επετείου της απελευθέρωσης των Αθηνών από τα Ναζιστικά στρατεύματα». Επίσης «κύριος λόγος επιλογής (του ξενοδοχείου «Γαλαξίας») ήταν ότι στο ξενοδοχείο αυτό κατέλυναν ανώτατοι αξιωματικοί του NATO».

Οι εκρήξεις γίνονται στις 10:08 και 10:12 το βράδυ της 12.10.69 στις εισόδους του μπαρ και εστιατορίου που προκαλούν ζημιές στο ξενοδοχείο, στα γύρω σπίτια και στα παρκαρισμένα αυτοκίνητα της οδού Δημοκρίτου.

4. Τη μέρα των 9ων Πανευρωπαϊκών αγώνων (16 Σεπτεμβρίου 1969) στέλνει ανακοινώσεις στους ξένους αθλητές και παράγοντες.

5. Την ίδια μέρα που άρχιζαν οι 9οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες στίθου, ένοπλη ομάδα, ανατινάζει και προκαλεί σπαντικές ζημιές σε 2 πύργους μεταφοράς ρεύματος υψηλής τάσης της ΔΕΗ.

Το σαρποτάζ γίνεται στην Βιομηχανική ζώνη Ελευσίνας, 500 μ. αριστερά του δημόσιου δρόμου Λιοσίων – Ασπροπύργου και προκαλεί σπαντικές ζημιές. Στόχος η διακοπή του ρεύματος.

6. Ένοπλη ομάδα ανατινάζει και καταστρέφει τον αιγαγό νερού Υλίκης-Μαραθώνα. Γίνεται σαρποτάζ σε 2 σπμεία, απ' τα οποία το ένα θρίσκονταν 50 περίπου μέτρα απ' την πύλη του εκεί στρατοπέδου Πεζικού, κοντά στον Αυλώνα, ενώ το άλλο λίγο πιο κάτω στην περιοχή Σφενδάλη.

7. Ένοπλη ομάδα ανατινάζει τον υπ' αριθμ. ΧΑ-104 πύργο μεταφοράς 150 KV της γραμμής Χαλκιδόνας – Αλιβερίου, μεταξύ Καπανδριτίου – Καλάμου Αττικής. Σύμφωνα με την απόρρητη έκθεση της ΔΕΗ, «προς αποκατάστασιν της ζημίας εγένετο αντικατάστασις του πύργου αι δε σχετικά εργασίαι, εκτελεσθείσαι υπό διακοπή λειτουργίας της γραμμής, διήρκεσαν από της πρωίας της Κυριακής 21/9/69 μέχρι της μεσημβρίας της Δευτέρας 22/9/69. (Αριθμ. πρωτ. ΔΕΗ/A/16216/2/10/69).

8. Τοποθέτηση 7 βομβών που σκάνε όλες ταυτόχρονα στην Αθήνα το πρωί της 18/10/69 ως εξής:

α. Βόμβα στην Λεωφ. Βασ. Κωνσταντίνου (Στάδιο) στο μετασχηματιστή ρεύματος των ΗΛΠΑΠ.

β. Βόμβα στη Βασ. Σοφίας (Στρατιωτική Λέσχη) σε μετασχηματιστή ρεύματος τροφοδοσίας των ΗΛΠΑΠ.

γ. Βόμβα στο μετασχηματιστή ρεύματος τροφοδοσίας τρόλεϋ στη γωνία Πατησίων-Χαλκοκονδύλη (μέγαρο ΔΕΗ).

δ. Βόμβα σε κολόνα μεταφοράς ρεύματος ΗΛΠΑΠ στην πλατεία Συντάγματος (Εθνική Τράπεζα).

ε. Βόμβα στο μετασχηματιστή τροφοδοσίας ρεύματος στη Λεωφόρο Αμαλίας (Ζάππειο).

στ. Βόμβα στον πλεκτρονικό ρυθμιστή κυκλοφορίας του κόμβου Πατησίων – Αλεξάνδρας – Ιουλιανού (στο κτίριο της ΓΣΕΕ).

ζ. Βόμβα στον πλεκτρονικό ρυθμιστή κυκλοφορίας του κόμβου Αμαλίας (Στύλοι Ολυμπίου Διός).

Σύμφωνα με την ανακοίνωση Τύπου του ΕΔΚ (13-19 Οκτ.) «οι εκρήξεις είχαν σαν κύριο στόχο την πρόκληση κυκλοφοριακής συμφόρησης», και «από τις εκρήξεις σημειώθηκαν ζημιές πέρα από τις επιδιωκόμενες σε πολλά καταστήματα και γραφεία που βρίσκονταν κοντά στα σημεία των εκρήξεων».

Την ώρα που έσκαγε η βόμβα που ήταν τοποθετημένη στη Λ. Βασ. Κωνσταντίνου (Στάδιο) (07:15 περνούσαν τα αυτοκίνητα με τον Παπαδόπουλο που πήγαινε στο αεροδρόμιο για περιοδεία. Αυτή η σύμπτωση έδωσε λαβή στα ξένα ειδοπεογραφικά πρακτορεία να μεταδώσουν το γεγονός σαν νέα απόπειρα ενάντια στον Δικτάτορα. Τη μέρα εκείνη κηρύχτηκε επιψυλακή σ' όλες τις μονάδες του Λεκανοπεδίου, ενώ τανκς απ' το Γουδή έκαναν 2ωρη περίπου βόλτα στην Κηφισίας, Αλεξανδρας κ.λπ

Η αυξημένη δραστηριότητα του φθινοπώρου του 1969 οφειλόταν στο γεγονός ότι επρόκειτο τον Δεκέμβρη να συζητηθεί το Ελληνικό στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Το κυριότερο επιχείρημα της Χούντας ήταν ότι υπήρχε καθολική έγκριση του Λαού κι ότι καμιά αντίσταση δεν υπήρχε από μέρους του.

Έτσι όλη αυτή η αυξημένη δραστηριότητα, μαζί με σύντονες ενέργειες άλλων οργανώσεων, χρησίμευσε σαν επιχείρημα στα χέρια των αντιδικτατορικών Ευρωπαίων και έφερε το αποτέλεσμα που επιδιώκετο: Το Συμβούλιο της Ευρώπης έδιωξε την δικτατορική Ελλάδα απ' την ευρωπαϊκή κοινωνία. Απ' τις αντιδράσεις της Χούντας (εμβατήρια στο ραδιόφωνο, φανφαρόνικες δηλώσεις κ.λπ.) ακόμα θυμόμαστε πόσο πολύ της κόστισε.

9. Στις 22/10/69 στέλνεται ανακοίνωση Τύπου, στους βιομήχανους, Τραπεζίτες κ.λπ. με απειλητικό περιεχόμενο προκειμένου να αρνηθούν να πάρουν μέρος στο ομολογιακό δάνειο της Χούντας. Ταυτόχρονα κατασκευάζονται 9 (εννιά) επιθραδυντικοί εκρηκτικοί μηχανισμοί για να εκραγούν σε τσάριθμες τράπεζες της Αθήνας την επόμενη μέρα στις 5 το πρωί. Στη διάρκεια της επιχείρησης της τοποθέτησης των βομβών

Από αριστερά: Γιώργος Ανωμερίτης, Γιάννης Μυλωνάς (με σκυμμένο το κεφάλι) και η Κάτια Χουλιάρα. Λεύτερη σειρά επίσης από αριστερά:
Αποκότηρης Κατσαρός, Βασίλης Ράπανος, Δημοσθένης Λάδος,
Δημοσθένης Δεσπονιάδης και Αποκότηρης Παπαϊωάννου.

αυτών, έγινε σύλληψη των στελεχών του ΕΔΚ Γιώργου Ανωμερίτη, Δημοσθένη Δάδου, Γιάννη Μυλωνά, Κάτιας Χουλιάρα κι αργότερα του Δημότρη Παπαϊωάννου και Βασίλη Ράπανου. Στη διάρκεια της σύλληψης των 3 πρώτων εξερράγησαν 2 καφούλια ισάριθμων εκρηκτικών μπογνισμών που τραυμάτισαν τον αστυνόμο Γιαννικόπουλο (γνωστό θασανιστή της Ασφάλειας Αθηνών) στα δάχτυλα των χεριών.

Η σύλληψη έγινε το βράδυ της 23ης Οκτωβρίου 1969 στο Κουκάκι, μετά από κάρφωμα, που έγινε με τηλεφώνημα από το εξωτερικό.

Επτά ημέρες αργότερα και συγκεκριμένα στις 30.10.1969 στέλνονται στο Στρατοδικείο Αθηνών, κάτω από απαράδεκτες συνθήκες και καταδικάζονται με συνοπτική διαδικασία. Ειδικότερα το Στρατοδικείο αυτό με την υπ' αρ. 641/196 απόφασή του καταδίκασε τους:

– **Ανωμερίτη Γεώργιο**, τελειόφοιτο της ΑΣΟΕΕ, σαν αρχηγό, σε 145 χρόνια και 6 μήνες, κατά συγχώνευση 25 χρόνια για 11 κατηγορίες.

- **Δώδο Δημοσθένη**, φοιτητή ΠΑΣΠΕ, σε 119 χρόνια και 2 μήνες, κατά συγχώνευση 25 χρόνια για 11 κατηγορίες.
- **Παπαϊωάννου Δημήτρη**, χρηματικό μηχανικό, σε 68 χρόνια, κατά συγχώνευση 25 χρόνια για 6 κατηγορίες.
- **Μυλωνά Πάννη**, προγραμματιστή Ε.Τ.Ε., σε 46 χρόνια κάθειρξη, κατά συγχώνευση 23 χρόνια για 5 κατηγορίες.
- **Ράπανο Βασίλη**, τελειόφοιτο ΑΣΟΕΕ, σε 8 χρόνια κατά συγχώνευση.
- **Χουλιάρα Κάτια**, φοιτήτρια ΠΑΣΠΕ, δημόσιο υπάλληλο, σε 7 χρόνια κάθειρξη.
- **Κατσαρό Δημήτρη**, επαγγελματία, σε 6 χρόνια κατά συγχώνευση.
- **Δεσποινιάδη Δημοσθένη**, πλεκτρονικό, σε 1 χρόνο με αναστολή.

Ο Γιώργος Ανωμερίτης υπήρξε παλαιό στέλεχος της ΟΝΕΚ-Ε.ΔΗ.Ν. Παράλληλα με τη δράση του στην οργάνωση Ε.Δ.Κ., είχε αναπτύξει δράση μέσω του Παναγιώτη Κρητικού και στην «Ελληνική Αντίσταση» και στο Π.Α.Κ

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Καραθανάσης Σωτήριος

Ψύχας Αριστοτέλης – ταγματάρχης πεζικού

Σπανός Νικόλαος – ταγματάρχης πυροβολικού

Νοδάρος Νικόλαος – ταγματάρχης πεζικού

Ασθεστόπουλος Νικόλαος – λοχαγός πεζικού

Βασιλικός Επίτροπος: Ιωάννης Λιαπής

ΔΙΚΗ ΦΛΕΜΙΓΚ – ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

(2ο Κλιμάκιο της Ελληνικής Αντίστασης)

Ο Αλέκος Παναγούλης, μετά την αποτυχημένη απόδραση της 5ης Ιουνίου 1969, κατά την οποία τον βοήθησε ο ηρωικός λοχίας ιφρουρός του Γεώργιος Μωράκης, ένας από τους σεμνότερους αγωνιστές, ο οποίος παρέμεινε πάντα στη σκιά, δεν έμεινε καθόλου αδρανής. Πάντοτε είχε στόχο την απόδραση, με προοπτική όχι να «απολαύσει» την ελευθερία, αλλά για να συνεχίσει τον αγώνα.

Στην προσπάθεια αυτή οι φίλοι του απ' έξω δεν τον εγκατέλειψαν ποτέ.

Για το σκοπό αυτό, υπήρχαν συνθηματικές επικοινωνίες των φίλων του με τον Αλέκο Παναγούλη, με κύριο σύνδεσμο τη μπτέρα του Αθηνά, τη Μάνα όλων των φίλων του, όπως η ίδια συνίθιζε να λέει, (Εγώ είμαι η Μάνα όλων σας, έλεγε συγνά). Στο εγχείρημα αυτό «ανευρέθη» από τον ίδιο το δεσμώτη ένας από τους φρουρούς του, ο Κωνσταντίνος Μπεκάκος και ο οποίος πείσθηκε από τον Παναγούλη να τον βοηθήσει. Ο Μπεκάκος ήλθε σε επαφή με τον Κώστα Ανδρουτσόπουλο και εκείνος με την Αμαλία Φλέμιγκ, π οποία είχε αναλάβει να οργανώσει τον τρόπο της απόκρυψης και ιδιαίτερα τον τρόπο διαφυγής του Παναγούλη από τη χώρα.

Η προσπάθεια αυτή δεν ευοδώθηκε, γιατί όλες οι κινήσεις υπέπεσαν στην αντίληψη των διωκτικών αρχών, με σημείο αφετηρίας την παρακολούθηση του Κωνσταντίνου Μπεκάκου στις επαφές του, με συνέπεια ένα ακόμα κλιμάκιο της οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» να εξαρθρωθεί.

Οι συλληφθέντες Κωνσταντίνος Ανδρουτσόπουλος, Αμαλία Φλέμιγκ, Αθηνά Ψυχογιού, Κωνσταντίνος Μπεκάκος, Τζων Σκέλτον (αμερικανός υπόκοιτος) παραπέμφθηκαν στο 'Εκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών, την 27η Σεπτεμβρίου 1971, οι οποίοι ίστερα από διήμερη διαδικασία καταδικάστηκαν στις εξής ποινές, όπως προκύπτει από την απόφαση 76/71 του Στρατοδικείου αυτού: Κων/νος Ανδρουτσόπουλος σε φυλάκιση δεκαπέντε (15) μηνών, Αμαλία Φλέμιγκ σε φυλάκιση δεκαέξι (16) μηνών, Αθηνά Ψυχογιού σε φυλάκιση δεκατεσσάρων (14) μηνών, Κων/νος Μπεκάκος σε φυλάκιση δεκατριών (13) μηνών και Τζων Σκέλτον σε φυλάκιση επτά (7) μηνών με αναστολή εκτέλεσης επί τριετίαν. Στη συνέχεια ο Τζων Σκέλτον απελάθηκε.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Καραχάλιος Ευγένιος – έφεδρος δικαστικός σύμβουλος
Στρατοδίκες:

Νίκας Ευάγγελος – ταγματάρχης πεζικού

Οικονόμου Δημήτρης – ταγματάρχης πεζικού

Ζαφειρόπουλος Ιωάννης – ταγματάρχης πεζικού

Κ. Ανδρουτσόπουλος, Αμ. Φλέμιγκ, Τζον Σκέλτον, Α. Ψυχογιού

Λεονάρδος Λάμπρος – ταγματάρχης πεζικού

*Παπαστεργίου Βασίλειος – ταγματάρχης πεζικού αναπληρωματικό
μέλος*

Βασιλικός Επίτροπος: Παπακωνσταντίνου Νικόλαος

ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Την ίδια μέρα της επιβολής της δικτατορίας, μια ακόμα επαρχιακή πόλη, τα Γιάννενα έδωσε το μαχητικό παρών με λαϊκή διαδήλωση. Στελέχη της Ε.Δ.Η.Ν. της ιστορικής πόλης των Ιωαννίνων πρωτοστάτησαν στην

κινητοποίηση του λαού και συγκρούστηκαν με τις δυνάμεις της δικτατορίας. Η κινητοποίηση του λαού κατά την πορεία της μέρας πήρε τη μορφή του ανταρτοπολέμου, για να κοπάσει τις πρώτες θραδινές ώρες.

Τα όργανα της καταστολής προέθησαν σε αθρόες συλλήψεις στελεχών κατά το πλείστον της Ε.ΔΗ.Ν., γιατί εκείνα είχαν πρωτοστατήσει και τα οποία παραπέμψθηκαν στο στρατοδικείο, το οποίο τους επέβαλε θαριές ποινές. Μεταξύ των συλληφθέντων υπήρχαν στελέχη της νομαρχιακής επιτροπής Ιωαννίνων, όπως ο Λαοκράτης Βάσης, και πολλά άλλα.

Έτσι, πιστορική πρωτεύουσα της Ηπείρου έδωσε το μεγάλο παρών από την πρώτη πημέρα.

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ – ΔΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ – Η ΠΡΩΤΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Όπως έχει αναφερθεί η ανάπτυξη αντιστασιακών οργανώσεων δεν περιορίζονταν μόνο στην Αθήνα. Είχαν αναπτυχθεί οργανώσεις και ομάδες δράσης σε πολλές πόλεις και περιοχές της χώρας.

Τα Χανιά, υπήρξαν, από τις πρώτες μέρες της δικτατορίας πόλη ανάπτυξης αντιστασιακής δράσης, με οργανώσεις που σχηματίστηκαν από τους κόλπους του προδικτατορικού νεολαίαστικου κινήματος.

Αξιόλογη επίσης αντιστασιακή κίνηση εκδηλώθηκε από την αρχή της δικτατορίας και μάλιστα από την πρώτη μέρα στο Ηράκλειο με προέκταση σε όλη την Κρήτη με επικεφαλής τον γραμματέα Ε.ΔΗ.Ν. Κρήτης και περιφερειάρχη Κρήτης και Δωδεκανήσου Φοίβο Ιωαννίδην.

Η οργάνωση αυτή είχε όχι μόνο αξιόλογη αριθμητική ανάπτυξη, αλλά και επαρκή υποδομή σε υλικά και αν δεν είχε την ατυχία να εξαρθρώθει πρόωρα θα αναπτυσσόταν σε σοβαρό αντιστασιακό κίνημα, δυναμικού χαρακτήρα σε όλη την Κρήτη.

Η Κρήτη από την πρώτη μέρα της δικτατορίας, όχι μόνο δεν έσκυψε το κεφάλι, αλλά αντέδρασε δυναμικά στο στρατιωτικό καθεστώς. Την πρέμα του πραξικοπήματος της 21ης Απριλίου έγινε με πρωτοβουλία της Ε.ΔΗ.Ν. διαδήλωση στην πλατεία Ελευθερίας, στο κέντρο του Ηρακλείου.

Η πλειοψηφία των συγκεντρωθέντων ήταν νέοι. Οι εκδηλώσεις συ-

νεχίστηκαν ώς τη νύχτα και τα συνθήματα που επικράτησαν πίταν «Ελευθερία», «Δημοκρατία».

Στην αρχή οι ένοπλοι αστυνομικοί κάλεσαν από τα μεγάφωνα τον κόσμο να διαλυθεί, αλλά οι διαδηλωτές απάντησαν στα μεγάφωνα με το τραγούδι «Πότε θα κάνει ζατεριά».

Στις 7.30 το βράδυ, στρατιωτικές δυνάμεις έσπευσαν σε ενίσχυση των χωροφυλάκων. Ακούστηκαν πυροβολισμοί. Πολλοί τραυματίσθηκαν. Ένας απ' αυτούς, ο Άγγελος Τσαγκαράκης μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο με τραύματα στο πόδι από σφαίρα όπλου εξ επιφής!

Έγιναν συλλήψεις 30 διαδηλωτών, κακοποιήσεις, ανακρίσεις και παραπομπή σε δίκη στο Έκτακτο Στρατοδικείο Χανίων.

Στη δίκη που έγινε στις 11 Σεπτεμβρίου 1967 προστήθησαν επτά κατηγορούμενοι: Ιωάννης Σκουλάς, δημοσιογράφος, Αναστ. Μαρματάκης, σπουδαστής, Μάριος Ιωαννίδης, δημοσιογράφος, Κάτια Ιωαννίδου, ξεναγός, Ηρ. Ξενικάκης, οδηγός αυτοκινήτου, Μιχ. Γιαννακάκης, κτηματίας και Δημ. Καλαϊτζάκης. Ο 8ος κατηγορούμενος Αγγ. Τσαγκαράκης, νοσηλευόταν στο νοσοκομείο της Βούλας.

Και οι επτά κατηγορούμενοι καταδικάστηκαν για απείθεια σε διαταγή στρατιωτικής αρχής.

Οι ποινές φυλακίσεως που επιβλήθηκαν: ενός έτους στον Ιω. Σκουλά, έξι μηνών στον Αν. Μαρματάκη, ενός έτους στον Ηρ. Ξενικάκη, 6 μηνών με αναστολή στην Κάτια Ιωαννίδου, τριών ετών στον Δ. Γιαννακάκη, τριών ετών στον Δ. Καλαϊτζάκη.

Κατά τη διαδικασία έγιναν οι εξής διαξιφισμοί:

ΣΚΟΥΛΑΣ (κατηγορούμενος): Στο μέλλον θα ντρεπόμαστε για το πραξικόπημα που έγινε, όπως ντρεπόμαστε για τη δικτατορία του Μεταξά.

ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΗΣ (οργισμένος): Δεν έγινε πραξικόπημα, αλλά επανάστασις. Και ο Μεταξάς υπήρξε μέγας πατριώτης.

ΣΚΟΥΛΑΣ: Είναι πραξικόπημα.

ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΗΣ (προς την μόνη κατηγορούμενη του εδωλίου): Πείτε μας εσείς επανάστασις πίταν ή πραξικόπημα;

ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ: Για τη γνώμη μου και για τις σκέψεις μου δικάζομαι; Αν θέλετε τη γνώμη μου, είμαι αντίθετη στην κατάργηση των ελευθεριών και πιστεύω στη Δημοκρατία.

Στην Κρήτη και ειδικότερα στο Ηράκλειο, ιδρύθηκε αμέσως μετά τη δικτατορία η οργάνωση Δ.Α.Κ. (Δημοκρατική Αντίσταση Κρήτης) που αργότερα πήρε και το όνομα Ε.Κ.Δ.Α. (Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως) για να συντονίσει τη δράση της με την Αθήνα, όπου είχε εν τω μεταξύ ιδρυθεί οργάνωση με τον ίδιο τίτλο.

Η οργάνωση της Κρήτης ανέπτυξε εντυπωσιακή αντιστασιακή δραστηριότητα, αλλά η αστυνομία την εξουδετέρωσε τον Νοέμβριο του 1968.

Τη νύχτα της 6ης Νοεμβρίου συνελήφθησαν 200 Κρητικοί. Τελικά κρατήθηκαν 29 και παραπέμφθηκαν σε δίκη στο Έκτακτο Στρατοδικείο Χανίων. Μεταξύ των κατηγορουμένων, ένας παπάς και τρεις πρώπων βουλευτές.

Οκτώ κατηγορίες περιελάμβανε η παραπεμπτική διαταγή: Παράβαση του Α.Ν. 509, απειθεία κατά συρροή σε διαταγή στρατιωτικής αρχής, παράνομη κατοχή εκρηκτικών υλών, επικίνδυνες εκρήξεις για ξένα πράγματα και ανθρώπους, διακεκριμένη ψθορά ξένης ιδιοκτησίας, απλή σωρατική βλάβη, παράνομη οπλοφορία δια πολεμικού όπλου και παράνομη κατοχή.

Η δίκη των 29 είχε ορισθεί για τις 14 Δεκεμβρίου 1967, αλλά έγινε το κίνημα του θασιλιά και αναβλήθηκε για την 1η Φεβρουαρίου 1968. Μόνο που, στο μεταξύ, δόθηκε η πρώτη αμνηστία και έτσι η δίκη έγινε μόνο για τις εκρήξεις, οπλοκατοχή, οπλοχρησία και παρακώλυση των συγκοινωνιών.

Το Έκτακτο Στρατοδικείο καταδίκασε για τις πράξεις αυτές τους 24 από τους κατηγορουμένους και τους άλλους τους απάλλαξε.

Συγκεκριμένα καταδικάστηκαν οι Δημ. Ρηγάκης, έμπορος, σε φυλάκιση 7 μηνών, Ηρ. Τσίπρας, μηχανικός, σε φυλάκιση 3 ετών, Νικ. Γιαμαλάκης, κτηματίας, σε φυλάκιση 7 μηνών, Ιωάν. Σκουλάς, κτηνοτρόφος, σε φυλάκιση 7 μηνών, Γεώργ. Περάκης, πτυχιούχος Παντείου, σε φυλάκιση 11 μηνών, Ιωάν. Βαλυράκης, τέως βουλευτής, σε φυλάκιση 11 μηνών, Τηλ. Πλεύρης, δικηγόρος, τέως βουλευτής σε φυλάκιση 11 μηνών, Μεν. Ξυλούρης, τέως βουλευτής, σε φυλάκιση 11 μηνών, Γερ. Τσαγκαράκης, παντοπάλης, σε φυλάκιση 7 μηνών, Ιωάν. Μαστοράκης, ιδιωτ. υπάλληλος, σε φυλάκιση 7 μηνών, Νικ. Τζανακάκης ή Δροσερός, αυτοκινητίστης, σε φυλάκιση 7 μηνών, Μαν. Σταμαθιουδάκης, συνταξιούχος γυμνα-

σιάρχης, σε ψυλάκιστ 6 μπνών, Κων. Κάθος, γεωργός, σε ψυλάκιστ 4 μπνών, Εμμ. Σημανάκης, εισπράκτωρ λεωφορείου, σε ψυλάκιστ 6 μπνών, Γεώργ. Γεργιανάκης, γεωργός, σε ψυλάκιστ 7 μπνών, Γεωρ. Γιαννόπουλος, μηχανικός αυτοκινήτων, σε ψυλάκιστ 3 ετών, Δημ. Ξυριτάκης, φοιτητής, σε ψυλάκιστ 3 1/2 ετών, Εμμ. Παπαϊωάννου, δικηγόρος, σε ψυλάκιστ 2 1/2 ετών, Αθαν. Σκουλάς, δικηγόρος, σε ψυλάκιστ 5 ετών, Πέτρος Γαβαλάς, iερεύς, σε ψυλάκιστ 2 ετών, Ιωάν. Χαλκιαδάκης, βιβλιοπώλης, σε ψυλάκιστ 2 ετών, Γεώργ. Ουρανός, κτηματίας, σε ψυλάκιστ 4 ετών και Φοίβος Ιωαννίδης, σε κάθειρξη 17 ετών.

Απολλάγησαν οι Βασ. Καλομοίρης, κτηνοτρόφος, Μιχ. Σάλας, μαθητής, Κων. Πιλαφτούς, μαθητής, Αρ. Κοκκιάδης, μεταφορεύς και Π. Περάκης, τραπεζίκος υπάλληλος.

Η δίκη έγινε ερήμην ακροατηρίου. Οι χωροφύλακες, οπλισμένοι, είχαν ζώσει το μέγαρο του στρατοδικείου και δεν επέτρεπαν την προσέγγιση ούτε των συγγενών των κατηγορουμένων.

Κατά τη δίκη έγινε ιδιαίτερη μνεία της σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο, με συμμετοχή πολλών δημοκρατικών για την ανάληψη δράσης εναντίον της δικτατορίας.

Εξετάσθηκαν 27 μάρτυρες κατηγορίας και 20 μάρτυρες υπερασπίσεως.

Κατά τις απολογίες τους ο κατηγορούμενοι είπαν:

– **ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:** Είχα καθήκον και υποχρέωση να αντισταθώ με όλες τις δυνάμεις μου κατά της δικτατορίας, τόσο σαν απλός πολίτης, όσο και σαν στέλεχος της Ενώσεως Κέντρου. Γιατί η αντίσταση στην τυραννία είναι χρέος κάθε ελεύθερου ανθρώπου. Γιατί πιστεύω ότι η Δημοκρατία είναι το μόνο πολίτευμα, κάτω από το οποίο μπορεί να ζήσει κανείς με αξιοπρέπεια και τιμή. Είμαι βαθύτατα πατριώτης, γι' αυτό έκανα ό,τι έκανα, πιστεύοντας ότι προσφέρω υπηρεσία στη χώρα μου.

– **ΞΥΛΟΥΡΗΣ:** Ήπιγα στη σύσκεψη με την πεποίθηση ότι ήταν συκέντρωση στελεχών της Ενώσεως Κέντρου.

– **ΠΛΕΥΡΗΣ:** Πιστεύω στον κοινωνιολευτισμό. Ήπιγα στη σύσκεψη. Υπηρέτησα την πατρίδα. Στην κατοχή μετείχα στην Εθνική Αντίσταση.

– **ΒΑΛΥΡΑΚΗΣ:** Ήπιγα στη σύσκεψη γιατί είχα υποχρέωση να συζητήσω με φίλους μου για τον τρόπο, με τον οποίο έπρεπε να αντιμετωπι-

οθεί πι κατάσταση. Πιστεύω στον κοινοβουλευτισμό και στη Δημοκρατία. Αν αυτό είναι αδίκημα, καταδικάστε με.

– ΓΑΒΑΛΑΣ (ιερεύς): *Δέχθηκα να λάθω μέρος στη σύσκεψη που συγκάλεσαν οι φίλοι μου. Μου πρότειναν και δέχθηκα να προεδρεύσω στη σύσκεψη, γιατί πιστεύω ότι η Εκκλησία δεν μπορεί να μένει αδιάφορη σε όσα συμβαίνουν. Είναι ψέμα ότι είπα «σκοτώνετε παιδιά μου, και εγώ ευλογώ».*

Την πίστη τους στη Δημοκρατία και τον κοινοβουλευτισμό εξέφρασαν και οι άλλοι κατηγορούμενοι.

Πολλοί μάλιστα μίλησαν για βασανιστήρια κατά τη διάρκεια των ανακρίσεων.

Ο Φοίβος Ιωαννίδης ήταν εκείνος που παρέμεινε στη φυλακή περισσότερο από όλους τους καταδικασθέντες για αντίσταση κατά της Δικτατορίας. Ορισμένα «αδικήματα» για τα οποία είχε καταδικασθεί δεν περιλήφθηκαν στις αμνηστευτικές διατάξεις των δικτατόρων και χρειάστηκε ειδική διάταξη, η οποία ήρθε πολύ αργότερα για να αναπνεύσει τελευταίος τον αέρα της ελευθερίας.

Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Μία ακόμα οργάνωση που έδρασε, στην Κρήτη ήταν το Εθνικό Απελυθερωτικό Κίνημα Κρήτης. Δημιουργήθηκε και δραστηριοποιήθηκε από τον Ιανουάριο του 1968 και την αποτελούσαν μέλη και στελέχη της Ενώσεως Κέντρου και κυρίως μέλη της Ε.Δ.Η.Ν.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου του 1968 συνελήφθησαν και ανακρίθηκαν περίπου 270 άτομα στην Κρήτη και την Αθήνα. Κρατήθηκαν στην Ασφάλεια Προαστίων (Νέα Ιωνία και Φιλαδέλφεια), σε αυστηρή απομόνωση επί 45 μέρες, με τα γνωστά βασανιστήρια και ξυλοδαρμούς, οι Νίκος Απανωμεριτάκης, Χαράλαμπος Γεωργακάκης, Ιωσήφ Μαμαλάκης, Μιχάλης Παπαδάκης και Βαγγέλης Σκορδίλης. Στην Ε.Σ.Α. κρατήθηκαν οι στρατιώτες Γεώργιος Ανδρουλιδάκης, Γεώργιος Δαμιανάκης, Μιχάλης Δουλγεράκης και Κωνσταντίνος Σταματάκης.

Τον Μάιο του 1969 και ενώ ήταν προφυλακισμένοι στις φυλακές Αθέρωφ και Μπογιατίου, τους ψυγάδευσαν στην κυριολεξία, τους μετήγαγαν

στις φυλακές της Λάρισας και τους παρέπεμψαν να δικαστούν στο 'Εκτακτο Στρατοδικείο της πόλης αυτής. Εκεί, τρεις μέρες πριν από τη δίκη, τους επεδόθη το παραπεμπτικό θούλευμα. Ήταν η εποχή που το δικτατορικό καθεστώς, με τα φερέφωνά του και την προπαγάνδα, προσπαθούσε να πείσει τον Ελληνικό Λαό και τη διεθνή κοινή γνώμη ότι αντίθετοι προς το καθεστώς είναι μόνο οι μονίμως αντίθετοι σε κάθε αστικό καθεστώς κομμουνιστές. Τα μέλη του Εθνικού Απελευθερωτικού Κινήματος Κρήτης ενώ παρεπέμποντο με το Νόμο 509, καταδικάστηκαν με συνοπτικές διαδικασίες με το άρθρο του Π.Κ. «περί εσχάτης προδοσίας». Οι συνήγοροι των κατηγορούμενων, Ευάγγελος Γιαννόπουλος και Φοίβος Κούτσικας, οι γνωστοί αγωνιστές της Δημοκρατίας, δεν μπόρεσαν, παρά τις έντονες διαφαρτυρίες, ούτε καν να διαβάσουν τη δικογραφία.

Το κατηγορητήριο ανέφερε ότι συνέστησαν παράνομη και συνωμοτική οργάνωση που σκοπό είχε τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, κυρίως στην Κρήτη, για δημιουργία επαναστατικού κινήματος, συγκρότησης ενόπλων ομάδων και σχεδιασμό απαγωγής κλιμακίου της χούντας, που θα επραγματοποιείτο στο Ρέθυμνο τον Αύγουστο του 1968, με σκοπό την αποφυλάκιση των πολιτικών κρατουμένων. Κατηγορούντο επίσης για το σχεδιασμό και την προετοιμασία κλοπής όπλων από τη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού στο Πεδίον του Άρεως. Για την εκτύπωση και διακίνηση φυλλαδίων και προκηρύξεων ανατρεπτικού περιεχομένου, ο μεν Νίκος Απανωμεριτάκης στον πολύγραφο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, ο δε Χαράλαμπος Γεωργακάκης στο ΚΕΠΕ και ο Μιχάλης Παπαδάκης στην ΕΤΕΒΑ.

Με την υπ' αριθμ. 78/1969 απόφασην του 'Εκτακτου Στρατοδικείου Λάρισας καταδικάστηκαν:

1. Νίκος Απανωμεριτάκης σε 8ετή κάθειρξη. Κρατήθηκε στις φυλακές Αθέρωφ, Λάρισας, Αίγινας, Επταπυργίου (Γεντή Κουλέ) Θεσσαλονίκης και Κορυδαλλού. Έμεινε στις φυλακές 5 χρόνια και αποφυλακίστηκε με τη γενική «αμνοποίησία» του δικτάτορα Παπαδόπουλου τον Αύγουστο του 1973. Συνελήφθη ξανά με τα γεγονότα του Πολυτεχνείου, κρατήθηκε τρεις μέρες στο Αστυνομικό Τμήμα Ασφαλείας Αιγάλεω και Ασφαλεία Προαστίων Νέας Ιωνίας. Συνελήφθη ξανά τον Μάρτιο του 1974 στη Θεσσαλονίκη, από την ΚΥΠ. Εκεί είχε μεταθεί διότι ήταν κατηγορούμενος, μαζί με άλλους

πολιτικούς κρατουμένους για «στάση» κ.λπ. όταν βρισκόταν στις φυλακές Επταπύργου. Το δικαστήριο τότε της Θεοσαλονίκης απεδέχθη ότι και αυτά τα αδικήματα περιλαμβάνονταν στην «αμνηστία». Συνήγοροι τότε ήταν οι συναγωνιστές τους Στάθης Γιώτας και Γιώργος Πρασιανάκης.

2. Χαράλαμπος Γεωργακάκης σε 8ετή κάθειρξη. Κρατήθηκε στις φυλακές Αθέρωφ, Λάρισας, Αίγινας, Κέρκυρας και Κορυδαλλού. Παρέμεινε στις φυλακές 5 χρόνια και αποφυλακίστηκε με την «αμνηστία» του Παπαδόπουλου τον Αύγουστο του 1973.

3. Ιωσήφ Μαμαλάκης σε 8ετή κάθειρξη. Κρατήθηκε στις φυλακές Αθέρωφ, Λάρισας και Κορυδαλλού. Παρέμεινε στις φυλακές περίπου 4 χρόνια. Αποφυλακίστηκε νωρίτερα, λόγω αντικέστου θλάθης της υγείας του.

4. Μιχάλης Παπαδάκης φυλάκιση 4 ετών. Κρατήθηκε στις φυλακές Αθέρωφ, Λάρισας και Αίγινας. Αποφυλακίστηκε όταν συμπλήρωσε τα 2/3 της ποινής του.

5. Μιχάλης Δουλγεράκης (στρατιώτης) σε φυλάκιση 5 ετών. Κρατήθηκε στις Στρατιωτικές φυλακές Μπογιατίου. Αποφυλακίστηκε όταν συμπλήρωσε τα 2/3 της ποινής του.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Δέσκης Ιωάννης

Στρατοδίκες:

Παπαδημητρίου Αθανάσιος – ταγματάρχης Δ/Β

Καρδάρας Σταύρος – ταγματάρχης πεζίκού

Κόφας Στέφανος – ταγματάρχης μηχανικού

Χριστοδούλου Νικόλαος – λοχαγός Δ/Β

Βασιλικός Επίτροπος: Παππάς Βασίλειος – εισαγγ. Πρωτοδικών

Η ΔΙΚΗ ΚΑΡΑΝΤΖΗ

Τον Ιούνιο 1971 έλαβε χώρα στο Διαρκές Στρατοδικείο Χανίων μια ακόμα δίκη, εκείνη της οργάνωσης Δ.Ο.Π.Α. Στη δίκη αυτή κατηγορούμενοι υπήρξαν ορισμένοι φλογεροί νέοι της Δημοκρατικής Νεολαίας Κρήτης, οι οποίοι από μόνοι τους συνέστησαν οργάνωση, η οποία επιδόθηκε στην αναγραφή συνθημάτων στην περιοχή Ηρακλείου και ιδιαίτερα στα χωριά Μεταξοχώρι, Αμουργελά, Τελέφιον, κ.α.

Η οργάνωση, η οποία, όπως αναφέρθηκε, είχε τα αρχικά Δ.Ο.Π.Α. είχε σχηματιστεί καταρχήν στην Αθήνα τον Ιούνιο του 1970 (Εξάρχεια), με πρωτοβουλία του Γιώργου Καράντζη και του Δημήτρη Σταυρακάκη, όπου μάλιστα συνέταξαν καταστατικό που περιείχε διακήρυξη αρχών, το οποίο δυστυχώς δεν διασώθηκε.

Οι ιδρυτές κατέβηκαν στο Ηράκλειο Κρήτης και εκεί ερμόσαν πολλούς νέους, οι οποίοι, επιδόθηκαν στην αναγραφή συνθημάτων «Κάτω π Χούντα», «Ζήτω η Δημοκρατία – ΔΟΠΑ», κ.ά

Εκτός από τους δύο ιδρυτές παραπέμψθηκαν στο Διαρκές Στρατοδικείο να δικαστούν και οι Σταυρακάκης Νικηφόρος και Καράντζης Ναπολέων. Οι ποινές, τις οποίες το Στρατοδικείο αυτό επέβαλε στους κατηγορούμενους νέους ήταν: στον Γιώργο Καράντζη τέσσερα (4) χρόνια, στον Δημήτρη Σταυρακάκη τρία (3) χρόνια, στον Νικηφόρο Σταυρακάκη ένα (1) χρόνο και στον Ναπολέοντα Καράντζη ένα (1) χρόνο.

Πρέπει να τονιστεί, ότι οι κατηγορίες ήταν μεταξύ άλλων σύσταση και συμμορία και παράθαση του άφρου 1 παρ. α' του Α.Ν. 942/1946, τα δε βασιστήρια τα οποία υπέστησαν οι αγωνιστές αυτοί ήταν ιδιαίτερα σκληρά.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Πρόεδρος: Παπαδάκης Ιωάννης – αντ/ρχης

Στρατοδίκες

Γορανίτης Σταύρος – αντ/ρχης ΠΖ

Πρωτοψάλτης Κοσμάς – αντ/ρχης ΠΖ

Καρούμπαλης Φώτιος – τχης ΠΖ

Καπελιάς Πανουργιάς – τχης ΠΖ

Βασ. Επίτροπος: Ανάργυρος Κων/νος – λοχαγός δικαστικού

Γραμματεύς: Τσίλης Πέτρος – ανθ/γός δικ/κού.

Η ΟΜΑΔΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΥ

Λίγο μετά την 21 Απριλίου 1967, μεταξύ των άλλων αντιστασιακών οργανώσεων που ιδρύθηκαν, ήταν και αυτή των «Δημοκρατικών Επιτροπών Αντίστασης (ΔΕΑ)», η οποία δραστηριοποιήθηκε με διανομή εντύπου υλικού. Τα μέλη της ήταν από όλους τους τότε κομματικούς χώρους.

Σε μια από τις ομάδες δράστης μετείχαν οι: Δημήτριος Μπέσας – Πρόεδρος ΕΦΕΕ, Θανάσης Τσούρας – Φοιτητής τότε της Οδοντιατρικής, Δάντης Χρυσικός, Κώστας Φλέγκας – φοιτητής Γεωπονικής, Δημήτρης Παπανίκος – σπουδαστής Μαρασλείου Παιδ. Ακαδημίας, υπάλληλος Υπουργείου Εσωτερικών, Γρηγόρης Παναγιωτίδης – Φοιτητής Ανωτάτης Εμπορικής, υπάλληλος Νοσοκομείου «Άλεξάνδρα», Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος – υπάλληλος Νοσοκομείου «Άλεξάνδρα», Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος – υπάλληλος Νοσοκομείου «Άλεξάνδρα», Γιώργος Δράκος – φοιτητής Μαρασλείου Παιδ. Ακαδημίας, Ηλέκτρα Δαγλά – υπάλληλος Υπουργείου Εσωτερικών.

Έντυπο υλικό και προκηρύξεις της οργάνωσης αυτής κυκλοφόρησε από τα μέλη της στους χώρους των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και στην πόλη της Αθήνας.

Μετά τη σύλληψη κλιμακίου της οργάνωσης, τον Ιούνιο 1967, η δραστηριότητά της άρχισε να εξασθενεί.

Πολλά από τα μέλη των οργανώσεων ΔΕΑ και ειδικότερα οι:

Δημήτρης Παπανίκος, Γρηγόρης Παναγιωτίδης, Βασίλης Γεωργάκης (υπάλληλος Ο.Τ.Ε.), Δημήτρης Ματσιούλας (υπάλληλος Ο.Τ.Ε.), Κώστας Παναγιωτίδης, Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος, Άγγελος Δέδες και Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος λίγο μετά την ίδρυση του ΠΑΚ από τον Ανδρέα Παπανδρέου, δραστηριοποιήθηκαν στο ΠΑΚ αφού προμηθεύτηκαν ένα χειροκίνητο πολύγραφο από τον Στέλιο Ακρίβα, τον οποίο είχε υποδείξει στο Γιώργο Θεοδωρακόπουλο ο Παναγώτης Κρητικός. Εξέδωσαν προκηρύξεις και έντυπο υλικό, το οποίο διακινούσαν προς διάφορες κατευθύνσεις. Ιδιαίτερη δραστηριότητα ανέπτυχαν στην περίοδο του δημοψηφίσματος, ως οργάνωση πλέον ΠΑΚ, μέχρι τη σύλληψη κλιμακίου τον Απρίλιο του 1969.

Ταυτόχρονα, η ίδια ομάδα συγκέντρωσε υλικό μέσω του Κώστα Παναγιωτίδη από το Α2 του ΓΕΣ που αναφερόταν στη δραστηριότητα αντιστασιακών οργανώσεων, το οποίο διοχέτευε στα μέλη του και σε κέντρα πληροφόρησης του εξωτερικού.

Παράλληλα, η ίδια οργάνωση, ως ομάδα ΠΑΚ παρέλαβε μέσω του Δημήτρη Μπέσα και Κώστα Φλέγκα ποσότητα εκρηκτικών υλών και

έντυπο υλικό της οργάνωσης «Ελεύθεροι Έλληνες» – Τμήμα Φοιτητικού χώρου, το οποίο διακινήθηκε στο Λεκανοπέδιο.

Στις 30.4.69 από τις αρχές Ασφαλείας συνελήφθησαν οι: Δημήτρης Παπανίκος, Γρηγόρης Πλαναγιωτίδης, Γιώργος Ανδρουτσόπουλος, Κώστας Πλαναγιωτίδης. Παραπέμφθηκαν στο 'Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνας οι δυο πρώτοι και ο Κώστας Φλέγκας ερήμην ως μέλη της οργάνωσης «Ελεύθεροι Έλληνες», με βάση το υλικό που βρέθηκε (έντυπο υλικό, εκρηκτικές ύλες, πυρομαχικά).

Δεν παραπέμφθηκαν ως ΠΑΚ, αν και βρέθηκαν σφραγίδες και προκρύξεις ΠΑΚ γιατί η τότε τακτική των διωκτικών αρχών ήταν να μην εμφανίζεται η οργάνωση αυτή με αντιστασιακή δραστηριότητα.

Το 'Έκτακτο Στρατοδικείο με την υπ' αριθμ. 639/1969 απόφαση καταδίκασε τους: Κώστα Φλέγκα σε 8ετή φυλάκιση ερήμην, Δημήτρη Παπανίκο σε 6ετή φυλάκιση και Γρηγόρη Πλαναγιωτίδη σε 2ετή φυλάκιση.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδρος: Καραθανάσης Σωτήριος

Στρατοδίκες:

Μιχαήλ Αθανάσιος – ταγματάρχης πεζικού

Φρούσος Κων/νος – ταγματάρχης πεζικού

Βαλασίδης Κων/νος – λοχαγός πυροβολικού

Σωτήρης Ευάγγελος – ίλαρχος Τ/Θ

Βασιλικός Επίτροπος: Παπακωνσταντίνου Νικόλαος, αντιεισαγγελέας πλημ/κών

Παρεμφερή είναι και τα στοιχεία για τη δράση των ομάδων αυτών, τα οποία παραθέτει με την αφήγησή του ο Γιώργος Θεοδωρακόπουλος, ανώτερος υπάλληλος του Ι.Κ.Α

Σπουδείωνε ο Γ. Θεοδωρακόπουλος: «Λίγες μέρες μετά το Πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, συναντήθηκα με τον Πλαναγώπη Κρητικό, στέλεχος της Ε.Δ.Η.Ν., ύστερα από τηλεφώνημά του μεσάνυχτα – λίγο πριν λήξει η ώρα κυκλοφορίας των πολιτών – και μου ζήτησε να είμαι σε ετοιμότητα για να αντισταθούμε οργανωμένοι στο πραξικόπημα. Σχεδόν αμέσως μετά τη συνάντησή μας, μου ζήτησε να έρθω σε επαφή με

μια ομάδα φοιτητών, κάπου στο Κουκάκι και να τους ενημερώσω πως σύντομα θα κληθούν να αντισταθούν μέσα από τις γραμμές της οργανωμένης αντίστασης. Οι περισσότεροι απ' αυτούς ήταν Ελληνοκύπριοι και μέλη του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Κύπρου. Διέθεταν θάρρος και γενναιότητα περισσότερη απ' όση περίμενα. Δεν υπήρξε συνέχεια στην επιαφή μου με την ομάδα αυτή και δεν θυμάμαι γιατί.

Σε τηλεφωνική επικοινωνία ο Παναγιώτης Κρητικός, με ειδοποίησε να συναντήσω το μέλος της Ε.Δ.Η.Ν. Στέλιο Ακρίβα που θα μου υποδείκνυε ένα άτομο, από το οποίο θα αγοράζαμε ένα πολύγραφο. Τον συνάντησα στη Λ. Αλεξάνδρας, κοντά στους Αμπελόκηπους. Μου υπέδειξε να επισκεψθώ ένα σπίτι στον Ερυθρό. Εκεί θα έβρισκα κάποιον αλλοδαπό, νομίζω Βρετανό. Παρέλαβα τον πολύγραφο σε μια βαλίτσα και με ένα ταξί τον μετέφερα στο φοιτητικό εργάνεικο δωμάτιο, που κρατούσα στο Γουδί. Ο ταξιτζής μάλιστα, ήταν ένας νευρικός άνθρωπος που παραβίαζε όλους τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας και είχε καταφέρει να κορυφώσει την αγωνία μου. Τον πολύγραφο παρέλαβαν από το σπίτι μου άλλοι συναγωνιστές, τους οποίους δεν θυμάμαι. Ο πολύγραφος, αν δεν κάνω λάθος προορίζοταν για το κλιμάκιο Βερυθάκη. Αργότερα μου ζήτησε ο Κώστας Ανδρουτσόπουλος, μέλος της Ε.Δ.Η.Ν., να ψιλοχενήσω μερικές μέρες στο σπίτι μου τον Στάθη Πλαναγούλη, ο οποίος είχε έλθει παράνομα από το εξωτερικό για την οργάνωση απόδρασης από τις στρατιωτικές φυλακές του αδελφού του Αλέκου και άλλων φυλακισμένων. Ήμεινε δέκα (10) περίπου μέρες στο δωμάτιό μου, μέχρι που ενοικιάστηκε διαμέρισμα, με τη φροντίδα του Κώστα Ανδρουτσόπουλου, κάπου στην πλατεία Βικτωρίας. Είχα μάλιστα με υπόδειξη και με χρήματα που μου έδωσε ο Κώστας Ανδρουτσόπουλος πληρώσει για κάποιους μήνες το ενοίκιο.»

Η ΔΙΚΗ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1973 (Ζο Κλιμάκιο της Ελληνικής Αντίστασης)

Το καλοκαίρι του 1972 κλιμάκιο της οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» είχε ενεργοποιηθεί για την απόδραση του Αλέκου Πλαναγούλη από τις φυλακές Μπογιατίου, στις οποίες εξακολουθούσε να κρατείται κάτω από απάνθρωπες συνθήκες.

Προς το σκοπό αυτό, είχαν αρχίσει εκ νέου επαφές του Στάθη Παναγούλη, με στελέχη της οργάνωσης, μεταξύ των οποίων ήταν ο Ανδρέας Σταυρουλάκης, ο Παναγιώτης Κρητικός, ο Δημήτριος Ντίνος, η Θεοδώρα Τσάνου, κ.ά.

Το κλιμάκιο είχε καταστρώσει σχέδια απόδρασης, αφού προηγουμένως είχε μελετήσει το χώρο με διακριτικές επισκέψεις και είχε στείλει μπνύματα στον Αλέκο Παναγούλη, μέσω της Αθηνάς Παναγούλη.

Πρέπει όμως να τονιστεί ότι, τα μέτρα τα οποία είχαν ληφθεί από τις δυνάμεις ψρούρησης, ύστερα από τις πολλές απόπειρες απόδρασης ήταν ιδιαίτερα αυστηρά και οι όλες ενέργειες του κλιμακίου δεν ξεπερνούσαν το θεωρητικό επίπεδο.

Οστόσο, οι δυνάμεις ασφαλείας (ΕΣΑ) είχαν θέσει σε στενή παρακολούθηση τις αιφιδοναχωρήσεις στην Ελλάδα του Στάθη Παναγούλη, γεγονός το οποίο είχε μυριστεί ο εκ των στελεχών της οργάνωσης Παναγιώτης Κρητικός, από τη δική του παρακολούθηση και ένα πρώι από τον ΟΤΕ της Ομόνοιας (κάτω από το παλαιό Πρωτοδικείο) πήρε τηλέφωνο τον Στάθη Παναγούλη στη Ρόμη και του συνέστησε να μνη ματίσει το πόδι του στην Ελλάδα, γιατί έχει εντοπιστεί μετά θεβαϊστητας και το κλιμάκιο θα εξαρθρωθεί πριν καν αρχίσει να δρα.

Εκείνος δεν έλαβε υπόψη του τη σύσταση αυτή, με αποτέλεσμα να έλθει στην Ελλάδα, όπου και συνελήφθη αμέσως, γιατί είχε παγιδευτεί.

Έτσι, από τον Σεπτέμβριο του 1972 μέχρι το τέλος του έτους αυτού εξαρθρώθηκε ένα ακόμα κλιμάκιο της οργάνωσης, το οποίο ήταν εντοπισμένο.

Τα μέλη του κλιμακίου αυτού πέρασαν όλα από το ΕΑΤ-ΕΣΑ, όπου βασανίστηκαν απάνθρωπα με πρώτο τον Στάθη Παναγούλη και την 18η Ιανουαρίου 1973 παραπέμφθηκαν στο 'Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών, όπου μετά από ακροαματική διαδικασία πέντε ημερών, καταδικάστηκαν οι περισσότεροι, σε ποινές φυλάκισης.

Τα μέλη της οργάνωσης που παραπέμφθηκαν στη δίκη αυτή ήταν:

Παναγούλης Ευστάθιος, Ντίνος Δημήτρος, Τσάνου Θεοδώρα, Τσουκαλαδάκης Ελένη, Γεωργίου – Ασημακοπούλου Σοφία, Νάστου Μαρία, Καβίλια Λόρνα, Μελάς Ευστάθιος, Κρητικός Παναγιώτης, Σταυρουλάκης Ανδρέας, Κυριακόπουλος Θεόδωρος, Φατούρος Αριστείδης, Χιονίδης Παναγιώτης.

Στους καταδίκασθέντες επιβλήθηκαν οι ποινές:

Στον Ευστάθιο Πλαναγούλη φυλάκιση τεσσερισμίσι (4 1/2) χρόνια κατά συγχώνευση, στον Δημήτριο Ντίνο φυλάκιση δυόμισι (2 1/2) χρόνια κατά συγχώνευση, στη Θεοδώρα Τσάνου σε φυλάκιση δεκαπέντε (15) μηνών κατά συγχώνευση, στην Ελένη Τσουκαλαδάκη φυλάκιση δέκα (10) μηνών με αναστολή, στη Σοφία Γεωργίου – Ασημακοπούλου φυλάκιση ενός (1) έτους με αναστολή, στη Μαρία Νάστου ποινή φυλακίσεως δέκα (10) μηνών με αναστολή, στη Λόρνα Καθίλια φυλάκιση είκοσι (20) μηνών κατά συγχώνευση, στον Παναγιώτη Κρητικό φυλάκιση δεκαοκτώ (18) μηνών κατά συγχώνευση, στον Ανδρέα Σταυρουλάκη φυλάκιση δέκα (10) μηνών με αναστολή, στο Θεόδωρο Κυριακόπουλο φυλάκιση έξι (6) μηνών με αναστολή, στον Αριστείδη Φατούρο φυλάκιση έξι (6) μηνών με αναστολή, στον Παναγιώτη Χιονίδη φυλάκιση έξι (6) μηνών με αναστολή. Ο Ευστάθιος Μελάς, κατηγορούμενος για υπόθαλψη εγκληματία, ως στενός συγγενής της οικογενείας Πλαναγούλη, αθωώθηκε. Κατά την ανακριτική διαδικασία της υπόθεσης αυτής συνελήφθη και ο Κώστας Νταϊλιάνας, λόγω φιλικών σχέσεων με την οικογένεια Ντίνου, ο οποίος θασανίστηκε άγρια στο ΕΑΤ/ΕΣΑ, αλλά αφέθηκε ελεύθερος αργότερα, επειδή δεν προέκυψαν στοιχεία.

Πρέπει εδώ να τονισθεί η σθεναρή υπεράσπιση του Γιώργου Πρασιάνακη, του Φοίβου Κούτσικα και του Βαγγέλη Πετρίδη.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πρόεδος: Ευγένιος Καραχάλιος

Στρατοδίκες:

Τζούλιας Ηλίας – ταγματάρχης πεζικού

Παπαπάνου Γεώργιος – ταγματάρχης πεζικού

Σαΐνης Γεώργιος – ταγματάρχης πεζικού

Ρούκης Δημήτριος – λοχαγός μπχανικού

Σωτήρος Ευάγγελος – ίλαρχος – αναπληρωματικό μέλος

Βασιλικός Επίτροπος: Νικολοδήμος Πλαναγιώτης

Γραμματέας: Νικολακάκος Ιωάννης

*Οι κατηγορούμενοι στο 3ο κλιμάκιο της Ελληνικής Αντίστασης.
Διακρίνονται: Στ. Παναγούλης, Θ. Κυριακόπουλος, Ευστ. Μελάς,
Α. Σταυρουλάκης, Δ. Ντίνος, Π. Κρητικός, Δ. Τσάνου, Σ. Ασπρακοπούλου,
Μαρία Νάστου.*

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ

Τον Μάρτιο του 1970 ο Γιάννης Ζίγδης, διακεκριμένο στέλεχος της προδικτατορικής Ένωσης Κέντρου, βουλευτής και υπουργός κατ' επανάληψη, φλογερός πατριώτης και ασυμβίθαστος αγωνιστής, με σπάνιο πολιτικό ίθος και παρροσία, προέθη σε δηλώσεις κατά της Κυβερνήσεως των δικτατόρων, με αφορμή προδοτικούς χειρισμούς του Κυπριακού προβλήματος, οι οποίοι είχαν ως αποτέλεσμα την οδυνηρή εξέλιξη σπις σχέσεις Αθήνας-Λευκωσίας. Οι δηλώσεις αυτές, ιδιαίτερα επικριτικές για τις περιστάσεις εκείνες καταχωρίθηκαν στην τότε ειφημερίδα «Έθνος» του Κώστα Κυριαζή και προκάλεσαν την αυτόφωρη σύλληψη του Γιάννη Ζίγδη, του εκδότη Κώστα Κυριαζή και των συνεκδοτών Κ. Νικολόπου-

λου, Αχ. Κυριαζή, του αρχισυντάκτη Γιάννη Καψή και του διευθυντή σύνταξης Κ. Οικονομίδη, κατά των οποίων απαγγέλθηκαν οι ανάλογες για την περίσταση κατηγορίες. Οι κατηγορούμενοι παραπέμψθηκαν σε δίκη, η οποία έγινε την 31η Μαρτίου 1970 και κατά την οποία καταδικάστηκαν σε ποινές φυλάκισης. Ο Γιάννης Ζίγδης σε φυλάκιση τεσσερισμήσι (4 1/2) ετών, ο Κώστας Κυριαζής σε φυλάκιση τεσσάρων (4) ετών, ο Γιάννης Καψής σε φυλάκιση πέντε (5) ετών, ο Κώστας Νικολόπουλος σε φυλάκιση τριών (3) ετών, ο Αχ. Κυριαζής σε φυλάκιση τριών (3) ετών και ο Κ. Οικονομίδης σε φυλάκιση ενός (1) έτους.

Αργότερα, ο Γιάννης Ζίγδης διότι ασθένησε σοβαρά, αλλά και επειδή η φυλάκισή του είχε προκαλέσει διεθνή σάλο, η Χούντα τον παράπεμψε αυτεπάγγελτα – όχι με αίτησή του – στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Πειραιά με την αιτιολογία της ανηκέστου βλάβης της υγείας του, με αποτέλεσμα να αφεθεί ελεύθερος υπό όρους.

Πολύ αργότερα κατόρθωσε να πάει και στις Η.Π.Α., όπου κατέγγειλε και στο Κογκρέσο και σε άλλους φορείς τη δικτατορία στην Ελλάδα, τις συνέπειές της και προέβλεψε την τραγωδία της Κύπρου.

Χρειάζεται εδώ να επισημάνουμε με λίγες, αλλά αδρές γραμμές ότι ο Γιάννης Ζίγδης υπήρξε ένας ακέραιος και έντιμος πολιτικός, φλογερός πατριώτης και ασυμβίθαστος αγωνιστής, αλλά κυρίως υπήρξε ένας πολιτικός που δεν τον άγγιζαν διαπλεκόμενα συμφέροντα και κανενός είδους δουλείες και τα οποία, δυστυχώς, στη φαύλη εποχή μας, ήταν αρνητικά στοιχεία, που δεν του «επέτρεψαν» να παίξει ουσιαστικότερο ρόλο στα πολιτικά πράγματα της χώρας μας.

Η ΑΠΟΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΖΑΜΠΕΛΗ

Η απόδραση του Νίκου Ζαμπέλη από τις φυλακές της Αίγινας, έλαβε χώρα τη νύχτα της 5 Ιουνίου 1971. Με μια μικρή λάμα την οποία είχε προμηθευτεί από φίλους του μέσα σε ψωμί, πριόνιζε με επιμονή, λίγο-λίγο και για πολλές νύχτες τα κάγκελα του κελιού με αριθμό 10, στο οποίο εκρατείτο μαζί με άλλους συντρόφους του.

Στην ενέργεια αυτή, ήταν μυημένοι και άλλοι συγκρατούμενοί του, οι οποίοι παρακολούθουσαν τις κινήσεις του δεσμοφύλακα, καθώς και

τους μη μυημένους συντρόφους. Τα κάγκελα, όπως τονίστηκε, τα έκοβε τις νύχτες και λίγο λίγο. Για να μη διαπιστώθει από τον καθημερινό έλεγχο, που γινόταν από τους δεσμοφύλακες, η εγκοπή στα κάγκελα, άλειψε τα πριονισμένα σπρεία με μια ομοιόμορφη ουσία (σκουριά), ώστε να καλύπτονται απόλυτα τα σπρεία αυτά. Έτσι, ολοκληρώθηκε η κατάργηση του κιγκλιδώματος και τις μεταμεσονύκτιες ώρες της 5ης προς την 6η Ιουνίου, ο Νίκος Ζαμπέλης βρέθηκε στη στέγη των φυλακών της Αίγινας και με ένα πρόχειρο σκοινί που είχε κατασκευάσει από σεντόνι, κατέθηκε στο δρόμο, απ' όπου απαρατήρητος κατευθύνθηκε προς την άκρη του λιμανιού, όπου, αιφού μπήκε σε μια αγκυροβολημένη βάρκα, την έλυσε και άρχισε να κωπιλατεί με κατεύθυνση τον Πειραιά.

Μεσοπέλαγα και αιφού είχε ξημερώσει αρκετά, επισημάνθηκε από άνδρες περιπολικού του Λιμενικού Σώματος, στους οποίους υποδύθηκε τον περιπλανώμενο από τα κύματα, ερασιτέχνη ψαρά. Το περιπολικό, αιφού πρόσδεσε τη βάρκα, την έλυσε και άρχισε να κωπιλατεί στον Πειραιά.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί, ότι δεν είχε γίνει κανένα σήμα για την απόδραση προς τις αρχές ασφαλείας, γιατί η απόδραση δεν είχε επισημανθεί, επειδή ο Ζαμπέλης σε συνεννόση με τους μυημένους είχε διαμορφώσει το κρεβάτι του κατά τέτοιο τρόπο (ανασπκωμένη την κουβέρτα, ώστε να φαίνεται ότι κοιμάται), τα δε κάγκελα είχε «αποκαταστήσει» με την προαναφερθείσα ουσία.

Έτσι, κέρδισε αρκετό χρόνο, ώστε να φύγει, όχι μόνο από το νησί, αλλά και να θγει και στην Αιγαίνη.

Αξίζει εδώ να αναφέρουμε ότι ο επικεφαλής του λιμενικού σκάφους υπαξιωματικός, αποθιβάζοντας τον Νίκο Ζαμπέλη στη στεριά και αιφού τον επιτίμησε για την επιπολαιότητά του, είπε και τούτο:

«Κάνε στην υπηρεσία μας κανένα ευχαριστήριο γράμμα όταν πας στο σπίτι σου, γιατί από κάτι τέτοιες περιπτώσεις εμείς παίρνουμε κανένα γαλόνι».

Ο Νίκος Ζαμπέλης, μπήκε σε ένα ταξί και κατευθύνθηκε στη Γλυφάδα, στο σπίτι της θείας του, Αθηνάς Πλαναγούλη. Το σπίτι ήταν κλειστό γιατί ήταν ακόμα πρωί Κυριακής και η Αθηνά είχε πάει στην εκκλησία. Δεν έφυγε όμως ο Ζαμπέλης. Την περίμενε και όταν γύρισε η Αθηνά από

την εκκλησία, τον βρήκε στην πόρτα. Η Αθηνά Παναγούλη τηλεφώνησε αμέσως στον Κώστα Ανδρουτσόπουλο, ο οποίος έσπευσε να τον παραλάβει και τον έκρυψε προσωρινά. Εν συνεχεία συναντήθηκε με τον Παναγιώτη Κρητικό και οι δυο μαζί αναζητούσαν ασφαλή τρόπο για την απόκρυψη.

Ο Παναγιώτης Κρητικός πήλθε σε επαιφή με το μέλος της Φιλικής Εταιρείας Γιώργο Θεοδωρακόπουλο, ο οποίος τον έκρυψε προσωρινά σε μια ισόγεια γκαρδονιέρα στην περιοχή της πλατείας Βικτωρίας για ελάχιστες ώρες. Εν συνεχεία, αναζητήθηκε ασφαλέστερο μέρος και ως τέτοιο κρίθηκε το σπίτι της οικογένειας Δημητρίου Ντίνου στην Κάτω Ηλιούπολη. Αυτό έγινε καθ' υπόδειξη του Στάθη Παναγούλη, με τον οποίο το κλιμάκιο των Ανδρουτσόπουλου – Κρητικού επικοινώνησε τηλεφωνικά στην Ιταλία. Η απόκρυψη στο σπίτι της οικογένειας Ντίνου, δεν ήταν τυχαία. Η Εύη Ντίνου, φοιτήτρια τότε στην Ιταλία είχε γίνει μέλος της οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» στην Ιταλία. Μετά από παρέλευση ενός και πλέον μηνός, ο Στάθης Παναγούλης οργάνωσε «κρουαζίέρα» στην Ελλάδα, με κότερο, το οποίο ήταν ιδιοκτησία μιας πρώην κόρισσας, στην οποία είχαν δώσει το ψευδώνυμο «Ζαφείρω». Στην αποστολή συμμετείχαν εκτός από τον Στάθη Παναγούλη, ο Νίκος Μαυρομάτης και μερικοί Ιταλοί συναγωνιστές, μεταξύ των οποίων και η γνωστή αγωνίστρια Λόρνα Καβίλια-Μπρίφα. Εδώ, πρέπει να τονιστεί, ότι την όλη αποστολή χρηματοδότησε το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ιταλίας και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Ρώμης Τζίνο Λουιτζοντίτσε. Το κότερο αγκυροβόλησε στην Κυλλάνη απ' όπου ο Παναγούλης πήλθε στην Αθήνα και το βράδι της 20ης Ιουλίου 1971 παρέλαθε τον Νίκο Ζαμπέλη και με αυτοκίνητο τον μετέφερε στην Κυλλάνη.

Με πλαστό διαβατήριο που είχε εξασφαλίσει ο Παναγούλης από την Ιταλία, ο Νίκος Ζαμπέλης επιβιβάστηκε στο σκάφος, το οποίο αφού παρέμεινε για λίγο στη Ζάκυνθο, αναχώρησε για την Ιταλία. Ήτσι ολοκληρώθηκε η περιπετειώδης, αλλά ευτυχής απόδραση του Νίκου Ζαμπέλη.

Η απόδραση Ζαμπέλη δεν έμεινε χωρίς συνέπειες. Οι αρχές του καθεστώτος, μετά μανίας, επιδόθηκαν σε εξονυχιστικές και βασανιστικές ανακρίσεις, μετά την απόδραση, σε βάρος φυλάκων και συγκρατουμένων του Νίκου Ζαμπέλη, με αποτέλεσμα να ενοχοποιήσουν συνολικά

οκτώ άτομα, τα οποία παραπέμφθηκαν να δικαστούν στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών. (Ο Παπαδόπουλος για να δώσει την εντύπωση «εκδημοκρατισμού» είχε αρχίσει ορισμένες υποθέσεις κατά του καθεστώτος να τις παραπέμπει στα Πολιτικά Δικαστήρια).

Στη δίκη αυτή, π οποία έγινε στις 16.1.1972 καταδικάστηκαν για συνέργια σε για απόδραση, υπόθαλψη εγκληματία, κ.λπ., ο ίδιος ο Νίκος Ζαρπέλης, φυσικά ερήμην, σε φυλάκιση εννέα (9) μηνών, ο Στάθης Γιώτας σε φυλάκιση δεκατεσσάρων (14) μηνών, ο Γιάννης Κλωνιζάκης σε φυλάκιση δεκατεσσάρων (14) μηνών, ο Στάθης Παναγούλης (ερήμην) σε φυλάκιση δεκατεσσάρων (14) μηνών. Επίσης, σε φυλάκιση δεκατεσσάρων (14) μηνών ο καθένας καταδικάστηκαν οι φύλακες των φυλακών Αιγίνης: Νικόλαος Παρασκευάκος, Μιχάλης Λαγουδάκος, Δημήτρης Καραγιάννης και Χρήστος Παρίσης

ΑΠΟΔΡΑΣΗ ΒΑΛΥΡΑΚΗ

Τη νύχτα της 20ης Μαΐου του 1972, οι Σήφης Βαλυράκης και Μπάμπης Γεωργακάκης, κρατούμενοι στις φυλακές υψίστης ασφαλείας της Κέρκυρας, κατάφεραν να αποδράσουν, αφού προηγουμένως είχαν επιτύχει να κόψουν τα κάγκελα του παραθύρου του κελιού τους. Έτσι, κατάφεραν να βγουν από εκεί, πέρασαν εν συνεχεία στην ταράτσα της ακτίνας Κ και από κει με σχοινί κατέβηκαν στο δρόμο.

Ο Γεωργακάκης, δυστυχώς, με την πτώση του στο έδαφος τραυματίστηκε σοβαρά στο πόδι του και σε μικρή απόσταση συνελήφθη. Ο Βαλυράκης κατόρθωσε να διαφύγει και με πολλές και δύσκολες προσπάθειες πέρασε στην Αλβανία του Χότζα, όπου εκεί τον περίμενε πολύμηνη φυλάκιση, με άθλιες συνθήκες κράτησης, αλλά και βασανιστήρια, διότι το καθεστώς εκείνο τον θεωρούσε ύποπτο.

Η δίκη των δύο αγωνιστών μαζί με φύλακες, έγινε στις 25 Αυγούστου 1972, στην Κέρκυρα, ερήμην φυσικά του Σήφη Βαλυράκη. Δικηγόρος παρέστη ο Βαγγέλης Πετρίδης.

ΔΙΚΗ 17 ΠΟΛΙΤΩΝ – ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Την 4η Νοεμβρίου 1973 τελέστηκε στη Μπρόπολη Αθηνών, μνημόσυνο για τα πέντε χρόνια από το θάνατο του Γέρου της Δημοκρατίας Γεωργίου Παπανδρέου.

Η συρροή του Λαού ήταν μεγάλη και το πάθος του για τη Δημοκρατία, την Ελευθερία που εκείνος είχε διδάξει και με το λόγο και με τις πράξεις του και την είχε επισφραγίσει με το θάνατο, επίσης, μεγάλο. Εκδηλώθηκε με συνθήματα κατά της χούντας, π οποία καταδυνάστευε το λαό για πέμπτη συνεχή χρονιά. Το καθεστώς θορυβημένο, προέβη σε αθρόες συλλήψεις πολιτών από τους οποίους παρέπεμψε στο Αυτόφωρο Τριμελές Πλημμελειοδικείο (για να εξωραΐσει το δικτατορικό της πρόσωπο, π χούντα, είχε καταργήσει τα στρατοδικεία) δέκα επιτά πολίτες.

Οι παραπεμφθέντες ήταν οι εξής: Χαράλαμπος Ατσάλης, υπάλληλος Ο.Τ.Ε., Γεώργιος Παπαδόπουλος, φοιτητής Φυσικομαθηματικής, Νικόλαος Μορφέσης, οικοδόμος, Αλέξανδρος Αλεξανδράκης, φοιτητής Νομικής, Παναγιώτης Κίνιας, καθηγητής, Βασίλειος Μπενάκης, σπουδαστής, Παναγιώτης Φασιλής, λογιστής (μεταπολιτευτικά γραμματεάς τομεακού γραφείου Κορυδαλλού Π.Α.Σ.Ο.Κ.), Χριστίνα Γιούργα, γεωπόνος, Γιάννης Ζέρβας, φοιτητής, Αναστασία Στεφανοπούλου, ιδιωτική υπάλληλος, Γιώργος Μικρούτσικος, ιδιωτικός υπάλληλος, Τιμολέων Φουντούκης, σπουδαστής, Παναγιώτης Μπακάκης, πολιτικός μπχανικός, Αντώνης Σωτηρίου, σπουδαστής, Νικόλαος Κούτσικος, δικαστικός επιμελητής, Κων/νος Δουβλέκας, αγρότης και Αναστασία Ισαρη, τραπεζίκος υπάλληλος. Οι κατηγορίες τις οποίες κατασκεύαζαν οι διωκτικές αρχές ήταν οι γνωστές (περιύθριση αρχής, φθορές, διατάραξη, αντίσταση κατά της αρχής), στην ουσία όμως ήταν π οι καταστολή κάθε δημοκρατικής εκδήλωσης που θα έθετε σε κίνδυνο το καθεστώς.

Η δίκη, π οποία ήταν αυτόφωρη και κράτησε έξι μέρες, αποτέλεσε μια ακόμα έπαλξη αγώνα κατά της χούντας από τους κατηγορούμενους και τους συνηγόρους τους.

Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο αθώωσε 12 και καταδίκασε 5 με ποινές αναστολής και έτοι αιρέθηκαν και οι 17 ελεύθεροι (για άλλους από τους καταδικασθέντες, το δικαστήριο εδέχθη την έφεση με ανασταλτικό αποτέλεσμα και για άλλους εδέχθη τη μετατροπή της ποινής).

Δεν άντεχε πλέον το καθεστώς καταδίκες και προσπαθούσε να δείξει, όχι μόνο επιείκεια, αλλά και βήματα εκδημοκρατισμού. Οι καταδικασθέντες πάνταν οι Χαράλαμπος Ατσάλης (14 μίνες φυλάκισης), Βασ. Μπενάκης (2 χρόνια), Παναγιώτης Φασιλής (6 μίνες), Νίκος Μορφέσης (8 μίνες) και Αναστασία Στεφανοπούλου (11 μίνες).

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ (Ε.Α.Σ.)

Η οργάνωση Εθνικός Αντιδικτατορικός Στρατός (Ε.Α.Σ.) ιδρύθηκε το φθινόπωρο του 1968 και εξαρθρώθηκε τον Ιούλιο του 1969. Την αποτελούσαν ως βασικά στελέχη ο Αλέξανδρος Ζωγράφος, ο Παναγιώτης Μπλιώτης, ο Ξενοφώντας Παπανικολάου και ο Παύλος Τσούντος, οι οποίοι παραπέμφθηκαν στο Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών, κατηγορούμενοι, μεταξύ άλλων, «ότι επεδίωκαν δια βιαίων μέσων ανατροπήν του πολιτεύματος, του κράτους και του κοινωνικού καθεστώτος». Για τους δύο πρώτους, τον Αλέξανδρο Ζωγράφο και τον Παναγιώτη Μπλιώτη «συνέτρεχαν» κατά το κατηγορητήριο, ιδιαίτερες επιβαρυντικές περιπτώσεις, διότι «ετύγχαν τέως καπεταναίοι του ΕΛΑΣ, υπό τα ψευδώνυμα ο μεν πρώτος «Λαοκράτης» ο δε δεύτερος «Σπάρτακος».

Το Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών τον Μάρτιο του 1971 με την υπ' αριθ. 61/71 απόφασή του, κήρυξε ενόχους και καταδίκασε τον Αλέξανδρο Ζωγράφο σε κάθειρξη δεκαεννέα (19) χρόνων, τον Παναγιώτη Μπλιώτη σε κάθειρξη είκοσι (20) χρόνων, τον Ξενοφώντα Παπανικολάου σε φυλάκιση πέντε (5) χρόνων και τον Παύλο Τσούντο σε φυλάκιση τεσσάρων (4) χρόνων.

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΔΙΚΗ

Δεν έχουμε, παρά ελάχιστα στοιχεία για τη δράση, τη σύλληψη και τη βαριά καταδίκη των στελεχών μιας δυναμικής ομάδας, που έδρασε στη Θεσσαλονίκη και την οποία αποτελούσαν οι: Ανέστης Αναστασιάδης, ο Ρούσσος Βρανάς κ.ά.

Ο φοιτητής Ρούσσος Βρανάς, ο οποίος πάνταν ένας φλογερός πατριώτης 19 ετών καταδικάστηκε σε κάθειρξη δεκαοκτώμισι (18 1/2) χρόνων και δεκαειών στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, ενώ ο Ανέστης Αναστασιάδης σε φυλάκιση τριών (3) ετών.

Η ομάδα αυτή, μεταξύ των άλλων δραστηριοτήτων, τοποθέτησε στα γραφεία του κλιμακίου του ΝΑΤΟ της Θεσσαλονίκης εμπροστική βόμβα με αποτέλεσμα να προκληθεί πυρκαγιά, τον Αύγουστο του 1970.

Θα πάταν κοινοτοπία να σημειώσει απλά κανείς τα βασανιστήρια που υπέστησαν οι αγωνιστές αυτοί, αλλά ούτε και θα μπορούσε να τα περιγράψει. Εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε με τον πιο έντονο τρόπο είναι ότι τα βασανιστήρια αυτά πάταν από τα φρικτότερα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Μια πρωική μορφή της Νεολαίας του Γεωργίου Παπανδρέου, πάταν εκείνη την φοιτητή στη Γένοβα της Ιταλίας Κωνσταντίνου Γεωργάκη, ο οποίος σε ένδειξη υψίστης διαμαρτυρίας κατά της χούντας των συνταγματαρχών, αυτοπυρπολήθηκε την 19η Σεπτεμβρίου 1970 στην κεντρική πλατεία της Γένοβας.

Μια αναμνηστική πλάκα από τους Έλληνες φοιτητές στο σημείο της αυτοπυρπόλησης, μαρτυρεί τη θυσία του πρωικού παλικαριού, αλλά η ελληνική δημοκρατική πολιτεία δεν έχει κρίνει αναγκαίο να διαπιστώγησει τη μαθητική νεολαία της πατρίδας μας με τα σύμβολα εκείνα της θυσίας, χάριν της Δημοκρατίας, μεταξύ των οποίων είναι και ο φοιτητής Κώστας Γεωργάκης.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΛΗΣ

Πέρα από την καταγραφή των οργανώσεων και των κινήσεων που έδρασαν κατά της δικτατορίας και του τυραννικού καθεστώτος, θεωρούμε χρέος να καταγράψουμε ξεχωριστά μια ακόμα πρωική και μαρτυρική μορφή, εκείνη του ταγματάρχη Σπύρου Μουστακλή. Υπήρξε ο Σπύρος Μουστακλής ένας Έλληνας, τη σύνθεση του οποίου αποτελούσαν τα στοιχεία του αγνού δημοκράτη, του φλογερού πατριώτη και του ασυμβίβαστου μαχητή. Σε όλους τους εθνικούς και δημοκρατικούς αγώνες υπήρξε μπροστάρης.

Γεννημένος στο Μεσολόγγι και γαλουχημένος με τα πρωικά κατορθώματα των προγόνων του, έγινε λάτρης της ελευθερίας και ταυτόχρονα εμποτίστηκε με τις βαθιές φιλελεύθερες και δημοκρατικές αρχές. Υπήρξε ένας φλογερός υπερασπιστής της Δημοκρατίας και ταυτόχρονα υπήρ-

ξε ένας διαρκής και ασυμβίθαστος μαχητής κατά της δουλείας και της ταπείνωσης.

Έτσι, αυθόρμητα εντάχθηκε από νεαρός, στις δυνάμεις του Ναπολέοντα Ζέρβα και αργότερα από τις τάξεις του στρατού, πολέμησε στην Κορέα. Όταν το 1965 εθελοντές από τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις στελέχωσαν την άμυνα της Κύπρου, με απόφαση της κυβέρνησης του Γ. Παπανδρέου, ο Σπ. Μουστακλής θρέθηκε εκεί να διοικεί ένα Τάγμα Πεζικού της Εθνοφρουράς με Κυπρίους στρατιώτες.

Η χούντα τον απόταξε, για να περάσει στη δράση κατά της τυραννίας. Η δράση του μέσα από τις τάξεις της οργάνωσης «Ελεύθεροι Έλληνες», μια οργάνωση που συγκρότησαν κυρίως απόστρατοι και απότακτοι αξιωματικοί διαφόρων πολιτικών πεποιθήσεων, με μοναδικό σημείο αναφοράς την πτώση της δικτατορίας, τον οδήγησε στη σύλληψη (στις 27 Μαΐου του 1973, έξω από το σπίτι του, στο Παγκράτι) από την ΕΣΑ και στα ψρικτά βασανιστήρια τον Απρίλη του 1973, με συνέπεια να υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη στην υγεία του. Έκτοτε, «έζησε» ως μια κραυγή διαμαρτυρίας και ένα σύμβολο αποδεικτικό της θαρβαρότητας και της τυραννίας. Ο χαλκέντερος εκείνος αγωνιστής άντεξε το μαρτύριό του μέχρι την 28η Απριλίου 1986, που άφησε την τελευταία του πνοή, για να περάσει και εκείνος στο πάνθεον των αγωνιστών και των πρώων, αλλά και στο πάνθεον των πικραμένων.

Ο Σπύρος Μουστακλής στην αναπρική καρέκλα.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ

Όσα στελέχη της δημοκρατικής παράταξης είχαν καταστεί επώνυμα από τους ανένδοτους αγώνες, από την αντίδραση κατά της αποστασίας, από τους φοιτητικούς αγώνες για τα δημοκρατικά φοιτητικά και κοινωνικά δικαιώματα και τα οποία δεν συνελήφθησαν την πρώτη νύχτα της δικτατορίας, πήραν προληπτικά μέτρα προστασίας, ή πέρασαν στην παρανομία. Ένα από αυτά ήταν και ο Νικηφόρος Μανδηλαράς. Μέλος των δημοκρατικών δικηγόρων προδικτατορικά, δικηγόρος σε πολλές πολιτικές δίκες φοιτητών από την προδικτατορική εποχή του πολιτικού αυταρχισμού. Κυρίως όμως, ο Νικηφόρος Μανδηλαράς, είχε γίνει γνωστός ως υπερασπιστής στη δίκη του «ΑΣΠΙΔΑ», κατά τη διάρκεια της οποίας είχε προκαλέσει, με την ιδιαίτερη μαχητικότητά του, όχι μόνο τους στρατοδίκες, αλλά πολλές από τις δυνάμεις της ανωμαλίας. Η όλη προδικτατορική δημοκρατική δράση του Νικηφόρου Μανδηλαρά είχε γίνει στα πλαίσια του αγώνα του Κέντρου και στις εκλογές της 28ης Μαΐου επεδίωκε μια θέση στα ψηφοδέλτια της παράταξης της Ένωσης Κέντρου.

Ο Νικηφόρος Μανδηλαράς, φύση τολμηρή και αγωνιστική, πίστευε ότι ο αντιδικτατορικός αγώνας για να έχει αποτέλεσμα πρέπει να οργανωθεί από το εξωτερικό. Γι' αυτό από τις πρώτες μέρες της δικτατορίας, αφού διέφυγε τη σύλληψη, αναζητούσε από την παρανομία στην οποία είχε περάσει, τρόπο διαφυγής στο εξωτερικό. Αφού επιβιβάστηκε σε ένα καΐκι από κάποια ακτή της Αττικής με τη μεσολάβηση φίλων του, με άγνωστο ακόμα και σήμερα τρόπο, δολοφονήθηκε, το δε πτώμα του εκβράστηκε στις ακτές της Ρόδου στις 18 Μαΐου 1967, όπου και ετάφη στο ντού. Η Χούντα με μια τυπική ανακοίνωση, αφού αναφερόταν στην ανεύρεση πτώματος που κατά τις πληροφορίες της ανήκε στο δικηγόρο Νικηφόρο Μανδηλαρά, το απέδωσε σε «πινιγμό». Η δολοφονία Μανδηλαρά απασχόλησε έντονα τον διεθνή τύπο και την κοινή γνώμη, για μακρύ χρονικό διάστημα. Η δολοφονία Μανδηλαρά ακόμα δεν έχει βρει τη δικαίωση με την πλήρη διαλεύκανσή της.

**ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ – ΑΠΙΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ – ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ
(Α.Α.Α.)**

Η οργάνωση «Αντίστασις – Απελευθέρωσις – Ανεξαρτησία» (Α.Α.Α.)

ήταν μια ολιγομελής δυναμική και κλειστή οργάνωση, π οποία έδρασε με την τοποθέτηση βομβών κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και ειδικότερα κατά το 1971-1972.

Η οργάνωση αυτή την οποία συγκροτούσαν βασικά ο Αναστάσιος Μήνης αντισμήναρχος ε. α. και ο Στέφανος Παντελάκης γνωστός παιδίατρος, λειτούργησε με την κατασκευή και τοποθέτηση βομβών σε καίρια σημεία των Αθηνών, όπου μετά την έκρηξη κάθε μηχανισμού, με ανακοίνωση στους ξένους ραδιοφωνικούς σταθμούς, ανελόγησε την ευθύνη. Η δυναμική και κλειστή αυτή οργάνωση είχε τοποθετήσει πάνω από εικοσιένα (21) τέτοιους μηχανισμούς και είχε γίνει ο μόνιμος πονοκέφαλος της Χούντας και των διωκτικών αρχών της. Δυστυχώς, συνελήφθησαν επ' αυτοφώρω την ώρα που τοποθετούσαν βόμβες και ύστερα από άγριους βασανισμούς στην ΕΣΑ οδηγήθηκαν στο έκτακτο στρατοδοκείο όπου καταδικάστηκαν σε βαρύτατες ποινές φυλάκισης.

Τα βασανιστήρια, τα οποία υπέστησαν, πήραν διεθνείς διαστάσεις, αμυδρή δε εικόνα δίνει ο ένας εκ των βασανισθέντων Αναστάσιος Μήνης, με το βιβλίο (χρονικό) που κυκλοφόρησε αργότερα, όπου διεκτραγωδεί την κακομεταχείρισή του μέσα σε 115 μέρες στην ΕΣΑ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΑΛ. ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ

Τα βασανιστήρια του Αλέκου Παναγούλη, βασανιστήρια είτε σωματικά, είτε ψυχολογικά ή άλλα (στέρηση νερού, φαγητού, μόνιμης απομόνωσης κ.λπ.) δε σταμάτησαν ούτε στιγμή καθ' όλο το διάστημα της μακράς φυλάκισής του.

Παράλληλα, ο αδάμαστος αγωνιστής δεν έχανε καμία ευκαιρία να τα καταγγέλλει είτε μέσω των συνηγόρων του, είτε μέσω της Μάνας του, είτε με κάθε άλλο τρόπο, που εύρισκε πρόσφορο. Τα βασανιστήρια αυτά είχαν συγκινήσει τη διεθνή κοινή γνώμη, τους δε φίλους του τους είχαν ανησυχήσει βαθύτατα, διότι εκτιμούσαν ότι η συνέχιση αυτών των βασανιστρίων θα οδηγούσε ή στη βιολογική του εξόντωση ή, στην καλύτερη περίπτωση, στην οριστική θλάβη της ψυχοσωματικής του υγείας.

Έτσι, μια ομάδα φίλων του συγκρότησε την ολιγομελή «Επιτροπή Σωτηρίας Αλέκου Παναγούλη». Την οποία αποτελούσαν, βασικά, τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας: Παναγιώτης Κρητικός, Κυριάκος Ντηνιακός,

Γεώργιος Θεοδωρακόπουλος, Γιάννης Μπαρμπαγάλας και Δημήτρης Τσιώτος.

Η Επιτροπή περιοριζόταν στην έκδοση διαμαρτυριών-καταγγελιών και ανακοινώσεων, τις οποίες διοχέτευε στα ξένα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Μια από τις ανακοινώσεις, η πρώτη που συντάχθηκε τον Μάιο του 1972 και μεταδόθηκε από το BBC και την Deutsche Welle (Ντόιτσε Βέλ-λε) είναι και η ακόλουθη:

«Ανακοινώνουμε πανελλήνια και διεθνώς ότι οδηγηθήκαμε στη σύσταση Επιτροπής με την παραπάνω ονομασία για να αγωνισθούμε με κάθε μέσο που θα κρίνουμε πρόσφορο για τη σωτηρία της ζωής του Αλέκου Πλαναγούλη από τα απάνθρωπα βασανιστήρια που υποβάλλεται καθημερινώς χωρίς κανείς να μπορεί να ανακόψει την πορεία τους ή να μετριάσει τη σκληρότητά τους.

Από τον Αύγουστο του 1968 στη Στρατιωτική φυλακή-κάτεργο Μπογιατίου, μέσα σ' ένα τσιμεντένιο κελί 2x2, ψθείρεται χρόνο με τον χρόνο, λυώνει μέρα με τη μέρα, εξοντώνεται ώρα με την ώρα, μια ανθρώπινη ύπαρξη, ο Αλέκος Πλαναγούλης. Είναι ίσως η μοναδική περίπτωσης που ύστερα από την κατάγνωση της ποινής με τις γνωστές συνθήκες, κατάδικος υποβάλλεται συνεχώς σε μια απάνθρωπη μεταχείριση μεσαιωνικού χαρακτήρας και βάρβαρης μεθοδολογίας. Κατά παράθαση και της πιο στοιχειώδους εννοίας ανθρωπισμού, ο Αλέκος Πλαναγούλης έχει γίνει το αντικείμενο των πιο εξοντωτικών μέσων. Πίσω από τα συρματοπλέγματα του Μπογιατίου, μέσα στο ειδικής κατασκευής τσιμεντένιο κελί, συντελείται αρκετά χρόνια τώρα ένα έγκλημα διαρκείας. Η ανθρώπινη ζωή είναι στην απόλυτη διάθεση ενός Διοικητή Ταγματάρχη και το μέτρο της αξίας της προσδιορίζεται από το μέγεθος των σαδιστικών αισθημάτων αυτού και μερικών δημίων που από καιρό σε καιρό ανάλογα με τις ορέξεις τους, υποβάλλουν το εγκλωβισμένο θύμα τους, με περισσότερη γενναιότητα σε απάνθρωπα βασανιστήρια. Πέρα από τη διαρκή απομόνωση στο κελί, που του έχει δημιουργήσει νευρικό κλονισμό, μείωση της οράσεως, διόγκωση του πίπατος, χωρίς εν τω μεταξύ να του επιτρέπουν γιατρό, επιδεικνύουν ωστόσο τη μυική τους δεινότητα υποβάλλοντάς τον σε άγριο ξυλοδαρμό.

Συγκεκριμένα στις 17 του παρελθόντος Φεβρουαρίου κάτω από τις διαταγές του Ταγματάρχη Anastasopoulos και παρά τους δισταγμούς

τους στην αρχή έξι οπλίτες αφού τον σκέπασαν με ένα μανδύα τον έδειραν αντλεώς μέχρι σπρέιον να υποστή θλάσιον των πλευρών. Τούτο γίνεται κατά συχνά χρονικά διαστήματα και αποτελεί προφανώς μέρος σχεδίου που αποβλέπει στη βαθυπόδιον βιολογική του εξόντωση, ή το ολιγώτερο στη διά βίου σωματική, ψυχική και πνευματική του αναπτηρία.

Είναι αποδεδειγμένο ότι πίσω από τα σύρματα του Μπογιατίου έχει αναβιώσει η χιτλερική κτηνωδία. Το τσιμεντένιο κελί του Μπογιατίου αποτελεί το στίγμα του 20ου αιώνος και το αποκορύφωμα της τυραννίας της στρατιωτικής Χούντας. Η Επιτροπή Σωτηρίας του Αλέκου Πλαναγούλη, καταγγέλλει στη διεθνή κοινή γνώμην, στους διεθνείς Οργανισμούς και σε όλους τους ανθρώπους που έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν τον ήλιο, το διαρκές ανοσιούργυμα του αιώνος. Ζητεί από όλους να ενώσουν τη φωνή τους για τη σωτηρία του Αλέκου Πλαναγούλη δια να σταματήσουν τα βασανιστήρια, ο εξευτελισμός της ζωής, η καταρράκωση της αξιοπρεπείας του ανθρώπου.

Η Επιτροπή Σωτηρίας ζητεί να επιτραπί σε εκπροσώπους γιατρούς του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού να επισκεφθούν τον Αλέκο Πλαναγούλη. Να εφαρμοσθή και για τον Πλαναγούλη ο νόμος που εφήρισε η Χούντα και που προβλέπει ότι στρατιωτικός καταδικασθείς και καθαιρεθείς εκτίεται πνηνή του σε πολιτικές ψυλακές και η κράτησή του διέπεται από τους κοινούς σωφρονιστικούς κανονισμούς. Άλλα η Χούντα δεν τον εφαρμόζει γιατί είναι φανερό ότι τούτο θα ανέτρεπε τα σχέδια της φυσικής του εξόντωσης.

Έτσι πίσω από το σκοτεινό πέπλο του Μπογιατίου έχει τη δυνατότητα να επιδίδεται στις ανίκουστες και βάρφαρες μεθόδους της.

Καλούμε τη διεθνή κοινή γνώμην να υψώσει φωνή διαμαρτυρίας προς κάθε κατεύθυνση για να σταματήσει το ανθρώπινο δράμα».

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Οι Έλληνες αξιωματικοί όταν δόθηκαν οι ευκαιρίες να αναπτύξουν δράση κατά του καθεστώτος, το έκαναν. Κορυφαίο παράδειγμα το Κίνημα του Ναυτικού, το οποίο έλαθε χώρα ως απόπειρα και είχε τη συμμετοχή πολλών αξιωματικών εμφορούμενων από ποικίλα πολιτικά ψρονήματα (βασιλόφρονες, κεντροαριστεροί, συντριπτικοί κ.λπ.), αλλά με ένα κοινό στόχο: την πτώση της Δικτατορίας.

Ανάμεσα σε πολλούς και γενναίους αξιωματικούς όλων των κινήσεων του Στρατού και με κίνδυνο να αδικήσουμε πολλούς, δεν μπορούμε να μην ξεχωρίσουμε την αγωνιστική, όσο και αγέρωχη, ασυμβίβαστη και ανυπότακτη μορφή του Νίκου Στάππα, τον αγωνιστή Κώστα Δημητριάδη, τον Λεωνίδα Βασιλικόπουλο, ο οποίος δεν συμμετείχε σ' αυτή την κίνηση, γιατί είχε αποταχθεί, αλλά έλαβε μέρος στην αντιδικτατορική πάλη, από άλλες θέσεις, καθώς και τον ίλαρχο Μιχ. Βαρδάνη.

Θα άξιζε ν' αφιερωθεί ολόκληρο κεφάλαιο στην αγωνιστική όσο και δραματική ιστορία του υπολοχαγού Γιώργου Πλαναγούλη, ο οποίος λιποτακτώντας απ' το στρατό της Χούντας, μετά από περιπετειώδεις περιπλανήσεις στην Ελλάδα, την Τουρκία και το Ισραήλ συνελήφθη από τις αρχές του τελευταίου και εκδόθηκε στη χώρα μας, για να χαθεί κατά μυστηριώδη τρόπο ανοιχτά στις Φλέβες και πριν ακόμα παραδοθεί επίσπεια στις ελληνικές αρχές.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΩΝΙΔΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΠΟΥΛΟ

Παραθέτουμε εδώ για τον Λεωνίδα Βασιλικόπουλο ένα σύντομο δελτίο δράσης, όπως αυτό το είχε συντάξει η Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Αθηνών:

III. «Την 23.9.1971 συνελήφθη υπό της Υπηρεσίας πηών, δυνάμει του υπ' αριθ. 41/71 από 21.9.1971 εντάλματος συλλήψεως του Εισηγητού του Ενταύθα Εκτάκτου Στρατοδικείου και ωδηγήθη εις Βασιλικόν Επίτροπον του εν λόγω Στρατοδικείου, κατηγορούμενος επί συμμορία κατ' εξακολούθησιν, παραβάσεις περί τας εκρηκτικάς ύλας και απόπειρα εκρήξεως εν τω πλαισίω της δραστηριότητος της παρανόμου οργανώσεως “Ελεύθεροι Έλληνες – Ε.Ε.”, δι' ην αιτίαν διετάχθη π η προφυλάκισής του εις Φυλακάς Κορυδαλλού, εις ας και μετήχθη, αποφυλακισθείς τελικώς την 14ην Ιουλίου 1972.

IV. Ενετάχθη εις την παράνομον οργάνωσιν “Ελληνική Αντιδικτατορική Νεολαία – Ε.Α.Ν.”. Ειδικώτερον αποδεχθείς έγγραφον διορισμόν του αρχηγού της οργανώσεως, υπό το ψευδώνυμον “Νικίτας” ανέλαβε την αρχηγίαν κλιμακίου της οργανώσεως και συγκεκριμένως

της β' ομάδος κρούσεως και υπό την ιδιότητά του ταύτην συμμετείχε εις την λήψη αποφάσεων δια τας πραγματοποιουμένας δυναμιτιστικάς ενεργείας της οργανώσεως και τας σχεδιαζομένας δολοφονίας πρωσπικοτήτων υπό ταύτης.

Εν Αθήναις τη 3η Ιουνίου 1973

Ο Προϊστάμενος

Ευάγγελος Ιωάν. Μάλλιος

Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΠΙΠΑ

Παραθέτουμε και την «απολογία» του Νίκου Στάπιπα, στο Ανακριτικό Συμβούλιο, τον Σεπτέμβρη του 1973, απολογία π οποία είναι ένας ύμνος της Δημοκρατίας και ταυτόχρονα ένα μαστίγωμα της τυραννίας:

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι,

Κατά την απολογίαν μου ενώπιόν σας θα αναφερθώ πρώτον εις τους λόγους οι οποίοι με ώθησαν να συμμετάσχω εις την κίνησιν του Ναυτικού, διότι πράγματι δεν αρνούμαι ότι είχα κάποιαν συμμετοχήν εις την κίνησιν αυτήν, δεύτερον, εις την έκτασιν της συμμετοχής μου εις την κίνησιν και εις τους λόγους δια τους οποίους η κατάθεσίς μου ενώπιον του προανακριτού της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης δεν αποδίδει την πραγματικότητα και τέλος εις ορισμένα σημεία του κατηγορητηρίου τα οποία δεν αποδέχομαι.

Και έρχομαι εις τους λόγους οι οποίοι με ώθησαν να συνδράμω την κίνησιν του Ναυτικού. Από της 21ης Απριλίου 1967, όταν μια ομάς αξιωματικών κατέλαβεν πραξικοπηματικώς την Αρχήν – διότι περί πραξικοπήματος επρόκειτο και ουχί περί επαναστάσεως – και κατέργησε τις συνταγματικές ελευθερίες του Ελληνικού Λαού, εθεώρησα καθήκον μου ότι έπρεπε να αντιταχθώ εις την δημιουργηθείσαν εκτροπήν. Η θέσις μου αυτή έναντι της δημιουργηθείσης έκτοτε καταστάσεως πήτο

Σημ.: Η «απολογία» έγινε στις 29 Σεπτεμβρίου 1973, ενώπιον του πενταμελούς Ανακριτικού Συμβουλίου, στο οποίο παραπέμφθηκε με το ερώτημα της αποτάξεως για τη συμμετοχή του στο Κίνημα του Ναυτικού.

απόρροια αφ' ενός μεν των υγιών δημοκρατικών μου πεποιθήσεων, αφ' ετέρου δε της ιδιότητός μου ως αξιωματικού, ο οποίος είχεν ορκισθή πίστιν εις την Πατρίδα και το Σύνταγμα.

Καθ' όλην την εξαιτίαν της στρατιωτικής διακυβερνήσεως της χώρας διακατεχόμην από αισθήματα ενοχής και κρίσεις συνειδήσεως, διότι σιωπηρώς ανεχόμην μιαν κατάστασιν την οποία δεν εθεώρουν νόμιμον και το σπουδαιότερον διότι είχα αθετήσει τον όρκον του οποίο είχα δώσει όταν εξερχόμην της Σχολής Ικάρων. Το αίσθημα αυτό ενοχής ενέτεινεν το γεγονός ότι οι κρατούντες συνεχώς επανελάμβανον ότι την «Επανάστασιν» την έκαναν αι «Ενοπλοι Δυνάμεις», εις τας οποίας ανήκον και εγώ, και ούτω μου απεδίδοντο πράξεις εις τας οποίας ούτε συμμετείχον ούτε επιθυμούσα να συμμετέχω. Λόγοι, συνεπώς, αρχών και πιθικού χρέους με ώθησαν να συμμετάσχω εις την κίνησιν του Ναυτικού.

Υπό των ανωτέρω αρχών και αισθημάτων ενεφορούμην όταν με προσήγγισε ο αντιπλοίαρχος Παπαδόγκωνας και μου ωμίλησε περί της μελετωμένης κινήσεως εις το Ναυτικόν. Ο εν λόγω αντιπλοίαρχος μου εζήτησεν όπως ενημερώσω και άλλους αξιωματικούς της Αεροπορίας, ώστε τα αεροσκάφη να μη βάλλουν ευθέως κατά των πλοίων, εις περίπτωσιν κατά την οποίαν τους εδίδετο τοιαύτη διαταγή, διατεθή δε ει δυνατόν και αεροσκάφος δια την ρίψιν προκηρύξεων.

Πράγματι ενημέρωσα επί της κινήσεως των αντιστράφον Αποστολάκην, ο οποίος ήλθεν εις απ' ευθείας επαφήν με τον αντιπλοίαρχον Παπαδόγκωνα, παραλλήλως δε ενημέρωσα και τον σμήναρχον ε.α. Βαγιακάκον, ο οποίος, ως μου είπον εθολιδοσκόποσεν τον αντιστράφον Χριστάκον, ομιλών εις αυτόν αορίστως, χωρίς να τον ενημερώσῃ επί της κινήσεως. Μετά του σμηνάρχου Κοκκινίδη ουδεμίαν επαφήν είχον και ουδέποτε συνεζήτησα μετ' αυτού περί της κινήσεως. Μόνον έδωσα το τηλέφωνον του σπιτιού του εις τον αντιπλοίαρχον Παπαδόγκωνα, όταν αυτός μου το εζήτησεν.

Αυτή ήτο, εν γενικαίς γραμμαίς η συμμετοχή μου εις την κίνησιν, όσον δε αφορά την κατάθεσίν μου ενώπιον του προανακριτού αύτη αποτελεί συρραφήν επιμέρους «προκαταρκτικών καταθέσεων», αι οποίαι ελήφθησαν υπό συνθήκας πρωτοφανών ψυχολογικών πιέσεων, πιθικών εξευτελισμών και ανπούστων σωματικών βασανιστρίων εις τα οποία

ωχριά και αυτός ακόμη ο σκοτεινός Μεσαίωνας. Κατά συνέπειαν η κατάθεσίς μου αυτή δεν δύναται να ληφθεί υπ' όψιν.

Δια να σχηματίσετε μιαν αμυδράν εικόνα των συνθηκών υπό τας οποίας ελήφθησαν «αι προκαταρκτικαί» αυταί καταθέσεις σας αναφέρω μόνον τα εξής:

Επί επτά ημέρας με επέταξαν εις ένα κελί εις το οποίον δεν υπήρχεν τίποτε άλλο παρά μόνον οι τέσσαρες τοίχοι και το δάπεδον, μου αφήρεσαν την στολήν και μου έδωσαν στολήν φαντάρου μέχρις ότου μου στείλουν από το σπίτι μου πολιτικά ρούχα, το νερό μου εδίδετο με το δελτίον, το φαγητό πάταν απαίσιο και δεν με άφηναν ούτε στιγμή να κοιψθώ, έστω και εις το δάπεδον του σκοτεινού μου κελιού.

Παράλληλα οι γογγυσμοί και αι επικλήσεις προς θοίθειαν άλλων κρατουμένων οι οποίοι εθασανίζοντο, αι ύθρεις και αι απειλαί συναδέλφων(;) του Στρατού οι οποίοι είχον αναλάβει το έργον της «προκαταρκτικής» προανακρίσεως, εν συνδυασμώ με τας μακράς και επιπόνους ανακρίσεις και πάσης φύσεως άλλας ψυχολογικάς πιέσεις, συνέθετον ένα περιβάλλον κολάσεως.

Αφού αι δι' αυτού του τρόπου ληφθείσαι καταθέσεις δεν ικανοποίησαν τους προανακριτάς μου, την εβδόμηνη ημέραν μεταφέρθην εις ειδικόν θάλαμον, χωρίς παράθυρον και με διέταξαν να σταθά εις στάσιν προσοχής ένα μέτρο προ του τοίχου. Εμπρός μου υπήρχεν ένα μικρό τραπέζι, μολύβι και χαρτί, με εψύλασσον δε δυο εικοσάχρονοι ανώνυμοι αλπίτες, οι οποίοι ενπλλάσσοντο ανά δίωρον. Τους αποκαλώ δε ανωνύμους «αλπίτας» διότι ούτοι έχοντες επίγνωσιν των ανομιών τας οποίας διέπρατταν δεν ανέφεραν ποτέ, ούτε εις τας μεταξύ των συνομιλίας, τα ονόματά των.

Ούτοι, ως αντελήφθην από τας μεταξύ των συζητήσεις, ήσαν δεκανείς της Ε.Σ.Α., οι οποίοι με διέτασσαν να μένω ακίνητος εις στάσιν προσοχής, με ενέπαιξαν, με εξύθριζαν και εις πάσαν κίνησίν μου με εκτυπούσαν μέχρις αίματος με κλομπς, χροσμοποιούντες συγχρόνως τα πόδια τους και τις γροθιές τους. Εκάστη «βάρδια» έπρεπε κατά μέσον όρον να ασκηθή επάνω μου εις το καράτε, τα γρονθοκοπήματα, το κλωτσοσκούφι και τα συναφή ευγενή αθλήματα, δυο ή τρεις φοράς, ο εστί μεθερμηνευόμενον 40 με 50 χυλοδαρμούς το 24ωρον. Τούτο προφανώς εξηρτάτο από τας διαθέσεις των και τας σχετικάς διαταγάς τας οποίας εί-

χαν λάβει. Εκτός όμως των ανωτέρω, οι οποίοι εξετέλουν «διατεταγμένην υπηρεσίαν», υπήρχαν και οι έκτακτοι εθελοντές κυρίως περί τας μεταμεσονυκτίους ώρας, ότε δύσθυμοι ή μεθυσμένοι επέστρεφαν από την θραδινή των έξοδον, δια να ξεσπάσουν επάνω μου.

Νέρο μου εδίδετο μισό ποτήρι το μεσημέρι και μισό το βράδυ. Αρκεί να σας είπω ότι η δίψα μου ήτο τοιαύτη, ώστε πναγκάσθην να πιω νερό από την λεκάνη της τουαλέτας. Τούτο δε το επλήρωσα και με έναν άγριον ξυλοδαρμόν, διότι το «παράπτωμά μου» υπέπεσεν εις την αντίληψιν του αγρύπνου φρουρού μου, ο οποίος με παρπκολούθη ακόμη και μέσα εις την τουαλέτα.

Η ακινησία μου διεκόπητο μόνον όταν επρόκειτο κάτι να γράψω, ψυσικά όρθιος, και όταν μετέβαινα τρεις φοράς το 24ωρον τροχάδην εις την τουαλέταν, όπου κατά την διαδρομήν ο μεν φρουρός μου με εκτυπώσε με το κλομπ, οι δε καθήμενοι εις το προαύλιον αλίτες – κυρίως κατά τας θραδινάς ώρας – εις την κυριολεξίαν με ελυντσάριζαν.

Αυτό το Αίσχος – δοκιμασία άκουσα να το ονομάζουν εις την Ε.Σ.Α. – κράπτησε τρεις ημέρες και τρεις νύκτες. Συγκεκριμένως από τας μεσημέρινας ώρας του Σαββάτου (9 Ιουνίου) μέχρι τας μεταμεσονυκτίους ώρας της Δευτέρας (11 Ιουνίου).

Παρά την γραπτήν μου έκκλησιν προς τον Διοικητή των ειδικών Ανακριτικών Τμημάτων, ταγματάρχην Χατζηζήσπην, όπι είμαι αξιωματικός εν ενεργεία και όπι τους αξιωματικούς τους φυλακίδουν, τους εκτελούν, αλλά δεν τους εξευτελίζουν, ουδεμίαν απάντησιν έλαθον. Αυτά προφανώς δεν τον ενδιέφεραν, όπως δεν τον ενδιέφερε εάν εξέρχομην ανάπτρος ή ακόμη και νεκρός από την Ε.Σ.Α., ως ο ίδιος μου είχεν είπη. Αυτό το οποίον τον ενδιέφερε, ως μου είχε τονίσει, ήταν μόνον η «αλήθεια».

Εννοείται ότι και το επόμενο δεκαήμερον μέχρι της 21ης Ιουνίου, ότε ελπίφθη π οριστική μου κατάθεσις, δεν έλειψαν οι σποραδικοί ξυλοδαρμοί, αι ψυχολογικά πέσεις και αι απειλαί περί επαναλήψεως των βασανιστηρίων.

Αυταί ήσαν κύριε Πρόεδρε, κύριοι, αι συνθήκαι υπό τας οποίας ελπίφθη π κατάθεσις την οποίαν έχετε ενώπιόν σας. Εξ όσων σας ανέφερα δύνασθε να εξάγετε τα συμπεράσματά σας επί της αξιοπιστίας της και να αντιληφθήτε επίσης ότι, κατόπιν τοιούτων εξευτελισμών, δεν είναι δυ-

νατόν να παραμείνω εις την Αεροπορίαν και να φέρω την στολήν του αξιωματικού.

Και τώρα θα αναφερθώ εις εκείνα τα σημεία του κατηγορητηρίου τα οποία δεν αποδέχομαι:

– Εις ένα σημείον αναφέρεται ότι συνεψωνάθη π διάπραξις βιαιο-πραγιών, πράγμα το οποίον είναι ανακριβές.

– Εις έτερον σημείον αναφέρεται ότι: «δια τελεστηράφου θα πξιώναμεν την παραίτησιν της νομίμου κυβερνήσεως, τον σχηματισμόν ετέρας κυ-βερνήσεως της εκλογής μας και κατά προτίμησιν τοιαύτης υπό τον τέως πρωθυπουργόν Κ. Καραμανλήν, την μετάκλησιν του Βασιλέως Κωνστα-ντίνου και γενικώς θα εκβιάζαμε αρεστάς εις πηάς πολιτικάς εξελίξεις».

Επ' αυτού έχω να αναφέρω τα εξής:

Πράγματι π κίνησις απεσκόπει εις την παραίτησιν της κυβερνήσεως, π οποία όμως δεν πή πού μόνιμος αλλά παράνομος, διότι εγκατεστάθη εις την αρχήν πραξικοπηματικώς, παρά την θέλησιν της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελλήνων.

Εις ό,τι αιφορά την επιβολήν «αρεστών εις πηάς πολιτικών εξελίξε-ων», π μόντι εξέλιξις εις την οποίαν απέβλεπεν π κίνησις πή να αφεθή ελεύθερος ο Ελληνικός Λαός να εκφράση την θέλησιν του δι' ελευθέ-ρων και αδιαβλήτων εκλογών.

– Τέλος επί του σημείου εκείνου του κατηγορητηρίου εις το οποίον αναφέρεται ότι π συμμετοχή μου εις την κίνησιν «συνιστά βαρύ παράπτω-μα περί την υπηρεσίαν και έτεινεν αμέσως πί ειμέσως εις την ανατροπήν του κρατούντος πολιτεύματος, του Κοινωνικού Καθεστώτος και την άμ-βλυνσιν του εθνικού φρονήματος των Ελλήνων», αναφέρω τα εξής:

– Ως γνωστόν «κρατούν πολίτευμα» την περίοδον κατά την οποίαν εξεδηλώθη π κίνησις, πή π Βασιλευομένη Δημοκρατία, την οποίαν οι κρατούντες ανέτρεψαν. Συνεπώς, αυτοί είναι οι παρανομούντες, κατά το κατηγορητήριον και όχι πηείς.

– Εάν δια του όρου «Κοινωνικόν Καθεστώς» το κατηγορητήριον εν-νοεί την Δικτατορίαν τότε πράγματι απέβλεπα εις την ανατροπήν αυτής, αλλ' αυτό δεν αποτελεί «βαρύ παράπτωμα περί την υπηρεσίαν», αλλ' επιτακτικόν καθήκον παντός αξιωματικού.

Όσον δε αφορά «την άμβλυνσιν του εθνικού φρονήματος των Ελλίνων» ομολογώ ότι δεν δύναμαι να αντιληφθώ κατά ποίον τρόπον, το γεγονός ότι ορισμένοι αξιωματικοί, πιστοί εις τον όρκον των, εστράφησαν εναντίον μιας ουχί νομίμου κυβερνήσεως, συνέτεινεν εις την άμβλυνσιν του εθνικού φρονήματος των Ελλήνων. Αντιθέτως πιστεύω ότι η υποταγή των αξιωματικών εις το μετά την 21ην Απριλίου εγκαθιδρυθέν καθεστώς και η αθέτησης του όρκου των, συνέτεινεν και συντείνει εις την άμβλυνσιν του εθνικού φρονήματος των Ελλήνων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι,

Τελειώνοντας θα ήθελα να δηλώσω ότι αισθάνομαι υπερήφανος δι' όσα έπραξα και επί πλέον διότι απομακρύνομαι των τάξεων της Αεροπορίας – εις την οποίαν αφιέρωσα τα καλύτερα χρόνια της ζωής μου – όχι δι' άλλον λόγον αλλά μόνον διότι έπραξα το καθήκον μου ως αξιωματικός και ως Έλλην. Θλίβομαι μόνον διότι η πνευσία της Αεροπορίας, εις την περίπτωσίν μου με αφήκεν έρμαιον εις τας χείρας των βασανιστών μου, νίπτουσα τας χείρας της ως άλλος Πόντιος Πιλάτος.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΗ

Η δικτατορία αισθανόταν τόσο μεγάλη ανασφάλεια, ώστε είχε παντού δίκτυο των χαριέδων της, οι οποίοι με περισσό ζήλο εκτελούσαν την αποστολή τους, καρφώνοντας ακόμα και τους ανεκδοτολόγους. Σε κάθε σημείο υπήρχε το άθλιο αυτή της τυραννίας έτοιμο να συλλάβει και τον πιο ανεπαίσθιτο ψίθυρο, να χαρακτηρίσει ως συκοφαντική του καθεστώτος και την πιο ακίνδυνη φράση και να «ανακαλύπτει» ανατρεπτικά υπονοούμενα, ή ακόμα, να θεωρείται κάθε φράση, ότι εμπεριείχε διασπορά ψευδών ειδήσεων.

Ακόμα και στα πλοιά, υπερπόντια και μη, η χούντα είχε τοποθετήσει ρουφιάνους, οι οποίοι δεν έχαναν την ευκαιρία να καταγγέλλουν πολίτες, οι οποίοι είχαν τολμήσει να ασκήσουν κριτική στο καθεστώς.

Μια τέτοια περίπτωση ήταν εκείνη των δημοκρατικών πολιτών Νίκου Στάη, Νίκου Μάλλιου και Σταύρου Φιλιππόπουλου, μέλη τότε του πληρώματος του υπερωκεάνειου «ΟΛΥΜΠΙΑ», το οποίο έκανε το δρομολόγιο Πειραιά-Νέας Υόρκης.

Λίγο μετά το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου, εν πλω προς τη Νέα Υόρκη, στον Ατλαντικό, οι προαναφερθέντες τρεις πολίτες, άσκησαν κριτική κατά της δικτατορίας, αλλά η «πράξη τους» αυτή δεν άρυνε να φτάσει στα αυτιά της χούντας.

Όταν, αργότερα, το πλοίο επέστρεψε στην Ελλάδα, οι δυνάμεις καταστολής δεν περίμεναν να φτάσει στον Πειραιά και να προθούν εκεί στη σύλληψη των τριών «επικίνδυνων» για το καθεστώς πολιτών, αλλά προτίμησαν να πάνε στην Ιταλία και να επιβιβαστούν από εκεί στο υπερωκεάνειο «ΟΛΥΜΠΙΑ», ώστε να είναι σίγουροι ότι θα τους συλλάβουν. Έτσι και έγινε. Επιβιβάστηκαν στο πλοίο, από λιμάνι της Ιταλίας, τρεις αστυνομικοί με πολιτική περιβολή και εν πλω προς τον Πειραιά συνέλαβαν τους «επικινδύνους κακοποιούς». Η πρώτη τους δοκιμασία ήταν να τεθούν σε αυστηρή απομόνωση. Η συνέχεια ήταν γνωστή. Παραπέμφθηκαν στο Έκτακτο Στρατοδικείο με σωρεία κατηγοριών, περιύθριση αρχής, διασπορά ψευδών ειδήσεων, παράθαση του νόμου ΔΞΘ περί καταστάσεως πολιορκίας, κ.λπ., με συνέπεια την καταδίκη σε φυλάκιση δύο (2) ετών στον καθένα.

ΕΚΤΟΠΙΣΕΙΣ – ΆΛΛΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ – ΠΡΟΣΚΑΙΡΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Από την πρώτη νύχτα της δικτατορίας, άρχισαν οι συλλήψεις κεντρώων στελεχών, και από τις πρώτες ημέρες της δικτατορίας άρχισαν οι εκτοπίσεις σε διάφορους «φιλόξενους» χώρους της χώρας ιδίως νησιά και απρόσιτες περιοχές. Οι εκτοπίσεις είχαν ως στόχο να εξουδετερώσουν στελέχη ώστε να μην οργανώσουν αντίσταση κατά της τυραννίας και επίσης να παρακολουθήσουν αποτελεσματικότερα την αντιστασιακή δράση με τυχόν διαπιστώσεις επιφών των εκτοπισμένων με στελέχη μαχητικών οργανώσεων, μη σεσημασμένα.

Η Φολέγανδρος, η Αστυπάλαια, η Σαροθράκη, τα Κύθηρα, ο Άγιος Ευστράτιος, ο Άγιος Νικόλαος Κυνουρίας, η Σπερχειάδα, το Θέρμο Τριγχωνίδας, το Πεντάλιοφο Κοζάνης, το Κερασοχώρι Ευρυτανίας, το Πλωμάρι της Λέσβου, η Δεσκάτη Γρεβενών, η Σαροθράκη και πολλές άλλες γωνιές της Πατρίδας μας δέχθηκαν για χρόνια ή για μήνες τα στελέχη της Ένωσης Κέντρου και της Νεολαίας.

Η εκτόπιση για τον κάθε αγωνιστή δεν είχε μόνιμο χαρακτήρα σε κά-

θε τόπο. Και τούτο, για να μην αποκτηθούν γνωριμίες και φιλίες μεταξύ εκτοπισμένων και ντόπιων, σχέση π οποία κατά την αντίληψη των τυράννων ενείχε τον κίνδυνο της απόδρασης. Γ' αυτό οι εκτοπισμένοι «μετετίθεντο» σε άλλη περιοχή. Στοιχείο επίσης της εκτόπισης ήταν η καθημερινή εμφάνιση στο αστυνομικό τμήμα και η περιορισμένη διακίνηση στο κέντρο του χωριού.

Το δρόμο της εκτόπισης ακολούθησαν από την πρώτη μέρα, αλλά και κατά καιρούς, στο διάστημα της επιτάχυνσης τυραννίας, κοινοθουλευτικά στελέχη της Ένωσης Κέντρου, αλλά και του κόμματος και της Νεολαίας. Οι Γιάννης Αλευράς, Γιάννης Ζίγδης, Ηλίας Κατριβάνος, Γεώργιος Σερπάνος, Σταύρος Μπίρης, Θεοφύλακτος Παπαναγιώτου, Τάλμποτ Κεφαλληνός, κ.ά. φιλοξενήθηκαν στη Φολέγανδρο και αργότερα πολλοί από αυτούς, όπως ο Γιάννης Αλευράς στον Άγιο Νικόλαο Κυνουρίας και στον Άγιο Ευστράτιο μαζί με το βουλευτή Σερρών Άγγελο Αγγελούση.

Η Αστυπάλαια φιλοξένησε τον Αντώνη Λιβάνη και όλες οι άλλες περιοχές που αναφέρθηκαν «φιλοξένησαν» δεκάδες στελέχη, όπως τους βουλευτές Γιάννη Παπασπύρου και Γιώργο Παπαδημητρίου (Κύθηρα, Αγ. Νικόλαος, Σαμοθράκη, Μυτιλήνη), τα στελέχη Αλέξανδρο Υψηλάντη, Γιάννη Σκουλαρίκη, Γιώργο Κατσιφάρα (Θέρμο, Κερασοχώρι, Μυτιλήνη), Ντίνο Τριαρίδη, τον εισαγγελέα Αλέξανδρο Φλώρο, τους στρατιωτικούς ε.α. Αντώνη Δροσογιάννη, Γιώργο Κουμανάκο, Δημήτριο Οπρόπουλο, Βάρσο, Καλαμάκη, Πανουργιά, Άρφη Μπουλούκο, Γ. Καρούζο, Αλέκο Ζαρκάδα καθώς και τους Γιάγκο Πεσματζόγλου, Βίκτωρα Νέτα, Σπύρο Αναστασιάδην κ.ά.

Εκτός από τις ομαδικές δίκες και καταδίκες εκατοντάδων πολιτών, τους σκοτεινούς δαιδάλους των ανακριτικών άντρων, υπάρχουν και οι διώξεις πολιτών, οι συλλήψεις και οι κρατήσεις και οι προφυλακίσεις, χωρίς δίκη, επωνύμων πολιτών. Τέτοιες προφυλακίσεις υπήρξαν εκείνες του Γιάννη Αλευρά, του Γιάννη Χαραλαμπόπουλου, ο οποίος συνελήφθη τρεις φορές κατά τη διάρκεια της Δικτατορίας, την τελευταία δε εκτοπίστηκε στη Γυάρο, από όπου επέστρεψε μετά την πτώση της τυραννίας, του Βαγγέλη Γιαννόπουλου κατ' επανάληψη, του Χρήστου Σαρτζετάκη, του Μένιου Κουτσόγιωργα, του Γιώργου Ασημακόπουλου,

του Φοίβου Κούτσικα και άλλων πολλών, για τους οποίους δεν μας βοηθά η μνήμη μας.

Πολλές από τις προφυλακίσεις αυτού του είδους (χωρίς δίκη) «μετεξελίσσονταν» σε εκτοπίσεις, σε ορειά και απρόσιτα χωριά, σε νησιά, κάτω από την αυστηρή επιτήρηση των τοπικών αρχών.

Μετά το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967 και όταν τελείωσαν οι συλλήψεις των επώνυμων πολιτικών ανδρών, οι διωκτικές αρχές άρχισαν προληπτικά τις συλλήψεις νεολαίων της Ε.ΔΗ.Ν.

Στις 24 Απριλίου 1967, Μεγάλη Δευτέρα, στις 5.45 το πρωί, συνέλαβαν το στέλεχος της Ε.ΔΗ.Ν., Άρη Πάνο, τον οποίο μετέφεραν στον Ιππόδρομο, αρχικά, και στη συνέχεια στο γήπεδο Καραϊσκάκη.

Μετά τη διαλογή που έγινε στο γήπεδο Καραϊσκάκη, τον επανέφεραν στα κρατητήρια του ΙΕ' Αστυνομικού Τμήματος, όπου κρατήθηκε για μικρό χρονικό διάστημα.

Δεκάδες στελέχη και μέλη της Ε.ΔΗ.Ν., συνελήφθησαν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, σε όλη τη χώρα. Έρχονται στη μνήμη μου οι συλλήψεις του αείμνηστου Βασίλη Παπαδόπουλου, ο οποίος συνελήφθη στις 22.4.67, του Δημήτρη Κλητοράκη, του Γιάννη Μπαρμπαγάλα, και πολλών άλλων στελεχών και μελών, σε όλες τις νομαρχιακές και τοπικές οργανώσεις της Ε.ΔΗ.Ν.

Ο αγώνας κατά της δικτατορίας δεν είχε πάρει διαστάσεις λαϊκού ζεστοκαμού, αλλά χρόνο με το χρόνο, όλο και περισσότερες δυνάμεις έμπαιναν στην αντίσταση κατά της δικτατορίας. Αρκετά στελέχη της «Ελληνικής Αντίστασης», του «ΠΑΚ», του «ΕΚΔΑ» και διαιφόρων παραλλαγών τους, καθώς και πολλών άλλων ομάδων, είχαν σταλεί στις διάφορες φυλακές της χώρας, στις οποίες εξέπιαν θαριές ποινές. Και πρέπει να πούμε, χωρίς καμία υπερβολή, ότι όλα αυτά τα στελέχη διακατέχονταν από ένα πρωτόγνωρο θάρρος, καρτερικότητα, αλλά και θαθιά πίστη ότι το τυραννικό καθεστώς θα πέσει με την αντίσταση του Λαού.

Πρέπει ακόμα να τονισθεί ότι οι φυλακισμένοι του κεντρώου δημοκρατικού χώρου, πέρα από τις επιμέρους ιδιαιτερότητες μεταξύ τους,

άρχισαν σιγά-σιγά να συγκλίνουν προς μια και ενιαία έκφραση του αγώνα και ως τέτοια έβλεπαν τον Ανδρέα Παπανδρέου, προς τον οποίο μεταφέρονταν οι απόψεις διαφόρων στελεχών, οι οποίες σηματοδοτούσαν μια τέτοια προσέγγιση. Στις 23 Αυγούστου του 1973 με φροντίδα στελεχών του ΠΑΚ διανεμήθηκε στις διάφορες ψυλακές της χώρας επιστολή του Ανδρέα Παπανδρέου, η οποία μέσα από το συναισθηματικό στοιχείο, υπογράμμιζε την εμμονή στον αγώνα μέχρι τη νίκη. Την παραθέτουμε:

— *Αγαπητοί μου φίλοι,*

Με βαθειά συγκίνηση χαιρετίζω την άκαμπτη, την αντρίκεια στάση σας. Αποτελείτε σήμερα την πραγματική πνευσία της χώρας, πνευσία που είναι αντάξια της μεγάλης αγωνιστικής παράδοσης του λαού μας. Επιθυμώ να σας διαθεβαιώσω πως θα συνεχίσω τον αγώνα στο πλευρό σας, μέχρι τη νίκη.

Αξίζει να σημειώσουμε πως όταν κάποιος από τους κρατουμένους που εξέτιε την ποινή του και αποφυλακιζόταν, κατά την έξοδό του από τις ψυλακές τον συνοδεύαμε με το τραγούδι: "Λίγο ακόμα και θα δούμε τις αφυγδαλιές να ανθίζουν" του Μίκη Θεοδωράκη σε στίχους Γ. Σειρέρη. Το τραγούδι αυτό το τραγουδούσαμε όλοι οι πολιτικοί κρατούμενοι, που παραμέναμε στις ψυλακές (βαρυποινίτες, μεσοποινίτες και ελαιφροποινίτες), σχηματίζοντας αυτοσχέδια χορωδία. Το τραγούδι το είχαμε θαυμάσει "εθνικό ύμνο του αποφυλακιζόμενου". Ήταν η στιγμή αυτή του αποχωρισμού μία ξεχωριστή στιγμή συγκίνησης για όλους μας. Ο μόνος, όμως που αναλυόταν σε δάκρυα ήταν αυτός που αποφυλακιζόταν. Έκλαιγε, όχι από τη χαρά που έπαιρνε, επειδή κέρδιζε την ελευθερία του, αλλά από πόνο, που άφηνε πίσω τους συντρόφους, με άγνωστο το τέλος της ταλαιπωρίας τους. Εκείνοι, όμως, που παρέμεναν τραγουδούσαν αλύγιστοι, όρθιοι και ακλόνητοι. Το χρέος και η πίστη στη Δημοκρατία μας έδινε δύναμη.

23 Αιγαίνων, 1973

- Αρχαπτούν με χίμη,

Μή τιδει συρκίνη χαροπάνη
την ακαρατη, την ανερίσκεια σταση
σα. Άπογευμένη συμβεα την
πρεμιέρας άριστα της χίμης,
άριστα παλένται ανταξία την,
μεράγιας αίγανωντας παράδοση
την φαντα με. Έπιθυμητά σας
διατασιώνω πιο νιώσεις συνησίων
το. αριστα σαν πένσει σα, γίχει
την κίνη.

Λαζαρίδης.

Η επιστολή του Ανδρέα Παπανδρέου που έστειλε στους φυλακισμένους στον
Κορυδαλλό

Είναι αλήθεια ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν επέστρεψε στη χώρα
αμέσως μετά την κατάρρευση της δικτατορίας, και επίσης είναι αλήθεια
ότι δεν συμμετείχε στις διαθουλεύσεις και διαδικασίες της διαδοχής της
από τη μεταπολίτευση. Και όχι μόνο δεν συμμετείχε, αλλά από το εξωτε-
ρικό είχε καταγγείλει τη νέα κυθέρνηση, η οποία προέκυψε στις 24 Ιου-
λίου του 1974, ως «αλλαγή φρουράς».

Για λόγους τους οποίους δεν γνωρίζουμε, ο Ανδρέας Παπανδρέου επιθυμούσε να επιβραδύνει την επιστροφή του στη χώρα, αλλά οι ραγδαίες εξελίξεις στο Κυπριακό με την επεκτατική επιχείρηση του Αττίλα II, τον ανάγκασαν να επισπεύσει την επιστροφή του.

Το γεγονός της επιστροφής του γνωστοποιήθηκε με μήνυμα του ίδιου του Ανδρέα Παπανδρέου, το οποίο έκανε τηλεφωνικά στον Αντώνη Λιβάνη και το οποίο δακτυλογραφήθηκε στο δικηγορικό γραφείο των Ντηνιακού-Κρητικού στην οδό Πειραιώς 1, απ' όπου και διανεμήθηκε στον Τύπο. Η ανακοίνωση είχε ως εξής:

Ο Ανδρέας Παπανδρέου, λόγω της Εθνικής κρίσης, επιστρέψει αύριο (σήμερα) Παρασκευή απόγεμα ώρα 7.45' αεροπορικώς στο αεροδρόμιο της Ολυμπιακής (παλαιό).

Με την ευκαιρία της επανόδου του έστειλε το ακόλουθο μήνυμα:

«Επισπεύδω την επιστροφή μου στην Ελλάδα.

Επιστρέψω αμέσως αυτή την ώρα της εθνικής κρίσης.

Αισθάνομαι την ανάγκη να είμαι στην Ελλάδα και κοντά στο Λαό.

Μαζί θα αγωνιστούμε με ψηλό το φρόντημα και ακλόνητοι στην απόφαση να προασπίσουμε την Πατρίδα, το Λαό, την Κληρονομιά μας.

Ας ενωθούμε για να ξεπεράσουμε τη σκοτεινή αυτή ώρα με άθικτη την ακεραιότητα του Έθνους και με την ευκαιρία να θέσουμε τα θεμέλια για μια γνήσια Δημοκρατική, Κυρίαρχη και Ανεξάρτητη Ελλάδα».

Η κατάρρευση της δικτατορίας ήταν πλέον γεγονός. Γεγονός επίσης ήταν ότι μια νέα εποχή, η εποχή της μεταπολίτευσης είχε αρχίσει. Και είχε αρχίσει με μια εισθολή στη μαρτυρική Κύπρο, της οποίας το σενάριο είχε αρχίσει να γράφεται πολύ παλαιότερα, στους πρώτους μήνες της δικτατορίας και συγκεκριμένα σ' εκείνη τη σύσκεψη της Κεσάνης των Κόλλια - Παπαδόπουλου - Μακαρέζου - Ντεμιρέλ, το φθινόπωρο του 1967 κατά την οποία αποφασίστηκε η απομάκρυνση της μεραρχίας από την Κύπρο, της μεραρχίας με την οποία ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε θωρακίσει την άμυνα του νποιού.

Θα κλείσουμε αυτή την εξιστόρηση με την παράθεση ενός κειμένου (ντοκουμένου) της εποχής εκείνης και το οποίο απευθύνεται στον Γε-

ώργιο Βουρνά από αποστολέα, ο οποίος δεν προκύπτει ενυπόγραφα ή άμεσα, αλλά όμως τεκμαίρεται από το περιεχόμενο του κειμένου. Το εν λόγω κείμενο είναι ένα μνημόνιο, το οποίο περιέχει ορισμένους διαλόγους μεταξύ προέδρου Ford, Kissinger και του Αρχιεπισκόπου Iakώβου, παρόντος και του στρατηγού Scowcroft, στις 7 Οκτωβρίου 1974 από ώρα 4.40 μ.μ. έω 5.25 μ.μ., ψυστικά στην Ουάσιγκτων.

*ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΒΟΥΡΝΑΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ»
ΑΘΗΝΑ – ΕΛΛΑΣ*

ΕΠΕΙΓΟΝ – ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Το παρακάτω είναι το πλήρες κείμενο του μεταφρασμένου στα αγγλικά μνημόνιου, που παρεδόθη στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, το περασμένο Σαββατοκύριακο, από τον Ηλία Δημητρακόπουλο, και το οποίο μόλις τώρα μπόρεσα να προμηθευτώ από πηγές μέσα στο Κογκρέσο.

*Τα πρακτικά της Ακρόασής μου
με τον Πρόεδρο FORD*

Δευτέρα, 7 Οκτωβρίου 1974 – 4:40 μμ. – 5:25 μμ.

Παρόντες: Ο Πρόεδρος, Δρ. Κίσσινγκερ, στρατηγός Scowcroft, ο Αρχιεπίσκοπος.

Διεβίβασα τις καλύτερες ευχές του Πατριάρχη και της Ελληνοαμερικανικής κοινότητας σε κείνον και στη γυναίκα του, ενώ οι φωτογράφοι και η πλεόραση έπαιρναν φωτογραφίες. Μόλις τέλειωσαν οι φωτογραφίες και πριν μπορέσω να τον ευχαριστήσω για την ακρόαση, ο Πρόεδρος είπε τα ακόλουθα:

Σεβασμιώτατε, θα ήθελα να σας μιλήσω για τη δύσκολη θέση, στην οποία βρεθήκαμε λόγω του θέματος της Κύπρου, τόσο στις σχέσεις μας

με την Ελλάδα όσο και με την Ελληνοαμερικανική κοινότητα εδώ, όπως επίσης και με τα δύο Νομοθετικά μας Σάματα.

Στην αντίθεσή μου με την πρόταση Eagleton, θα μπορούσα να φτάσω μέχρι το σημείο να χρησιμοποιήσω την αρνητική (veto). Θα προτιμούσα να μην αντιταχθώ και η τροποποίηση που έχω συστήσει στην πρόταση Rosenthal, θα γινόταν δεκτή, γιατί αυτή η τροποποίηση θα μου επέτρεπε να κάνω χρήση του μέτρου της διακοπής της βοήθειας σύμφωνα με την κρίση μου.

Η επιμονή των βουλευτών ελληνικής καταγωγής κάνει τη θέση μου δύσκολη και σχεδόν αδύνατο να επέμβω για ουσιώδεις παραχωρήσεις από μέρους της Τουρκίας.

Στο σημείο αυτό επενέβη ο Δρ. Κίσσινγκερ, ο οποίος μονοπάλπησε τη συζήτηση σχεδόν μέχρι το τέλος, με μόνο σύντομες παρατηρήσεις από τον Πρόεδρο, που μου ζήτησε να πείσω τους βουλευτές ελληνικής καταγωγής να αναθεωρήσουν τη θέση τους και να υποτάξουν τη γνώμη τους στη γνώμη του Προέδρου. Τον διέκοψα σ' αυτό το σημείο και του είπα πως δεν θα μπορούσα να ασκήσω καμιά επιρροή εφ' όσον δεν εκδίδεται από τον Υπουργό Εξωτερικών ή τον ίδιο τον Πρόεδρο, έστω μια ανώδυνη δήλωση, με την οποία θα γίνεται γνωστό το ενδιαφέρον της Αμερικής υπέρ μιας ικανοποιητικής διευθέτησης του Κυπριακού ή υπέρ των προσφύγων της Κύπρου.

Πριν μπορέσω να τελειώσω τη φράση μου, ο υπουργός Εξωτερικών διέκοψε λέγοντας: Δεν μπορούμε να πούμε πως θα φροντίσουμε να γυρίσουν οι πρόσφυγες στα σπίτια τους, γιατί τότε οι Τούρκοι δεν θα διαπραγματευθούν. Επί πλέον, θεωρώ ότι η αποκατάσταση των προσφύγων πρέπει να είναι θέμα των διαπραγματεύσεων.

Έπειτα του είπα – κάνετε οποιαδήποτε δήλωση σχετικά με τους σκοπούς και τις θέσεις της Κυβέρνησής μας που θα μπορούσε να εκτυπωθή από την ελληνοαμερικανική κοινότητα για την ειλικρίνειά της και που θα μου έδινε την ευκαιρία να εργαστώ προς τον σκοπό να καθησυχάσω το ποίμνιό μου.

Δρ. Κίσσινγκερ: Τι είδους δήλωση θέλετε, αφού έχομε την παράκληση των κ.κ. Μαύρου και Καραμανλή να μην αναγγείλουμε τίποτε για ό, π. γίνεται, ακόμα και για τις συνομιλίες της N. Υόρκης, μέχρι της 17 Νοέμβρη;

Αρχιεπίσκοπος: Έχετε πραγματικά επιτύχει κάτι από μέρους των Τούρκων, το οποίο θα μπορούσε να ονομαστεί πρόσδος ή έστω καλή πίστη από μέρους των Τούρκων;

Δρ. Κίσσινγκερ: Ναι, κατ' αρχήν, τουλάχιστον μόλις σχηματιστεί μια σταθερή κυβέρνηση στην Τουρκία, θα πώ στην Αγκυρα και είμαι βέβαιος πως οι Τούρκοι θα κάνουν μια χειρονομία από την πλευρά τους, έστω και συμβολικής φύσης, αλλά που θα δείχνει τις καλές προθέσεις τους για διαπραγματεύσεις με την Ελλάδα.

Πρόεδρος: Αυτό που θέλω να πω είναι ότι μόνο εμείς μπορούμε να βοηθήσουμε τους Έλληνες· γιατί μόνο εμείς είμαστε σε θέση να εξασκήσουμε πίεση στην Τουρκία. Θέλω να σας πω πως θέλουμε και πρέπει να διατηρήσουμε τη φιλία της Ελλάδας. Δεν βλέπετε την κατάσταση στην Μεσόγειο; Χτες η Πορτογαλία, σήμερα η Ιταλία και πιθανώς μεθαύριο η Ισπανία θα μας θέσουν αντιμέτωπους με την ισχυρή παρουσία του κομμουνισμού σε μια περιοχή που μέχρι πριν από λίγο ελέγχαμε με τους συμμάχους στο ΝΑΤΟ.

Δρ. Κίσσινγκερ: Φοβάμαι πως ακόμα και η Τουρκία θα στραφή προς ανατολάς, αν διακόψουμε τη βοήθεια, αν λάθουμε υπ' όψη ότι ο Ετερβίτ είναι γνωστός για τις αριστερές τάσεις του. Επαναλαμβάνω ότι θέλουμε να βοηθήσουμε την Ελλάδα και ιδιαίτερα τον κ. Καραμανλή, γιατί, σύμφωνα με πληροφορίες μας, το κίνημα γύρω από τον Παπανδρέου είναι ισχυρό και ανπουχητικό. Δεν επιθυμούμε καθόλου να δουμε τον Παπανδρέου να κυβερνά την Ελλάδα, γιατί αυτό θα σήμαινε υποταγή της Ελλάδας στην κομμουνιστική δύναμη.

Πρόεδρος: Γι' αυτό περιμένουμε τις εκλογές και μετά θα προσφέρουμε ανοιχτά την υποστήριξή μας στον Καραμανλή, λέγοντάς του ποιες παραχωρήσεις επιτύχαμε από μέρους της Τουρκίας στην μεσολάθβο πόλη μας, έτσι ώστε να αρχίσουν σοβαρές διαπραγματεύσεις με την Τουρκία.

Δρ. Κίσσινγκερ: Και οι δύο οι κ.κ. Μαύρος και Καραμανλής, δεν θέλουν να κάνουμε οποιαδήποτε δῆλωση πριν από τις εκλογές, ακόμη και αν επιτύχουμε ικανοποιητικές παραχωρήσεις για την Ελλάδα από μέρους της Τουρκίας. Προφανώς οι κ.κ. Μαύρος και Καραμανλής φοβούνται μήπως κατηγορηθούν σαν φίλοι της Αμερικής και τότε υπάρχει φόβος μη χάσουν τις εκλογές. Επί πλέον, όπως κι ο ίδιος γνωρίζετε, και

οι δυο αυτοί πολιτικοί αρχηγοί σαφώς επιθυμούν την υποστήριξή μας. Πάντως, δεν θέλουν να κάνουμε τίποτα που θα τους εξέθετε στον αντί-παλό τους – τον Παπανδρέου. Τι είδους λοιπόν δίλωση θέλετε να κάνω;

Αρχιεπίσκοπος: Μια δίλωση που θα καθησυχάσει τις ανησυχίες της κοινής γνώμης εδώ, ότι ευνοείτε την Τουρκία. Είσθε αρκετά έγυπτος για να εφεύρετε μια ικανοποιητική και ανώδυνη διπλωματική δίλωση.

Δρ. Κίσσινγκερ: Επαναλαμβάνω ότι μπορούμε να θοποθίσουμε αλλά ότι μας ζητήθηκε να μην πούμε τίποτε, να μην προβούμε σε καμμιά δίλωση. Με τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών συνεζήτησα τρία θέματα, που ο ίδιος υπέδειξα και στα οποία δεν ήταν, από μέρους του, ουσιώδεις αντιρρίσεις. Με τον κ. Μαύρο συζητήσαμε πέντε σημεία που ομολογώ ήταν λογικά και τα οποία θα προσπαθήσω, όταν παρουσιαστεί ευκαιρία, να τα κάνω αποδεκτά από τους Τούρκους. Από την άλλη πλευρά, μπορώ να σας εκμυστηρευθώ πως ο Διευθυντής του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Τζούντης, και ο δικός μου θοποθός, κ. Σίσκο, εργάστηκαν πάνω σ' αυτό το θέμα επί δύο μέρες στη Νέα Υόρκη και εν συνεχείᾳ στην Ουάσιγκτον. Και μπορώ να πω, χωρίς ενδοιασμό, πως επετεύχθη σημαντική πρόοδος. Όλα αυτά όμως, μπορώ να τα πω σε σας μόνο. Όχι δημοσία, γιατί αυτό θα αποτελούσε αδιακρισία από μέρους μου γιατί υποσχέθηκα μυστικότητα.

Αρχιεπίσκοπος: Από ό,τι μου λέτε βγάζω το συμπέρασμα πως στα 6 σημεία του κ. Καραμανλή (στο σημείο αυτό παρέδωσα αντίγραφα των 6 σημείων του κ. Καραμανλή, μεταφρασμένα στα αγγλικά) υπάρχει ασυνέπεια ή ακόμη αντίφαση.

Δρ. Κίσσινγκερ (τα διάθασε και απάντησε λέγοντας): «Όχι, δεν βλέπω καμμιά αντίφαση.»

Πρόεδρος Φορντ: «Μπορώ ο ίδιος να κάνω μια δίλωση, όπως τη θέλετε, χρησιμοποιώντας σαν δικαιολογία την επίσκεψή σας.»

Αρχιεπίσκοπος: Αν μπορείτε, τότε θα βγάλετε τον Δρ. Κίσσινγκερ από μια προφανάς δύσκολη θέση και απ' την άλλη μεριά θα ικανοποιήσετε, έστω μερικώς, τις προσδοκίες της Ελληνοαμερικανικής Κοινότητας που είναι αναστατωμένη.

Εν συνεχείᾳ του παρέδωσα ένα μνημόνιο που είχα ετοιμάσει στα αγγλικά, ευχαριστώντας τον συγχρόνως τόσο για την ακρόαση που μου παρεχώρησε, όσο και για τις αναμφίβολα καλές προθέσεις του.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Ο Πρόεδρος είχε κατατοπιστεί, αλλά όχι πλήρως ούτε ακριβώς. Νομίζω πως είναι ένας καλός άνθρωπος με αγαθές προθέσεις, αλλά υπερβολικά αδύνατος για να πάρει θέση δική του.

Παρατίροσα ότι μόλις ο Πρόεδρος είπε ότι θα προέβαινε σε δήλωση, ο κ. Κίσσινγκερ έκανε μια γκριμάτσα που έδειχνε τη δυσαρέσκειά του. Καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησής μας που κράτησε 45 λεπτά, ο τελευταίος (Κίσσινγκερ) φαινόταν νευρικός, και τηρούσε στάση αμυντική και επιθετική, όπως εμφατύροσαν οι «αδιακρισίες» του, αν είναι αληθινά όσα είπε σχετικά με την επιθυμία της Ελληνικής Κυβέρνησης να τηρηθή μυστικότητα.

Σημειώσεις ή πρακτικά της συνομιλίας εκράτησε ο Στρατηγός Scowcroft που διευθύνει το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας. Μπορώ να πω ότι ο Πρόεδρος ήταν ειλικρινής και εγκάρδιος. Λυπούμαι που δεν μπορώ να πω το ίδιο για τον κ. Κίσσινγκερ.

Άραγε θα εκδοθή ανακοινωθέν; Άραγε θα γίνει δήλωση; Είμαι της γνώμης ότι θα γίνει αυτό που θα πη ο Κίσσινγκερ, δηλαδή ότι μάλλον δεν θα γίνει τίποτα.

Έμεινα ικανοποιημένος; Αν ο αντικειμενικός σκοπός της ακρόασής μου ήταν να κατατοπίσω τον Πρόεδρο, τότε είμαι ικανοποιημένος. Ήταν αδύνατο όμως να γίνει καρμιά πρόσδοση σε ό,τι αφορά την αλλαγή της θέσης της Κυβέρνησης, λόγω της θέσης της κυβέρνησης στο θέμα της πιθανής διακοπής της στρατιωτικής βοήθειας προς την Τουρκία.

Υ.Γ. Ο κ. Κίσσινγκερ παραπονέθηκε πως, ενώ οι Έλληνες της Αμερικής και της Ελλάδας είναι δυσαρεστημένοι μαζί του, δεν συμβαίνει το ίδιο με τους Κύπριους, οι οποίοι, μέσω του Προέδρου τους κ. Κληρίδη, τον ευχαριστούν για όλα όσα έκανε και κάνει γι' αυτούς. Το μήνυμα αυτό του το έφεραν οι ΑΧΕΠΑΝΣ που μόλις επέστρεψαν από την Αθήνα και την Κύπρο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ύστερα από την καταγραφή των όσων ιστορικών γεγονότων της εποχής εκείνης μπορέσαμε να προσεγγίσουμε, είναι η στιγμή να οδηγηθεί κανείς στη συναγωγή ορισμένων συμπερασμάτων για τη γενιά του 114, των Ανενδότων Αγώνων και του 15%. Και το βασικό συμπέρασμα το οποίο προκύπτει είναι ότι: μετά τη γενιά της Εθνικής Αντίστασης, που έλαβε μέρος στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα και π οποία δεν δικαιώθηκε, η Γενιά του 114, πάνταν η δεύτερη γενιά, π οποία μαζικά και συλλογικά μπήκε στις τάξεις ενός πολιτικού αγώνα από τον οποίο διαμόρφωσε πολιτική, ιδεολογική και κοινωνική συνείδηση, στοιχεία τα οποία εξ ορισμού της προσέδιδαν πολιτική προοπτική, που όμως και αυτή δεν δικαιώθηκε, ενώ έπρεπε να δικαιωθεί.

Γιατί, σε μια φυσική εξέλιξη του ιστορικού και κοινωνικού γίγνεσθαι, η γενιά αυτή γαλουχημένη και εμποτισμένη με τα κπρύγματα του Γεωργίου Παπανδρέου, τα κπρύγματα της αλθινής Δημοκρατίας, όπως έλεγε ο ίδιος, της Πολιτικής Ελευθερίας, της Οικονομικής Δημοκρατίας και της Κοινωνικής Δικαιοσύνης και σφυρρολατημένη στους ανένδοτους αγώνες και ματωμένη στους αντιδικτατορικούς αγώνες, έπρεπε, με την πτώση της δικτατορίας να αποτελέσει τη φυσιολογική και αξιολογική σπονδύλωση του νέου πολιτικού και κοινωνικού γίγνεσθαι στον τόπο μας. Είχε όλες τις προϋποθέσεις για να θρει την ιστορική δικαίωση την οποία η γενιά αυτή εξέφραζε – και εδώ αναφερόμαστε στη γενιά όλου του πολιτικού και κοινωνικού φάσματος που αντιτάχθηκε στη δικτατορία, ανεξάρτητα από την κομματική προέλευση ή τοποθέτηση. Ακόμα, η γενιά αυτή αποτελούσε την αγωνιστική έκιφραση και αιχμή της κοινωνίας της εποχής εκείνης, στο πολιτικό, επιστημονικό και πνευματικό της επίπεδο και έπρεπε να θρει την απρόσκοπτη και φυσιολογική της ανέλιξη. Άλλα, αυτό δυστυχώς δεν συνέβη. Συνέβη ακριβώς το αντίθετο. Η Γενιά του 114, ως σύνολο κοινωνικό, ως πολιτική αντίληψη συνολική και με πολιτική φιλοσοφία και σκέψη ελληνοκεντρικού προσανατολισμού, έμεινε εντελώς έξω από τις πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν τη μεταπολίτευση. Μεμονωμένες περιπτώσεις στελεχών του αντιδικτατορικού αγώνα, είναι δυστυχώς οι εξαιρέσεις του κανόνα και

ίσως πάταν και αναγκαίες, για όσους θέλησαν να παραμερίσουν, ως σύνολο, αυτή τη γενιά.

Και φαίνεται εκ των υστέρων ότι δεν πάταν τυχαίος ο συνολικός αποκλεισμός, ενός ανερχόμενου κοινωνικού δυναμικού, στην ωριμότερη ώρα της προσφοράς του. Ενός πολιτικοποιημένου δυναμικού, απαλλαγμένου από ξένες επιφροές, αμόλευτου από τις ξένες επιδράσεις, ενός δυναμικού του οποίου η διαμόρφωση του πολιτικού και κοινωνικού χαρακτήρα του, το προόριζε για την άσκηση πολιτικής, στο όνομα των καλώς νοούμενων εθνικών και κοινωνικών συμφερόντων.

Μαζί με την συναγωγή των συμπερασμάτων ανακύπτει και μιά διαπίστωση: Όπως ελέγχητο, η γενιά του Ανένδοτου Αγώνα δεν είναι η μόνη γενιά, η οποία έχασε το ρόλο της και τον προορισμό της. Υπήρξε και η πρωική γενιά της Εθνικής Αντίστασης, όπως ήδη αναφέρθηκε, η οποία έμεινε για πολλές δεκαετίες στο κοινωνικό και πολιτικό περιθώριο. Άλλα εκεί υπάρχει η ιστορική εξήγηση: Είναι η ιδεολογική και πολιτική πήττα, την οποία υπέστη. Στην περίπτωση όμως της γενιάς του 114, του 15% και της αντιδικτατορικής πάλης, δεν υπάρχει ιδεολογική πήττα. Υπάρχει ακριβώς το αντίθετο. Πολιτικά και ιδεολογικά η γενιά αυτή ενίκπεσε. Και όμως, όπως πάντα συμβαίνει σ' αυτόν τον τόπο, της την υφάρπασαν αυτή τη νίκη. Έτσι, έχασε τον ιστορικό της ρόλο.

Η ιστορική ανάγκη επιθάλλει να απαντηθεί αυτό το οξύμωρο φαινόμενο. Και την απάντηση αυτή για τη γενιά που χάθηκε, της την οιφείλουν οι πρωταγωνιστές της μεταπολίτευσης. Άλλα, επειδή την απάντηση αυτή δεν πρόκειται να τη δώσουν ποτέ, γιατί άλλοι δεν το θέλουν και άλλοι δεν το μπορούν, ίσως, το ζήτημα αυτό αποτελέσει το αντικείμενο μιας ξεχωριστής έρευνας, στο μέλλον.

**ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΕ ΤΑ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ**

21-22.4.1967 (ώρα δύο μετά τα μεσάνυχτα της 21ης προς 22ας Απριλίου). Τα πρώτα άρματα κατεβαίνουν στην Αθήνα. Την ίδια μέρα 22/4 στις 7 μ.μ ορκίζεται η κυβέρνηση της δικτατορίας με πρόεδρο τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων/νο Κόλλια.

23-24.4.67 Ύστερα από γρήγορες επαφές και συσκέψεις στελεχών της Ένωσης Κέντρου και της Ε.Δ.Η.Ν. (Πεπονής, Κατσικόπουλος, Λιθάνης, Βερυθάκης, Κρητικός, Ανδρουτσόπουλος) συγκροτείται η πρώτη αντιδικτατορική οργάνωση με τον τίτλο «Εθνικό Κίνημα Δημοκρατικής Αντιστάσεως» (ΕΚΔΑ), π οποία αρχίζει τη δράση της με προκρρύξεις.

24.6.67 Γίνεται η πρώτη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου παρουσία του Κων/νου Γλύζμπουργκ.

18.5.67 Δολοφονείται στη Ρόδο ο Νικηφόρος Μανδολαράς.

9.8.67 Ο Παπαδόπουλος επισκέπτεται την Κύπρο και έχει επαφές.

9.9.67 Συνέρχεται στην Κεσάνη της Ανατολικής Θράκης η διάσκεψη κορυφής (Κόλλιας – Ντεμρέλ) στην οποία συναπιφασίζεται η απομάκρυνση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο, που είχε στείλει εκεί ο Γεώργιος Παπανδρέου.

27.9.67 Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος δίνει συνέντευξη στους ξένους ανταποκριτές.

20.11.67 Ο Παν. Πιπινέλης γίνεται υπουργός Εξωτερικών της Χούντας.

13.12.67 Εκδηλώνεται το κίνημα του τότε βασιλιά Κων/νου Γλύζμπουργκ, το οποίο αποτυγχάνει παταγωδώς και την επομένη αναλαμβάνει την πρωθυπουργία ο Γεώργιος Παπαδόπουλος, ο οποίος τη συνο-

δεύει με την εξαγγελία της γενικής αμνοστίας. Παράλληλα, ορκίζεται αντιβασιλιάς ο Ζωιτάκης.

23.12.67 Ο Γεώργιος Παπαδόπουλος για να εμφανίσει ότι το καθεστώς ομαλοποιείται, χορηγεί γενική αμνοστία με την οποία αποφυλακίζονται πολλοί από τους κρατουμένους – υπήρχαν πολλές εξαιρέσεις. Στα μέτρα της αμνοστίας περιλαμβάνεται και ο «ΑΣΠΙΔΑ».

21.1.68 Η Τουρκία αναγνωρίζει το καθεστώς της Αθήνας και μετά δυο ημέρες (23.1) ακολουθούν οι Η.Π.Α.

27.2.68 Ο Ανδρέας Παπανδρέου από τη Στοκχόλμη που βρισκόταν ανακοινώνει την ίδρυση του Πανελλήνιου Απελευθερωτικού Κινήματος (ΠΑΚ) στο οποίο δίδει εθνικοαπελευθερωτικό χαρακτήρα.

21.4.68 Ο Γεώργιος Παπανδρέου υπό μορφή μπνύματος προς τον Ελληνικό Λαό από το BBC καταγγέλλει το δικτατορικό καθεστώς.

13.8.68 Ο Αλέξανδρος Παναγούλης πραγματοποιεί την ιστορική απόπειρα κατά του Γεωργίου Παπαδόπουλου στο Λαγονήσι, υλοποιώντας την αρχή της Ελληνικής Αντίστασης «κτύπημα στην καρδιά της δικτατορίας».

29.9.68 Γίνεται το πρώτο δημοψήφισμα για την «επικύρωση» του πρώτου Συντάγματος της δικτατορίας. Αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος: 91,87% ΝΑΙ 7,76% ΟΧΙ 22,5% ΑΠΟΧΗ

1.11.68 Πεθαίνει στον Ευαγγελισμό που είχε μεταφερθεί λίγες μέρες πριν ο Γέρος της Δημοκρατίας Γεώργιος Παπανδρέου. Η κηδεία του γίνεται στις 3 Νοεμβρίου από το Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών και η συγκέντρωση του Λαού μετατρέπεται σε παλλαϊκή διαδήλωση κατά της δικτατορίας. Συλλαμβάνονται αρκετοί πολίτες.

1.11.68 Αρχίζει η δίκη του Αλέκου Παναγούλη (Ελληνική Αντίσταση), η οποία με μια ενδιάμεση διακοπή για το φόβο των Ιουδαίων λόγω

της κρδείας του Γεωργίου Παπανδρέου τελειώνει την 18 του ίδιου μήνα με την καταδίκη σε θάνατο του ίδιου και σε βαριές ποινές των άλλων συντρόφων του.

5.6.69 Ο Αλέκος Παναγούλης με τη βοήθεια του Γιώργου Μωράκη, λοχία ψρουρού, αποδρά με μυθιστορηματικό τρόπο από τις φυλακές Μπογιατίου για να συλληφθεί λίγες μέρες αργότερα.

27.3.70 Αρχίζει η δίκη της Δημοκρατικής Άμυνας, η οποία καταλήγει σε πολύχρονες καταδίκες των περισσοτέρων μελών της.

15.4.70 Το Συμβούλιο της Ευρώπης καταδικάζει την Ελλάδα για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βασανιστήρια). Η χούντα βέβαιη για την καταδίκη αυτή, είχε σπεύσει να αποχωρήσει κατά τρόπο «πρωικό», λίγο νωρίτερα.

19.9.70 Αυτοπυρπολείται στη Γένοβα της Ιταλίας ο φοιτητής Κων/νος Γεωργάκης σε ένδειξη διαμαρτυρίας για το δικτατορικό καθεστώς της Αθήνας.

2.10.70 Έρχεται στην Ελλάδα ο αμερικανός υπουργός Άμυνας Μάλθιν Λαίρτ και την επομένη (3.11.) επισκέπτεται στο πολιτικό γραφείο τον Γεώργιο Παπαδόπουλο, όπου τον υποδέχεται μια τρομακτική έκρηξη βόμβας στον Εθνικό Κήπο (πολύ κοντά στο πολιτικό γραφείο) την οποία είχε τοποθετήσει ο αγωνιστής του ΠΑΚ Γιάννης Κορωναίος.

17.10.70 Προκηρύσσονται εκλογές για τη Συμβουλευτική Επιτροπή, στα πλαίσια του νέου «Συντάγματος» και η πρώτη της συνεδρίαση γίνεται στις 22.1.1971.

5.6.71 Ο Νίκος Ζαμπέλης μέλος της Ελληνικής Αντίστασης του Αλέκου Παναγούλη, καταδικασμένος σε πολυετή κάθειρξη δραπετεύει από τις φυλακές Αίγινας, όπου ύστερα από μακρά απόκρυψη στην Αθήνα, φυγαδεύεται στην Ιταλία.

22.10.71 Κρδεύεται στην Αθήνα ο ποιητής Γιώργος Σεφέρης (είχε πεθάνει στις 20.10.71) και ο λαός που είχε συγκεντρωθεί προθαίνει σε αντιδικτατορικές εκδηλώσεις.

27.9.71 Αρχίζει η δίκη του δεύτερου κλιμακίου της Ελληνικής Αντίστασης με τους: Άρματα Φλέμγκ, Κων/νο Ανδρουτσόπουλο, κ.ά., στο Στρατοδικείο Αθηνών η οποία ολοκληρώνεται την 29η με βαριές καταδίκες. Η κατηγορία ήταν απόπειρα για οργάνωση απόδρασης Αλέκου Παναγούλη κ.ά

16.10.71 Επισκέπτεται την Ελλάδα ο αντιπρόεδρος των Η.Π.Α. Σπύρος Άγκνιου. Η επίσκεψή του δίνει την αφορμή να εκδοθεί διακήρυξη για την αποκατάσταση των συνταγματικών ελευθεριών που οποία υπογράφηκε από δεκάδες στελέχη της 'Ενωσης Κέντρου (πρόπτων βουλευτές, αλλά και άλλα στελέχη του κόμματος και της Νεολαίας'.

21.3.1972 Καθαιρείται από αντιβασιλιάς ο Γεώργιος Ζωτάκης και αυτοανακηρύσσεται αντιβασιλιάς ο Γεώργιος Παπαδόπουλος (έχει αρχίσει να παίρνει μεγάλες διαστάσεις η σοθαρή κρίση στο εσωτερικό της Χούντας). Την ίδια μέρα οργανώνεται η πρώτη φοιτητική διαδήλωση στα Προπύλαια των Αθηνών.

18.1.73 Αρχίζει η δίκη του τρίτου κλιμακίου της Ελληνικής Αντίστασης με κατηγορούμενους τον Στ. Παναγούλη, Πλαν. Κρητικό, Ανδρέα Σταυρουλάκη, Δημήτριο Ντίνο, Σοφία Ασημακοπούλου κ.ά. στο Στρατοδικείο Αθηνών, με την κατηγορία για απόπειρα απόδρασης του Αλέκου Παναγούλη, κ.λπ. Η δίκη κατέληξε σε καταδίκες για τους περισσότερους από τους κατηγορουμένους.

19.2.73 Αρχίζει στην Αθήνα η δίκη της οργάνωσης AAA του Τάσου Μήνη και Στ. Παντελάκη, που οποία κλείνει με καταδικαστικές αποφάσεις.

21.2.73 Οι φοιτητές κάνουν την πρώτη κατάληψη της Νομικής Σχολής Αθηνών (αίθουσες και ταράτσα) που οποία εκκενώνεται στις 22/2. Γίνονται σοθαρά επεισόδια μεταξύ φοιτητών και δυνάμεων καταστολής.

Στις συγκρούσεις αυτές χάνει από τραυματισμό το ένα του μάτι ο ποιητής Γιάννης Κουτσογέρας, βουλευτής της 'Ενωσης Κέντρου προδικτατορικά και μεταδικτατορικά του ΠΑ.ΣΟ.Κ

21.5.73 Εξαρθρώνεται η αντιστασιακή οργάνωση ΕΑΝ με τη σύλληψη του κτηνιάτρου Ιπποκράτη Σαββούρα.

22.5.73 Βασανίζεται άγρια στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και σε άλλους χώρους ο ταγματάρχης Σπύρος Μουστακλής, αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης, αγωνιστής της Δημοκρατίας και μάρτυρας της χούντας, αφού από τα βασανιστήρια έμεινε ανάπιπρος και πέθανε ένεκα τούτων την 28η Απριλίου 1986.

23-25.5.73 Εξαρθρώνεται το κίνημα του Ναυτικού στο οποίο συμμετείχαν δεκάδες αξιωματικοί όλων των αποχρώσεων, κυρίως όμως συντροπικοί.

1.6.73 Με συντακτική πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου καταργείται η βασιλεία και ο Γεώργιος Παπαδόπουλος εκτός από πρωθυπουργός, ανακηρύσσεται και Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

8.6.73 Εξαγγέλλονται οι βασικές αρχές του «νέου πολιτεύματος».

19.7.73 Διεξάγεται δημοψήφισμα για την επικύρωση «του νέου πολιτεύματος». Αποτέλεσμα: 78,4% ΝΑΙ, 21,6% ΟΧΙ και 14,5% ΑΠΟΧΗ.

20.8.73 Ο Γεώργιος Παπαδόπουλος ορκίζεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας και χορηγεί γενική αμνοστία. Αίρει το στρατιωτικό νόμο και απονέμει χάρη στον Αλέκο Παναγούλη.

1.10.73 Ο Γεώργιος Παπαδόπουλος δίνει στον Σπύρο Μαρκεζίνη την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, η οποία ορκίζεται στις 8.10.73. Ο Γ. Παπαδόπουλος με την κίνηση αυτή επιδιώκει την «Πορτογαλοποίηση» της πολιτικής ζωής.

4.11.73 Πραγματοποιείται στην Αθήνα μνημόσυνο για τη συμπλήρωση πέντε χρόνων από το θάνατο του Γεωργίου Παπανδρέου το οποίο μετατρέπεται και πάλι σε αντιδικτατορική διαδήλωση με επεισόδια και πολλές συλλήψεις.

8.11.73 Οι αρχές απαγορεύουν συγκέντρωση στη Νομική Σχολή, ενώ γίνονται παράλληλα, συγκεντρώσεις σε άλλες σχολές.

13.11.73 Αρχίζει στην Αθήνα η δίκη των 17 διαδηλωτών που είχαν συλληφθεί στο μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου.

14.11.73 Αρχίζει η συρροή φοιτητών απ' όλες τις σχολές στο Πολυτεχνείο.

17.11.73 Ηρωική μέρα για τη φοιτητική νεολαία, αφού την ημέρα εκείνη το τανκ γκρέμισε την πόρτα του Πολυτεχνείου.

24.11.73 Ανατροπή του Παπαδόπουλου από τον Ιωαννίδη. Τίθεται υπό περιορισμό στο Λαγονήσι και αναλαμβάνει Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο στρατηγός Φαίδων Γκιζίκης.

25.11.73 Ορκίζεται νέα κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Αδαμάντιο Ανδρουτσόπουλο.

26.6.74 Ο Μακάριος καταγγέλλει τη χούντα ότι υποκινεί εναντίον του την EOKA B. Λίγο νωρίτερα (τον Μάιο του 1974) είχε εκδηλωθεί διάσταση Μακαρίου – Χούντας για τον υπονομευτικό ρόλο αξιωματικών της Εθνοφρουράς εναντίον του πρώτου.

15.7.74 Ανατρέπεται ο Μακάριος από την Εθνοφρουρά.

19.7.74 Αστραπαία επίσκεψη του υφυπουργού των Εξωτερικών των Η.Π.Α Σίσκο στην Αθήνα, ενώ λίγο πριν ο υπουργός των Εξωτερικών των Η.Π.Α. Κίσσινγκερ είχε προαναγγείλει την πτώση των δικτατόρων.

20.7.74 Εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, γενική επιστράτευση στην Ελλάδα η οποία κατέληξε σε φιάσκο.

23.7.74 Οι πολιτικοί αρχηγοί Πλαναγιώτης Κανελλόπουλος, Γεώργιος Μαύρος, Ευάγγελος Αθέρωφ πραγματοποιούν σύσκεψη υπό τον Γκιζκόπη, για τη μεταβίθαση της εξουσίας στους πολιτικούς.

24.7.74 Άφιξη στην Ελλάδα του Κων/νου Καραμανλή, όπου του έγινε αποθεωτική υποδοχή.

16.8.74 Άφιξη του Ανδρέα Παπανδρέου στην Ελλάδα, όπου του έγινε επίσης αποθεωτική υποδοχή.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

1. ΚΑΡΑΟΛΗΣ (Δράμα), Αθήνα 1957.
2. ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ, Αθήνα 1981
3. ΟΝΕΙΡΟΥ ΛΟΓΙΣΜΟΙ, (Ποιήματα), Αθήνα 1983.
4. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
(Ερμηνεία – ανάλυση – σχόλια), Αθήνα 1990.
5. ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ
(ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ), Αθήνα 1990.
6. ΤΩΝ ΑΠΕΛΘΟΝΤΩΝ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ, (ποιήματα), Αθήνα 1991.
7. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ – ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ – ΚΕΙΜΕΝΑ,
Αθήνα 1993.
8. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ
Συμμετοχική (Π. Κρπτικός, Α. Πάνος, Γ. Τζαννετάκος), Αθήνα
1993.

1

2

ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΑΡΑΧΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1960-1974 πολλοί ήταν εκείνοι, οι οποίοι είχαν τη συμμετοχή τους. Λίγοι όμως οι πολιτικοί φορείς, μέσα από τους οποίους ξεπέδησαν κάποιες δυνάμεις, οι οποίες κινούμενες από το χρέος της δράσης και της συμμετοχής στους αγώνες του Λαού για την αποκατάσταση της Αποκρατίας είχαν την ανάλογη με τις δυνατότητές τους προσφορά.

Για την περίοδο της δικτατορίας 1967-1974 και την αντιδικτατορική πάλη, μείζονα αγωνιστική συμμετοχή είχε η Ελληνική Αποκρατική Νεολαία (Ε.Δ.Η.Ν.) και η ευρύτερη δημοκρατική παράταξη της Ένωσης Κέντρου του Γεωργίου Παπανδρέου, από τους κόλπους των οποίων αυθόρυπτα ξεπέδησαν δεκάδες αγωνιστές, στελέχη και μέλη, αλλά και απλοί οπαδοί, οι οποίοι αποκρινόμενοι στη φωνή της δημοκρατικής τους συνείδησης, μπήκαν ενεργά στη δράση, παραπέμφθηκαν στα στρατοδικεία, εκτοπίστηκαν, αιφρορράγησαν στα κελιά της Ασφάλειας, του ΕΑΤ/ΕΣΑ και των διωκτικών αρχών της δικτατορίας και στοιβάχτηκαν στα κελιά των φυλακών ολόκληρης της χώρας.

Η δημοκρατική αγωνιστική αντίσταση του Λαού μας εκφράστηκε κατά μεγάλο μέρος από το χώρο αυτό, όπως θα αποδειχτεί στην εξιστόρηση αυτή με την παράθεση γεγονότων, δικών και εγγράφων. Η ιστορία όμως, δεν έχει ρίζει το ανάλογο φως σ' αυτά τα γεγονότα και τα στοιχεία. Είναι ανάγκη λοιπόν να γίνει τώρα, για ν' αποτελέσει πηγή για τον ιστορικό του μέλλοντος, αλλά και στοιχειώδη δικαίωση μιας άδολης και αγνής γενιάς, η οποία σ' αυτό τον αγώνα κινήθηκε από τα πλέον ανιδιοτελή κίνητρα.

